

Ad vnum F. Petri Inaxitio Comayoran or. Præd. ^{P. P. O.}

Es del Conde de S. Ramon del Panader

1781

R.478540

... ..

Quoniam qui quondam. p̄sens liber Boetij p̄ma sui diuisione diuidit̄ in quinq̄ p̄tes. fm̄ q̄ ponit quinq̄ libros p̄tiales q̄s p̄tinet. In primo p̄q̄rit se miseris subiectū. In sec̄do ponit remedia p̄solatiua. In tercio determinat de vera felicitate in quo sit sita ⁊ quō ad eā pueniat. In q̄rto mouet quāsdā q̄ones ipsi p̄bie. In quinto determinat de casu ⁊ p̄udentia diuina. Primus liber incipit hic. Carmina. Secundus liber incipit ibi. Post hec paulisper. Tercius ibi. Fā can tū illa finuerat. Quartus ibi. Hec cū p̄bia. Quint⁹ ibi. dixerat orōnisq̄ cursum. Quid ⁊ de q̄

Quoniam Maullū Torquati Severini Boetij Ordinarij Patricij viri exconsulis de consolatione p̄bie liber primus incipit.

Metrum primum.

Quoniam q̄ quon dam studio florē te peregi. Flebilis heu me stos cogor inire modos. Ecce mihi lacere dictant scribēda camene. Et veris elegi fle tibus ora rigant.

agat in quolibet libro patebit loco suo. Prim⁹ liber diuiditur in .xiij. p̄tes q̄z bui⁹ p̄mi libri sunt septē me tra ⁊ sex. p̄se. que p̄tes patebunt. que aut sit materia ⁊ intentio cuiuslibet p̄tis. similiter patebit. **M**ota dum aut q̄ primū metrū huius primi libri vocat̄ ele giaci. Est aut metrū elegiacū. q̄d p̄stat ex vno versu exámetro. i. sex pedū. ⁊ alio pentámetro. i. quinq̄ pe dūz. Et dicit̄ elegiacū ab eleys q̄d est miseria. elegia em̄ est miseria. Metrū em̄ elegiacū inuentus fuit p̄ describenda miseria. Quis eo hodie. aliq̄ vtuntur ad alia describēda. vñ oratius. Alibus impariter in cū ctis querimonia primū. Post hec inclusa est voci se tentia compos. Quis aut fuerit primus adinuētor talis metri elegiaci dubitat. An oratius. Quis tam eriguos eleys emisit autor. Grammatici certant ⁊ adhuc sub iudice lis est. Et diuidit̄ hoc primū metrū in quatuor p̄tes. Primo Boetius deplangit statum sue miserie ex p̄te p̄mutationis studiū. sec̄do ex p̄te de fectus corporalis. tercio ex p̄te p̄longationis vite mi serabil. quarto apostrophat̄ p̄tra suos amicos sc̄da ibi. gloria felicitis. tercia ps̄ ibi. Mors hominū felix. Quarta ibi. Quid me felice. P̄rio fa. q̄d dictū ē sec̄do approbat̄ d̄c̄m suū ibi. Ecce mihi lacere. d̄c̄ p̄mo Ego Boetij q̄ quōdā tpe p̄speritat̄ studio meo florēte pegi l. p̄posui carmina supple delectabilia ⁊ iocūda nunc tpe aduersitatis flebilis. i. dignus vt desleā. Vel flebilis. id est tristis cogor inire. i. inchoare mestos modos. i. tristia metra de mea miseria. **M**otandū sicut dictum fuit prius. Boetius vt̄ in hoc libro tā p̄sa q̄ metro. metro q̄z talis modus scribēdi magis fuit p̄ueniens sue materie. sicut em̄ potio curatiua que amara est delectabilis sumit̄ si fuerit aliqua dulcedine p̄mixta. sic rō nes p̄bie in p̄sa tradit̄ libentius a Boetio suscipiunt̄ si fuerint iocūditate metri dulcorate. Et id Boetius nūc vt̄ metro nūc p̄sa q̄ alternatis vt̄ delectabilis est. An autor poetrie. Q̄d sapit in s̄p̄idū viciosa frequē tia reddit. Itē nota q̄ Boetij potius incipit libzū suū a metro q̄ a p̄sa. q̄z modus scribēdi metricus magis fuit vs̄itatus apud antiquos q̄ p̄saycus. Vel ideo q̄z metrū ē delectabilis p̄sa. vt ergo magis alliciat audi entes ad suū libzū. id in p̄ncipio libzū sui vt̄itur metro. Itē nota circa lram. q̄ carmina vno mō dicunt̄ scri pta metrica certis pedibus mēsurata. Alio mō dicunt̄ quecūq̄ dicta vel scripta etiam p̄sayca que sunt de re delectabili. Boetius autē florēte studio p̄posuit vt̄ plurimū carmina p̄sayca de re delectabili. Edidit em̄ q̄ dā carmina p̄bica. quedā logicalia. quedā theologialia sicut patet respicient̄ eius diuersos libros. Tpe aut aduersitatis cogebatur Boetius ad p̄ponendū carmina metrica tristia. **I**tē nota studiū est vebemes ap plicatio animi ad aliquid agendū cū bona volūate. dico cū bona volūate. q̄z in malivolā animā nō intrabit sapientia. hec Salomon. Et p̄fectio discipuli in tribus p̄sistit. ex Boetio de disciplina scolariū. in attentione docilitate ⁊ beniuolentia. homini em̄ nolenti sciam ⁊ vt̄ optet student. impossibilis ē possessio boni. Eustra tius p̄mo et̄bicoz. **I**tē nota q̄ duplex est studiū florens. et aridū. ad studiū florens tria exigunt̄. Primo requiritur iuuentus. q̄z iuuenes p̄spicaciores sunt senibus. senes aut magis sunt immemores. Sec̄do requiri tur habitus necessarioz. q̄z natura p̄ se. nō ē sufficiens ad speculandū. s̄z optet necessaria existere ex quarto et̄bi. Tercio requirit̄ animi tranquillitas. q̄ p̄tingit p̄ sedatōem passionū. q̄z aia in quiete ⁊ residentia fit pru dens. vij. p̄bisicoz. **E**bi em̄ passiones dominant̄. ibi intellectus obscurat̄. Id Boetij in fine huius p̄mi hor tando nos ad fugā passionū dicit. Gaudia pelle. pelle timorē. Spemq̄ fugato nec dolor adsit. Mubila mēs est vincatq̄ frenis. Hec vbi regnant. Studiū at aridū est. ad q̄d p̄currunt oppositē p̄ditiones sc̄z senect⁹. ne cessarioz defectus et animi p̄turbatio. **M**ota q̄ versus de miseria dicunt̄ mesti modi. dicunt̄ em̄ modi a modulando. q̄z pedibus modulant̄. ⁊ dicuntur mesti rōne materie. q̄z sunt de tristi materia. s. aduersitatis. **M**ota q̄ in primis duobus versib⁹ notat̄ antithesis. i. p̄trapositio. dicit̄ em̄ in p̄mo versu quondā pegi. cui p̄trariat̄ in sec̄do versu cogor inire. i. inchoare. Itē d̄r in p̄mo versu florēte studio. cui p̄trariat̄ in sec̄do flebilis. Itē dicit̄ in p̄mo versu. carmina supple iocūda. cui p̄trariat̄ in sec̄do mestos modos. **I**tē notandū q̄ Boetius rōnabiliter deplangit statū suū ex p̄te p̄mutationis studiū p̄bica q̄d versum fuit in studiū poeti cum. quo nūc cogebat̄ vt̄. P̄posuit em̄ Boetius dolorē suū metricē p̄scribere ⁊ nō p̄bice p̄solari. Mā stu dium philosophicū est studiū veritatis. q̄z sec̄do methaphi. vocari p̄biam sciaz veritatis recte se habz. stu dium aut poeticū ē studiū falsitatis. Mā ex p̄hemio methaphisice fm̄ p̄uerbiū mentiunt̄ multa poete. Itē p̄ studiū p̄biciū acquir̄ beatitudo. ex. x. et̄bi. Per studiū aut poeticū falsitatis certitudo ex. ij. methaphisice. **E**cce mihi lacere ⁊c. Hic Boetius approbat dictum suū. dixit em̄ q̄ cogatur inire mestos modos hoc ip̄e p̄bat. sec̄do r̄ndet questionē. ibi has saltem. Primo dicit̄ Bene dixi q̄ cogor inire mestos modos. Ecce de monstratio huius ad sensum. Mā camene. id muse poetice. lacere. i. lacerantes mētes hominū ille dictat̄ mi bi dicta scribēda. supple carmina metrica ⁊ elegi. i. versus miserie quos muse mihi dictant illi rigant. id est humectant ora. i. faciē meā veris fletibus. **M**otandū q̄ fm̄ poetas. ix. fingunt̄ fuisse muse in monte Elico ne iuxta fontē caballinū. ne quo fonte loquitur Persius in p̄ncipio libzū sui dicens. Fonte caballino ⁊c. que muse fingunt̄ poetis ministrasse scientiam componēdi carmina metrica. et iste muse poetice vocabat̄ came ne quasi canentes amene eo q̄ multū delectant homines rōne metri. **M**ota q̄ ille muse poetice dicunt̄ la cere actiue. quia lacerant. i. distrabunt mentes hominū subiciētes ip̄as diuersis passionibus nunc passioni amoris. nūc doloris sicut patet per Quidiū de amore tractantē. ⁊ p̄ alios poetas. Vel dicunt̄ lacere passiue

Adm...

rōne poematū suoz que poemata dicunt lacerā. qz non sunt firmitate z rōe stabilita. Ubi notandū q̄ q̄daz carmina dicunt integrā. quedā lacerā. Integra sunt carmina pbica nulla falsitate pmixta. sed firmitate rōnum stabilita z animū firmitant. Lacerā sunt carmina poetica que nō instruit hominē nec solant. sed lacerant. i. distrabunt mentes hominū nūc reducendo hominū ad memoriā voluptates nūc dolore. nūc alias passiones. **Item** notandū vcrsus elegi p̄ncipaliter inuenti fuerunt p̄pter miserā describendā. z qz bos versus muse dictabant Boetio. p̄ quos Boetius magis suā miserā reduxit ad memoriā q̄ p̄ eos solaret. ideo elegi erant causa ipsi Boetio veri fletus. **Item** notandum duplex est fletus. adulatorius z verus. Adulatorius qui est fictus qualis est fletus amasie. Si em̄ dixerit amasius ad amasiā nō diligis me. ip̄a incipit flere. quare vt p̄ fletū firmitus ip̄m possit tenere. cū aut̄ numos nō poterit extorquere ab ip̄o dicit. vade gartio te nō noui vere. Alius est fletus verus q̄ ex vero cordis dolore z ex vera pietate p̄cedit. z ad talem fletum Boetius puocatus fuit p̄ musas dictantes sibi carmina. **Notandū** q̄ hec dicitio elegi p̄t ex p̄m dupliciter. vno modo q̄ teneat nominatiue. z tūc est sensus. elegi. i. versus miserie rigant ora mea fletibus. Alio mō q̄ teneatur genitiu e. et tunc est sensus camene rigant veris fletibus ora elegi. i. miseri boīs. qz elegus. a. um. i. misera. rum. fm̄ **Duguitio** nē.

Das saltim nullus potuit p̄vincere terror.
Me nostrum comites p̄sequerentur iter.
Gloria felicis olim viridisq̄ iuente.
Solantur mesti nunc mea fata senis.

Das saltim nullus zc. **Hic** Boetius respondet tacite questioni. Quereret aliquis quō muse dictāt tibi carmina scribenda cū sis in exilium relegatus. qz intrastrī sine omni comitiua. Ad hoc respondet Boetius. lz omnes amici mei dereliquerunt me in exilio p̄pter timorē impialem. tamen has musas nullus terror impialis potuit vincere quin sequerentur me nostrū iter vsq̄ in exiliū dictantes nobis carmina. **Notandū** lz bona exteriora p̄nt auferri ab homine p̄ violentiā. sicut p̄ furtū. p̄ rapinā. p̄ incendium. tū scia nō p̄t auferri ab homine. nō. n. scientia violentia auferitur. nec vetustate p̄sumitur nec tristitia minuitur. vnd̄ Seneca. ix. epla ad lucillum recitat. q̄ cū stilbon capta patria amissis liberis amissa vxore sua z alijs bonis solus ab incēdio exierat. Requisitus fuerit a Deometrico nūquid omnia pdidisset. respondit nihil pdidi. sed omnia bona mea mecū sunt. iusticia virtus. z prudentia. z hoc innuit. Boetius dicens Musas se non reliquisse. Uñ etiā Alanus de planctu nature de scientia dicit. Sup̄ omnē possessionē generosa emanat possessio. que sparsa colligitur erogata reuertit. publicata suscepit incrementū. p̄ quā nobilis thesaurus secretis p̄neralibus nascitur effectus eterne delectationis acquirit. **Hec** est sol̄ p̄ quē mens dicit a tenebris cordis oculos deliciofa animi paradisi. **Hec** immortalē ex mortali facit. z caducū hominē in deū deifice mutationis auctoritate p̄uertit. **Nota** circa banc dictionem saltim. q̄ tres dictiones p̄ferri p̄nt p̄ tim que deberent p̄ferri p̄ tem. vnde. p̄ ferimus saltim p̄ saltim. timpus p̄ tempus. extimpro pro extemplo. quod est p̄tra **Duguitio** nē. qui dicit. Tim tria detestor extimpro timpora saltim.

Gloria felicis. **Hic** Boetius deplangit statū suū ex pte defectus corporalis. Et primo p̄ponit eum in generali. secundo in speciali. secunda ibi. Venit em̄. dicit primo quondā solabantur me gloria felicis. i. p̄spere iuētutis. et gloria viridis iuente. i. delectabilis iuētutis. sed nūc fata. id est eventus. mesti senis. i. tristis senectutis. solantur. id est solantur. mea id est meam partem. quasi diceret. prius solabar dulci iuētute. nūc aut̄ solor tristi senectute. fm̄ illam sniam sic exponit lra. Gloria felicis iuente. i. p̄spere iuētutis. viridis. i. delectabilis iuētutis. olim id est quondam supple solabatur me nunc fata. id est eventus mesti senis. id est tristis senectutis solantur mea. id est meam ptem. **Notandū** q̄ cōmuniter illa lra aliter exponit referendo eam ad musas poeticas sic. Camene que quondam tpe iuētutis erant gloria felicis z viridis iuētutis qd̄ dicitur protanto qz iuvenes olim solebant informari in arte poetica in qua p̄ficientes gloriabatur in vsu metroz et ritmoz. nūc aut̄ camene solant mea fata in quā mesti senis. **Notandū** q̄ felix iuētutis est que bonis exterioribus est adornata. de quib̄ bonis loquit̄ Aristoteles circa p̄ncipiū libri de bona fortuna dicens. Sine rebus exterioribus quozū fortuna est domina nō p̄tingit esse felices. Sed viridis. i. delectabilis iuētutis est illa que est bonis nature decorata scz fortitudine. pulchritudine. z agilitate. Unde aristoteles in ethicis. nō oino felix est qui specie turpis aut solitarius aut carens ple. **Nota** q̄ Boetius representat in se statum miserie cū dicit fata mesti senis se consolari cū minime hominē solantur sed magis p̄turbant. etiam dicit musas poeticas se solari similiter representat statū miserie qz muse poetice nō cedent alicui in solatiū. sed potius in alimentū doloris. **Itē** de significationib̄ fati ponit **Duguitio** duos versiculos dices. **Constellatio** mors p̄ce rīsa deoz. **Eventus** rez signantur nomine fati.

Venit enim p̄perata malis. **Hic** Boetius declarat in speciali defectū corpalem. dicens. Bene dico q̄ fata mesti senectutis nunc solant me. em̄ p̄ qz senectus inopina. i. inopinata p̄ apocopam p̄perata. id est festi nata venit in malis. i. cū suis malis z incōmodis. z dolor supple que patior iussit inesse. i. induxit mibi suā etatez. p̄ qd̄ innuit q̄ nō solū etas inducit doloz. sed ecōuerso doloz inducit z causat etatē z seniū. Et tūc boeti⁹ ponit duo signa sue senectutis dicens. cani supple capilli intempestiui. i. ante debitū tempus fundūtur in vertice. i. in capite meo. Aliud signū senectutis ibi. q̄ cutis mea laxa. i. soluta tremit corpe et effecto. i. carne consumpta et euacuata. **Nota** q̄ hominē senem multa mala z incōmoda circūueniunt. **Mā** pellis eius p̄trahitur. cor eius concutitur. pulmo eius debilitatur. lumbi eius indurantur. dozium incuruatur. mēbra tremunt. **Uñ** poeta dixit. Optamus senium cū venerit est male ventū. hoc est gibbosum surdū cecūq̄ mezosum. p̄ hoc dicit Boetius q̄ senectus venit mibi cū suis malis. **Notandū** circa illā partē. et doloz etatē q̄ triplex est causa senectutis. scz etas infirmitas. et aduersitas. Senectus que inducitur p̄ etatē naturalis est. que aut̄ inducitur p̄ infirmitatē vel aduersitatē accidentalē est. qualis senect⁹ fuit in Boetio. qui senuerat p̄pter m̄titudinē doloris et tristicie. **Notandū** q̄ canicies Boeti⁹ fuit intempestiua. **Duguitio** dicit. intempestiui est. quod est incongruū. incōueniens inutile. vel sine tpe. Unde intempestiui dicit illud quod non habeat idoneum tempus. vel quod nō est cōueniens p̄ tpe. z qz Boetius iuuenis erat etate z cū senuerat ex aduersitate iā canicies eius fuit intempestiua. **Notandū** q̄ in iuuenib̄ cutis ē densa. p̄pter multitudinē sanguis ex q̄ sanguie generat̄ caro. sed qz sanguis diminiuit in senibus diminiuit etiā caro in eis. Ideo cutis senū est laxa. **Notandū** circa hoc vocabulū effeto. q̄ ip̄m tractū est a mulieribus pregnantibus. que cū peperint. dicūt effete. id est fetu euacuata. Unde dicit **Duguitio**. q̄ fetus est natus mulieris adhuc in vtero existens. z dicit

a foueo eo q̄ ibi foueatur. inde fet⁹ ta. tū. i. plenus a. um. Inde effectus. idest debilis. quasi sine fortitudine virium vel viribus euacuatus. Indeferosus a. um. idest plenus fetu. Unde in psal. Oues eoz fetose. i. plene fetu. z senes possunt dici effecti. quasi extra fetū positi. quia senectus nō est apta ad generandum fetum.

Mors hominū felix. Sic Boetius deplangit statū suū ex pte durationis vite miserabilis. z p̄mo p̄mittit que mors hominū sit felix z que nō. et dicit sic. Illa mors hominū est felix que nec inserit. i. nō imittit se dulcibus annis. i. temporibus p̄speris cum delectat hominē viuere. Similiter illa mors est felix que sepe voca

Tlenit em̄ p̄perata malis inopina senectus
Et dolor etatem iussit inesse suam
Intempestiui fundunt vertice cani
Et tremit effeto corpore laxa cutis
Mors hoīm felix que se nec dulcib⁹ annis
Inserit. z mestis sepe vocata venit.
Heu heu q̄ surda miseris auertitur aure
Et flentes oculos claudere seua negat.
Dū leuib⁹ malefida bonis fortuna faueret
Pene caput tristis merferat hora meum.
Nunc qz fallacē mutauit nubila vultum.
Protrahit ingratas impia vita moras.
Quid me felicē toriens iactastis amici
Qui cecidit. stabili nō erat ille gradu

ta venit mestis supple annis. i. tristibus annis. qz in annis aduersitatis miseri p̄sueuerūt vocare mortes. Tunc ostendit que mors hominū sit crudelis. dices Heu q̄ surda aure. i. reclusa aure. seua mors. i. crudelis. auertit. i. spernit miseris homines z negat. i. nō vult claudere flētes oculos eoz. quasi dicat crudelis mors est que non p̄mittit miseris mori z dicit claudere flētes oculos. p̄ hoc inueniens q̄ in morte oculi hominū claudunt. Et tunc Boetius deplangit plonagationē sue vite dicit. Dū fortuna malefida id est p̄fida mibi faueret. i. arrideret. leuib⁹. i. transitoris bonis. tristis hora supple mortis. pene merferat. i. oppresserat meū caput. quasi dicat tpe p̄speritatis semp̄ accelerauit mors opprimere me. nūc aut̄ quia fortuna nubila. i. aduersa mutauit fallacē vultum impia. i. misera vita. ptrahit. i. plongat. moras supple viuendi. ingratas. i. odiosas mibi. quia p̄pter miseriam tedeat ip̄m Boetium viuere. **Notandum** q̄ licet fm̄ vulgares z fm̄ apparentia. hec sententia de morte felici z crudeli videatur vera. tamē fm̄ reueritatē est falsa. qz mors etiam tpe p̄sperita

tis potest esse bona. Nam fm̄ senecā. optimū est mori cū delectat viuere. z tpe aduersitatis pōt mors eē mala. quia aduersitas sepe inducit desperationē. Boetius aut̄ representando statū miseri hominis. hanc sniaz ponit tanq̄ veram. **Notandū** q̄ mors. vel p̄patur ad vitā p̄sentem vel futurā. Primo modo illa mors dicit̄ felix. que fugit p̄tem p̄speritatis et accelerat tpe aduersitatis. Si aut̄ p̄patur mors ad vitam futurā. tūc ipsa potest dici bona z mala tempore p̄speritatis z etiam aduersitatis qz si mors ducit ad gloriā dicit̄ bona. si ad penam dicit̄ mala. **Notandū** fm̄ Remigiū sup̄ donatū heu aliquādo est monasyllabū. aliq̄n̄ dyssyllabū. sicut metri necessitas requirit. **Uñ** in p̄posito est dyssyllabū dicendo. heu q̄ surda miseris auertitur aure.

Notandū q̄ hoc verbū auertor q̄nqz est passiuū p̄structum cū ablatiuo mediante p̄positione vt dicendo auertor a te. et est idem qd̄ remoueor. Aliq̄n̄ est verbū deponens p̄structū cū accusatiuo vt dicendo auertor te. z tunc idē est quod sperno te. z sic accipit̄ in p̄posito cū mors auertit. i. spernit miseris. **Uñ** versus. In vi passiuū notat auertor remoueri. Si sit deponens auertor spernere signat. **Notandū** Boetius appellat fortunā malefidā qz est deceptiua. **Uñ** Seneca. Memine aduersa fortuna p̄minuit nisi que secūda decipit. z alibi Seneca. Fortuna nemini fidē seruat. nulli simul obesse p̄tenta est que nemini fouet hūc stultū facit. **Nota** fortune bona dicunt̄ leuia qz transitoria. Non em̄ p̄durant circa hominē fm̄ Senecā. Illud nō est tuum. qd̄ fortuna fecit esse tuū. donū enim qd̄ dare potuit. potuit z auferre.

Notandum q̄ Boetius appellat fortunā nubilam. i. obscuram siue cecā. depingebatur enim antiquit⁹ fortuna ceca. quia ex improviso accedit et recedit. Vel qz cecū reddit hominē extollendo eū in p̄speris et depri mendo in aduersis. **Notandū** q̄ Boetius dicit fortunā olim circa se mutasse fallacē vultū. qz fortuna olim depingebatur duplici facie. anteriori alba. posteriori aut̄ tpe nigra. p̄ albā designabat̄ p̄speritas. p̄ nigram aduersitas. mutauit ergo fortuna circa Boetiū fallacē vultū p̄speritatis. postea ostendit ei vultū aduersita tis.

Quid me felicem. Sic Boetius deplangit statum miserie sue apostrophando p̄tra amicos. dices. O amici mei quid id est p̄pter quid iactastis. i. iactando dixistis me. totiens felicē frustra enim hoc dixistis. qz felicitas mea non erat stabilis quod patet ex hoc quia ego cecidi. et iste qui cecidit de p̄speritate in aduersitatem non erat in stabili gradu p̄speritatis. **Notandum** duplex est felicitas. politica que consistit in bonis exterioribus. et talis non est stabilis sicuti nec bona exteriora. Alia est felicitas speculatiua. que consistit in actu sapientie scz in speculatione substantiarū separatarū. et talis felicitas est stabilis z immutabilis cum sit bonum optimū. pulcherrimū. delectabilissimū. ex p̄mo et̄bicozum.

Prosa prima Primi libri

Hec dū mecum tacitus ipse. Sic incipit p[ro]sa prima huius primi libri in qua Boetius introducit p[ro]ph[et]iam sup[er] suā miseriam p[ro]solantē. **H**ic nota q[uo]d Boetius dolens et ip[s]a p[ro]ph[et]ia ip[s]um p[ro]solans nō sunt aliud nisi anim[us] dolens ex oppressione sensualitatis. et ratio p[ro]solans ex vigore sapie. et diuiditur. Primo ostēdit Boetius quō p[ro]ph[et]ia sibi apparuit. scōdo quid circa ip[s]um egerit. scōda ibi. Que vbi poeticas musas.

Primo describit apparitionē p[ro]ph[et]ie quo ad tempus et ad locū. et describit eius dispositionē quo ad vultū. quo ad aspectum. quo ad colorem et vigorem. et quo ad etatē. Scōdo describit p[ro]ph[et]iam quātū ad habitū exteriorē. Tercio quo ad ornamenta et insignia que manibus gestabat. scōda ibi. vestes erant. Tercia ibi. Et dextra quidē. dicit p[ro]ph[et]ia. Dū ego Boetius. hec que supra in metro dixi. tacitus mecum reputarē. i. cogitarē. et querimoniam lacrimabilem. i. puocantē ad lacrimas. designarē. i. describerē officio stili. visa ē mihi mulier astitisse supra verticē. i. supra caput. admodū. i. valde reuerendi vultus oculis ardentibus et p[ro]spicacibus. id est claris. vltra cōmū valentiā hoim. i. vltra hoies. q[uo]d apparuit in colore viuido. i. delectabili. et apparuit mihi tanquā inexhausti. i. incōsumpti vigoris quāuis ipsa foret ira plena cui. i. durationis. vt nullo mō crederetur esse nostre etatis. statura eius ambigue. i. dubie discretionis. i. cognitionis. Nam nunc. i. aliquando cobibebat. i. extendebat. sese ad cōmū mensurā hoim id est longitudinē. nunc. i. aliquando. videbat pulsare. i. attingere celū cacumine summi verticis. i. altitudine capitis. que cū caput altius extulisset ip[s]um etiam celum sua longitudine penetrabat. **N**otandū q[uo]d Boetius describit p[ro]ph[et]iam sibi apparuisse sub specie mulieris. q[uo]ia p[ro]ph[et]ia apud grecos. et sapientia apud latinos est generis feminini. Vel ideo q[uo]ia sicut mulier infantes lacte nutrit. sic p[ro]ph[et]ia minus p[ro]fectos nutrit facilibus doctrinis. Vel ideo q[uo]ia Boetius erat eger. Mulier autē magis est p[ro]passiua et magis habilis ad p[ro]solandū egrū q[uo]m vir. Nam s[ecundum] Salomonē vbi nō est mulier ibi ingemiscit eger. **N**otandū stare est erecto modo se habere et q[uo]ia p[ro]ph[et]ia erigit hoim ad delectationes intellectuales faciens cadere sensuales. id est ipsa describitur stetitisse. et dicit stetitisse supra verticē. q[uo]ia p[ro]ph[et]ia est in anima intellectiua que nō habet organū in vertice. Nam anima intellectiua nullius organū corp[or]alis est actus. Vel dicit ideo stare supra verticē quia de sup[er]o cardine elapsa venit. vt dicit Boetius tercia p[ro]sa huius primi. **N**otandū. p[ro]ph[et]ia dicit reuerēdi vultus. quia suos possessores reuerendos facit. Nam s[ecundum] Tullium sola sapientia est que meret honores. Itē s[ecundum] Tullium reuerentia est quedā decens ac matura gratuitas. que habetur p[ro] p[ro]ph[et]iam ergo dicitur reuerēdi vultus. **N**otandū illud quod ē ardens est penetratiuū. et quia p[ro] rōem et intellectum que sunt oculi p[ro]ph[et]ie penetrant intima rex et quidditates earum. ideo p[ro]ph[et]ia dicitur apparuisse ardentibus oculis. et q[uo]ia p[ro] p[ro]ph[et]iam speculamur ea que vulgares et cōes nō speculantur. ideo dicitur habuisse oculos p[ro]spicaces vltra cōmū hominū valentiā. **N**otandū color viuidus est color naturalis pulcher et delectabilis. et q[uo]ia p[ro]ph[et]ia in se pulcherrima est. cū sit res mirabilis et diuina. et delectabilis quia mirabiles affert delectationes. ideo describitur apparuisse viuido colore. Itē p[ro]ph[et]ia apparuit inexhausti vigoris. q[uo]ia p[ro]ph[et]ia cum sit p[ro]p[ri]etua exauriri nō p[otes]t. Vel ideo est inexhausti vigoris q[uo]ia quātūcūq[ue] homo cognoscat de p[ro]ph[et]ia adhuc restant plura cognoscenda. quod patet ex diuersitate opinionū in p[ro]ph[et]ia q[uo]ia vna destruit aliam. Itē q[uo]ia p[ro]ph[et]ia est eterna et p[re]cesserat ip[s]um Boetium. ideo dicit eam nō fuisse sue etatis. **N**otandū tres sunt p[ar]tes p[ro]ph[et]ie essentialis ex. vj. methaphisice naturalis. mathematica. et diuina. s[ecundum] naturalem p[ro]ph[et]iam dicit p[ro]ph[et]ia se cobibere ad cōmū mensurā hominū in quātū tractat de naturalibus que cōmūiter via sensus cognoscuntur inter que natura hominis est summū ad quō puenitur. Dicit autē p[ro]ph[et]ia pulsare celsum quo ad mathematicā. i. quo ad astronomiā in quātū tractat de motibus et figuris astroz. Dicit autem penetrare celum quo ad methaphisicā in quātū dirigit in cognitionem dei. et substantiarū separatarū. et dicitur p[ro]ph[et]ia frustrare intuitum hominū respicientiū. quia p[ro]fectam cognitionem substantiarū separatarum in hac vita habere nō possumus. Nam sicut se habet oculus nocticoracis ad lumē solis sic intellectus noster ad manifestissima in natura. ex. ij. methaphisice. **C**lestes erant tenuissimis filis. Sic Boetius describit p[ro]ph[et]iam quātū ad habitū exteriorē. Dico quātū ad materi

Prosa prima.

Hec dū mecum tacitus ipse reputa rem: querimoniamque lacrimabilem stili officio resignare. astitisse mihi supra vertices visa est mulier. reuerēdi admodū vultus. oculis ardentibus et vltra cōmū hoim valentiā p[ro]spicacibus. colore viuido. atq[ue] inexhausti vigor. quāuis ita em plena foret vt nullo mō nre crederet etatis. Statuta discretōis abiguit. Nam nūc quōdē ad cōmū sese hoim mensurā cobibebat. Nūc vō pulsare celū summi verticis cacumine videbat. Que cū caput altius extulisset ip[s]z et celū penetrabat. sese respiciētūq[ue] hoiz frustrabat ituit. **C**lestes erant tenuissimis filis. subtili artificio. idissolubili materia p[ro]fecteq[ue]. quas vti post eadē p[ro]dēte cognoui. suis māib[us] texerat. Quaz spēm veluti fumosas imagies solet: caligo quedam neglecte vetustatē obduserat. haz in extremo margie. p[ro] grecū. i. sup[er]mo vō. **L**egebatur itextū: atq[ue] iterytralq[ue] lras i scalaz modū grad[us] quōdā insigniti videbant. quō ab inferiore ad sup[er]i[us] elementū eēt ascē[us]. Tandē tū vestē violentoz quōdā sciderāt man[us]. et p[ro]p[ri]etas quōs quōs potuit abstulerāt. Et terytra quōdē ei[us] libellos. scep[er]z vō sinistra gerebat. Que vbi poeticas musas vidit. nro assistētes thoro: fletib[us]q[ue] meis vba dictates p[ro]mota paulisp[er] ac toruis inflamata luib[us]. p.

am vestiu scdo q̄tum ad picturā vestiu.tercio q̄tum ad violentiā vestibus illatā. z legantur ptes simul. dicit primo. Vestes phie erant pfecte tenuissimis. i. subtilissimis filis. et erant ex subtili artificio. z ex materia indissolubili q̄ vestes ipa texerat suis. i. pprijs manibus. vti p sicut. ego cognoui eadē phia p̄cente. i. reuelāte mihi in tercia p̄sa huius primi. quaz supple vestiu. sp̄m. i. pulcritudinē. quedā caligo. i. obscura ignorātia. neglecte vetustatis. i. negligentie veterē obduerat. i. obfuscauerat. veluti solet supple obducere. caligo fumo. i. stantes in fumo. Tunc ostendit quid fuerit depictū in vestibus eius dicēs. In extremo mar

gine. i. in inferiori pte. hāz vestiu. legebat intertextum P. i. practica. i. supmo supple margine. i. in supiori pte vestiu. erat intertextū. T. i. theozica. qd̄ interpretatur speculatiua. z inter vtrasq̄ lras. inter. T. z. P. erāt quidā gradus insigniti. i. imp̄ssi. in modū scalarū. q̄ bus a gradibus ascendebat ab inferiori lra ad supiorem. Tūc tangit violentiā vestibus illatā. dicēs. Eandē vestē sciderant. i. lacerauerant. man⁹ quorū dam boim violentoz supple facientiu violentiam. z quisq̄s. i. vnusquisq̄. abstulerat pticulas a veste q̄s poterat auferre. **M**otandū q̄ p vestes phie intelligunt ptes essentielles z artes liberales. Sicut enīz corpus vestibus ornat sic phia suis ptibus decorat Per fila aut subtilissima intelligunt p̄cepta phicalia siue p̄positiones phicales. sicut em̄ vnū filū in vestibus ordinatur circa aliud. sic vna p̄positio iuxta aliam que p̄positiones dicunt subtilissime. qz p eas homo subtilia investigat. Dicunt z hmoi p̄cepta subtili artificio p̄textā rōe ornat⁹ verborū z sniaz. q̄ in eis inueniunt. z sunt ex materia indissolubili. qz lz a q̄busdam male exp̄mant. tū in seipsis habent veritatem indissolubile. **M**otandū p manus phie. p q̄s suas vestes texerat. intelligunt phi qui p̄cepta phi

lofophicalia p̄scripserunt. et dicuntur rōnabiliter manus phie. qz nisi fuissent instructi. p̄ceptis philosophicis ea ex primere minime valuissent. **M**otandū q̄ vestes phie dicunt fuisse obducta quadā caligine. quia tpe Boetij artes ad tantā negligentia deuenerant. qz pauci eas curabant. Sed Boetius eas transtulit z exposuit siue p̄mentatus est. Vel ideo vestes phie fuerunt fumose. qz ab antiquis obscure fuerit tradita phia. ab Empedocle poetice. a Platone enigmatica. ab Aristotele sub verborū obscuritate. **M**otandū qz duo sūt ptes principales phie. scz practica z theozica. Ideo in veste phie erant due lre intertext. scz. P. z. T. P. autez erat in inferiori pte vestis. z. T. in supiori. p quod innuit. q̄ phia practica est inferior speculatiua ordine dignitatis. Per gradus aut̄ medios qui erant inter vtrasq̄ lras intelligunt scientie eloquentie que sunt gramma. tica. loyca. rethorica. **M**otandū q̄ dicitur ascensum fuisse p gradus a practica ad speculatiua. p hoc innuit q̄ homo primo debet esse sufficienter instructus in practicis vt post ascendere valet p̄templatiuis. **M**otandū cum quid sit scindere vestes phie. illi tū dicuntur vestes scindere phie qui putant habentes vnā scientiaz se esse p̄fectos phos sine alijs. Si aut̄ aliqui sciant vnā artē sine alia dūmodo se cognoscāt nō esse p̄fectos philosophos tales nō scindunt vestes phie. Vel illi scindunt vestes phie qui p extortas expositiones trabūt veras p̄positiones ad suas falsas opiniones.

Et dextera quidē eius. **H**ic Boetius describit phiam q̄tum ad insignia z ornamenta que manibus gestabat. dicens. Et dextera manus phie gestabat libellos. sinistra vero gestabat. i. portabat sceptrum. i. virgā regalem. **M**otandū q̄ omnis cura z intentio viri sapientis versatur vel circa p̄templationē sapientie que designatur p libellos vel circa regimen reipublice qd̄ designatur p sceptrū. z qz p̄templatio sapientie potior est q̄ regimen reipublice. ideo phia dicit in dextra habere libellos. In sinistra vero sceptrum.

Que vbi poeticas musas. Postq̄ Boetius ostendit. quō phia sibi apparuit. **H**ic ostendit quid circa ipm egerit. z primo ostendit quō musas poeticas fugauit. secundo ostendit quō ipse de hoc obstupuit. tercio quōmodo phia sibi appropinquans statum eius deplanxit. secunda ibi. Et ego. tercia ibi. tamen illa. **D**icit p̄mo que supple phia. vbi pro postq̄ vidit poeticas musas assistentes nostro thoro. i. lecto. qz Boetius tanq̄ eger in lecto decubuit. z cum vidit musas dictantes verba. i. carmina meis stertibus ip̄s phia paulisper. i. aliquatulum. p̄mota z infāmata. i. incensa. toruis luminibus. i. crudelibus vel terribilibus oculis. inquit quis pmisit has meretriculas scenicas. i. vmbrosas. accedere ad hunc egrū. que dolores eius nō modo. i. nō tū. fouerent idest sanarent. nullis remedijs. i. medicamentis. verū p sed. alerent supple dolores eius dulcibus venenis. **H**e sunt em̄ muse que infructuosis spinis affectuū passionū. necant. i. suffocant. vberem. i. fertile fructū. rōnis fructibus. i. in fructibus suis. et mentes hominū assuefaciunt morbo nō liberant. Tunc alloquit musas dicens. O muse si vestre blandicie detraisset nobis quē. i. aliquem virū p̄phanū. i. illiteratū. vti p tanq̄. solitum. i. similem. vulgo ego putarē id ferendū. i. patiendū. minus moleste quippe in hoc nihil lederentur nostre opere. i. nostre sedulitates. sed vos allextis nobis hominē hunc enutritū studijs. i. scientijs. eleaticis. i. aristotilicis. atqz academicis. i. platonis. Tunc fugat eas dicens. Sed abite potius. i. recedite. vos syrenes. dulces vsqz in exitū. i. in mortem. z relinquite eum curandū meis musis. i. doctrinis salutiferis. Tunc iste corus. idest turba musaz. increpitus. idest redargutus. mestior. i. tristior existens. vultum suū deiecit. i. inclinauit. humi. id est terre. et rubore p̄fessus verecundiam tristis excessit. i. exiuit lumen. idest domum. in quo decubuit Boetius.

Notandum q̄ ideo muse poetice dicebant assistere thoro Boetij. quia Boetius studuit metricè dolorem suū describere. Itē p̄bia dicit paulisper p̄mota p̄ quod innuit q̄ ira immoderata nō debet cadere in virū sapiētem. quia virtus p̄sistit in moderatōne passionū. Unde licet irasci sit homini naturale. tñ irasci q̄n̄ optet. z vt optet. et quantū oportet est hominis virtuosi z sapientis. Tñ Seneca. quid crudelius ira. Similiter inde virtutibus cardinalibus. esto tardus ad iram. Itē interrogatio q̄n̄q̄ sit causa ignorantie alicui? aliquid vt ex r̄sione facta aliquid p̄betur. q̄n̄q̄ sit p̄pter increpationē faciendā. z hoc vltimo modo p̄bia interrogat dicens. quis has scenicas meretriculas zc.

Notandum q̄ muse poetice dicuntur meretricule. sicut enim meretrix allicit hominem delectando nihil vtilitatis sibi conferendo. z commiscet se cuiuslibz nō ex amore sed spe lucri. Ita poete nō scribūt amore scientie. sed vt aliquid laudis vel p̄mij p̄sequant. z delectant rōne metri modicū vtilitatis p̄ferendo. sed diuersas passiones inducēdo. Appellat autē p̄bia musas meretriculas scenicas. q̄ carmina poetica in scena p̄sueuerūt p̄nunciari. **Abi nota** q̄ scena dicebatur locus vmbrosus in teatro vbi abscondebatur p̄sone p̄nunciantes carmina trayaca vel comica vnde scena interpretat vmbra vel vmbra. Vel ideo muse poetice dicunt scenice. i. vmbrales. quia sunt vmbra scientie nō vera scientia cum obumbrent mētes hominū. Itē metrica descriptio doloris non sanat dolorem sed magis auget. q̄ p̄sideratio miserie est p̄uocativa tristitie. Unusquisq̄ autē cū diligentia cōsiderat quod scribere vult. Itē metrica descriptio dicitur esse dulce venenū. q̄ placet z nocet. rōne metri placet. sed p̄pter recordatōem doloris nocet. Item affectus est vehemens animi passio aim torquens. z verū iudiciū rōnis impediens. Et sunt quatuor affectus animi gaudiū. dolor. spes et timor. qui dicunt infructuose spine. q̄ suffocant segetē rōnis. que ē scientia z virtus. Item licet de omni errore dolendū sit. potius tñ de errore sapientis q̄ insipientis. nam error sapientis alios exemplo corripit. error autē insipientis nō. quia ab insipiente nō trahitur exemplū. p̄pter qd dixit Salustius. Omnia mala exempla a rebus bonis orta sunt. Ergo dicit p̄bia. magis est dolendū d̄ errore Boetij q̄ alterius p̄phani. **Itē** s̄m̄ Huguitiōne p̄phani idem est qd templū. vnde p̄phanus. i. sacrilegus quasi p̄cul a p̄phano. i. a templo. Prop̄hanū etiā dicitur quicquid nō est sacrū. vnde omnes laici z illiterati dicuntur prop̄hani quasi p̄cul a p̄phano sapientie. **Item** s̄m̄ Huguitiōne opa ope est sedulitas in rebz agēdis. Opera autē p̄bie est intentio vel labor ad aliquid p̄bicum addiscendū. Itē eleyis est ciuitas grece in qua studuit Aristoteles. vnde studia sua dicunt eleytica. Academia autē fuit ciuitas vel villa in qua studuit plato. vnde studia sua dicuntur acadēmica. vtriusq̄ autē studij Boetius fuit nutritus. **Itē** p̄bia musas appellat syrenes. sicut enim syrenes dulcedine cantus attrahunt naues piclitando eas. sic muse delectatione metri alliciunt homines vel mentes hominū z rōnem aliquo affectu submergunt et obscurant. **Item** q̄ vna p̄bia cōuentum musaz expulit signatur q̄ vnus sapiens sua virtute et sapientia infinitos errores stultorum extinguit.

At ego cuius acies. Hic Boetius ostendit quō obstupuit de actu p̄bie. dicens. At ego Boetij? cuius acies. i. visio mersa lacrimis caligat. i. obscura fuerat. vt nec possem dinoscere. i. inuestigare. quenā. i. que esset hec mulier tā ipiose auctoritatis. i. potētie. ego obstupui. i. mirat? fui z defixi. i. inclinatio. visu in terrā tacit? ce pi expectare. quid nam deinceps. i. p̄sequenter esset actura circa me. **Notandum** q̄ Boetius doluit de amissione rerū tpaliū. eius acies. i. rō et intellectus caligat. ita q̄ non potuit p̄gnoscerē p̄biam. **Nota** q̄ licet Boetius de actu p̄bie obstupuit. tamen tacitus expectauit quid deinceps facere vellet p̄ hoc inueniens se eē talem qui p̄solationē accipet qui enim refutant alios audire. nec audita rōne acquiescunt nec tales sibi ipsos obstaculum p̄solationis faciunt. **Tum** illa p̄pius accedens. Hic Boetius ostendit quō p̄bia sibi appropinquans statum eius deplanxit. dicens. Tum illa p̄bia accedens p̄pius confedit in extrema parte lectuli. i. cordis mei. z intuens meū vultū grauē. i. grauātū luctu. atq̄ deiectū. i. inclinātū. in humū. i. in terrā. merore. i. tristitia. p̄questa est his versibus sequentibus de p̄turbatione nostre mentis. **Nota** q̄ p̄bia dicit sedisse in extrema pte lectuli. i. cordis Boetij. Nam cū esset in tristitia et doleret p̄pter amissionē rerū tpaliū parum vel nihil sapientie habebat. z quia tota cura eius erat circa terrena amissa. ideo dicitur babuisse vultum merore deiectum in humum.

Adetrum secundum primi libri.

Heu q̄ p̄cipiti mersa p̄fundo. Hic incipit metrum scdm̄ huius primi. qd vocat metrum dactylicum a pede p̄dominante. z dicit t̄betrametrum a numero pedū. a t̄beta qd est quatuor. q̄ quatuor pedes p̄tinet z dicit p̄percatalecticum p̄pter syllabā abundātem post duos pedes in medio versus Arbigra. Primus pes est. Hec q̄. secundus p̄cipi. sed syllaba t̄ huius nominis p̄cipiti sup̄abundat. tercius pes est mersa p̄o. quartus fundo. similiter est in alijs. In hoc ergo metro. p̄bia deplangit statum Boetij dolendo de p̄turbatione sue mentis. et facit duo. primo vniuersaliter p̄bia deplangit p̄turbationē mentis hominū. secundo specialiter p̄uertit planetū suū sup̄ Boetium. ibi. Hic quondā. Primo dicit. Hec q̄. i. quantū. mens hominū habet. i. obscurat. mersa p̄cipiti p̄fundo. i. cura rerū tpaliū que p̄cipitat hominē. et talis mens relicta p̄pia luce. i. p̄t̄p̄latione. tendit. i. laborat. ire in tenebras externas. i. in ignorantias exteriores hoc autem contingit homini. quotiens sup̄ple mens acta. i. agitata. terrenis flatibus. i. prosperitatibus vel euentibus. cura. id est sollicitudo rerū temporalium. noxia. i. nociua. crescit in immensum id est supra modum.

At ego cuius acies lacrimis mersa caligat. nec dinoscere possem: quenā hec esset mulier tā imperiose auctoritatis obstupui visusq̄ i terrā defixus qd nā deinceps eēt actura expectare tacitus ce pi. **Tum** illa p̄pius accedens in extrema lectuli mei pte p̄sedit meūq̄ intuens vultū. luctu grauē atq̄ i humū merore deiectum. His versibus de noxstre mentis p̄turbatione cōquesta est.

Adetrum secundum primi libri.

Heu q̄ p̄cipiti mersa p̄fundo. Adens hebet z p̄pia luce relicta Tendit in externas ire tenebras Terrenis quotiens flatibus acta. Crescit in immensum noxia cura.

Nota q̄ in nobis est duplex virtus rōnalis & sensualis. sensus autē semp̄ aduersat̄ rōni. q̄z caro p̄cupiscit̄ aduersus spiritū. & spiritus aduersus carnē cū autē sensualitas vincit̄ rōem. tūc homo est in malo statu regim̄is. & efficitur bestialis. Cū Albertus sup̄ tercio de aia dicit. Turpe est nobis abijcere regimē sup̄ioris & induere regimē inferioris virtutis q̄d nobis p̄mune est cū bestiis. Ideo scribit̄. iij. et̄bi. in antiqua translatōe valde conandū & laborandū est nobis. vt virtus nostra p̄cupiscibilis subiecta sit rōni quēadmodū em̄ pueri puerse viuunt si nō a suis pedagogis fuerit coacti ad recte viuendū. sic appetitus sensualis ducit nos ad inso-

Hic quondam celo liber aperto:
Suetus in ethereos ire meatus
Lernebat rosei lumina solis
Visebat gelide sydera lune
Et quecūq; vagos stella recursus.
Exercet. varios flexa per orbes
Comphensam numeris victor habebat
Quinetiam causas vnde sonore
Flāmina sollicitent equora pōti.

turam. de qua dicit̄ q̄ omēs homines naturaliter scire desiderant. Prima ignorantia cū sit naturalis nō est viciosa. quia turpes a natura nemo increpat neq; bonos laudat. Secda est viciosa cū sit p̄ hominis negligentiam de quo loquitur Boetius secundo huius. p̄sa quinta. Ceteris animantibus sese ignorare natura ē. hominibus vero vicio venit. Item dicit̄ noria cura. Unde Seneca in puerbijs. Magnā ptē pturbationis sibi dedit qui exterioribus se iniecit. Item rō et intellectus dicunt̄ lux hominis. quia illuminant hominem ad cognitionē creature & creatoris. dicuntur autē p̄pria lux hominis. quia solū genus hominū viuūt arte & ratione ex p̄bemo methaphisice.

Hic quōdā celo rē. Hic p̄bia specialiter p̄uertit se ad deplangendū Boetiū. et primo ostendit quanta cōtemplatione Boetius quondā vixit. scdo ostendit quō destitutus a tali p̄templatione solū de terrenis cogitabat ibi. Nunc iacet effeto. Primo p̄bia p̄mendat Boetiū ab astronomia. scdo a naturali p̄bia. tercio a methaphisica. scda ibi. Quin etiā causas. tercia ibi. Quis voluat stabilē. Primo dicit̄. Boetius quondāz liber. i. solutus a cura rerū tpaliū. celo sibi aperto p̄ cognitionem. suetus fuit ire p̄ rōnem in ethereos meatus idest in motus corporū celestīū. et ipse cernebat. i. speculabatur. lumina. i. radios. rosei solis visebat. i. cū desiderio videbat. sydera. i. p̄stellationes. gelide. i. frigide lune. et ipse Boetius victor ignorantie. habebat omnē stellā comphensam numeris. i. certis p̄putationibus. quecūq; stella erratica. exercetur. i. opatur. vagos. i. varios recursus. Nunc p̄grediendo nunc regrediendo. stella inquam flexa. i. mota. p̄ varios orbes. i. circulos.

Nota q̄ animo liberato a curis exterioribus p̄cessum est p̄hari. ideo quedam artes dicunt̄ liberales. q̄z sūt in liberorū. i. nobiliū qui erant liberati a curis tpalibus talibus artibus vacabant. Ideo dicit̄ p̄bia q̄ Boetius quondam liber rē. **N**ota q̄ dicit̄ celo aperto. licet homo planetas celi corporaliter nō attingat tñ speculatione p̄hendit. Hoc pulcre tangit Trismegistus. dicens. Magnū miraculū est homo & animal honorandum. hic anima intellectiua in naturā dei transit quasi ipse deus sit. Hic p̄ naturam anime dñs est p̄iunctus hic demonū genus nouit. terram colit. elementis p̄misectur acumise mentis in maris. p̄funda descendit. celum q̄ videtur altissimū animi sagacitate metit̄. intentionē animi eius nulla aeris caligo p̄fundit. nec terre densitas eius opationē impedit. nō aque p̄funditas aspectum eius obtūdūt. **N**ota q̄ sol in ortu suo apparet roseus. p̄pter vapores interpositos inter visum nostrū & solē. Nam albū visum p̄ fumū apparet rubeum. Etiam licet in meridie vapores sint interpositi nō tamē apparet tunc roseus. eo q̄ illi vapores nō sunt grossi sed subtiliati calore solis. **N**ota p̄bia dicit̄ lunā esse gelidam q̄d nō est intelligendū formaliter. q̄z prime qualitates. que sunt calidum. frigidū. humidū. siccū nō habent locū in corporibus celestibus. cū nō recipiant peregrinas imp̄ssiones. sed dicit̄ luna gelida virtualiter vel effectiue. q̄z frigus et etiam humores efficit in inferioribus. p̄pter q̄d noctes quibus luna p̄est sunt gelidiores & humidiores magis diebus. **N**ota q̄ planete dicuntur habere vagos recursus. q̄z mouentur duplici motu scz primi mobilis ab oriente in occidentem. & proprio motu ab occidente in orientem. vel ideo q̄z quandoq; apparent nobis stationarij. q̄nq; retrogradi. q̄nq; p̄p̄nqui. q̄nq; aliquāliter remoti. **N**ota q̄ stella erratica dicitur flexa. i. mota p̄ varios orbes circuloz scz deferentis et epicycli rōne quoz circuloz nunc dicunt̄ p̄gressiui. nunc retrogradi. nunc stationarij vt dictum est. et habet videri in theorica planetaz vel astronomia.

Quinetiaz causas. Hic p̄mendat eum ex pte naturalis p̄bie dicens. Quinetiam p̄ certo. Boetius solitus fuit rimari. i. inquirere. causas vnde. i. p̄pter quas causas. sonora flāmina. i. sonozosi venti. sollicitent. i. pturbent. equora. i. planiciē. ponti. i. maris. quasi diceret. Boetius sciuit causas generationis ventoz qui comouent ipsum mare. **N**ota q̄ ex libro methecozoz patet q̄ ventus generat̄ ex vapore calido & sicco eleuato p̄ calorem solis qui pueniens ad locū nubīū frigiditate nubis repercutitur. & repercussus fertur in latus & facit sonum impellendo aerem. & q̄z aqua facilliter est diuisibilis defacili cedit & reuerberat̄ p̄ ventos. Vel alif p̄t intelligi. Antiqui em̄ dixerunt q̄ ideo venti turbant mare. quia in ipso mari generant̄ venti qui nō exeunt. s̄ faciunt fluxum maris. licet bec opinio non sit vera. quia mare fluit & refluit tpe determinato sicut bis in die naturali. venti autem generantur tpe indeterminato.

Quis voluat stabile. **H**ic p^hia p^mendat Boetium a metaphisica et iterato a naturali p^hia. dicens. Boetius etiam solitus fuit rimari quis spiritus. i. intelligentia. voluat motu diurno stabilem orbem firmamenti. vel etiam cur sydus solis vel aliud habens ortum. et occasum casurum in besperias yndas. i. in aquis maris occidentalis surgat. i. iterum oriatur ab ortu rutilo. i. ab oriente splendido. qua. vi. Boetius solitus erat inquirere cur stelle que in occidente videntur occidere iterum resurgant in oriente. etiam erat solitus rimari quis tempore placidas horas veris. i. t^{em}poris vernalis. ut ornet terram roseis floribus. Quis dedit. i. ordinavit. ut autumnus fertilis anno pleno. i. secundo influat. i. influentiam faciat gravidis visis. i. botris repletis. etiam erat solitus reddere. i. assignare. varias causas latentis nature. i. rerum naturalium. **N**ota omne quod movetur ab alio movetur. ex septimo philosophico. ergo celum ab alio movetur. Movetur autem celum a duplici motore per commentatorem. xij. metaphisice ab uno p^mincto et appropriato qui vocatur intelligentia. a quo movetur effectivum. ab alio motore separato qui est deus a quo movetur in ratione finis. **I**tem dicitur orbem celestem esse stabilem. licet enim moveatur et mutet locum secundum presens non tamen secundum totum et quantum ad hoc dicitur esse stabilis. i. immobilis. **I**tem causa quare stelle que occidunt iterum orientantur non est alia nisi motus circularis primi mobilis. qui secum rapit omnes stellas tam fixas quam erraticas. **I**tem besperus est stella que vesper sequitur solem occidentem a qua stella mare occidentale dicitur bespericum mare. eo quod sol et besperus ibi se mergant. non quod ita sit. sed quod vulgares sic opinantur. cum enim stelle occidunt propter interpositionem maris inter visum et stellas videntur stelle mergi in mare. **I**tem tempus vernale dicitur placidum. quod est conveniens vite hominis. Est enim tempus veris calidum et humidum in quibus consistit vita. ex li. de morte et vita. Et ideo illo tempore producantur flores. Nam materia florum est humidum aqueum subtile. bene coctum a calido aereo. quod igitur in vere dicitur calidum aereum et humidum aqueum subtile quod parva indiget digestionem. ideo in vere cuius calor temperatus est flores producantur. **I**tem vitis multum abundat de humido aqueo et grosso cuius signum est. quod tempore putationis distillat ab eis quam si humidum lacrimabile. tale autem humidum grossum multum resistit digestionem. ideo vix ad maturitatem tarde pervenit scilicet tempore autumnum. **I**tem Boetius presuevit reddere causas latentes rerum naturalium quod fuit indicium felicitatis. Nam secundum Virgilium. Felix qui potuit rerum cognoscere causas.

Nunc iacet effeto. **H**ic ostendit philosophia quomodo Boetius destitutus predicta speculatione cum de terrenis cogitabat. dicens. Nunc. i. tempore doloris. Boetius iacet. i. prostratus est. effeto. i. evacuato. lumine. i. speculatione mentis. et ipse pressus colla. i. secundum colla. gravidis cathenis passionum que mentem gravant. gerensque declivum vultum. i. inclinatum pondere amissionis rerum temporalium. **H**eu cogitur cernere stolidam terram. i. bona terrena. que homines stolidos efficiunt. **N**ota cathena est ferreum instrumentum. quo aliquid contra suam naturam detinetur. Quatuor autem affectus que sunt gaudium. spes. timor. dolor. similitudinarie dicuntur cathene. quod animam hominis detinent et contra suam naturam et rationem ad illicita trahunt. nam ratio semper deprecatur ad optima. ex primo ethico estimandum quod Boetius sic esset ita evacuatus lumine mentis sicut litera sonat. quod aliter fuisset insufficientis pro proposito ipsa. et non elevando intellectum suum ad spectabilia qualis non fuit Boetius. Unde dicit Augustinus. Tales sunt homines qualia sunt ea que diligunt. quod dilectio transmutat diligentem in similitudinem rei quam diligit. **H**ec marquardus.

Prosa secunda primi libri.

Sed medicine inquit potius. **H**ic incipit secunda prosa huius primi in qua philosophia investigat morbum Boetii ex quibusdam signis. scilicet solabat ipsum ne desperet. scilicet ibi. Licet me non. Primo dicit philosophia. **B**oeti ego possem multa querere. de perturbatione mentis tue. sed nunc potius medicine tempus est que querere. vero pro sed. tum. i. tunc. mulier illa intenta in me totis luminibus. i. occupata educatus. i. nutritus. nostris alimentis. i. doctrinis difficultioribus tu evaseras. i. pueras in robur. i. in fortitudinem virilis animi. at qui pro certo. nos protuleramus tibi arma talia. i. documenta. que nisi prius abiecisses pro oblivione. ipsa tuerentur te inuicta firmitate. dicit philosophia agnoscis ne me. quid taces. siluisti ne pudore. i. verecundia. an stupore. i. mentis alienatione. ego malle. i. magis vellem te siluisse pudore. sed ut ego video stupor opprimit te. **N**ota quod philosophia in deplangendo Boetium non facit longam moram ne Boetius desperet super infirmitate sua. ergo dicit philosophia magis esse tempus medicine que querere. **I**tem boni medici est totis oculis diligenter respicere faciem infirmi eo quod in facie magis apparent signa pronosticationis infirmitatis. ideo philosophia dicit esse inuicta Boetium totis luminibus. **I**tem pro arma philosophie intelliguntur precepta philosophicalia. que persuadent minime extolli in prosperis. nec deprimi in adversis. **H**ortatur enim nos philosophia ad magnanimitatem. Magnanimus

Quis voluat stabile spiritus orbem.
Uel cur besperias sydus in yndas
Casurum rutilo surgat ab ortu.
Quis veris placidas tempore horas.
Ut terras roseis floribus ornet.
Quis dedit ut pleno fertilis anno
Autumnus gravidis influat visis
Rimari solitus. atque latentis
Nature varias reddere causas
Nunc iacet effeto lumine mentis.
Et pressus gravidis colla cathenis
Decliuumque gerens pondere vultum
Cogitur heu stolidam cernere terram

Prosa secunda primi libri.

Sed medicine inquit potius tempus est que querere. **B**. **L**icet vero totis in me intenta luminibus. **P**. **T**u es ne ille ait. qui nostro quondam lacte nutritus. nostris educatus alimentis in virilis animi robur evaseras. **A**t que talia contuleramus arma. que nisi prius abiecisses inuicta te firmitate tuerentur agnoscis ne me. **Q**uid taces. pudore an stupore siluisti. malle pudore hunc te ut video stupor opprimit. **B**.

autem est. qz ptra difformes insultus fortune vnanimi mentis pstantia militat. De his et similibus pceptis pphicis Boetius oblitus fuit ppter dolore. **M**ota taciturnitas qnz puenit ex pudore. qnz est ex stupore qn em manifestatur alicui aliquid qd vellet celari ipse efficit verecundus. et oculi eius deprimunt. facies eius rubet et auertitur. 7 lingua eius in loquendo ligatur. **M**ota q stupor vno mo est abundans admiratio mentis. vt ibi papa stupor mundi. Alio modo est mentis alienatio. et sic accipitur in pposito. 7 inducit taciturnitatem. ex quo em motus lingue est fm pformitate ad fantasia. turbata fantasia sicut ptingit in alienatõe me-

Cuz nō modo tacitū sed elinguez proz lus me mutumqz vidisset. adinouit pectori meo leniter manū. **P.** Et nihil inquit piculi est. letargū patit. p̄munē illosarū mentiū morbus. Sui paulisper oblitus est. Recordabit facile sui siquidē nos ante cognouerit. Quod vt possit agnoscere paulisper lumina eius mortalium rerū nube calligātia tergamus. **B.** hec dixit. Oculosqz meos fletribus inundantes ptracta in rugam veste siccauit.

Metrum tertium primi libri.

Tunc me discussa liquerunt nocte tenebre. 7 luminibusqz prior redijt vigor.

cant circa materiā circa quā habent fieri. Illa em arma abiecit Boetius qn temporalibus adbesit. appetitui se situo annuens 7 ab attentione celestium sequestratus. et de istis armis dicit apls. Abijcite ergo opa tenebrarū 7 induimini arma lucis sic vt in die honeste ambulemus.

Cunqz me nō modo tacitum. **H**ic pbia p̄solatur Boetiū ne desperet dicens. cū pbia vidisset me nō modo q. i. nō tm tacitū. sed p̄sus. i. totaliter elingue. qz pro 7 mutū. ipa adinouit. i. apposuit. pectori meo leniter manū 7 inquit. i. dixit. nihil piculi est circa hunc hominē. ipse patit letargum. i. morbum obliuionis. morbū in quaz p̄munē mentiū illuzar. i. deceptar. et ipse paulisper. i. modicū est oblitus sui. sed facile sui recordabitur. siquidē p certo. cognouerit nos p̄biam. ante. i. prius. quod vt ipse possit facere. tergamus lumina. i. oculos eius. calligantia nube. i. obscuritate. rez mortalium. i. temporalium. hec dixit pbia 7 veste sua. ptracta. i. p̄uoluta in rugā siccauit oculos meos fletribus vndantes. i. humectantes. **M**ota q tacitus est ille qui nō loquitur. sed nō habet potestatem lingue ad loquendū. sed elinguis vel mutus dicitur ille qui nō solū nō loquitur. sed nō habet potestatem lingue ad loquendū. et talis fuit Boetius ppter stuporē. i. mentis alienationē. **M**ota q pbia innuens se esse bonā medicā p̄solatur Boetium. dicens. Nihil piculi est in homine isto qz fm Seneca in lib. de clementia ad Heronē. Mali medici est desperare ne curetur eger. **M**ota q letargia est infirmitas causata ex oppressione cerebri cū obliuione 7 iungitur p̄tinuo somno. et sic letargus est morbus inducens obliuionem 7 somnū. **I**nde letargicus est homo qui patitur talem morbus. 7 dicitur a letes quod interpretatur obliuio. et letes est fluius infernalis. Boetius ergo paciebat letargum. i. morbus obliuionis. qz si p̄cepta p̄bie in memoria habuisset nunqz de amissione rez tp̄alium doliuisset. **I**te dicit letargū esse morbū illuzar mentiū. qz mens illusa est vbi ratio est ligata ppter defectum fantasie. sicut in freneticis vel ppter defectum memorie sicut in letargicis. **M**otandū homo pponit ex anima immortalī 7 corpe mortali. sed qz Boetius oblitus fuit bonoz anime. ideo dicitur fuisse sui oblitus non totaliter sed paulisper. qz adhuc curā habuit de bonis terrenis que respiciunt corpus. **I**tem homo p p̄biam habet suip̄sus p̄fectā cognitionē ad cognoscendum autē illud qd p p̄biam cognoscitur. optet primo p̄biam cognoscere. iō dicit pbia recordabitur sui facile si nos prius cognouerit. **I**te p vestes p̄bie in rugā ptractas intelligunt p̄cepta p̄bicalia in vnū volumen p̄gregata. sicut in illo libro quibus ipsa pbia Boetium p̄solatur. **M**ota q ad medicū infirmū curare volentem plures requirunt conditiones. Primo vt qualitates 7 p̄ditiones respiciat. 7 vt humores nocētes p̄gnoscat. Secūdo ad loquendū eum moueat. Tercio si p̄ valida egritudine obmutescat vt manū corpori infirmi adhibeat. Quarto vt eum verbis p̄solatoris reficiat. sic pbia videns dolores Boetij. primo em insperit. secūdo ad loquendū mouit. tercio manū suā corpe apposuit. 7 quarto verbis p̄solatoris refecit.

Metrum tertium primi libri.

Tunc me discussa liquerūt. **H**ic incipit terciū metrū hui⁹ primi libri cui⁹ fm⁹ vsus vocat metz dactylicū exametru. scdus dicit metrū alemanicū ab inuētoze. tetrametru a numero pedū. dactylicū a pede p̄domināte. 7 catalecticū. qz nlla syllaba abūdat nec deficit in h metro Boeti⁹ de. clarat p qdā sile quō remotis impediētis vigorē p̄gnitōis recupavit. 7 est tal silicudo. **S**icut choro flāte nubes generant. 7 p̄ inpositōz nubiū sol 7 alia astra nob̄ occultāt. sic aduersitate iminēte bō afficit diuers⁹ passiōib⁹ obscuratib⁹ intellectū. 7 sicut austro flāte dissoluūt. 7 radij solares reuertūt. sic aduersitate adueniēte p̄solatione p̄bica passiōes sedant. 7 intellect⁹ illuminat. dicit ḡ in lra. **T**unc cū pbia terse

oculos meos tenebre liquerunt me discussa nocte. i. obscuritate. 7 prior vigoꝝ cognitionis redit luminibus meis. i. oculis. vt p sicut. sol later. i. occultat. cu. i. qñ sydera. i. stelle. glomerant. i. inuoluantur. p̄cipiti choro. i. est tali vento. et polus. i. celū. stetit. i. stare videtur. nimboris imbribus. i. pluuijs nubilosus. ac p etiā. nox. i. obscuritas. funditur desup. i. de nubibus in terrā. nondū. i. nō ad huc. astris. i. stellis. venientibus. i. apparentibus in celo. Si boreas emissus ab traicio antro. i. traicie regionis. verberet. i. depellet. hanc noctē. i. obscuritatem. et referet clausum diem. tūc p̄hebus. i. sol. emicat. i. lucet. 7 vibratus. i. fortificatus. lumine suo. ferit. i. p̄cutit. oculos hoim. mirantes subito. lumie solis post tenebras. **N**ota p̄bia trahit hominē ab obscuritate ignorantie ad lucē sapientie. ex libro de pomo aristotelis. 7 etiam p̄ metristā. Ars hominē format nec sinit esse malum. Et ḡ cū p̄bia siccaffet oculos Boetij. fugatis tenebris ignorantie redit vigoꝝ intelligentie. **N**ota quatuor sunt venti principales. q̄ flant a quatuor p̄tibus mundi. s. ab oriente. occidente septentrione. 7 meridie. quoz quilibet habet duos col laterales. 7 sic sunt duodecim venti qui his versib⁹ p̄tinentur. Flant subsolanus vulturinus 7 eurus ab ortu. Atq; die medio notus beret affric⁹ austro. Cir cinus occasum zephyrusq; fauoneus afflant. Sed veniunt aquilo boreas 7 choros ab arcto. Choros ergo est ventus quo flante generantur nubes 7 conglomerantur sydera. sic q̄ p̄ nubes occultant. **N**ota q̄ polus est stella que semp̄ in eodē loco videtur. sed p̄ polus ponitur p̄ firmamento. tanq; pars p̄ toto p̄ synodochē. **N**ota q̄ polus. i. celū dicit stare qñ est obductū nimboris imbribus. nō q̄ ster. sed qz mot⁹ eius tūc nobis nō apparet. motū em̄ celi nō p̄cipim⁹ nisi p̄ motū alicuius stelle. cū aut celū est cooptū obscuris nubib⁹. nulla stella videri potest. **N**ota p̄m̄ diguitionē. Nimbus est nubium densitas ex interpestate orta. 7 sic dicit Boetius hic nimboris imbribus. i. densis pluuijs. et est rō. quia tenuis imber nō impedit aspectum astroꝝ. **N**ota q̄ boreas d̄ flare ab antro traicio. qz forte regio traicie est cauernosa de cuius cauernis erit ventus generatus ex vaporibus siccis in terra. **N**ota postq̄ p̄bia terfit oculos Boetij et eosdem a fletu lacrimaz p̄pescuit restitutus fuit pristino vigoꝝ. Unde oculi ipsius Boetij vtratio et intellectus obfuscati erant tenebris ignorantie cum istis t̄p̄alibus adhesit p̄pter amissionem rerum t̄p̄alium. diuersis fuit subiectus passionibus. Sed p̄bilosophia oculozum caligine abiecit cū ip̄ intellectum illuminauit. tenebras ignorantie fugando et lumine spiritali vt scientia illuminando.

Prosa tertia primi libri.

Haud aliter tristitie nebulis. **H**ic incipit tertia p̄sa primi libri. in qua Boetij oñdit quō p̄biā cognouerit. 7 diuidit. quia primo oñdit quō p̄biā cognouit. et qualiter de p̄sentia eius admittari cepit. 7 quō p̄bia sibi respondit. sc̄do p̄bat p̄bia p̄secutionē sapientū a vulgaribus nō esse nouā. sc̄da ibi. Nonne apud veteres. Dicit primo. Haud p̄ non. aliter nebulis tristitie mee. dissolutis. i. fugatis p̄ solationē p̄bie. quoniā sicut nubes dissoluunt p̄ flatū boree. Sic ego Boetius hausi. idest respexi. celū. i. sursum. 7 recepi mentē. i. vigoꝝ rōnis. ad cognoscendā faciē medicantis. i. medici. Itaq; p̄ ergo. vbi. i. postq̄. ego deduxi. i. p̄ueri oculos. qz p̄ et. desxi. i. stabilui. intuitum in eam. respexi nutrice meam p̄biā in cuius laribus. i. scolis. fueram obuersatus ab adolescentia. i. a iuuentute mea. 7 in quā. i. dixi. **O** magistra oim virtutū. quid. i. p̄pter quid. tu venisti lapsa. i. p̄gressa. supno cardine. i. de celesti porta. in has solitudines. i. loco deserta. nostri exilij. i. nostre relegationis. an. i. nūquid. p̄pter hoc venisti. vt existens rea. i. tanq; culpabilis mecū agiteris. i. manifestes falsis criationibus. Illa p̄bia inqt. i. dixit. o alūne. i. p̄ me nutrice. an. i. vtrū te deserere qua. di. nō. nec p̄tirer. i. diuiderem tecū cōicato labore. i. diuiso labore. sarcinā. i. pondus. quā tu sustulisti ob inuidiam mei nominis. i. ratione sapientie. Atqui. p̄ certo. nō erat. fas. i. honestū. p̄bie relinquere iter innocentis incomitatū. i. sine comite supple si ego te dereliquissem ego vererer. i. timerē. meā criationē. i. meaz damnationē. 7 valde p̄horrescerē quasi aliquid nouū acciderit. supple circa te. em̄ p̄ qz. nū. idest nunquid. tu censes. idest iudicas. primū ipsam sapiam esse lacessitā. i. manifestā. piculis. i. p̄turbationibus. apud improbos mores. i. male morigeratos boies quasi dicat hoc nō est nouū. **N**ota p̄bia dicit medicā. sicut em̄ medicus morbo fugato sanitatem inducit. Sic p̄bia ignorantia relegata vitam vtriusq; seculi p̄donat. Nam habetur in li. de pomo aristotelis. Qui p̄biā inuenerit vitam in vtroq; seculo inuenit. 7 alibi. Qui me inuenerit vitā inueniet. 7 hauriet salutē ad̄p̄o. Et ideo dicit Boetij faciē medicantis. **N**otaduz q̄ Boetij nō solū deduxit oculos in p̄biā. s̄ desxi in eā intuitū p̄ qd̄ inuuit q̄ qui vult p̄bilosophari optet se totū tradere p̄bie p̄tinuū studiū 7 laborē. Nam sicut vna irūdo adueniens nō facit verē. nec vna dies calida facit estivā. sic nec vna speculatio p̄bica facit p̄biam. **N**ota q̄ t̄p̄s optunū ad p̄bilosophandū ē t̄p̄s adolescentie

Et cū p̄cipiti glomerant sydera choro.
Nimborisq; polus stetit imbribus.
Sol later. ac nondū celo venientibus astris.
Desuper in terrā nox funditur.
Hanc si traicio boreas emissus ab antro
Verberet. 7 clausum referet diem.
Emicat. 7 subito vibratus lumie p̄hebus.
Mirantes oculos radijs ferit

Prosa tertia primi libri.
Haud aliter tristitie nebulis dissolutis. hausi celū. 7 ad cognoscendam medicantis faciē mentē recepi. Itaq; vbi in eam deduxi oculos intuitūq; desxi. respicio nutrice meā. in cui⁹ ab adolescentia laribus obuersatus fuerā p̄biā. Et qd̄ in quā tu in has exilij nri solitudines **O**im magistra virtutū supno cardine delapsa venisti. an vt tu q̄ mecū rea falsis criationibus agiteris. **P**. An inqt illa te alūne deserere: nec sarcinā quā mei nois ob inuidiam sustulisti. cōicato tecū labore partirer. Atqui p̄bie fas nō erat incomitatus relinquere iter innocentis. meā criationēq; vererer. 7 q̄si nouū aliqd̄ acciderit phorrescerē. Nū ei primū censes apud improbos mores lacessitam piculis esse sapientiam.

quod innuens Boetius dicit cuius lanibus ab adolescentia fuerat obuersatus. Nam etas bois assimilatur cere que si nimis est mollis vel dura nimis. formam sigilli non recipit nec retinet. si autem est temperate mollis vel dura figuram recipit et retinet. Sic similiter etas nimis tenera. sicut infantia non recipit doctrinam philosophicam. nec etas nimis dura sicut decrepita. Sed etas temperata qualis est adolescentia que facillime intelligit et intellecta memorie commendat. *Nota* per lares philosophie intelliguntur diuersae secte philosophorum. sicut Aristotelis. et Platonis. quos Boetius ab adolescentia fuit obuersatus. Et dicit Augustinus quod obuersari id est est quod conuersari. *Nota* tamen quod philosophia dicitur magistra omnium virtutum. quod omnes virtutes morales docet ut patet ex ethicis. et dico morales. propter virtutes theologicas que sunt fides. spes. et caritas. Et dicitur philosophia delapsa a summo cardine. quod omnis sapientia a domino deo est. Nam sicut scribitur in prologo libri de regimine principum. Deus est qui diuitias sue sapientie influit animabus. id est studentibus tribuit gratiam cognoscendi cui nihil est difficile et sine quo nihil est possibile possideri. *Nota* ut postea patebit. quod Boetius false criminabatur de literis compositis et de impedimento delatoris. et illud quod faciebatur sapientia dicebatur facere arte magica ideo dicitur ad philosophiam. Num quid venisti ut tu mecum rea falsis criminatioibus ageris. *Nota* philosophia tangit tres rationes propter quas non debuit derelinquere Boetium. Prima quod nutrit non debet derelinquere suum alumnum. secunda qui patitur propter alium non debet ut deseratur ab illo. tertia quod non debet philosophiam derelinquere innocentem Boetius autem fuit philosophia alumnus. ipse paciebatur iniurias propter philosophiam. et fuit innocens ergo. *Nota* secundum Augustinum buguitionem lacerare. id est cum desiderio lacero vel vero. vel iniuriis affligo.

Monne apud veteres quod ante nostri Platonis etatem magnam sepe certamen cum stulticie temeritate certauimus. Eodemque supposito prope eius Socrates iniuste victoriam mortis me astante peremerit. Cuius hereditatem cum deinceps epicureum vulgus ac stoicum. ceterisque per sua quisque preraptum ire moliretur. meque reclamantem renitentemque velut in pretem prode traherent. vestem quam meis texuerat manibus disciderunt. arreptisque ab ea paniculis. totam me sibi cessisse: credentes abire. In quo quam quidam nostri habitus vestigia videbant. meos esse familiares imprudentia rata. nonnullos eorum prophanam multitudinis errore peruerit. Quod si nec anaxagore fugam: nec Socratis venenum. nec zenonis tormenta: quam sunt peregrina nouisti. ac canos: ac senecas: ac soranos. quod nec puerusta nec incelebris memoria est scire potuisti. Quos nihil aliud in clade detraxit nisi quod nostris moribus instituti: studiis improborum dissimilimi videbant. Ita quod nihil est quod admireris: si in hoc vite salo circumstantibus agitemur percellis. quibus hoc maxime propositum est pessimis displicere. Quorum quidem tamen si numerosus exercitus. spernedus tamen est. quam nullo duce regitur sed errore tantum temere ac passim limphante raptatur

dicentem quod pro et renitentem ipsi disciderunt vestem meam quam texerat meis manibus. quod pro et arreptis. id est ablatis paniculis abierunt credentes me totam sibi cessisse. et quod in istis videbant. id est apparuerunt quedam vestigia nostri habitus. id est prudentie. imprudentia vulgaria. rata. id est opinata. ipsos meos esse familiares. id est meos discipulos ratione sapientie. peruerit nonnullos eorum. id est aliquos. errore. id est persecutione. prophanam multitudinis. id est indocti vulgi. sicut vulgares solent pervertere doctos. *Nota* quod ante tempus Platonis multi sapientes persecuti fuerunt a vulgaribus. et tempore Platonis. socrates magister eius interijt propter suam sapientiam. Nam ipse cognouit suam sapientiam esse unum deum. alios autem colentes plures deos redarguit quod percipiens dux atheniensium nomine Anaxagoras. coegit ipsum bibere venenum in nomine unius dei et nihil sibi nocuit. Postea coegit ipsum bibere venenum in nomine plurium deorum et interijt. *Nota* mortuo Socrate discipuli sui qui scientiam Socratis tanquam hereditariam sibi vendicabant inceperunt dissentire. in quo magister eorum Socrates posuisset summum bonum. quidam enim eorum discipulorum dicitur epicuri dicebant ipsum posuisse summum bonum in voluptatibus. Alii sicut stoici dicebant quod in virtutibus. et quilibet eorum pro defensione sue opinionis. rapuit auctoritates philosophie. ipsas extorpe exponendo. propter quod philosophia dicitur illud reclamasse. et sic male exponendo sciderunt vestes philosophie et titulas abstulerunt. et quis non essent veri philosophi. quia tamen videbantur esse multi eorum a vulgaribus occisi sunt.

Nota si nec Anaxagore fugam. Nam philosophia perbat persecutionem sapientium exemplis magis modernis. dicens. O Boetij si non nouisti fugam Anaxagore. nec venenum Socratis. Nec tormenta zenonis quam ista sunt peregrina. id est extra uea et aliena. cum tu potuisti scire canos. id est persecutores canum. ac senecas. ac Soranos. id est sequentes soranum quod memoria non est puerusta. id est valde antiqua. nec incelebris. id est non sine gloria. quos viros. nihil aliud detraxit in clade. id est in mortem. nisi quod instituti. id est informati nostris moribus ipsi videbantur dissimilimi studiis improborum. ita quod nihil est. id est non est causa. quod tu admireris. id est debeas admirari. si in hoc salo vite. id est amaritudine. nos sapientes agitemur id est veremur. percellis. id est aduersitatibus malorum. circumstantibus quibus nobis sapientibus maxime propositus est. id est intentio. displicere pessimis. quorum malorum si sit numerosus exercitus tamen est spernedus quoniam nullo duce supple rationis regitur sed tantum raptatur errore limphante. id est precipitante eos ad modum limphante. temere. id est stulte. ac passim. id est ubique. *Nota* quod Anaxagoras stulticia hominum sole pro deo colentium reprehendit. dicens soles non esse deum sed lampadem ardentem. propter quod reus iudicatus est. et in fugam impulsus. ergo dicit philosophia Anaxagore fugam.

Nota dicit Socratis venenū de quo dictum est supra quo veneno interficit. Similiter zeno multa tormēta rōne sue sapientie sustinuit. Nota q̄ canius Seneca Soranus fuerunt nobiles romani et moribus pbie instructi ppter qd̄ interierunt. An̄ Lanij dicebant mutatores a magistro suo canio. Similiter Soranij dicunt a Sorano qui fuit poeta et eius sequaces ab eo p̄denant. Nota de Seneca dicit Boetius in de disciplina scolarū. q̄ Hero familiare suū p̄ceptorēq; Senecā ad eligēde morū arbitriū coegit. Nota q̄ sapientes dissimiles sunt studiis improborū. qz dicit Seneca in lib. de amicitia. dispares mores. disparia sequuntur studia. quoz dissimilitudo dissoluit amicitia nec vnq̄ improbi. pbis. nec pbi improbis amici esse possunt non ob aliam cām nisi qz tanta est inter ipos distantia quanta esse pōt studioz malozūq; mox distantia. Nota q̄ ppositū sapientū est displicere pessimis. qz dicit Seneca in de remedijs fortuitoz. Malis duplicer laudabile est. et alibi virtus sese diligit aspernaturq; malis. Et poeta. Opto placere bonis prauis odiosus haberi. Nota q̄ dicit exercitiū maloz esse innumerofuz. qz in Salo monē. Stultozū infinitus est numerus. et pueri difficuliter corriguntur. Nota q̄ mali nō regunt ducerōnis. qz rō depercat ad optima. mali aut opant pessima. Ducunt em̄ errore se sualitatis vitā bestialem. psequentes de quibus dicitur in li. etbi. Quidā sunt homines vitā pecudū eligētes similes sardinapulo. Et ergo dicit pbia q̄ tales sunt timendi. quia ex quo regunt p rōnem tunc eoz fatuitas facilliter dissipatur. Qui si quando cōtra nos. Dic pbia ostendit quid sit faciendū. tra insule maloz dicens. Si exercitus maloz incubuerit. i. insiterit. struens. i. faciens aciem. i. bellū. tra nos sapientes. quidā p certo. nostra dux. i. rō. strabit. id est colligit. copias. i. scias. et virtutes cupiosas. in arcem. i. in altitudinē speculationis celestū. vero p sed illi mali occupantur circa diripiendas. i. auferendas inutiles sarcinulas. i. diuitias corpales. que sarcina. et pondus corpis sunt inutile aiā submergētes. at nos sapientes in p̄tēplatione celestū constituti irridemus malos quēq; vilissima rerū nos securi existētes totius furiosi tumultus. i. tra furiosum tumultū malozūq; qz p et sup. nos sumus muniti. eo vallo. i. munitam rōnem appellat ducē. unde rō diffinit sic. Est habitus dirigens omnē actionē humanā in vltimū et optimū finē. Itē nota p arcē ipse intelligit altitudinē speculationis celestū. et ad hanc ducit nos rō. Et hoc est vltimū bonū humane vite. qd̄ nullus auferre pōt. Nota copie in hoc loco dicuntur appetitus sensitui. et dicunt copie quasi cupie. quia cupiunt res aliq̄ tra rōem. et tales copias debet regere rō. et debet se munit. et temptationes et delectationes noxias quas suggerit dyabolus. et caro impellit. et mūdus pmouet nō occupatur circa bona viliora. sed sapientes eligunt bona anime que sunt maxime bona. j. etbi. Et vulgares eligunt bona temporalia. que dicunt vilissima rez. quia impediunt hominē in cognitione summi boni. Notandum arx arcis est altū edificium in quo hostes pugnant. hic autē accidit p̄tēplatione celestū et spe futuro rum bonoz. nā per hec duo sapientes omnē aduersitatē maloz supant et circa p̄tēplationē diuinorū rota in tentio sapientis versatur. Unde Boetius in tractatu de summo bono dicit. P̄bus maxime delectat in p̄mo principio et in p̄tēplatione summe bonitatis. et hec sola est recta delectatio. hec em̄ est vita p̄boz sine qua nemo viuit vita recta. Nota de hoc nomine vallum dicit Brecista. Est vallus palus circa castrū pacutus. Hero paloz sed murus sit tibi vallum. Nota aspirare fm̄ Duguitiōnē est anbelare conari vel deuenire. Item fm̄ eū grassoz grassozis per. g. i. inuadere vel crudeliter impugnare.

Qui si qm̄ contra nos acie struens valentior incubuerit nostra quidem dux copias suas in arcem strabit. Illi vo circa diripiēdas inutiles sarcinulas occupant. Et nos desup irridemus vilissima rerū queq; rapientes: securi totius furiosi tumultus eoz vallo muniti: quo grassanti stulticie aspirarephas non sit.

Metrum quartum primi libri.

Quisquis pposito serenus euo.
 Fatum sub pedibus egit supbum.
 Fortunāq; tuens vtrāq; rectus
 Inuictū potuit tenere vultum.
 Non illū rabies mineq; ponti.
 Versum funditus agitantis estum.
 Nec ruptis quotiens vagus caminis.
 Torquet fumificos veseuus ignes.
 Haut cellas soliti ferire tures.
 Ardentis via fulminis mouebit.

Metrum quartum primi libri.

Quisquis pposito serenus euo. Dicin̄cipit quartū metrum huius primi. quod vocatur metrum valenticum ab inuētoze et p̄stat ex spondeo. dactilo et tribus trocheis. Unde pōt dici metrum trochaicū a pede p̄dominante. In hoc metro pbia ostendit. qualiter homo debeat se habere. vt p̄secutiones improborū nō p̄ualeant contra ipsum. et hoc primo declarat quibusdam similibus. secundo exdmat contra timentes tyrannos. secunda ibi. Quid tantū miseri dicit primo. Quicūq; homo serenus. i. clarus virtute. composito euo. i. ordinata vita egit. i. calcavit. sub pedibus supbum fatum. i. euentum rerū tempore vultum. i. animū inuictum ita q̄ non vincatur p̄speritate se extollendo nec aduersitate deprimendo. illuz hominē nō mouebit. i. turbabit. rabies ponti. i. inundatio maris. agitantis. i. mouentis. funditus. i. a fundo. estum versum. i. ebullitionem versam. quia in ebullitione maris. aqua vertitur p̄fluxum et refluxum quasi diu in aduersis nec tali homini nocebit ignis veseui montis. quotiens ille mons torquet. i. emittet. ignes fumificos ruptis caminis. i. cauernis suis. quasi dicat nec tali homini nocebit vagus veseuus suis ignibus. nec illū hominē mouebit via ardentis fulminis. soliti. i. consueti. ferire cellas tures.

Nota pbia tria tangit que non nocent homini qui pstant est in vtraq; fortuna. Primum est rabies maris p qua designantur luxuriosi. sicut em mare sole et motu suo incalescit. et fetet sic luxuriosi pcupiscentia sua inardescunt et pacta libidine fetent. de quibus dicit scriptura. Perierunt iumenta in stercore suo. tales luxuriosi no nocent homini pstanti in vtraq; fortuna. Secum qd tangit est ignis veseui motis p que designant avari et inuidi. sicut em ignis veseui montis semp ardet. ita avari ardent in pcupiscentiam bonoz exterioroz. et sicut ignis eructuans qnq; psumit loca vicina. sic inuidi qnq; nocent verbis si no pnt factis. et tales inuidi no nocent homini pstanti. Tercium qd tangit est ictus fulminis p que intelliguntur supbi. sicut enim fulme generatur in alto. sic supbi alte se extollunt et mirabile videtur de supbis q cu alijs hoibus habitare nolunt et ad celu volare no pnt. tales supbi no nocent homini pstanti. Alij p rabiē maris intelligunt inuidos. p ignē iratos. p fulmē supbos vt dictū est. Alij p mare qd est sonorosū intelligūt auariciā. p ignem penā corpis. p fulmē rerū ablationē. Nota veseuius est mons italie intrinsecus ardens qui qnq; ruptis cauernis emittit ignē qui loca vicina psumit.

Quid tantū miseri seuos tyrannos.
Mirantur sine virib; furentes?
Nec speres aliquid: nec extimescas.
Exarmaueris impotentis iram.
At quisquis trepidus pauet vel optat.
Q; nō sit stabilis. suiq; iuris.
Abiecit clypeū: locoq; motus.
Nectit qua valeat trahi cathenā.

Prosa quarta primi libri.

Sentis ne inquit hec. atq; animo illabunt tuo: (expers es lire: als Es ne asin^o ad lirā) Quid fles: quid lacrimis manas: (confitea remibi et ne occultes mala tua) Si operaz medicatis expectas: optet vt vuln^o detegas tuū. **T**um ego collecto in vires animo. An ne adhuc eget admonitione. nec per se satis eminet fortune in nos seuientis asperitas? Nihil ne te ipa facies loci mouet:

num. qua valeat trahi ad tristitiā et dolorē mentis. Nota potestas terrena ad nihil se extendit nisi ad largiē dum bona tpalia. vel ad auferendū ea et ideo nullus subiacet terrene potestati nisi qui sperat talia bona. vti met eoz ablationē. qui aut nec timet nec speret ipse est omnino supra vel extra terrenā potestate. et p consequens terrena potestas sibi nec pficere nec obesse pōt. ppter qd pbia exclamat contra illos tanq; miseros q spe bonoz tpalium vel timore ablationis eoz subiiciunt se terrenis potestatibus. dicens. Quid tantū miseri. Nota circa illud ac quisquis trepidus Seneca dicit in libro de virtutibus cardinalibus. Magnanimitas inquit animo tuo cū magna fiducia viues intrepidus et alacer magni animi est nō facillare. sed pstante et sinez vite intrepide expectare. si magnanimus es nunq; iudicabis tibi ptumeliam inferri ab inimico. sed dices nihil mihi nocuit. sed animū nocendi habuit. Nota tyrannus quondā dicebatur quidam rex fortis. et dicebatur a tyro. i. fortitudine seu illud nomē est causa appropriata principantibus pessimis. et dicunt a tyro. i. ab angustia quā inferunt suis subditis. Nota clypeus sumitur hic p rōe hominis. quia sicut clypeus defendit nos ne ledamur a telis et a similibus. ita rō hominis tuet eū. et puidet sibi ne offenda.

Prosa quarta primi libri.

Sentis ne inquit hec. hic incipit pfa quarta in qua pbia primo inquit Boetii sup attentōez pdictoz et hortat ipum ad sui morbi reuelationē. scdo Boetius reuelat morbū suū ibi. Tum ego. Primo dicit. **S** Boeti nūquid sentis. i. intelligis. ea que dicta sunt atq; illabunt. i. impriunt. aio tuo. et subiūgit grecū quod in latino valet. Es ne asinus ad lirā. quid fles quid manas. i. fluis lacrimis. et subiūgit grecū qd tātū valet. Confiteare mihi ne abscondas si expectas opaz. i. diligentiam medicantis. optet vt detegas. i. manifestas vulnus tuū. Nota q; puerbū erat apud grecos cū aliq; audiuit verba alicui et nō aduertit nec curauit intellectū verborū. illi dicebat. Es ne asinus ad lirā. facis em sicut asinus positus circa lirā. audit sonū lire. sed nō percipit melodiā. nec pportionē sonoz itelligit nec delectatur in ea. Sic aliquis audiens verba et non curans intellectū eoz dicitur esse asinus ad lirā. Nota siq; voluerit sanari optet morbū vel vulnus suū detegere et manifestare. An Seneca. in. dicit epla. Meo p se satis valet vt emergat sed optet vt manū porrigat. et alius ipm extrabat. tunc em morbi ad sanitatē inclinant cum ex abdito erumpunt et vim suā pferunt. Tum ego collecto in vires animo. hic Boetius reuelat morbus et dolorē suū. et primo ostendit se esse pturbatum ex his que iniuriose agebantur circa ipm. scdo ex his q generaliter vidit in alijs ibi. Videre aut video. Primo ostendit se pturbatū ex sui exili; relegatione. Secundo ex meritoz suoz frustratione. Tercio ex iniusta sui pdemnatione. Quarto ex fame sue lesione. scda ibi. Quotiens ego. tertia ibi. Quibus aut. quarta ibi. Auero hic. Adhuc diuidit. primo facit qd dictum est. scdo rñdit objectioni ibi. Atqui tu. dicit primo sic. Tum. i. tunc. ego Boetius collecto animo in vires. i. resumptis viribus animi. supple dixi. an ne satis eminet. i. apparet. asperitas fortune seuientis in nos. i. contra nos. Nunquid adhuc eget admonitione. i. declaratiōe. nunquid facies. i. dispositio huius loci scz carceris mouet te.

Hecceine. i. nūquid hic est bibliotheca. i. locus studij quē habui i patria. quā tu p̄bia delegeras. i. elegisti tibi certissimā sedē in nostris laribus in qua bibliotheca. tūc mecū residens. i. morans vel sedens differebas. i. di-
sputabis. de scientia rez diuinarū 7 humanaz. nūquid erat mihi tūc talis habitus. supple vilis. 7 talis vultus
tristis. cū ego rimarer. i. inuestigare. tecū secreta nature. cū describeres mihi vias syderū. i. cursus stellaz ra-
dio. i. virga geometrali. cū tu formares. i. formare docuisti. mores nostros. i. mores hominū. et rōem. i. dispo-
sitionem. totius vite ad exemplar. similitudinē celestis ordinis. sunt ne ista premia que referimus. i. reposita
mus. tibi obsequētes. i. seruientes. **N**ota q̄ biblio-
theca est locus vbi reponunt libri. et d̄r a biblo. i. iū-
cto in quo antiqui scribebant libros talē bibliothecā
habuit Boetius rome. marmoreis lapidibus poli-
tam. in qua studuit de rebus diuinis 7 hūanis. **N**o-
ta Boetius dicit p̄biam sibi elegisse certissimā sedē
in bibliotheca hoc dicit p̄ tanto. q̄ licet Boetius eēt
diuersis officijs 7 negocijs occupatus. tamē nulli eo-
rū tam certis t̄pibus. tā certa intentione vacabat si-
cut studio in libris p̄bicijs quos in certo loco repositos
habuit. **N**ota p̄bia tractat de rebus diuinis 7
humanis. **U**n Seneca. xxxj. Non pōt virtus p̄fecta
esse nec equalis tenor vite sine p̄bia p̄ quā diuina et
humana p̄gnosunt. q̄ si te occupas incipis eē deoz
socius. et alibi dicit. **S** Lucille scio neminē bene viue
re posse 7 tolerabiliter sine studio p̄bie q̄ sine studio
p̄bie anim⁹ eger est. **N**ota Boetius studuit in na-
turali p̄bia. p̄pter hoc dicit. **C**ū tecū nature secreta
rimarer. Studuit etiā in p̄bia morali ergo dicit. **C**ū
mores nostros. Studuit etiā in astrologia p̄pter hoc
dicit. **C**ū mihi syderū vias radio describeres. **A**bi
nota radius est virga geometralis qua geometri de-
scribunt figuras in puluere supposito. **N**ota q̄ vi-
ta humana 7 mores hoim debent formari ad simili-
tudinē celestis ordinis. sicut ei spere inferiores pla-
netaz obediunt spere supiori. 7 regunt motu firma-
menti. sic virtus nostra sensibilis debet obedire vir-
tuti rōnali 7 regi ab ip̄a. turpe eim est abijcere regimē
supioz 7 induere regimē inferiorū. quod nobis cō-
mune est cū bestijs. sicut dicit Albertus sup tercio d̄
anima. **N**ota ex quo Boetius rōe sue sapie in mi-
seriam fuit positus. ideo dicit ad p̄biam. sunt ne bec
p̄mia que nos referimus obsequētes tibi. **A**t qui
tu hanc sententiam. **H**ic Boetius r̄ndet obiectioni
posset enim p̄bia sibi obijcere. dicendo quale p̄miū debuisti reportare cū tu nō studuisti. p̄pter cōmune bonuz
sed p̄pter vanā gloriā 7 p̄pter p̄riam vtilitatē. cui obiectioni respondet Boetius. dicens. **O** p̄bia tu sanxi-
sti. i. p̄firmasti hanc sententiā ore platonis beatas esse respublicas fore. i. si eas sapientes regerent. vel si recto-
res eaz p̄tigisset studere sapie. 7 cōfirmasti ore eiusdē platonis necessarium esse reipublice q̄ a sapientib⁹ re-
geret. ne gubernacula. i. regimina cōmissa improbis. q̄ id est et. flagitiosis ciuib⁹ vrbū inferrent pestē. ac-
id est etiā. p̄niciē. i. damnū bonis hominibus. igitur ego secutus hanc auctoritatē. i. sententiā. q̄ ego didicerā
a te p̄bia inter secreta oia ego optaui. i. curaui. transferre. i. deducere. in actū id est in opus. publice administra-
tionis. i. cōmunis vtilitatis. tu p̄bia et deus qui inseruit. i. infudit te mentibus sapientū estis mihi conscij. i. te-
stes. nullū studiū me detulisse ad magistratū nisi cōmune studiū bonoz. q̄ si diceret nihil mouit me ad magi-
stratū gerendū nisi cōis vtilitas. inde. i. p̄t̄. **B**. erāt mihi q̄ues. i. difficiles. q̄. i. et. inexorabiles. i. inexplicabiles
discordie cum improbis. 7 semp fuit mihi spreta offensio potentū p̄ tuendo iure. i. p̄ iusticia defendēda. q̄
habet libertas p̄scientie. i. libera conscientia. i. nullum timere p̄ tuendo iure. **N**ota fm Platonē. beata est
respublica cuius dñs p̄bus est. 7 ye genti cuius dñs puer est. 7 rōnabiliter. q̄ p̄bia 7 sapientia vitam dispoit
actiones regit. agenda et omittenda demonstrat. **U**nde Seneca. xvj. epla dicit. **S**i vis oia tibi subijcere subij-
ce te rationi. **M**ultos enim reueris si rō te reuerit. **E**t aristoteles in p̄bemio methaphisice. **S**apientis est re-
gere et ordinare. ex quibus patet q̄ regimē reipublice spectat ad sapientes. p̄ tanto dicit **L**ullius in p̄ncipi-
pio sue rethorice. ad rempublicā plurima p̄tinent p̄moda. si moderatrix 7 regulatrix omnū rez p̄sto est sapi-
entia. **N**ota q̄ studiosi sapientie dicunt illi qui iā p̄ studiū adepti sunt sapientiam. **A**llī autē dicunt stu-
dere sapientie qui ad huc studendo acquirunt sapientiam. **N**ota q̄ Boetius studiū vocat secretū oia. q̄
in studio homo ociatur ab exteriori occupatione de quo odo siue quiete loquitur. Seneca. lvij. epistola. di-
cens. **N**ulla placida est quies nisi quā rō cōponit. et illa vera est tranquillitas in qua mens bona explicatur.
Nota q̄ deus immittit sapientiam mentibus sapientum hoc scribitur in p̄logo de regimine p̄ncipum. de
est qui diuitias sue sapientie influit in animas sapientum. **N**ota q̄ libertas conscientie habet nullū metue-
re. quia dicit Macrobius. hoc habet libera p̄scientia p̄rium quod si quis possideat nullum potentem metu-
at. **I**tem Seneca. l. iij. **S**apientis ex libero arbitrio nihil timet imbecillitatē hominis. quia securitatē dei ha-
bet. **E**t Seneca. de quatuor virtutibus cardinalibus dicit. v̄ iustus sis non sufficit q̄ innocens sis sed v̄ in-
nocentes ab iniuria serues. **E**t idem. **I**usticia est vinculum diuine 7 humane societatis.

Hecceine ē bibliotheca quā certissimā tibi
sedē in n̄ris larib⁹ ip̄a delegeras. in q̄ mecū
sepe residēs de hūanaz diuinarūq̄ rez sciē-
tia differebas. **T**alis habit⁹ talisq̄ vultus
erat: cū tecū nate secreta rimarer. cū mihi
syderum vias radio describeres. cum mo-
res n̄ros totiusq̄ vite rōem ad celestis or-
dinis exēplar formares. **H**ecceine p̄mia refe-
rim⁹ tibi obsequētes. **A**t q̄ tu hāc sniam
Platōis ore sanxisti. btās fore respublicas
si eas vel studiosi sapie regerēt. v̄ eaz recto-
res studere sapie p̄tigisset. **T**u eiusdem viri
ore: hāc sapiētib⁹ capeffunde reipublice ne-
cessariā cām eē monuisti: ne improbis flagi-
tiosisq̄ ciuib⁹ vrbū relicta gūbernacula: pe-
stem bonis ac p̄niciē inferrerēt. **H**anc igit̄ au-
toritatē secut⁹. q̄ a te inter secreta oia dī-
dicerā. transferre in actū publice administra-
tionis optaui. tu mihi 7 q̄ te sapientū mē-
tibus inseruit deus p̄scij estis: nullū me ad
magrātū nisi cōe bonoz oim studiū dtulisse
Inde cū improbis graues inexorabilesq̄
discordie fuere 7 q̄ p̄scie libertas h̄z p̄ tuē-
do iure spreta potentū semp fuit offensio.

Quotiens ego conigastū. Hic Boetius ostendit se perturbatū ex meritoꝝ frustratōne suoꝝ. 7 pmo tangit merita et beneficia alijs exhibita. secundo tangit frustratōne eoz ibi. Sed esse. Puma in septem ptes fm q recitat septē beneficia que patebunt. Primo dicit. Ego Boetius multotiens ipm conigastū qui fuit officialis regis Theodorici obuius. i. p̄trarius. excepi. i. impediui. ipsum facientē impetū. i. insultū cōtra fortunas. idest contra bona fortune. cuiusq; homis imbecillis. i. impotentis resistere. Tūc ponit scdm beneficiū dicens. Quotiens ego deieci. i. auerti. triguillā sic dictū p̄positū regie domus. i. regalis aule. ego ipm deieci ab incepta p̄trata q; iā p̄r̄ iniuria dieci. Quotiens miseros q̄s infinitis calūnijs ipunita barbaroz sem p̄ avaricia verabat. obiecta piculis aucte p̄teri. Nunq̄ me a iure ad iniuriā quisq; detraxit. **Provincialiū fortunas:** tū puatis rapinis. tū publicis vectigalibus pessundari. nō aliē q̄ q̄ paciebant indolui. **Tū acerbe famis tpe grauis atq; inexplicabilis indicta coēptio p̄fligatura inopia campaniā puincia videret:** certamē aduersum p̄fectū p̄toꝝ cōmunis p̄modi rōne suscepi: rege cognoscēte p̄tēdi: 7 ne coemptio exigeret euici. Paulinū p̄sularē virū cui opes palatini canes iā spe atq; ambitōne deuorassent: ab ipsis hyantū faucibus traxi. Ne albinū p̄sularē virū p̄iudicate accusatōis p̄ea corripet: odijs me cypriani delatoris p̄posui. Satis ne i me magnas videoꝝ exacerbasse discordias. Sz eē ap̄d ceteros tutior debui: q̄ mihi amore iusticie nihil apud aulicos q̄ magl eē tutior obfusui.

Quoties ego conigastū imbecillis cui q; fortunas ipetū facientē obui⁹ excepi. Quotiens Triguellā regie p̄positū dom⁹ ab incepta p̄trata q; iā p̄r̄ iniuria dieci. Quotiens miseros q̄s infinitis calūnijs ipunita barbaroz sem p̄ avaricia verabat. obiecta piculis aucte p̄teri. Nunq̄ me a iure ad iniuriā quisq; detraxit. **Provincialiū fortunas:** tū puatis rapinis. tū publicis vectigalibus pessundari. nō aliē q̄ q̄ paciebant indolui. **Tū acerbe famis tpe grauis atq; inexplicabilis indicta coēptio p̄fligatura inopia campaniā puincia videret:** certamē aduersum p̄fectū p̄toꝝ cōmunis p̄modi rōne suscepi: rege cognoscēte p̄tēdi: 7 ne coemptio exigeret euici. Paulinū p̄sularē virū cui opes palatini canes iā spe atq; ambitōne deuorassent: ab ipsis hyantū faucibus traxi. Ne albinū p̄sularē virū p̄iudicate accusatōis p̄ea corripet: odijs me cypriani delatoris p̄posui. Satis ne i me magnas videoꝝ exacerbasse discordias. Sz eē ap̄d ceteros tutior debui: q̄ mihi amore iusticie nihil apud aulicos q̄ magl eē tutior obfusui.

soluendū homin es p̄pellebant. Colonū aut faciebant cū expulsis habitatoribus alienos instituerūt ad inhabitandū. Puincia aut faciebant. q̄n aliq̄ romanū p̄ficiēbāt illi terre. qui collectis redditibus eos romā mitteret. 7 inhabitatores illius terre dicebantur puinciales. Isti puinciales aliq̄ molestabant puuatis. i. occultis. rapinis. i. exactionibus suoꝝ p̄fectoꝝ. aliq̄ publicis vectigalibus. i. tributis que indebito modo et iniusto exigebant ab eis de quo Boetius doluit. **Nota vectigal** p̄rie dicitur tributū qd datur de vectura. **Nota fm** Duguitione puincia ē regio subiugata romanis 7 tributaria facta. Inde puincial. i. tributari⁹. **Tū acerbe famis tpe.** Hic ponit quintū beneficiū. dicens. Tū tpe acerbe. i. magne famis esset indicta. i. instituta. grauis coēptio. i. angaria que coēptio erat p̄fligatura. i. p̄iudicatura capaniā puincia inopia. i. paup̄tate. Ego Boetius suscepi certamē p̄tra p̄fectum p̄toꝝ qui indixerat istā coemptionē 7 rōne cōmunis cōmodi. i. boni ego certamē rege cognoscēte et deuici ne exigeretur illa coemptio. **Nota q; coemptio est institutio sup aliqua portione danda de re emenda vel vendenda. et vocatur vulgariter vngelt. 7 talis fuit instituta sup campaniam puinciam destruendā quā Boetius remouit.**

Paulinū p̄sularē virū. Hic ponit sextū beneficiū. dicens. Ego traxi. i. liberaui. paulinū virū p̄sularē cui opes iam deuorassent spe et ambitione. i. cupiditate. canes palatini. i. familiares regis similes canibus illum traxi a faucibus hyantū. i. appetentū opes paulini. **Nota q; familiares regis qui p̄sidebant palatis vocabantur canes palatini. sicut em canes habent ora hyantia ad cupiditas escas. sic isti hyabant ad diripiendas facultates pauperū romanoꝝ.** Tūc ponit septimū beneficiū dicens. Ego opposui me odijs Cypriani delatoris. i. accusatoris. ne pena p̄iudicate accusationis. corripet. i. puniret. Albinū virū p̄sularē. **Nota q; Cyprianus qui fuit de familia regis iniuste accusauit virū Albinū p̄sularē. qui prius iudicatus fuit ad penā q̄ accusatus. et ne ista pena cui adiudicatus fuerat ipm albinū corripet Boetius se opponēs odijs Cypriani accusatoris Albinū saluauit.** **Nota ex istis beneficijs enumeratis apparet q; Boeti⁹ nō gessit magistratū p̄ utilitate propria. sed p̄ cōmuni bono. si em p̄riam utilitatem intendisset. vtiq; odiū 7 offensam potentum euitasset quod nō fecit. Et prius dixit. nunq; me a iure ad iniuriā quisq; detraxit. ex quo similiter apparē ipm non quesuisse p̄riū p̄modū. tales em fr̄quenti⁹ de iure deflectunt. Et subdit nūquid videoꝝ in me. i. contra me. exacerbasse. id est irritasse. satis magnas discordias opponendo me potentibus qua. di. immo.**

Sed esse apud ceteros tutior. Hic tangit frustratōne suoꝝ beneficioꝝ. dicens. Sed ego debui esse tutior apud ceteros scilicet romanos quibus impendi ista beneficia et tamen nō sum tutus vt post videbit. Sz ego non meruerim securitatem apud aulicos. i. familiares regis aulam inhabitantes. opponendo me eis amore iusticie. **Nota q; vna causa p̄urbationis fuit frustratio suoꝝ meritoꝝ. qz amicia 7 gr̄a istoꝝ frustrabatur circa ipm. quibus multa beneficia impendit. 7 p̄ter ques multa odia et indignationes incidit.**

pta q; i. et p̄trata iniuria ipsis pauperibus. Tūc subiungit terciū beneficiū dicens. Quotiens ego p̄teri miseros. i. pauperes. quos avaricia barbaroz. i. crudeliū boim impunita. i. incastigata. verabat infinitis calūnijs. id ē miseris illos ego p̄teri auctoritate mea obiecta. i. exposita. piculis. i. damnis. Nunq; quisq; i. aliquis. detraxit me. i. deflexit. a iure ad iniuriā. **Nota q; Conigastus fuit quidā nobilis familiaris regis Theodorici qui suus officialis fuit 7 totus tyrānus qui plures homines inuasit impotentē scz sua ipis auferendo quē Boetius sibi p̄trari a suo impetu iniurioso auertit. talis etiā erat triguilla p̄positus aule regie.** **Nota fm** Duguitione q; barbarus idē est q; crudelis. incultus 7 stolidus. 7 est nomē crudelitatis. Tūc olim omēs ac vniuersē gētes dicitē sunt barbare p̄ter grecos 7 latinos. Et barbara dicit quedā terra iuxta greciā sita. p̄ter crudelitatis excellentiā. **Nota Boetius dicit. Nunq; a iure ad iniuriā. et hoc debet glosari sic. ego nec sū retractus a iure amore nec odio nec timore nec p̄rio p̄modo que omnia solent impedire verū iudiciū. vnde dicit laborintus. Quē nūm? p̄sona. p̄ces. de tramite recte. Non ducunt. Iudex sidera laude ferit.**

Provincialiū fortunas. Hic Boetius ponit quartū beneficiū. dicens. Ego indolui sicut illi qui paciebantur fortunas. i. bona fortune. puincialiū. i. illoꝝ boim. qui tū idest aliq̄. pessundari. i. subijci. puuatis rapinis. i. occultis. tum. i. aliq̄. publicis vectigalibus idest tributis quasi diceret. cū puinciales nūc spoliarentur. nunc in tributis bona ipoz auferēdo ego dolui tātū sicut qui paciebant. **Nota q; omnē cuita tem vel regionē quā romani expugnauerūt fecerunt tributariā vel colonā vel puinciam. Tributariā faciebant q̄n relictis inhabitatoribus terre ad tributū**

Quibus aut differentibus percussi sumus. Hic Boetius tangit suam perturbationem et iniustam suam condemnationem. et primo facit hoc. secundo expurgat se de quibusdam sibi obiectis. secunda ibi. Quo uti. Primo ostendit iniustam suam condemnationem ex accusatione personarum vilium. Secundo ex falsitate criminis sibi impositi. Tertio ex severitate iudicii et perversitate. secunda ibi. At cuius criminis. tertia ibi. Et cuius vniuersi. Primo dicit. Nos sumus percussi. id est percussi aulicis deferentibus. id est accusantibus. quorum vnus erat Basilus qui propter malitiam suam repulsus fuerat a misterio regis ille percussus pecunia susceptus est in delationem. id est accusationem nostri nominis. Alii duo accusatores nostri fuerunt Opilio et Gaudentius. quos cum rex Theodoricus propter innumerabiles fraudes ipsorum ordinasset ire in exilium et ipsi nolentes parere id est obedire. scilicet tuerentur. id est defenderent se intrando ecclesias cum illud esset compertum. id est reuelatum regi edixit. id est precepit rex ut nisi infra prescriptum. id est statutum terminum decederent ab urbe Rauenna debent repelli et primo signari in frontibus cauterio sicut solent signari malefactores. Et dicit Boetius. quod videtur posse astrui. id est conformari huic severitati. quod eodem die eisdem deferentibus. id est accusantibus. nos supple suscepta fuit delatio. id est accusatio nostri nominis. quid igitur obprobria est dicendum meruerunt ne hoc artes nostre quasi diceret non. nunquid isti iustificati sunt propter nostram accusationem qua. di. non. nunquid nihil puduit fortunam de tali accusatione. quod di. imo debuit pudere fortunam et si non puduit fortunam innocentia accusati. tamen vilitas accusantium debuit esse pudor ipsi fortune. **N**ota hoc vocabulum percussus. dicit Augustinus procella. id est percussus in preterito. et percussus in supino. est idem quod percutere vel potius terrefacere. sed percutere pertinet ad corpus. sed procella re ad animam. **N**ota circa hoc vocabulum deferentibus quod defero tria significat. Primo id est quod deporto. Unde delator. id est deportator. Secundo id est quod honoro. Unde delator. id est honoris exhibitor. Tertio. id est accuso. Unde delator. id est accusator qui detegit quod latebat. et sic ultimo modo capitur hic. **U**n versus. Accusatus defert dat honorem fertque deorsum. **N**ota ad testes idoneos septem requiruntur conditiones que his verbis continentur. Etas conditio sexus discretio fama. Et fortuna fides in testibus illa requiruntur. Primo requiruntur etas. quia pueri non possunt esse testes. Secundo requiruntur conditio libera. ideo serui non possunt prohibere testimonium. Tertio requiruntur sexus masculinus. id est mulieres non possunt esse testes. Quarto requiruntur discretio. ideo furiosi et stulti non possunt testari. Quinto requiruntur fama ideo persone infames non possunt testificari. Sexto requiruntur fortuna propter quod pauperes non possunt testificari. Septimo requiruntur fides propter quod infideles non possunt prohibere testimonium. Inter illas conditiones due sunt viliores scilicet paupertas et infamia. Boetius ergo volens ostendere suam condemnationem iniustam ex vilitate testium accusantium propter quam repellendi erant a testimonio dicit in vno fuisse defectum fortune scilicet in basilio. Sed in alijs duobus scilicet in Opilione et Gaudentio dicit fuisse viciam infamie. **N**ota quod nihil videtur seuerius et nequius quam personas viles et damnandas admittere in testimonium contra innocentes. Quia dicit Seneca in de remedijs fortune. Non potest habere ullam auctoritatem sententia. vbi qui damnandus est male de te loquitur.

Ad cuius criminis causa arguimur summam queris. senatum etc. Hic Boetius ostendit iniustam suam condemnationem ex falsitate criminis sibi impositi. secundo ex dictis infert quandam admirationem. ibi. qua in re. Prima in duo sunt quod duo imponebantur Boetio de quibus se excusat. secunda ibi. Nam de compositis. Primum quod sibi imponebatur fuit quod impediisset quendam nuncium deferentem regi accusationem senatus. ut senatus redderetur reus lese maiestatis. dicit ergo in litera. Ob philosophia tu forte queris summam. id est sententiam criminis cuius criminis cause arguimur. Nos dicimur voluisse saluare senatum forsitan desideras scire per quem modum. dico quod nos criminamur. id est arguimur impediuisse delatorem ne deferret documenta. id est litteras regi quibus faceret senatum reum lese maiestatis. quid igitur obprobria censes id est iudicas inficiabimur. id est negabimus crimen illud ne simus tibi pudori atque. id est sed. ego volui saluare senatum nec vnquam desistam velle. sed opa. id est diligentia impediendi delatoris ista cessabit. id est cessare debet. quia non est verum quod impediuerimus delatorem litterarum. nunquid est nephas aptare salutem illius ordinis scilicet senatus quasi diceret non est nephas. Iste vero senatus qui consensit in meam damnationem effecerat hoc suis decretis. id est iudicijs. ac si esset nephas saluare ipsum. sed imprudetia sibi ipsi mentiens. id est in damnatum suum mentiens non potest immutare merita reus ita quod illud quod prius fuit meritorium postea fiet demeritorium nec puto celicitum sunt preceptum socratis occuluisse. id est occulisse veritatem. vel concessisse mendacium. sed quomodo illud sit ego relinquo tuo et sapientium iudicio veritatem autem huius rei ne latet posteros. id est successores. ego commendavi. stilo. id est scripto et memorie. **N**ota accusatio Boetij fuit detestabilis quia facta per infames personas. fuit irrationalis quia de bono

Quibus aut deferentibus percussi sumus. quorum vnus Basilus olim a regis percussus misterio. id est delatoris nostri nominis alieni eris necessitate percussus est. Opilione vero atque Gaudentium cum ob innumeras atque multiplices fraudes ire in exilium regia censura decreuisset. cumque illi parere nolentes se a regis sepe editione defensione tuerent. percipit id regi foret. edixit ut nisi infra prescriptum diem a rauenna urbe decederent per notas insigniti frontibus pellerent. Quid huic severitati posse astrui vult. Atque eodem die deferentibus eisdem nominis nostri delatio suscepta est. Quid igitur. Merne artes ita meruerunt. An illos accusatores iustos fecit premissa damnatio. Ita ne nihil fortunam puduit si minus accusate innocentie. et accusantium vilitas pudori debuisset. **A**tque criminis causa arguimur: summam queris. Senatum dicimur saluum esse voluisse. Ad id desideras. delatore ne documenta deferret. quibus senatum lese maiestatis reum faceret impedisse criamur. Quid igitur obprobria censes. Inficiabimur crimine tibi pudore sumus. At volui. nec vnquam velle desistam fatebimur: sed impediendi delatoris opa cessabit. An optasse illi ordinis salutem nephas vocabo. Ille quod de suis de me decretis vti hoc nephas esse effecerat: sed sibi sepe mentiens imprudetia reus merita non potest immutare. Nec mihi socratico decreto phas esse arbitror. vult occuluisse veritatem. vult concessisse mendacium. Ulex id quomodo sit. tuo sapientiumque iudicio estimandum relinquo. Quod rei serie atque veritatem. ne latere posteros quod. stilo etiam memorieque commendavi.

accusabat. s. de salute senatus. qd erat bonum. etiam accusatio eius fuit iniusta. qz falsa. accusabat enim im-
pediuisse delatorem qd falsum fuit. **N**ota iste dicit esse reus lese maiestatis. qd regem vel alium principem aliqd
malum machinat. **N**ota inficioz. aris p me diugatois deponentalc. i. nego. An bugui. inficioz. aris pprie e
no fateri factum qd vey est. s. p veritatem vti mendatio. vel est pprie inficiari fm eum. rem debitam denegare
cum a creditore deposcit. 7 etiaz. i. ostendere vel denegare. **N**ota dicit in textu. Nunqd optare salutem se-
natui nephas vocabo duplex e salus. spualis q est anime. tpalis q est corpis. Salutem spualem tenemur om-
nibus velle. etiam malis rone charitatis p quaz eti-
am mali diligendi sunt lz no in eo q mali. Salutem
no tpalez tenemur velle omnibus bonis 7 precipue
amicis. amicos no peccantiu tenemur salutem vel-
le qd sanabiles sunt vt recuperent stutem amissaz.
s. si pp magnitudinem malicie sint insanabiles dis-
soluit amicitia nec est optada salus. 7 qz malicia se-
natus romanor erat sanabilis qz forte senat? pul-
sus metu regio fuit p sentire in damnatoz boetu. 3o
optare sibi salutem no erat nephas. lz boetio turba-
to hoc videret. **N**ota veritas no est occultanda
fm socratem. Nam q tacet veritatem alijs nescien-
tibus mentit. 7 q mendacis p sentit similiter facit.
Nota mendacium no est pcedendus. qz fm aref.
in eticis. mendacium p se prauum est 7 fugiendum. 7
pmo elencor. duo sunt opa sapientis. Non mentiri
de his de qbus nouit. 7 metientem posse manifesta-
re.

Nam de ppositis falso lris qb libertate
arguor sperasse romanam (qd attinet dice-
re) Quaz fraus apta patuisset si nob ipoz
pessione delatoz: q in oibz negocijs maxi-
mas habet vires vti licuisset. **N**am que
sperari reliq libertas pot. Atz vtriaz pos-
set vlla. Rndissem Canij vbo. q cu a gajo
cesare germanici filio psciis p se factepiura
rdis fuisse diceret si ego inqt scissem. tu ne-
scisses. **Q**ua in re no ita sensus nros me-
roz hebetavit vt impios scelerata p vtute
qrar ee molitos. s. ea q sperauerint effecisse
vehementer admiroz. Nam deteriora velle
nri fuerit fortasse defectus. posse aut p in-
nocentiam q sceleratus qsqz pcepit. inspe-
ctante deo monstro simile est. vn haud iniu-
ria tuoz qdam familiarium qsiuit. Siqde
deus inqt est. vn mala. bona vo vn si no est.

tia. patuisset aperta. i. manifesta. si nobis licuisset vti pessione. i. allocutione ipsoz delatoz. i. accusatoz. qd. s.
vti examinatio accusatoz. maximas vires habet in omnibus negocijs. i. causis iudicialijs. nam q reliq liber-
tas spari pot romanus. q. d. nulla. tm enim rex theodoricus inualuerat q nullus potuit vel audebat p ipm.
vtinam posset vlla libertas spari vtiqz ita prudenter egissem de negocio qd regi non innotuisset 7 rndissem
verbo Canij. q cum accusaret a Gajo cesare filio germanici q esset reus diurationis facte p se. rndit Gajus
si ego scissem tu nescisses. q. d. si essem reus ita prudenter celassem negocium qd ad tuam noticiam nuqz pue-
nisset. **N**ota q in causis iudicialijs testium siue accusatoz examinatio maximas habet vires. qz p eam de
uenit ad rei veritatem sicut patet de danielo q examinando duos piboz false accusantes Sulannam ipsoz
de falsitate accusationis coram omni iplo puit. similic boetius si datus fuisset sibi locus examinandi suos
accusatores vtiqz ipsoz mendaces reddidisset. **N**ota Canius fuit qdam romanus prudens 7 sapiens. ac-
cidit vt quidam ex romanis conspirarent 7 facerent coniurationem contra Gajum cesarem 7 cum cesar p-
poneret Canio q esset reus illius coniurationis facte. respondit. si ego scissem tu nescisses. Sic Boetius re-
spondisset regi Theodorico si sibi improperasset de literis compositis super restituenda libertate ipsoz ro-
manis.

Qua in re no ita sensus. **H**ic boetius ex dictis infert quandam admiratdem. secundo inuichit ptra senato-
res qui p senserunt in suam damnatdem ibi. s. si pbas fuerit. Dicit primo. Ex quo a malis iniuste accusatus
sum. qua in re. i. ppter quod. non ita. i. no intantum. meror. i. tristitia. hebetavit. i. oppressit. sensus nros vt ego
querar. i. conquerar impios. i. malos. molitos. i. machinantes scelerata. i. nequitiosa. contra virtutem. i. vir-
tuosos homines. s. ego admiroz vehementer. i. fortiter. effecisse. i. ad effectum pduisse. supple illa que mali spe-
rauerunt. i. conceperunt. Nam velle deteriora. i. mala. fortasse fuerit nostri defectus. i. ex nostro defectu. s. pos-
se supple perficere malum contra innocentiam. i. homines innocenter. que quisqz sceleratus conceperit. i. co-
gitauerit. deo hoc inspectante supple hoc est simile monstro. i. admirabile. vnde. i. p tanto quidam tuoz fami-
liariuz. i. pboz. quesuuit haud iniuria. i. non iniuste. siquidem p certo. deus est vnde mala supple. pueniunt. vo
p sed. vnde. i. a quo bona si deus non est. quasi diceret. ex quo iniuste a malis accusatus sum ppter hoc no in-
tantum sum oppressus dolore q conquerar malos machinari mala bonis. s. admiroz q illi qui mala concipi-
unt contra bonos possunt pducere ad effectum. nam velle malum est forte ex nostro defectu. s. q malus pos-
sit pficere malum contra bonos deo hoc inspiciente est simile monstro. **U**nde quidam pbus. Non iniuste q-
siuit. Si deus est vnde pueniunt mala. Et si deus non est vnde pueniunt bona. **N**ota ex quarto hui? duo
requirunt ad aliquem effectum pduendum. s. voluntas 7 potestas. Requirit voluntas qz nullus aggredit qd
no vult. Requirit ptas qz sine potestate voluntas frustrat. q aut mali hnt voluntatem offendendi bonos no
est mirandum. s. q hnt potestatem pduendi ad effectum sua voluntatem deo respiciente est simile monstro.
Nota simile monstro est qd ptingit pter intentionem nature. Sicut q monstra fiunt pter intentoz nature
sic videbat boetio. q mala pter ordinem diuine prudentie ptingerent. qd non videt ronale. cum deus sit
summe bonus q aliq modo sit ca mala fieri. s. mala in mundo deo inspiciente videt simile monstro. **N**ota
q deus no est ca effectiua mali. cum sit summe bonus. lz sit ca mali pmissiua. qz pmittit fieri malum. 7 lic expo-
nit auctoritas pphetie. Ego dñs faciens omnia bec faciens bonum 7 creans malum. supple pmissiue. **A**lter
dicit duplex est malum. s. pene 7 malum culpe. deus est ca mali pene qd punit. s. no est ca mali culpe. qz hic e
q peccatum non fecit.

Si p̄bas fuerit nep̄arios homines q̄ bonoz rē. Hic boeti⁹ inuehit̄ p̄ senatum q̄ p̄sensit̄ in suam p̄dem
natōem tangendo suam beniuolentiam quam habuit ad eos. r̄ dicit. Si p̄bas fuerit. i. ponam⁹ p̄bas esse ne-
p̄arios hoies. i. malos hoies p̄sulat⁹. q̄ oim bonoz r̄ toti⁹ senatus. i. romane ciuitatis. petunt. i. desiderant.
sanguinem. i. mortem. nos etiam uoluisse ire p̄ditum. i. ad p̄dendum. q̄s uiderāt. p̄pugnare bonis hoib⁹. q̄ p̄
r̄ senatui. S̄ nū. i. nunq̄d. nos idē. i. p̄dere merebamur de p̄ib⁹. i. de senatorib⁹. q̄. d. non. s̄ o p̄bia memisti ut
opinoz qm̄ me dictu⁹. i. uolētē dicere. q̄d. i. aliq̄d ve p̄ vl. factu⁹ ip̄a sp̄ p̄ns supple ex̄ns. dirigebas. i. regebas
s̄ nec v̄bis nec factis offendi senatū. memisti in quā
p̄bia verone. i. apud veronam ciuitatem. cū rex the-
odozic⁹. auidus ex̄ns cōis exitij. i. tormenti senatoroz
cum ipse crimē lese maiestati delatum in albinū ipse
rex moliret. i. laboraret. trāsserre illud crīmen ad to-
tum senatum q̄nta securitate. i. tutela. mei piculi de-
fenderim. i. liberauerim. innocētiam vniuersi senat⁹
. i. toti⁹ p̄sulat⁹. **O** p̄bia tu scis me p̄ferre. i. loq̄. ve-
ra r̄ nunq̄ me iactasse in vlla r̄ ei laude. em̄ p̄ q̄. mi-
nuit q̄dammodo secretum p̄scientie. p̄bantis. i. lau-
dantis se. q̄tiens q̄s ostentando. i. manifestando. fa-
ctum recipit. p̄cium fame. i. mercedem laudis ab ho-
minib⁹. S̄ tu p̄bia vides. q̄s euent⁹ excepit. i. libe-
rauerit. nr̄am innocētiam. nos subim⁹. i. sustinem⁹.
penas falsi sceleris. i. false nobis impositi p̄ p̄m̄is
vere v̄tutis. **N**ō s̄m̄ señ. dolor duplicat̄ cum ab eo
a q̄ bonum merueras malum venit. cū igit̄ boetius
oim beniuolentiam exhibuerit senatorib⁹ graui⁹ vo-
luit de sua offensione. **N**ota in ciuitate verona cū
albinus esset accusat⁹ de graui crimine ita vt diceret̄
reus lese maiestatis. illud crīmen rex theodozic⁹ vo-
luit trāsserre ad totum senatum r̄ ip̄m damnare. S̄
boeti⁹ exponēs se piculis senatum liberauit. **I**te
nota q̄ secretum p̄scientie est v̄tus q̄ minuit cū ali-
q̄s v̄tuose opat̄ iactando se vt p̄sequat̄ famaz r̄ lau-
dem ppli. **U**n̄ señ. p̄scientiam poti⁹ q̄ famaz attēde.
Et dicit macrobi⁹. Sapiens gloriā suā in p̄sci-
tia ponit stultus autē in laude humana. **U**n̄ dicit ysi-
do. q̄ aliq̄d donum a deo largitum in laudem suā
conuertit proculdubio virtutem in viciū transire
facit.

Et cui⁹ vnq̄ facinoris. Hic boeti⁹ oñdit se p̄turba-
tum ex iudicium seueritate r̄ inflexibilitate dicens.
Cui⁹ vnq̄ facinoris. i. peccati. manifesta p̄fessio. i. p̄
vnq̄ hominis pctm̄ manifestum habuit iudices ita
p̄cordes in seueritate. vt nō aliq̄s eoz vel ipse error
humani ingenij. submitteret. i. flecteret ad misericordiaz
vel p̄ditio fortune. i. euent⁹ fortuit⁹ ex̄ns incerta cū-
ctis mortalib⁹ supple hoib⁹ submitteret aliquos eoz.
Si diceremur uoluisse inflamare. i. incēdere. sacras
edes. i. ecclesias. r̄ si nos diceremur struxisse. i. p̄curasse. necē. i. mortem bonis omnib⁹. r̄ si diceremur iugula-
re. i. punire sacerdotes impio gladio. tñ p̄ s̄. snia. i. iudicium. damnasset ne p̄ntem p̄uictum r̄ p̄fessum crimi-
ne. s̄ nos p̄cul moti. i. abntes q̄ngentis milib⁹ passuum r̄ indefensi ob p̄pensi⁹ studium. i. p̄p̄t studium inter-
suis. nos damnatur. i. adiudicatur in senatum morti. q̄ p̄ et p̄scriptioni. Et tunc exclamat dicens. **O** me-
ritos. i. dignos vel beatos. iudicio neminem posse p̄uinci de simili crimine sicut nec ego iuste p̄uict⁹ sum. cui⁹
reatus. i. criminis. dignitatem. i. innocētiam. ipsi etiam uiderūt. i. cognouerūt. q̄ detulere. i. accusauerūt me.
Nota q̄ iudices qnq̄ mouent̄ ad misericordiam duplici de causa. Primo mō. p̄pter errorem humani ingenij. qz
humanum ingenium sepe fallit̄ in iudicio qz ignorat vtrum aliq̄n iuste de re sentiat vel nō r̄ timens deum ne
iniuste iudicet mouet̄ ad misericordiam parcento reo. Secdo iudices mouent̄ ad misericordiaz p̄pter euentum fortune
q̄ incert⁹ est hominib⁹. qd̄ em̄ iudex in alio damnat sibi facile p̄ fortunam euenit. r̄ illud v̄z recordari. s̄ nulla
illaz causaz mouit iudices ad miserandum boetio s̄p̄corditer ip̄m damnabant. **N**ota q̄ nullus v̄z dam-
nari etiam p̄ crimine q̄ntumcūq̄ enormi nisi sit p̄ns p̄uictus vel crīmen in iudicio p̄fessus. Boeti⁹ autē cum
damnaret̄ non erat p̄uict⁹ nec crīmen p̄fessus r̄ erat absens. qz in studio atbeniē. si q̄ iniuste erat damnat⁹.
Nota q̄ boeti⁹ cum damnaret̄ distabat a loco iudicij q̄ngentis milibus passuum. r̄ cum mille passus faci-
unt vnum miliare. ideo bene distabat ad q̄ngenta miliaria. **N**ota boeti⁹ damnat⁹ fuit p̄scriptioni. **D**ug-
p̄ dicit p̄scriptio est iudicialis snia lata p̄ aliquem cui⁹ nomen p̄ scelere de scriptura tabule enee debebat. **C**on-
suetudo em̄ romana fuit q̄ noia senatoroz quoz p̄silio vr̄bs romana regebat̄ aureis lris in tabula enea scribe-
rent̄. vñ r̄ p̄ies p̄scripti dicebant̄. Et dicit p̄script⁹ q̄si. p̄cul a scriptura positus. Et sic boetius erat p̄script⁹ qz
nomen suum deletum fuit de tabula enea.

Si p̄bas fuerit nep̄arios hoies q̄ bo-
noz oim totiusq̄ senat⁹ sāguinē petūt. nos
etiā q̄s p̄pugnare bonis senatuiq̄ uiderāt
p̄ditū ire uoluisse. S̄ nū idē de p̄ib⁹ q̄ me-
rebamur. Ademisti vt opinoz qm̄ me dictu-
rū qd̄ facturū ue p̄ns ip̄a sp̄ dirigebas. Ad-
emisti in quā verone cū rex auidus p̄munis
exitij maiestati crimē in albinū delatū ad
cunctū senat⁹ ordinē trāsserre moliret. vni-
uersi innocētiam senat⁹. q̄nta mei piculi secu-
ritate defenderi. Scis me hec r̄ vera p̄ferre.
r̄ i nullav̄nq̄ mei laude iactasse. Adinuit em̄
q̄dammodo se p̄bantis p̄scie secretū: q̄tiēs
oñtando q̄s factū recipit fame p̄cium. Sed
innocētiam nr̄az q̄s excepit euet⁹ vides. Pro-
vere v̄tutis p̄m̄is. falsi sceleris penas subi-
im⁹. **E**t v̄nq̄ facinoris manifesta p̄fes-
sio ita iudices habuit i seueritate p̄cordes.
vt non aliq̄s vel ipse ingenij error humani
vel fortune p̄ditio cūctis mortalib⁹ incerta
submitteret. Si inflamare sacras edes vo-
luisse. si sacerdotes impio iugulare gladio
si bonis oib⁹ necē struxisse diceremur. p̄ntē
tñ snia p̄fessum. p̄uictū me punisset. **N**unc
vo q̄ngentis fere passuū milib⁹ p̄cul moti
atq̄ indefensi ob studiū p̄pensi⁹ in senatum
morti p̄scriptioniq̄ dānamur. **O** meritos
de simili crimine neminē posse p̄uinci. Cui⁹
dignitatē reat⁹ ip̄i etiā q̄ detulere uiderūt.

Quam uti alicui sceleris admixtiones fuscarent. ob ambitum dignitatis sacrilegio me scias mea polluisse mentiri sunt. Atque tu insita nobis omnem rem mortaliu cupidine de nri animi sede pellebas et sub tuis oculis sacrilegio phas locum esse non erat. Instillabas ei auribus cogitationibusque quod die meis pitagoricu illud. Enyoy henon. i. deo non dicitur fuisse. nec pueniebat vilissimorum me spirituum perfidia captare: que tu in hac excellentiam proponebas. ut plures deo faceres. Preterea penetrali innocens domus. honestissimorum ceterorum amicorum. socer simachus etiam sanctus. et eorum actu ipso reuerentur. ab omni nos criminis huius suspitione defendunt.

Sed o nephas. Illi vero de te tanti criminis capiunt fide. atque hoc ipso videbimur affines fuisse maleficio. quod tuis instituti moribus ibuti disciplinis sumus. Ita non est satis nihil mihi profuisse tua reuerentia. nisi ultro tu potius mea offensione lacereris. At vero huius etiam nostris malis cumulus accedit. quod estimatio plurimorum non reus merita. sed fortune spectat eventum eorum tamen indicat esse pua. que felicitas promedauerit. Quo fit. ut existimatio bona prima omnium deserat infelices. Qui nunc plerumque mores quod diffone multiplicemque sine piget remisci: huius tamen dixerit ego ultimam esse aduersae fortune sarcinam. quod dum miseris aliquid crimen affigit. que proferunt meruisse credunt. Et ego si quod de bonis omnibus pulsus dignitatibus exutus. estimatio fedat. ob beneficium tui supplicium.

loz cultura. **N**on penetrali est secreta camera. vel locus secretus interior in domo vel in templo. ubi reponuntur diuina vel alia talia. et ponit huius per vxorem boetii per methaphoram ponendo pines per petro quod ipsa puenit morari in penetrali. **N**on quod symachus fuit quidam nobilis romanus et socer boetii cuius filiaz boetius duxerat nomine elphe. que symachus non fuit tamen sanctus interius in affectu. etiam reuerentus in exteriori actu sicut dicit boetius.

Sed o nephas. Hic boetius ostendit non fuerit ro sumpta obiecti criminis. quod ex ipsa phia cui deditur erat. **U**n deus exclaimat. O nephas illi super mali capiunt fidem tanti criminis de te o phia atque huius. i. per huius. videbimur fuisse affines maleficio sacrilegii. quod nos sumus imbuti. i. instructi. tuis disciplinis. i. doctrinis. et sumus instituti. infortunati. tuis moribus. ita non est satis tuam reuerentiam nihil mihi profuisse. nisi ultro. i. sponte. tu potius lacereris ab illis mea offensione. huius dicit boetius per tanto. quod iniuriati sunt sibi per phiam. id magis iniuriati sunt phie quam sibi. **N**ota quod boetius vacabat studio. fugiebat consortia stultorum et querebat secreta loca per studium. id putabant ipsum locum cum demonibus et eis sacrificare. **I**tem quod boetius fere omnia que volabat facere sua sapia faciebat. id putabant eum demonibus familiare sibi obsequium sicut apulegius opinatus est de socrate quod bier familiaris deum de que fecit librum quem intulauit de deo socrate.

At vero huius etiam. Hic boetius ostendit se esse perturbatum ex fame sue lesione dices. huius cumulus. i. augmentatio. accedit nostris malis quod estimatio. i. iudicium. plurimorum. i. vulgariu. non spectat. i. non respicit. merita reus sicut homo mereat. sed spectat eventum fortune. i. iudicat boiem sibi quod fortuna se habet circa ipsum. et ea tamen iudicat vulgus esse pua a deo que promedauerit felicitas. i. prospera fortuna. que fit. i. ex que sequitur. ut existimatio bona deserat infelices. unde me piget. i. tedet remisci que nunc sunt rumores plerumque de me. et quod multiplices. quod per et. diffone. i. discordantes sine sint de me. nam quidam dicunt me reum esse. quidam non. **H**oc tamen dixerim. i. volui dixisse ultimam esse sarcinam. i. grauissimum pondus. aduersae fortune. quod dum. aliquid crimen affigit. i. imponit. miseris. i. infelicibus. ipsi credunt meruisse super. illa que ipsi miseri proferunt. i. patiuntur. Et ego bonis omnibus pulsus. quod in exilium relegatus. et exutus dignitatibus quod damnatione percipit. et fedatus. i. maculatus estimatio. ego que pius et tute honestus reputabar. nunc scelere deformis reputor et tui. i. recepi supplicium. i. penam ob beneficium. i. per beneficium. **N**on quod vulgares non iudicant sibi merita reus. ut homo mereat aliquid vel non. sed iudicant sibi eventum fortune. **U**n boiem bene fortunatum iudicant felices. male fortunatum iudicant miseris et tale iudicium falsum est. **U**n dicit seneca. xlv. epla. **N**on felicem huius estimas. que vulgus appellat felicem. ad quem pecunia profuit. sed illum cui omne bonum in animo erectum et extensum. **I**tem bona estimatio deserit infelices. quod primum malum quod infelices incurrunt est quod vulgus male de ipsis opinatur. credit enim vulgus ea que miseri patiuntur quod ex merito talia patientur.

Videre autem videoz. **V**ic boeti? ondit se esse perturbatum ex his que vidit in mundo generaliter. i. bonos depmi z malos extolli dicens. Ego videoz videre. i. cognoscere. nepharias officinas. i. malas societates sceleratoz boim fluitantes gaudio. qz p z leticia. z queqz pditissimū. i. pessimuz. iminētem. i. insistentem. nouis fraudibus delationū. i. accusationū. z video bonos iacere pstratos. i. depssos. terroze nri discrimis. z etiam vi deo queqz flagitiosum. i. prauū boiem. incitari ad audendū. i. ad psumēdum. facinus. i. pctm. impunitate. i. si ne pena. vo p s. incitari pmijs ad efficiendū. i. ad ppetradum. facin? i. pctm. aut p s. Ego video insontes. i. in nocentes. nomodo. i. nō tm. puatos securitate verū etiaz defensione. Itaqz p s. libet. i. placet. mihi excla mare ad deū celi. qre talia pmittat i mdo vt mali ex altent z boni depmanē. **N**ota q boetio q erat tur bate metis z in statu miserie videbat q mali in hoc mūdo eēt potētes z viuerēt impuniti. boni aut im potētes z viuerēt irremunerati. s. phia in qrtō bui? ipm solando. pbat malos sp eē impotētes. z bonos eē potētes. z malis nunqz deesse sua supplicia z bois nunqz sua pnia. **N**o q officine dicunt com? offic ialiu vbi reponunt ea q ad ipos spectant. z ad eoz officia sicut sunt celaria z granaria z alia bimōi. **V**ic aut accipiunt officine p pgregatōe maloz z dicunt ab officio offic. qd est noceo nocēs.

Metrum qntū pmi libri.

Stelliferi pditor orbis. **V**ic incipit qntum metrum bui? pmi qd dī pindaricū ab inuen toze. anapesticū a pede pdominate. Est at anapest? pes dīus dactilo pstant ex pmijs duabus breuibus z terciā longa sillaba. z est metry acatbalecticū. i. si ne defectu. In hoc aut metro boeti? exclamat p pui dentia diuinā. admirā q oia regant a deo pter act? humanos. s. b. falsum sit. tñ boetio sic videbat fm statū turbatū. Et diuidit. **P**rimo pmedat diuinam puidētiam ex gubernatōe celestiu z terrestriu. scdo tangit actus humanos nō regi a deo. tercio rogat de um vt regat act? boim scda ibi. **O**mnia certo. terciā ibi qsqz rex. **P**rima diuidit. pmo pmedat regimē diuine puidētie circa celestia. scdo magis circa ter restria ibi. **L**uavis variū tpet. **P**rimo dicit. **P**di toz. i. creator. orbis stelliferi. i. ferētes stellas. q nex? i. adiuct? ppetuo solio. i. etne sedi. **V**fas. i. frēqntē s? tis celum. rapido turbine. i. veloci motu z cogis syde ra pati legem. i. debitū ordinē. vt ipa luna. nūc. i. ali qn lucida pleno cornu sicut in plenilunio obuia. i. op posita. totis flāmis. i. lumib? fris. i. solis ipa luna co dat. i. abscondat. minores stellas. q in plenilunio nō vident p? maius lumē. z tu cogis nūc. i. aliqñ vt ipa luna exns pallida obscuro cornu ipa exns ppor pbebo i. soli. pdat. i. amittit. lumina. i. lucē. q. d. tu facis vt luna qntomagis recedit a sole tātomagis illuminat z lu mine suo obscurat minores stellas. z qntomagis appropinqt soli. tantoplus obscurat. z tu cogis vt besper? i. stella vesptina. q agit argentes. i. frigidos orz? tpe noctis. i. in crepusculo qd est pma ps noctis seqnto solē. iste besper? de mane lucifer dicit? pallens in ortu pbebi itez mutat solitas habenas. i. solitos cursus nam cuz de vespe seqt solem d mane pcedit ipm. z tu stringis. i. coartas. lucem. i. diem. breuiore moza tpe bzuine. i. bye mis. frondiflue. i. facientis frondes fluere. z cū feruida estas venerit. tūc tu diuidis. i. distinguis. agiles horas i. breues horas noct. q. d. tu facis q tpe byemali noctes sē plixiores dieb? i. tpe estiuāli ecouerfo. **M**ondū q deus dī pditor stelliferi orbis. qz ab ipso dependet celum z tota natura ex. xij. methaphisice z dī residere in ppetuo solio. qz in celo qd est ppetuum. nam celū est locus deoz z spiritūū. z omnes barbari z greci z qcuqz putant deos esse. eū locū q sursum ē deo attribuit tanqz imortale imortalitati coaptātes pmo celi z mudi. z dī vttere celum rapido turbine. mot? em firmamēti dī rapidus. qz suo motu rapit secum alias speras. **T**ñ nō verso est vbum frēqntatiū z significat frēqnter vttere. z in hoc innuit q celum sp mouet z nō cessabit. qz di cit pmetatoz nō est timēdum q celum stet. **E**t rō qz mouēs celum mouet sine fatigatōe z sine pena. xij. metha phisice. **I**tem. de? est nex? ppetuo solio. i. pūctus ppetuo celo. **T**ñ deus triplicē est in vniuerso. s. eēntialr seu pntialr. sacramentaliter seu mysterialr. z misericordialr. **E**ssentialr seu pntialr in sua vera claritate in q ipm homo nunqz vidit. sicut dicit ppha. deum nemo vidit vnq? sicut ipse est in ppetuo solio. **S**acramentaliter seu mysterialr. deus est in sacro eukaristie qd rata fide credim? s. misericordialr deus est vbiqz fm q dicit scptura. misericōia dñi plena est terra. z inde puenit dictum p mune fm q dicit scptura. deus est vbiqz. **N**ota fm hugui. solium est sedes regalis ex solidis lignis facta. dicta a soliditate. i. a firmitate. **N**ota q deus co obnuare legem. i. determinatū motū vt tpe eis statuto oriant? z occidat. **N**ota q luna de se est corp? opacum recipiēs lumē a sole. z in ea pte q est vsus solem illuminat cum aut directē opposito sit soli sicut in plenilunio tūc lumine suo obscurat minores stellas. eo q maius lumen obfuscat min? s. cū luna est in ista pte celi in q est sol sicut ptingit in pūctigine. tūc superior ps q est vsus solem est illuminata. z inferior ps que est versus nos est

Videre at videoz nepharias sceleratoz officinas. gaudio leticiaqz fluitates. pditissimū queqz nouis delationū fraudibz iminētē iacere bonos nri discrimis froze pstra tos. flagitiosum queqz ad audēdū qdes fa cin? impunitate. ad efficiēdum vo pmijs inci tari. insontes aut nonimodo securitate vez ipa etiam defensione puatos. Itaqz libet exclamare ad deum celi.

Metrum qntum pmi libri.

Stelliferi pditor orbis
Qui ppetuo nex? solio
Rapido celum turbine versas
Legemqz pati sydera cogis
Ut nunc pleno lucida cornu.
Totis fratris obuia flāmis
Condat stellas luna minores
Nunc obscura pallida cornu.
Phebo ppor lumina pdat
Et qui prime tpe noctis
Agit argentes hesperus ortus
Solitas itez mutat habenas
Phebi pallens lucifer ortu
Tu frondiflue frigore bzuine
Stringis lucem breuiore moza
Tu cuz feruida venerit estas
Agiles noctis diuidis horas.

obscurata. et tunc nihil videm^{us} de luna. sed cum incipit elongari a sole tunc pars elongata incipit modicum appare-
re nobis. et tunc dicim^{us} esse novilunium. et quanto plus elongat. tanto plus apparet nobis illuminata. **M**ora boe-
tius dicit solem esse frater lune. quod secundum fabulas iupiter incubens cum latona genuit ex ea duos gemellos. scilicet phebun-
m qui dicitur sol. et dianam qui dicitur luna. et sic secundum fabulas sol est frater lune. **M**ora stella que de vespe sequitur solem et de mane
precedit. habet diuersa nomina. prout per usum. Lucifer auroza ven^{it} vesper^{is} besper^{is} idem. Quod autem sit possibile quod eadem stel-
la de vespe sequatur solem et de mane precedat. dicunt aliqui quod hoc non contingit in vna et eadem parte anni. sed in diuersis. di-
cunt enim quod in estate sequitur solem et in hyeme precedat. sed hoc
est contra oes auctores. dicentes. hoc esse in eodem tempore anni.
Alii dicunt quod mercurius et venus sunt stelle filii coloris et
quantitas. quod vna quicquid sequitur solem alia precedit. et sic videtur esse
vna stella que sequitur et precedit. sed hoc non est. **D**ug. dicit quod
venus est altior sole et loquitur secundum antiquos astrologos. qui
locauerunt venerem supra solem. cum igitur contingit quod venus
et sol simul veniunt ad occasum. quod venus est altior diuiti^{bus}
videtur in sero quod sol eadem ratione citius videtur in mane quod
uis eorum cito discurrat nam citius videtur ascendente re-
mota quod propinquius et diuiti^{bus} videtur rescedente remota quod
propinquius. sed equali motu icedat. Sed moderni astrologi lo-
cant venerem sub sole. Alii dicunt quod vna est stella que vno
tempore sequitur solem alio tempore precedit. Et dicunt secundum prolo-
mum quod illa stella habet epiciclium in cuius circumferentia deferretur
corpus eius. Est autem epiciclus circulus puerus cuius centrum
est in circumferentia orbis deferentis. nunc autem est ita quod epi-
ciclus veneris sit cum sole. ita quod si pertrahatur linea a
centro terre per centrum epicicli veneris ad firmamentum ea-
dem linea transibit per centrum solis. vel non multum
distabit ab eo. cum autem venus feratur in circuitu epicicli
aliquando erit in eadem linea cum sole. aliquando precedit. aliquando
sequitur. Item mora solis super orizontem facit diem. cum di-
es sit latitudo solis super terram. mora autem solis sub orizon-
te facit noctem. et quod sol longior est facit moram tempore estiu-
li super orizontem. et brevior est sub orizonte. idem dies estiu-
les longiores sunt noctibus. in hyeme autem fit e converso
prout quod dies hyemales breviores sunt noctibus.

Tua vis varium tempus annum
Ut quas bores spiritus aufert
Reuocat mitis zepirus frondes
Queq; arcturus semina vidit
Sirius altas vras segetes.
Nihil antiqua lege solutum
Inquit prope stationis opus
Omnia certo fine gubernas
Hominum solos respicis actus
Merito rector cohibere modo
Nam cur tantas lubrica versat
Fortuna vices premit insontes
Debita sceleri noxia pena
At pueri resident celso
Abores solio. sancta que calcant
In iusta vice colla nocentes
Latet obscuris condita virtus
Clara tenebris. iustusque tulit
Crimen iniqui
Nil pro iuria. nil nocet ipsis
Fraus mendacii compta colore
Sed cum libuit viribus vti.
Quos innumeri metuunt populi
Summos gaudent subdere reges.

.i. quicquid semina vidit arcturus illa stella illas altas segetes. .i. longas segetes. vras sicut .i. stella canicula tempore estiu-
uali. et subdit. Nihil solutum. .i. segregatum. antiqua lege. .i. eterna lege diuine providentie. inquit. .i. derelinquitur. op^{er}is statio-
.i. ad quod operandum est statutum. **M**ora quod quatuor sunt partes anni. ver. hyems. autum^{us}. et estas. In vere flat ve-
tus qui dicitur zepirus qui est collateralis fauonij. et quod flat^{us} eius est lenis idem dicitur mitis et pauca viridia. In hyeme
et maxime in principio viget status bores. qui est ventus collateralis aequilonis cuius status est fortis et frigidus. et de-
struit viridia tenudanda arbores. **M**ora quod arcturus est stella circa maiorem vras que dicitur videre semina. quod tempore sui
ortus. qui oritur cum sole tunc seminat sicut in autumno. **M**ora sirius est stella que alio nomine dicitur canicula. et dicitur sirius a
siren quod est tractus prope longum tractum caloris. et apparet cum sol est in cancro. et dicitur vras segetes. .i. maturare.
Mora de arcturo dicit ysidorus. in li. ethimol. arcturus est sidus post caudam maiorem vras positum. et oritur tempore autumno
li. si vegeti^{us} dicit arcturus oriri post idus septembris. xvij. klias octobris. Item dicit ysidorus. canicula est stella et dicitur
sirius qui est in medio centro celi est. et iuncta cum sole duplicat calorem eius. et dissoluunt corpora et euapo-
rantur a qua stella dicuntur dies caniculares in quibus moleste sunt purgationes.

Omnia certo fine gubernas. In ista parte boetius tangit actum hominum non regum. providentia diuina sed derelictos regimi
fortune dicens. **D**eus tu gubernas omnia certo fine. .i. certo ordine ad finem. et respicis. .i. spiritus regere solos
actus hominum. **D**eus tu merito cohibere. .i. coarctare. cur lubrica fortuna. .i. instabilis fortuna versat
.i. vertit. tantas vices. .i. alienationes. quod ipsa premit insontes. .i. innocentes. noxia pena debita sceleri. .i. homini
scelerato. et pueri mores. .i. homines pueri in moribus. residet in celso solio. .i. alto loco. ipsi nocentes. .i. mali.
calcant sancta colla. .i. colla sanctorum hominum iniusta vice. .i. iniusta alienatione. qui sancti potius deberent cal-
care colla nocentium que e converso. et clara virtus. .i. homo dare virtutis latet condita. .i. abscondita. obscuris te-
nebris. .i. ab hominibus vicio obscuratis. et iustus homo tulit. .i. sustulit. crimen iniqui hominis. et iuria nil no-
cent ipsis iniquis. ne fraus compta. .i. ornata. mendacii colore. .i. falsa apparentia nocet ipsis. sed cum prauis libuit
viri viribus. .i. exercere vires. que prauos metuunt innumeri populi. .i. vulgares. tunc ipsi gaudent subdere. .i. supplan-
tare summos reges. .i. bonos et sapientes que est regere et alios gubernare. **I**tem deus omnia gubernat certo fi-
ne. quod dicit prometat^{or}. x. methaphi. **D**eus est mensura omnium et regula et infallibiliter verum metit. et prometat^{or}
dicit primo celi et mundi. **E**ntia diuina nos gubernat et regunt. in nobis sunt quasi finis. **I**tem illud quod est sapientis-
simum regit certo fine cum sapientis est regere. sed deus est sapientissimus eo quod sapientia a deo processit. Unde scriptura.
Omnis sapientia a deo est. **M**ora boetius vidit in mundo bonos deprimi et malos exaltari. cum tamen potius fieret
e converso. **I**deo sibi videbat quod actus et operatio hominum non regerentur a deo. sed magis a fortuna que hunc humiliat
et hunc exaltat. **I**deo beatus deo querit.

O iam miseras respice terras. Dic boet' rogat vt deus regat act' hominū. z homines sicut regit celum di-
cens. Q' q's de' es tu q' nect' i. diungis. federa. i. p'cordias rex. respice miseras tras. i. boies in tris bitates.
Nos em' boies nō sum' vilis ps s' valde nobilis tanti tui opis. i. mūdi. nos q'timur. i. p'cutimur. salo. i. mari. z
amaritudine fortune. iō tu de' p'pme. i. restringe. rapidos fluctus. i. magnos imper' fortune. z eo federe. i. regi-
mine. q' regis imēsum cclū. tu firma. i. roborā. stabiles tras. i. boies stabiles in tra. **Nota** boeti' dicit boiem
nō esse vilem ptem mūdi. qz scribit in plogo li. de pomo aref. Homo ē dignissima creaturaz similitudo oim
ad imaginē dei fact'. z scdo de aia. qddammodo aia
pvenit cū omnib' creaturis. cū angelis in intelligen-
do cū brutis in sentiendo. cū plant' in vebitādo. cum
lapidibus in cēdo. **Nota** boeti' ppat fortunā sa-
lo. i. mari. Sicut em' nauis vndis marinis iactat' in
altū nūc z nūc in pfundum. sic hō p fortunaz nūc in
p'p'itate leuat'. nūc in aduersitate deq'cit'.

Prosa qnta pmi libri

Hec vbi p'nuato. **D**ic incipit qnta p'sa huius
p'mi in q' boeti' ondit quō p'bia se habuit ad
suam q'rimoniaz. z qd ex ea cognouerit. scdo
p'bia q'dam dicta boeti' irrōnabilia p'p'edit. tercio
sub breuitate recolligit ea q' ipm boetium p'turbant.
q'ro p'bia dat modum remedēdi ipm boetiū. Scda
ibi. Itaqz nō taz meloci hui'. Tercia ibi. Et tu q'dē
de tuis. Quarta ibi. S' qm plurib'. Dicit p'mo. **P'**
q' ego boeti' delat'raui. i. p' rōez locut' sum s' sup. p'
dicta. p'nuato dolore. i. assidua turbatione. illa sup.
p'bia placito vultu nihil mota. i. irata. meis q'stibus.
de meis q'rimonis. in q't. i. dixit. Cum. i. qm. ego vidis-
sem te boetiū. mestū. i. tristē. qz p' z. lacrimātem. i.
fientem. illico. i. statim. cognoui te miser. qz p' z. exu-
lem. i. patientem exiliū. s' q' longinquū. i. remotum.
eēt illud exiliū ego nesciebam. i. ignorabaz. nisi tua
oro. i. p'mo. mibi p'didisset. i. reuelasset. s' tu sup. boe-
ti'. q'dem p' certe. nō es pulsus q'p'ocul. i. valde re-
mote. a patria. i. a iudicio rōnis. s' aberrasti. i. deuici-
sti. at p' s' si te maus. i. magis vis. existimari pulsu-
z a patria pot' sup. tu ip'e pepulisti te boetium. **Ma**
z p' qz. q'dem p' certe. id sup. repellere te a patria nūqz
fuisset p'bas. i. licitū. cuiq' sup. homini. Si em' remi-
niscaris. i. recorderis. cui' patrie. i. de q' patria sis ori-
undus. i. nat'. nō vti p' sicut. sup. ciuitas athenēsiuz
q'ndam regit' impio. i. ex p'cepto multitudinis. i. mul-
toz rector. sequit' grecū qd tm valet in latino. s' vn'
est rōis z vnus rex vn' z pnceps q' letat'. i. gaudet. s'
frequentia. i. de frequēti inhabitatōne. cuiū. i. incolaz. z
non depulsionē. cui' regis agi. i. duci. frenis. i. p'cept'.
atqz p' z. obtemperare. i. obedire. iusticie summa est li-
bertas. An p' nunqd. ignoras illam antiq'ssimam legem. i. statutum. tue ciuitatis. i. recte rōnis. q' sancitum. i.
p'firmatum est ius non esse. i. ad eam nō p'tinere. exulare. i. exiliū pati q'sq's. i. q'cumqz. maluerit. i. optauerit.
fundare. i. locare in ea ciuitate sedem. i. habitatōem suam. naz p' qz. q' p'tinet. i. p'p'endit' vallo ac munimine
eius sup. ciuitat'. nullus metus. i. timor. est illi vt mereat' esse exul. at p' sed. quisquis desierit. i. cessauerit. vel
le inhabitare eam ciuitatem pariter desinit etiam mereri. i. meritum consequi. **Nota** q' delat'rare p'p'ie est
canū. in p'posito autem delat'rare est vrgente dolore contra rationem loqui. z sic boetius. quia dixit actus bo-
tis moueri ex his que dicunt' ab insipientē contra rōnem. s' magis debet insipientem instruere z ipm p'solari
ergo p'bia non fuit mota ex questibus boeti'. s' magis ipm p'solabat'. **Nota** p'bia cognouit boetium esse mi-
serum z exulem. miser est ille cuius animus sequit' mutatōem rex t'paliū ita q' extollit' in p'speris. z depri-
mit' in aduersis. Exul in p'posito est ille non q' mutat regionem s' q' agit p' rationem. **Nota** q' per lacrimas
potest cognosci q' ratio hominis est turbata. s' q'tum turbata sit non cognoscit' nisi p'mone volentis. ergo di-
cit p'bia lacrimis. cognoui te esse exulem. s' q'tum esset exiliū nesciebam. nisi tua oratio mibi p'didisset.
Nota ille pulsus est a patria q' omnino rōnem amittit. s' ille aberrat q' infra patriam in aliquo rōnem reti-
net z in aliquo amittit. Boetius aut' non erat pulsus p'cul a patria. quia non totam rōnem amiserat. crede-
bat em' omnia regi a deo. s' in hoc aberrabat q' actus hominum a deo regi non putabat. **Nota** de patria bo-
lud autem quod bene in homine est non in loco est in hominis inquam potestate est si sapiens est nō perigri-
nat'. si stultus exulat'. **Nota** a patria rōnis nullus boetium expulit' nisi ipse seipsum. quia boetius non alie-
no impetu s' p'p'io defectu terminos z limites rationis exiuit'. **Nota** ciuitas athenēsiū regebat' impe-
rio multitudinis. p'mo enim eam regebant reges. postea succedente t'pe principes. tandem p' regimine eius

O iam miseras respice terras
Quisquis rex federa nectis
Operis tanti pars non vilis
Homines quatimur fortune salo
Rapidos rector p'p'ime fluctus
Et quo celum regis immensum
Firma stabiles federe terras

Prosa qnta primi libri.

Hec vbi p'nuato dolore delat'raui.
illa vultu placido. nihilqz meis q'
stibo mota. **P.** Cū te inqt' mestū la-
crimāteqz vidissem illico miser exuleqz co-
gnoui. S' q' longinquū eēt exiliū. nisi tua p'
didisset oro nesciebam. S' tu q' p'cul a p'ria n'
q'dem pulsus es s' aberrasti. Atsi te pulsu-
z existimari maus. te pot' ip'e pepulisti. **Ma**
id q'dem de te nūqz cuiq' phas fuisset. Si ei
c' oriūndus sis p'rie remiscar' nō vti athenē-
siūm quōdaz multitudinis impio regit'. s'
ei' vn' dñs est z vn' rex vn' z pnceps q' regit'
eā. Qui frequētia ciuiū nō depulsionē letat'
Cui' agi frenis atqz obt'p'are iusticie sūma li-
bertas est. An ignoras illā tue ciuitatis an-
tiq'ssimā legē q' sancitū est ei ius exulare nō
esse q'sq's in ea sedē fundare maluerit. **Ma**
z q' vallo ei' ac munimine p'tinet'. nullus me-
tus ē ne exul eē mereat'. At q'sq's inhabita-
re eā velle desierit. p'it' desinit et mereri.

singulis annis eligebant. xxxviii. sapientes. s. patria rōnis tm̄ vno p̄ncipe regit. s. deo q̄ est regula recte rōnis. **M**ota bō dī oriundus a patria rōnis inq̄ntum anima eius intellectiua q̄ vtiū recta rōne a deo orit̄. **M**ō infantum bō manet in patria rōis inq̄ntū deo subijc̄it̄ z legi dīne. z qz de? in subiectōe suoz delectat̄. id̄ letat̄ in multitudine ciuūm z nō in expulsiōe eoz. **R**epellit̄ aut aliq̄s a patria rōnis deo rebellando z a recta rōne recedēdo. **M**ora q̄ obtpat se deo est summe liber. qz inq̄ntum aliq̄s agit fm̄ rectam rōem intantū est liber. s. p̄ obtpare se deo homo maxime agit fm̄ rōez. s. talis maxime liber est. **U**nde sc̄n. lī. ep̄la dicit. **Q**ueris que sit libertas. libertas vera est nulli rei p̄terq̄ deo v̄ire eq̄nimif. p̄spera z aduersa ferre z fortunam in equū ducare. **M**ota q̄ a ciuitate rōnis nullus exulat nisi p̄ affectōem t̄paliū. talis aut̄ affectio est volūtaria z id̄ sola volūtate aliq̄s exulat a tali ciuitate. z qz talis affectio nō pōt hominem occupare q̄diu est infra terminos recte rōnis. ideo dicit p̄bia. naz q̄ vallo eius zc̄.

Itaqz nōtam me loci hui? quam tua facies mouet. **N**ec bibliothecę porti? p̄ptos eboze ac vitro pietes q̄ tue mēt̄is sedem req̄ro. **I**n q̄ nō libros s̄ id̄ qd̄ libris p̄cium facit libroz quōdaz meoz sn̄ias collocari. **E**t tu q̄dem de tuis in cōe boni meritis vera q̄dem. s. p̄ multitudine gestoz tibi pauca dixisti. de obiectoz q̄dem tibi vel honestate vel falsitate cūctis nota memorasti. de sceleribz fraudibusqz delatoz recte tu q̄dez strictimqz attingēdum putasti. q̄ ea meli? vberiusqz recognoscētis ora vulgi ore celebrent̄. **I**ncrepuiſti etiam vebement̄ iniusti factum senatus. de n̄ra etiam criminatione voluisti. **L**ese qz opinionis damna fleuisti. **P**ostremo v̄o aduersus fortunam volo? icādūit. p̄q̄stusqz nō eq̄ meritis p̄mia p̄p̄sari. **I**n extremo muse seuiētis v̄vitiqz celū terras qz pax regeret vota posuisti. **S**ed qm̄ plurim? tibi affectuū tumult? incubuit diuersumqz te volo? ira. meroz distrahunt. v̄ti nūc mēt̄is es. nōdum te validiora remedia p̄ringunt. **I**taqz lenioribz paulisp̄ v̄temur. vt q̄ in tumorem p̄turbatōibz influentibz iduruerūt. ad acrioris vim medicaminis recipiēdam tactu blandiore moleſcāt.

que sit libertas. libertas vera est nulli rei p̄terq̄ deo v̄ire eq̄nimif. p̄spera z aduersa ferre z fortunam in equū ducare. **M**ota q̄ a ciuitate rōnis nullus exulat nisi p̄ affectōem t̄paliū. talis aut̄ affectio est volūtaria z id̄ sola volūtate aliq̄s exulat a tali ciuitate. z qz talis affectio nō pōt hominem occupare q̄diu est infra terminos recte rōnis. ideo dicit p̄bia. naz q̄ vallo eius zc̄.

Itaqz nontaz me loci hui? **H**ic p̄bia q̄dam dicta irrationabilia boetij p̄cipedit dicens. **E**x q̄ aberrasti a patria rōnis. itaqz p̄ s̄. nontam. i. non tm̄. facies. i. dispositio. hui? loci. i. exilij. q̄. i. q̄tum. tua facies. i. interior dispositio mentis tue. mouet. i. perturbat. me p̄biam q̄ delecta est aduersitate fortune. z qz sup̄ius p̄questus fuit de carentia bibliothecę libroz. istaz carentiam p̄cipendens p̄bia dicit. **N**ec ego p̄bia req̄ro. i. inuestigo. pietes bibliothecę. comptos. i. ornatos eboze. i. ossibus elephantum. ac p̄ etiam. vitro. i. gemis p̄ciosis. quam. i. inq̄ntum. sup̄. ego req̄ro sedem. i. tranquillitatem tue mentis. in q̄ mente nō collocari. i. nō posui libros s̄ id̄. i. illud qd̄ facit p̄cium. i. p̄ciositatem. libroz. s. sn̄ias meoz libroz. **M**ota q̄ boetius supra p̄q̄rento de statu suo solum deplangit in cōmoda corpalia nō curans delectōz animi sui. **U**nde p̄bia s̄ hoc solum deplangit sui animi delectōnem z in cōmoda corpalia p̄cipendit. z qz sup̄ius q̄rta. p̄sa dixit boetij. **M**unqd̄ non mouet te facies hui? loci. **I**deo p̄bia hic sibi r̄ndens dicit. multo plus moueor p̄p̄ animi tui delectōem q̄ p̄p̄ locū exilij in q̄ existis homo em̄ fort? animo omni loco v̄ti p̄ patria. **U**n̄ ouidi? in li. de fastis. **O**mne solum fort? patria est vt piscibus equoz. z qz etiam p̄q̄stus fuit de bibliothecā r̄ndet p̄bia q̄ ipsa potius deplangat sn̄ias libroz q̄s p̄ obliuionē p̄didit q̄ carentiam bibliothecę z librorum.

Et tu q̄dem de tuis. **H**ic p̄bia sub breuitate recolligit. que boetium p̄turbauerunt dicens. **E**t tu boetij dixisti vera de tuis meritis. i. factis. in cōmune bonum. z p̄p̄ omniū hominū v̄tilitatem. s. sup̄. dixisti. pauca sup̄. beneficia. tibi euenisse p̄ multitudine gestoz. i. factorū tuoz. z tu memorasti. i. recitasti. nota. i. manifesta cunctis hominibz de honestate. i. de saluatione senatus. vel falsitate. i. compilatione falsaz iraz. obiectoz. i. impunitatōz tibi. q̄dem. p̄ certe. tu strictim putasti. i. existimasti. attingēdum sup̄. esse. recte. i. rōnabilit̄. de sceleribus. i. de vitijs. qz p̄ et. fraudibz. i. deceptionibz. delatoz. i. accusantium. q̄ ea. i. omnia ista. celebrent̄. i. memorant̄ melius. qz p̄ et. vberius. i. copiosius. ore. i. fm̄one. vulgi recognoscētis. i. memorantis. **O**mnia etiaz tu boetij increpuiſti vebement̄. i. fortit̄. factum. i. opus. iniusti senatus sup̄. toti? z tu etiaz voluisti de n̄ra criminatione. i. vitupatione. z etiam tu fleuisti. i. defleuisti. damna. i. crimina. lese opinionis. i. immaculate fame tue. **P**ostremo. i. vltimo. volo? incādūit aduersus fortunam. i. s̄ fortunam. qz p̄ et. sup̄. tu boetij p̄questus es nō p̄pensari. i. tribui. equa. i. digna p̄mia. meritis. i. p̄ meritis. **I**n extremo. i. in fine. seuiētis muse. i. furientis metri. tu posuisti. i. dedisti. vota. i. p̄ces. q̄ ea pax sup̄. diuine. p̄uidētie. regeret terras. i. homines terrenos. v̄tiqz p̄ sicut regit celum. **M**ota q̄ ista omnia fuerunt causa p̄turbatōis mentis boetij z p̄tractant̄ ea in q̄rta. p̄sa z in si. metri. **O**stelliferi.

Sz qm̄ plurim? tumult? i. valde magna multitudo. affectuum. i. passionum. incubuit. i. insitit tibi. z volo? ira. z meroz. i. tristitia. distrahunt te diuersum. i. ad diuersa. sup̄. ideo. v̄ti p̄ sicut. nūc mēt̄is. es nōdū p̄ringūt. i. respiciūt. te validiora remedia. i. fortiora medicamēta. **I**taqz nos v̄temur paulisp̄. i. modicū. lenioribz sup̄. remedijs. vt ea q̄ indurū. s̄. i. indurauerūt in tumore. i. inflaturā. p̄turbationibz. i. tristitijs animi. influētibz. i. eueniētibz? z vt illa mollescāt. i. mollia fiant. blādiore tactu. i. leniori medicina. ad recipiēdaz vim acrioris. i. fortioris medicaminis. **M**ota q̄ boetius fuit distractus multitudine affectionuz. s. ira. merore z dolore. **N**am ira trahit hominem ad vindictam. volo? ad desp̄atōz. meroz ad toti? mentis aggrauatōez. ideo dicit p̄bia q̄ sua p̄turbatio iam non possit sustinere fortiora remedia. s. velit sibi adhibere lenia vt p̄ talia p̄paratus z dispositus p̄nter possit p̄cipe remedia acriora.

Metrum sextum primi libri.

Quam pbebi radis graue. **D**ic incipit sextum metz bui pmi qd dicit metz gliconicu ab inue toze. coriambicu a pede pdominate. Est aut coriambus pes ostans ex pma z vltima longa z duabus medijs breuib. An pmi pes bui metri e spon de. secundus coriambus. tercius pirichus q est pes ostans ex duabz breuibz z loco ei aliquid ponit. iambus q constat ex pma breui z vltima longa. In hoc g metro pbia pbat dictuz suum p exempla. Dicit em. q boetio p nunc non pueniret remedia fortia. s alio tpe. pbat g q omnia reqrant tpus determinatu z si fiant extra suuz tpus non pperant. z hoc pbat tribz exemplis. scdo tangit tpa non pmisceri q deus distingit. ibi. Signat tpa. Dum exemplum est de semine qd si seminat no debito tpe no pfert fructu. At si qs seminare in iulio vel in augusto. vñ dicit sic in lra. Cum p qñ. que sidus cancri illius signi. inestuat. i. inardescit. radis pbebi. i. solis. tum. i. in illo tpe q credidit. i. pmisit. lar ga semina. i. copiosa semina. sulcis. i. cauernis terre. negantibz sup. spem messis. talis elusus. i. frustrat. fide. i. bnificio. cerer. i. de frugum. pbat. i. accedat. ad arbores quernas. i. quercu. z vescat fructibus eoz. Tunc ponit scdm exemplum de floribz qd homo frustra qrit tpe byemali cu tpus eoz sit in vere. An dicit in lra. Tu lecturus. i. collectur. violas tales flores. nunq petas. i. accedas. purpureum nem. i. floridaz siluam. cu. i. qñ. campus strides. i. sonans camp. in bozruit. i. horribilit apparuit. scuis aqilonibz. i. crude lib ventis byemalibz. Tunc ponit terciu exempluz z est de vuis q mature sunt in autno z io frustra q rant tpe vernali. An dicit in lra. si libeat frui vuis n gras auida. i. cupida manu stringere snos palmitel. i. vnales vites qz bach de vini. poti. otulit sua mu nera. i. vvas. autno. i. tpe autnali. **N**ota q sidus cancri dicit graue. qz sole exite in cancro boies grauaf nimio calore q tpe no est seminadum. qz ad hoc q se me dyalescat reqrit humoz q calore solis feruido te pore soluit z euaporat. **N**ota fm fabulas cu pluto rapuerat pserpinam int ea ceres qrens ipam in terris z no inueniens denegauit boibus bnficiu frugum. z tuc boies pgebant ad arbores quercu z comede bant glades. z sic loquit pbia in lra. **N**ota de hoc q dicit stridens campus. Dicit bug. q strideo. des. vel stridio. vis. est fortit sonare vel dentes scutere vel fredere.

Signat tpa ppijs. **D**ic ondit pbia tpa no pmisceri q deus distingit dicēs. Deus signat. i. ornat. tpa aptas ea ppijs officijs nec ipse de patit misceri vices. i. alienatōes tpm ita q tpus vni officio deputatu pueniat alteri qs vices tpm ipse coercuit. i. distingit. z addit sicut qrens aliq. tpe no debito frustra in qrendo. sic illud qd deserit certu ordinē picipiti. i. festina via illud no hz letos exitus. i. pperz euentu. sica simili si pbia relicto debito tpe ministrasset boetio forte medicina. no fuisset pspata in medicado ipm. **N**ota q p debito ordine res sruat in suo esse z in sui natura. z qd deficit ab ordine. etiam deficit ab esse. An boetio qto bui scda pfa Est em qd retinet ordinē. fvatqz natura. qd no ab hoc deficit. esse qd in sua natura situm est derelinqt. ppter qd debitus ordo in omnibz est obfmandus. An poeta. Est ordo summa limes sapiētis in arte. Ergo dicit pbia qd picipiti via. **N**ota omne agens in agendo dz pstituerē sibi bonu finem. qz rōne boni finis agens meref. z rōne mali finis demeret. An poeta. non dat extimplo bona post pmordia merces Congrua. s rectus pma finis bz. Cum igit inordinatio impediāt bonitatē finis ideo vitanda est.

Profa sexta primi libri.

Rimū igit pateris. **D**ic est sexta z vltima pfa bui pmi. in q pbia inqrit cam radicale m infirmitatis boetij ex qbusdam infrogatōibus. Et pmo pbia captat beniuolētiam boetij. secundo ponit suas infrogationes ibi. Tum illa. Dicit pmo. **D** boetij anteqz adhibeam tibi remedia. ne p nunqd. pateris. i. admittis. me pbiā. pmi pauculis rogatōibz. i. infrogationibz. attingere sup. p cognitōem. atz temptare. i. ririari. statum. i. dispositōem tue mentis vt intelligam. i. cognoscam. q sit modus tue curatōis. i. sanatōis. no p s. Ego boetius inquam. i. dixi. tu pbia rogato. i. interrogato. tuo arbitratu. i. fm tuaz volūtatem. q voles. vt p sicut. rnsuz. i. volētē rñdere. **N**ota q pbia more boni medici no solum scrutat cas doloris p signa extrinseca sicut medici p vzinam z pullum. qz s signa qñq fallūt. s etiam scrutat cas doloris boetij p rñtionem ad qones. z pmo captat eius beniuolētiam reddendo ipm attentum p hoc q dicit pauculis rogatōibz. **N**ota q infirmi bnt naturalem impotentiam aliqd patiendi. s ex facili sturbant. non soluz p multas interrogatōnes. s ex vna sola. Tolens ergo pbia mouere paucas questiones boetio infirmo. primo captat eius beniuolentiam.

Tum illa. **D**ic pbia facit interrogatōes. scdo cas toti infirmitat ex rñtionibz boetij recolligit. tercio ondit ipm curabile ee panto modu pcededi circa curatōz ei. scdo ibi. Quare plenissime. tercia ibi. Sz sospitatis actori. Quarto pbia qrit de mdi gubernatōe. scdo de circūstātis gubernatōis. ibi. Sz dic mibi. Adhuc di

Metrum sextum pmi libri.

Quam pbebi radis graue
Lancrisydus inestuat
Tum qui larga negatibo

Sulcis semina credidit
Elusus cereris fide
Quernas ppat ad arbores
Nunq purpureu nemus
Lecturus violas petas
Cum seuis aquilonibo
Stridens campus inhorruit
Nec queras auida manu
Uernos stringere palmites
Quis si libeat frui
Autumno potius sua
Bachus munera ptulit
Signat tpa ppijs
Aptans officijs deus.
Nec quas ipse coercuit
Adsceri patit vices.
Sic quod picipiti via
Certum deserit ordinem
Letos non habet exitus.

Profa sexta pmi libri.

Rimū igit pateris ne me pauculis
rogatōibz statū tue mēt attingere
atz temptare. vt q modus sit tue cu
ratōis intelligā. **B.** Tu vo arbitratu iquā
tuo q voles vt rnsuz rogato. **P.** Tum illa:

hunc tunc inquit mundum temerarijs agi fortu-
 tisq; casibus putas. An nullum credis ei inesse
 regimē rōnis. **B.** Atq; inquam nullo existi-
 mauerim mō vt fortuita temeritate tācer-
 ta moueant. **C.** Vt opī suo p̄ditores p̄sidere
 deus scio. Nec vnq; fuerit dies q̄ me ab hac
 snie veritate repellat. **P.** Ita est inquit. **M.** az
 id etiaz paulo ante cecinisti. hoiesq; tm̄ diuie
 exortes cure esse deplorasti. **M.** az de ceteris
 qn̄ rōne regerent nihil mouebare. **P.** ape at
 uehemēt admiror cur ī tāsalubri snia loca
 tus egrotas. **C.** Vt alti? p̄scrutemur nescio
 qd̄ abesse p̄iecto. **S.** dic mihi qm̄ a dō regi
 mundū nō ambigis q̄b̄ etiā gubernaculis
 regat̄ aduertis. **B.** Uix inquam rogatōl̄ tue
 sniam nosco nedū ad inq̄sita r̄ndere queā.
P. Nū me iqt̄ fefellit abesse aliqd̄ p̄ qd̄ ve-
 lut biante valli robore ī aim̄ tuū p̄turbatō
 num morbo irrepserit. **S.** dic mihi: memi-
 nisti ne q̄s sit rex finis. quo ve totū nature
 tendat intentio. **B.** Audieram inquam.
H. memoriaz meror̄ hebetavit. **P.** Atq; scis
 vnde cuncta p̄cesserint. **B.** Noui inquam
 reumq; esse respondi. **P.** Et quid fieri pōt
 vt p̄ncipio cognito. q̄s sit rex finis ignozes.
C. Vt hi p̄turbationum mores et ea valen-
 tia est vt mouere quidē loco hoiem possint
 euellere aut sibiq; totū extirpare n̄ possint

g. r. **Nota** p̄bia rōnabilit̄ mirat̄ q̄ boeti? credens mundum regi a deo putabat homines nō regi ab ipso. qz
 posset p̄bia sic arguere. de? regit mundum fm̄ te boetium. s̄ homines sunt p̄ncipalis ps̄ mūdi sicut p̄us dixisti
 in metro. opis tanti ps̄ nō vilis. ergo homines regunt̄ a deo.

S. dic mihi qm̄ a deo mundū regi. **Hic** p̄bia q̄rit de circūstantijs gubernatōnis mūdi. sc̄do qz res gubernate
 dirigunt̄ in suū finem iō sc̄do q̄rit de fine rez. et qz gubernatio dei fm̄ rei veritate etiam est circa hoies. iō ter-
 cio q̄rit de cognitōe hois. sc̄da ibi. **S.** dic mihi. tertia ibi. **S.** h̄ qz. Primo dicit. **S.** o boeti dic mihi p̄bie. qm̄
 nō ambigis. i. dubitas. mundū regi. i. gubernari. a deo etiam nunq̄d aduertis. i. cognoscis. q̄b̄ gubernaculis
 mūdi regat̄. ego boeti? inquam. i. dixi. vix nosco sniam. i. intellectum. tue rogatōis. i. tue inq̄rogatōis. nedum
 i. ad huc nō. q̄am. i. possum. r̄ndere ad inq̄sita. i. ad interrogata. sup. p̄bia inq̄t. i. dixit nō fefellit. i. decipit. me
 sup. p̄biam abesse. i. deficere tibi aliqd̄ p̄ qd̄ velut biante. i. patente. robore. i. firmitate. valli. i. munitōis. morbo
 p̄turbationū. irrepserit. i. subintrauerit in tuum aim̄. q. d. nunq̄d em̄ vix fuerit qd̄ p̄dixi tibi aliqd̄ abesse p̄ qd̄
 abesse siue p̄ quem defectum dolor intrauit te sicut ap̄tum ostiū. **Nota** q̄ de? nō regit mundū aliq̄b̄? guber-
 naculis extrinsec̄. qz sic nō eēt p̄ se sufficiens. s̄ regit ip̄m sua potētia q̄ attribuit̄ p̄ri. sua sapia q̄ attribuit̄
 filio. sua pietate et clemētia q̄ attribuit̄ spiritui sancto. et de h̄ patebit in sc̄do b̄. **Nota** illud qd̄ aliq̄s h̄o vix in-
 telligit aliq̄ mō intelligit. h̄ cū difficultate. ex h̄ q̄ boeti? dicit se vix intelligere inq̄rogatōz p̄bie. innuit se aliq̄
 mō intelligere tm̄ cū difficultate. p̄f̄ dolorē opprimētē rōem. r̄ndere nō potuit. **Nota** qn̄ robur valli aliq̄
 munitōis biat. p̄f̄ aliquā rupturā in eo facta tūc hostes ingrediunt̄ munitōz. Sic a sili qn̄ munitōe rōnis q̄
 anim? munit̄ tanq̄ vallo biat. p̄f̄ defectū aliq̄ cognitōis. tūc necio p̄turbatōes affectuū subintrant aim̄.

Sed dic mihi meministi ne. **Hic** p̄bia querit de cognitōe finis rez dicens. **Dic** mihi ne. i. an. meministi. i. re-
 cordaris q̄s sit finis rez sup. omniū. ve. p̄ vel. quo. i. ad quem finem. intentio totū nature. tendat. i. laboret.
 ego boeti? inquam. i. dixi. audieram sup. olim. s̄ meror̄. i. p̄turbatio hebetavit. i. obscuravit. mēoriaz. i. intellectū
 Atq; p̄ certo. scis vñ cuncta. i. oia entia. p̄cesserint. i. p̄ncipiū suū habuerūt. **Ego** boeti? inquam. i. dixi noui qz p̄
 z. r̄ndi deum esse sup. p̄ncipiū oim̄ rez. et dicit p̄bia et qd̄. i. quō. pōt fieri hoc vt cognito. i. noto p̄ncipio. i. oim̄
 rez ignozes. i. nescias. q̄s sit finis rez sup. omniū. vix p̄ s̄. hi mores p̄turbationū sunt et ea valētia. i. vigor vt
 pt̄as. p̄turbationū est. vt qd̄em. i. certe. possint mouere boiem loco. i. a stabilitate p̄fecte cognitōis. aut p̄ s̄. n̄
 possint euellere sup. radicit? qz p̄ et. extirpare. i. eradicare sibi totū. **Nota** p̄bia rōnabilit̄ querit boetiū an
 cognoscat finem oim̄ rez. qz finis est cā cāz. et est optimū cui? gr̄a alia sunt. p̄f̄ qd̄ ignorato sine. nihil p̄fecte
 cognoscat̄ eoz q̄ sunt ad finem. nam fm̄ exigentiaz finis cetera moderant̄. **Nota** qn̄ p̄ncipiū et finis co-
 incidunt in vnum sicut in circulo idem est p̄ncipiū et finis. tunc videt̄ mirabile q̄ tunc p̄ncipiū videt̄ etiam cognoscat̄
 et finis ignozet. cum s̄ deus sit p̄ncipiū et finis oim̄ rez. cognito ip̄o sub rōne p̄ncipiū videt̄ etiam cognoscat̄
 sub rōne finis. **Nota** aut deus sit p̄ncipiū oim̄ pt̄z. qz ab ip̄o deriuatum ē singulis eē et viuere. p̄mo. celi et mūdi

uidit. qz p̄bia querit. sc̄do boeti? r̄ndet. tertia p̄bia
 ei? r̄nsione approbat. **Dicens** s̄. **O** boeti putas hunc
 mundum agi. i. regi temerarijs. qz p̄ et. fortuitis cali-
 bus. i. euētib? an. i. nunq̄d. tu credis nullum regimē
 rōnis. i. p̄uidētie dīne inesse ei mō. **Ego** boeti? in-
 quam. i. dixi. atq; i. certe. nō existimauerim. i. putauē-
 rim vllō mō. vt tācerta sup. entia moueant. i. regat̄
 fortuita temeritate. i. improuisa stulticia. **S.** scio deum
 p̄ditore. i. creatore. p̄sidere suo opī. i. sue creatōi. nec
 dies fuerit vnq; i. i. aliq̄ tpe. q̄ dies. repellat. i. r̄moue
 at. me boetiū. ab hac veritate snie iam dicte. **Tunc**
 p̄bia approbat̄ eius r̄nsionē dices. **P̄bia** inq̄t. i. dixit
 ita est. nam tu cecinisti. i. dixisti. etiā illud paulo ante
 i. in q̄nto metro hui? p̄mi. qz p̄ z. tu deplorasti. i. plā-
 xisti. tm̄. i. solūmodo. ipos hoies esse exortes. i. caren-
 tes vel nō p̄ticipes. i. dīne cure. dīne p̄uidētie. nāqz
 p̄ qz. tu nihil mouebare. i. dubitasti. d̄ ceter? sup. cre-
 aturis. qn̄ regerent̄ rōne sup. p̄uidētie dei. aut p̄ s̄.
 pape est inq̄ctio admirantis. ego admiror uehemēt
 ter q̄ tu locat? i. posist? in tāsalubri snia. egrotas. i.
 langues. vix p̄ s̄. nos p̄scrutemur alti? i. p̄fundi?
 ego nescio quid. i. aliqd̄ sup. sit illud. qd̄ ego p̄iecto. i.
 opinor. abesse tibi boetio. **Nota** q̄ infirmitas boe-
 ti? p̄tūm fuit ex ordinata affectione. inq̄ntum em̄ boe-
 ti? voluit de tp̄alium rez amissione. et p̄tūm fuit ex fal-
 sa existimatōe. q̄ntū ad duo. Estimabat em̄ malos
 homines esse felices et potētes. sc̄do estimabat hoies
 nō regi a dīna p̄uidētia. s̄ p̄bia inq̄rit cāz radicalē
 p̄f̄ quam boeti? incidit in istas inq̄moditates. et qz
 radix totū morbi fuit ignorātia dīne gubernationis
 q̄ntum ad hoies. iō p̄mo q̄rit de mūdi gubernatione.
Nota q̄ boeti? innuit duas rōnes q̄ mōs regat̄
 a deo. p̄mam ibi. **Tācerta**. q̄ talis est. **Ea** q̄ sunt cer-
 ta et dētermina nō regunt̄ a casu et a fortuna. cū regimē
 talium sit incertum. **S.** entia hui? mūdi sunt certa.
 qz a certis causis p̄ducta. **Secūda** rōem innuit ibi.
C. Vt opī suo. q̄ talis est. **Causatū** regit̄ a sua cā. s̄ de
 us est cā mūdi. cū ab ip̄o dependeat celum et tota nā

Quod autem sit finis omnium patet. quia gratia eius omnia fi-
unt et ad ipsum ordinantur. nam in rebus constantibus ex ar-
te et natura spiritus vilius est. propter melius. Deus autem est opti-
mus eorum qui in natura sunt. ex prebentio methaphisice.
Nota 13 perturbati aliquem cognitionem rebus habent. tamen
impediuntur ne perfecte cognoscant. Licet ergo boetius
aliqua qualiter cognoverit deum esse principium rebus. tamen
quia turbatur fuit perfecte naz huius principium non cognovit.
et ideo ignoravit ipsum esse finem rebus. **Nota** quod passio o-
mni potest appetitive sub fantasia boni et mali huius
Eustrati. i. ethic. et hi sunt mores passionum quod possunt
hominem movere a stabilitate perfecte cognitionis. si
totaliter ipsum non possunt euellere ab omni cognitione.

Sed hoc quod respondeas velim. Dic philosophia facit alias in-
rogationes de cognitione humane nature dicentes. Sed ego
etiam velim tu respondeas. i. resum des. hoc. i. ad hoc. ne
per nunquam. tu meministi. i. scis te esse hominem. Ego boetius
inquas. i. dixi. quod. i. propter quod. nisi. meministi. i. sci-
uerim. et quod videri philosophia. Sed ne. i. nunquam. poteris
proferre. i. dicere. quod sit homo. i. diffinitionem hominis. rati-
o det boetius nunquam philosophia tu interrogas me hoccine. i. h.
an. i. vtrum. scio me esse rationale. atque per. mortale animal.
ego boetius scio et profiteor. i. fateor. me esse id super. animal
rationale et mortale. et illa super. philosophia dixit. ne per nunquam.
nihil nouisti te esse aliud quam animal rationale mortale.
dicit boetius nihil. super. philosophia inquit. i. dixit. itaque ego scio
aliam causam super. quare ignoratiam diuine. prouidentie. vel
maximam causam cui morbi. tu desisti. i. cessasti. nosse. i.
noscere quod sis. **Nota** 13 homo sit mortalis huius corpore.
non tamen huius animam intellectiuam que est dignior pars hominis
Et quod boetius dixit se esse nihil aliud quam animal rationale et
mortale. ideo non quasiuit nisi bona mortalia. de quorum
bonorum amissione voluit non curans partem immortalis. i.
animam. ratione contra debuit appetere homo immortalis. ideo philosophia dicit
quod boetius se non nouerit. **Nota** quod causa maxima morbi
hominis est seipsum ignorare. quod dicit boetius secundo huius. per
sa quanta. Quod ordinatio humane nature est cum se cognoscat
quod ceteras res excellat. Cum autem nosse se desideret eadem
natura infra bestias redigatur. naz ceteri animalibus sese
ignorare naturaliter est. hominibus vero vicio venit. Et dicit
Remissius super de anima. Quid turpius est anime cum sit aliorum
cognoscitua quod seipsam ignorat. anima seipsam igno-
rans quomodo de alijs fida putabit cognoscitua. quod. d. nullo modo.

Quare plenissime. Dic philosophia ex dictis boetius recolligit omnes causas totius infirmitatis eius dicens. Quare per igitur.
ego philosophia inueni plenissime. i. perfectissime. rationem. i. causam. tue egritudinis. i. infirmitatis. vel inueni aditum. i. acces-
sum. reconciliande sospitatis. i. recuperande sanitatis tue quod declarat. Naz per quod. quoniam tu confundis. i. confusus es.
obliuione. i. ignorantia tui ipsi. tu voluisti te esse exulem. quod per. et expoliatum. i. priuatum. proprijs bonis. i. diuitijs.
quoniam per quod. tu ignoras. i. nescis. quod sit finis rebus omnium. tu arbitraris. i. putas. nequam. i. malos. atque per. nepharious. i.
iniqs homines esse potentes. quod per. et felices. Quoniam per quod. tu oblitus es quod gubernaculis. i. regiminibus. ipse mundus re-
gat. tu estimas. i. opinaris. has vices. i. istas alienationes. fortunarum. i. rebus fortuitarum. fluitare. i. diuagare sine re-
ctore. iste sunt magne cause non modo. i. non solum ad morbum. vix per. sunt ad interitum. i. ad mortem vel ad per-
ditorem anime. **Nota** homo seipsum ignorans extra limites recte rationis positus est et talis debet esse exul ut per visum est
Nota homo seipsum ignorans tamen se estimando mortalem dolet de amissione bonorum mortalium. quod dicit philosophia. quod tui
obliuione confundis. exulem te et expoliatum proprijs bonis voluisti. **Nota** ex afflictione vel perditione vlti-
mi finis homo dicitur potens vel impotens. ex quarto huius. quia ergo boetius ignorauit vltimum finem rebus ideo
putabat malos esse potentes. **Nota** boetius ignorauit quibus gubernaculis mundus regeret ideo ignorauit
quod deus sua bonitate omnia disponderet. quod putabat vices fortunarum esse sine rectore.

Sed sospitatis auctori gratias. Dic philosophia ostendit boetius esse curabile. dante modum procedendi circa curatores eius
dicens. Tu des gratias auctori sospitatis. i. sanitatis. quod non dum. i. non adhuc. natura. i. vigor naturalis. destituit. i. dese-
ruit. te totum. i. totaliter. nos philosophia habemus maximam fomitem. i. radicem. tue salutis. i. sanitatis. i. veram suam. i. intellectu.
de mundi gubernatione. quod tu credis eam super. gubernatorem. non esse subditam. i. subiectam. temeritati casuum super. for-
tuitarum si diuine rationi. igitur nihil pertimescas iam tibi boetio ex hac minima scintillula. i. paruaveritate. illuxerit
vitalis calor. i. artus mere veritatis animam viuificas. Tunc dat modum procedendi circa curatores eius dicens. Sed quoniam per
quod. quod non dum. i. non adhuc. est tempus firmioribus remedijs vti. et constat. i. manifestum est. eaz esse naz mentium ut quies
abiecerint veras opiniones. induantur. i. inuoluantur falsis opinionibus. ex quibus falsis opinionibus. caligo. i. obscu-
ritas. perturbationum. i. passionum. orta. i. creata. confundit illud vix intuitum. i. cognitionem mentis. ego super. philosophia temptabo
attenuare. i. remouere. paulisper. i. modicum. hanc caliginem lenibus. i. facilibus. quod per. et medicis fomitem. i. medicinis
ut dimotis. i. remotis. tenebris fallacium affectionum. i. falsarum opinionum vel passionum. possis agnoscere. i. intelligere

Sed hoc quod respondeas velim hominem ne te esse me-
misti. B. Quid mihi inquam meminerim. P.
Quid igitur homo sit poterit ne proferre. B. hoccine
ne interrogas an esse me sciam rationale animal etque
mortale. Scio et id me esse profiteor. P. et illa.
Nihil ne te aliud esse nouisti. B. nihil. P. Nam
scio inquit morbi tui aliam vel maximam causam.
quod ipse sis nosse desisti. Quare plenissime vix
egritudinis tue rationem vel aditum reconciliande
sospitatis inueni. Nam quoniam tui obliuione confun-
deris et exulem te et expoliatum proprijs bonis
esse voluisti. quoniam vero quod sit rebus finis ignoras.
nequam homines atque nepharious. potentes felices
que arbitraris. Quoniam vero quod gubernaculis mun-
dus regat oblitus es. has fortunarum vices esti-
mas sine rectore fluitare magne non ad mor-
bum modo. vix ad interitum quod cause. Sed sospi-
tatis auctori gratias. quod te non dum totum natura
destituit. Habemus maximam tue fomitem salutis
veram de mundi gubernatione suam. quod eam non
casuum temeritati si diuine rationi subditam cre-
dis. Nihil igitur pertimescas. iaz tibi ex hac mi-
nima scintillula vitalis calor illuxerit. Sed
quoniam firmioribus remedijs non dum tempus est. vti et
eam mentium constat esse naturam. ut quies abie-
cerint mentes veras. falsis opinionibus indu-
antur. ex quibus orta perturbationum caligo. vix il-
lum confundit intuitum. hanc paulisper lenibus me-
dicis fomitem attenuare temptabo. ut
dimotis fallacium affectionum tenebris splen-
dorem vere lucis possis agnoscere.

splendorem. i. claritatem. vere lucis. i. Incide veritatis. **M**ota sicut in morbo corporali vigente principali me-
bro puta corde potest per medicinas introduci sanitas alijs membris. s. naturali calore destitute ipm cor frustra
spes sanitat. sic in morbo spuali manere in boetio cognitio illi? pncipij. q. deus gubernet mundum. potest cura
ri salus q̄tum ad errorem in alijs. s. dicit pbia q̄si p̄gtulando boetio debes reddere grates auctori sospitatis.
Mota q̄n intellectus abijcit vera opinionem statim afficiat falsa opinione. qz intellectus non abijcit veram opinio-
nem nisi p̄t aliquam p̄suasionem. p̄ d̄ium. nihil autē d̄iat vero nisi falsum. iō intellectus non potest abijcere verum
nisi accipiendo falsum. **M**ota tenebre affectionum
impediunt rectum iudiciū. qz tristitia stupefacit et cor-
rumpit naturam. ex etbicus. s. amor et odium p̄uertit
iudiciū s̄m ptolomeū in centilogio. et ire et concupie-
re venereoz maxime trāsmutant corpus. et quibusdam.
insanias faciunt. vij. etbicus. et impedit ira animum ne
possit discernere verum. s̄m cathonem.

Metrum septimum p̄mi libri.

Abibus atris Condita nullum
Infundere possunt Sydera lumen
Si mare voluēs Turbidus auster
Misceat estum Vitrea dudum
Parq; serenis Unda dieb
Mox resoluta Sordida sceno
Visib; obstat Quiq; vagat
Montib; altis Desfluens amnis
Sepe resistit Rupe soluti obice saxi
Tu qz si vis lumine claro cernere vez
Tramite recto Carpere callem
Gaudia pelle Pelle timorem
Spemq; fugato Nec dolor affit
Nubila mens est Vincitq; frenis
Nec vbi regnant

ad modū vitri. par. i. similis. serenis. i. claris dieb; mox. i. statim sup. illa aq̄ facta sordida p̄ statum venti reso-
luto sceno. i. elevato luto. obstat. i. resistit. visib; .i. oculis non potest penetrare undam maris. Tūc ponit ter-
cium exemplū. Amnis. i. fluvij; q̄ de altis montib; vagat. i. discurrit. ille sepe resistit. i. reflectit. obice. i. obiecto
ne. soluti. saxi. i. rupti lapidis. rupe. i. de monte. **M**ota similitudo quam pbia p̄tendit est ista. Sicut sydera p̄sue-
ta nob̄ lucere et terram illuminare. cessant h̄ facere. p̄t̄ interpositōz nubijū obscuraz. sic intellectus et rō q̄ lucet
et illuminat hominē in cognitōe veritatē impediunt caligine p̄turbationū. **M**ota q̄ similitudo secūdi exem-
pli in h̄ p̄sistit. Sicut aq̄ maris manente clara ad modū vitri. visus potest eam penetrare et videre q̄ sunt sub aq̄.
s. si turbat illa p̄ ventū tūc obstat visui. sic animus hominis q̄ctus non impedit iudiciū rōnis. s. si moueat et tur-
bat affectōe t̄p̄alium. statim obstat rōni impediēs ei? iudiciū. **M**ota q̄ similitudo t̄rcij exempli talis est.
sicut aq̄ currens de altis montib; libere recto tramite p̄cedit. et p̄ obstaculū lapidis q̄ resoluūt de monte im-
pediūt ne recte p̄cedat. sic rō libera non impedita recte iudicat. si autē rō afficiat motibus affectuum impediūt in
iudicio et veritatis cognitione. **M**ota q̄ rupes est molcs lapidea siue mons lapideus. s. saxum est p̄ reso-
luta a rupe. i. a monte.

Tu qz si vis. **M**ota pbia hortat ad fugam p̄turbationū siue affectionū animi dicens. Si tu vis cernere. i. vide-
re vel iudicare. vez. i. veritatem. claro lumine. i. vera cognitōe. et si vis etiam carpe. i. attingere. callem. i. viam
veritatis. recto tramite. i. p̄cessu rōnis. tūc tu pelle. i. repelle. gaudia. i. q̄ sunt de bonis p̄ntib;. et pelle. i. remo-
ue a te. timorē sup. de futuro malo. qz p̄ tu fugato spem sup. q̄ est de bona fortuna. nec etiam affit dolor sup.
q̄ est de p̄nti amissione bonoz. sup. q̄ est mens est nubila. i. obscura vel apra. qz p̄ et vincra. i. ligata. frenis
.i. ligamētib;. vbi. i. in q̄ mente. s. sup. p̄dicta regnant. i. dominant. s. gaudij de p̄ntib; bonis. timor de futuro
malo. spes de futuro bono. dolor de p̄nti malo. **M**ota sicut pus tactum ē. affectō est mor? p̄ticle sensitivae
sub fantasia boni vel mali. aim afficiens et rectum rōnis iudiciū impediēs. Et sunt quatuor affectōes tales p̄-
cipales. ad q̄s omnes alie reducunt. s. gaudium. spes. timor. et dolor. qz sufficientia sic accipiūt. Omnis passio
vel est respectu boni vel mali. Si respectu boni hoc dupliciter. vel respectu boni p̄ntis sic est gaudium. qd̄ est
de p̄nti bono. Si est respectu boni absentis. sic est spes. q̄ est de futuro bono. Si autē passio est respectu mali.
hoc dupliciter. vel respectu mali p̄ntis sic est dolor. q̄ est de p̄nti malo. Si est respectu mali ab̄ntis. sic est timor
q̄ est de futuro malo. **M**ota q̄ iste passiones non sunt pellende vt non sunt in aio bois. qz vir inueniūt homo si-
ne ipsis. s. sic sunt pellende vt non dominant in homine. vñ sedare b̄mōi passiones vt non dominant est hominis
stuosus. qz stus p̄sistit in moderatōe passionū. Si autē regnat et dominant in boie. tūc impediūt iudiciū rō-
nis. p̄t qd̄ dicit. Frustrati? sup li. etb. oportet reluctari p̄ passiones sensitivas. q̄ si p̄ualuerit impediūt vires
anime. **M**ota iste passiones et affectōes si ordinant ad terrena. tūc sunt nocive. attamen p̄nt esse merito-
rie et stuose si fuerint ad d̄vitas fines ordinate. Tūc richardus in li. r̄ij. patriarchaz dicit. Ordinatam et vez
gaudium tūc habem? q̄n de veris et etnis bonis gaudem?. Etiam timor est stuosus si fuerit ad deum ordina-
tus. qz scriptū est. Initium sapie timor d̄ni. Et idem richardus dicit. Prima stutum p̄les sine q̄ ceteras h̄ie non
p̄t. est timor dei. Item spes vt dicit idem richardus. efficit ordinata. si de indulgētia venie generat. Tūc dicit vere
et absq; dubio. q̄nto q̄s frequent? q̄ntoq; vehement? de suo reatu infno dolore afficiat. tanto certior tantoq; se-
curior p̄ spem de indulgentie venie efficit. Similit̄ dolor est stuosus q̄n fit ad deplangēdū culpam. Tūc richardus.
Quanto q̄s vehement? metuit penam quam meruit. tanto acerb? plangit culpam quam fecit.

ExPLICIT liber primus. **I**ncipit secundus. Prosa prima.

D Est hec paulisper. Hic est secundus liber boetij de solatione phie q̄ ptinuat ad libz pcedentem in hunc modū. Postq̄ phia in pmo libro inuestigauit cās radicales infirmitatis. In hoc scdo pcedit ad eius curatōz. pmo adhibendo sibi remedia leuia. scdo remedia validiora in libris psequētibz. Hunc em̄ modum medicādi phia pmisit boetio. Et diuidit iste liber in. xvj. ptes. qz sunt octo pte

2 octo metra hui⁹ secundi. q̄ ptes patebunt. qd̄ aut̄ in qlibet pte agat̄ similif videbit̄. Prima pfa diuidit̄. pmo ondit̄ boeti⁹ qd̄ phia egerit post p̄dicta z resumit̄ vnam cām doloris boetij. scdo phia ponit̄ quendam effectū fortune. tercio excusat se de q̄dam. q̄to tangit̄ oportunitatē medēdi boetium. q̄nto pcedit ad leuia medicamenta eius. scda ibi. Intellego. tercia ibi. Sz vt arbitroz. q̄tra ibi. Sz tps est. q̄ntus ibi. Quid est igit̄ o bō. Primo dicit. Post h̄ q̄ dicta sunt phia obticuit. i. tacuit. paulisp. i. modicū. atqz. p et. vbi. i. postq̄. collegit. i. intellexit. meam attentōz. i. diligentiam. modesta taciturnitate. i. t̄pato silentio. exorsa est. i. incepit loq̄. sic. i. totalif. si. p qz. ego cognoui cās. i. rōnes radicales. qz. p et. habitum. i. dispositōz. tue egritudinis. i. infirmitatis. tu boeti tabescis. i. tristaris. affectu. qz. p et. desiderio p̄oris fortune q̄ fuit tibi p̄spera. ea fortuna murata. i. variata apud te. puerit. i. mutauit. statum. i. dispositōz tui animi. i. tue mētis sicuti tu tibi fingit̄. **M**ōndū q̄ phia post p̄dicta obticuit. vt boeti⁹ magl̄ aio deliberato vba phie colligere posset. z sibi r̄ndere qz fm̄ se. in puerbijs. Deliberare vtilia mora tutissima ē. Deliberādum ē diu q̄cqd̄ faciēdum est. semel discute qd̄ audias. pba qd̄ credas. Et id̄ phia obticuit tanq̄ lassata ex quibz pus moq̄. **A**n̄ se. in li. de vtutibz cardī. nō sp̄ in actus s̄ inf̄dum aio tuo req̄m̄ dato z req̄es illa plena sit sapia. **N**ota de hoc qd̄ dicit modesta taciturnitate. duplex est taciturnitas. q̄dam moderata. alia supflua. Moderata taciturnitas est q̄n̄ tacet̄ q̄n̄ tacendū est. de q̄ loq̄t̄ se. i. puerb. dices. Tene sp̄ vocl̄ z silētij t̄pametū. t̄n̄ i b̄ libēt̄ incūbe vt libēt̄ audi as q̄ loq̄ris. q̄ em̄ nescit tacere. nescit loq̄. Supflua taciturnitas est q̄n̄ tacet̄ cum loq̄ndum est. d̄ q̄ dicit poeta. **M**az nimīū tacuisse nocet. **N**ota q̄ boeti⁹ in statu miserie non erat magnanimus. qz habuit̄ animum puerum fortuna. Magnanimus em̄ est. q̄ d̄ difformis insultus fortune vnanimū mentis pstantia militat. fm̄ albertum sup. j. li. etbi. z se. in epla ad lucillū dicit. **P**rimū argumētum p̄posite mentis existimo posse p̄sistere z secum morari. **N**ota q̄ phia dicit fortunam esse mutatam circa boetium sicut ipse fingit. hoc dicit p̄ tanto. qz fm̄ rei veritatem fortuna non erat circa ipm̄ mutata sicut phia infra p̄babit.

Intelligo multiformes. Hic phia ponit̄ quendam effectum fortune dicens. ego intelligo. i. cognosco. multiformes fucos. i. deceptiones. illius pdigij. i. fortune. z eousqz. i. tandiu. i. ipsa fortuna exercet blandissimam familiaritatem cum his quos nitit̄. i. laborat. eludere. i. decipe. dum. i. donec. pfundat. i. p̄trabat. intoilerabili dolore eos quos fortuna insperata. i. sine spe. reliquent. i. dimiserit. cui⁹. i. fortune. si tu boeci reminiscare. i. recorderis. naturam mores. ac p̄ etiam. meritum. i. dignitatem. nec etiam cognosces te boetium in ea fortuna habuisse aliquā pulcrum nec amisisse. z p̄ psequens de amissione eius nihil est dolendum. **N**ota q̄ pdigium est miraculum p̄ter solitum cursum nature pueniens. z dicit̄ pdigium q̄si porro. pducens homines in admiratōz. **E**l fm̄ bug. pdigium est monstrum ad vastandum paratum dictum a. pdigo. gis. qd̄ est vasto. stas. **F**ortuna aut̄ p̄t̄ dici. pdigium. pmo qz ducit homines in admiratōem. eo q̄ bonis mala z malis bona tribuit. **E**l dicit̄ pdigium secundo modo. qz vastat animum hominis. p̄spera em̄ fortuna vastat animum hominis p̄ nimiam sollicitudinem. aduersa p̄ nimiam desolatōem. **N**ota fucus in vna significatōe d̄ color supraposit⁹ nālī colorī. z ponit̄ p̄ deceptione. qz talis color recipit visum cū facit mulierem deformem ap̄ parare pulcrum. **N**ota q̄ fortuna sua familiaritate recipit hominē z pfundit. qz dicit̄ seneca in li. de solat. filij elye. Memine aduersa fortuna p̄minuit nisi quem secunda decepit. **E**t dicit̄ in puerbijs. **F**ortuna quem nimium fouet hunc stultum facit. **F**ortuna nulli semel obesse contenta est. **F**ortuna vitrea est. dum splendet frangit̄. **E**t seneca. iij. epla dicit. **M**eminem eo fortuna p̄uerit vt non tantū illi minaret̄ quātum p̄miserat. noli huius tranquillitati confidere. memento q̄ mare euertitur z eodem die vbi luserunt nauigia absorbentur.

Sz vt arbitroz haud. Hic phia excusat se de q̄dam dices. Sz vt ego phia arbitroz. i. optnoz. haud multū. i. n̄ multū. laboraueri reuocare. i. reducere. tibi h̄ sup. p̄dicta de moribz fortune in mēoriaz. em̄. p qz. tu solebas. i. p̄suet⁹ fuisse. p̄ntē. i. astatē fortunā. qz. i. etiā. blādientē incessere. i. arguere virilibz. i. asp̄is v̄bis. qz. p z. insecta bare p̄seq̄baris. eam fortunā. de n̄o aditu. i. n̄a informatōe. plat. j. p̄nūciat̄ sentētys. vez. p s. ois subita. i. festina mutatio. nō p̄tingit. i. adueit. sine qdā pflictu. i. turbatōe aioz. sic. i. talif. factū est. i. de te. vt tu discesseris paulisp. i. modicū. a tua tranquillitate. i. a tua mētis q̄ete. **N**ō q̄ sapiētis z magnanimi est d̄ fortunā p̄stāter militare z nō pusillo aio secumbere. **A**n̄ seneca in li. de demētia dicit. **M**agnos viros q̄ maligne fortune succūbere nesciūt. z aduersas res sue vtutes exp̄imēta faciūt. **M**am fm̄ aref. j. etbi. **S**apiens scit b̄n̄ ferre fortunā. qz h̄z se sine vitupio. sic tetragonū. **C**orp⁹ ei tetragonū q̄cūqz p̄ncip̄ firmif stat. sicut anim⁹ sapientis p̄stans p̄manet q̄cumqz fortuna imminente. **N**ota q̄ q̄es animi sit p̄ sedationem passionum que causatur ex

Incipit prosa prima secundi libri

D Est hec paulisper obticuit. atqz vbi attentōz meā modesta taciturnitate collegit. sic exorsa ē. **P**. Si penitus egritudinis tue cās habitūqz cognoui. fortune p̄oris affectu te siderioqz tabescis. ea tm̄ animi tui statum sicuti tibi fingit̄ mutata puerit. Intellego multiformes illi⁹ pdigij fucos. z eousqz cuz his q̄s eludere nitit̄ blandissimā familiaritatem exercet. **S**ū intollerabili dolore pfundat eos q̄s insperata reliq̄rit. **C**ui⁹ si naturā mores ac meritū reminiscare. nec habuisse te in ea pulcrū aliq̄d. nec amisisse cognosces. **S**z vt arbitroz haud multū tibi hec i mēoria reuocare laboraueri. Solebas em̄ p̄ntē q̄ blādientē virilibz incessere v̄bis. eāqz de n̄o aditu platis insectabare sētētys. **E**lz omnis subita mutatio rez nō sine qdāz q̄li pflictu p̄tingit animoz. Sic factū est vt tu qz paulisper a tua tranquillitate discesserit.

ordinatione rōnis. cum deliberatōne. s̄ subite mutationis p̄ueniunt deliberationem rōnis. ideo mutant ⁊ tur-
banc anim̄. p̄ q̄ dicit p̄bia. Omnis subita mutatio rez nō p̄tingit sine p̄flictu animoz.

Sz t̄pus est haurire te aliqd̄. Hic p̄bia tangit oportunitatē medendi ip̄m boetiū dicens. Sz t̄pus est. i. in-
stat te boetiū haurire. i. recipe. ac p̄ etiam. degustare aliqd̄ molle. i. facile. atz p̄ et. iocundum. i. delectabile. q̄d
sup. leue vel delectabile. trāsmisissimū ad interiora. s̄. tui animi. fecerit viam validioribus haustibz. i. fortioribz
remedijs. igit̄ p̄ ḡ. suadela. i. p̄suasio. rethorice dulcedinis. i. rethorice ornat̄. affit. i. p̄ns sit. q̄ rethorica p̄ce-
dit t̄m. i. solūmodo. t̄c recto calle. i. recta via. cuz nō
deserit. i. derelinq̄t. n̄ra instituta. i. documēta. Cūqz
bac. s̄. rethorica. musica. i. ars metrica. ynacula. i. fa-
mula. n̄ri laris. i. n̄re tom̄. s̄. affit ⁊ succinat. i. decan-
ter. n̄c. i. aliq̄n. leuios modos. i. faciliores vsus. ⁊
n̄c. i. aliq̄n. grauiores. i. difficiliōres. Ad q̄ p̄bia in-
uitat duas scias ad curatōz boetiū. s̄. rethorica ⁊ mu-
sicam. Rethoricā inuitat rōne. p̄se in q̄ vit̄ rōibus
p̄suasiuis rethoric̄ coloribz adornatis. Musicam
inuitat. p̄f metz. nam sicut in musica vtimur arsi ⁊
thesi. i. p̄cordi eleuatōne ⁊ dep̄ssione vocis. sic similē
i metro vtimur eleuatōe. q̄n p̄ducte sillabe eleuant ⁊
vtimur dep̄ssione. q̄n breues sillabe dep̄munt q̄dam
p̄cordia p̄portionali. **M**ota dicit tull̄ in p̄hemio
rethorice siue q̄ eloq̄ntia sine sapia plerūqz obesse p̄t
nūqz at̄. p̄desse. cū igit̄ rethorica sit scia eloq̄ndi orna-
te. ipsa nō p̄dest sine sapia. id̄ dicit p̄bia q̄ rethorica
t̄c p̄cedit recto calle q̄n non deserit n̄ra instituta q̄
sunt instituta ⁊ documēta sapie.

Sz t̄pus ē haurire te aliqd̄ ac degustare
molle. atz iocūdam. q̄d ad interiora trans-
missum validioribz haustibz viam fecerit.
Affit igit̄ rethorice suadela dulcedinis. q̄
t̄c t̄m calle recto p̄cedit cū n̄ra instituta n̄
deserit. Cūqz hac musica laris n̄ri ynacula
nūc leuios. nūc ḡuiozes modos succinat.
Quid est igit̄ o hō q̄d te i mesticia luctūqz
deicit. Nouū creto aliqd̄ inusitatūqz vidi-
sti. Tu si fortunā putas erga te eē mutatā:
erras. Hū sp̄ ei⁹ mozes s̄. ista natura. Ser-
uauit circa te p̄riā poti⁹ in ip̄a sui mutabi-
litate p̄stantiam. Talis erat cū blādiebat̄
cū tibi false illecebris felicitatis alluderet.
dep̄hēdisti ceti numis ābiguos vult⁹. Que
sele adhuc valeat alijs tota tibi p̄sus ino-
tuit. **S**i p̄bas vtē moribz ne q̄rar. Si p̄
fidiā phorresc̄. sp̄ne atz abijce p̄niciosa lu-
dētē. Mā q̄ nūc meror̄ tibi cā tāti ē. hec ea-
dē trāq̄llitat̄ eē debuisse. Reliq̄t eī te. quā
nō relicturā nemo vnq̄ poterit eē securus.

Qui est igit̄ o hō. Hic p̄bia adhibet boetio leuia
medicamēta. **U**bi nota q̄ leuia medicamēta siue re-
media dicunt̄ rōnes sumpte v̄m cōm vsūm boim.
p̄suadētes nō esse volēdum de aduersitate fortune.
Remedia aut̄ validiora sunt rōes q̄ sunt d̄ cōm opi-
nionē boim. oñdentes q̄d sit summū bonum ⁊ in q̄
p̄sistat. ⁊ quō ad ip̄m p̄ueniat. ⁊ q̄ mali sunt in po-
tētes ⁊ boni potētes ⁊ similia. **P**rimo ḡ oñdit p̄bia
nō esse volēdum de fortuna qz v̄uat p̄riam nām cir-
ca ip̄m. ⁊ hoc oñdit q̄nqz rōnibz p̄suasiuis. **S**cdam
ponit ibi. **S**i p̄bas. **T**erciam ibi. **A**n v̄o. **Q**uartam

ibi. **O**z si nec. **Q**uintam ibi. **D**ostremo eq̄ zc. **P**rima rō talis est. Nullus in mesticia ⁊ luctum deicit nisi p̄-
pter aliqd̄ nouū vel inusitatū p̄tingēs circa ip̄m. s̄ mutatio fortune nō est aliqd̄ nouū vel inusitatū. ḡ ei⁹ mu-
tatio nullū dz deicere in dolorē. **D**icit ḡ in l̄ra. **I**git̄ o hō. i. tu boeti q̄d est illud q̄d deicit. i. p̄strauit. te in me-
sticiam. qz p̄ z. luctū. ego p̄bia creto q̄ tu boeti vidisti aliqd̄ nouū. qz p̄ z. inusitatū. i. incōsuetū sup. p̄tingere
circa te. tu boeti putas. i. estimas. ip̄az fortunā eē mutatā. i. p̄uersam a sua nā. erga. i. circa te. erras. i. false esti-
mas. qz hi sp̄ sunt eius mozes ista ē nā ei⁹. q̄ nūc sit aduersa nūc p̄spa. ip̄a fortuna v̄uauit circa te poti⁹ p̄riā
p̄stantiā in ip̄a sui mutabilitate. qz mutatio fortune ē sua p̄stātia. talis em̄ erat. s̄. mutabilis. cū tibi blādiebat̄
i. adulabat̄. cū tibi alluderet illecebris. i. delectatōnibz. false felicitat̄. i. p̄spiratis. tu dep̄hēdisti. i. cognosti.
ambiguos vult⁹. i. t̄ ubias facies. ceci numinis. i. cece de fortune. q̄. s̄. fortuna adhuc velat. i. occultat. sese. i. se
ip̄am. alijs sup. boibz. t̄n aplaudēdo eis p̄spirate ip̄a tibi tota innotuit. i. manifesta est. p̄sus. i. oino. s̄. p̄spi-
tate ⁊ aduersitate. **M**ō q̄ illecebra. bre. ē delectatio carnal̄ illicita boiem alliciēs. lz inueniat̄ p̄ q̄cunqz alia
delectatōe. **M**ō sicut bestia v̄l auicula v̄l piscis delectatōis spe deicipit. sic hō delectatōe p̄spirat̄ fortune fal-
laciū irretit. **A**n sēn. viij. eplā. **C**lamo vitate q̄cūqz casus tribuit ad omne fortuitū bonū suspiciosi pauidiqz
subsistite. **M**āz fera ⁊ piscis spe aliq̄ oblectatē deicipit. **M**ō delectatōes fortune sunt false. **M**āz s̄mbea. aug.
Prosp̄ra bui⁹ mūdi asp̄itatem h̄nt verā. iocūditatē fallam. certū dolorē. incertā voluptatē. **M**ō p̄bia appel-
lat fortunā cecū numen. **H**ugul. dicit q̄ numē est vt̄ dei vel ip̄e de⁹ vel dei p̄tās vel maifestas. **H**ic aut̄ acci-
pit̄ p̄ dea. qz antiq̄ fortunā colebat̄ p̄ dea. **M**ota q̄ fortunā dicit eē cecā. dicit tull̄ in li. de amicitia. **F**ortu-
na vt medic⁹ ignar̄ multos excecauerit. nō q̄ ip̄a ceca sit. s̄ eos cecos plerūqz efficit q̄s p̄plexa est. **M**ota q̄
fortuna antiq̄ dep̄ingebat̄ duplici fronte. calua ⁊ capillata. p̄ caluam designat̄ aduersitatē. p̄ capillatā p̄-
sp̄itatem. ḡ dicit p̄bia. dep̄hēdisti ambiguos vultus fortune.

Si p̄bas vtē moribz. **H**ic ponit sc̄daz rōem q̄ talis ē. de illi⁹ amissione nō est volēdum q̄d est p̄niciosum.
⁊ q̄ bito hō nunqz ē secur⁹. fortuna ē b̄mōi vt̄ tāgit in l̄ra. ḡ zc. **D**icit ḡ. **S**i p̄bas. i. approbas fortunā. vtē mo-
ribz ei⁹. ne q̄rar. i. p̄q̄rar. si phorrescis. i. p̄timefcis. p̄fidiam ei⁹ sp̄ne atz abijce fortunā ludētē. i. ludēdo
inferētē. tibi p̄niciosa. i. damnosa. **M**am fortuna q̄ nūc est tibi cā tāti meroris p̄ sui absentiam. s̄ debuit eē
tibi cā trāq̄llitat̄. i. securitatis p̄ sui p̄ntiam s̄ nō fuit. em̄. p̄ qz. fortuna reliq̄t te. quā nō relicturā nemo vnqz
poterit esse secur⁹. **M**ota circa h̄ q̄ dicit p̄niciosa ludētē dicit sēn. **L**udit fortuna cū suis moribz ⁊ q̄ dedit
aufert. ⁊ q̄ abstulit reddit. nec vnqz tut⁹ est illam exp̄iri q̄ cū locum iniurie nō bz. **M**ota q̄ securitas marie
boiem delectat. p̄f q̄d est appetenda. **A**n sēn. vi. eplā. **M**ec meres vlla delectabit lz sit eximia ⁊ salutaris q̄
q̄ mihi vni secur⁹ sum. **M**ō q̄ p̄sp̄ritas fortune nō reddit boiem secur⁹. qz dicit sēn. **M**unera fortune ami-
ca putatis insidie sunt. q̄sqz v̄m tutā vitā agere volet. q̄ plurimū p̄t fortune b̄nficia deuitet. in q̄b⁹ miserrī-
mi fallunt̄. **H**ic putam⁹ honores in p̄cipitia cursus iste deducit. **M**ota sēn. in de remedijs fortuitoz. **E**xone-
rauit te fortuna si intelligis ⁊ tutiore loco posuit dāmnū putas remediū est dāmas q̄ opibz expoliat⁹ es tuo
vicio ista tibi iactura tam grauis est n̄ tam moleste ferres si tanqz p̄ditur⁹ habuisses.

¶ An vo tu p̄ciosam estimas. Dic p̄bia ponit terciāz rōem q̄ talis est. Istud non est putendum p̄ciosum ⁊ chara qd̄ nō est māsur. ⁊ suo recessu est afflictu. ⁊ fortuna est h̄mōi. ⁊ non est reputanda p̄ciosā ⁊ chara. ⁊ p̄ p̄ns nō volēdum de ei⁹ amissione. nec gaudendū de eius possessione. An̄ dicit in lra. vo p̄ s̄ an tu estimas felicitatem abiturā. i. recessurā. sup. esse p̄ciosam. ⁊ fortuna p̄ns est chara tibi nec est fida manēdi. ⁊ cū discesserit est allatura. i. adductura merorem. q. d. nō d̄z estimari p̄ciosā. **¶** Nota q̄ appellat fortunam felicitatē. qz h̄m̄ aref. Fortuna vel est felicitas vel est p̄xima felicitati. An̄ in li. de bo. for. dicit aref. q̄ nō p̄tingit eē felice sine reb⁹ exteriorib⁹ qz fortuna est d̄na ⁊ hoc est intelligendū de felicitate politica ⁊ nō speculatiua q̄ p̄st̄ sit in actu sapie. **¶** Nota fortuna discedēs inducit merorem. qz dicit sc̄. in li. de tranquillitate animi. Letiores reliq̄t q̄s fortuna nūq̄ respexit q̄s q̄s deseruit. Et boet⁹ postea dicit. q̄ infelicissimū gen⁹ infortunū est felicem fuisse.

¶ Qz sine ex arbitrio retineri. Hic ponit q̄rtam rōem q̄ talis est. Illud qd̄ est indiciū future miserie nec est chara nec p̄ciosum nec p̄ p̄ns de ip̄o volēdum. fortuna ē h̄mōi sicut tangit in lra. An̄ dicit q̄ fortuna si nec p̄t retineri. i. h̄m̄. ex arbitrio. i. h̄m̄ voluntatē. ⁊ ip̄a fugiēs. i. recedēs. facit calamitosos. i. miseros. qd̄ aliud est. supra. fortuna fugax q̄ qd̄da indiciū. i. signū future calamitatis. i. miserie. em̄ p̄ qz. neq̄ sufficit intueri. i. inspicere. illud q̄ sitū est. i. positū. an̄ oculos. i. q̄ est p̄ns. vey. p̄ s̄. prudentia. i. h̄m̄ prudēs. metit̄. i. mensurat. exit⁹. i. finis rez. qz p̄ z. eadem mutabilitas. i. instabilitas. in alitro. i. i aduersitate ⁊ p̄speritate. nec facit minas. i. insidias. fortune eē formidādas. i. timēdas. nec facit blandicias eē exoptādas. i. desiderādas. **¶** Nota calamitas est miseria cū aliq̄s nihil h̄z nec in re nec in spe. ⁊ est dicta a calomo q̄ est vacu⁹ ⁊ inanis. **¶** Nō q̄ nō sufficit intueri solū p̄ntia sed etiā futura. qz lz qnq̄ p̄ma salua fiant iudicia vltima tñ alter⁹ saporis in q̄namēta p̄manebunt. h̄ in fine de disciplina scolariū. Et tull⁹. q̄. reb̄o. dicit. Erant q̄ in p̄spis omnes impet⁹ fortune putāt effugisse sapient. cogitāt in t̄pib⁹ p̄spis cās aduersas reformat. ⁊ Seneca in de q̄tuor virtutib⁹ cardinalib⁹ dicit. Si prudēs es anūm⁹ tu⁹ trib⁹ t̄pib⁹ dispenses. p̄ntia ordina. futura p̄uide. ⁊ p̄terita recordare. Nam qui nihil de p̄terito cogitat. p̄dit vitam. Qui nihil de futuro p̄meditat⁹ p̄ omnia incautus incedit. pone an̄ aim tuum mala futura ⁊ bona vt ista possit sustinere ⁊ illa moderari. ⁊ Hamfredus in poetria. Exempla syrenes habet ceceas in illis. Sub meliori statu sp̄ peiora caueto. Nulla fides rez sequit̄ post mella venenum. Et claudius nor atra diem nebuleq̄ serenum.

¶ Postremo equo animo. Hic ponit q̄ntam rōem q̄ talis est. Quicumq̄ alteri⁹ iugo se submittit. oportet q̄ mores eius patient̄ sustineat. h̄ homo affectione t̄paliū submittit se iugo fortune. q̄ oq̄ q̄ mores fortune patient̄ toleret. An̄ sicut iniuste agit q̄ vult imponere legē d̄ne sue ita volēs imponere legē fortune agit iniuste. banc rōem p̄tendit in lra. Sc̄do declarat dictū suū p̄ q̄dam similia ibi. Si ventis. Dumo dicit. Postremo. i. vltimo dicit q̄ oq̄ vt toleres. i. patient̄. eq̄ animo. i. p̄stanti animo. q̄cqd̄ gerit̄. i. fit. intra arcem fortune. i. intra mūdum. cū semel submiseris. i. subiugaueris. colla. i. tua iugo fortune appetēdo t̄palia tanq̄ p̄ma tuoz meritor. q̄ p̄ s̄. si velis scribere. i. scribendo imponere. legē manēdi ⁊ abeūdi ei. quam tu tibi d̄naz sponte elegisti. nōne fueris iniurius ⁊ impatiā. i. p̄ tuam impatiāz. exacerabis. i. argues. fortem. i. fortunam. quaz nō possis p̄mutare. **¶** Nō q̄ p̄bia mūdū appellat arcem fortune. qz sicut in area tritulantō torq̄nt̄ manipuli. sic fortuna in mūdō torquet boies. nūc p̄spitate. nūc aduersitate rotātō. **¶** Mōndū circa h̄ q̄ dicit nōne iniurius fueris q̄ iusticia est libertas animi. tribuēs vnicuiq̄ qd̄ suū est h̄m̄ suam dignitatē deo amorē ⁊ obediētā. maiorē reuerētāz. pari p̄cordiam. ⁊ minorē disciplinam. Si h̄ famulus velit imponere legē d̄ne sue cui tenet exhibere reuerētā. oparet̄ iusticiā. **¶** Nō q̄cūq̄ afficiat bonis exteriorib⁹ ⁊ mutat̄ h̄m̄ mutator̄ eoz d̄z eē subiect⁹ fortune ⁊ colla sua iugo ei⁹ submittere. qz fortuna est d̄na bonoz exterior. talis aut̄ fuit boet⁹. q̄ iniuria bat̄ fortune. volens sibi imponere legem manēdi ⁊ recedendi.

¶ Si ventis vela p̄mitteres. Hic p̄bat dictū suū p̄ q̄dam similia. i. q̄ fortuna nō sit in p̄tate hois. dicit. Si p̄mitteres vela sup. nauis vētis. tu p̄moueris. i. duceris. nō q̄ voluntas tua peteret. i. desideraret. h̄ q̄ flat⁹ vēti te impelleret. Si crederes. i. p̄mitteres. semina aruis. i. agr̄. tu p̄sarces. i. iudicares. annos feraces. i. fertiles. qz p̄ z. steriles inf̄ se ita q̄ nō h̄ies illos annos in p̄tate tua. a fili tu dediti te regēdum fortune. oq̄ q̄ obtpes. i. obedias. morib⁹ d̄ne. vo p̄ s̄. tu conaris. i. laboras. retinere impetū. i. cursum. voluentis rote. i. mobilis fortune ⁊ frustra laboras. **¶** Stolidissime. i. stultissime. oim̄ mortaliū. nescis tu q̄ si fors. i. fortuna. icipit manē. i. stabilis eē. qd̄ tūc desistit. i. desinit eē fors. Sicut em̄ nō simul stāt q̄ aliq̄s sit h̄m̄ ⁊ nō sit rōnalis. sic nō stant simul q̄ sit fortuna ⁊ nō sit mutabilis. **¶** Nota q̄ sicut p̄mittēs velum vēto ampli⁹ nō est in p̄tate sua duci q̄ vult. h̄ h̄m̄ impetum ventī ducit. ⁊ sicut p̄mittēs semina agro nō est in p̄tate ei⁹ q̄ p̄ueniant anni fertiles vel steriles. sic a simili q̄ p̄mittit se fortune nō est in p̄tate sua vt habeat fortunam. p̄speram vel aduersam. **¶** Nō circa hoc q̄ dicit voluentis rote q̄ antīq̄us fortuna depingebat cum rota bacrōe. Nam in rote sunt quatuor diuersitates. Una pars est summa. Alia infima. Tercia qua de summo descenditur ad imum. Quarta

q̄ de imo ascendit ad summū. Similiter in hominibus inveniunt̄ quatuor varietates. q̄dam em̄ sunt in summa prosperitate. tales sunt eleuati in rota fortune. Alii sunt in summa aduersitate tales iacent deiecti sub rota. Et cū declinant de prosperitate in aduersitatem tales descendunt de summitate rote. Quartū p̄cedūt de aduersitate in prosperitatem tales ascendūt rotam fortune. vñ eleuat̄ in rota fortune dicit: Gloriosus elatus. descendēs dicit. Descendo mortificat̄. deiectus dicit. In sum̄ axe rotor. ascendens dicit. Et ad alta uebor. Nota q̄ natura nō assuescit in d̄rium. nam si lapis millesies p̄iciat̄ sursum nō assuescit ascendere sursum cū natura eius sit descendere. Sicut ḡ esset stolidissim̄ q̄ laboraret alii cui auferre sui naturam. sic stolidus est q̄ laboret fortune auferre mutabilitatez q̄ est eius natura. ḡ dicit p̄bia. at oim̄ stolidissime.

Adetrum primū secūdi libri.

Hec cū sup̄ba vterit vices dextera.
Et estuantis moze fert̄ euripi.
Dudū tremētos seua p̄terit reges.
Humilem q̄ victi subleuat fallax vultum.
Non illa miseros audit. haud curat fletus
Altroq̄ gemit̄. dura quos fecit ridet
Sic illa ludit. sic suas p̄bat vires
Adagnumq̄ suis. monstrat ostentum
Si q̄s visat̄. vna strat̄ ac felix hora.

Profa secunda secūdi libri.

Uellem aut̄ pauca tecū fortune ip̄i
v̄b̄ agitare. Tu igr̄ an ius postulet
aniaduerte. Quid tu o hō reā me q̄
ridianis agis q̄rel̄. Quaz tibi fecī iniuriā.
Que tibi tua d̄xī bō. Quouis iudice de
opū dignitatūq̄ mecū possessiōe p̄tēde. Et
si cuiusq̄ mōrliū p̄riū qd̄ hoz eē mōstra
ueris. ego ea tua fuisse q̄ repetis sponte p̄ce
dam. Cū te m̄ris vtero natura p̄duxit. nu
duz reb̄ oib̄ inopēq̄ suscepi te meis opib̄
foui. q̄d te nūc ip̄atientē n̄ri facit. fauore
p̄na indulgēt̄ educavi. Et oim̄ q̄ mei sunt
iuris affluentia z splēdore circūdedi. nūc
mibi retrahere manū libet. habes gr̄as ve
lut vsus alienis. Non habes ius q̄rele. tan
q̄ p̄sus tua p̄dideris.

p̄ d̄rium. sicut ḡ cursus euripi estuantis est incert̄. sic z mutabilitas fortune. Nota q̄ de opatōe fortune q̄
liter hos eleuat z hos d̄pmit loq̄t̄ alanus in antiaudiano dicens. Precipitem mouet illam rotam motus
q̄ labor. Nulla q̄es claudit nec sistunt ocia motu. bos p̄mit bos eleuat. bos d̄icit. erigit illos. Logit z in
varios hoies descendere casus. Et samariē. ai. pau. bein. Quicq̄d agas q̄cqd̄ dicas q̄cqd̄ patiaris. Non
facis vt retrahas q̄ mea dextera trahit. Sic ḡ p̄matum venerandaq̄ scepra tenebo. Et p̄ velle meo mel tibi
felq̄ dabo.

Profa secunda secūdi libri.

Uellem aut̄ pauca. Hic incipit p̄sa secūda huī secūdi in q̄ p̄bia p̄bat boetio nō esse d̄rendum de for
tuna. qz̄ nihil sibi abstulit. z̄ introducit fortunam alloq̄ntem boetium. Et diuidit qz̄ p̄mo p̄suadet hōe
tio introductōz fortune. Sc̄do introducit eaz̄ ibi. qd̄ tu o homo. Primo p̄bia dicit. O boeti ego p̄bia
vellem tecum pauca agitare. i. discutere. v̄bis ip̄sius fortune. tu v̄o animaduerte an ius. i. iusticia postulet h̄.

Nota q̄ similitudo oronis q̄nq̄ generat fastidiū ideo q̄nq̄ ip̄az̄ oportz̄ mutari. An tullii. iij. li. retho. di. c.
Sermonem in dicendo p̄mutari oportet vt facile facietas varietate vites. ideo p̄bia hic variat ozoem p̄ in
troductōz noue p̄sone vtento. p̄sopopeya. q̄ figura a tullio vocat̄ p̄formatio. Persuadet igr̄ p̄bia boetio in
troductōz fortune dicit. Vellem aut̄ zc̄.

Quid tu o homo. Hic p̄bia introducit fortunam alloq̄ntem boetiū q̄ oñdit q̄rimoniaz ip̄si esse iniustam.
qz̄ nihil sibi abstulit. p̄mo ḡ fortuna oñdit q̄ nihil boetio iniuste abstulit. sc̄do q̄ndam r̄sionem boetij exclu
dit ibi. An tu mozes. p̄mo facit qd̄ dictum est. sc̄do r̄ndet tacite qd̄ ibi. An ego. Primo dicit fortuna ad boeti
um. O tu homo qd̄ agis. i. veras vel facis me ream q̄ticianis. i. assiduis q̄relis. q. d. facere nō deberes. quam
tibi fecim̄ iniuriam. q. d. nullam. que tua bona tibi detraxim̄. q. d. nulla. p̄tende mecū in iudicio de possessiōe
opum z dignitatū coram q̄cunq̄ iudice. z sic mōstraueris aliqd̄ esse p̄riū hoz bonoz cuiusq̄ mortalium.
ego sponte p̄cedam tibi ea repetis fuisse tua. q̄ aut̄ nō sint tua nec alic̄ bois p̄ria p̄bo tibi. qz̄ cū nā p̄duxit
te de vtero m̄ris ego suscepi te nudum z inopem. i. carentē oib̄ reb̄. z foui te meis opib̄ z ego p̄na. i. p̄mpta
educavi. i. nutriui te. indulgēt̄. i. clemēt̄. fauore. i. gr̄a mea. qd̄ te nūc facit impaciētē n̄ri. i. d̄ nos. qz̄ si boe
ti a p̄ncipio nō fuisset nutrit̄ prosperitate fortune nō fuisset impaciēs de amissione ei. Et subdit. Ego circūde
di te affluentia z splēdore oim̄ bonoz q̄ sunt mei iuris. i. p̄tatis. nūc aut̄ libet. i. placet mibi retrahere manū.
tu habes gr̄am. i. mibi referre gr̄es tanq̄ vsus alienis. nō habes ius q̄rele tanq̄ tua p̄dideris.

Adetrum primū secūdi libri.

Hec cū sup̄ba vterit vices dextera. Hic inci
pit p̄mū metz̄ huī secūdi qd̄ d̄i yponanti
cū ab inuētoze. qz̄ labor nautaz̄ cantu h̄mōi
metri subleuat̄. z d̄i metz̄ iambicum a pede p̄domi
nante. Est aut̄ iamb̄ pes d̄ius trocheo cōstans ex
p̄ma breui z vltima longa. z d̄i metrum trimetrum.
licet em̄ hoc metrum habeat sex pedes tñ p̄putādo
duos pedes p̄ metro erit metrum trimetrum. In q̄
metro p̄bia describit mozes fortune dicens. Cum b̄
.i. fortuna vterit vices. i. alternationes. prosperitatis
z aduersitatis sup̄ba dextera. z cum fert̄ moze euripi
.i. maris. estuantis. i. inundantis. tūc fortuna seua. i.
crudelis. p̄terit. i. p̄culcat reges. dudum tremētos
.i. metuētos. z ipsa fallax subleuat de aduersitate hu
mitem vultum. victi. i. d̄p̄ssi. nec ipsa audit flet̄ nec
curat miseros. i. pauperes. z ip̄a ex̄ns dura qz̄ nō h̄e
ctit̄ ad voluntatē hoim̄. ridet. i. deridet vltro. i. spont
tanee. gemit̄ sup̄le miseroz̄ q̄s fecit. sic illa ludit sic
p̄bat. i. exp̄it. suas vires. z ip̄a monstrat suis magnā
ostentū. i. miraculum. si q̄s visat̄ vna hora strat̄. i.
aduersitate d̄p̄ssus. ac felix. i. prosperitate eleuat̄. q. d.
fortunavidet̄ exhibere suis. i. boibus. q̄ bonis eī in
biant magnum miraculū. q̄n aliq̄s subito videt̄ mu
tari de aduersitate in prosperitatem z ecōuerso. Nota
q̄ fortuna d̄i sup̄ba eo q̄ nullum veref. nec aduertit
p̄bitatem nec maliciam alic̄ z si vocat̄. moze sup̄bo
rum obaudit. Nota q̄ eurip̄ fm̄ aliq̄s est vent̄
turbinis. z d̄i euripus q̄si curus rapidus. z est curus
nomen venti. Sc̄dm̄ alios aut̄ z forsan melius eurip
pus est brachiū vel sin̄ maris ē decursus est incert̄.
z p̄t̄ incertitudinē sui cursus frequēter p̄clitan̄ ibi
naues. z d̄i ab eu qd̄ est bonum. z ripa q̄si bona ripa

Quid igitur ingemiscis querulando nulla tibi a nobis illata est violentia. opes honores etc. talium se mei iuris. i. patris. et famule mee. i. honores et patres. cogoscunt me dominas. mecum veniunt. me abeunte discedunt. i. recedunt. audaciter affirmem si tua forent que perieris amissa nullo modo ea perdidisses. **N**ota quod tota ratio fortune in se consistit. nulli manet rationabilis armonia de eo que nihil aliorum aufert. sed propria per suo libito disposuit. sed fortuna nihil abstulit quod erat boetii sed propria disposuit per suo libito. etc. **N**ota de se quod dicit que tibi tua. Seneca dicit in de remedij. Non est tuum quod fortuna fecit esse tuum. Alium est omne quicquid optato evenit. et nihil ipsum proprium putari sed quod eripi potest. **N**ota quod homo perducit nudus ex utero matris. per hoc innuit magna eius miseria. Si ei homo nudus nascitur et nullo indigeret minus esset miser. sed quod nudus nascitur nihil possidet et plurimum indiget. id magis miser est. **A**n pauper benricus. Primitus in mundo tecum tua quanta tulisti. nudus eras primo et postea nudus eris. **N**ota quod bona exteriora non sunt propria hominis. quod dicit seneca. Nihil proprium dicis quod mutare potest fortuna. reposcit quod dedit donum quod dare potuit auferri potuit et quod fortuna non dedit non eripit.

An ego sola meum ius exercere. Dicendum tacite que stioni. Diceret aliquis fortune. sed bona exteriora sunt tua. tamen postquam ea homini contulisti non deberes amplius auferre. **H**ic quod non ridet fortuna dicens. quod hoc esse deus et deus nam suam. quare nullus deus sibi auferre immo deus uti sicut et cetera res utuntur sua natura. **A**n dicit. **N**umquid ego sola prohibeo exercere ius meum. cum omnia alia exercent nam suam. quod declarat. quod licet i. licitum est. celo perferre lucidos dies et eosdem perdere. i. abscondere tenebrosos noctibus. et anno redimere. i. ornare. vultum. i. superficie terre. nunc. i. aliquando floribus sicut in vera. nunc frugibus sicut in estate. nunc perfundere cum nimbis. i. pluujiis et frugibus sicut in autumno et hyeme. **I**us. i. natura est mari. nunc. i. aliquando. i. tempore sereno blandiri. i. blandum esse. equum strato. i. pacificato. sed tempore tempestatis inhorrescere. i. horridum apparere. percellis ac fluctibus. i. inundationibus. nunquid inexplata. i. insatiabilis. cupiditas hominum. alligabit nos ad constantiam alienam nostris moribus. quod d. non enim hoc est nostra vis. i. naturalis prae. hunc ludum perinuum. i. omni tempore vel perinueludum. rotam vsam. i. volubili orbe. i. veloci circulatione. et nos gaudemus mutare infima. i. aduersa. summis. i. prosperis. et summa infimis. i. prospera aduersis. **T**u boetii ascende rotam nostram (si placet) sed ea lege. i. conditione. uti ne putes tibi fieri iniuria si contingit te descendere. cum ratio mei ludicri. i. ludii iocosi hoc poscet. **N**ota quod quilibet res in sua naturali operatione delectatur. frustra se laborat que nam rei auferre conatur. cum nam non assuescat in perinuum. **A**n pauper benricus. **M**one sua sed quis sicut vitis arte. **Q**uod sibi fors dederit uti omnis homo Miles equus. piscator aqis et clericus hymnis **M**auta fretis. pugiles marte. poete metris. **R**usti parua parat. numerat mercator avarus. **V**irgo legit flores stultus amator amat. **S**eminat in spinis nature iura retractas. **N**ota quod dicit cupiditate hominum esse inexplatam quod dicit **A**rch. ii. pol. Infinita est percupia hominum ad eam repletos multi viuunt. **E**t seneca. xvj. epla. **N**aturalia desideria finita sunt ex falsa aut opinione nascuntur ubi desinat non habent. et lxxij. epla. **O**mnia aliquid per tenere potest omnia autem habere non potest.

An tu mores ignorabas meos. **H**ic fortuna excludit quendam rationem boetii. **P**ossit enim dicere boetius. o fortuna na ego per quod sum de tua mutabilitate quod ignoravi mores tuos. hac ratione excludit fortuna per plura non boetio ex quibus poterat peredere mores et stabilitate sua. et dicit. **N**umquid tu ignorabas mores meos. quod d. nonne sciebas quod cresus rex lidorum que pus erat formidabilis cyro regi peraz. sed postea captus fuit a cyro et traditus ignibus ad cremandum. sed imbre misso celitus fuit defensus et euasit. **N**umquid etiam pererit te quod paulus consul romanus fudit peras lacrimas super calamitatibus. i. miseris peris regis quem captiuauerat. quod enim aliud deflet clamor tragediarum. i. poematum reprehendentium vicia hominum. nisi me fortunam subuertente felicia regna indiscreto ictu. i. incerto euentu. nonne exis adolescentulus didicisti iacere in limine. i. in domo iouis duo dolia vini unum bonum aliud malum. de quibus oportuit unumquemque intrantem gustare. quod perieris si vberius de bonorum parte sumpsisti quid perieris si a tenon tota discessi. quod perieris si becipsa mei mutabilitas est tibi iusta causa sperandi meliora. i. prospera. tamen ne per non contabescas. i. deficias animo. et tu locatus intra commune regnum omnium. i. in mundum desideras viuere proprio iure. quia hoc esse non potest ut exterius a communi lege hominum.

Nota quod cum cresus rex lidorum esset pugnaturus contra regem persarum ipse consuluit **A**pollinem de successu pugne qui respondit sibi huiusmodi versiculo. **C**resus perdet alim transgressus plurima regna. **A**lim est fluuius quidam. quem versiculum cresus sic intellexit. quod **C**resus transgressus alim perdet. id est. destruet plurima regna ipsius **C**ryi. sed **a**pollo sic intellexit. **C**resus transgressus alim perdet. id est. amittet plurima regna sua. et hoc contigit. nam ipse cum transgressus esset alim victus est a cyro et in ignem positus

Quid igitur ingemiscis nulla tibi a nobis illata est violentia. **O**pes. honores. ceteraque talium mei sunt iuris. **D**ominas famule cognoscunt. mecum veniunt. me abeunte discedunt. **A**udaciter affirmem si tua forent que amissa perieris nullo modo perdidisses. **A**n ego sola meum ius exercere prohibeo. **L**icet celo perferre lucidos dies. eosdemque tenebrosos noctibus perdere. **L**icet anno terre vultum nunc floribusque redimere. **N**unc nimbis frugibusque perfundere. **I**us est mari nunc strato equum blandiri. nunc percellis ac fluctibus inhorrescere. **M**os ad constantiam nostris moribus alienam inexplata hominum cupiditas alligabit. **N**ec nostra vis est. **H**unc perinuum ludum ludim. **R**otam volubili orbe vsam infima summis: summa infimis mutare gaudemus. **A**scende si placet. sed ea lege nevti cum ludicri mei ratio poscet descendere iniuriam putes.

An tu mores ignorabas meos. **N**esciebas **C**resum regem lidorum **C**yro paulo. an formidabile. mox te inde miserandum rogi flammis traditum misso celitus imbre defensum. **N**um te pererit. **P**aulum peris regis a se capti calamitatibus peras impendisse lacrimas. **Q**uid tragediarum clamor aliud deflet. nisi indiscreto ictu fortunam felicia regna vberius de bonorum parte sumpsisti. **Q**uid si a tenon tota discessi. **Q**uid si becipsa mei mutabilitas iusta tibi causa est sperandi meliora. tamen ne aio perabescas et in commune omnium regnum locatus proprio iure viuere desideras.

Stantia inuidatio pluuię facta fuit. q̄ extinctus fuit ignis 7 euasit. de quo cum multum gloriaret: dixit filia sua nomine fama. O pater expecta vltimum diem an̄ quem non est gloriandum. Quādam v̄o nocte vidit Cre- sus in somno. q̄ esset sup̄ altam arborē vbi iuppiter cum rigabat. 7 p̄bebus cum sicabat. q̄ somnū cum re- tulisset filie sue: r̄ndit filia. Tu eris captus a cyro 7 in cruce suspensus. vbi iuppit. i. pluuiā te rigabit. 7 p̄bebus. i. sol te sicabit. q̄ ad vltimū p̄rigit. ex q̄ p̄t p̄pendi mutabilitas fortune. **M**ōndum q̄ paulus p̄sul roma- nus missus fuit pugnare 7 regem p̄sar: q̄ erat sup̄bissim⁹ hominū. cum aut̄ ip̄m deuicisset p̄siderans p̄speri- tatem p̄teritam 7 aduersitatē p̄ntem eius mor⁹ pie- tate ficut sup̄ ip̄m 7 dimisit eū. ex q̄ similis p̄pendit mutabilitas fortune. **N**ota q̄ tragedia est carnē rep̄bensiū viciōz: incipiens a p̄speritate: desinēs in aduersitate. Et d̄ a tragos grece q̄ est bircus lati- ne. 7 odos cantus. qz cant⁹ b̄mōi carminis bircō re- munerabat. Inde dicunt tragedie poete: q̄ antiqua gesta 7 facinora sceleratoz regum luctuoso carmine p̄lo spectante. i. respiciēte p̄nebant. sicut dicit **S**i- do. li. et bimo. **N**ota homer⁹ volens ostēdere muta- bilitatem fortune describit in domo iouis iacere duo vola vini. vñū bonum: aliud malū. 7 omēs intrātes domū de vtroq; oportebat gustare. s̄ q̄sdam plus de bono. q̄sdam v̄o plus de malo. Et hec descriptio pu- blice depingebat athenis in templo iouis. vbi boe- tius studuit et̄s adolescēs sicut ip̄e testat̄ in d̄ scho- lariū disciplina. Per domū aut̄ iouis homer⁹ signifi- cabat mūdum: p̄ duo vola p̄speritatem 7 aduersita- tem. 7 omēs q̄ viuūt in mūdo de vtroq; gustant. q̄- dam plus de p̄speritate: q̄dam plus de aduersitate.

Adetrum secundū libri secūdi.
S quantas rapidis flatibus incitus
 Pontus versat arenas:
 Aut quot stelliferis edita noctibus
 Celo sidera fulgent:
 Tantas fundat opes nec retrahit manum
 Pleno copia cornu.
 Humanum miseris haud ideo genus
 Cessat flere querelas.
 Quis vota libens excipiat deus
 Adulti p̄digus auri:
 Et claris auidos ornet honoribus:
 Nil iam parta vident.
 Sed quesita vorans seua rapacitas
 Alios pandit hiatus.
 Que iam p̄cipitem frena cupidinem.
 Certo fine retinent.
 Largis cum potius muneribus fluens
 Sitis ardescit habendi.
 Nunq̄ diues agit q̄ trepidus gemēs
 Sese credit egentem.

Nota dicit fortunam subuertētē felicia regna. dicit gamfredus in poctria. Hoc vñum p̄scire potes q̄ nulla potestas. Esse morosa p̄t. qz res fortuna fe- cūdas. Impat esse breues. si vis exempla priores. Respice fortunas. enarrat illa p̄oz. Florida p̄speri- tas mios subuertit athenas. Ilion atrides: magne carthaginis arces. Scipio. s̄ multi romani sunt alia fati. **T**pa v̄sa breui breuis est distantia leti. Omnis 7 mēsi nox est vicina diei. Nec aliena docēt 7 te tua fata docebunt.

Adetrum secundū libri secūdi.

S quantas rapidis flatibus incitus. **I**stud est scdm̄ metz̄ hui⁹ secūdi. q̄ dicit̄ asclepiadium ab in- uentoz. coriābicū a pede p̄dnante. q̄s sit pes coriāb⁹ pus bitū ē. Et p̄stat illud metz̄ ex p̄mo sp̄o deo 7 duob⁹ coriābis 7 pyrricheo v̄ iambo. q̄le metz̄ ē isti⁹ bymni. **S**anctoz m̄crit⁹. Scdm̄ metz̄ d̄ ser- regratiū ab inuētoze. p̄stans ex p̄mo spondeo. scdo dactilo. tercio sp̄o deo vel trocheo. In hoc 7 metro fortu- na p̄q̄rit̄ de inexplēta cupiditate boim⁹: dicens. Si copia. i. fortuna: quam gētiles deam copie appellabāt. ple- no cornu fundat boib⁹ tantas opes q̄ntas arenas v̄fat. i. voluit. pont⁹. i. mare. incitus. i. p̄mot⁹. rapidis fla- tibus. i. impetuosis v̄tis. 7 si fundat tātas opes q̄t sidera fulgent in celo edita. i. orta. stelliferis noctibus. 7 ipsa copia nō retrahit manum auferendo opes. haud p̄ non ideo humanum genus cessat flere. i. sc̄ndo p̄o- nere miseris querelas. 7 quis deus p̄digus. i. diues multi auri. i. ad modum p̄digi multum auz diffundēs. ip̄e deus libens excipiat vota hominum. 7 ornet auidos. i. cupidos claris honoribus. tamen iam parta. i. ac- q̄sita 7 possessa nil vident̄ eis. s̄ seua rapacitas vorās quesita. i. acq̄sita. pandit. i. manifestat. alios hiatus. i. receptacula cupiditatis. 7 tunc querit fortuna: que iam frena retinent. i. detinebunt. certo fine cupidinem. i. auariciam hominum. p̄cipitem. i. p̄cipitātem hominem. cum suis. i. desiderium habendi fluens largis mune- ribus ardescit in homine. 7 ideo ille q̄ trepidus terroze aduersitatis. 7 gemens credit sese egentem. ille nūq̄ diues agit. i. vitam ducit. **N**ota circa hoc q̄ dicit̄: pleno copia cornu. q̄ cum hercules quodaz tempe lucta- ret cum achileo. 7 achileus mutaret se in taurum. hercules apprehendens ip̄m p̄ cornu cfregit illud: 7 reple- tum pomis 7 floribus odoriferis sacrificauit illud fortune. quod cornu dicit̄ fortuna quibusdam p̄inare ple- num. quibusdam vacuum. quibusdaz semiplenum s̄m diuersum statum p̄speritatis 7 aduersitatis hominū. **N**ota q̄ fortuna inuehit̄ contra auariciā hominum. quod tullius in libro tusculanaz questionum dicit̄ Auaricia studium pecunie habet. quam nemo sapiens concupiuit. ea enim quasi malis venenis imbuta cor- pus animumq; virilem offendit. ipsa enim insatiabilis manens neq; copia neq; inopia minuit. 7 in eodem hoc dicit̄. Quid est q̄ multi cupiditate pecunie ferunt. quoz ita p̄turbant̄ animi vt nō multum absint ab in- sania. Et dicit̄ seneca. lxxvj. epla. Auaricia nullum habet magis maluz nisi q̄ ingrata est. 7 lxxij. epla. auaros comparat canibus: dicens. Audisti aliquem canem missum a domino panis frustra aut carnis aperto ore ca- ptantem. quicquid arripit protinus integrum deuorat 7 semper ad sp̄m futuri inbiat. Idem euenit nobis quicquid nobis fortuna expectantibus porrigit. illud sine omni voluntate dimittimus 7 statim ad rapinam alterius erigimur. **N**ota qui credit se egētē. non est diues s̄ pauper. quia dicit̄ seneca p̄ma epla. Non q̄ par- habet. sed qui plus cupit pauper est. Qui enim refert quantum illi in archa: quantum in horreis iacet. si alie- no biatu imminet. **N**ota q̄ diuitie non tollunt auariciam s̄ augmentant. Unde seneca. xvj. epla dicit̄. Cō- geratur in te quicquid locupletes possiderunt vltra priuatum pecunie modum. Fortuna te prouebat auro regat. purpura vestiat. terram marmoribus abscondat. accedant statue 7 picture 7 quicquid vlla ars elabo- rauerit: maiora cupere ab his desistes. vñ de iuuenalis. Interea pleno dum turget sacculus ere. Crescit amoz nummi quantum pecunia crescit.

Prosa tertia secundi libri.

His igitur si per se tecum fortuna. Dic incipit tertia. prosa huius secundi. In qua probia probat boetium non debere querere de fortuna: quia multa bona sibi contulit. Et primo inquit probia quod sentiat de dictis fortune. secundo bona fortune sibi collata enumerat. ibi verum. Primo ostendit probia quod boetius nihil habeat loquens fortunam. secundo boetius ridet. tertia probia eius ratione approbat: sicut patebit. dicit primo. Si fortuna loqueretur tecum bis vobis per se. profecto per certe. tu non haberes quod bis sceres. id est non haberes unde apires os ad respondendum fortune. aut si quod est quod tuam querelam iure tuearis. oportet. id est necesse est. ut proferas: dabimus tibi locum dicendi. Tunc ego boetius inquit. id est dixi vel respondi. Speciosa quidem sunt ista que fortuna dicit. et sunt oblita. id est delinita. melle. id est delectatione rethorice dulcedinis. id est quantum ad proferam. ac per et. musice dulcedinis. id est quantum ad metrum et in tunc. id est tunc oblectat. id est delectat animi mei cum audiunt. sed sensus. id est perceptio malorum. est altior. id est profundior miseris quam isti possint attingere. quod dicitur. quis verba fortune superficialiter me delectent: tunc ad profunditatem mei doloris non attingunt. Itaque. id est cum his verba fortune desierint. id est cessauerint. insonare auribus meis meror insit. id est inmissus pergrauat animi mei. Tunc probia approbat ratione boetius dicens. Ita est. hec enim verba fortune nondum sunt remedia tui morbi. sed sunt quedam fomenta. id est lenimenta. aduersum curatorem. id est sanationem primum doloris. nam remedia que penetrant. id est immittunt sese in profundum per turbationem: expellendo eam radicale tui morbi. ista admouebo. id est apponam cum fuerit tempestiuum. **N**otandum quod boetius nihil habuit loqui de verba fortune: quia verum dixit. et per veritatem non est loquendum. Nam verum omnia pronuntiat: et veritas sibi ipsi attestat. sicut in aresto. **N**otandum bisco est verbum inchoatum. et perferit per syncopam. quia regulariter deberet dici byasco. unde biscere est biatum inchoare: cum aliquis aperit os. **N**ota quod oblitus altera producta: est participium ubi oblitus. Sed oblitus altera correpta descendit a verbo oblitus. et oblitus. id est maculatus. unde versus. Immemor oblitus notat: oblitus est maculatus. **N**ota circa hoc quod dicit insitus meror animi aggrauat. quod quis non toleret defortunio: nulli pertigit nisi animo. multum eleuato super fortunam. Quia dicit seneca. lxx. epistola. Plus equum te tolerare nolo: sed ut non doleas vix exigere audeo. nulli autem ista firmitas animi pertigit nisi multum supra fortunam eleuato. et subdit: illud agamus ut iocunda nobis fiat amissorum recordatio. nemo libens ad id redit quod non sine tormento cogitatur est. **N**ota quod per rethoricam et musicam dulcedinem fortune boetius adhuc non fuit restitutus virtuti et sapientie. quod attestat eius meror aggrauans animum. Nam virtus et sapientia dolorem et merorem opprimunt. unde seneca. lxx. epistola. Quae admodum minuta lumina claritas solis obscurat: sic dolores mestitias iniurias: sapientia et virtus sua magnitudine elidit atque opprimunt. **T**eruntamen ne te existimari miserum velis. Dic probia enumerat bona fortune boetio collata ratione. quorum non debuit se estimare miserum. Et primo enumerat bona preterita que ipsum felicem fecerunt. Postea enumerat in quarta prosa bona que ipsum in presenti felicem ostendunt. Primo igitur probia describit felicitatem suam preteritam. secundo excludit quandam obiectum ibi. Quod si idcirco. Primo enumerat quedam bona communia. secundo magis specialia. secunda ibi. Preterea libet. Primo dicit. O boetius ne. id est non velis te existimari miserum: nunquam oblitus es numerum. quod per modum felicitatis tue. taceo. id est praefatio. quod te desolatum. id est priuatum. parente. id est patre et matre. cura summorum virorum. id est solum romanorum te suscepit. et tu delectus. id est de aliis electus in affinitatem principum ciuitatis cepisti plus esse charus quam primus. quod est preciosissimum genus propinquitatis. quod non predicabit felicissimum cum tanto splendore socerorum: cum tanto pudore coniugis. id est uxoris. et cum opportunitate. id est opportuna felicitate masculine plis. quod dicitur. nullus est qui non iudicauerit te felicem in his. **N**ota quod triplex est genus propinquitatis. Primum quod dicitur ex genealogia. et in tali propinquitate aliquis simul efficitur primus et charus. nam fratrem fratri est charus et propinquus. Alia est propinquitas que dicitur ex matrimonio. et vocatur affinitas. et in tali propinquitate aliquis plus efficitur propinquus quam charus. Tercia propinquitas dicitur ex bonis moribus et virtutibus. et hoc est preciosissimum genus propinquitatis et in tali aliquis plus efficitur charus quam propinquus. et sic boetius plus factus fuit romanis principibus charus ratione virtutis: quam propinquus matrimonium contrahendo cum eis. **N**ota. quod probia dicit boetium fuisse felicem splendore socerorum in plurali. cum tamen non habuerit nisi unum socerum. Nam socer dicitur cuius filiam aliquis ducit. et non legitur quod boetius habuit duas uxores. Ad hoc potest dici. quod si accipit socer large. non tamen per partem uxoris. sed etiam per fratrem qui large etiam potest dici socer. sed dicit pluraliter socerorum. **N**ota quod ex tribus probia dicit boetium felicem fuisse. ex honestate socerorum. ex pudore coniugis. ex opportunitate masculine plis. id est suorum filiorum. **P**reterea libet enim preterire comitia. Dic probia enumerat quedam bona specialia. ex quibus boetius non debet se estimare miserum. Et dicit. Ego pretereo. id est praeterire volo: quia mihi libet preterire communia supple bona. et delectat me venire ad singulare. id est speciale cumulum tue felicitatis. scilicet ad sumptas dignitates in adolescentia negatas senibus. Et subdit.

Prosa tertia secundi libri.

His igitur si per se tecum vobis fortuna loqueretur: quod profecto bis sceres non haberes. Aut si quod est quod querelas tuas iure tuearis: proferas oportet. dabimus tibi dicendi locum. **B.** Tunc ego. speciosa quidem ista sunt inquam oblitas rethorice ac musice melle dulcedinis: tum tamen cum audiunt oblectant. Sed miseris malorum altior est sensus. Itaque cum hec auribus insonare desierint: insit animi meror pergrauat. **P.** Et illa. ita est inquit. Hec enim non dum morbi tui remedia: sed adhuc primum aduersum curatorem doloris fomenta quaedam sunt. Nam que in profundum sese penetrant: cum tempestiuum fuerit admouebo. **T**eruntamen ne te miserum existimari velis: an numerum modumque tue felicitatis oblitus es. Taceo quod desolatum parente summorum te virorum cura suscepit. delectusque in affinitatem principum ciuitates: quod preciosissimum propinquitatis genus est. plus charus quam primus esse cepisti. Quis non te felicissimum cum tanto splendore socerorum: cum coniugis pudore cum masculine quam plis opportunitateque predicabit. Preterea libet enim preterire comitia assumptas in adolescentia negatas senibus dignitates: ad singulare felicitatis tue cumulum venire delectat.

Si quis fructus rerū mortalium habet vllum pondus beatitudinis. i. si ppter aliquod tempale bonum bō mo debet dici felix. poterit ne memoria illius lucis. i. tue felicitatis: quam iam dicam deleri quantalibet mole. i. quocumq; pondere in ingruētium maloz. q. d. non pōt deleri. 7 que est illa felicitas cum tu vidisti liberos tuos. i. filios tuos. pariter p̄sules. i. in p̄sules electos. puebi. i. duci de domo tua: sub frequentia. i. diligentia. patrum. i. senioz. 7 sub alacritate. i. sub gaudio plebis. 7 cum tu eisdem filiis tuis insidentib; curules. i. sedes iudiciarias. orator. i. p̄dicator regie laudis meruisti gloriā ingenij 7 facundie: cum tu medijs in circo. i. in circūdatione. duoz p̄sulū. i. filioz tuoz satiasti expectatōz circūfūse multitudinis. triumphali largitō ne. i. victoziali triumphatōe. vt ego opinor tu dedisti vba. i. deceptōes fortune: dum te illa demulcet: dum te fouet vt suas delicias tu abstulisti munus qd nunq; comodauerat vlli. i. alicui. puato. i. extraneo. vis ne q̄ cum fortuna ponere calculū. i. p̄putatōz. nūc ip̄a fortuna p̄mūm p̄strinxit te oculo liuētī. i. inuitō. si p̄sideres numez 7 modum letoz. vt p̄ vel tristum. i. p̄speritatis 7 aduersitatis adhuc nō possis te negare felices. **Nota** p̄bia p̄ hoc q̄ dicit p̄tereo 7 p̄us dixit taceo. vti q̄dam colore rethorico q̄ dicitur cupatio. 7 diffinit sic a tullio. Occupatio est cū dicim; nos p̄terire aut nescire: aut nolle dicere illud qd tñ maxime dicimus. **Nota** q̄ inos erat romanoz a. n. xxx. annos nulli p̄ferre aliquam dignitatem: nisi p̄p̄ singularem dignitatē vel p̄bitatem: vel p̄p̄ publice rei euidentem vtilitatem. boeti; aut in adulescētia a. n. xxx. annos electus fuit in p̄sulem. 7 hoc p̄bia vocat felicitatem cōem. nō q̄ cōiter omnib; hoc p̄ce dret: s̄ q̄ non solū boetio s̄ alijs pauc; hoc accidit. Refert em tullius in li. d̄ amicia. q̄ Scipio a. n. xxx. annos bis fact; est p̄sul. Similit; germanic; iuuenis p̄sul fact; est a. n. xxx. annos. s̄ singularem felicitatem boeti; tangit: dicens. Luz duos parit p̄sules. **Nota** q̄ p̄m p̄sū. in li. et bymo. curules erant sedes in q̄b; m̄grat; sedentes iura reddebāt. Et dicunt; curules 7 curru: q̄ tali sede vtebant; in curru iudices q̄ vtebant; vt expedit; p̄plo iudicia redderent. **Nota** q̄ cōsuetudo erat apud romanos in electōne p̄sulū: b̄re p̄monē ad p̄lin de laudibus regum 7 electoz in magistratum. 7 sic b̄n p̄dicauit: inde gloriā p̄seq̄batur b̄mōi p̄monē fecit boeti; in electione suoz filioz in p̄sules. 7 exinde sua gloria fuit geniata. Et q̄ cōsimilis p̄mo p̄suevit fieri in triumphis in laudem eorum q̄ obtinuerāt victoziaz: ideo b̄mōi p̄monem vocat triumphalem largitōez. **Nota** q̄ bonum aliqd p̄mittit 7 nō adimplet: ille dat vba 7 non rem. 7 sic

Siqs rerū mortaliū fruct; vllū b̄titudis p̄odus h̄z. poterit ne illi; mēoria lucis q̄nta libet ingruētū maloz mole deleri. Cum duos parit p̄sules liberos tuos domo puebi: sub frequentia patz: sub plebis alacritate vidisti. cū eisdē in curia curules insidentib; tu regie laudis orator ingenij gliaz facūdie meruisti. cū in circo duoz medi; p̄sulū circūfūse multitudinis expectatōz triumphali largitōe satiasti. dedisti vt opinor vba fortune dū te illa demulcet: dū te vt suas delicias fouet. Adun; qd nulli vnq; puato p̄mo dauerat abstulisti. Vis ne q̄ cū fortuna calculū ponere. Nūcte p̄mū liuētī oculo p̄strinxit. Si numez modūq; letoz tristūne p̄sideres: adhuc te felicē negare non possis. **Q**uod si idcirco te fortunatū eē nō estimas qm̄ q̄ tūc leta videbant; abierūt. Non est q̄ te miser; putes: qm̄ q̄ nūc mesta credunt; p̄tereūt. An tu in hac vite scenam nūc p̄mū subit; hospesq; venisti. vllam ne humanis reb; inesse p̄stantiam reris. cū sepe ip̄m hominē velox hora dissoluat. Nam etsi rara est fortuitis manendi fides: vltim; tñ vite dies mors q̄dam fortune est etiam manēt. Quid ergo referre putas. Tu ne illam moriendo deseras: an te illa fugiendo deserat.

decapit. s̄ dicit p̄bia. dedisti fortune verba. i. deceptions p̄mittendo ei aliqd boni q̄ ipsa te ita fouet. **Nota** q̄ calculus in vna significatione est paruus lapillus q̄ calcando non ledit. 7 q̄ talibus lapillis vtebant; antiq; in p̄putando. iō calculare vel calculum ponere ponit; p̄ p̄putare vel p̄ rōem facere. s̄ dicit p̄bia. vis ne cum fortuna calculum ponere. q. d. nō debes si p̄putabis cū ea. ip̄a inueniet te multo feliciorē q̄ miser.

Quod si idcirco te fortunatum esse. Dic p̄bia excludit q̄ndam obiectōem. pesset aliq; dicere: s̄ p̄dicta bona n̄ faciunt me felicem: q̄ sunt p̄rāsita. h̄ac obiectōz excludit p̄bia: dices. **Q**uod p̄ s̄. si nō estimas te fortunatum. i. felicem: qm̄ illa abierūt q̄ tūc videbant; leta. etiam nō est qd. i. p̄p̄ qd. tu putes. i. estimēs te miser;. qm̄ que nūc credunt;. i. vident; mesta p̄tereunt. An nūc p̄ nunqd tu venisti p̄mūm in hanc scenam. i. vmbra vite. subitus. i. improuisus. q̄ p̄ et hospes. i. aduena. tu ignoras que gerant; in hac vita. ne p̄ nunqd reris. i. opinaris. vllam p̄stantiam inesse humanis reb;. cum ip̄m hominem sepe dissoluat velox hora mortis. naz si fortuitis reb; est fides p̄manendi. licet rara. tñ vltimus dies vite est q̄dam mors fortune: etiam manent; fortune. qd igit; putas referre. i. distare. ne. i. an. tu deseras illam fortunam moriendo. an p̄ vel. illa te deserat fugiedo. q. d. nihil refert q̄tum ad inconstantiam fortune. siue fortuna hominem deserat siue deserat;. manifestum est q̄ p̄manere non pōt. **Notandum** q̄ in reb; humanis non sit p̄stantia. Cuius ratio est. In isto qd est genitum nulla est p̄stantia: q̄ nihil est genitum qd non est corruptibile 7 non p̄mans. s̄ res humane sunt genite 7 p̄ducte. s̄ r̄c. **Notandum** q̄ non est durabilis fortune p̄speritas: q̄ ip̄am cito fugat aduersitas. vnde gamfredus in poetria. Omnibus ne crede tuis si tempe paruo. Illuxere tibi mox sunt clausura serenum. Vmbula fata diem inducent; crepuscula noctem. p̄pter qd non est adhibēda fides reb; fortuitis. **Nota** q̄ p̄bia tangit vnam rōem q̄ fortuna non sit p̄stans: q̄ talis est. Homo non est p̄stans. s̄ nec fortuna. antecedens patet: q̄ hominē sepe dissoluit velox hora mortis. p̄seq̄ntia p̄bat; ex hoc. q̄ fortuna nō h̄z esse nisi circa hominem: cum sit in agentib; a p̄posito. n. p̄bico. s̄ dicit p̄bia nihil differt quo ad inconstantiam fortune: si ne fortuna derelinq̄t hominem fugiendo: siue homo derelinquat ip̄am moriendo quocūq; mō fiat ip̄a est inconstans 7 non p̄mans.

Adetrum tertium libri secundi.

Quam polo pheb⁹ roseis qdrigis. Istud est metry terciū hui⁹ secūdi. cui⁹ p⁹m⁹. vsus d⁹ sapiē⁹ ab inuē
toze. trochaic⁹ a pede p⁹domināte. Metry autē scōi vsus d⁹ glionicū ab inuētoze. coriambicū a pede
p⁹domināte. In hoc g⁹ metro p⁹bia declarat trib⁹ exemplis mutabilitatē mūdanoz. Prīmū exemplū
est de corpib⁹ celestib⁹ tale. Sole lucente in celo tūc obscurat lumē aliaz stellaz. Ecce mutatio stellaz q⁹ ad
lumē q⁹ tūc p⁹us apparebat tpe noctis. s⁹ sole nobis lucētē nō apparet. vñ dicit in lra. Cum p⁹ebus. i. sol. cepit
.i. incepit. spargere. i. emittere lucē. roseis qdrigis. i. roseo curru. stella bebetata. i. obscurata. flamis. i. lumib⁹
solis p⁹mentib⁹. ipa pallet. i. pallida fit vñ albescentes
vultus. Scōm exemplū est in terrenascētib⁹ tale.
Zephiro flāte terra ornat florib⁹: s⁹ austro flāte flo
res deficiūt. Ecce mutatio in terrenascētib⁹. vñ dicit
in lra. Cū. i. qñ. nemus irrubuit vñis. i. vñalib⁹ ros.
flatu zephiri tepentis. i. calentis. si auster nebulosus
spiret. i. flare incepit. insanū. i. insane. iaz dec⁹ rosaz.
abeat spinis. i. recedat de spinis. Terciū exemplū
ē de mare tale. Quā mare nō agitāt vētis apparet trā
q⁹llum: s⁹ vētis agitātū efficit tēpestuosum. Ecce mu
tabilitas maris. vñ dicit in lra. Sepe mare radiat. i.
splendet. tranquillo sereno. i. serena tranquillitate. imo
tis. i. nō mot fluctib⁹. sepe aq⁹lo p⁹citāt. i. puocat. fer
uentes pcellas. i. tempestates. vsō eq⁹re. i. moto ma
ri. Tūc hortat p⁹bia ne credam⁹ bonis fortunē vicēs
Si mōdo p⁹stat. i. p⁹manet sua forma rarat ex vicē p⁹
z si mūdus variat tantas vices. i. aliatōes. tūc cre
de caducū. i. trāsitorijs fortunis hoim. i. noli credere.
z loq⁹ ironicē. vñ em̄ intelligi p⁹ p⁹rium. crede. i. noli
credere bonis fugacib⁹: q⁹lia sunt bona fortune. q⁹
p⁹z ex hoc: q⁹ p⁹stat. i. manifestū est. z est positū. i. sta
bilitum. etna lege. i. dina lege. vt nihil genitū p⁹stet. i.
immutabilē p⁹maneat. **¶** Nō q⁹ poete attribuunt soli
qdrigam: q⁹ d⁹ a numero qtuor eq⁹z. Poete em̄ sin
gunt cury solis trahi qtuor eq⁹s. p⁹ qtuor diuersi
tates solis. Nam sol cum orit⁹ est rubes. hora tercia
splendēs. hora meridiei est feruēs. s⁹ hora vesptina ē
tepens. Lune vō attribuūt bigam. p⁹ duas p⁹rieta
tes lune. Nā luna v⁹tualit⁹ est frigida z hūida. **¶** Nō
circa h⁹ q⁹ dicit crede fortuit⁹ bonis: seneca dicit in li.
de p⁹solatōe filij helye. Nunq⁹ ego fortune credidi: q⁹
cū mecū videret⁹ pacē agere: oia q⁹cūq⁹ in me indul
gētissime p⁹ferebat pecuniā. honores. grām. eo loco
posui. vñ posset sine motu meo repetere. Inuallū
magnum inf⁹ me z ipaz habui. itaq⁹ nec illa abstulit
nec euulsit. Meminez aduersa fortuna p⁹minuit: nisi
quē secūda recepit. Fortuna fortes metuit. ignauos
expauit. opes auferre pōt. aim aut⁹ surripenon pōt. **¶** Nō q⁹ p⁹bia bona fortune appellat caduca: q⁹ dicit sen.
lrviiij. epla. Omnia ista in q⁹ fortuna v⁹minū exercet sua sunt: sicut pecunie honores imbecilla sunt fluida mor
talia sunt z passiones incerte. **¶** Nō dicit nullū genitū esse p⁹stans. dicit seneca epla p⁹allegata. Omnia mor
talia minuit. cadunt. deserunt. decrescūt. exhauriunt. itaq⁹ in illis in sorte cā incerta ineqlitas est. diuinor⁹
aut vna natura est.

Prosa quarta secūdi libri.

Quam ego vera inquā. Dec est q⁹rta. p⁹sa h⁹ scōi: in q⁹ p⁹bia. p⁹bat boetio nō cē p⁹q⁹rendū de fortuna. p⁹ p⁹
tia bona q⁹ sibi derelict. Et p⁹mo boet⁹ p⁹stet se fuisse felicē deplāgens p⁹ntē infelicitatē. scōo p⁹bia oñ
dit ipm esse felicē in p⁹nti. ibi. Sz q⁹ tu. dicit g⁹ boetius. **¶** P⁹bia nutrit oim v⁹tutū tu p⁹mēozas vera. nec
possum inficiari. i. negare. velocissimū cursum. i. recessum mee. p⁹speritatis. s⁹ h⁹ est q⁹ coq⁹t. i. anxiat. vebemēt
me recolētē p⁹teritā. p⁹spitātē. Nā in oi aduersitate fortune infelicitissimū gen⁹ ifortunij ē fuisse felicē z iaz nō cē.
¶ Nota p⁹bia d⁹ nutrit oim v⁹tutū. q⁹ ois v⁹tus p⁹sistit in medio. mediū nō attingit nisi recta rōe: q⁹ recta rō est
sapie z p⁹bie. **¶** Item cū p⁹bia diuidat in practica z speculatiua: p⁹sa includit prudētiaz q⁹ est recta rō agibilū
ex. vj. etbi. prudētia aut colligata ē oib⁹ v⁹tutib⁹ ex eodē. vj. p⁹tea p⁹bia d⁹ nutrit oim v⁹tutū. **¶** Nō q⁹ recorda
tio p⁹terite felicitatis coq⁹t boiem. id dicit sen. lrv. epla. Illud agam⁹ vt iocūda nob⁹ fiat amissōz recordatio. s⁹
aut p⁹tingit cū anim⁹ p⁹pat⁹ est ad amissionē eoz. **¶** Nota q⁹ duplex est ifortuniū. q⁹ddaz p⁹tinuū: aliud in p⁹po
latū siue discōtinuū. p⁹mū ifortuniū ē infelix. scōm ē infelicitissimū. Ifortuniū em̄ p⁹tinuū ex p⁹suetudie min⁹
nocet. q⁹ dicit sen. in li. de trāq⁹l. ai. Tollerabili⁹ ē bona nō acq⁹re: q⁹ acq⁹sita amittere. ideoq⁹ letiores videbis
q⁹s fortuna nunq⁹ respexit: q⁹ q⁹s deuit. Idem dicit in li. de p⁹sol. filij helye. Anū bz bonū assidua infelicitas:
q⁹ illos indurat q⁹s verat. Ifortuniū aut discōtinuū est cū aliq⁹s mutat⁹ de aduersitate in p⁹spitatez: z itez de
p⁹speritate in aduersitate. z tale est infelicitissimū gen⁹: q⁹ sepe deijcit boiem in respātōz. vñ de Samariēb⁹: als
pau. hein. **¶** Bona p⁹speritas vbi nūc es. nūc mea v⁹sa est. In luctū cithara: fit lacrimosa lira. **¶** Mala dulcero
subitoq⁹ sumpta venenas. Que vere recompensas mellea felle graui.
¶ Sz q⁹ tu inq⁹t false opinionis. Hic p⁹bia oñdit boetiū in p⁹nti cē felicē. p⁹ multa bō q⁹ ad huc possidet. scōo
p⁹bat felicitate fortunā nulli posse totalr euenire. terciō p⁹bat verā felicitatē in bonis fortunij p⁹sistere. scōa
ibi. Quis ē. n. tercia ibi. Atz vt agnoscas. Prīmo ponit p⁹bia q⁹ nō d⁹ q⁹rulari boeti⁹ de ifortuniō: cū abūdet ad
huc pluribus bonis. z illa bona p⁹bia enumerat. Secūdo ipsa consolatur eum ibi. Cum igitur. Dicit p⁹mo

Adetrum terciū secūdi libri.

Quam polo pheb⁹ roseis qdrigis.
Lucem spargere ceperit.
Pallet albescentes ebetata vultus
Flamis stella p⁹mentib⁹.
Cum nemus flatu zephiri tepentis
Uernis irrubuit rosis.
Spiret insanū nebulosus auster:
Jam spinis abeat decus.
Sepe tranquillo radiat sereno
Immotis mare fluctibus.
Sepe feruentes aquilo pcellas
Uerso concitat equore.
Kara si cōstat sua forma mūdo:
Si tantas variat vices:
Crede fortunis hoim caducis.
Bonis crede fugacib⁹.
Constat eterna positūq⁹ lege est.
Et constet genitū nihil.

Prosa quarta libri secūdi.

Quam ego vera inq⁹ cōmemoras. **¶**
virtutum oim nutrit: nec inficiari
possum p⁹spitatis mee velocissimū
cursum. s⁹ hoc est q⁹ recolentē vebemētius
coq⁹t. Nā in omni aduersitate fortune infe
licissimū gen⁹ est ifortuniū fuisse felicem.

Quis est em̄ tam cōposite felicitatis. **H**ic p̄bia p̄
bat felicitatē nulli posse totalit̄ euenire. **S**ec̄do oñdit
q̄ q̄nto aliq̄s est felicitior tanto leuioꝝ aduersitate p̄
sternit̄. **T**ercio p̄cludit ex his felicitatē fortunatā ama
raz eē z miserā. **Q**uarto inuebit̄ 3̄ hoies. **S**ec̄da ibi.
Adde q̄ felicissimi. **T**ercia ibi. **M**ultis. **Q**uarta
ibi. **Q**uid igit̄ o mortales. **P**rimo dicit. **Q**uis ē hō
tam cōposite felicitatis. i. tacopiose felix. vt nō rixet̄
.i. discordet ex aliq̄ pte. cū q̄litate. i. cū dispositōe sui
stat̄. i. sue fortune. q. d. nullus est ita felix. qz p̄ditō. i.
stat̄ hūanoy bonoy ē anxia res. i. misera res. q̄ nun
q̄ homini tota pueniat. vel nunq̄ p̄petua subsistat.
Tūc declarat q̄ n̄ tota pueniat homi. qz hūic. i. alicui
homi. exuberat cēsus. i. abūdat pecunia. s̄ aliud sibi
deficit: qz degener sanguis. i. ignobilitas ē sibi p̄uozū.
hūc supple aliū hoiem nobilitas facit notū: s̄ ip̄e in
clusus angustia reifamiliaris. i. paupertatis. mallet. i.
magis vellet esse ignot̄. **I**lle. i. al̄ hō. circūfluus. i.
circūdat̄. vtroq̄. i. tam diuitijs q̄ nobilitate. ip̄e de
fiet celibē vitā. i. castraz vitā. qz nō p̄t forsan ducere
vrozē. **I**lle. i. al̄. felix nuptijs. s̄ h̄uoz vrozē. orb̄. i. ca
rens liberis. i. pueris. ip̄e nutrit. i. p̄gregat. cēsū ali
eno heredi. **A**lius at̄ letat̄ ple: ip̄e mest̄ illacrimat
.i. ingemiscit. delict̄. i. p̄ crimib̄ filij vel filie sue. **I**d
circo nemo facile p̄cordat euz p̄ditione sue fortune.
Inest em̄ singulis supple hoibus. alicū qd̄ ip̄e in ex
ptus ignoret. v̄l exptus ip̄m exhorreat. z sic rixat̄ cū
q̄litate sui stat̄. **N**ō q̄ nō est homo tam felix: q̄n in
ueniat aliquā p̄ditōz in se quā vellet nō h̄re. p̄t qd̄
misera est p̄ditio humanoy bonoy. qz nunq̄ homi
tota puenit: qz aliq̄s p̄tenere oia p̄t. s̄ oia h̄re ne
mo p̄t. **E**t dicit̄ vna rō ex l̄ra. **I**lli p̄ditio humano
rum bonoy nō tota puenit. cui sū stat̄ in aliq̄ displi
cet. s̄ nullus inuenit̄ tā felix cui stat̄ suus nō displice
at in aliq̄. sicut declarat in l̄ra. s̄ zc. **I**tem sanguis
hūilis p̄ditōis d̄ degener. qz hoies n̄ aliter liberi sunt
s̄ p̄ hūilitatem degenerant a natura. **N**ō vita casta
d̄ vita celebs: q̄si celestis. qz in carne viuere p̄ter car
nem: ē vita celestis z angelica. **N**ō s̄m buguitōez
illacrimari est in̄ lacrimari vel cū dolore lacrimari.
z est deponēt̄ gener. s̄ s̄m antiq̄s inueniat̄ neutrius
gener. z sic boetī ponit̄ h̄ in neutro genere: cum di
cit̄ mestus illacrimat.

Adde q̄ felicissimi cuiusq̄. **H**ic oñdit p̄bia q̄ hō magis felix leuioꝝ aduersitate. p̄sternit̄: cum hoc p̄pando
boetiū ad alios. **E**t d̄. adde p̄dict̄ q̄ s̄elus cuiusq̄ hois felicissimi. i. fortunatissimi. ē delicatissim̄. i. ipatiētissi
m̄. nisi ad nutū suū cūcta suppetant. i. abūdent. ip̄e erit insolens. i. impatiēs ois aduersitat̄. z p̄sternit̄ a sua
felicitate quibusq̄ minimis aduersitatibus. adeo perigua unt. i. valde exigua. q̄ fortunatissimis detrahūt. i.
auferūt. summa. i. p̄fectōem beatitudinis. **D** boetī q̄ multos eē pietas. i. opinaris. q̄ sese arbitrent̄ primos
esse celo. i. deo. si eis p̄tingat minima ps de reliquijs. i. d̄ p̄tulis tue fortune. **H**ic loc̄ quē tu vocas exilium: est
patria incolētibus. i. habitātibus. z ita eoz iudicio spectat ad felicitatē. vniuersalit̄ s̄ de reb̄ fortuit̄ p̄cludit
Adeo nihil ē miser nisi tu cū putes. i. nisi ex reputatōe animi tui estimes qz p̄ et d̄. i. p̄ d̄rium omnis sors ē be
ata equimitate. i. patia animi tolerācis. **Q**uis est ille tam felix. q̄ cum dederit man̄ impatie. i. cū fuerit factus
impaties. q̄n ip̄e nō optet mutare statū suū. q. d. nullus ē tam felix. **N**ō q̄ forsan aliq̄s diceret. nulli homini
placet status suus si d̄est sibi magnū fortunū. **S**z defect̄ modici boni nō impedit̄ placētā status q̄n hō to
talit̄ sit felix. **E** xcludit p̄bia dices. **Q**uāto aliq̄s est felicitior tanto est delicatior. z q̄nto est delicatior tantoma
gis grauat̄ ex defectu modici boni. z sic felicissimis detrahūt̄ p̄plementū beatitudinis. **M**ōndū q̄ vna z ea
dem res est quā vniū iudicat spectare ad miseriam: alius iudicat spectare ad felicitatē. s̄ dicit p̄bia. loc̄ quē
tu exilium vocas: incolētibus est patria. **M**ōndū q̄ntūcūq̄ sit hō abundās reb̄ fortuit̄: si aliq̄d displi
cet sibi in statu suo: ip̄e optat statū suū mutari: p̄medando statum alteri. v̄n miles emeritus laudat statū
mercatoris. ecōtra mercator expertus picula marina laudat miliciam. **S**imilit̄ legispiti laudant agricolas.
z agricole vrbanos. **S**imilit̄ exemplū patet in boetio de scolarium disciplina de filio incōstantie: q̄ h̄ns displi
centiam vnī status sp̄ alium z alium assumpsit. **N**ō q̄ dicit̄ nihil ē miser nisi cū putes. v̄n dicit̄ sen̄. ix. epla
Miser est q̄ se beatum nō iudicat. s̄ m̄to impet̄ nō est beatus q̄ se beatum nō esse putat.

Multis amaritudinibus. **H**ic p̄bia oñdit fortunatā felicitate esse amarā z miserā dicens. **M**ult̄ amari
tudinis dulcedo humane felicitat̄ est resp̄sa. i. p̄mixta. q̄ etiam si videat̄ iocūda homini fruenti: t̄n nō possit
retineri q̄min̄ put̄ hō abeat eam cū velit. i. nō p̄t retineri ad volūtatē hois. z liquet. i. manifestū est. q̄mi
sera sit beatitudo rez mortaliū. q̄ nec p̄petua p̄durat apud eq̄nimos. i. apud p̄stantes vel patietes. nec ip̄a to
beatus ber̄. **N**unq̄ in honore sine labore. nunq̄ in p̄latione sine tribulatōe. nunq̄ in sublimitate sine vani
tate q̄s esse p̄t. **I**tem alanus in anticlaudio dicit. **S**z nihil inuenio qd̄ in omni pte beate viuat q̄n multas
nobis deferre querelas possit si n̄f̄az velit accusare mineruam.

Quis est em̄ tam cōposite felicitatis: vt nō
aliq̄ ex pte cū stat̄ sui q̄litate rixet̄. **A**nxia
em̄ res ē hūanoy p̄ditio bonoy: z q̄ vel nūq̄
tota pueniat: l̄ nūq̄ p̄petua subsistat. **H**uic
cēsus exuberat. s̄ ē p̄uozū degener sanguis
Hūc nobilitas notū facit: s̄ angustia reifa
miliar̄ iclusus eē mallet ignor̄. **I**lle vtro
q̄ circūflū vitā celibē defiet. **I**lle nuptijs
felix: orb̄ liberis alieno cēsū nutrit heredi.
Alius ple letat̄: filij filieue delictis me
stus illacrimat. **I**dcirco nemo facile cū for
tune sue p̄ditōe p̄cordat. **I**nest em̄ singulis
q̄d̄ in expt̄ ignoret: expt̄ exhorreat. **A**d
de q̄ felicissimi cuiusq̄ delicatissim̄ sens̄ ē
z nisi ad nutū cūcta suppetāt ois aduersita
tis insolēs minimis q̄boq̄ p̄sternit̄. adeo p̄
exigua sunt q̄ fortunatissimis summā beati
tudis detrahūt. **M**ultos eē pietas: q̄ sese
celo p̄rimos arbitrent̄: si de fortune tue re
liquijs ps eis minima p̄tingat. **H**ic ip̄e loq̄
quē tu exilium vocas incolētibus patria ē. **A**deo
nihil ē miser nisi cū putes. **L**ōt̄q̄ b̄tā sors
ois est eq̄nimitate tolerācis. **Q**uis ē ille tā
felix q̄ cū dederit impatiētie man̄: statum
suū mutare nō optet. **M**ultis amaritu
dinibus hūane felicitatis dulcedo resp̄sa est.
q̄ si etiā fruētī eē iocūda videat̄: t̄n q̄min̄
cū velit abeat: retineri nō possit. **L**iq̄t igit̄
q̄ sit mōzliū rez misera b̄tūto: q̄ nec apud
eq̄nimos p̄petua p̄durat: nec ārios tota d̄le
ctat. **Q**uid igit̄ o mortales ex petūt̄ in̄

vos positam felicitatē. error vos in scia qz
 pfundit. Quidā breuiter tibi sume cardinez
 felicitatē. Est ne aliqd tibi teipso p̄ciosi⁹
 nihil inq̄es. Igit̄ si tui p̄pos fueris: possi-
 debis qd nec tu vnq̄ amittere velis. nec for-
 tuna possit auferre. Atqz vt agnoscas i his
 fortuitis rebz b̄ritudinē p̄stare nō posse: sic
 collige. Si b̄ritudo ē summū nature bonū
 rōne degētis. nec illud ē summū bonū qd eri-
 pi vllō mō pōt: qm̄ p̄cellit id qd neq̄at au-
 ferri. manifestū ē qd ad b̄ritudinē p̄cipiēdā
 fortune instabilitas aspirare nō possit. Ad
 hec quē caduca ista felicitas vebit: l̄ scit eā
 v̄l nescit eē mutabilē. Si nescit: q̄naz beata
 fors eē p̄t ignorātie cecitati. Si scit: metu-
 at necesse ē ne amittat qd amitti posse n̄ du-
 bitat. q̄re p̄tinu⁹ timor nō finit eē felicē. an
 vel si amiserit negligēdū putat. Sic q̄ peri-
 le bonū est qd eq̄ aīo ferat amissus. Et qm̄
 tu idē es cui p̄suasus ē atz insitū p̄multū de-
 monstratōibz scio: mētes hoīm nullo eē mō
 mortales. Cūqz clarū sit fortuitā felicitatē
 corpis morte finiri: dubitari neq̄t si hec af-
 ferre b̄ritudinē p̄t: qn̄ oē mortaliū gen⁹ in
 miseriā mortē sine labat. Qz si mltos scim⁹
 n̄ morte solū. verū etiaz volozibz supplicijqz
 b̄ritudis fructū q̄sisse. q̄naz mō p̄ns vita fa-
 cere b̄ros p̄t: q̄ miseros trāfacta nō efficit.

ferri ab hoīe. s̄ bona fortuita sunt b̄mōi. s̄ rē. Maior nō. qz summū bonū est p̄riū hoīs. bonū aut̄ qd auferri
 pōt n̄ est summū bonū. qz illud qd auferri nō pōt meli⁹ ē eo qd auferri pōt. Minor p̄z. bona fortuita p̄nt au-
 ferri cū sint mutabilia. v̄n dicit i l̄ra. Et agnoscas b̄ritudinē n̄ posse p̄stare i rebz fortuitz sic collige p̄ tales rō-
 nes. Si b̄ritudo ē summū bonū nature degētis rōne. i. nature rōnalis. nec illud ē summū bonū qd vllō mō pōt
 eripi. i. auferri. qz illud. i. bonū qd neq̄at. i. n̄ pōt auferri. s̄ p̄cellit. i. meli⁹ ē eo qd pōt auferri. s̄ ex q̄ manifestum
 ē qd instabilitas fortune nō possit aspirare. i. accedere ad b̄ritudinē accipiēdā. **Mō qd b̄ritudo ē summū bo-
 nū.** qz in scio b̄ scda. p̄sa d̄z qd b̄ritudo ē stat⁹ p̄fect⁹ aggregatōe oīm bonoz. z b̄ritudo ē summū bonū nature
 degētis. i. viuētis rōne. i. nature rōnalis sicut hoīs. qz hoīm gen⁹ viuūt arte z rōne: ex p̄hemio metaphi. Mul-
 lum em̄ alioz aialium ē felix. ex. r. et bico. Bruta em̄ aiantia nemo felicitabit. j. et b. z talis beatitudo n̄ p̄sistit
 in bonis exterioribz: s̄ in actu sapie. qz dicit aref. in li. po. **Estis mibi est de⁹ qd in bonis exterioribus n̄ p̄sistit
 summū bonū.** z idē. in eisdē nos sum⁹ felices z di. di aut̄ nō sunt felices hoīs exterioribz. s̄ nec hoīs. **Mō
 lz in bonis exterioribz fortuitz n̄ p̄sistat felicitas formalz z eēntialit̄: t̄n felicitas p̄sistit in eis organice.** qz debui-
 unt ad felicitatē verā. sine em̄ rebus exterioribus qz fortuna d̄na est: n̄ p̄tingit eē felicē. supple organice. ex li.
 de bona fortuna. z ex. r. et b. **Opus est exteriori p̄speritate omni enti.** natura em̄ p̄ se nō est sufficiens ad spe-
 culandum: s̄ oportet cibum potū z reliquū famulatum p̄sistere.

Ad h̄ quem caduca ista felicitas vebit. Dic p̄bia ponit scda z rōez q̄ talis ē. Ille q̄ felix ē fortuita felicitate:
 aut scit eaz mutabilē esse: aut nescit. si nescit: ē ignorās. z p̄ns est felix. si scit eaz eē mutabilē: necesse ē qd time-
 at ne eam amittat. cui aut̄ inest p̄tinu⁹ timor felix eē nō pōt. v̄n dicit in l̄ra sic. **Ad h̄. s̄ p̄dicta addaz alias rōez.**
**Homo quē vebit. i. ducit. ista caduca. i. fortuita felicitas. vel scit eaz eē mutabilē vel nescit. si nescit: q̄naz fors
 beata. i. q̄ felicitas b̄tā pōt eē cecitati ignorātie. q. d. nulla.** Si scit eā eē mutabilē: necesse ē vt metuat ne amit-
 tat illud qd nō dubitat posse amitti q̄re p̄tinu⁹ timor nō sinat ipm̄ esse felicem. Et forsā diceres. hō nō timet
 amissionē fortune. qz n̄ curat vtz eā amittat vel nō. **H̄ excludēs p̄bia dicit. si amiserit bonū fortuituz. z putat
 illud negligēdū. i. n̄ curādū. tūc illud bonū erit valde exile qd amissum ferat eq̄ aīo. i. eq̄li aīo. sicut p̄uatū. z
 p̄ns illud nō est summū bonū.** **Nota ex tercio b̄ p̄sa. ix. Vera z p̄fecta felicitas facit hoīem potētem. re-
 reuendū. celebrē z letū. s̄ vera felicitas excludit timorē. z p̄ns p̄tinu⁹ timor q̄ excludit leticiam nō finit esse
 felicem. v̄n se. ix. epla. Ille beatissimus est z securus sui possessor. q̄ crastinū diem sine solitudine expectat.**
**Item nota ex quo felicitas p̄sistit in speculatōe dei z substantiaz sepataz: p̄sa excludit cecitatem ignoran-
 tiam q̄ ignorātia felicitas esse nō pōt.**

Et qm̄ tu idē es. Dic p̄bia ponit tercia rōem q̄ talis est. Si beatitudo p̄sisteret in rebz fortuitz. cū bona for-
 tuita finiunt morte hoīs: seq̄t qd oīs hō in morte fieret miser. qd nō est vtz. qz multi p̄ mortē p̄secuti s̄ felici-
 tatē. sicut martires z alij sc̄ti: q̄ p̄pessi s̄ maxia tormēta vt seq̄rent beatitudinē in aīa. dicit s̄ sic in l̄ra. **Qm̄ tu
 idē es hō cui ego scio eē p̄suasum p̄multū. i. valde multis demonstratōibz. mētes. i. aīas hoīm nullo mō eē mor-
 tales. Et cū sit clarū. i. manifestū. fortuitā felicitatē finiri. i. em̄inari morte corpis hoīs. neq̄t. i. nō pōt dubitari.
 si h̄ fortuita felicitas pōt auferre. i. dare beatitudinē. qm̄ oē gen⁹ mortaliū. i. hoīm. labat i miseriā i sine mortis**

Quid igit̄ o mortales. Dic p̄bia inuebit̄ hoīs:
 z dicit sic. **O mōrles q̄re petitis. i. q̄ritis. extra. i. in
 rebz exterioribus felicitatē positaz. intra vos error z
 inscicia. i. ignorātia pfundit vos. ondā tibi breuiter
 cardinē. i. radicē summe felicitatē. est ne aliqd tibi p̄-
 ciosius teipso. nihil inq̄es. si igit̄ fueris cōpos tui p̄
 tranq̄llitatē animi. tu possideb qd nūqz amittere ve-
 lis. s̄. delectatōz in opatōe p̄fecte vtutis. nec fortuna
 poterit tibi auferre.** **Mō qd duplex ē beatitudo. p̄fe-
 cta z imp̄fecta. Perfecta b̄ritudo h̄z. post h̄ac vitaz.
 Et est vita etna: de q̄ loq̄t beat⁹ iohes dices. H̄ec ē
 vita etna vt cognoscāt te solū v̄z deū: z quē misisti
 ih̄m xp̄m. Alia ē beatitudo ip̄fecta: q̄ pōt eē in p̄nti
 vita. quam p̄bi posuerit p̄sistere in opatione optime
 vtutē. v̄n radix talis b̄ritudis est tranq̄llitas animi ex
 moderatōe z sedatōe passionū p̄ habitū vtutē. p̄ ta-
 lez aut̄ tranq̄llitatē hō efficit sui p̄pos vt nō deiciat
 passionibz. ista aut̄ tranq̄llitas nō est q̄renda in rebz
 exterioribus. s̄ solū h̄z eē in aīo hoīs. de q̄ b̄ritudine z
 tranq̄llitate hic loq̄t p̄bia dices. qd igit̄ o mortales
 zc. Et se. loq̄ns de eadē felicitate. ix. epla dicit. **Sū-
 mū bonū extrinsec⁹ instrumēta nō q̄rit: domi colit:
 ex se totū est. incipit fortune eē subiectū s̄ quam p̄tē
 sibi fors q̄rit. Item se. xxiij. epla. Felicitatis auidi-
 tas tuta ē: q̄ sit aut v̄n pueniat q̄ris. ex bona p̄scia.
 ex honestis p̄silijs. ex rectz actōibus. ex p̄emptu for-
 tuitoz. Et. xxi. epla dicit. Illud bonū est q̄rendum
 qd nō fiet de die in diē peius. qd est h̄: animus. s̄ hic
 rectus. bon⁹ magnus. qd aliud voces h̄ic aīm: qz de
 um in corpe humano hospitatum. Et. xij. epla dicit.
 Lauda bonū in hoīe qd eripi nō pōt: qd est p̄riū ho-
 mis. q̄ris qd sit illud. animus z rō p̄fecta. rōnale nā-
 qz animal est homo.****

Atz vt cognoscas i his. Dic p̄bia p̄bat verā feli-
 citatē nō posse p̄sistere in rebus fortuitz tribus rōibz
 scdam ponit ibi. Ad h̄. tercia ibi. Et qm̄. Prima rō
 talis est. In illo non p̄sistit felicitas hoīs qd pōt au-

Sz si scim? multos. s. sanctos quesisse fructus beati-
tudinis n̄ solū morte: verū etiā doloribusq; .i. 7 suppli-
cīs q̄nammodo. i. p̄ quē modū. p̄ns vita supple bois
fortuita ornata. p̄t facere btōs. q̄ vita trāfacta. i. ter-
minata. nō efficit miseros. q. d. nullo mō. ¶ **N**ō cui?
p̄ntia ē cā felicitatē: ei? abntia est cā miserie 7 infeli-
citatē. Sicut em̄ nauta p̄ sui p̄ntiaz ē cā felicitatē na-
uis: sic ei? abntia est cā p̄ditatōis ei?. ex. ij. p̄bi. Si ḡ
bona fortuita p̄ sui p̄ntiam eēt cā beatitudis: p̄ sui
abntiaz eēt cā miserie. Cū aut̄ in morte bois bona
fortuita reliquūt boiem fugiēdo: 7 hō relinqt ea mo-
riēdo. ois hō p̄ mortē eēt miser 7 infelix. qd̄ fallum
ē. naz multi p̄ mortē p̄seqnt̄ btitudinē. 7 qz forsan
aliqs diceret mortuo boie morit̄ 7 aia ei?. 7 sic post
mortē hō nullā p̄seqt̄ btitudinē. Excludēs p̄bia di-
cēs ad boetiū. tu es idē ille cui p̄suasum ē multis de-
mōstratōib; aias boim eē imortales. ¶ **N**ō q̄ oēs
leges in h̄ ueniūt q̄ aia intellectiua bois sit imorta-
lis. sep̄at̄ em̄ ab alijs sicut p̄petuū a corruptibili ex.
ij. de aia. 7 h̄ est rōnabile: qz aia intellectiua imateria-
lis nō est educta d̄ potētia materie. s̄ ab extra. s. a dō
Ipsa em̄ s̄m̄ bt̄m̄ aug. creantō infundit̄: 7 infunden-
do creat̄. p̄ qd̄ cū abscisio materie sit cā p̄petuitatē
p̄ p̄metatorē p̄mo celi 7 mūdi. aia intellectiua ima-
terialis ex̄ns: ipsa est imortalis.

Metrum q̄rtum libri secūdi.

Quisq; volet pb̄nez. **H**ic incipit q̄rtū metrū
b̄ secūdi. qd̄ d̄i metrū anacremicū ab inuēto
re. iā bicū a pede p̄d̄ante. dimetrū a numero
pedū. catbalecticū qz d̄est vna sillaba ad p̄pletū
metri. huic metro adiūgit metrū feregratū: sic dictū
ab inuētoze. de q̄ sup̄ dictū est. In h̄ ḡ metro p̄bia
p̄medat vitā mediocrē p̄ talē metabhorā. Edificiū
p̄structū in loco nimis alio vrget̄ tempestatib; ven-
torū. 7 fundatū in loco arenoso defluit. s̄ fundatū in
loco humili 7 saxoso vtrūq; vitat̄ in cōmodū. sic vita
p̄ns nimis eleuata p̄spitate vel nimis dep̄ssa aduer-
sitate frēqnt̄ euentu inopinato calamitatib; defluit
mediocris at̄ secūra p̄manet. Dicit ḡ in l̄ra. Quisq; s̄
hō caut̄ volet ponere sedē pb̄nez. i. firmā māsiōnē
7 ip̄e stabil̄ ex̄ns. nec velit sterni. i. d̄ici. sonoris flatib; euri illi? v̄ti. q̄s q̄s curat sp̄nere pontū minātem flucti-
bus. i. mare fluctuās. ille vitet cacumē. i. sūmitatē alti mōtis. 7 vitet arenas bibulas. i. siccās. Tunc assignat
cāz q̄re debeat vitari in edificatōe cacumē alti mōtis. qz illud. s. cacumē alti mōtis vrget. i. infestat̄ auster p̄ter-
uus. i. v̄tus impetuosus. Tūc assignat cāz q̄re debeat vitari arene. qz he. s. arene solute. i. dissūcte p̄ siccitatē.
recusant ferre. i. nolūt portare. p̄dulum p̄odus. i. labile p̄odus. Tu ḡ fugiēs p̄culosas sortē. i. euentū. amene
sedis. i. amene māsiōnis. 7 cert̄ ex̄ns memēto figere. i. stabilirē. tomū tuā i humili saxo. i. dep̄sso lapide. Quis
v̄tus miscēs eq̄ra. i. voluēs maria. tonet. i. seuiat. ruinis. i. flatib; ruinosis. tu felix p̄ditus robore. i. firmitate
q̄eti valli. i. munitōis. 7 tu seren̄. i. trāq̄llus. duces. i. ages eūm. i. vitam tuā. ridēs. i. deridēs 7 p̄ nibilo b̄ns.
iras. i. p̄secutōes ether. i. aure vel v̄ti seuiēt. ¶ **N**ō q̄ ois v̄tus sup̄fluitate corrupit̄. cū v̄t̄ p̄sistat in medio.
Est em̄ v̄t̄ bit̄ electiū? imedietate p̄sistēs recta rōne d̄minat̄. iō ois sup̄fluitas tanq; viciosa vitā da est.
P̄bia ḡ docet vitare sup̄fluiam p̄spitatē: quā d̄signat p̄ cacumē alti mōtis. q̄ p̄spitas plerūq; impugnat̄ in-
uidia 7 potētia magnatū. q̄ p̄ ventū impellētē d̄signat̄. Docet etiā vitare nimis paup̄tatē: quam d̄signat̄ bi-
bula arena. q̄ paup̄tas recusat ferre indigētiaz n̄ccioz: q̄ p̄ p̄odus p̄dulum d̄signat̄. Indigētia em̄ ḡuat boiez
ad modū p̄duli p̄oderi. ¶ **N**ō securitas s̄m̄ tullii i rethorica sua. Est v̄t̄? incommoditates iminētēs 7 ichoate
rei affines n̄ formidās. q̄ securitas maxie appetēda ē. p̄ qd̄ p̄bia docet appetē vitā mediocrē q̄ reddit boiez
secūz: s̄m̄ illud pocticū. Medio tutissimū? ibis. 7 catbo. Tuta mage pupis ē modico q̄ flumie ferē. Quā vi-
tā mediocrē d̄signat̄ p̄ hūile saxū: in q̄ edificū ip̄etu v̄ti n̄ d̄ncit̄: nec mūdatorib; tanq; bibula arena dissoluit̄.
¶ **N**ōta q̄ duplex ē paup̄tas. volūtaria 7 leta: alia inuolūtaria 7 tristis. p̄ma paup̄tas ē appetēda. scda fugiē-
da. De p̄ma loq̄t̄ sen. in eplā. Honestā res ē leta paup̄tas. paup̄tas. n. expedita secūra ē. Et. xvij. eplā. O lu-
cille incipe cū paup̄tate h̄re p̄merciū. aude p̄tēnere opes. nemo als est deo dign̄: q̄ q̄ opes p̄tēpserit. Scda
paup̄tas. s. inuolūtaria 7 tristis fugiēda ē. qz mortalis est: 7 rōne tristicie stupefacit 7 corrupit nām.

Sed qm̄ rōnū iā in te. **H**ic incipit q̄nta p̄sa b̄ scdi. i. q̄ p̄bia ponit reme-
dia magis mouētia boetiū ad oñdendū q̄ bona fortune sunt p̄tēnē. ¶ **P**rosa q̄nta libri scdi.
da: 7 min̄ esse dōlētū de amissione eoz. Ista aut̄ remedia sunt rōes sumpte ex p̄ditōe p̄ticulariū bo-
noz fortune. s. diuitiaz. bonoz. p̄tatum 7 gl̄ie: Et p̄mo oñdit h̄ de diuitijs: q̄ nō sunt magnope appetēde. po-
nēdo v̄naz rōez ḡnālem respiciētē oia bona fortune. Scdo ponit rōnes de diuitijs. ibi. diuitie. Primo intēdit
talē rōez. Nullus magnope d̄z illud appetere qd̄ nō p̄t eē suū. 7 qd̄ in se p̄siderata ē vile. s̄ oia bona fortuita
sunt b̄mōi: qz sunt mutabilia. iō nō p̄nt esse p̄ria bois. 7 in se p̄siderata vilescūt. ḡ 7c. v̄n̄ dicit in l̄ra. Qm̄ fo-
menta. i. medicamēta meaz rōnuz. in te d̄scēdunt. qz ego vides te paulatim fortunā p̄tēnere. puto esse v̄ten-
dum paulo validioribus supple rōnib; .i. magis mouētibus. Age est aduerbiū hortādū si em̄ tona fortune nō
eēt caduca. i. casualia. 7 momētanea. i. trāsitoria ad modum momēti. qd̄ est in eis. qd̄ v̄nq; q̄at fieri v̄m̄ aut
p̄spectū 7 in se p̄sideratū non vilescat. q. d. nihil.

Metrum quartum libri secūdi.

Quisq; volet pb̄nem
Lautus ponere sedem.
Stabilisq; nec sonori
Sterni flatib; euri:
Et fluctib; minantem
Curat spernere pontum:
Montis cacumē alti
Bibulas vitet arenas.
Illud p̄teruus auster
Tonis virib; vrget.
De p̄dulum solute
Pondus ferre recusant.
Fugiens periculosam
Sortē sedis amene:
Humili tomum memēto
Certus figere saxo.
Quis tonet ruinis
Discēs equora ventus:
Tu conditus quieti
Felix robore valli:
Duces serenus eum
Ridens etheris iras.

Prosa q̄nta libri secūdi.

Sed qm̄ rōnū iam in te meaz fo-
mēta d̄scēdunt: paulo validioribus
v̄tēdam puto Age. n. si iam caduca
7 momētanea fortune tona nō eēt. Quid
in eis ē quod aut v̄m̄ v̄nq; fieri queat aut
non p̄spectum consideratumq; vilescat.

Nota qd bona fortune sunt caduca & trāsitoria: qz dicit seneca. lxxvj. epla: Omnia bona fortune nobis accidunt & nō adherēt. & si abducāt sine vlla nri lacrimatōe discedūt. ex qz: si mutabilia sunt q nō sunt p̄ria bona hoīs: qz fm eundē senecā. Nihil p̄riū dicas qd mutari pōt. **Ad** q bona fortuna in se p̄siderata vilescant: qz dicit Jobes crib. Bona fortune in seipis veterascūt & p̄sumunt: aut ab extraneis tolo vel violentia vel calumnia diripiunt.

Diuitie ne vel v̄i vel sui nā. **Hic** p̄bia ponit rōnes de diuitijs in sp̄ali q nō sunt magnope appetende. **Se-** cūto pbat hoc generaliter de diuitijs. ibi. Quia aut

Diuitie ne vel v̄i vel sui natura p̄ciose s̄t. **Quid** eaz pot? an̄ ne an vis p̄geste pecunie. **At** q̄ hec effūdēdo magisq̄ coaceruāt meli⁹ nitēt. **Si** qdem auaricia sp̄ odiosos: claros largitas facit. **Qz** si manē apud quē qz nō pōt qd trāsferēt in alter: tūc est p̄ciosa pecunia cū trāsata i alios vsu largiēdi desinit possideri. **At** esdē si apud vnū q̄nta est vbiqz gēnium p̄gerat: ceteros sui inopes fecerit. **Et** vox q̄dem tota: tota parit multoz replet auditū. **Ue** v̄o diuitie nisi p̄minure in plures trāsire nō p̄nt. **Qd** cū factū est: paupes necesse ē vt faciāt q̄s relinquūt. **Si** ḡt angustas inopesqz diuitias q̄s nec h̄re totas pluribz lz. & ad quēlibet sine ceteroz paup̄tate nō veniūt. **An** gēmaz fulgor oculos trahit. **Sz** si qd est in h̄ splēdore p̄cipui. gēmaz ē lux illa: nō hoīm. **Quas** qdē mirari hoīs vehemēt admiror. **Quid** est em̄ carens aīe motu atz mēbroz p̄page: qd̄ animate rōnabiliqz nature pulchz esse iure videat. **Que** tametsi p̄ditoris opa sui qz distinctōe postreme aliqd̄ pulchritudis trahunt infra v̄iaz t̄ excellētiaz collocatē admiratōem v̄iam nullo modo merebant.

alba. **Nota** qd seneca. lxxviii. epla. p̄bans diuitias nō esse bonas sic arguit. **Qd** bonum est bonos facit. diuitie nō faciunt bonos. & diuitie bone nō sunt. **Item** illud qd pōt p̄tingere p̄emptissimo & turpissimo bonum nō est. diuitie autē & lenoni & laniste p̄tingūt. & bone nō sunt. **Item** bonum ex malo nō fit. diuitie autem fiunt ex auaritia que mala est. & bone non sunt.

At eadem si apud vnū. **Hic** ponit sc̄daz rōem q̄ talis est. **Alia** nō sunt multū appetēda q̄ a pluribz n̄ p̄nt possideri: & nō trāsēnt ad alium sine paup̄tate alioz. diuitie sunt h̄mōi. & r̄c. vnde dicit in l̄ra. **Si** eadem pecunia q̄nta est vbiqz gentiū. i. apud omnes gētes. si illa p̄gerat apud vnū hoīm. ipsa fecerit ceteros hoīs inopes sui. i. carētes. & vna vox patit̄ tota. i. simul. replet auditū multoz. diuitie autē nō p̄nt trāsire in plures nisi p̄minute. i. diuise i ptes. qd̄ cū factū est. i. qz p̄minute trāsēnt in alios: necesse est vt illos faciāt paupes q̄s relinquūt. **Et** tūc exclamat q̄ diuitias dicēs. **Si** ḡt supple dico diuitias eē angustas. i. artas. qz p̄ et inopes. q̄s nō lz pluribz h̄re totas. & q̄ nō veniūt ad quēlibet sine paup̄tate ceteroz. i. alioz hoīm. **Ad** q diuitie nō veniunt ad quēlibet sine alioz paup̄tate. qz dicit seneca in de remedijs: **Pecunia** p̄didisti: quam vt h̄ies alius ante p̄didit. p̄didisti pecuniam. habes vno piculo min⁹ q̄ te felicem si cū illa auariciaz p̄didisti. **Et** idem. lxxviii. epla dicit. **Diuitie** animos inflant. sup̄biam pariūt. inuidiā p̄bunt. mentē alienāt. timorē inducunt. insolentiam faciunt. nihil autē aliud insolentia est q̄ spes false magnitudinis. & diuitie bone non sunt.

An gēmaz fulgor oculos trahit. **Hic** dicit p̄bia. qz gēme nō sunt appetēdetanqz p̄riū bonū hoīs. intēdens talem rōem. **Quicqd̄** benitatis vel p̄ciositatis ē in gēmis: h̄ p̄sistit in luce & splēdore gēmaz. & lux gēmaz nō est p̄riū bonū hoīs. & est bonū ip̄az gēmaz. & r̄c. vnde dicit in l̄ra. **An** fulgor gēmaz trahit oculos hoīm. **supple** ad p̄cupiscēdum eas tanqz p̄riū bonū. & si qd est p̄cipui. i. p̄ciositatis in hoc splēdore: illa lux est gēmaz & nō hoīm. q̄s qdē gēmas vehemēt admiror hoīs mirari. i. miratō desiderare tanqz bonū suū. qd̄ em̄ est carēs motu anime atz p̄page. i. p̄inctōe mēbroz. q. d. qd̄ repit̄ in reb⁹ inaiatis qd̄ iure videat. i. videri debeat. esse pulchz rei aiate. qz p̄ et rōnabili nature. q. d. nihil. q̄ gēme tametsi p̄ quis trahunt. i. recipiant. aliqd̄ postreme pulchritudinis. opa. i. diligētia p̄ditoris. qz p̄ et sui distinctōe. i. specifica formatōe. t̄ ipse collocatē infra v̄iaz excellētiaz. i. dignitatē. nullo modo merebant v̄iaz admiratōz. **Nota** q nō est gloriandum de gēmis tanqz de p̄rio hono. qz dicit seneca. xij. epla. **Nemo** gloriari d̄ nisi de suo. qd̄ em̄ est stulti⁹ q̄ in homine aliena laudare. qd̄ est eo temētius q̄ ea mirat̄ q̄ ad alium trāsferre p̄tin⁹ p̄nt. non faciūt equū meliorem aurei freni. **Nota** q q̄druplex est pulchritudo. p̄ma est animalū rōnaliū. secunda est brutoz sensibiliū. tertia plantaz vegetabiliū. q̄rta est rez inanimataz. in quo genere gemme collocat̄. p̄p̄ qd̄ dicit p̄bia. si gēme trahunt aliqd̄ postreme pulchritudinis. i. vltimē pulchritudinis.

An vos agroz pulchritudo. **H**ic pbat pbia idem de possessionib⁹ sicut de agris. et intendit beneficium. **B**onitas agroz vel consistit in pulchritudine eoz q⁹ delectat aspectum. et talis pulchritudo no magis est ipi⁹ boi⁹ q⁹ pulchritudo floz vel stellaz: q⁹ etiam delectat aspectu boi⁹. et tñ nihil ad boiem pulchritudo istoz vel bonitas agroz consistit in utilitate eoz q⁹ est ad sustentatōz boi⁹. s⁹ h⁹ possessio agroz no est multu appetenda vt sic ampla: q⁹ natura paucis e⁹ ptenta. vñ dicit in lra. An pulchritudo agroz delectat vos vt gaudeatis de ea tanq⁹ de bono vzo. et dicit boeti⁹. qd ni. i. qre no delectaret. est ei pulchra portio opis pulcherrimi. i. mudi. sic nos gaudem⁹ facie. i. aspectu. maris sereni. i. tranquilli. sic. i. eade rōne miramur celū. sydera. solē. q⁹ p et lunā. **R**ndit pbia. **M**u. i. nūqd aliqd hoz attingit te tāq⁹ p⁹uū. q. d. nō. nūqd audes gloriari splēdore alic⁹ taliū tanq⁹ tuo. q. d. nō. nūqd tuipse distinguis. i. oz naris vñis florib⁹. q. d. certe nō. nūqd tua vbertas. i. fertilitas. intumescit. i. supbit. in estiuos fructus. i. p estiuos fructus. q. d. nō. qd raperis. i. circūdaris. inanib⁹ gaudijs. supple reputatō ista esse tua bona. qd amplexaris externa bona p tuis. q. d. frustra hoc facis: qz fortuna nunq⁹ faciet eē tua q natura rez a te fecit eē aliena. **T**ūc dicit pbia. nō nego qñ ista pnt tibi eē vtilia. fruct⁹ em terraz. pculdubio debent ali met⁹ animātium. i. aialib⁹ p alimētis. s⁹ si velis replere indigētiam nature. q⁹ satis ē. i. ad sufficiētiaz nihil est. i. nō oportet q⁹ petas. i. desideres. affluentia fortune supple ad dilatadum et ampliāduz agros. natura em paucl⁹ ptenta est. cui⁹ facietatē si velis vrgere. i. cogere. supfluis supple cibis et potib⁹. illud qd infuderis ventri supfluis. aut fiet inioctūm. i. triste. aut fiet noxiū. i. piculosum. **N**ota q⁹ ex lra pōt forma ri talis rō. Si illud qd videt magis inesse n̄ inest: nec illud qd min⁹. s⁹ magis videt q⁹ homo d⁹ gloriari de pulchritudie celi et stellaz et nō d⁹. qz nihil hoz ē suum. s⁹ min⁹ d⁹ gloriari de pulchritudine agroz et aliarum possessionū. **N**ota q⁹ natura nō est onerāda supfluis: s⁹ est alēda paucis. qz paucis ptenta est. vñ sen. xvj. epla. Si ad nām vixeris nunq⁹ eris paup⁹: si ad opinionē nunq⁹ eris diues. Etiguū natura desiderat: opinio vō imensum. Et beat⁹ aug⁹. dicit. Sumēda sunt alimēta tanq⁹ medicamenta. Et greg. Dum venē nimia facietate extendit: acule⁹ libidinis suscitāt. **N**ota q⁹ arest. in qdam epla ad alexandru dicit. Qui transgredit⁹ debitū modū in pleno et in vacuo. nō poterit euadere furorem egritudinis et molestias infirmitatū. Qui g⁹ appetit viuere et dominare: renūciat desiderio p⁹ie voluptatis. nec p⁹missionē p⁹missioni supaddat. qz ois incōtinēs volūtariē est egrotans. ij. ethi. Et subdit. Audiui ab ypocrate q⁹ p⁹ua uit dietas p qbus debilitatē corpis sustinebat. Cui dixit suus discipulus. Doctor egregie si velles bñ comedere: nō sustineres tantam corpis debilitatē. Cui rñdit ypocrates. Ego comedam vt viuam. nō viuo vt comedam. vñ dicit arest. ibidem. Alimētum p⁹ durabilitatem est querēdum: nō durabilitas p⁹ alimētum. Subdit. Multos noui q⁹ t⁹minuerūt de alimento et p⁹missione abstinētes a suis appetitibus et p⁹centes gule viuētes epate p dietas: q⁹ fuerūt sanissimi corpis longioris vite et boni appetitus. **J**am vō. **H**ic pbia ondit q⁹ nō sit gaudendū de pulchritudine vestiu tanq⁹ de p⁹io bono. et arguit sic. De illi⁹ pulchritudine nō ē gaudendū q⁹ nō est boi⁹ pulchritudo. s⁹ pulchritudo vestiu non est hominis pulchritudo. s⁹ est ipaz vestiu. agit et. vñ dicit in lra. Jā putas pulchry eē. i. tue pulchritudini ascribēdū. fulgere varijs vestib⁹. q. d. n̄ debes h⁹ putare. qz. i. vestiu. si spēs. i. pulchritudo est q⁹ta. i. delectabil⁹ intuitu. ego mirabor nāz materie vestiu. aut mirabor ingeniū. i. subtilitatē artificel⁹ vestie formā: nihil ascribēdo tibi. **N**ō q⁹ splēdor hit⁹ exterioris n̄ facit boiez meliorē: nisi fulgeat hit⁹ mēq⁹ interior in eo. vñ sen. Null⁹ diē gladiū eē bonū si balbe⁹ et⁹ deaurat⁹ ē: et vagina gemis distincta. s⁹ gladi⁹ bon⁹ ē q⁹ bñ incidit et bonū acumēbz. et mucro bon⁹ ē q⁹ oēm unimē ruptur⁹ ē. vñ se vñs. Aurea nobilitas luteā si vestiat ollā. **N**ō id seq⁹ hāc min⁹ eē luteā. **I**te poeta inqt. Cinge caput lauro: tege corp⁹ gemis et auro. Si fueris p⁹dē remaneb rustic⁹ idē. **A**n vō te lōg⁹ ordo famuloz. **H**ic pbia ondit n̄ eē gliandū d⁹ multitudie famuloz tāq⁹ de p⁹io bono. et arguit sic. Famuli aut se pueri i morib⁹: et sic se nociui. aut se bñ morigerati: tñ enl⁹ ad te. qz h⁹ pbitas ē famuloz et n̄ tua. vñ dicit in lra. An vō lōg⁹ ordo famuloz facit te eē felicē. q. i. famuli. si sint viciosi morib⁹: tūc se p⁹nciosa sarcina. i. piculosum pōdus ipi⁹ dom⁹. et se vebemēt inimica sarcina ipsi dño. si vō sine pbi: qnāz mō. i. p que modū. aliena pbitas nūerabit. i. pputabit i tuis opib⁹. q. d. nullo mō. et tūc pcludit de oib⁹ p⁹dicā vicēs. Et q⁹ oib⁹ p⁹dicā mōstrat⁹ liq⁹do. i. apte. n̄ hoz eē bonū tuū q⁹ tu pputas i tuis bonis. q⁹ si n̄ iest appetēde pulchritudis supple q⁹ tibi ascribi poterit. qd est. i. qre est. q⁹ tñ voleas de amissis: l⁹ letet⁹ retē. q⁹ p s⁹ si p⁹dicta se pulchra nā. i. p⁹ nāz p⁹ria. qd refert id tua. i. qd p⁹inet hoc ad te. q. d. n̄. nāz h⁹ seq⁹strata. i. diuisa a tuis opib⁹. p se placuissent. nō em idcirco sunt p⁹nciosa q⁹ in tuas venere diuitias. s⁹ qm̄ tibi videant⁹ p⁹nciosa id maluisti ea annumerare tuis diuitijs. **N**ō q⁹ hui⁹ pueri in morib⁹ sunt familiares inimici dñi et toti⁹ dom⁹

An vos agroz pulchritudo delectat. **B**. **Q**uid ni. Est ei pulcherrimi opis pulchra portio. Sic qndā sereni maris facie gaude m⁹: sic celū. sydera solem. lunāq⁹ miramur. **P**. **M**u te hoz aliqd attigit. **M**u audes ali cui⁹ taliū splēdore gloriari. **A**n vñis florib⁹ ipē distingueris. aut tua in estiuos fructus intumescit vbertas. **Q**uid inanib⁹ gaudijs raperis. **Q**uid extna bona p tuis amplexaris. **M**uq⁹ tua faciet eē fortuna: q⁹ a te natura rez fecit aliena. **T**erraz qdē fruct⁹ aiantū pculdubio debent alimētis. **S**ed si qd nature satis ē replere indigētiaz velis: nihil est qd fortune affluētiaz petas. **P**aucis em minimisq⁹ natura ptēta est. **C**ui⁹ facietatē si supfluis vrgere velis: aut inioctūm qd infuderis fiet aut noxiū. **J**am vō pulchry varijs fulgere vestib⁹ putas. **Q**uaz si q⁹ta itū itū spēs est: aut materie naturā: aut ingeniū mirabor artificis. **A**n vō te lōgus ordo famuloz facit eē felicez. q⁹ si viciosi morib⁹ sint: p⁹nciosa dom⁹ sarcina et ipsi dño vebement⁹ inimica. **S**i vō pbi sint: qnā moto in tuis opib⁹ aliena pbitas numerabit. **E**x q⁹bus oib⁹ nihil hoz q⁹ tu in tuis pputas bonis: tuū esse bonū liq⁹do mōstrat. **Q**uib⁹ si nihil inest appetēde pulchritudis: qd est q⁹ amissis voleas vel letet⁹ retentis. **Q**z si natura pulchra sunt: qd id tua refert. **N**am hec p se a tuis q⁹ opib⁹ seq⁹strata placuisset. **N**eq⁹ em idcirco sunt p⁹nciosa q⁹ in tuas venere diuitias. s⁹ qm̄ p⁹nciosa videbant⁹: tuis ea diuitijs annumerare maluisti.

de quibus postea dicitur. tercio huiusmodi. quanta. psalms. Non est pestis efficacior ad nocendum quam familiaris inimicus. et si videntur aliquando amici: hoc est ratione utilitatis non ratione virtutis. de quibus loquitur seneca in de remediis: dicens. Vel musce sequuntur: ita dauera lupi: frumenta: formice. perdam sequitur ista turba: non hominem. Item seneca dicit. xij. epla. In homine illud laudandum est quod ipsius est. si familiam formosam habet et domum pulchram si multum ferit. si multum fenerat. nihil bonum in ipso est: sed circa ipsum. lauda in illo quod proprium est: quod nec auferri nec eripi potest.

Quid autem tanto fortune strepitu desideratis. fugare credo indigentiam quiritis copia. Atque hoc vobis in proprium cedit. Pluribus quippe ad adminiculis opus est ad tuendam preciose suppellectilis varietatem. Verum illud est. per multis indigere eos: quod multa possident. Contraque minimo indigere quod abundantiam suam nature necessitate: non ambitur sui superfluitate metiantur. Ita ne autem nullum est proprium vobis atque insitum bonum: ut in externis ac sepositis rebus bona vestra gratis. Sic reus vestra perditio est: ut diuinum merito rationis aial: non aliter sibi splendere nisi in aiate suppellectilis possessione videatur. Et alia quidem suis rebus contenta sunt. vos autem deo mente per similes: ab rebus infimis excellentis nature ornamenta captatis. nec intelligitis quantum perditio vestra faciatis iniuriam. Ille genus humanum terrenis omnibus prestare voluit. vos dignitatem vestram infra queque infima detruditis. Nam si omne cuiusque bonum eo cuius est perstat esse preciosius: cum vilissima reus vestra bona esse iudicatis. eisdem vosmetipsos vestra existimatione submittitis. quod quidem haud immerito cadit. Humane quippe nature ista perditio est. ut tunc tamen ceteris rebus: cum se cognoscit excellat. Eadem tamen infra bestias redigatur si se nosse desierit. Nam ceteris animalibus sese ignorare natura est: hominibus vero vicio venit.

intrinsicum vobis: ita ut gratis bona vestra in externis rebus. i. in extrinsecis rebus. et in rebus sepositis. i. a vobis seorsum positis. quod. d. imo in vobis est bonum si considerare vultis. sic est vestra. i. mutata perditio reus ut aial diuinum. i. homo qui est similis deo: non aliter videatur sibi splendere nisi in possessione suppellectilis inanimata. i. bonorum exteriorum quod sunt inanimata. et alia quidem ab homine contenta sunt suis bonis: vos autem homines deo per similes mente captatis. i. quiritis ornamenta vestre excellentis nature a rebus infimis. i. inanimatis. quod erroneum est. nec intelligitis quantum iniuriam faciatis vestro perditio. supple pervertendo ordinem ab eo institutum. Ille enim perditio voluit humanum genus prestare. i. excellere omnibus terrenis. sed vos detruditis vestram dignitatem infra queque reus infima. quod probatur ex hoc. Nam omne bonum est preciosius eo cuius est bonum. cum vos iudicatis vilissima reus sicut sunt dea fortune: esse vestra bona. vos submittitis. i. submittitis vosmetipsos eisdem vestra existimatione. i. opinionione. et hoc non immerito cadit. i. accidit homini. Nam illa est perditio humane nature. quod tunc. i. tunc. tamen excellat ceteris rebus: cum se cognoscit. eadem tamen natura humana redigatur infra bestias si desierit se nosse. Nam ceteris animalibus natura est ignorare sese. sed hominibus venit. i. peruenit ex vicio. Nota quod homini est insitum proprium bonum quod est recta ratio: que semper depercat ad optima. in cuius actu et speculatione consistit felicitas: quia sapiens maxime est felix. x. ethic. et homo curans intellectum deo amatissimus videtur: ibidem. ideo per se senecam. Ratio nihil aliud est quam pars diuini spiritus: inserta in corpus humanum. Et dicit idem. quod animus reus est quasi deus in humano corpore hospitatus. Et idem dicit. Disce potius animum extollere in imensum: nobilis enim et generosa res est. Nota quod homo seipsum ignorans deterior est bestia. unde boetius in tractatu de summo bono: allegans permentatorem dicit. Ne vobis hominibus quod de numero bestiarum computati estis. diuinum quod in vobis est non cognoscetes. per quod ad superiora ascenditis: et deo similes estis. Et subdit. Diuinum autem in homine vocat intellectum et rationem. Nota quod nihil prohibet vnum et idem esse nobilius: et ignobilius quod diuersificatur per conditionem seu considerationem. Unde quis homo per se et simpliciter sit nobilior bestis: tamen in quantum deificatur ab aliquo quod sibi debetur per naturam. scilicet cognoscere se: quod non debetur bestis. sic est ignobilior bestia.

Quid autem tanto fortune strepitu. Hic perbia ostendit generaliter diuitias non esse appetendas magno perere. Et facit hoc tribus rationibus. Secundam ponit ibi. Ita ne. tercia ibi. Ego vero nego. Prima ratio est ista. Illa non sunt multum appetenda per que homo non persequitur ea propter que appetunt. sed per diuitias homo non persequitur ea propter que diuitie appetunt. appetunt enim diuitie propter fugam indigentie: quam fugam indigentie homo non persequitur per diuitias. sicut declarat in ista dicens. Quid autem tanto strepitu. i. labore. desideratis. i. cum desiderio insistit fortune. credo vos quiritis fugare indigentiam copia. i. diuitijs. quod. d. id desiderat diuitias ut suppleat vestram indigentiam. sed cedit vobis in proprium. quod pluribus adminiculis. i. adiutorijs. est opus ad tuendam varietatem preciose suppellectilis. i. possessionis. verum illud est per multis eos indigere quod multa possident. et etiam per. i. per proprium. illi minimo indigent quod metiantur. i. mensurant suam abundantiam. non superfluitate ambitur. i. cupiditat. sed necessitate nature.

Nota per se senecam. per multis indigent qui multa possident. propter quod multe diuitie non fugant indigentiam: sed magis excitant. unde poeta. Nulla vitari ratione potestis auari. Vos faciunt inopes: quas cumulat opes. Nota circa hoc quod dicit. nihilum indiget dicit seneca. xij. epla. Thaurus paucissimorum iugum pascuis implet: et vna silua pluribus elephantibus sufficit. homo terre pascit et mari. quod igitur tam insatiabilem ventrem natura dedit nobis: cum tam modica corpora nobis dederit: ut fastissimorum edacissimorumque animalium auaritatem vincerem. quantum enim est quod nature datur: paruo illa educat. non fames nostri ventris nobis magno perstat: sed ambitio. ventri autem obedientibus loco animalium numeremur: non hominem.

Itane autem nullum. Hic ponit secundam rationem. secundum percludit manifestum errorem hominum ibi. quod vero late. Et ratio talis est. Illa non sunt appetenda quibus appetitis homo putans se talibus ornari. facit iniuriam suo creatori. sed bona exteriora sicut diuitie sunt homini. ut declarat in ista. g. zc. Et dicit. O homines nunc quod nullum bonum est proprium atque insitum. i. naturale et

De vo late patet. Hic philosophiacludit manifestū errorem hoim dicens. O hoies q̄ late pz v̄ error. q̄ ex-
 istimatis aliqd posse ornari ornamentis alienis. s̄ illud fieri neqt. Nam si aliqd luceat ex appositis sibi z nō ex
 pulcritudine ppria: tūc apposita illa laudant. s̄ illud qd̄ est velatū z tectū appositis illis: illud nihilomin⁹ pdu-
 rat. i. pseuerat in sua feditate. i. turpitudine. **N**ō si aliqd est fetidum in se: ei⁹ fetiditas nō tollit p̄ ornatum
 extrinsecum. vñ dicit poeta. Aurea nobilitas luteā si veitiat ollam. Non iō sequit̄ hanc min⁹ esse lutum. Et
 quidam dericus r̄ndens mulieri querēt̄ vtruz esset pulchra: dixit. O domina pulchra sunt tibi appensa

Ego vo nego illud eē bonū. Hic ponit terciā rōez
 q̄ talis est. Illud nō est multū appetendū qd̄ nocet
 possidenti. s̄ diuitie sepe nocuerūt possidētib⁹. qd̄ de-
 clarat ex duob⁹. Primo: qz diuitie faciūt possidētes
 de se falsa opinari vel existiare. Scdo: qz faciūt possi-
 dentes amissa securitate timere. vñ dicit in lra. Ego
 pb̄ia nego illud eē bonū qd̄ noceat h̄nti. nū id mēti-
 or: inq̄es minime. atq̄ p̄ certō. diuitie psepe nocuerūt
 possidētib⁹. qz q̄sq; homo eo q̄ ipse est auidus magl
 alieni eris. ipse putat illum hoim solū dignissimū. q̄
 h̄z. i. possidet. q̄cqd̄ vsq; ē auri z gemaz. Tu igitur
 homo q̄ in diuitiis p̄stitit nūc p̄timefcis gladiūq; z
 p̄ z contū. si intrasses callē. i. semitā h̄ vite. tanq; vi-
 ator vacu⁹ corā latrone secur⁹ cātares. Tūc inuehit̄
 p̄ diuitias. O p̄clara beatitudo opū mōzlium. z loq̄t̄
 ironice. q. d. mime p̄clara. quā tu homo cū adept⁹ fu-
 eris: secur⁹ esse desistis. **N**ō. diuitie nocēt h̄nti. vñ
 arist. j. ethic. dicit. Talenti qdem errozē h̄nt bona. q̄
 multis p̄tingūt detrimēta ex ipsis. multi em̄. p̄ di-
 uitias p̄cūt. **N**ō. q̄ mali tm̄ diuites reputāt esse di-
 gnos. vñ di. amb. Ita incubuerūt mores hoim in ad-
 miratōe diuitiaz vt nemo nisi diues putet̄ dignus.
Nō. diuitie nō reddūt hoim secur⁹. vñ iuuenal. poe-
 ta. Pauca lz portes argēti vascula puri. Nocte iter
 igressus contū gladiūq; timebis. Et mote ad limē
 trepidabis arūdinis vmbzā. Cātabat vacu⁹ corā la-
 trone viator. Et sen. xiiij. epis. di. Audū latro trans-
 mittit etiā in obsessa via paupi par est. z lxxiiij. epis.
 dicit. Quisq; se multū fortune dedit: ingentem sibi
 māz p̄turbatōis fecit. vna hec via est ad tuta vaden-
 di externa desp̄icere: z honesto p̄tentum esse.

Adetrum q̄ntū secundi libri.

Felix nimium prior etas. Hic incipit q̄ntū metz
 h̄ sc̄o: qd̄ d̄ p̄t̄it acū ab inuētoze. anapesti-
 cū a pede p̄dominate. z est dimetz. qz q̄tuoz
 pedū. naz duo pedes vñū metz p̄stituit. z ē catale
 cticū: qz in q̄rto pede vna syllaba deficit ad oblemē-
 tū metri. In q̄ metro pb̄ia omēdat p̄mā etatē q̄ erat
 sine cupiditate diuitiaz: deplangēdo p̄ntem etatem
 in q̄ d̄nat. z regnat auaritia. Primo q̄ omēdat etatē
 antiq̄z. scdo nr̄az etatē deplāgit: ibi. **A**tinā mō. Pri-
 mo dicit. boz etas nimium felix fuit p̄tēta fidelib⁹ ar-
 uis. i. fideli agricultura. nec fuit p̄dita. i. deprauata.
 inertī luxu. i. gūi supfluitate. q̄ etas solebat soluere. i.
 remouere. sera. i. tarda ieiunia. facili glāde. i. vili fru-
 ctu. nec illa etas nozat. i. nouerat. p̄fundere. i. misce-
 re bachica munera. i. vna. liq̄do melle ad faciēdum
 mellicratū. sicut mō fit. nec etiā nouerat miscere. i. in-
 tingere. lucida vellera. i. albā lanā. serum. i. illoz p̄lo-
 rum. tyrio veneno. i. sanguine conchilioz: qz copia
 ad tyz iueit̄ ad faciēdū purpureū colorē. **H**erba dabat eis salubres sōnos. n̄ ei d̄m̄iebāt i lectis eburneis:
 s̄ in herb. z lubē amms. i. labil aq; dabat eis potū. z pin⁹ illa arbor altissima dabat eis vmbzās. i. vmbzōsas
 hitatōes. n̄ ei i domib⁹ z i curios edificijs hitabāt. **M**ōdū hospes aliq̄s ex̄ns secabat. i. diuidebat nauigāto. al-
 ta. i. p̄funda mar. qz adhuc n̄ erat vsus nauū: nec mercib⁹ vndiq; lecti. i. collecti. viderat noua littoza. i. alie-
 nas trās: qz manebāt in patria. tūc illa etate tacebāt seua classica. i. tube vel cornua vocātia hoies ad bellū.
 dicta classica a calo qd̄ ē voco. neq; cruoz fusus acerb⁹ odijs tinxerat. i. madidauerat horrida arma: qz tūc nō
 erat vsus armor. qd̄ ei. i. p̄ qd̄. hostic⁹ furoz vellet p̄oz arma mouere cū videret seua vlnera. nec videret vl-
 la p̄mā sāguis: qz n̄ erat p̄ q̄ pugrēt. **N**ō. circa h̄ q̄ dic̄ p̄oz etas. q̄tuoz etates distiguūt fm̄ poetas. In p̄-
 ma fuerūt hoies bōi z simplices paucl̄ p̄tēti: q̄ comedebāt glādes. bibebāt aquā. n̄ colebāt vicas. h̄ac etate vo-
 cabāt poete aureā. z erat sb̄ factō. de q̄ boeti⁹ loq̄t̄ i lra. Scda etas dicebat̄ argētea: q̄ erat sub ioue cū hoies
 magl astuti iuenerūt agriculturā. z ceperūt inhabitare domos z plātare vineas. Terciam etatē vocabāt eneaz:
 in q̄ hoies p̄ p̄riam curam rez ceperūt alios depellere: z se aliql̄iter malicie dare. Quartā etatē vocabāt
 ferream: qn̄ infantū abūdēbat malicia z auaritia hoim: q̄ nec fides nec iusticia mansit in ēra. in q̄ etate nos
 sum⁹: quā in fine boeti⁹ deplāgit. **N**ō. circa h̄ q̄ dicit inertī luxu. q̄ inertia z ocū sunt cā luxurie. vñ poeta.
 Scia si tollas perire cupidinis artes. Item boz amms. Queritur egistus quare sit factus adulter. In p̄mpto
 causa est: qz delidiosus erat. Est aut̄ triplex luxuria ex de scolarium disciplina. quedam: p̄sistit in coitu. qdam

De vo late patz v̄ hic error: q̄ ornari posse
 aliqd̄ ornamentis existimat̄ alienis. Et id
 fieri neqt. Nam si qd̄ ex appositis luceat: ipa
 qd̄ q̄ s̄t apposita laudāt: illud vo his tectū
 atz velatū i sua nihilomin⁹ feditate pdu-
 rat. Ego vo nego illd̄ eē bonū qd̄ noceat h̄nti.
 Nū id mētio: minime inq̄es. At q̄ diuitie
 possidētib⁹ psepe nocuerūt. Tū pessim⁹ q̄sq;
 eris alieni magis auidus: q̄cqd̄ vsq; auri q̄
 mazq; ē. se solū q̄ h̄z dignissimū putat. Tu
 igit̄ q̄ nūc p̄tū gladiūq; sollicit⁹ p̄timefcis:
 si vite h̄ callē vacu⁹ viator inffles: corā la-
 trone secur⁹ cātares. O p̄clara opū mōzliū
 b̄ntitudo: quā adept⁹ fuer̄ secur⁹ eē desistis.

Adetrum q̄ntum libri secundi.

Felix nimium prior etas.
 Contenta fidelib⁹ aruis.
 Nec inertī per dita luxu.
 Facili que sera solebat
 Ieiunia soluere glande.
 Nec bachica munera nozat
 Liquido confundere melle.
 Nec lucida vellera serum.
 Tyrio miscere veneno.
 Somnos dabat herba salubres.
 Potum quoq; lubricus amnis.
 Ambrass altissima pinus.
 Mōdum maris alta secabat
 Nec mercib⁹ vndiq; lectis
 Noua littoza viderat hospes.
 Tunc classica seua tacebant:
 Odijs neq; fusus acerbis
 Cruoz horrida tinxerat arma.
 Quid em̄ furoz hosticus vlla
 Vellet prior arma mouere:
 Cum vulnere seua videret
 Nec premis sanguinis vlla.

in crapula: & quedā in vestitu: et quelibet est fugienda. **Nota** circa hoc q̄ dicit: lucida vellera serū. serēs sunt quidā boies apud q̄s p̄terit lana de arboribus. fila q̄ a vermibus q̄ dicitur bombices opant: illa vocat h̄ lucida vellera. **Nota** q̄ t̄birus est vermis venenosus in cuius sanguine intingit purpura. Alij dicunt q̄ sit gen̄ conchilioz: in q̄z sanguine intingit purpura: quoz cōchilioz copia inuenit apud t̄birū in insula. **Atinā** mō nostra redirent. **Dic** p̄bia deplangit p̄ntem etatē dicēs. **Atinā** nra tpa. i. p̄ditiones. nostri tēporis. redirent modo. i. redigerent. in p̄iscos mores. i. in mores antiquos. s̄ beu nō est ita: s̄ amor. i. desiderium habendi. feruens seuior. i. p̄iculosior. ignibus et̄ne. illius montis ardet. **Deu** q̄s fuit ille q̄ primus fodit. i. effodit. pondera tecti auri. i. absconditi. et effodit gēmas volentes latere que sunt p̄ciosa p̄cula: qz multū p̄pter eoz p̄ciositate p̄cula incidunt. **Nota** **Se** neca i li. de diuisione scientiarū p̄mendat p̄iore etatem dicit. **Q** felix p̄ior etas que tot ptulit sapientes q̄b̄ velut stellis fulgentibus mūdi tenebras irradiaret. s̄ beu nūc alij terrenis curis inseruiūt: alij t̄p̄alis dignitatis ambitione inardescant omnes vere circa studiū sapie elanguescūt. **Nota** q̄ et̄na est mons sicilie q̄ frequēter ignib̄ inardescit: ad cuius similitudinē habet se auaricia & cupiditas hoim: q̄ insatiabilis nūq̄ penit̄ extinguit. vñ **Lullius** in li. de finibus bonoz & maloz dicit. **Cupiditates** hoim sunt insatiabiles: q̄ non modo singulares. sed vniuersas familias euertūt. **Ex** cupiditatibus. n̄ odia seditiones discordie bella nascunt: ex quibus vitā amarissimam necesse est effici.

Utinam modo nostra redirent
In mores tempore p̄iscos
Sed senior ignibus et̄ne
feruens amor ardet habendi
Deu q̄s primus fuit ille
Auri qui pondera tecti
Gemmasq̄ latere volentes
P̄ciosa pericula fodit.

Prosa sexta secundi libri.

Quid autē de dignitatibus potentia & differam: quas vos vere dignitatis ac p̄tatis inscū celo exequatis: Que si in improbissimuz quēq̄ ceciderit: q̄ incēdia flammis et̄ne eructuantibus: q̄ diluuiū tantas strages dederit: Certe (vri memisse te arbitroz) p̄sulare ipiū (q̄ lib̄tatis principū fuerat) ob sup̄biam consulum vestri veteres abolere cupierūt. Qui ob eandem sup̄biā prius regiū & ciuitate nomen abstulerant. Et siq̄n (q̄ prarū est) probis honores deferant. quid in eis aliud q̄ p̄bitas v̄tentiū placz: Ita fit vt non virtutibus ex dignitate: s̄ ex v̄tute dignitatibus honor accedat. **Que** v̄o est ista vestra expetibilis ac p̄clara potētia. **Mōne** o terrena aīa līa p̄sideratis quibus presidere videamini **Mam** si inter mures videres vnū aliquem ius sibi ac p̄tatem p̄ ceteris vendicantem quanto moueris cachinno:

terres. i. antiq̄ores romani. cupierūt abolere. i. delere. impium p̄sulare. i. dignitatē p̄sularem p̄pter sup̄biā consulum q̄ impium p̄sulare fuerat principū libertatis. qz romani liberi viuebāt sub p̄sulib̄ q̄ sub regib̄: qui romani etiā prius abstulerant de ciuitate nomē regiū p̄pter eandē sup̄biā. i. regiū. **Ex** quo patet q̄ dignitates faciunt malos deteriores. Si autē p̄tates et dignitates deferant p̄bis (q̄ prarū est) quid in eis aliud placet dignitatibus q̄ p̄bitas v̄tentiū. quasi dicat: nihil. ita fit. i. p̄pter hoc fit vt virtutibus nō accedat honor ex dignitate: s̄ honor accedit dignitatibus ex virtute v̄tentiū eis. & ita dignitates nihil boni adiūciunt ipsis bonis.

Nota duplex est dignitas et p̄tās. quedā mundana siue t̄p̄alis que p̄sistit in bonis t̄p̄alibus exteriorib̄: et in tali nō p̄sistit vera felicitas cū sit res p̄sa multis amaritudinibus. **Alia** est dignitas & p̄tās aīe siue sp̄ualis que p̄sistit in scientijs et virtutibus: et illa nō p̄t sup̄ari vicio nec aduersitatibus nec p̄speritatibus in q̄ cōsistit beatitudo & b̄ta vita. **Unde** **Ambro.** in li. de offi. dicit. **Dico** b̄tam vitā p̄sistere in altitudine sapie. in suauitate p̄scie & in virtutis sublimitate. **Nota** q̄ inscū dignitates & p̄tates mūdanas adeq̄nt celo: qz non recte iudicant. iudicāt. n̄. fm̄ p̄cupiam & nō fm̄ rei veritatē. imperiti. n̄. velut alonge distantes a veritate speculāt primo elencoz. **Nota** q̄ mali dignitatibus & p̄tātibus p̄diti plus nocent q̄ ignis vel diluuiū aquaz: qz mali dignitate sua et p̄tate extollunt in sup̄biā: alios iugo seruitutis opprimēdo: p̄ quo exequēdo mouent bella quibus hūanū gen̄ pl̄ offendit. q̄ igne vel diluuiū. **Nota** q̄ ciuitas romana a tpe romuli sui conditoris a regibus erat gubernata: postea romani exigente malicia & sup̄bia regiū ipos deleuerūt. & p̄sules instituerūt q̄ etiā am p̄ eoz sup̄biam erāt abiecti. ex q̄ p̄z q̄ dignitas & p̄tās maloz eos effecit p̄iores. **Nota** q̄ honor nō debet alicui rōne dignitatis s̄ pot̄ rōne virtutis. **Unde** **aresto.** iiii. et̄dicoz. **Nō** erit vtiq̄ dign̄ honore praū existens. virtutis. n̄. p̄mū bonoz est. **Unde** fm̄ veritatē solus bonus est honorandus.

Que v̄o est ista vestra. **Dic** p̄bat sp̄aliter de p̄tate q̄ nō sit multū appetēda duab̄ rōnib̄. sc̄da ibi. **Quid** autē est. **Rō** talis est. **Alia** p̄tās nō est multū appetēda q̄ nō est magne & fortis reputatōnis s̄ tm̄ est fragilis & imbecillis. s̄ p̄tās t̄p̄alis est h̄mōi: qz p̄ eā h̄mō nō p̄t sup̄a aīam: s̄ tm̄ sup̄a corp̄ & sup̄ ea bona q̄ corp̄is sunt. **hu**mano autē corp̄e nihil est imbecillius. **Dicit** & in litera. **Que** est ista vestra expetibilis. i. desiderabilis. ac p̄clara. i. nobilis potētia. q. d. nulla est. nōne p̄sideratis terrena aīalia quibus videamini p̄sistere. i. p̄esse. si em̄ int̄ mures videres vnū p̄ ceteris. sibi vendicantē. i. vsurpantē. ius ac p̄tate sup̄ alios mures. o quāto cachinno. i. risu tu moueris. quia derisibile esset. & talis est p̄tās terrena scilicet derisibilis que nō extendit se nisi ad corpus.

Quid ho si tu spectes. i. si deres. corpus est. imbecillius. i. debilius hoie. q. d. nihil. q. s. homines sepe necat. i. interficit. morsus musculaz. i. paruoz vermiu. vel etia introit in secreta. i. in interiora hois. queq reptantiu. i. serpentiu. quo ho. i. quod qsq possit exercere ius aliqd in quepia nisi in solu corp. i. in fortuna. i. in bona fortune q sunt infra corp. q. d. nullo mo. nuqd tu vnq impabis libero aio. q. d. no. nuqd tu amouebis de statu pprie quietis mete sibi firma rone coherent. q. d. no. et hoc pbat exeplo cuiusda phi: q nullis tormentis ac hoc potuit spelli vt illud faceret qd ro naturalis iudicabat no faciendu. vn dicit. Cu qda tyrannus putaret se ad acturu. i. copulsuz. supplicijs quenda libez vir. id e phm. vt ipe pderat scios facte purationis aduersuz se. ille liber homo lingua momordit atqz abscedit z abiecit ea in os. i. in facie seuietis tyranni. Ita illos cruciatus qs tyrann putabat ee materia. i. cam crudelitatis. vir sapiens fecit esse materia virtutis: qz hoc p virtute no p crudelitate ei reputatu est. **Nota** q muscula est diminutiui huius nois musca. et p muscula dat intelligere quecuqz aialia venenosa vel vermes venenosos. et ab isto loco recepit autor florin cu dixit: debilius qd sit mare quos nece muscula p dit. **Nota** q animus hois liber est z cogi no pot. vn Seneca. Errat siqs seruitute credit transire in totu boiem. no. n. transit in aiam: qz libertas e aia. **Nota** q homo liber z ostans nullis supplicijs vna pot qz dicit Seneca in li. de clemetia. Magni ai ppiu est placidu esse z tranqllu. z iniurias z offensiones superbe respicere. et. xxviii. epla. triginta tyranni Socrate circusteterunt nec potuerunt aim eius infringere.

Quid aut est. Dic phi ponit scdm rone q e tllis illa ptas no est multu appetenda: p qua nemo potest facere qd ali no possit in ipm qd ipe potest in aliuz. s ptas tpalis est hmoi sicut in lra declarat ponens duo exempla de busiride z Regulo. Primu exempli est de Busiride. Busirides fuit filius Neptuni z matre libia q hospites suos mactabat. Hercules aut apd ipm hospitatus ipm ecotra mactabat. Scdm exempli est de regulo. Regulus fuit consul romanus q cuz multa bella ingessit cu cartaginensibus multos ex eis captiuauit: s tandem ab eis fuit captus. Ex q patz q qcqd pot aliqs in aliu facere. pot etia illd ab alio pati. An Catbo. Victore a victo zc. et p pns. nulla e potentia humana que hoc intercipe no pot. vn dicit lra. Quid est q qsq possit facere in aliu qd ipse non possit sustinere ab alio. q. d. nihil. qd declarat. Nos accepimus. i. cognouim. Busiride solitu. i. puetuz necare hospites. ipm fuisse mactatu ab hercule hospite sup. suo. Aliud exepu ponit. Regulo consul romanus plures penoz. i. cartaginensiu captos bello coiecerat. i. posuerat in vincula. s mox ipe pbuit man cathenis victoz. i. cartaginensiu. nuqd igit vllam putas esse hois potentia: q no possit efficere ne alius valeat in se quod ipse pot in alio. q. d. nulla reputanda est hec potentia.

Ad hec si ipis dignitatib. Dic pbat phi simul de dignitatib z ptatib: q non hnt in se aliqd naturale bonu ppter qd sint appetende. scdo ondit q ides pot pcludi de omnib bonis fortuitis: ibi. Postremo. primo facit qd dictu est. scdo ondit falsam noiationem exterior bonoz. ibi. De quib etia illud. Ro qua intendit est illa. Illud qd in se naturaliter est bonu no pot adiugi pessimis. sed dignitates z ptates pessimis adueniunt. s zc. maior declarat in lra. Unde dicit. Si ipis dignitatibus et ptatib inesset aliqd naturalis z pprii boni: nunq puenirent pessimis. neqz. n. aduersa. i. opposita solent sibi sociari. qz natura respuit. vt queqz ptraria iungant. i. stent simul: cu s no sit dubiu pessimos pleruzqz fungi. i. vti dignitatib. illud etia liquet. i. manifestum est. ipsa non esse bona sui natura que se pessimis patiant herere. i. commanere. quod quidem dictu de dignitatibus et potestatibus dignus potest existimari de cunctis muneribus fortune. que. s. munera vberiora. i. copiosiora pueniunt ad queqz improbissimu. **Nota** q duplex e bonu. vnu qd ouertit cu ente. z sic dignitates z ptates licet malis adueniat tn sunt bone. Aliud est bonu qd est queda qlitas derelicta ex bonis operationibus z vocat bonu moris. z sic dignitates z ptates bone no sunt: qz vt plurimu pessimis sociant.

De quibus etia. Dic phi pbat q bona fortuita no pnt in suu effectiu. z sic p pns hnt falsaz denominatione arguendo sic. Omne qd est naturaliter bonu efficit qd ei. pprium et expellit ptrarium. sicut fortitudo facit fortem: velocitas velocem. sed bona fortune no efficiunt qd videt ee ppriu qz diuitie no faciunt diuite: cu non restringant auariciam. nec potentia facit potentem. nec dignitas dignu. ppter qd diuitie false nominant. Unde dicit in litera. De quibus bonis fortuitis illud etia puto considerandu q nemo dubitat illu esse forte cui cospexerit inesse fortitudinem: et illum esse velocem cuiusqz adest velocitas. et sic musica facit musicos: medicina

Quid ho si spectes corpus imbecilli hoie repire queas: qs sepe musculaz qz vel morsus vel in secreta queqz reptantiu necat introitus. Quo ho qsq ius aliqd in quepiaz nisi in solu corp z qd est infra corpus (fortuna loqr) possit exercere. Nuqd vnq libero impabis aio: Nu mentē firma sibi rone coherent: de statu pprie quietis amouebis: Cu liberu quenda viru supplicijs se qdaz tyrann adacturu putaret: vt aduersum se facte purationis scios pderet: lingua ille momordit atqz abscedit: z in os seuietis tyranni abiecit. Itaqz cruciatus qs putabat tyrannus in materia crudelitatis vir sapiens fecit esse virtutis. **Quid aut est qd i aliū quisq possit facere qd sustinere ab alio ipē nō possit:** Busiridē accepim necare hospites solituz ab hercule hospite fuisse mactatu. Regulo plures penoz bello captos i vincula piecerat. s mox ipe victoz cathenis manus pbuit. Vllā ne igit eius hois potētiā putas: q qd ipse in alio pot ne id in se alter valeat efficē nō possit. **Ad hec si ipis dignitatib ac ptatib inessz aliqd natural ac ppriū boni: nuq pessimis puenirēt: neqz em sibi solēt aduersa sociari.** Natura respuit vt ptraria qqz iungant. Ita cu pessimos pleruzqz dignitatib fungi dubiu non sit: illud etia liquet: natura sui bona nō esse q se pessimis herere patiant. Qd quidē de cunctis fortune munerib dignius existimari pot q ad improbissimu queqz vberiora pueniunt. **De quibus etia illud psiderandū puto:** q nemo dubitat esse forte cui fortitudinez inesse pspererit. Et cuiusqz velocitas adest manifestum est esse veloce. Sic musica qui dez musicos: medicina medicos. rhetorica

facit medicos: rhetorica rhetores. Natura em̄ cuiuscūq; rei agi qđ sibi est. p̄riū. et nō miscet effectibus p̄tra-
riar̄ rez. et vltro. i. sponte repellit que sunt aduersa. i. p̄traria. atq; p̄ certe. nec opes. i. diuitie queūt. i. possunt
restringere. in expletā auariciā hoim. i. insatiabilem. nec ptās facit illū cōpotē sui. i. potētē. quem viciose libidi-
nes retinent astrictū in solubilib; cathenis. i. passionibus. et dignitas collata improbis nō mō. i. nō tm̄. nō ef-
fecit dignos. s. p̄dit et ostentat indignos. Cur ita puenit: qđ bona fortune nō efficiūt qđ videt eis esse p̄riū. s.
est ideo. qđ vos boies gaudetis res sese aliter habentes qđ videant̄ p̄pellare. i. tenojare fallis noibus qđ noiati

rhetores facit. Agit em̄ cuiuscūq; rei natu-
ra qđ p̄riū est: nec p̄riar̄ rez miscet effecti-
bus: et vltro qđ sunt aduersa repellit. Atqui
nec opes in expletā restringere auariciā que-
unt. Nec ptās sui cōpotē facit que viciose
libidies insolubilib; astrictū retinet cathe-
nis. Et collata improbis dignitas nō mō
nō efficit dignos: s. p̄dit poti⁹ et ostentat in-
dignos. Cur ita puenit: Gaudetis em̄ sese
res aliter habentes fallis p̄pellare nomini-
bus: qđ facile rerū ip̄az redarguunt̄ effectū.
Itaq; nec ille diuitie: nec illa potētia: nec
hec dignitas iure appellari p̄t. Postre-
mo idē de tota fortuna cōcludē licet: i. qua
nihil expetēdū: nihil nature bōitatis in eē
manifestū est. que nec se bonis sp̄ adiūgit: et
bonos qđ fuerit adiuncta non efficit.

Adetrū sextū libri secundi.

Quimus quantas dederit ruinas.
Urbe flamata patribusq; cesis.
Fratre qui quondā fer⁹ in tempro.
Matris effuso maduit cruore.
Corpus et visu gelidum perrans.
Ora nō tinxit lacrymis: sed esse
Censor extincti potuit decoris.
Dicitamen scepro populos regebat.
Quos videt condens radios sub vndas.
Phebus extremo veniens ab ortu.
Quos premūt septem gelidi triones.
Quos nothus sicco violentus estu.
Torret. ardentes recoquens arenas.
Celsa non tandem valuit potestas.
Clertere prauī rabiem Meronis.
Deu grauem sortem quotiēs iniquus
Additur seuo gladijs veneno.

perrans. i. transiēs visu gelidū corpus. i. in frigidatū corpus matris. nō tinxit. i. madidauit. ora. i. faciē suā. la-
crymis. s. ip̄e potuit sine oib; lacrymis esse censor. i. iudex extincti decoris. i. interfecte matris qđ decora fuit
tū hīc Nero licet ita malus esset: regebat p̄plos scepro. i. impiali dignitate. hos in qđ p̄plos rexit qđ phebus. i.
sol. veniens ab ortu extremo. videt cōdēs. i. abscondens. radios suos sub vndas. et loq̄tur more poetarū. qđ
di. ip̄e rexit oēs p̄plos qđ erāt ab ortu solis vsq; ad occasus. Sili; regebat p̄plos qđ septētriones. i. septem stelle qđ
sunt in maiori v̄sa qđ dicunt̄ triones qđ teriones: qđ illā plagā terūt. gelidi. i. frigidi p̄mūt. plaga. n. septentrio-
nalis frigida est. q. d. regebat om̄es p̄plos aq̄lonares. et istos regebat qđ nothus. i. ille ventus collateralis au-
stro. violentus exis. torret. i. cremat. sicco estu. i. calore nothus. in quā recoquens ardentes arenas. i. calidas
venit em̄ ille ventus a torrida zona. et idē calidus est. q. d. Nero etiā regebat om̄es p̄plos australes: et sic p̄ quatu-
or plagas mūdi ondit̄ eius ptātē sup̄ om̄es p̄plos. tandē celsa ptās. i. magna. nō valuit vertere. i. mutare rabiē
. i. crudelitātē prauī neronis. Et tūc deplangit̄ cōiunctionē magne ptātis cuz magna malicia. qđ multa mala ex
ea pueniūt dicens. Deu sup̄ dico esse grauem sortē. i. euentū. qđiēs iniquus gladius. i. iniqua ptās. addit̄ seuo
veneno. i. venenose crudelitati. Nota s̄m aresto. v. ethic. p̄ncipat̄ viruz ondit̄ malicia. n. boīs vel p̄bitas
ondit̄ p̄ncipatu. sicut p̄z in neronē cui⁹ malicia et crudelitas in impio sue dignitatis apparuit. p̄p̄ qđ dixit are-
sto. Sciuissima est iniusticia habens arma. Et. vii. ethi. dicit. Sile est igit̄ cōpare iniusticiā hoī iniusto. est enīz
deterior bestia decies milies. plura. n. vtiq; mala faciet hō malus qđ bestia. Nota p̄ter hec mala Meronis qđ
tangunt̄ in l̄ra multopla ip̄e p̄petrauit. nā dicit p̄bia tercio h̄ q̄nta p̄sa. Nero Senecā familiarē suū p̄cepto
rē coegit ad eligende mortis arbitriū. et qđ nero fuit crudelissim⁹ hoim. iō Seneca scripsit quendā libellū ad
ip̄m qđ intitulat̄ liber de clementia. in qđ hortat̄ eū ad fugā crudelitatis: et ad vsum clementie qđ liber sic incipit.
Tibi scribere de clementia Nero cesar institui.

ones facile redarguunt̄ effectū ip̄az rerū. Itaq; nec
ille diuitie iure p̄nt appellari cū nō faciūt diuitie. nec
illa potentia: nec hec dignitas iure appellari potest.

Nota qđ diuitie nō faciūt diuitē qđ nō restringunt
auariciā. nā diuitie s̄m Senecā. xxv. epla. sunt p̄po-
sita paupertas in lege nature. talis aut̄ paupertas s̄m le-
gē nature excludit auariciā que insatiabilis est. Na-
tura. n. paucis p̄tenta est. Nota qđ dignitas impro-
boz ostētat improbos: qđ improb⁹ tanto a pluribus
cognoscit̄ quātomagis innotescit̄ eius viciuz. et q̄n-
to aliq; in maiori dignitate p̄stituit̄: tanto plus co-
gnoscit̄. p̄p̄ qđ dixit Seneca in puerb̄is loco igno-
minie apud indignū est dignitas.

Postremo idē de tota fortuna. Dic p̄bia ondit̄ idē
posse p̄cludi de omnib; bonis fortuitis dicens. Po-
stremo. i. finaliter. licet hoc idē p̄cludere de tota for-
tuna. in qua nihil est expetēdū. i. desiderandū. nihil
inesse sibi nature bonitatis. i. naturalis. manifestum
est que fortuna nō adiūgit se semp̄ bonis: et quib; fu-
erit adiūcta bonos nō efficit. Nota qđ bonū fortu-
ne facit illud bonū cui addit̄. sicut musica facit musi-
cū: et virtus facit virtuosum. sed qđ fortuna malos qđ
bus aduenit nō facit bonos. p̄z qđ nihil nature boni-
tatis sibi inest qualiter aut̄ mali malos faciūt bonos
p̄tebit in quarto huius p̄sa sexta.

Adetrū sextū libri secundi.

Quimus quantas dederit ruinas. Illud ē se-
xtū metrū hui⁹ secūdi: qđ dicit̄ saphicū ab in-
uentore: trochaicū a pede p̄dante: et est vn-
decasyllabū. qđ qlibet versus p̄tinet. xj. syllabas. et ē
acathalecticū: qđ nulla syllaba deficit ad p̄fectionem
metri. In qđ metro p̄bia declarat̄ p̄ exemplū qđ digni-
tates et ptātes malis adueniētes nō faciunt eos bo-
nos. et hoc declarat̄ p̄ Meronē: qđ q̄nto fuit potentior
tanto fuit peior. tāgit aut̄ p̄bia quatuor malicias ne-
ronis in hoc metro. Prima est qđ urbem romanā in-
cendit que arsit septē dieb; et septē noctib;. vt specta-
culo illi⁹ ignis cognosceret quātus olim fuerat ignis
qđ troya capta arserat. Scdm̄ malū est qđ nero ma-
gnā ptē senatus sine vlla cā interfecit. Tercia est qđ
p̄riū fratrem occidit vt sol⁹ securi⁹ regnaret. Quar-
ta est qđ matrē suā occidit fecit vt videret locū vētris
in quo iacuit. Dicit̄ qđ in l̄ra. Nouim⁹ quātus ruinas
. i. quātā picula dederit nero vrbe. sup̄le. romana fla-
mata. i. incensa. qđ p̄ et. cesis. i. occisis. patribus. i. se-
natoribus. qđ Nero quondā ferus. i. crudelis. in tem-
pro fratre. ip̄e etiā maduit cruore matris effuso. et de
signās eius crudelitātē circa matrē dicit. et ip̄e nero

Prosā septima scđi libri.

Um ego scis inq̄. **H**ic incipit septima p̄sa bui sc̄d̄: in qua ostendit p̄bia q̄ gloria mūdānā nō sit multū appetendā. Et primo inducit boetiū p̄fidentē se nō desiderasse multū p̄dicta. s. p̄tates et dignitates. nisi inq̄tum sunt materia rez gerendaz. sc̄do oñdit p̄bia q̄ gloria sit perile bonū: et sit nō multū appetendā. sc̄da ibi. Et illa. Dicit primo. **T**ū p̄ tunc ego Boetius inq̄. i. dixi. o p̄bia. tu ip̄a scis ambitionē. i. cupiditatē rez mortaliū. de q̄bus dixisti minimū nobis fuisse dominatam. s. bene optauimus materiā rebus gerendis. quo ne. p̄ vt nō. p̄fenesceret in nobis virtus tacita. i. nō excitata. **N**ota q̄ in sapiente non dominat̄ cupiditas rez tpaliū. qz p̄bia inducit mobilis affluentiē p̄temptū ex li. de plantis. Et socrates cū Athēnis ad studiū p̄geret. magnum pondus auri in mare piccit dicens: mergaz te ne mergar a te. **N**ota q̄ materia rez gerendaz sunt ista: sine q̄bus res p̄uenienter geri nō p̄nt. et sunt tria. sapientia. auctoritas. et potentia. Sine. n. sapientia nihil p̄uenienter gerit: vt de se patet. Res etiam gerenda auctoritate ornatur. qz homo autenticus libentius audit et facilius ei credit. Potentia nō mali dep̄munt et boni extollunt. hanc materiā boetius desiderans potentiaz et dignitates quesuit. **N**ota q̄ Boetius materiā dignitatis et p̄tatis ideo quesuit: ne virtus sua tacita p̄fenesceret. i. nedū ipse ad senectutem p̄ueniret. virtus sua tacita esset: dum nullus aliq̄d loqueret̄ d̄ laude sue virtutis vel scriberet. Tunc. n. virtus tacita p̄fenescit: qm̄ nō agit aliq̄s vnde aliq̄ loquāt̄: et tunc nihil scribit̄ de suis beneficijs: qz virtus habentē p̄ficiat et opus eius laudabile reddit.

At illa atq̄ hoc vñ est. **H**ic p̄bia oñdit gloriā mūdānā nō esse appetendā. et p̄mo p̄mittit q̄ cupido glorie multos allicit. sc̄do. p̄bat eā esse exilem et vanam ibi. **O**mnē terre ambitū. p̄mo dicit sic. Ex quo boetius inq̄: quesuit dignitates et p̄tates: ne virtus sua tacita p̄fenesceret. videt̄ q̄ ista. p̄pter laudem et gloriā quesuit. ideo dicit p̄bia. **H**oc vñ est. sc̄z cupido glorie et fama optimoz meritoz in rēpublicā: q̄ fama possit allicere mentes hoim. natura prestātes. i. excellentes. s. nondū. i. nō adhuc. p̄ductas ad extremam manū p̄fectione virtutū. i. ad summā p̄fectionē. que fama et gloria q̄ sit exilis et vacua toti p̄ponderis. i. p̄ciositatis. sic considera ex sequentib̄. **N**ota q̄ cupido vane glorie multos allicit et delectat. vñ Seneca. l. i. epla dicit. Illud p̄cipue nos impedit qd̄ cito nobis placemus: si inuenimus q̄ nos bonos viros dicant: q̄ prudentes: q̄ sanctos nō sumus modica laudatione p̄tentī: q̄cqd̄ in nos adulatione sine pudore p̄gesserit tanq̄ debitū putamus: optimos nos esse sapientissimosq̄ affirmantibus assentimus cū sciamus nos sep̄emulta mentiri adeo q̄ indulgemus nobis vt laudari velimus in id cui p̄trariū maxime facimus. **N**ota q̄ duplex est bonitas mentis. s. naturalis et acq̄sita. Naturalis bonitas est fm̄ quā aliq̄ naturalit̄ sunt p̄ m̄asueti sobrii et casti. s. hec bonitas si nō emēdat virtute et sapia cito extollit hoim ad inanē gloriā. Alia est bonitas acq̄sita exercitio virtutū et scientiarū que nō p̄mittit hoim extolli vana gloriā: qz sapiēs fructū suū ponit in p̄scientia. Stultus aut̄ in laude fm̄ Macrobiū. **I**deo dicit p̄bia: q̄ cupido glorie allicit mentes natura prestātes. nōdū adhuc virtutib̄ p̄fectas. **N**ota q̄ fama est frequens laus optimoz meritoz in rēpublicā. Sed gloria est clara noticia cum laude. vel gloria est late patens p̄comū. i. annūciatio.

Omnē terre ambitū. **H**ic p̄bia oñdit gloriā mūdānā esse exilē: nec multū appetendā. **P**rimo oñdit hoc ex p̄te spacij in quo dilatat̄. **S**c̄do oñdit hoc ex p̄te diuersitate nationū ad quas nō diuulgat̄. **T**ercio oñdit idē ex diuersitate moz. p̄pter q̄s de eodē p̄trarie iudicat̄. **Q**uarto oñdit idē ex breuitate duratiōis. p̄pter quā nō p̄petuatur. sc̄da ibi. **A**dde q̄ hoc. tertia ibi. **Q**uid q̄ diuersaz. quarta ibi. **S**ed q̄ multos. **P**rimo intendit talē rōez. **L**atitudo fame p̄sistit in latitudine terre sup̄ quā dilatat̄. s. terra nō est lata sup̄ quā sit dilatatio fame. sicut de clarat in l̄ra. s. fama late nō p̄t diffundī et p̄sequens est exilis nec multū appetendā. **U**nde dicit in l̄ra. **T**u accepisti. i. didicisti. astrologicis demonstratiōib̄ oēm ambitū terre. i. spacij terre. obtinere. i. h̄re rōnē p̄cti. ad spacij celi. i. ad magnitudinē celi. qd̄ magis exponēs dicit. **E**t si terra p̄ferat̄. i. cōparet̄ ad magnitudinem celestis globi. ip̄a iudicet̄. p̄sus nihil spacij h̄re. hui⁹ igit̄ tāexigüe regionis. i. terre in mūdo. fere quarta portio. i. quarta ps est. q̄ incolat̄. i. inhabitat̄ ab aiantibus nobis cognitis. sicut tu didicisti a p̄tolmeo hoc p̄bante. si subtraxeris cogitatiōe. hui⁹ quarte p̄ti terre quātū maria et paludes p̄mūt. i. occupat̄. et quātū vasta. i. ampla regio. distendit̄ siti. i. siccitate. tūc viz relinquet̄ hominibus angustissima area. i. artissim⁹ locus inhabitādi. in hoc q̄ quodā minimo puncto p̄cti. i. minima porzione terre. vos hoies circūsepti atq̄ p̄clusi cogitatis de p̄uulganda fama. de p̄ferēdo. i. extolledo. noie. i. fama. et hoc sit inutiliter. s. qd̄ habeat. i. p̄t habere. gloria amplū. qz p̄ et magnificū q̄ artata ē tam angustis et exiguis limitib̄. i. terminis. q. d. nihil h̄z magnificū. **N**ota t̄ra respectu celi nō ē aliq̄ quantitatis sensibilis. s. h̄z se sicut punct⁹. qz orison q̄ terminat visū n̄m diuidit celū in duo media. qd̄ nō esset si terra in p̄patione ad celū h̄ret aliquā quantitātē. **E**t si terra eēt alicui⁹ quantitatis sensibilis respectu celi: tūc stelle nō sp̄ apperent nobis eiusdē quantitatis. qd̄ p̄z falsuz. qz in ea p̄te vbi terra eēt magis gibbosa et p̄p̄u quior celo apperet̄ stelle maiores: et opposita p̄te minores. **E**t minima stella fixa visu notabilis est maior tota terra. si q̄ talis stella apparet nobis ex̄tibus in terra sicut p̄ctus multo magis terra respectu celi erit sicut p̄ct⁹. **E**t punct⁹ est quodā indiuisibile: a quo lineā equaliter distans facit circulum.

Prosa septima libri secundi.

Um ego scis inq̄ ip̄a minimuz nobis ambitionē mortaliū rez fuisse dominatā. Sed materiā gerendis rebz optauim⁹: quo ne virtus tacita cōfenesceret. **P**. **A**t illa atq̄ hoc vñ est qd̄ prestantes qd̄ natura mētes: s. nōdū ad extremā manū virtutū p̄fectione p̄ductas allicere possit: glorie sc̄z cupido: et optimoz in rēpublicā fama meritoz. **Q**ue q̄ sit exilis et toti⁹ p̄deris vacua sic p̄sidera. **O**mnē terre ambitū (sicuti astrologicis demonstratiōibz accepisti) ad celi spacij puncti cōstat obtinere rōnē: id est vt si ad celestis globi magnitudinē p̄ferat̄: nihil spacij p̄sus habere iudicet̄. **H**uius igit̄ tāexigüe in mūdo regiōis: quarta fere portio est (sicut p̄tolmeo p̄bante didicisti) que a nobis cognitis aiantibz incolat̄: hui⁹ quarte si quātū maria paludesq̄ p̄mūt: quātūq̄ siti vasta regio distendit̄: cogitatiōe subtraxeris viz angustissima inhabitādi hoibus area relinquetur: **I**n hoc minimo igitur p̄cti quodam puncto circūsepti atq̄ conclusi de p̄uulganda fama: de p̄ferendo nomine cogitatis. **A**t quid habet ampulm magnificūq̄ gloria tam angustis exiguisq̄ limitibus artata?

et quia celum ex omni pte equaliter distat a terra. ideo terra respectu celi habet se sicut punctus. **Nota** q tres partes terre sunt inhabitabiles. vna ppter nimium calorem: due ppter nimium frigus. sed quarta ps q e tpata in caliditate et frigiditate a nobis inhabitat. sed qz adhuc no tota inhabitat ppter maria et paludes. et ppter nimiam siccitatem. ideo dicit phia q quarta ps fere est habitabilis. Vel dicit fere hm alios qz estus solis non facit torridam zonam totaliter inhabitabilem. cu quedam ciuitas dicta zenit supra quam ptolemeus dicit fundasse astrolabium directe sicut sub equinoctiali. sed dicit inhabitabilis. qz est grauis inhabitatio. s. vltra equinoctiale oino est inhabitabilis: ppter nimium calorem. **Item** dicit qrtaz ptem terre inhabitari ab animantibus nobis i cognitis. hoc forsan dicit ppter antipodes si sunt qui nobis sunt ignoti.

Adde q hoc ipm breuis habitaculi septu plures incolunt nationes: lingua: moribus totu vite rone distates: ad qs tu difficultate itineru: tu loquedi diuersitate: tu pmer tu insolentia: no mo fama hoim singuloru: s ne vrbu qde puenire queat. **E**tate deniqz **M**arci **T**ullij (sicut ipse qda loco significat) nodu caucasuz monte romane reipublice fama transcenderat: et erat tuc adulta parthis etia ceterisqz id locoz gentibus formidolosa. **V**ides ne igit q sit angusta: q compressa gloria: qua dilatate ac ppagare laboratis. **A**n vbi romani nois transire fama neqt. **R**omani hois gloria progrediet. **Q**uid q si diuersaz gentiu mores int se atqz instituta discordat: vt qd apud alios laude: apud alios supplicio dignu iudicet. **Q**uo fit vt si que fame predicatio delectat huic in plurimos ppos nome pferre nullo mo coducat. **E**rit igit puagata inter suos gloria qsqz ptentus: et intra vni gentis terminos p clara illa fame immortalitas coartabit. **S**ed q multos clarissimos suis tpi viros scriptoz inops deleuit obliuio. **Q**uod qd ipa scripta proficiunt que cu suis autoribus premit longior atqz obscura vetustas.

Adde q hoc ipm. **H**ic phia ondit gloria no ee appetenda ex diuersitate nationu ad quas no diuulgatur intendes tale rone. **D**iuerse nationes et diuersa idiomata no solu impediunt pmulgatione fame hominu. sed etia vrbu. s in terra habitabili sunt diuerse nationes diuersoz idiomatu. s pmulgatio fame p talia impedit: et pseques no est multu appetenda. vnde dicit in lra. **A**dde pdicte romi q hoc ipm septum. i. spaciū breuis habitaculi. i. parui spaciū in q nos habitamus. incolunt. i. inhabitant. plures nationes. i. gentes. distantes. i. differentes. lingua. i. idiomate et moribus. et rone totius vite. i. rone modi viuendi. ad quas no pot puenire. no mo. i. no tmi. fama singuloz hoim. sed etia nec fama vrbu. tu. i. tam difficultate itineru. i. viaru. tu. i. tam diuersitate loquedi. i. idiomatu. tu. i. tam insolentia. i. inconsuetudine comercij. qz aliq hoies no psueuerunt cu alijs cocicare in comercijs. qz etate. i. tepe **M**arci **T**ullij. sicut ipse **marcus tullius** significat. quoda loco. i. in qbusdam suis scriptis. fama romane reipublice nodu trascenderat caucasum monte. et tu fama romanorum erat adulta. i. ab antiquo nota. etia formidolosa. parthis talibus hoib. et ceteris gentib. i. locoz circa caucasum monte. vides ne igit q angusta sit gloria q compressa. i. in modicu redacta. qua laboratis dilatate et ppagare: an p nunqd. gloria vnius hois romani illic progrediet. i. pueniet. vbi fama romani nois. i. romane vrbis neqt transire. q. d. non. **Nota** pte terre habitabilem vocat septum. qz est sepra. circudata mari. **U**nde **linconiensis** in tractatu suo de spera. et etia **Macrobij** dicunt q quarta portio nostra habitabilis vndiqz cingit mari. **Nota** q insolentia

fm **senecam** est species false magnitudinis: s fm **D**uguitione insolentia est iupbia vltimitas. in proposito autem pot exponi p inconsuetudine. et tuc dicit ab in qd est no. et soleo qd est psuesco. **Nota** q caucasus est mos quida situs in pte septentrionis ad quem no puenerat fama romane vrbis. licet parthis et alijs gentibus assidentibus fama romanorum erat formidolosa. i. formidabilis.

Quid q diuersaz. **H**ic ondit gloria mudana esse exilem ex pte diuersitatis mox. ppter quos de eode apud diuersos ptrarie iudicat: et intendit tale rone. **C**ontrarietas institutionu et legu impediunt fame dilatatione. s homines contrariaru institutionum et legu terram inhabitant. ergo diuersitas institutionu et legu impediunt dilatatione fame. et pseques no est multu appetenda. **U**nde dicit in litera. **Q**uid supple est iudicadu q mores et instituta et leges diuersaru getiu inter se discordat vt illud qd apud alios iudicet dignu laude: apud alios iudicet dignum supplicio. quo fit. i. ppter quod. vt si pdicatio. i. dilatatio fame delectat que. i. alique. nullo modo pducatur. i. labore. pferre nomen. i. fama sua in plurimos ppos. qz licet ab alijs laudaret: ab alijs tu vituparet. **E**rit igit quisq ptentus gloria puagata. i. dilatata inter suos: et illa p clara immortalitas fame et loqtur yronice: qz non est p clara nec immortalis illa coartabit. i. pstringet intra terminos vnius gentis. i. vnius idiomatis. **Nota** q tanta est diuersitas mox in gentibus q illud qd reputat apud alios laudabile. apud aliquos reputat vitupabile. reputat em apud syrios laudabile comedere pentes mortuos: ne comedatur a vermibus in terra: quod apud alios extraneos est erecrabile. similiter apud iudeos reputat laudabile ducere vxores psanguinitate primas quod apud xpianos pbibet. **I**tem in triuallis laudabile est occidere patrem sexagenariu et cremare ipm: qd apud alios est vitupabile. **U**nde dicit poeta. **S**unt loca sunt gentes: quibus est mactare pentes. **E**st phas et pietas dum longa supuenit etas.

Sed q multos clarissimos. **H**ic phia ostendit exilitate glorie ex breuitate durationis ppter qua no ppetuatur. **E**t diuidit in tres partes. **P**rimo ondit hoc ex hoim obliuione. secundo ex tpi breuitate. ibi: vos vo. **T**ercio ostendit gloriam a viris virtuosus no esse appetenda. ibi. **V**os aut. **P**rimo dicit q fama et gloria no sit immortalis. patet qz q multos viros clarissimos. i. gloriosos suis temporibus deleuit inops. i. defectuosa obliuio scriptoz. qz etia ipa scripta pficiant quid. i. parū. que scripta longior. i. obscura vetustas tpi premit. i. pimit. cum suis autoribus quoz sunt scripta. **Nota** q p scriptura fama gestoz transmittit ad posteros. talis aut scriptura qnq deficit vel ppter inopiam scriptoz: vel qz ipsa scripta in se vetustate consumunt. **E**t ideo fama et gloria in obliuionem perueniunt. **U**nde **Salustius** in cathalinario conqueritur res gestas romanorum minus esse famosas propter inopiam scriptozum. **atheniensium** vo maioris fame q romanorum ppter scriptoz copiam.

Vos ergo immortalitate vobis. **H**ic pbia ondit fama et gloria non esse durabile et immortalis et temporis breuitate dicens. Vos ergo homines videmini vobis. **P**agare. i. facere immortalitate. cum cogitatis fama futuri temporis. et in hoc frustra cogitatis. quia exilis est duratio fame per tempora. quod. i. tempora si pertractes. i. pertrans. ad infinita spacia eternitatis quod habes et leteris de tui nominis diuturnitate. i. tue fame. quod. d. nihil est. etiam mora vnius momenti si perferatur. i. perferat. x. milibus annis huiusmodi aliqua portione. licet minima. i. valde parua. quam vtriusque spaciū temporis est diffinitum. **H**ic numerus annorum. i. decem milia. vel eius numeri quilibet multiplex sicut duplum vel triplum non potest parari ad interminabile diuturnitate que est eternitas. etiam per quod finitis ad seinuicem fuerit quedam collatio. i. comparatio. Infiniti vero et finiti nulla vniquam potest esse collatio. i. comparatio. Ita fit ut fama temporis quanticumque pluri si cogitetur expando cum inexhausta. i. infinita eternitate. ipsa videatur non parua sed plane nulla esse. **M**ota quod omne quod incipit in tempore necessario habet finem in tempore. cum tempus sit causa corruptionis temporalium. iiii. ethicoz. cum igitur fama sit temporalis incipiens in tempore ipsa desinet in tempore. et per omnia non est perpetua. **M**ota quod tempus quantumcumque magnū comparata ad eternitatem minimum reputatur. et quod si nullius momenti. i. finitum ad seinuicem possit esse comparatio et inter ipsa potest esse portio: tamen finiti ad infinitum nulla potest esse comparatio. **L**u igitur eternitas sit duratio infinita tota simul existens: et tempus quantumcumque magnū sit finitum. tempus nullam habebit portiones ad eternitatem. et per omnia fama quantumcumque pluri temporis comparata ad eternitatem nulla videtur esse.

Vos autem nisi ad populares aures. **H**ic pbia ostendit gloriam a viris virtuosis non esse curandam. et hoc duabus rationibus. scilicet ibi. **Q**uid autem est. **P**rima ratio est illa. Illud quod spectat ad leuitatem arrogantiam a sapientibus non est curandum. sed gloria propter quam homo recte facit propter laudes bonum illa spectat ad leuitatem arrogantiam. et est digna derisione. **S**ecunda ratio. **Q**uod autem talis arrogantia sit quedam derisio declarat in litera. et dicit. Vos homines nescitis recte facere: nisi ad populares aures. i. ad populorum complacentias et ad inanes rumores et laudes. et vos postulatis. i. desideratis. premia de sermunculis alienis. relicta. i. postposita. prestantia. i. dignitate vestre scientie et virtutis. propter quam deberetis recte operari. accipe. i. considera. que festiue. i. glorie. aliquis illuserit. i. deriserit quendam dicentem se esse philosophum in leuitate hominum arrogantiam. **M**an cum quidam tyrannus esset aduersus contumeliosum. i. incepisset alloqui contumeliose quendam hominem: qui induerat. i. usurpauerat. sibi falsum nomen philosophi non ad usum vere virtutis: sed ad superbam gloriam. et tyrannus adiecisset. i. dixisset. se iam sciturum an iste esset philosophus. siquidem illatas sibi iniurias patienter leuiterque tolerasset. ille qui dixit se philosophum paulisper patientiam assumpsit. i. in principio. quod per. accepta contumelia a tyranno velut sibi insultans inquit ad tyrannum. intelligis ne me esse philosophum. tunc ille tyrannus mordaciter inquit: intellexeram te philosophum esse si tacuisses. **M**ota secundum commentatorem in plogo. viii. philosophi. verus philosophus debet esse perfectus omnibus generibus virtutum. et per omnia debet esse magnanimus. secundum Senecam in libro de clementia. magnanimi est iniurias et offensiones superbi despicere. et per consequens verbis contumeliosis provocari non debet. Item veri philosophi est non vinci a passionibus sed potius debet moderare et refrenare passiones. cum virtus consistat in moderatione passionum. **T**u aresto. iiii. ethicoz dicit. Mansuetus vult imperturbatus esse et non duci a passione. Unde quidam philosophus contumeliose sibi insultanti dixit. Tu didicisti maledicere: sed ego didici maledicere premere.

Quid autem est quod ad precipuos viros. **H**ic pbia ponit secundam rationem que talis est. homines virtuosos vel totaliter moriuntur corpe et anima. vel anima vivit post mortem: si totaliter moriuntur nihil spectat ad eos de gloria post mortem. si anima eorum vivit post mortem. illa petit celum spernens omne terrenum negocium et sic nihil ad eam de terrena gloria. **S**ed apud virtuosos homines nulla debet esse cura de gloria. **D**icit ergo in litera. **Q**uid est quod ad precipuos. i. ad virtuosos viros attineat de fama post resolutum corpus extrema morte. quod. d. nihil. de his. n. viris est sermo noster. qui petit. i. querunt gloriam virtute. i. operibus virtuosos. **M**an si homines toti moriuntur corpe et anima ut quidam putant. quod tamen nostre rationes. i. philosophice rationes. vetant. i. prohibent credi. quod secundum philosophiam: anima intellectiva est immortalis: nulla est omnino gloria post mortem. cum iste omnino non extet. i. non sit cuius gloria esse dicitur. **S**in vero mens bene sibi prescia. i. illesa resoluta. i. liberata terreno carcere. i. a corpe post mortem. libera petit celum. nonne ipsa anima que celo fruens gaudet se exceptam terrenis. ipsa spernet omne terrenum negocium. et per omnia frenam gloriam. quod. d. sic. **M**ota quod ad virtuosos nihil spectat de fama nec in presenti vita nec in futura: non in presenti: quia dicit Seneca in puerbis. **Q**ui plurimi curant famam pauci autem conscientiam: tales pauci curantes conscientiam sunt virtuosos. et philosophi de quibus loquitur Boetius.

Vos ergo immortalitate vobis pro pagare videmini: cum futuri fama temporis cogitatur. quod si ad eternitatis infinita spacia pertractes quod habes et de tui nominis diuturnitate leteris: **U**nus. n. hora momenti si decem milibus perferat annis: quam vtriusque spaciū diffinitum est: minima pars: huiusmodi tamen aliqua portione. **E**t hic ipse numerus annorum eiusque quantumlibet multiplex ad interminabile diuturnitate nec comparari quidem potest. **E**tiam finitis ad seinuicem fuerit quedam: infiniti vero atque finiti nulla vniquam poterit esse collatio. **I**ta fit ut quantumcumque pluri temporis fama si cum inexhausta eternitate cogitetur: non parua sed plane nulla esse videatur. **V**os autem nisi ad populares aures inanesque rumores recte facere nescitis: et relicta scientie virtutisque prestantia: et alienis premia sermunculis postularis. **A**ccipe in hominum arrogantiam leuitate que festiue aliquis illuserit. **M**an cum quidam aduersus eum hominem contumeliosus qui non ad vere virtutis usum: sed ad superbam gloriam falsum sibi philosophi nomen induerat: adiecissetque iam se sciturum an ille philosophus esset: siquidem illatas iniurias leuiter patienterque tolerasset. **I**lle patientiam paulisper assumpsit acceptaque contumelia velut insultans: iam tandem inquit intelligis me esse philosophum: **T**u ille nimis mordaciter intellexeram inquit si tacuisses. **Q**uid autem est quod ad precipuos viros (de his enim sermo est) qui virtute gloriatur petunt: quid inquit est quod ad hos de fama post resolutum mortis superma corpus attineat: **M**an si (quod nostre rationes credi vetant) toti moriuntur homines: nulla est omnino gloria: cum is cuius gloria esse dicitur non extet omnino. **S**in vero bene sibi prescia treno carcere resoluta celum libera petit: nonne omne trenom negocium spernet: que se celo fruens terrenis gaudere exceptam:

Quod detrum septimū secūdi libri
 Quicūq; solā mēte p̄cipiti petit
 Summūq; credit gloriā
 Late patetēs etheris cernat plagas
 Artūq; terrarū sitū
 Breuem replere nō valentis ambitū
 Pudebit aucti nominis.
 Quid o supbi colla mortali iugo
 Frustra leuare gestiū t:
 Licet remotos fama p̄ p̄p̄os means.
 Diffusa: linguas explicet
 Et magna titulis fulgeat claris domus
 Adors spernit altam gloriā
 Inuoluit humile p̄iter 7 celsū caput
 Equatq; summis infima
 Ubi nunc fidelis ossa: fabricij manent?
 Quid Brutus aut rigidus Catō:
 Signat supstes fama tenuis pauculis
 Inane nomen literis.
 Sed quid decora nouimus vocabula
 Num scire p̄sumptos dat:
 Facetis ergo prius ignorabiles
 Nec fama notos efficit
 Q; si putatis longius vitam trahi
 Adortalis aura nominis
 Cum sera vobis rapiet hoc etiam dies
 Jam vos secunda mors manet

Profa octaua libri secūdi.

Sed ne me inexorabile p̄tra fortu-
 nā bellū gerere putes. Est aliqū cū
 de homib; illa fallax: nō nihil bene
 mereat: tū sc; cū se aperit. cū frontē t̄tegit
 moresq; p̄fitē. Nōdū forte qd loquar in-
 telligis. Adirus est quod dicere gestio eoq;
 sententiam verbis explicare: vix queo. Et
 enim plus reoz homib; aduersaz q̄ p̄spera
 p̄desse fortunā.

da mors. q. d. si estis prius mortui corpe. i. fama manens est vita vestra. illa cessante sc̄ario moriemini.
Notandū Fabritius fuit p̄sul romanus q̄ cū mitteret pugnare p̄tra pirz regē epirotaz: rex p̄misit sibi p̄-
 tez regni sui vt trāsire ad ip̄m. qd Fabritius p̄temp̄sit. sequēti anno pirz obtulit sibi magnā pecuniā auri: vt
 traderet sibi romanū impiū. cui ait fabritius. Roma nō vult aurū sed vult impare habentibus aurū. p̄pter
 hoc ip̄e dictus fuit fidelis Fabricius. Dicit etiā de fabricio: q̄ cū qdā ad eū venisset p̄mittens se pirz regem
 occisurū: si fabricius sibi pecuniā aliquā dare veller. Ip̄e nō fabrici? hunc traditorē ligatū misit ad pirz pro
 tali scelere puniendū. cui tunc pirz dixit. Possibilis est solem a suo tramite deuiare q̄ fabricius a via recte
 rōnis discedere. **N**ota q̄ brutus fuit p̄rimus p̄sul roman? q̄ amore libertatis 7 iusticie p̄pter stuprū Lu-
 cretie plurima egit. et multa bella p̄ romanis inijt. p̄pter qd etiā famosus fuit. **N**ota q̄ Catō dictus est
 rigidus p̄pter rigozē ai: q̄ ad nihil turpe flecti potuit. et tante iusticie fuit vt lucan? ip̄m d̄ns p̄paret in iudican-
 da cā: q̄ fuit inter Julii cesarē 7 pompeii dices. **N**ictrix cā d̄ns placuit s̄ victa Catōni. et de hoc magis pate
 quarto hui? p̄sa sexta.

Profa octaua libri secūdi.

Sed ne me inexorabile. Ista est octaua 7 vltima p̄sa huius sc̄di. et qz p̄bia ostendit bona fortune non
 multū esse appetenda: aliq; putaret q̄ in fortuna nihil esset bonū. iō iā oñdit p̄bia cuiusmodi bonū sit
 in fortuna. et p̄bat fortunā aduersaz plus esse bonā q̄ p̄sperā. 7 p̄mo p̄mittit suā intentionē. secundo
 p̄bat intentū ibi. Illa em̄. Primo dicit. **O** boeti ex dictis patet q̄ fortuna est p̄temp̄nenda. s̄ ne putes me gere
 re. i. facere. bellū inexorabile. i. implacabile p̄tra fortunā sup. scias qd aliqū est. i. p̄tingit. q̄ ip̄a fortuna fallax.
 nō nihil. i. aliqd bñ mereat de hoib; eo q̄ aliqd bonū euenit hoib; p̄ eā. tū. i. cū fortuna se apit manifestādo suā
 falsitatē: cū t̄tegit frontē p̄ sui aduersitatē. cū p̄ofitē mores suos p̄ instabilitatē. et subdit p̄bia: nōdū forte
 intelligis quid loquar. qz mirū est qd ego gestio. i. cupio dicere. eoq; i. ideo. vix queo explicare sniaz verbis. Et
 em̄ ego reoz. i. opinoz. aduersam fortunā p̄l? p̄desse hominibus q̄ p̄speram. **N**ota q̄nūc; in aliquo dicto
 videt esse repugnantia illud videt mirabile dictū. sed dicere fortunā aduersam hominib; p̄desse: videt eē q̄
 dā repugnantia in dicto. Nam esse aduersum alicui. 7 sibi p̄desse adiuuicē repugnat. ideo dicit p̄bia. Mirū
 est qd gestio dicere. i. fortunā aduersam magis p̄desse q̄ p̄speram.

in fine tractatus de summo bono dices. Pauci sunt
 viri bonorandi sicut p̄bi q̄ p̄temp̄nūt desiderium sen-
 sus 7 sequunt desiderū intellect?. Plurimi aut sunt
 q̄ curāt famā. sicut sunt vulgares qui relictā virtute
 cōscientie. p̄ter laudes hoim recte faciūt de q̄b; dicit
 scriptura. Amen dico vobis receperūt mercedē suā
 Nec etiā fama spectat ad viros virtuosos in futu-
 ra vita. q̄ virtuosī si totaliter moriūt nihil ad eos de
 fama. Si aut aia viuit post mortē ista euolat ad celū
 et nihil curat de fama. spernit omne terrenū negoci-
 um. et potius gaudet qz est exempta a curis terrenis
 7 gaudio celesti fruitur in eternū.

Quod detrum septimū secūdi libri.

Quicūq; solā mente p̄cipiti peti. Dic incipit
 metrum septimū huius secūdi: qd dicit archi-
 loy cū ab inuēt ore. i. ambicū a pede p̄dante.
 7 cōstat ex p̄mo versu trimetro et sc̄do dimetro: in q̄
 metro p̄bia docet quō gloriā sit p̄temp̄nēda ex p̄side-
 ratioe amplitudinis celi 7 strictitudinis terre dices.
 Quicūq; petit. i. desiderat. p̄cipiti mente solā gloriā
 7 credit istā esse summū. i. p̄cipiū inter appetenda:
 iste cernat. i. p̄siderat. plagas etheris. i. p̄tes celi. late
 patentes. 7 cernat artū sitū terrarū. i. strictū spaciū
 terre in cōpatione ad celū. ille pudebit. i. verecunda
 bi. aucti nois. i. aucte fame sue. nō valentis replere
 breuē ambitū. i. p̄iū spaciū terre. Et tūc exclamat vi-
 cens. **O** p̄pter hoc miror. qd. i. p̄pter quid. supbi ge-
 stiunt. i. cupiunt. frustra leuare. i. extollere. colla sua
 mortali iugo. i. mortali fama. licz. n. fama diffusa me-
 ans. i. transiens p̄ remotos p̄p̄os explicet se linguas
 i. p̄ linguas populoz. et licet magna dom? tua. i. no-
 bilis pentela. vel familia tua vulgeat claris titulis. i.
 laudibus. tū mors spernit altā gloriā. 7 mors parit
 i. simul. inuoluit humile caput. i. miserū boiem 7 cel-
 sum. i. nobilem vel diuitē. 7 mors equat infima sum-
 mis illi p̄cendo. qd declarat dices. Ubi nūc manet
 ossa fidelis Fabricij quid Brut? rigid? aut Catō:
 supple est. q. d. qd manet de gloriā eoꝝ post mortem
 vtiq; modicū. i. illud manet qd tenuis fama. i. exilis.
 supstes. i. manens. signat inane nomen eoꝝ paucū
 literis scriptis in epitaphijs eoꝝ. sed qd. i. ad qd. no-
 uimus decora vocabula scripta. nunqd intelligit p̄
 ea ip̄os esse p̄sumptos. i. mortuos. q. d. immo. tacet
 q̄ mortui prius ignorabiles nec fama efficit vos no-
 tos. Et qz aliq; diceret licz ip̄i sint mortui corpe: tū
 viuunt s̄m famā. dicit p̄bia. Si putatis vitā vestrā
 longius trahi. i. p̄longari. aura mortalis nois. i. splē-
 dore mortalis fame. cū sera. i. vltia dies. vobis b̄ ra-
 piet. i. famā auferet. iā vos manet. i. expectat. secun-

Illa .n. semp specie felicitatis. **H**ic pbia pbat intentū q fortuna aduersa melior sit q̄ p̄sp̄ra tribus ratio-
nib⁹. scda ibi. **P**ostremo. tertia ibi. **A**n hoc. primo dicit illa fortuna p̄sp̄ra sp̄ mentiē cū videē .i. apparet blā
da sp̄ felicitatis. .i. p̄sp̄ritatis. **H**ec .i. fortuna aduersa sp̄ vera ē cū demonstrat se esse instabile sui mutatoe. ostē
dit .n. se esse talē qualis est: et ita p̄ eā nō decipiunt hoies. **S** illa .f. p̄sp̄ra fortuna p̄fidentes in se fallit. **H**ec autē
aduersa fortuna hominē instruit ostendendo q nō sit p̄fitendū p̄sp̄re fortune p̄pter eius mutabilitatē. **I**lla
.f. p̄sp̄ra fortuna ligat. .f. fallendo mentes fruētū boim specie bonoz mendaciū. **H**ec .f. aduersa fortuna. ab-
soluit. .i. liberat. .f. mentes boim. cognitōne fragilis. id
est transitorie felicitatis. **E**t tūc recolligit effect⁹ vtri
usqz fortune dicens. **I**taqz illā .f. p̄sp̄rā fortunā vi-
deas ventosam. .i. sup̄bā. fluentē. .i. p̄digaz et sup̄ius
ignarā. nā hoies in p̄sp̄ritate p̄tinua seipos nō co-
gnoscūt. **H**anc .f. diuersaz fortunā tu videas sobriā. .i.
succinctā. .i. hūilē nō sup̄bā. et prudentē exercitatio-
ne aduersitatis. **N**ota q̄ ex ista litera p̄nt formari
tres rōnes q fortuna aduersa melior sit p̄sp̄ra. **P**ri-
ma rō est ista. **B**ona fortune specie vere felicitatis
decipit habentē ipam. **S** fortuna aduersa nō decipit.
s̄ vera est ostendens se talē q̄lis est. **E**t aduersa meli-
or est q̄ p̄sp̄ra. **S**cdā rō est. **P**rosp̄ra fortuna ligat
mentes boim mendacibus bonis **S** aduersa liberat
mentes a falsa felicitate. **E**t est melior. **T**ercia rō est.
Prosp̄ra fortuna reddit hoies sui ignaros: sed ad-
uersa facit hoies sapiētes. **E**t melior est q̄ p̄sp̄ra.

Postremo felix a vero bono. **H**ic pbia ponit se-
cundā rōnē q̄ talis est. **Q**uecunqz fortuna trahit ad
inquisitionē veri boni illa melior est q̄ q̄ retrahit a ve-
ro bono. sed fortuna aduersa est b̄mōi. **E**t .i. vnde di-
cit in litera. **P**ostremo felix. .i. p̄sp̄ra fortuna cū su-
is blandicijs. trahit deuios. .i. errantes a vero bono.
S aduersa fortuna plerūqz retrahit vnco. .i. tenaculo
reducens ad vera bona. **N**ota q̄ qz p̄sp̄ra fortu-
na videē esse p̄pinqua felicitati: eo q̄ sine bonis for-
tune nō p̄tingat esse felicē ex de bona fortuna: id suis
blandicijs trahit hominem sensuales a vero bono. qd̄
p̄sistit in speculatione dei. aduersa autē fortuna quia
ōndit p̄sp̄rā fortunā esse mutabile: ipa reducit bo-
minem ad verū bonū qd̄ est immutabile.

An hoc inter minima estimandū putas. **H**ic pbia
ponit vltimā rōnē q̄ talis est. **I**lla fortuna est melior
p̄ quā cognoscūt veri amici. **S** aduersa fortuna est ta-
lis **E**t .i. vnde dicit in litera. **A**n p̄ nunqd̄. putas hoc
esse estimandū inter minima bona. q̄ bec aspa. .i. ad-
uersa fortuna. detexit. .i. monstrauit. tibi mentes. id ē
corda fidelū amicorū. q. d. illud est bonū de maximis
bonis. et bec supple. p̄sp̄ra fortuna. secreuit. .i. disti-
xit. tibi certos amicos et ambiguos vultus sodaliū
.i. amicorū. q. d. aspera fortuna docuit te discernere int̄
veros amicos et falsos. qz p̄sp̄ra fortuna a te discedēs
abstulit suos. .i. q̄ erāt amici rōne p̄sp̄ritatis. et reli-
quit tuos amicos q̄ te dilexerūt nō p̄pter tua. **Q**uā-
ti. .i. quanto p̄cio. tu emisses hoc integer. .i. i integrita-
te fortune p̄stitutus. cuz videbaris tibi fortunat⁹ vt
potuisses cognoscere veros amicos. nūc desine. id ē
cessa. querere opes. .i. diuitias amissas. qz inuenisti veros amicos qd̄ est p̄ciosissimū genus diuitiarū. **N**ota
in aduersitate falsi amici fugiūt. **S** in tpe p̄sp̄ritatis manēt. vñ Seneca in li. de remedijs. **Q**uē tu felicē credis
illū multj comitant̄ vt mel musce sequunt̄. cadauera lupi. frumenta formice. p̄cedā ista turba seq̄tur non bo-
minē. **N**ota q̄ aduersa fortuna oñdit fideles amicos. **A**n Seneca. xx. eplā. **T**urba familiaris cū a te pasci
desierit ipa te non pascet. et qd̄ tu beneficio tuo scire nō poteris paupertate scies. illa veros amicos retinebit. vñ
scedit q̄cunqz nō te s̄ aliud sequebat̄. **E**t autē p̄pter hoc vnū amanda paupertas q̄ a q̄b⁹ ameris oñdit. vñ pau-
per **H**enricus. **P**reualet hoc solo mala fors q̄ monstrat amicos. **Q**ui boni q̄ mali mōstrat vtranzqz viā. **I**tes
poeta. **T**pe felici nō cognoscūt amici. **S**orte patet misera q̄ sit dilectō vera. **I**te alibi. **C**ū fueris felix multos
numerabis amicos. **T**pa si fuerint nubila solus eris. **I**te **T**hobias. **F**luctuat ad censuz venalis amicus ege-
nū. **S**ed verus reuouet vt fabricatus amor. **N**ota q̄ fidelis amicus est p̄ciosissimū gen⁹ diuitiarū: qz ami-
cus. .i. et bicoz. est alter ego. .i. amicorū est idē velle et nolle. **N**emo em̄ eligit viuere sine amicis habens reliquā
bona. **E**t Seneca. ix. eplā dicit. **S**apiens et si p̄tentus sit seipō tñ amicu habere vult. p̄pter nihil aliud nisi vt
exerceat amicitia. ne tam magna virtus lateat. **E**t **T**ullius in libro de offi. dicit. **H**onores diuitie et dignitates
nunqz sunt amicitie antepouende.

Quod mundus stabili fide. **H**ic incipit octauū et vltimū metrū huius scdi. qd̄ dicit̄ gliconicū ab inuen-
toze. amphimacrū a pede p̄dnante. et est amphimacrus pes antiquorū p̄stans ex prima et vltima lon-
ga et duab⁹ breuib⁹ medijs. dicit̄ ab amphy. qd̄ est circū. et macros longū. quasi habēs circūquāqz lon-
gam syllabā. **I**n quo metro pbia comēdat̄ amorē ex q̄ dixit q̄ amici sunt p̄ciosissimū genus diuitiarū. **E**t p̄ri-

Illa em̄ semp specie felicitatis cū videē
blanda mentit̄. **H**ec semp vera cū se instabi-
lez mutatiōe demōstrat. illa fallit **S** instru-
it. **I**lla mēdaciū specie bonoz mētes fruē-
tiū ligat: **H**ec cognitōne fragilis felicitatis
absoluit. **I**taqz illam videas ventosaz flu-
entē sui qz semp ignarā. **H**anc sobriā succin-
ctāqz et ipius aduersitatis exercitatiōe pru-
dentē. **P**ostremo felix a vero bono tenui-
os blanditijs trahit. **A**duersa plerūqz ad
vera bona reducens velut vnco retrahit.

An hoc inter minima estimandū putas
q̄ amicorū tibi fidelū mētes hec aspa. **H**ec
horribilis fortuna detexit. **H**ec tibi certos so-
daliū vultus ambiguosqz secreuit: discedēs
suos abstulit: tuos reliqt̄. **Q**uāti hoc inte-
ger et vt videbaris tibi fortunatus emisses.
Desine nūc amissas opes querere qd̄ p̄cio-
sissimū gen⁹ diuitiarū ē amicos inuenisti.

Adetrū octauū scdi libri.

Quod mundus stabili fide.

Concordes variat vices.

Qz pugnancia semina.

Fedus p̄petuum tenent.

Qz p̄hebus roseum diem.

Curru p̄uehit aureo.

Et quas duxerit hesperus

Phebe noctibus imperet.

Et fluctus auidū mare.

Certo fine coherceat.

Me terris liceat vagis

Latos tendere terminos.

Hanc rerum seriem ligat

Terras ac pelagus regens

Et celo imperitans amor.

Adetrū octauū libri scdi.

mo commendat amorē diuinū. Secūdo oñdit quō humana natura amicitia p̄seruat̄. ibi. Dic sanctos. Prīmo fa-
cit hoc quō dictū est. sc̄do oñdit q̄ ablato diuino amore oīa corrumpunt̄. ibi. Dic si frena. p̄mo dicit. Amor diui-
nus regens terras ac pelagus. et imperitās. i. frequenter impans celo. ille amor ligat banc seriem. i. p̄cordiam
rez. q̄ mūdus stabili fide variat p̄cordes vices. i. alternationes tpm̄ anni noctis et diei. et q̄ semina pugnan-
tia. i. elementa p̄traria. tenent p̄petuū fedus. i. p̄cordiā. ne vnū totaliter aliud corrumpat q̄ p̄bebus. i. sol. cur-
ru aureo p̄uebit. i. p̄ducit. roseū diē. i. clarū diē. idē amor facit vt p̄bebe. i. luna. imperet. i. p̄sit noctibus. quas

Dic si frena remiserit
Quicquid nunc amat inuicem
Bellum cōtinuo gerit
Et quā nūc socia fide
pulcris motibz incitant.
Certant soluere machinam.
Dic sanctos p̄p̄os quoqz
Iunctos federe p̄tinet.
Dic et coniugij sacrum
Castis neccit amoribus.
Dic fidis etiā sua
Dictat iura sodalibus
O felix hominū genus
Si vestros animos amor.
Quo celum regitur. regat.

noctes hesperus. i. stella vesptina. duxerit. i. adducit
et vt auidū mare ad exeundū coerceat fluctus suos.
certo fine. i. determinato fine. ne liceat sibi tendere. i.
extendere. latos terminos. vagz̄ terris. i. amplis ter-
ris. supple totaliter coopiendo terrā. **N**ota q̄ tul-
lius loquens de amicitia dicit. Amicitia est virtus mo-
uens superiora ad p̄tectiones inferiorū. et inferiora ad
subiectionē superiorū. Amicitia em̄ sublata oīs in vita
tollit iocunditas. **N**ota q̄ elementa appellat se-
mina: qz̄ ex ip̄is tanqz̄ ex seminibz̄ elemētata p̄ducū-
tur. sicut. n. semen est p̄ncipiū fructus. sic elementa
sunt p̄ncipia corp̄m̄ mixtorū. et dicit elementa pu-
gnantia p̄pter ip̄oz̄ p̄trarietate. nā aliq̄ sunt calida.
alia frigida: quedā humida. quedā sicca. **H**ec elemē-
ta diuino amore ordinante tenent p̄p̄uū fedus. quia
grauitas inferiorū nō aufert leuitatē superiorū: nec ecō-
uerso. et simul totaliter se nō corrumpunt.

Libri sc̄di de p̄solatiōe p̄bie finem.

Dic si frena remiserit. **D**ic oñdit q̄ amorē diuino
subtracta oīa corrumpunt̄ dicens. si hic amor diui-
nus remiserit frena. i. legē gubernādī res. q̄cqd̄ nūc
amat. inuicē. i. p̄cordat. illō p̄tinuo geret bellū. et ip̄a
elementa certant. i. litigāt soluere. i. destruere machi-
nā. i. mundanū. quā nūc socia fide. i. p̄cordi federe. in-
citant pulcris motibus. i. faciant ordinate mouere.

Nota q̄ sublato amore et p̄cordia omnia dissolunt̄. vnde Alanus in anticiudiano loquēs in p̄sona amo-
ris et p̄cordie dicit. Si mea iura meas leges mea federa mundus. Olim seruasset vel adhuc seruaret amoris.
Cūcula nō tantis gemeret sub claudibus orbis.

Dic sanctos p̄p̄os qz̄. **D**ic oñdit p̄bia quō p̄ amorē p̄seruat̄ et p̄ciliat̄ amicitia humana dices. **D**ic amor cō-
tinet. i. p̄seruat. sanctos. i. virtuosos et p̄p̄os iunctos federe. i. amicitie. et hic amor neccit sacru. i. sacramentū
p̄iugij castis amoribus viri et vxoris. et hic amor dictat iura sua. i. imponit legē amicitie fidis sodalibus. et qz̄
ista p̄ueniūt ab amore diuino tanqz̄ a suo p̄ncipio. iō subiūgit. **O** felix genus hoim̄ sup. dico. si amor. i. diuinus
quo celū regit̄ regat aios vestros. sup. causando in eis p̄cordiā amicitie. **N**ota q̄ amor dictat iura fidis so-
dalibus. iura aut̄ amicoz̄ et sodaliū inuuit̄ Seneca. iij. eplā dicens. Diu cogita an aliq̄s in amicū sit tibi recipi-
endus. sed cū placuerit fieri toto illū p̄ctore admittē tā audacter cū illo loquere qz̄ recū. Tu q̄des ita viue vt
nihil tibi p̄mittas nisi q̄ etiā amico tuo p̄mittere possis. Cū amico tuo omnes curas: oīs cogitationes misce
si fidelē putaueris. Sunt. n. quidā q̄ q̄ amicis sunt tm̄ p̄mittēda oibus narrant. qdā charissimoz̄ p̄sciam re-
formidant nulli credituri: neutru faciendū est. vtrūqz̄. n. vicij est et oibus credere et nulli. **N**ota circa predi-
cta q̄ amicitia p̄p̄ie dicta tm̄ inueniūt̄ in rebus rōnalibus. et vt sic amicitia est par volūtas bonoz̄ inter aliq̄s.
S large accipiēdo amicitia. sic etiā est in irzōnalibus. et vt sic amicitia est p̄cordia diuersaz̄ rez̄ adinuicē.

ExPLICIT liber secundus.

Incipit tercius.

Proia prima.

In cantū illa finierat. **I**ste est tercius liber Boetij de p̄solatiōe p̄bie. et p̄tinuat̄ ad libros p̄cece-
dētes in hūc modū. Postqz̄ p̄bia in p̄mo libro scrutata ē cās doloris boetij. et in sc̄do libro adbi-
buit sibi remedia facilia. in p̄sentī libro et in seq̄ntibz̄ p̄bia adhibet Boetio remedia grauiora. sunt
aut̄ remedia grauiora rōnes p̄tra cōem opinionē hoim̄. p̄bantes q̄ in bonis exterioribus nō p̄si-
stūt vera felicitas oñdendo in q̄ sit felicitas vera. et quō ad ip̄am p̄ueniāt. Et diuidit̄ iste liber in vi-

ginti q̄tuor p̄tes. qz̄ huius libri sunt. xij. p̄se. et xij. metra. que p̄tes patebunt in p̄cessu libri. qd̄ aut̄ et de quo de-
terminēt̄ in qualibet istarū p̄tū similit̄ patebit. Prīma p̄sa huius terciij diuidit̄ in tres p̄tes. Prīmo ostendit̄
Boetius quō post p̄dicta allocutus fuerit p̄biam. Sc̄do ponit r̄nsionem p̄bie. Tercio Boetius dirigit q̄n-
dam petitionem ad ip̄am. sc̄da ibi. Tum illa. tertia ibi. Tu ego. Dicit p̄mo. Jā illa p̄bia finierat cantum. i.
metruz̄ qd̄ erat de p̄mendatione amoris diuini et amicitie. et cū ego Boetius essem allectus dulcedine metri
ad audiendū cū auiditate et admiratiōe verba p̄bie auribz̄ arrectis. ego dixi. **O** p̄bia que es summū solamē
animoz̄ lassoz̄ quātū me reuocillasti tuis p̄sis et metris intātū q̄ tābene possum resistere insultibus fortunē.
et iō dicit. remedia que prius dixisti esse graua nō timeo sed ea audire diligenter expecto. **N**ota q̄ Boetij
metrū vocat cantū. sicut. n. in cantu est eleuatiō et dep̄ssio vocis: sic similit̄ in metro rōne quantitatis correpte
et producte syllabarum attenditur quedam eleuatio et dep̄ssio: quia ratione quantitatis producte fit eleua-
tio. ratione quantitatis correpte fit dep̄ssio. **I**tem quia metruz̄ est subtilius et delectabilius p̄sa. iō aim de-
mulcet. **A**n̄ autor p̄etrie metrū compat̄ domicelle. d. Vultqz̄ venire metz̄ tanqz̄ domicella conp̄to crine. ni-
tente gena: subtili corp̄e forma egregia. **I**deo dicit Boetius. mulcedo carminis. i. metri. **I**stē homo debet
esse auidus et stupens circa p̄biam. Auidus inq̄. qz̄ dicit Seneca. xvij. eplā. Projice omnia ista si sapias immo
vt sapias et ad p̄biam magno cursu totiqz̄ viribus tende. Etiā homo debet esse stupens. i. admirans de p̄bia.
qz̄ ip̄a est res mirabilis et diuina s̄m̄ Aristotilē in p̄ncipio libri sui de mundo. et p̄bia p̄fert mirabiles delecta-
tiones. x. ethicorum. **I**tem animi lassī sunt graui cura: vel aduersitate aliqua oppressi. horum p̄bilosophia
est summū solamen: quia ipsa persuadet magnanimitatem qua contra aduersitates fortune homo p̄stanter
debet militare. **I**tem p̄ p̄bilosophiam homo bene potest resistere ictibus fortune: quia primo ethicorū di-
cit Aristoteles. Sapiēs bene scit ferre fortunās: et habet se sine vituperio sicut tetragonuz̄. **A**n̄ dicit in litera.

¶ Jam illa supple pbia. finierat cantū. i. metrū de amore diuino. 7 cū mulcedo. i. suauitas carminis. defixerat. i. stabilierat me auidū. i. cupidū audiendi. qz p et. stupentē. i. admirantē. sup. verba pbie. aurib² incis arrectis. i. eleuatis ad hec. s. verba. itaqz paulo post ego in qz. i. dixi. **S**ummū solamen lassoz animoz supple p aduersi-
tate quātū me refouisti pondere sententiaz. sup. p se. vel etiā iocūditate canendi. i. metri. adeo. i. intantum. vt
iā posthac nō arbitrer me esse imparem. i. dissimile. in resistendo. i. iustitib² fortune. Itaqz remedia il-
la q paulo ante dicebas eē acriora. i. grauiā. nō mō. i. nō tm̄. nō phorresco. i. nō timeo. s. ego auid² audiēdi sup.
ea vehementer efflagito. i. exoptulo. **T**ibi sciēduz
qz fm̄ buguitionē efflagitare est valde flagitare: expo-
stulare: petere: cū clamore poscere.

Tum illa sensi inquit. **H**ic ponit responsionē pbi-
losofphie dicens. Ego benefensi illud cū tu tacitus. i.
attentus recepisti verba nostra. 7 cū ego pfecti men-
tē tuā. talia. n. sunt remedia q̄ ad huc restant. vt ipsa
de gustata pmo sint amara s̄ postea dulcescant. Sed
qz tu dicis te esse cup dū audiēdi verba nostra. o qn-
to desiderio arderes si cognosceres q̄ laboramus te
ducere: et dicit boetius. Quo vis me ducere? **R**ndit
pbia: ad cognitionē vere felicitatis quā anim² tuus
quasi somniādo adhuc vix cognoscat qz est occupat²
imaginib² false felicitatis. **N**ota qz Boetius taci-
tus verba pbie rapiebat p̄ silio Senecę dicētis. Est
verboz tacitus auditor: auditorz p̄ mpt² repetitor.

Nota qz p̄cepta philosophicalia pmo sunt ama-
ra postea dulcescūt. fm̄ illud poete. Discere fit cha-
rum q̄uis pmo sit amarū. Et Eustratius pmo etibi
dicit. Sciunt docti qm̄ laboriosa est possessio virtutū
sed p̄pter eius amaritudinē pbia nō est abiciēda. qz
nō est dignus dulcoris acumine: q̄ amaritudinis ne-
quit inuisari grauamine: fm̄ boetiū in de disciplina
scolariū. **N**ota sicut somnians putat fantasmata
sibi occurrentia esse veras res de quibus somniat. et
tamen nō sunt ipse res. sic boetius in istis t̄p̄alib² pu-
tauit esse verā felicitatē q̄ tamen nō est. s̄ tm̄ sunt q̄-
dam similitudines vere felicitatis. sicut fantasmata
somniaz sunt similitudines rez. **N**ota qz bona exte-
riora vocat imagines vere felicitatis. sicut. n. imago
est rei imitatio et nō est ipa res. sic bona exteriora vi-
dent² exp̄mere formā vere felicitatis: s̄ vera felicitas
nō est in ipis. vñ dicit in lra. **T**um p̄ tunc. illa supple
pbia inquit. ego sensi. i. noui. sup. intentionē tuā. cuz
tu tacitus. qz p et attent² rapiebas verba nostra. qz
p et. cū ego expectaui. alia lra habet expectaui. i. reuo-
caui. habitū tue mentis. Vel qd̄ est verius dicere. cū
ego ipa habitū tue mentis p̄fecti. q̄ppe mirū talia sūt
supple remedia. q̄ restant supple sumenda. vt ipa q̄-
dem degustata pmo mordeant. i. displiceant. interi²
aut recepta dulcescant. s̄ qz tu dicis te cupidū audi-
endi supple illa remedia. **Q**uanto ardore. i. desiderio. flagrares. i. arderes. si agnosceres. quo nā. i. ad quem
locū aggrediamur. i. incipim² te ducere. Ego boeti² in qz. i. dixi. quo nā. sup. vis me ducere. in q̄t supple pbia.
ad verā felicitatē quā tuus anim² somniat. i. imp̄fecte cognoscat. s̄ visu. i. cognitiōe occupato ad imagines. id
est ad bona t̄p̄alia: que sunt imagines et similitudo vere felicitatis. tu nō potes intueri. id est inspicere. ipsam
supple veram felicitatem.

Tum ego fac obsecro. **H**ic Boetius dirigit p̄titionē pbie. et ponit p̄sensum sue p̄titionis dicens. **P**bia
rogo vt sine dilatatione demonstres mihi que sit vera felicitas. et pbia p̄sentiens dicit: libeter faciā tui causa.
sed prius ego oñdam tibi falsam felicitatē tibi notiorē vt illa cognita p̄ trariū possis postea agnoscere verā
felicitatē. **N**ota circa hoc qz dicit faciā tui cā libenter: qz pbia p̄titiones boim̄ admittit. vñ Seneca. Mul-
li p̄clusa est vire² sapie oibus p̄z. oēs inuitat oēs admittit. nō eligit tonū neqz censuz: sed nudo boie p̄tenta est.
Nota innata est nobis via p̄cedendī ex nobis magis notis ad minus nota. pmo p̄biscoz 7 scdo de aia. Cū
igit bona exteriora sint magis nobis nota in q̄b² aliq̄ posuerūt p̄sistere felicitatē q̄ bona interiora. id pbia p̄-
mo vult determinare de falsa felicitate nobis magis nota que ponit in bonis exteriorib² ipam extirpādo. vt p̄
eam agnoscamus veram felicitatem tanq̄ p̄ trariū. **N**ota qz Seneca in de virtutibus cardinalibus dicit.
Scire debes qz quedā nō vident² esse bona et sunt. quedā videntur bona et non sunt. quecūqz autē ex rebus
transitorijs possides nō hoc magna existimes non mireris qd̄ caducū est. Ex quo patet qz vera felicitas non
p̄sistit in bonis exterioribus: q̄ vident² esse vera bona et tamē nō sunt. vñ dicit in litera. **T**ū p̄ tunc. ego supple
Boetius dixi. o pbia obsecro. i. peto. fac. i. duc me ad illam felicitatem. 7 demonstra mihi sine cunctatione. id
est sine mora. que sit illa vera supple felicitas. Illa pbia in q̄t: faciāz libenter tui causa. sed ego prius conabor
. i. laboro. tibi designare verbis. atqz p et. informare que causa. i. que felicitas habens rōnem. cause finalis. sit
tibi notior. i. manifestior. vt ea supple falsa felicitate. p̄specta. i. cognita. possis agnoscere specimen. i. similitudī-
nem. vere beatitudinis. cū flexeris oculos supple cognitionis. in p̄trariam partem false felicitatis.

Metrū primū terciū libri.

Incipit liber tercius. **P**rofa prima.

Tum cantū illa finierat: cū me
audiendi auidū stupentemqz
arrectis ad hec aurib² carmi-
nis mulcedo defixerat: itaqz
paulo post o in q̄ summum: la-
p̄forūqz solamen animoz: quantum me vel
sententiarū pondere: vel canendi etiā iocū-
ditate refouisti: adeo vt me iāz posthac im-
p̄parem fortune ictib² nō arbitrer. Itaqz re-
media que paulo ante acriora esse dicebas
nō modo nō phorresco: s̄ audiēdi auidus
vehementer efflagito. **P**. **T**um illa sen-
si inquit cū verba nostra tacitus attentus
qz rapiebas: cūqz tue mentis habitū vel ex-
pectaui: vel qd̄ est verius ipa p̄fecti. Talia
sunt q̄ppe q̄ restant: vt degustata qd̄ē mor-
deant: interi² aut recepta dulcescant. Sed
qz tu te audiendi cupidū dicis: quanto ar-
dore flagrares: si quo nā te ducere aggredi
amur agnosceres. **B**. **Q**uonā in qz: **P**. ad
veram in q̄ felicitatē quā tuus q̄ somniat
animus: s̄ occupato ad imagines visu: ipaz
illā nō potes intueri. **B**. **T**ū ego fac ob-
secro: 7 q̄ illa vera sit: sine cūctatione temō-
stra. **P**. **F**aciā in q̄t illa tui cā libenter. s̄ q̄
tibi cā notior est eā prius designare verbis
atqz informare conabor: vt ea p̄specta: cuz
in p̄trariam partē flexeris oculos vere spe-
cimen beatitudinis possis agnoscere.

Qui serere ingenuū uolet ager. Istud est primū metrū hui⁹ terciū qd̄ d̄f metrū choristū ab inuētoze. vā
ctilicū a pede p̄dante. 7 primus d̄sus hui⁹ metri est ypcathalecticus. qz post primū pedē abūdat vna
syllaba. s̄. re. in hac dictione serere. 7 qz p̄bia p̄dixit q̄ prius esset ostendēdū q̄ sit falsa felicitas. 7 postea
q̄ sit vera. id̄ p̄bia in hoc metro p̄mēdat hunc ordinē p̄ quatuor exēpla. Primū est. q̄cūqz uult seminare bonū
agrū oportet p̄ extirpare nociuas herbas ut ager bene fructificet. Sicut aliq̄s uolens coḡscere verā felicitatē
oportet p̄s extirpare falsam: vñ dicit in l̄ra. Qui uolet serere agrū ingenuū. i. nobilē. p̄s liberat arua. i. agros

Metrū primū terciū libri.
Qui serere ingenuū uolet agrum.
Liberat arua prius fruticibus.
Falce rubos filicemqz resecat.
Et noua fruge grauis ceres eat.
Dulcior est apium mage labor.
Si malus ora prius sapor edat.
Gratius astra nitent: vbi nothus
Desinit imbriferos dare sonos.
Lucifer ut tenebras pepulerit.
Pulcra dies roseos agit equos.
Tu quoqz falsa tuens bona prius.
Incipe colla iugo retrahere.
Cera dehinc animū subierint.

Profa sc̄da terciū libri.
Qui desiro paululū visu: 7 velut i
angustāye mētis sedē recepta: sic ce
pit. **P.** **D**is mortaliū cura quaz
multiplicū studioz labor exercet: diuerso
qd̄ calle p̄cedit: s̄ ad vnū tñ beatitudinis
finē nitit̄ puenire. Id̄ aut̄ ē bonū: q̄ q̄s ade
pto nihil vlt̄er⁹ desiderare q̄at. Qd̄ q̄dez ē
oim̄ summū bonoz: cūctaqz intra se p̄tinēs
bona. Cui si qd̄ abfozet: summū bonū esse
nō posset: qm̄ relinq̄ret̄ extrinsecus qd̄ pos
set optari. Liquez igit̄ esse beatitudinē sta
tū bonoz omniū congregatione p̄fectum.

tius hic dicit apū p̄ apū in genitiuo plurali. qd̄ est p̄tra alexādru q̄ dicit. Am dat ap̄is zc. Et q̄ hic dicit apū
um et nō apū: p̄z p̄ metrū qd̄ semp̄ p̄stat ex tribus dactilis p̄tinuis. si aut̄ poneret̄ apū nō essent tres dactili cō
ti nui. posset tñ dici q̄ cā metri ponit̄ apū p̄ apū.

Profa secūda terciū libri.
Qui desiro paululū visu. Hec est p̄sa sc̄da hui⁹ terciū in qua p̄bia ponit̄ diuersas opiniones circa falsas
felicitatem. et primo Boetius ondit quō se p̄bia habuit post p̄dicta. secūdo p̄bia ostēdit q̄ oēs boies
nitunt̄ puenire ad beatitudinē quā ip̄a diffinit. tercio ondit q̄ boies sepe abducūt a vera felicitate di
uersis erroribus. quarto ponit̄ errores siue opiniones circa felicitatē. sc̄da ibi. Dis mortaliū. tercia ibi. Hunc
viti. quarta ibi. Quoz quidē. dicit p̄mo. Postqz p̄bia p̄misit ordinē p̄cedendi de falsa felicitate ad veraz. tum
p̄ tunc. ip̄a paululū desiro. visu. i. inclinatis oculis. et recepta velut in angustam. i. nobilē sedē mentis sue. sic
cepit. i. incepit loqui. **M**ota q̄ capitis inclinatio est signū subtilis imaginationis p̄pter qd̄ subtiliter et pro
funde imaginantes caput inclināt. 7 q̄nqz nō videt̄ delata corā oclis. It̄ p̄bia volēs subtiliter speculari de feli
citate cuius speculatio difficilis est ip̄a inclinatio visu p̄traxit se in nobilē speculationem sue mentis.
Dis mortaliū cura. Hic p̄bia ondit q̄ oēs boies nitunt̄ puenire ad vnū finē beatitudinis: quā beatitudinē
ip̄a etiaz diffinit et dicit sic. Dis cura. i. sollicitudo. mortaliū. i. boim. quā curā exercet labor multiplicū studi
oz. qz aliq̄ student in l̄tura: aliq̄ in mercantia. 7 sic de alijs. illa cura p̄cedit diuerso calle. i. diuerso mō viuē
di. s̄ tñ nitit̄ puenire ad vnū finē beatitudinis. Illud aut̄ ad qd̄ boies nitunt̄ puenire est tale bonū. quo quis
adepto nihil vlt̄er⁹ queat desiderare. qd̄. s̄ bonū est summū omniū bonoz p̄tinēs intra se cūcta bona. cui. s̄.
bono. si qd̄. i. aliqd̄. abfozet. i. deesset. nō posset esse summū bonū. qz relinqueret̄ aliqd̄ extrinsecus. i. extra ali
lud bonū qd̄ posset optari. Ex q̄b⁹ dicit̄ p̄bia p̄cludit diffinitionē beatitudinis dices. Liquez. i. manifestū est
beatitudinē esse statū p̄fectū p̄gregatione oim̄ bonoz. **M**ota cognitio vlt̄imi finis magnū incrementū con
fert ad vitā p̄mo etbi. qz p̄m̄ exigentiā finis cetera moderant̄ p̄m̄ linconientes. j. posteriorz. id̄ p̄bia tradit no
bis cognitioez vlt̄imi finis. s̄. beatitudinis. **M**ota finis est magis eligendus bis q̄ sunt p̄pter finē. vt patz p̄
Aresto. in. topicoz. It̄ ibidē: cuius finis est bonus ip̄m qz bonū. It̄ oia denoianda sunt a fine. Unde poeta
Si finis bonus est totum laudabile p̄bas est. **M**ota finis in agilib⁹ habet se sicut p̄ncipium in specula
bilib⁹. sicut q̄ intellectus noster naturaliter adberet p̄ncipijs. sic appetit⁹ noster naturaliter adberz
vlt̄imo fini qui est summū bonū. **M**ota q̄ duplex est finis. s̄. finis quo: et finis gratia cuius oia fiunt. Ille
em̄ est vnus sicut deus vel beatitudo. et iste finis appetit̄ ab oibus sub vna rōne inq̄tum est bonum satias ap
petitū hominis. Finis aut̄ q̄ est opatio qua homines nitūt̄ adipisci finem gratia cui⁹: et talis finis nō est vn⁹
sicut nō est vna opatio oim̄. It̄ deo dicit p̄bia q̄ cura boim p̄cedit diuerso calle a p̄sequendū vlt̄imū finē.

fruticibus. i. radicibus q̄ impediūt ne semen crescat
7 ille resecat. i. p̄scindit rubos. i. paruas arbores. qz
p̄ 7. filicē. i. herbā inutilē. falce. i. falcastro. vt noua ce
res eat. i. p̄ficiat. grauis. i. onusta fruge. Scdm̄ exem
plū est. sicut p̄gustando aliqd̄ amarum mel apparet
dulcius. sic p̄pter cognitionē false felicitatis maḡ co
gnoscit̄ vera felicitas. Tñ dicit in l̄ra. Labor apū est
mage dulcior. i. mel est magis dulce. si malus sapor
p̄s edat. i. inficiat ora. Tercū exēplū est. Sicut p̄
t̄ps nebulosus gratior est serenitas. sic post cognitio
nē false felicitatis gratior est cognitio vere felicitatē.
Unde dicit in l̄ra. Abi p̄ postqz. nothus. i. vent⁹ au
stralis. desinit. i. cessat. dare imbriferos sonos. i. flat⁹
p̄ducentes imbres. tñ astra nitēt gratius. i. delecta
bilis. Quartū exemplū est. Sicut pulcra dies seq̄t̄
tenebras noctis. sic cognitio vere felicitatis seq̄t̄ co
gnitionē false felicitatis. vñ dicit in l̄ra. Et. i. postqz.
lucifer. i. stella matutina. pepulerit. i. fugauerit. tene
bras noctis. tñ pulcra dies agit. i. ducit roseos eq̄s
solis. tñ applicat exempla ad p̄positū dicens. Tu p̄
us debes p̄siderare falsa bona 7 extirpatis ip̄s de
bes cognoscere vera bona in q̄bus cōsistit felicitas.
vnde dicit in l̄ra. Tu qz prius tuens. i. respiciēs. fal
sa bona. incipe retrahere colla iugo. i. iugo false feli
citate. dehinc. i. postea vera bona subierint. i. subin
trabunt. animū tuū. **M**ota q̄ sicut p̄s extirpāda
sunt vicia: et postea inferēde virtutes: sic ager prius
est purgand⁹ 7 postea seminand⁹. vñ Tobias. Sp̄i
nis 7 tribulis purgari noualia debent agri et semen
fructificari queat. **M**ota q̄ frutex p̄m̄ huguitionē
est densitas virgularz vel arborz vel spinaz. Vel p̄m̄
alios frutex est arbor pua que terrā fronde tegit.

Mota q̄ filix est inutilis herba habēs folia ad mo
dū filoz. de qua dicit p̄sius. Nō tñ ista filix vllō man
suecit in agro. **M**ota q̄ post amaritudinem dulce
do est gratior: 7 sensibilioz. Unde poeta. Dulcia non
meminit q̄ nō gustauit amara. Nāqz p̄ oppositū no
scit̄ omne bonū. Hec paup̄ henricus. **M**ota q̄ boe

Mota illud ad quod omnes homines nituntur pervenire est bonum. quia bonum est quod omnia appetunt. scilicet. **M**ota quia beatitudo habet rationem ultimi finis ipsa est tale bonum quod adepti nihil ulterius desiderant. nam de ratione finis est esse ultimum et ultra illud quod est ultimum nihil est. et etiam oportet illud esse summum bonum. quia illud quod adepti nihil ulterius desiderant est summum bonum: tale autem est beatitudo. **M**ota quia beatitudo est bonum optimum pulcherrimum et delectabilissimum. ideo beatitudo est status perfectus congregatione omnium bonorum continens in se omnia bona. si enim aliquid bonum si bi deficeret non esset summum bonum.

Nunc uti diximus. In ista parte ostendit philosophia quod homines a vera felicitate diversis erroribus abducuntur dicens. **N**unc scilicet. statum beatitudinis. omnes mortales sicut diximus: conantur adipisci diverso tramite. id est. diversa via. quia cupiditas. id est. appetitus veri boni naturaliter est inserta mentibus hominum. sed beatitudo est verum bonum: quia summum. sed devius error abducit homines ad falsa bona. **M**ota quia beatitudo aggregat in se omnia bona: id est. eius cupiditas naturaliter est hominibus inserta. ubi tamen sciendum quod beatitudinem continere omnia bona potest intelligi dupliciter. Uno modo formaliter sic non continet omnia bona: quia felicitas formaliter et essentialiter potest esse sine bonis exterioribus ut sine divitiis et ceteris bonis. Alio modo intelligitur continere ea virtualiter ita quod beatitudo excellat omnia bona et sic est vera. **M**ota quia philosophia hic utitur quadam figura que dicitur epitheton dicens devius error. nullus enim error est qui non sit devius. unde poeta. Fiet epitheton si dicas tristitia bella.

Mota cum mens humana naturaliter desideret verum bonum: nunquam tendit in falsum bonum: nisi in quantum ipsa estimat esse verum bonum. talis autem estimatio est devius error. et devius error ad falsa abducit.

Quorum quidem alii summum bonum esse. **H**ic philosophia ponit diversas opiniones circa felicitatem: ostendens quod homines per errorem ad falsa bona ducebantur. scilicet ostendit quod in talibus hominibus posuerit beatitudinem. tertio ostendit quod naturaliter eorum intentio tendebat ad veram beatitudinem scilicet ibi. Quibus omnibus. tertia ibi. Sed ad hominum studia. Primo ostendit quod homines errabant circa falsa bona statuendo in eis finem. scilicet ostendit quod quidam fines ad invicem permutabant. tertio alia bona fortuita reducit ad predicta. scilicet ibi. Sunt etiam. tertia ibi. In his igitur. primo dicit. Quorum supple hominum qui ducuntur ad falsa bona. alii credentes summum bonum esse nihil indigere: ipsi elaborant ut affluant. id est. abundant divitiis ponendo omnem sufficientiam esse in divitiis et in hoc errabant. Alii vero summum bonum iudicantes quod dignissimum sit veneratione. id est. honore. tales adeptis honoribus nituntur esse reverendi suis civibus: putantes in honoribus temporalibus veram dignitatem consistere: et in hoc errabant. Sunt alii qui summum bonum constituunt in summa potentia. hi vel ipsi volunt regnare: vel conantur adherere regnantibus tanquam consiliarij vel familiares eorum: per hoc putantes se esse vere potentes et in hoc decipiuntur. sed quibus claritas. id est. fama. videtur esse optimum bonum. illi festinant peragere. id est. dilatare. gloriosum nomen. id est. pulchram famam artibus. id est. studiis. belli sicut viri militares. vel artibus pacis: sicut sapientes mundi credentes se per hoc acquirere gloriam immortalis: et decipiuntur per hoc. Plurimi vero. id est. multi. metiuntur. id est. mensurant fructum boni: gaudium et leticia exteriori. hi putant. id est. estimant. felicissimum diffuere. id est. abundare. voluptate. id est. delectatione corporali. estimantes in hoc consistere verum gaudium quod est erroneum. **M**ota quibus sunt in quibus errantes a vero bono posuerunt consistere veram felicitatem. scilicet. divitiis: honores: potestates: gloriam et voluptates. Quorum sufficientia sic accipit. Tunc finis habeat rationem boni secundum diversitatem boni diversificat finis. Est autem triplex bonum. utile delectabile. et bonum honestum. et illi qui intendebant bono utili posuerunt felicitatem in divitiis. sed qui intendebant bono delectabili ponebant voluptates. et in illis posuerunt finem et felicitatem. Qui autem intendebant bono honesto: isti diversificabant: quia bonum honestum est bonum secundum rationem. Ratio autem est duplex. scilicet. speculativa et practica. de bono honesto quod consistit in speculatione non loquebantur isti: quia tale bonum est latens. ipsi autem posuerunt felicitatem in bono honesto. quod est bonum rationis practice. tale ergo bonum vel consistit in opinione hominum: et sic est gloria vel consistit in exercitio actus realis et hoc est dupliciter: vel. id est. existit in exercitio proprii actus circa alios: et sic est potestas. vel consistit in exercitio actus aliorum circa se: et sic est honor.

Sunt etiam qui bonorum fines. In ista parte ostendit quod quidam istorum fines iam dictos permutabant: et dicit. Sunt etiam aliqui qui fines. quia per et causas finales permutant alterutro. id est. ad invicem desiderantes unum propter alterum. nam quidam propter divitiis. vel causa proferendi nominis. id est. causa dilatationis fame. **M**ota secundum aristotem. id est. ethi. Qualis unusquisque est talis finis videtur ei. secundum ergo diversam dispositionem hominum diversi fines eliguntur. Illud autem eligunt propter aliquem finem per quod aliquis videtur posse consequi illum finem. cum igitur ponentes finem esse divitiis magis putabant se divitiis consequi per potentiam. ipsi appetebant potentiam propter divitiis. et e converso quibus videbatur se posse consequi potentiam per divitiis: ipsi appetebant divitiis propter potentiam. et sic posuerunt permutationem finium istorum ad invicem.

In his igitur ceterisque talibus. **H**ic philosophia reducit omnia bona fortune in quibus ponuntur fines felicitatem et predicta quibus et dicit. In his igitur quibus bonis. quia per et ceteris talibus. scilicet. reducibilibus ad predicta. ostendit intentio actuum humanorum et votorum. id est. desideriorum. et manifestat exemplarie quod alia reducuntur ad ipsa dices. veluti nobilitas. quia per et favor popularis qui videtur comparari quidam claritate. id est. gloria. id est. super. reducuntur ad gloriam. virtus autem et liberi. id est. filij se qui petunt gratia iocunditatis. id est. causa voluptatis. id est. ad voluptatem reducuntur. sed sanctissimum genus amicorum non numerant inter bona fortune sed numerant in virtute

Nunc uti diximus diverso tramite mortales omnes conantur adipisci. Est enim mentis hominum veri boni naturaliter inserta cupiditas. sed ad falsa devius error abducit. Quorum quidem alii summum esse bonum nihil indigere credentes. ut divitiis affluant elaborant. Alii vero bonum quod sit dignissimum veneratione iudicantes adeptis honoribus reverendi civibus suis esse nituntur. Sunt qui summum bonum in summa potentia esse constituent. hi vel regnare ipsi volunt: vel regnantibus adherere conantur. At quibus optimum quiddam claritas videtur. hi vel belli vel pacis artibus gloriosus nomen peragere festinant. Plurimi vero boni fructum gaudium leticiaque metiuntur. hi felicissimum putant voluptate defluere. **S**unt etiam qui horum fines causasque alterutro permutant: ut qui divitiis ob potentiam voluptatesque desiderant: vel qui potentiam seu pecunie causa: seu proferendi nominis petunt. **I**n his igitur ceterisque talibus humanorum actuum votorumque versatur intentio: veluti nobilitas favorque popularis: que videntur quandam claritudinem comparare. Virtus ac liberi que iocunditatis gratia petuntur. Amicorum vero quod sanctissimum quidem genus est: non in fortuna sed in virtute numerantur.

Reliquū vō qđ cadit sub exteriori fortūa illud assumit vel cā potentie: sicut est administratio officioꝝ. vel assumit cā delectationis: sicut exercitiū ludoz. s. bona corpis p̄mptū est vt referant. i. reducant etiā ad supiora bona: qz robur. qz p̄ et. magnitudo q̄ est signū fortitudinis corpalis. vident p̄stare valentiā. i. potētiā. 7 sic ad potētiā reducant. sic pulcritudo 7 velocitas vidēt p̄stare celebritatē. i. gloriā ad quā reducūt. salubritas aut. i. sanitas. videt p̄ferre voluptatē ad quā reducūt. 7 sic oia bona fortune reducunt ad p̄dicta q̄nqz. **M**ota indigentia alicuius boni auget desiderū illius boni. iō fm variā indigentia boim variat eoz desiderium.

Reliquū vō vel potētie cā: vel delectationis assumit: iā vō corpis bona p̄mptū est: vt ad supiora referāt. **R**obur. n. magnitudoqz vidēt p̄stare valentiā: pulcritudo atqz velocitas celebritatē: salubritas voluptatē. **Q**uibus oibz solā beatitudinē desiderare liquet. **N**ā qđ q̄sqz p̄ ceteris petit id summū esse iudicat bonū. Sed summū bonū beatitudinē esse diffinim⁹: quare beatū iudicat esse statū quē p̄ ceteris quisqz desiderat. **H**abes igit ante oculos p̄positā fere formā felicitatis humāe: opes: honores: potētiā: gloriā voluptates. **Q**ue qđē sola p̄siderans epicur⁹: p̄nter sibi summū bonū voluptatē eē p̄stituit: qz cetera oia iocunditatē aīo videant afferre. **S**ed ad boim studia reuertor qz aīm⁹ 7 si caligāte memoria: tñ bonū summū repetit: s. velut ebr⁹ domū q̄ tramite reuertat ignorat. **N**ū. n. vident errare hi q̄ nihilo indigere nitunt. **A**tq̄ nō est aliud qđ eque p̄ficere beatitudinē possit: q̄ copiosus bonoz oim status: nec alieni egens sed sibi ip̄e sufficiens. **N**ū vō labunt hi qui qđ sit optimū id etiā ruerētie cultu dignissimū putāt: **A**dinime. **N**eqz. n. vile qđdā cōtēnendūqz est qđ adipisci oim fere mortaliū laborat intentio. **A**n in bonis non est numeranda potentia. **Q**uid igit: **N**ū imbecillū ac sine viribz estimandū est: qđ oimibus rebz p̄stat esse p̄stantius. **A**n claritudo nihilipendenda est: **S**ed sequestrari neq̄t q̄n omne qđ excellentissimū sit: id etiā videat esse clarissimū. **N**ā non eē anxiam tristēqz beatitudinem: nec doloribz molestiisqz subiectā: **Q**uid attinet dicere: quādo in

aliquo modo in generali sciūt 7 cognoscunt summū bonū: 7 naturaliter inclinānt ad illud tanqz ad principū a quo p̄cesserunt: sed inebriati amore tēporaliū bonoz nesciūt quō ad id pueniant. **N**ū enim vident errare hi. **H**ic declarat intentū suū. s. qz om̄s querētes p̄dicta bona q̄rebant aliqd quod p̄prie puenit summo bono. et p̄mo oñdit hoc de diuitiis dicens. **N**ūm p̄ nunqd. isti vident errare p̄ intentionē a summo bono: q̄ nitunt nihilo indigere ratioe cuius querebant diuitias. q. d. nō errant a summo bono: qz nihilo indigere maxime spectat ad summū. **U**nde dicit. **A**tq̄ p̄ certe. nō est aliud quod eque possit p̄ficere beatitudinem q̄ status copiosus omniū bonoz: nec alieni egens sed sibi ip̄e sufficiens. **T**unc ostendit idē de honoribus dicens. **N**ūm vō labunt supple ab intentione summi boni: q̄ illud qđ sit optimū putant id etiā esse dignissimū cultu reuerentie. i. bonoz. et respondet. minime supple labunt. neqz. n. est vile et p̄tēnendū quod intentio oim mortaliū laborat adipisci. 7 sic querētes bonoz querebant aliquid quod est in summo bono: eo qz summū bonum est bonū orabilissimū. **T**ūc oñdit idē de potētia dicens. **A**n p̄ nunquid. in bonis. i. inter bona. nō est numeranda potentia. q. d. sic. **Q**uid igit est dicendū nisi qz querētes potētiā etiā tendunt ad summū bonū. cū summū bonū sit potētissimū. non. n. istud est estimandū imbecillū et sine viribz. i. sine potētia. quod p̄stat esse p̄stantius. i. potētius omnibus rebz. **T**ūc ostendit idē de gloriā dicens. **A**n claritudo. i. gloriā. est nihilipendenda ita vt querentes gloriā nō tendunt ad summū bonū. q. d. nō est nihilipendenda. sed neq̄t. i. nō pōt. sequestrari. i. negari. q̄n omne qđ sit excellentissimū. illud etiā videat eē clarissimū. i. gloriosissimū. **T**ūc oñdit idē de voluptate dicens. **Q**uid attinet dicere. q. d. de se manifestum est beatitudinem esse anxiam 7 tristē: nec subiectam doloribus 7 molestiis. sed supple magis est plena voluptate et iocunditate. et p̄ consequens querentes voluptatem et leticiam tendunt ad summū bonum.

vñ aresto. j. ethi. dicit qz egrotans sanitatem: medic⁹ diuitias. p̄sci aut sibi ip̄is ignorantie eos q̄ magnum aliqd habēt supra se admirant. fm q̄ diuersas dispositionē boim felicitas ponebat in diuersis bonis fortune. q̄ tñ sub p̄dictis bonis q̄nqz p̄bendūt. **M**ota lz amici afferant iocunditatē: tñ nō sunt cōputadi int bona fortune. cū. n. amicitia sit virtus: oportz qz amici virtute acq̄rant. qđ aut virtute acq̄rit p̄virtutē p̄seruat: 7 tale nō pōt esse bonū fortuitū. **I**tem amicitia fundata sup bono honesto est sanctissima 7 in virtute numerat. s. amicitia fundata sup bono vtili 7 delectabili fortuita est.

Quibus oibus solā beatitudinē. **I**n ista pte pbat p̄bia qz oēs p̄dicti q̄rebāt beatitudinē in his bonis 7 dicit. **O**m̄ibz desiderantibz p̄dicta bona liquet. i. manifestū est. ip̄os desiderare beatitudinē. naz illud bonū qđ quisqz petit. i. desiderat p̄ ceteris. illud iudicat esse summū bonū: s. nos diffinimus summū bonum esse beatitudinē. quare statū illū quem quisqz desiderat p̄ ceteris iudicat esse statū beatū. i. beatitudinem. **E**t tūc recolligit bona false felicitatis dicens. habes ante oculos tuos p̄positā formā humane felicitatis. s. opes: honores: potētiā: gloriā. voluptates. q̄ cōsiderans epicurus p̄stituit voluptatē esse summū bonū. eo qz oia cetera videant afferre. i. dare. aīo iocunditatē. **M**ota qz om̄s appetētes p̄dicta bona appetebant beatitudinē. nā qđ aliq̄s eligit p̄ alijs hoc videt sibi esse summū bonū. s. aliq̄s p̄ ceteris eligit diuitias. q̄ diuitie videbant sibi summū bonū: aliq̄s honores et sic de alijs. qz om̄s p̄dicti appetebant beatitudinē. **M**ota qz p̄dicta bona vidēt p̄ferre aliquā iocunditatē oia vident esse ordinata ad iocunditates tanqz ad finē. 7 qz in voluptatibz est maxima iocunditas. iō epicuri posuerūt felicitatē p̄sistere in voluptatibus.

Sed ad boim studia reuertor. **H**ic oñdit p̄bia qz licet boies in p̄dicto mō errent: tñ eoz intentio semper fert ad verā beatitudinē. scdo oñdit vñ hoc p̄ueniat. ibi. **I**n q̄ quanta sit. **P**rimo p̄mittit intētum suū. scdo declarat. ibi. **N**ū em̄. **P**rimo dicit. **E**go reuertor ad studia. i. ad intentiones boim qz aīm⁹: et si p̄ quis memoria caligante. i. obscurata sup. desiderio p̄ntiū bonoz. tñ se repetit p̄ naturalē inclinatioē summū bonū s. ignorat quō illud repetat velut ebr⁹ q̄ ignorat quo tramite. i. qua via reuertat domū. **M**ota sicut ebr⁹ scit se habere domū: s. p̄pter defectū rōnis nescit quō ad eam redeat. sic homines defectū rōnis nescit quō ad eam redeat. sic homines defectū rōnis nescit quō ad eam redeat. sic homines defectū rōnis nescit quō ad eam redeat.

Quod autem iocunditas et voluptas includatur in bono summo: probatur per locum a minori dicens. Quod in minimis rebus scilicet appetendis patet: quod aliquid appetitur quod delectat habere et ipso frui. Decisive sunt que homines volunt adipisci. et ea de causa desiderant. id est cupiunt vel querunt. diuitias. dignitates. regna. gloria et voluptates. quod per hec credunt sibi esse venturam sufficientiam: reuerentiam. potentiam. celebritatem et leticiam. bonum igitur est quod homines petunt diuersis studiis. id est intentionibus. Nota quod ex tota ista littera potest formari una ratio. scilicet quod querentes predicta bona querunt beatitudinem. Ratio est ista. Illi tendunt ad beatitudinem qui tendunt ad sufficientiam: reuerentiam potentiam celebritatem et leticiam. Sed appetentes predicta bona. scilicet diuitias. dignitates. regna. gloria et voluptates: tendunt ad sufficientiam. reuerentiam. et sic de alijs. Sed tendunt ad beatitudinem. Maior est nota. quod sufficientiam reuerentiam sunt conditiones beatitudinis: qui perfectissime reperiuntur in beatitudine. Querentes igitur proprietates beatitudinis tendunt ad beatitudinem. minor patet ex littera. Nota quod querentes diuitias propter sufficientiam ferebantur in summum bonum naturali appetitu quod in summo bono est vera sufficientia et in bono non errabant. Sed quod sufficientiam que est nullius indigentie: putabant sibi peruenire per diuitias in hoc errabant. Similiter querentes dignitates propter reuerentiam naturali intentione ferebantur in beatitudinem eo quod beatitudo est reuerentissima. Sed quod summam reuerentiam putabant sibi subuenire per dignitates temporales. id est in hoc errabant. et sic intelligitur de alijs.

In quo quanta sit nature vis. Hic ostendit philosophus hoc perueniat quod quantumque intentio hominum sit diuersa: tamen intendit in beatitudinem. et ostendit quod hoc peruenit ex vi naturalis inclinationis que nulli auferri potest. et dicit In quo. scilicet appetitu boni vel beatitudinis facile monstratur quanta sit vis nature. cum licet sint varie et dissidentes. id est discordantes sententie hominum de summo bono. tamen homines consentiunt. id est concordant in diligendo. id est diligenter appetendo. finem boni. id est beatitudinem. Nota quod fine ex parte uno potest diuersificari actiones tendentes in illum finem. scilicet non propter diuersitatem actionum esset diuersitas finium non esset euenire ad unum finem. Sed procederet in infinitum in finibus. quod patet falsum ex secundo metaphisice. et hoc est verum de fine cuius gratia omnia fiunt quod ille est unus et non de fine quo ut prius visum est. licet sint diuersae sententie et studia hominum: tamen perueniunt in appetendo unum finem. scilicet beatitudinem.

Adetrum secundum tercium libri.

Quantas res flectat habenas. Hic incipit secundum metrum huius tercium. quod dicitur pindaricum ab inuenitore anapesticum a pede pedante. et est dimetrum: quod constat ex quatuor pedibus quorum duo constituunt unum metrum in quo metro quod philosophus dixerat quod vis nature operatur: quod intentio hominum se tendit in bonum. id est hic promittat vim nature ostendens: quod tanta est vis nature quod quantumque res abducatur assuefactione vel violentia ad aliquid quod est sibi preter naturam. tamen sibi derelicta semper redit ad illud quod inest sibi secundum naturam: et promittit suam intentionem. secundo manifestat propositum ibi. Quis primo dicit. Mibi prope placet. promere. id est manifestare. cantu arguto. id est sonoro. lentis fidibus. id est cordis lente sonantibus. quantas habenas. id est naturales inclinationes. potes natura flectat. id est regat. quibus legibus prouida natura seruat. id est seruat immensum orbem. et quibus legibus natura stringat ligans singula irresoluto nexu. id est coniunctione indissolubili. Nota triplex est natura. natura naturans sicut est deus a quo dependet celum et tota natura. Alia est natura naturans et naturata simul: sicut celum quod dicitur natura naturata tamen. quam beatus Augustinus sic diffinit. Natura est quedam vis et potentia diuinitus insita rebus creatis que unicuique rei suum esse tribuit: qua cum quisque mala vitium malus esse iudicat. In proposito dicitur prope potest intelligi de natura tercio modo dicta: licet quidam exponant per natura primo modo sumpta. Item leges nature hic vocat determinationes et proprietates naturales cuiuslibet rei a deo sibi constitutas.

Quis peni pulchra leones. Hic philosophus manifestat propositum per quatuor exempla. secundo generaliter concludit similiter esse in omnibus alijs sibi. Repetunt. Prima in quatuor partibus secundum quatuor exempla que patentur. ita ut mitescant metuendo suum magistrum: tamen si multum offendantur redit eorum crudelitas naturalis. ita ut primo lacerant dentibus magistrum suum. Unde dicit in littera: quis leones peni. id est libiti. gestent sui magistri. et quis metuunt truce. id est crudeliter magistrum leones inquit soliti ferre. id est pati. verbera magistri. sed si cruor tingerit. id est madidauerit. horrida ora. id est colla leonum per nimia verbera. tamen animi leonum resides. id est quieti redeunt ad naturalem crudelitatem et leones meminere sui. id est nature. graui fremitu. id est magno rugitu. ipsi larant. id est soluunt colla. solutis nodis. id est ruptis vinculis. et primus suus vomitor. id est magister. ille imbuit. id est recipit. lacerantes. Est autem cartago ciuitas libie: propter quod leones libie vocat leones peni. et homines leones libie facilius commouentur. Nota quantumque leones commouentur et assuefactione ducantur a sua crudelitate. si tamen afficiantur cruore vel sanguine redeunt ad naturalem crudelitatem.

minimis quibus rebus id appetitur quod habere frui: quod delectet. Et quod hec sunt que adipisci homines volunt eaque de causa diuitias: dignitates: regna. gloria: voluptatesque desiderant. quod per hec sibi sufficientiam: reuerentiam: potentiam: celebritatem leticiam: credunt esse venturam. Bonum est igitur quod tam diuersis studiis homines petunt.

In quo quanta sit nature vis facile monstratur. cum licet varie dissidentesque sententie: tamen in diligendo boni finem sentiunt.

Adetrum secundum libri tercium.
Quantas res flectat habenas
 Natura potens: quibus immensum
 Regibus orbem prouida seruet.
 Stringatque ligans irresoluto
 Singula nexu: placet arguto
 Fidibus lentis promere cantu.
 Quis peni pulchra leones
 Vincula gestent. manibusque datas
 Captent escas. metuantque truce
 Soliti verbera ferre magistrum.
 Si cruor horrida tingerit ora.
 Resides olim redeunt animi.
 Fremituque graui meminere sui.
 Larant nodis colla solutis.
 Primusque lacerante cruento
 Vomitor: rabidas imbuit iras.

Que canit altis garrula ramis. Hic ponit scdm exemplū qđ est de volatilib⁹: 7 est tale. Anicula capta qđ pter naturā domesticat quātūcūq; foueat delicijs hoim. tñ habita oportunitate redit ad siluestritatez. vñ dicit in lra. Ales garrula qđ canit altis ramis. si illa capta claudit in antro cauee. i. domūcule. sup. vt ibi maneat ad solaciū hoim: licet ludens cura hoim ministret huic sui pocula illita. i. limba melle. q; pro et largas dapes ministret dulci studio. si tñ illa auis saliens ex arto tecto. i. ex arca domūcula. viderit gratas vmbraz nemoz. ipa proterit pedibus suis escas sparsas. 7 ipa mēta qz fuit detenta. redit siluas. 7 dulci voce susurrat. i. cātat in siluis.

Que canit altis garrula ramis
Ales. cauee claudit antro.
Huic licet illita pocula melle
Largasq; dapes dulci studio
Ludens hominum cura ministret.
Si tamen arto saliens tecto.
Memoz gratas viderit vmbraz.
Sparsas pedib⁹ proterit escas.
Siluas tñ mēta requirit.
Siluas dulci voce susurrat.

Validis quondā virib⁹ acta.
Pronum flectit virga cacumen.
Hanc si curuans dextra remisit.
Retro spectat vertice celū.

Cadit hesperias pheb⁹ in vndas.
Sed secreto tramite rursus
Currum solitos vertit ad ortus.
Repetūt pprios queq; recursus.
Redituz suo singula gaudent.
Nec manet vlli traditus ordo.
Nisi qđ fini iunxerit ortū.
Stabilem⁹ sui fecerit orbem.

Profa tertia tertiū libri.

Us qđ o terrena aialia tenui lz imagine: vñ tñ pncipiū somniatis: ve ruzq; illū britudinis finē: licet minime pspicaci qualicūq; tñ cogitatione pspicitis: eoq; vos 7 ad verū bonū natural ducit itētio: 7 ab eodē mltiplex error abducit. Cōsidera nāq; an p ea qđ se hoies adepturos britudinē putāt: ad tēstinatū finē valeant peruenire. Si. n. vl' pecunia vl' honores ceteraq; tale quid afferant: cui nihil bonoz abesse videat nos qđ fateamur fieri aliquos horuz adeptione felices. Qđ si neq; id valent efficere quod pmittūt. bonisq; plurib⁹ carent. nonne liquido falsa in eis beatitudinis species tēprehēditur:

qđ vera felicitas nō p̄sistit in illis qđ qđē putauerūt esse summa bona: s̄ tñ est falsa felicitas in ipis. 7 pmo p̄bia ea qđ dicta sunt in metro adaptat sp̄aliter ad boies. 7 cū h̄ pponit intētū suū. scđo. pbat intētū. ibi. Primū igit. Dicit pmo dictū est qđ oia repetūt suū finē. vos qđ o terrena aialia. i. vos hoies qđ estis dediti terrenis. somniat. i. impfecte cognoscitis vstrū pncipiū. lz tenui imagine. i. exili similitudine. 7 pspicitis illū verū finē beatitudinis. lz cognitione minime pspicaci: tñ qlicūq; cogitatioe. eoq; i. id. naturalis intentio ducit vos ad verū bonū. et multiplex error ab eodē vos abducit. Et tūc pponit intētū suū dicans. Cōsidera nāq; o Boeti an hoimines valeant puenire ad tēstinatū finē. i. ad beatitudinē. p ea qđ putāt se adepturos beatitudinē. Si cū pecunia vel honores ceteraq; afferūt. qđ. i. aliqd tale. cui nihil bonoz videat abesse. nos fateamur aliquos fieri felices adeptione bonoz bonoz: sed si nō valent efficere. i. facere qđ pmittūt. 7 carent pluribus bonis. nonne liquido. i. manifeste falsa spēs beatitudinis in eis tēprehēdit. q. d. sic. **N**ota pncipiū oim rerū qđ est deus est vera btitudo vt postea patebit. tale pncipiū qđ somniando cognoscit 7 difficulter ad ipm̄ deuenit. nō. n. pfecte in pnti statu ipm̄ cognoscimus: qz intellectus noster h̄ se ad ipm̄ sicut ocul⁹ noctue ad lumē solis. ex secūdo metaphice. Etia ad talē beatitudinē cū difficultate puenit. vñ Alanus in anticiudiano dicit. Difficilis accessus ad hāc facilisq; recessus. Accessus paucis casus patz oib⁹. In quā vir aliq; transire pōt. Valet oim ab illa declinare via. Que paucis quia multis claudit arta. Minis intranti larga ruine.

Nota natura nō assuescit in p̄trariū. si. n. lapis centies millesies p̄iciat sursum. nō assuescit ascendere sursum. lz qđ aliqua p̄suetudine vel violentia natura possit ad tps impediri. tñ sp̄ inclinā ad p̄prios opus.

Validis quondam viribus acta. Hic ponit tertiū exemplū de vegetabilib⁹ sicut de virga crescente qđ tale est. licet virgula erecta p violentiā incuruetur: tñ relicta p̄ue nature ipa sursum erigit. vñ dicit in lra. Virga quondā acta. i. coacta. validis viribus. sup. hois incuruantis eā. ipa flectit p̄nū cacumen: sed si dextra curuans remisit. hanc ipsa spectat. i. respicit celū recto vertice. q. d. de p̄sita violentia incuruat virga redit ad naturalē rectitudinē. **N**ota licet natura rez inaiataz nō facile assuescat in cōtrariū tñ in hoibus rōnalibus multū facit assuescendo vel p̄suescēdo. qz licz aliq; sit male complexionatus tñ p vsum 7 p̄suetudinez abilitat 7 p̄plexio mutat. **U**n Seneca. Consuetudo est altera natura.

Cadit hesperias pheb⁹ in vndas. Hic p̄bia p̄bat intētū suū ponēdo quartū exemplū in corporibus celestibus 7 est tale. Sol motus ab oriēte in occidentē cadit in mare hespericū s̄ naturali inclinatioe redit ad orientē sub nostro emispio. **U**nde dicit in lra. Pheb⁹. i. sol cadit in vndas hesperias. i. occidentales. s̄ secreto tramite. i. secreta via. i. sub terris. rursus. i. iterū. vertit currū. i. cursuz suū ad solitos ortus. i. ad ptes orientales. **N**ota qđ boetius hic loqđt more poetaz qđ dicebat solē tpe vesptino descēdere in mare occidentale vt ibi lauaret a sordib⁹ 7 a puluere quo maculat⁹ fuit existens in nostro emisperio s̄ hoc nō est verū qz sic apparet ruditati hoim.

Repetūt pprios queq; recursus. Hic p̄bia p̄ducit idē esse in omnib⁹ alijs entibus. videlicet qđ omnia entia quocūq; modo p violentiam seu assuesfactionem a sua abducant natura: tñ sibi derelicta semper redeunt ad illud qđ inest eis p naturā. **U**n dicit in lra. Queq; i. quelibet entia. repetūt pprios recursus. i. naturales motus. et singula. i. omnia entia. gaudent suo reditu. sup. redeundo ad illud: supple quod cōuenit eis fm̄ naturā. Nec vlli manet. i. adest traditus ordo. nisi qđ suo fini iunxerit ortū. i. pncipiū. 7 fecerit stabile orbē. i. circulationē sui p̄iugendo finē pncipio. **N**ota qđ orbis in p̄posito est circulus vel linea circūducta rediens ad idē punctū vñ incept equaliter distās a medio. facit aut bō stabile sui orbē p̄cedens a deo tanq; a suo pncipio: trāsit p̄ tp̄alia in quib⁹ nō sistit: sed redit ad deum tanq; ad suū finem p̄ tēplationem mentis.

Profa tertia tertiū libri.

Us qđ o terrena aialia. Ista est tertia profa huius tertiū: in qđ 7 in alijs sequētib⁹ ostēdit qđ vera felicitas nō p̄sistit in illis qđ qđē putauerūt esse summa bona: s̄ tñ est falsa felicitas in ipis. 7 pmo p̄bia ea qđ dicta sunt in metro adaptat sp̄aliter ad boies. 7 cū h̄ pponit intētū suū. scđo. pbat intētū. ibi. Primū igit. Dicit pmo dictū est qđ oia repetūt suū finē. vos qđ o terrena aialia. i. vos hoies qđ estis dediti terrenis. somniat. i. impfecte cognoscitis vstrū pncipiū. lz tenui imagine. i. exili similitudine. 7 pspicitis illū verū finē beatitudinis. lz cognitione minime pspicaci: tñ qlicūq; cogitatioe. eoq; i. id. naturalis intentio ducit vos ad verū bonū. et multiplex error ab eodē vos abducit. Et tūc pponit intētū suū dicans. Cōsidera nāq; o Boeti an hoimines valeant puenire ad tēstinatū finē. i. ad beatitudinē. p ea qđ putāt se adepturos beatitudinē. Si cū pecunia vel honores ceteraq; afferūt. qđ. i. aliqd tale. cui nihil bonoz videat abesse. nos fateamur aliquos fieri felices adeptione bonoz bonoz: sed si nō valent efficere. i. facere qđ pmittūt. 7 carent pluribus bonis. nonne liquido. i. manifeste falsa spēs beatitudinis in eis tēprehēdit. q. d. sic. **N**ota pncipiū oim rerū qđ est deus est vera btitudo vt postea patebit. tale pncipiū qđ somniando cognoscit 7 difficulter ad ipm̄ deuenit. nō. n. pfecte in pnti statu ipm̄ cognoscimus: qz intellectus noster h̄ se ad ipm̄ sicut ocul⁹ noctue ad lumē solis. ex secūdo metaphice. Etia ad talē beatitudinē cū difficultate puenit. vñ Alanus in anticiudiano dicit. Difficilis accessus ad hāc facilisq; recessus. Accessus paucis casus patz oib⁹. In quā vir aliq; transire pōt. Valet oim ab illa declinare via. Que paucis quia multis claudit arta. Minis intranti larga ruine.

Primū igit̃ teipm̃. **H**ic p̃bia p̃bat intentū suū q̃ ista bona nō efficiant qd̃ p̃mittūt. et p̃ p̃ns in eis est falsa beatitudo. et p̃mo oñdit hoc de diuitijs: post idē de alijs bonis. **P**rimo ḡ p̃bat q̃ diuitie nō p̃ferūt sufficiētia quā vident̃ p̃mittere et p̃ter quā appetūt. **S**cdo p̃bat q̃ diuitie p̃ferunt indigentia. **T**ercio p̃bat q̃ indigentia nō auferūt. **S**cda ibi. **A**tq̃. **t**ercia ibi. **Q**uis aut̃ modus. **P**rimo intendit talē rōnē. **I**n illis non p̃sistit vera felicitas: q̃ nō reddūt hoīem sibi sufficientē: s̃ diuitie sunt h̃mōi. ḡ tē. maior est nota: qz felicitas est bonū sufficientissimū nulli⁹ egens. minorē declarat in l̃ra. et p̃cedit p̃bia more didascalico. i. interrogādo et respon-
dendo et dicit sic. **P**rimū igit̃ teipm̃ boetiū interrogo q̃ pauloante diuitijs affluēbas. i. abundabas nūq̃ ne anxietas. i. tristitia. p̃cepta ex quibet iniuria cōfudit aim tuū inter opes abundantissimas. et r̃ndet **H**oetiū. **A**tq̃. p̃certo. ego nequeo reminisci me fuisse tam libero aio: qñ semp̃ angerer. i. offenderer aliquo. **E**t dicit p̃bia. **N**ōne tibi aliqd̃ aberat. qd̃ abeē nō velles. vel tibi aliqd̃ aderat qd̃ adesse noluiſſes. **R**ndet boeti⁹. **I**ta est inq̃. **T**ūc p̃bia p̃cludit dicēs. **I**deo illi⁹ qd̃ aberat p̃ntiā desiderabis: hui⁹ aut̃ qd̃ aderat desiderabas absentia. **D**icit **H**oe. **C**onfiteor inq̃. et p̃bia inq̃. **E**get vō. i. caret q̃ q̃sqz desiderat. **D**icit boeti⁹. **E**get. et p̃bia. **Q**ui vō eget aliq̃ nō est vsqz quaqz sibi sufficiens. **D**icit boeti⁹. **M**inime supple est sufficiens. **E**t p̃bia. **T**u itaqz hanc insufficientiā sustinebas plen⁹ opib⁹. **C**oncludit ḡ p̃bia ex concessis dicens. igit̃ opes nequeunt facere nibilo indigentē et sibi sufficientē: et hoc erat qd̃ p̃mittere videbant. **N**ota q̃ ois appetitus est rōne carētie. unde illud qd̃ q̃s bz p̃rie nō desiderat s̃ magis amat. unde **A**ug. ix. li. de trini. dicit. **I**dē appetit⁹ q̃ q̃s inhiat rei cognoscēde fit amor rei cognite. **I**do dicit p̃biolosophia. eget vō qd̃ quisqz desiderat. **N**ota p̃bia dicit. qui eget nō est sibi sufficiens. **C**ontra hoc diceret aliq̃s. sapiens eget. qz indiget bonis exterioribus sine quib⁹ viuere nō p̃t. et tñ sapiens est sibi sufficiens p̃ **S**enecā. ix. epla q̃ dicit. **S**apiēs seip̃o p̃tent⁹ est. **A**d hoc dicendū q̃ sapiēs indiget quibusdam ad viuendū: s̃ ad beate viuendū seip̃o p̃tentus est. **E**n̄ dicit **S**eneca. ix. epla. **S**apiens seip̃o p̃tentus est ad beate viuendū. s̃ nō ad viuendū. ad viuendū c̃m ml̃tis rebus illi opus est. sed ad beate viuendū tñ p̃tērus est aio sano et erecto et respiciente fortunā.

Atq̃ hoc qz. **H**ic p̃bat p̃bia q̃ diuitie p̃ferūt indigentia. et p̃sequēs nō p̃sistit in eis felicitas. cū felicitas sit bonū sine omni indigentia. p̃bat aut̃ in l̃ra q̃ pecunia p̃fert indigentia p̃ hoc: qz pecunia facit vt homo indigeat alieno p̃sidio. quo pecuniā suā tueat ne p̃ violentiā auferat. unde subdit in l̃ra. **A**tq̃. p̃certo. ego puto s̃ maxime p̃siderandū. q̃ pecunia nihil beat suapte nā. i. in sua nā. vt neqat auferre bis inuitis. i. nolentibus. a quibus possidet. **D**icit boeti⁹ **F**ateor inq̃. **E**t p̃bia. **Q**uid ni fateare. q. d. oportet vt fatearis. cū quotidie aliq̃s valentior. i. fortior. eripiat eā inuito. i. nolenti. **U**nde. n. sunt querimōie forenses. i. iudiciales. nisi q̃ pecunie erepte vi vel fraude repetunt̃ in iudicio r̃ndit boeti⁹. **I**ta est inq̃. et p̃bia. **E**gebit igit̃ q̃sqz p̃sidio. i. auxilio extrinsecus petito quo tueat suā pecuniā quam posset amittere. **R**ndit boeti⁹. **D**ubitari neq̃t. **T**ūc p̃bia p̃cludit ex dictis dicens. **I**git̃ res est relapsa. i. mutata in p̃trariū. **N**ā opes que putabant̃ sibi facere sufficientes: faciunt potius indigentes alieno p̃sidio. **N**ota illud qd̃ p̃ violentiā acq̃rit̃ p̃ violentiam p̃t auferri. sed pecunia p̃ violentiā acq̃rit̃: qz dicit areſto. primo ethico. q̃ ois pecuniosus est violentus. ḡ violenter auferit̃ pecunia p̃pter quā violentiā fiunt querimōie forenses. **U**bi sciendum q̃ forum est locus rerū venaliū. sed for⁹ est locus exercendarū litū corā iudicio. **I**nde forensis: qd̃ idē est qd̃ iudicialis.

Quis autem modus est. **H**ic p̃bi p̃bat q̃ diuitie non auferunt indigentia. et sic p̃sequens nō consistit in eis felicitas. et dicit. quis est modus quo indigentia pellat̃ diuitijs: nūqd̃ diuites nequeunt esurire. q. d. sic. **N**ūquid nō p̃nt sitire. q. d. immo. nūqd̃ membra pecuniosoz non sentiunt frigus hibernū. i. byemale. q. d. sic. **S**ed tu inquires. i. dices. opulentis. i. diuitibus. adest aliqd̃ quo famem satient. sitim qz p̃ et frigus depellant. **R**espondit p̃bia. hoc modo indigentia p̃t consolari diuitijs. sed penitus auferri nō p̃t. **N**ā si bec. s̃. indigentia. semp̃ hians. i. desiderans et poscens aliquid explet opib⁹. **N**ecessē ē tñ vt maneat indigentia q̃ possit expleri: qz quātūcūqz sitis diuitis vel fames mitiget̃ ad huc diues post sitiet et esuriet. et quod nature minimuz est auaricie nihil satis est: quare si opes non possunt ibidem summouere. i. repellere indigentiam sed faciunt indigentiam. qd̃ est. i. quomodo esse p̃t. q̃ credatis eas prestare. i. dare sufficientiam. q. d. nullo modo d̃z credi.

Primū igit̃ teipm̃ q̃ pauloante diuitijs affluēbas interrogo: inter illas abundatissimas opes: nūq̃ ne aim tuū p̃cepta ex quolibet iniuria p̃fudit anxietas: **H**. **A**tq̃ inq̃ talibero me fuisse aio: qñ aliqd̃ semp̃ angerer reminisci nequeo. **P**. **N**ōne qz vel aberat qd̃ abesse nō velles: vel aderat qd̃ adesse noluiſſes. **H**. **I**ta est inq̃. **P**. **I**lius igit̃ p̃sentia: hui⁹ absentia desiderabas. **H**. **C**onfiteor inq̃. **P**. **E**get vō inq̃t eo qd̃ q̃sqz desiderat. **H**. **E**get inq̃. **P**. **Q**ui vō eget aliq̃: nō est vsqz quaqz sibi ip̃e sufficiens. **H**. **A**dinime inq̃. **P**. **T**u itaqz hanc insufficientiā plenus inq̃t opib⁹ sustinebas. **H**. **Q**uid ni inq̃. **P**. **O**pes igit̃ nibilo indigentē sufficientēqz sibi facere nequeunt: et s̃ erat qd̃ p̃mittere videbāt. **A**tq̃ hoc q̃ maxime cōsiderādū puto: q̃ nihil habeat suapte natura pecunia: vt is a q̃b possidet inuitis neq̃ at auferri. **H**. **F**ateor inq̃. **P**. **Q**uid ni fateare cū eā q̃tidie valentior aliq̃s eripiat inuito: **U**nde enim forenses querimōie: nisi q̃ vel vi vel fraude a nolentibus pecunieret petunt̃ erepte. **H**. **I**ta est inq̃. **P**. **E**gebit igit̃ inquit extrinsecus petito p̃sidio quo suam pecuniā quisqz tueat. **H**. **Q**uis id inq̃s neget: **P**. **A**tq̃ nō egeret eo nisi possideret pecuniā quaz possit amittere. **H**. **D**ubitari inq̃ neq̃t. **P**. **I**n p̃trariū igit̃ relapsa res ē. **N**am que sufficientes sibi facere putabantur opes: alieno potius p̃sidio faciūt indigentes. **Q**uis aut̃ modus est quo pellat̃ diuitijs indigentia: **N**ū. n. diuites esurire nequeunt. **N**ū sitire nō possunt: **N**am frigus hibernū pecuniosoz membra nō sentiunt: **S**ed adest inquires opulentis quo famem satient: quo sitim frigusqz depellant. **S**ed hoc mō p̃solari qd̃ diuitijs indigentia potest: sed auferri penitus non potest.

Nota q̄ omnis indigentia vel est indigentia nature vel auaricie. Indigentia nature paucissimis supple-
ri potest: eo q̄ natura paucis minimisq̄ contenta est. Unde p̄pter naturā nō oportet multū querere diuitias. nec
p̄ diuitias indigentia nature amoueri potest. sicut nec ipsa natura mutari potest. Indigentia nō auaricie est: q̄ nullo
mō expleri potest. et ita diuitie eā amouere nō p̄nt. ideo plus augent. q̄ dicitur: Auarū nō implebit pecunia. Nota
ta q̄ diuitie nō solū nō inducūt sufficiētiam s̄ nec inducūt sapiam. q̄ dicit Sene. Quid p̄sunt stulto multe di-
uitie dū p̄ eas nō possit fieri sapiens.

Metrum terciū terciū libri

Nā si hec hians sp̄ atq̄ aliqd̄ poscēs opib̄
explet: maneat necesse est que possit expleri
Taceo q̄ nature minimū: q̄ auaricie nihil
satis est. Quare si opes nec sū mouere indi-
gētia p̄nt. et ipse suā faciūt. q̄cqd̄ ē q̄ eas suf-
ficiētiam p̄stare credatis.

Metrum terciū libri terciū.

Clauis fluēte diues auri gurgite.
Nō expleturas cogat avarū opes.
Oneretq̄ baccis colla rubri litorū
Ruraq̄ centeno scindat opima boue
Nec cura mordax deserit superstitem.
Defunctūq̄ leues non comitant opes.

Prosa quarta terciū libri.

Sed dignitates honorabilē reuerē-
dūq̄ cui puenerint reddūt? Num
vis ea est ingrātib̄ vt vtētū menti-
bus virtutes inserant. vicia repellant? At
q̄ nō fugare s̄ illustrare potius neq̄tiaz so-
lent. Quo fit vt indigemur eas sepe neq̄ssi-
mis hoib̄ p̄tigisse. Un̄ catulus licz in curu-
li noniū sedētē: strumā tñ appellat. Vites
ne quantū dedecus malis adūciāt dignita-
tes: Atq̄ min⁹ eoz patebit indignitas si nul-
lis honorib̄ inclarescāt. Tu q̄ nū tandem
tot piculis adduci potuisti. vt cū decorato
gerere ingrātū putares: cū in eo mētē neq̄s-
simi scurre telatorisq̄ respiceres? Nō enī
possum⁹ ob honores reuerētia digni iudica-
re. q̄s ip̄is honorib̄ iudcam⁹ indigēs. At si
quē sapia p̄ditū vidēs. nū posses eū vt reue-
rentia vel ea q̄ p̄dit⁹ est sapia nō dignū pu-
tarē: B. Adinime. P. Inest. n. dignitas p̄-
pria virtuti. quā p̄tinus in eos quib̄ fuerit
adiūcta transfundit. Quod quia popula-
res facere nequeunt honores liquet eos p̄-
pria dignitatis pulcritudinem nō habere.

vicia. q. d. nō. vñ s̄dit. Atq̄ p̄ certe. dignitates nō solēt fugare neq̄tiaz. s̄ p̄t illustrare. i. manifestare. q̄ fit. id
est. p̄pter qd̄ fit. vt nos indignemur eas sepe p̄tigisse hoib̄ neq̄ssimis. vñ Catul⁹ q̄ erat vir sapiēs et virtuosus:
Noniū q̄ erat hō viciosus appellat strumā. lz viderit ip̄m sedētē in curuli. i. in sede dignitatis iudiciaria. vi-
des igit̄ quātū dedecus dignitates adūciāt hoib̄ malis. et manifestāt eos eē p̄teptibiles a bonis. Atq̄ p̄ cer-
te. indignitas. i. malicia eoz min⁹ patebit si nullis honorib̄ inclarescāt. i. splendēat. O boeti. nū. i. nūqd̄ tu po-
tuissti tot piculis adduci. i. affligi. vt cū decorato. i. tali viro ingrātū gereres. cū in eo respiceres mētē neq̄ssimi
scurre et telatoris. q. d. nō. Numqd̄ possum⁹ iudicare dignos reuerētia. ob honores. i. p̄pter dignitates. q̄s iu-
dicamus indignos ip̄is honorib̄. i. dignitatib̄. q. d. nō. At si quē videres p̄ditū sapia. lz nō haberet dignitatē
nūqd̄ posses eū nō putare dignū reuerētia vel sapia q̄ p̄ditus ē. q. d. nō posses eū iudicare indignū sapia et vir-
tute sua. q̄. p̄pria dignitas inest virtuti. quā virtus transfundit in eos quib̄ fuerit adiūcta. et q̄ populares ho-
nores hoc faceret nequeūt. liquet. i. manifestū est. eos p̄pria pulcritudine dignitatis nō habere. Nota ex li-
tera pot̄ formari talis ratio. Illud qd̄ adueniēs alicui nō p̄fert et nō adueniēs nō aufert honore. illud nō facit
vere honorabile: sed dignitates nō p̄ferunt honore cui adueniūt. nec tollunt si nō adueniunt: s̄ tē. Minor p̄-
bat. q̄ honor seq̄ virtutē ex. iij. et bic. Un̄ viciosus nullo honore dignū reputam⁹ in quicūq̄ dignitate fuerit.
sed solum virtuosum. etiā si nō sit in dignitate. cū igit̄ dignitates tpales nō p̄ferat virtutē nec tollat vicia ma-
nifestū est q̄ honorabile nō faciūt. Nota Catulus erat vir sapiēs et virtuosus q̄ noniū sedētēz in curuli ex

Quamuis fluente tē. Istud ē terciū metrū bu-
ius terciū qd̄ d̄ archiloicū ab inuētoze. Jam-
bicū a pede p̄dante. cui p̄iūgit metrū elegy-
acū. in q̄ metro p̄bia inuebit̄ p̄tra auaros q̄s in p̄sen-
ti vita sollicitudo diuitiaz affligit et in morte derelin-
q̄t et dicit. Quis diues sup. auarū. fluēte. i. abundan-
te auri gurgite. i. multitudine cogat. i. p̄greget opes.
nō expleturas suā cupiditatez. et quis diues oneret
i. p̄mat colla sua. baccis. i. gemis p̄ciosis. rubri lito-
ris. i. rubri maris. q̄z gemē colligunt in litore rubri
maris. et quis scindat. i. diuidat arando rura opima
i. agros fecundos. centeno boue. i. cū centū bob⁹. ad-
huc cura mordax. i. sollicitudo. nō deserit ip̄z supstite
i. viuente. et leues opes q̄ leuiter trāscit. nō comitā-
tur ip̄m defunctū. i. mortuum. Nota q̄ circa lram
gurges s̄m buguione et Isidor⁹ li. et bimol. est loc⁹
altus. i. p̄fund⁹ in flumine. et in p̄posito signat abū-
dantē affluentia auri. Item s̄m buguione bacca p̄-
duplex. c. inuenit̄ positū p̄ fructu oliue vel lauri. vel
p̄ quolibet fructu. aliq̄ aut inuenit̄ p̄ gēma p̄ciosa
et sic sumit̄ bic. Item diues auarus duplici malo p̄-
mit̄ in p̄nti vita semp sollicitat̄ et post mortem nihil
ip̄m de diuitijs comitat̄. de q̄ diuite loq̄tur alanus in
li. de planctu nature dices: At oculis varia nūmoz
fercula conet. Imponit̄ p̄prio diues ieiunia ventri.
Item ioculat̄ ocellis diues in argento sed venē p̄bi-
losophari cogit̄.

Prosa quarta terciū libri.

Sed dignitates. Ista est quarta p̄sa bui⁹ ter-
ciū in q̄ p̄bat p̄bia q̄ dignitates tpales nō cō-
ferunt honore et reuerentiā quā p̄mittere vi-
dent et p̄sequēs nō est in eis vera beatitudo. et p̄i-
mo p̄ponit q̄ dignitates faciūt honorabile. scdō im-
probat illud ibi. Nū vis. primo dicit. S̄z dignitates
reddūt hoicm honorabile et reuerētiā cui puenerit.
Nota honor est exhibitio reuerentie alicui in testi-
moniū virtutis. sicut accipit̄ ex. iij. et bic. vel aliē. ho-
nor est opinionis bñfactiue signū. vt dicit aresto. kb.
rhetoricoz. q̄n. n. opinamur nobis posse bñ fieri ab
aliq̄ ip̄m honoram⁹. Sed reuerentia est decēs ac ma-
tura gratuitas s̄m tullii.
Nū vis ea est ingrātib̄? Dic p̄bia improbat p̄po-
sitū q̄druplici via. i. q̄ dignitates nō p̄ferunt honore
et reuerentiā. Primo q̄ malis sepe eueniūt. scdō q̄a
p̄ dignitates vicia improboz immortescūt. tercio quia
opinionē hoim vilesūt. q̄rto q̄z tēpoz mutatioe splē-
dere desinūt. scdā ibi. In q̄. tercia ibi. Atq̄ vt agno-
scas. q̄rta ibi. Sed hoc apud. Dico dicit. Nū p̄ nun-
qd̄. ea vis. i. talis virtus. est ingrātib̄. i. dignitatib̄.
vt inserant virtutes mētibus vtētū eis. vt repellat̄

animi indignatione vocabat strumam: eo q̄ viro tam malicioſo collata fuit dignitas. Est aut̄ struma p̄geries humor in collo. sub hac aut̄ ſimilitudine ip̄m appellabat ſtrumam: q̄ in pectore habuit p̄geries vicioſ. Nota q̄ rex Theodoſicus voluit quedā noie decoratū violenter intrudere in magiſtratum vt vnacū Boetio repu- blicā regeret: cuius neq̄tia boeti⁹ deteſtatus recuſauit ſibi associari: p̄pter qd̄ Boetius multis iniurijs afflic⁹ fuit a rege theodoſico. Nota q̄ ſcurra ſim buguid. idē eſt qd̄ leccator vel vaniloquus. p̄prie aut̄ dicit q̄ ſc̄t curiā grā cibi. Nota q̄ virtus facit boiem reuerendū et nobilē. nō dignitas: q̄ dicit Seneca. xliij. episto- la virtus nō accepit platonē nobilē ⁊ reuerendū ſe- cit. quis eſt. n. generoſus. virtuoſus et dignus. niſi q̄ ad virtutem eſt bene diſpoſitus. Non facit hominē nobilem atrium plenū famoſis imaginibus ⁊ num- mis. ſed animus ⁊ virtus ſupra fortunā ſurgēs.

In quo illud eſt. Hic p̄bia p̄bat ſc̄da via q̄ digni- tates nō faciunt boiem nobilem et honorabilem. q̄ vicia improboꝝ manifeſtant dicens. In q̄. ſ. q̄ digni- tas aduenit malis. illud eſt magis animaduertendū q̄ ſi aliq̄s eo eſt abiectior. i. vilior. quo. i. quanto ma- gis p̄tenuitur a plurib⁹. cū dignitas nequeat facere improbos reuerendos. ip̄os facit reſpectōres. quos pluribus oſtentat. verū p̄ ſed. hoc nō eſt impune. i. dignitas nō facit hoc impunita. nanq̄ p̄ q̄ impro- bi parē vicē reddunt dignitatibus. quas ip̄i cōma- culant ſua p̄tagione. q. d. ſicut dignitas maculat im- probos. q̄ eoz maliciam manifeſtat: ſic contra im- probi p̄maculant dignitates. Nota p̄ dignitates vicia improboꝝ innotescūt. q̄ p̄ncipatus virū oñ- dit. cū igit̄ viciū faciat boiem p̄tēpibile: temporalis di- gnitas adueniens improbis facit eos reſpectōres. Cū iuuenalis poeta. Om̄e animi viciū tanto despe- ctius in ſe Crimen habet: quanto q̄ peccat maior eſt Et Seneca. Loco ignominie apud indignum eſt di- gnitas.

Aut̄ vt agnoſcas. Hic p̄bia p̄bat tertia via q̄ di- gnitates nō faciunt reuerendū. q̄ opinioe boim vi- leſcūt q̄ enim dignitatibus fungunt̄ quis a ſuis ho- noꝝent tñ apud extraneos boies nō curant. vt ab il- lis q̄ ſunt alterius dyoceſis. Unde dicit Atq̄ p̄ cer- te. vt tu agnoſcas verā reuerentiā que eſt beatitudo non poſſe p̄tingere. alicui homini p̄ has dignitates vmbꝛatiles. i. tranſitorias ad modū vmbꝛe ſicut col- lige. ſiquis homo functus. i. vſus multiplici cōſolatu. i. dignitate. deuenerit forte in barbaras nationes. i. extraneas gentes. faciet ne honor cōſulat̄ ip̄m vene- randū barbaris. q. d. nō. Atq̄ p̄ certe. ſi hoc. ſ. facere reuerendū barbaris. foret. i. naturale munus digni- tatibus. nullo modo ceſſarent ab officio ſuo. quocūq̄. i. quocūq̄ loco gentiū. Sicut ignis vbiq̄ terrarū nū- q̄ deſiſtit calere. i. cremare. ſ. qm̄ id. ſ. reuerendū face- re. eis annectit fallax opinio boim et nō p̄pria viſ. il- co. i. ſtatim vanescūt. cū ad eos venerint qui nō eſti- mant eas eſſe dignitates. ſicut ſunt nationes barba- rice. i. extranee. Nota q̄ res nō deſituit a ſua pro- pria opatione. cum enim opatio ſit ſinis habentis operationē. ſc̄do celi et mundi. res deſtituta a ſua opatioe deſtitueret a ſuo fine. et ſic eſſet fruſtra. Si ergo facere reuerendū eſſet naturalis opatio dignitatū. vbiq̄ gen- tium facerent boiem reuerendū. ſed videmus q̄ dignitates que faciunt aliquem reuerendū apud ſuos: apd̄ extraneos nō faciunt ip̄m reuerendum.

Sed hoc apud exteras. Hic p̄bia p̄bat quarta via que ſumit̄ ex hoc q̄ dignitates tempm̄ mutatioe ſorde- ſcunt. quod. n. magna olim fuit dignitas moderno tēpe. p̄ niſſo reputat̄. Unde dicit. Sed hoc qd̄ dixi verū eſt apud exteras nationes. i. extraneas. ſed inter eos apud quos dignitates or̄te ſunt nō p̄petuo durāt. Atq̄ p̄ certe. nā p̄fectura olim erat magna pt̄as apud romanos. ſ. nūc eſt inane nomen. et cēſus. i. p̄cioſitas ſena- torij nunc eſt grauis ſarcina: que olim erat magna dignitas. et ſiquis quondā curaſſet annonā ppli q̄ dicebat̄ p̄fectus annone. ille magnus habebat̄. nūc ea p̄fectura qd̄ eſt abiectius: q. d. niſil. Et. n. pauloante diximus niſil. n. habet p̄rij decoris. qd̄ opinione vtētū. nūc accipit ſplendore nūc amittit. Et tunc epilogat dicens. Igit̄ ſi dignitates nequeunt facere reuerēdos vt p̄z ex prima via. ſi ſordescūt p̄tagione. i. vicio improboꝝ. vt patet ex ſc̄da via. ſi deſinunt ſplendere mutatioe tēporū. vt docet quarta via. ſi vileſcunt eſtimatione gentiū. vt patet ex tertia via. quid eſt qd̄ habeāt in ſe experēde. i. deſiderandepulcritudinis. nedū alijs p̄ſtent. q. d. ni- bil habēt in ſe pulcritudinis. ⁊ ideo nec eā alijs p̄ſtare p̄nt. Nota q̄ p̄fectura quondā erat magna digni- tas apud romanos: ⁊ dicit̄ ille p̄fectus qui ceteris magiſtratus p̄fuit. ⁊ om̄s dignitates in ciuitate roma- na antecellebat. ſ. poſtq̄ Julius ceſar impium inuaſerat talis dignitas ad impatoꝝē trāſſerbat̄ ⁊ diminue- bat̄ eius pt̄as: ita q̄ nome illius dignitatis manſit ſine re. Item ſenatoria dignitas magna fuit apud ro- manos q̄z officij ſenatoꝝ p̄ius fuit honeſtū. ſ. vtiliter cōſulere reipublice. ſed poſtea p̄pulſi fuerūt ſenatoꝝes ad ſeruiendum voluntati p̄ncipis in damnā reipublice.

Adetrū quartū tertiū libri. Sequitur.

In q̄ illud eſt aī aduertendū magis. nā ſi eo abiectior eſt quo magis a plurib⁹ q̄ſq̄ p̄tēniſ. cū reuerēdos facere nequeat. quos pluribus oſtentat. reſpectōres potius impro- bos dignitas facit. Neq̄ nō impune. Red- dunt nanq̄ improbi parē dignitatibus vicē q̄s ſua p̄tagioe p̄maculat. Atq̄ vt agno- ſcas verā illā reuerentiā p̄ has vmbꝛatiles dignitates nō poſſe p̄tingere: ſic collige. Si- q̄s multiplici cōſolatu functus in barbaras nationes forte deuenerit. venerādū ne bar- baris honor faciet. Atqui ſi hoc naturale munus dignitatibus foret ab officio ſuo quo- q̄ gentiū nullo modo ceſſaret. Sicut ignis vbiq̄ terrarū nūq̄ tñ calere deſiſtit. S; qm̄ id eis non p̄pria viſ ſ. hoim fallax annectit opinio. vanescūt ilico cū ad eos venerint q̄ dignitates eas eſſe nō eſtimāt. Sed hoc apud exteras nationes. Inter eos vō apd̄ quos or̄te ſunt: nō p̄petuo p̄durant. Atq̄ p̄- fectura magna olim pt̄as. nūc inane nomē et ſenatoꝝij cēſus grauis ſarcina. Siquis quondā p̄p̄ſi curaſſet annonā magn⁹ habe- bat̄. nūc ea p̄fectura qd̄ abiecti⁹: Et enim pauloante diximus. qd̄ niſil h; p̄p̄rij deco- ris. opinione vtētū. nūc ſplendorem acci- pit. nūc amittit. Si igit̄ reuerēdos facere nequeunt dignitates: ſi vltro improboꝝ p̄tagione ſordescūt: ſi mutatione temporū ſplendere deſinunt: ſi gentiū eſtimatione vi- leſcūt. quid eſt q̄ in ſe experēde pulcritudi- nis habeāt. nedū alijs p̄ſtent.

Sequit̄ metrū quartū tertiū libri.

Quamuis se tyrio supbus ostro. **H**ic incipit quartū metrū huiusmodi qd dicitur metrū valenticū ab inventore dactylicū a pede p̄dante. tetrametrū a numero pedū. In quo metro p̄bia p̄firmat p̄ exēplū qd dignitates nō faciūt vere reuerendū. et p̄ nō est beatitudo. q̄reda in eis: qz dignitates adueniebant nero- ni q̄ pessim⁹ erat: ab eo alijs p̄ferebant: vnde dicit in lra. Quis supb⁹? Nero seuiētis luxurie comeret. i. ornaret. se ostro tyrio. i. purpura tincta in sanguine tyri. et quis comeret se niueis lapillis. i. albis margaritis. tñ ip̄e vigebat. oibus inuisus. i. odiosus. **M**ā improbus nero dabat verendis p̄ribus. i. reuerendis senatoribus

Quamuis se tyrio supbus ostro
Comeret: et niueis lapillis.
Inuisus tamē oib⁹ vigebat.
Luxurie Nero seuiētis.
Sed quondā dabat imp̄ob⁹ verēdis
patrib⁹ indecores curules.
Quis illos igit̄ putet beatos
Quos miseri tribuūt honores.

Profa quinta tercū libri.

Aūo regna regūqz familiaritas ef-
ficere potētez valent: Quid ni: qñ
eorz felicitas p̄petuo p̄durat: Atq̄
plena est exēploz vetustas. plena etiaz p̄ns
etas q̄ reges felicitatē calamitate mutaue-
rint. **O**p̄clara potētia q̄ nec ad p̄seruatio-
nē qdē sui satis efficac̄ inuenit. **N**ō si hec
regnoz ptās b̄titudinis autor est. **N**ōne si
q̄ p̄te defuerit. felicitatē minuāt: miseriam
importet: S; quis late hūana tendāt im-
peria: plures necesse ē gētes relinq̄ q̄bz re-
gū q̄sqz nō impet. **Q**ua vō p̄te b̄tōs faciēs
desinit ptās. hac impotētia subintrat q̄ mi-
seros facit. **H** igit̄ mō maiorez regib⁹ inesse
necesse est miserie portione. **E**xptus sor-
tis sue piculoz tyrannus. regni metus. p̄-
dentis supra verticē gladij terroze silauit.
Que ē igit̄ hec potestas que sollicitudinū
morsus expellere. q̄ formidinū aculeos vi-
tare neq̄t. **A**tq̄ vellēt ip̄i vixisse securi: **S**
nequeūt. **D**ebinc de ptāte glorianē. **A**n tu
potētē cēses quē videas velle qd nō possit
efficere: **P**otentēz cēses qui satellite latus
ambit: q̄ q̄s terret ip̄e plus metuit. **Q**ui vt
potēs eē videat̄ in seruiētuz manu sit⁹ est.

Speritas minos subuertit athenas.

Osi hec regnoz ptās. **H**ic ondit qd potestas regia non est vera
ptās nec beatifica. p̄pter paruitatē extensionis ei⁹ dicens. **O** si hec ptās regnoz est autor. i. cā beatitudinis.
nōne si q̄ p̄te defuerit regia ptās. ip̄a minuāt felicitatē et imp̄tet. i. inducat miseriam. q. d. sic. **S** quis hūana impe-
ria late tēdāt. tñ necesse est plēs gētes relinq̄. q̄bz q̄sqz regū nō impet. nō. n. p̄t esse qd vnus oib⁹ impet. q̄ vō
p̄te desinit potestas faciēs b̄tōs. **H**ac p̄te subintrat impotētia q̄ facit miseros. **H**oc ḡ mō necesse est in regib⁹
eē maiore portione miserie qz felicitatē. cū in maiori p̄te sint impotētes. **N**ota si ptās regia efficit b̄tū. ḡ vbi
ē defect⁹ ptāte regie. ibi erit defect⁹ b̄titudinis. cū igit̄ plures sint gentes sup̄ q̄s nō ē ptās vni⁹ regis qz q̄ subia
ceat sue ptāti seq̄t qd rex in maiori p̄te erit miser z nō beatus. igit̄ in ptāte regia nō p̄sistit vera beatitudo.
Exptus sortis. **H**ic ondit qd in regnatib⁹ nō sit vera ptās. p̄pter annexionē timoris p̄ exēplū dicens. qdā tyrā-
nus. i. dyonisi⁹ exptus sue sortis. i. fortune. quātū eēt anxia piculū met⁹. i. timoris sui. ip̄e silauit. i. silitudinē de
mōstrauit terroze gladij supra verticē p̄dētis. **Q**ue ē igit̄ h̄ ptās q̄ neq̄t expellere morsus. i. corrosiōes sollici-
tudinū. nec p̄t vitare aculeos. i. stimulos formidinū. i. timor. q. d. exilis. i. pua est talis ptās. **N**ota qd dio-
nisi⁹ fuit qdā rex q̄ cū req̄reret a quodā suo familiari. q̄re sp̄ tristaret cū tñ sp̄ b̄ret b̄tām vitā. iste dionisi⁹ vo-
lēs sibi desiḡre cāz sue tristicie iussit eū poni inē epulas lautas: z sibi supra verticē iussit suspēdi gladiū acutuz
tenui filo. **I**ste viso gladio p̄terit⁹ epulari nec letari potuit. **C**ui dixit dionisi⁹: talis. n. est vita mea quas tu
beatā putabas. sp. n. mortē mihi imminētē p̄uideo. **C**onsidera ḡ quō felix esse poterit qui timere nō desinit:
Atq̄ vellēt ip̄i. **H**ic p̄bia ondit idē q̄ta rōne q̄ sumit̄ ex defectu securitatē dicens. **A**tq̄ p̄ certe. ip̄i reges vel-
lent vixisse securi. **S** nequeūt. i. nō p̄nt. debinc. i. ex q̄ seq̄t qd securi eē nō p̄nt. quō glorianē de sua ptāte. qd nō ē
faciendū. qd p̄bat dicens. **A**n. i. nunqd. tu potentē censes. i. iudicas illuz quē videas efficere. i. p̄ficere velle qd
nō potest. q. d. nō est potens. **A**n. i. nunqd. illum censes potentē. q̄ ambit. i. circūdat lat⁹ suū satellite. i. multi-
tudine. q̄ plus metuit illos q̄s ip̄e terret. q̄ vt videat̄ potēs sit⁹. i. locat⁹ ē in manu seruiētū. q. d. nō ē potēs.

Nota ex lra pot formari talis ro. illud qd no facit boiem securu hoc no facit vere beatu. s potetia tpalis e
hmoi: igit r. Cosequencia est nota. qz quato maior potetia tanto minor securitas. **N**ota reges securi esse n
pnt. qz incommoditates iminetes no pnt no formidare. **M**arrat. n. valeri^o de dionisio supradicto. qz intantū ti-
muit tonfores barbaz qz filias suas docuit detondere barbas. ipis aut senescetib^o pcepit vt barbā z capillos
sibi abureret. et lectū cubicularē i lata fossa fecit. in quē se ligneo poterecepit. qz satellites z barbaros timuit.

Nā qd ego de regū. **H**ic pbia oñdit qz in familiaribus no pñstet vera potentia. scdo excludit quandā obie-
ctionē ibi. **A**n presidio. **P**robat qz familiaritas re-
gū no facit esse vere potentē. cū hmōi familiaritas n
possit retineri ad nutū. z ipa retenta frequenter ver-
git in nocumentū. dicit g. **N**ā qd ego differā. i. dicaz
de familiarib^o regū. cū ipa regna demonstrē esse tate
imbecillitatis. qz. s. familiares regū regia ptās inco-
lumis. i. sana sepe pñsternit. et ipa regia ptās lapsa eti-
am pñsternit ipos. quō aut regia ptās incolumis de-
struat suos familiares. docet p exēpla dicens. **M**ero
coegit Senecā familiarē suū pceptorē. i. magistrum
ad arbitriū eligēde mortis. **A**nthoni^o impator obie-
cit gladijs militū **P**apinianū suū familiarē diu potē-
tē inter aulicos. **A**tqz p certe: vterqz Seneca z **P**api-
nian^o voluerūt renūciare sue potētie. ppter crudeli-
tatē principū voluerūt se subtrahere ab eis. qz duo-
rū seneca conat^o e opes suas tradere **M**eroni vt ipm
placaret. z voluit se pferre in ociū. i. in vitā solitariā
s dū ipa moles. i. magnitudo potētie. trahit ipos ru-
ituros. i. casuros. neuter effecit qd voluit. q est g ista
potētia quā habētes ptimescūt. quā cū habere velis
nō sis tut^o. z cū deponere cupias vitare nō possis. vt
patuit de Seneca z papiniano. **N**ota **M**ero fin-
gebat se mgm suū Senecā timere. **P**ostqz impator
fact^o est sicut in puericia. **A**n mādauit sibi vt genus
mortis eligeret: qz viuere nō posset. **S**eneca cibo et
potu satiatas apire fecit venā z bibens de anulo ve-
nenofo interijt. **A**ntiq. n. potētes z nobiles sub gem-
ma anuli. venenū portabāt: vt si qd aduersi eis pti-
gisset ad mortē pfugerēt. **I**te antonius exns im-
pator in suos tyrannizauit: qz papinianū suū familia-
rē diu inter aulicos potētē gladijs militū occidi fecit
ex qb^o pz quō regia ptās incolumis sepe suos fami-
liares pñsternit. **Q**uō aut regia ptās lapsa pñsternat
suos familiares ex hoc pz. cū em familiares imitan-
tur regiam ptātē necesse est vt ipsa deficiēte etiā ipsi
familiares deficiant.

An presidio sunt. **H**ic pbia excludit obiectionem.
Possz. n. aliqs dicere qz hō potest pseruari in sua po-
tentia p amicos. vñ qz aliqz pdūt ptātē est. ppter dese-
ctū amicorū: hoc excludit pbia dicens qz hoc nō pot
esse verū de amicis qz fortuna pcciliant. de amicis aut qz virtute pcciliant nō est hic loquēdū. cū nō pputent in-
ter bona fortune de qb^o hic loqmur: vnde dicit in lra. **A**n pñsidio. i. auxilio. sunt amici qz non virtus s fortuna
pcciliat. q. d. nō: hoc pbat p locū ab oppositis sic. **Q**uē felicitas. i. fortuna fecit amicū: illū infortunū faciet ini-
micū. qz vō pestis est efficacior ad nocendū qz familiaris inimicus. q. d. nulla. qz inimiciā illi^o cauere nō possū-
mus cū ei pñstent secreta nostra ppter familiaritatē. **N**ota de amicis sophisticis loqz **S**eneca. ix. epla. **Q**ui
utilitatis cā assumptus fuerit tādū placebit qz diu utilis fuerit. **A**micorū turba florentes circūfedit. sed circa
euersos solitudo est. vñ poeta. **N**ā precio quesitus amor cū munere cedit. **I**n qz tū durat largitio durat ami-
cus. **A**lter poeta. **D**ū fortuna tonat fugietes terret amicos. **N**ā qz amet qz nō vera pcella docet. **E**t al^o poe-
ta. **D**ū zephyrus flabat multis comitabar amicos. **A**st ois aqlo turbine flante fugat. **E**t orati^o. **H**orrea formi-
ce nūqz ad inania tēdūt. **N**ullus ad amissas ibit amicus opes. **Q**uā familiaris inimicus multū noceat dicit
poeta. **N**us nocet vt noffis ad cūcta domesticus hostis. **E**t res ipa docet qualiter ipse nocet.

Adetrum qntum libri tercij.

Qui se volet esse potentē. **H**ic incipit metz qntū hui^o tercij qd dī pamanciū ab inuētoze. anapesticiū a
pede pdñante. catalecticiū qz vna syllaba deficit ad metri pfectionē. in q metro pbia oñdit quō vā po-
tētia sit acqreda dicēs. **Q**z vera potētia pñstet in repmēdo viciosos mor^o vel pccipias inordinatas. qz
sine h nullus ē vere potēs quātūcūqz dñef. dicit g. **I**lle qz volet se esse potentē. tomet aios feroces. i. crudeles
qz crudelitate hō assimilāt feris. nec submittat colla victa libidine. i. pccipie. fedis habenis. i. viciosis motib^o
licz. n. tellus indica. i. terra indie tremiscat tua iura longe. i. licet ptās tua extēdat se ad indiaz. z lz tibi seruiat
vltima tile qz ē insula vltra britaniā vbi sol facit solsticiū estiuū z vltra nō pgregit. tñ nō posse pellere atras cu-
ras. i. obscuras solitudines z fugare miseras qrelas puenientes ex aduersitate fortune nulla est potētia.
Nota qz vere potēs ē qz sensualitatē subijcit rōni. vñ **S**eneca. **S**i vis oia tibi subijcere: subijce te rōni. mul-
tos. n. rēxeris si rō te rēxerit. **E**t aresto. iij. ethic. **Q**uēadmodum puez oportz viuere fm pcepta pedagogi ita
oportz pccipabile psonare rōni. **I**te **S**eneca. **M**agnū impiū regit qz sibi p dñat. **F**ortior ē qz cupiditatē vñ
at qz qz hostē subijcit. **E**st. n. difficillimū vincere seipm. **E**t salomō. **F**ortior ē expugnator qz expugtoze vrbū.

Prosā sexta libri tercij.

Nā qd ego de regū familiarib^o differaz:
cū regna ipa tante imbecillitatis plena de-
monstrē. quos quidē regia ptās sepe inco-
lumis. sepe aut lapsa pñsternit. **M**ero **S**ene-
cā familiarē pceptorēqz suū ad eligēde mō-
tis coegit arbitriū. **P**apinianū diu int au-
licos potentē: militū gladijs **A**ntoni^o ob-
iecit. **A**tqz vterqz potētie sue renūciare vo-
luerūt quoz seneca opes etiā suas tradere
Meroni: seqz in ociū pferre conatus ē: s dū
ruituros moles ipa trahit: neut qd voluit
effecit. **Q**uē igit ista potētia quam ptime-
scūt hñtes quā nec cū hñe velis tut^o sis: z cū
deponere cupias: vitare non possis? **A**n
pñsidio sunt amici: quos nō virtus s fortuna
pcciliat: sed quē felicitas amicū fecit: infor-
tuniū faciet inimicū. **Q**uē vō pestis effica-
cior ad nocendū qz familiaris inimicus.

Adetrum qntū tercij libri.

Qui se volet esse potentem.
Animos tomet ille feroces.
Nec victa libidine colla
fedis submittat habenis.
Et enim licet indica longe
Tellus tua iura tremiscat
Et seruiat vltima tile
Tamen atras pellere curas
Adiferasqz fugare querelas
Non posse: potentia non est.

Gloria vero fallax. Ista est sexta. propha huiusmodi in qua propha ostendit quod gloria mundana non spectat ad veram beatitudinem: nec facit vere beatum. Et primo ostendit hoc de gloria proprie virtutis. secundo de gloria. que provenit ex nobilitate sanguinis. ibi. Ita vero. Primo ostendit intentum de gloria que provenit ex laude false virtutis. Secundo de illa gloria que ex veris meritis procedit. ibi. Que si etiam. Primo ostendit tale rationem. Illud quod est fallax non spectat ad beatitudinem. nec facit beatum. sed gloria false acquisita est fallax: quia. An dicit in littera. Gloria vero que fallax est et turpis super. satis patet. quod aut sit fallax. probat autoritate cuiusdam poete qui tragedias composuit dicens. Unde tragicus quidam exclamat et ponit autoritatem eius in greco quod tantum sonat in latino. Gloria gloria in milibus mortalium nihil aliud facta est quam magna aurum inflatio. quod manifestat dicens. Plures enim. magni nomen. id est gloria abstulerunt. id est false receperunt. falsis opinionibus vulgi. Et ostendit quod huiusmodi gloria sit turpis dicens. Quo. scilicet iam dicto. scilicet habere gloriam falsis opinionibus. quod turpius excogitari potest. quod dicitur nihil. Nam qui falso predicant. id est laudant. necesse est ut ipsi erubescant suis laudibus. Nota quod secundum Tullium gloria est frequens fama cum laude. Et est duplex vana et vera. vana gloria est que nullo proficiente procedit inesse. Vera est que nullo proficiente non procedit inesse. Fama autem est cognitio alicuius non solum in vicino: sed etiam in remoto. Nota quod fama inducit gloriam falsam. gloria falsa erubescit. Nam erubescit est crimen in gloriationis: causatum ex aliquo turpi perpetrato. Cum autem aliquis se cognoscat false acquisisse gloriam. tunc hoc timet manifestari ex manifestatione incidit gliationem et verecundiam. Que si etiam meritis quesite. Hic propha probat quod gloria meritis acquisita non spectat ad beatitudinem. intendens tale rationem. Illud non spectat ad beatitudinem de qua nulla est cura sapienti: sed de gloria etiam meritis acquisita nulla est cura sapienti: ergo. Maior est nota. Nam sapiens maxime curat beatitudinem cum sit maxime felix. et tibi. minorem ponit in littera dicens. Que. scilicet laudes spectantes ad gloriam: licet sint quesite meritis. quod tamen adiecerint scire sapientis. quod bonum suum meritum non rumore populari sed veritate scire. quod dicitur nihil. Secundo probat idem per locum ab oppositis dicens. Quod si pulchrum est per pagasse nomen. ergo miserum est nomen non per pagasse. sed cum per magna parte terrarum necesse sit nomen non esse per pagatum. necesse est per maiori parte miserum esse: dicitur ergo. Quod si hoc ipsum pulchrum videtur. scilicet per pagasse. id est divulgasse. nomen. id est gloriam. sequens est ut iudicet sedum non extedisse nomen. sed sicut paulo ante differui. necesse sit esse plures gentes. ad quos fama unius hominis nequeat pervenire. sit. id est contingit. ut per maxima parte terrarum ille videatur in gloriosus. que tu estimas gloriosus. Et quia aliquis diceret sufficit ad beatitudinem quod homo sit gloriosus in populo suo habendo favorem populi. Dicit propha inter bona bona qui sunt in operatione virtuosa non puto gratiam popularem dignam memoratiōe. que nec iudicio recte rationis pervenit: nec unquam firma perdurat. Nota quod sapienti non est cura de gloria. quia dicit Macrobius. Sapiens fructum in conscientia ponit. stultus autem in gloria. Et Seneca. Conscientiam potius quam famam attende. sed plerique famam. pauci conscientiam verentur. Nota quod fama popularis non pervenit ex recto iudicio rationis. plus enim. propter sequitur inclinationem sensus quam iudicium rationis. Nec etiam fama eorum perpetue durat. quia secundum diversas passiones vulgi variatur fama populi. Unde vulgares iudicant secundum concupiscentiam non secundum reverentiam. Pro tanto similes sunt aures quare intuitum non illuminat et dies cecat. ex quarto huiusmodi propha quarta.

Prosa sexta tercii libri.

Gloria vero que fallax sepe que turpis est. Unde non iniuria tragicus exclamat (Gloria gloria in milibus mortalium nihil aliud facta nisi aurum inflatio magna) Plures enim. magni sepe nomen falsis vulgi opinionibus abstulerunt: quo quod turpius excogitari potest. Nam qui falso predicant: suis ipsi necesse est laudibus erubescant. Que si etiam meritis conquesite sint. quod tamen sapientis adiecerint conscientie: quod bonum suum non populari rumore: sed scire veritate meritum. Quod si hoc ipsum per pagasse nomen: nomen pulchrum videtur: sequens est ut sedum non extedisse iudicet. Sed cum (ut paulo ante differui) plures gentes necesse sit esse ad quos unius fama hominis nequeat pervenire fit ut que tu estimas esse gloriosus esse per maxima parte terrarum videatur in gloriosus. Inter hec vero populari gratiam nec memoratiōe quod dignam puto. que nec iudicio vero pervenit. nec unquam firma perdurat. Nam vero que sit inane: que futile nobilitatis nomen: quos non videat: que si ad claritudinem refert: aliena est. Videtur namque esse nobilitas quodam de meritis veniens laus parentum. Quod si claritudinem predicatio facit: illi sint clari necesse est que predicant. Quare splendidum te si tuam non habes: aliena claritudo non efficit. Quod si quid est in nobilitate bonum. id esse arbitror solum. ut imposita nobilibus necessitudo videatur. ne a maior virtute degenerent.

tionis pervenit: nec unquam firma perdurat. Nota quod sapienti non est cura de gloria. quia dicit Macrobius. Sapiens fructum in conscientia ponit. stultus autem in gloria. Et Seneca. Conscientiam potius quam famam attende. sed plerique famam. pauci conscientiam verentur. Nota quod fama popularis non pervenit ex recto iudicio rationis. plus enim. propter sequitur inclinationem sensus quam iudicium rationis. Nec etiam fama eorum perpetue durat. quia secundum diversas passiones vulgi variatur fama populi. Unde vulgares iudicant secundum concupiscentiam non secundum reverentiam. Pro tanto similes sunt aures quare intuitum non illuminat et dies cecat. ex quarto huiusmodi propha quarta.

Ita vero que sit inane que futile. Hic probat quod gloria pervenit ex nobilitate sanguinis. etiam non spectat ad veram beatitudinem. Et primo ostendit vanitatem huiusmodi glorie. secundo ostendit quod boni sit in nobilitate. ibi. quod si quid. dicit primo. Ita vero quos non videat que inane que futile. id est labile sit nomen nobilitatis. quod dicitur manifestum est. que. scilicet nobilitas. si refert ad claritudinem. id est ad gloriam. aliena est ab illis que se nobiles esse gloriantur. quod probat per diffinitionem nobilitatis dicens. Nam quod nobilitas videtur esse quedam laus veniens de meritis parentum. que si predicatio. id est laus. facit claritudinem. necesse est ut illi sint clari. que predicant. id est laudant. huiusmodi autem sunt parentes non tu. quare si non habes tuam claritatem que ex laude tua perveniat. aliena claritudo non efficit te splendidum. id est gloriosus. Notandum quod nobilitas sanguinis est inane et futile nomen. quia nihil vere nobilitat hominem nisi virtus. An Alanus in libro de planctu nature. Quid tibi nobilitas: quid clarum nomen auorum? Si servus vicis factus est ipse tuus. Item. nobilis est enim si quis virtute refulget. Degener est solus cui mala vita placet. Et pauper Henricus. Non prosigne genus. non preclarum nomen auorum. Sed probitas vera nobilitate viget. Et Seneca. Nemo est melior altero nisi qui rectius ingenium habet altero. et ad bonas artes aptius.

Quod si quid est. Hic ostendit cuiusmodi bonum sit in nobilitate dicens. Si quid bonum est in nobilitate. illud solum esse arbitror. ut nobilius videatur imposita necessitudo. ne a virtute maior. id est progenitorum. degeneret super per mores viciosos. melius est enim. a patre ignobili descendere et morigeratum esse. quam a nobili et per vicia degenerare. Notandum quod gloriam non esse de nobilitate. quia dicit Seneca. Si pulcher est lauda natura. si nobilis si lauda parentis. si virtuosus et sapiens lauda te ipsum. si dives lauda fortunam. si potes expecta paulisper et nihil eris. Notandum secundum Tullium optima hereditas a patribus traditur liberis. oī patrimonio presentior. scilicet gloria virtutum et decor rerum gestarum.

Metrum sextum tercii libri.

Omnne humanū genus. Illud est sextū metrum huius tercij qd̄ d̄r̄ alemānicū ab inuētoze. dactylicū a pede p̄d̄ante. trimetrum a numero pedū. ypcatalecticū qz̄ vna syllaba sup̄abundat. In q̄ metro p̄bia p̄bat om̄es boies cē nobiles p̄ter viciosos dicens. Om̄e gen̄s boim̄ in terris cuiuscūqz̄ sit p̄ditiois. surgit ab ortu filij qz̄ fm̄ aiām om̄is sunt ab vno creatore. vñ. n. est pater rex. i. vñ. creator sup̄. nobilis qui cuncta ministrat. sup̄. gubernādo. ille vnus p̄r dedit p̄hebo radios suos. dedit lune cornua: dedit boies terris. i. habitare in terris. dedit celo sydera p̄pter ornatū eius. Hic pater clausit aios mēbris sup̄. corporeis aios inqz̄ petitos. i. acceptos celsa sede. i. in celo. Igit̄ nobile germen. i. nobile p̄ncipiū. edit. i. p̄ducit. cunctos mortales. i. boies. **O** homines qd̄. i. ad qd̄. strepitis. i. cū strepitu iactatis. genus v̄m̄ z̄ pauos vestros. si em̄ tu spectes. i. p̄sides auroz̄ dēi z̄ p̄mordia v̄a. nullus extat. i. est degener. i. ignobilis. nisi fouens. i. operans peiora vicijs suis deserat p̄p̄ū ortū. i. deum a q̄ p̄cessit. **Nota** qz̄ om̄es boies ex ea p̄te q̄ sunt homines. sunt eq̄ nobiles. cū. n. nobilitas sit quedā excellentia p̄tracta ab origine. nobilitas hominis p̄cipue d̄z̄ attendi ex ea p̄te q̄ est hō. s. ex p̄te aie. Cum igit̄ in omnibus hoibz̄ sit eadē origo aie. qz̄ om̄es aie sunt a deo: om̄s boies sunt eque nobiles. Solū aut̄ illi sūt ignobiles. q̄ degenerant a sua origine. q̄n̄ia aut̄ a sua origine p̄ducta est a deo. et est filius deo. ideo illi soli a nobilitate degenerant. q̄ vicijs moribz̄ similitudinē dei deturpant: quā ex origine p̄traxerūt. **Nota** dicit aios celsa sede petitos: hoc loq̄tur more platonico. q̄ voluit om̄s aias simul esse creatas in celo z̄ postea mitterent̄ in corpa: qd̄ nō est verū. sed aie creatur in corpibus. q̄ loq̄tur more platonico qz̄ d̄ aias receptas in celo clausit mēbris corporeis. z̄ de h̄ magis videbit̄. ix. metro huius tercij. **Nota** qz̄ om̄i hominū ē vna origo. qz̄ a deo sunt creati. quē p̄sem om̄nes vocam̄. z̄ om̄es aie sunt a deo: q̄ nullus est nobilior alio fm̄ creationē. licet fm̄ ingenij bene. qz̄ soli illi sunt ignobiles q̄ degenerat̄ suā genealogiā cū descendūt a virtutibus z̄ adberent vicijs.

Prosa septima tercij libri.

Quid aut̄ de corpis voluptatibz̄. Ista est p̄sa septima huius tercij in q̄ p̄bia on̄dit b̄titudinē nō esse in voluptate. et p̄mo on̄dit hoc de voluptate generaliter. sc̄do de quadā voluptate sp̄alit̄. sc̄da ibi. Honestissima qd̄. Primū p̄bat dupliciter fm̄ qz̄ ponit duas rōnes. sc̄da ibi. Que si beatos. Primo int̄dit talē rōnē. In illis nō p̄sistit beatitudo ad q̄ sequūt̄ multe incommoditates. s̄ ad voluptates sequūt̄ multe incommoditates: sicut declarat in l̄ra z̄ dicit. Quid loq̄r de voluptatibz̄ corpis. i. delectatōibz̄ corpilibus quarū appetentia. i. cupiditas plena ē anxietatis. qz̄ hō anxiat̄ cū caret eo qd̄ cupit. satietas v̄o. i. plenitudo voluptatū. plena est p̄nie. i. p̄ne. cū igit̄ voluptatibz̄ sit p̄iuncta anxietas z̄ p̄nia in eis nō consistit beatitudo. et addit quantos morbos ille voluptates. z̄ q̄ntolerabiles dolores solent referre corporibus fruētū eis. quasi quedā fructū neq̄tie sup̄. satis patet. qz̄ voluptatū mot̄. i. affectus. qd̄ beat̄ iocunditatis. i. voluptatis ignoro. quisqz̄ aut̄ volet reminisci suaz̄ libidinū. i. voluptatū. ip̄e intelliget. i. cognoscet. exitus. i. fines voluptatū esse tristes. **Nota** qz̄ duplex est voluptas. s. intellectualis z̄ corpalis. prima est prosequēda. s. intellectualis: qz̄ p̄sistit in speculatiōe aiām beatificans. Sc̄da ē fugienda. qz̄ p̄sistit in delectatiōe sensuali. corpus mortificans. vñ Seneca. li. epla dicit. Voluptates p̄cipue extirpa que latronū more nos amplectunt̄ vt strangulent. z̄ Tullius. Voluptas impedit om̄e p̄siliū. atqz̄ (vt sic dicā) oculos p̄stringit mentium. z̄ inimica est rōni. nullū vult cū virtute habere p̄merciū. **Nota** qz̄ voluptas plena est p̄nia. Narrat. n. valerius. qz̄ cū Demostenes p̄hs quereret amorē Thaidis meretricis vt p̄sensum ferret ei. centū talenta p̄tēs. Demostenes aspiciens in celū r̄ndit: p̄ tanto p̄cio nō em̄ā tantū p̄nie. sc̄bat. n. qz̄ voluptatē inseparabiliter seq̄t̄ penitentia. **Nota** qz̄ voluptates multos morbos afferunt. qz̄ dicit Seneca i quadā epla. Multos morbos multa fercula fecerūt. Et vult Aristoteles in ethicis. qz̄ laborantes in passionibus venenis z̄ crapule maxime transmutantur fm̄ corpus. crapula. n. plures occidit qz̄ gladius. **Que si beatos.** Hic p̄bia p̄bat p̄clusionē p̄us positā alio mō deducēdo ad incōueniēs. Et est ratio ista. Si in voluptatibz̄ p̄sisteret beatitudo. seq̄ret̄ qz̄ pecudes essent beate qd̄ est falsū. pecudes. n. laborāt ad explendā corpis voluptatē. vñ dicit. Que voluptates si p̄nt explicare beatos. nihil cause est. i. nihil impedit. qz̄ pecudes dicant̄ esse beate. qz̄ ois intentio festinat ad explendā corpalem lacunā. i. ingluviē ventris. **Notandū** qz̄ cū felicitas sit bonū nature rōnalis. nullus bestias felicitabit: qz̄ tm̄ genus boim̄ viuit arte et ratione. **Notandū** qz̄ ad fugam bestialū voluptatū hortat̄ arestoteles alexandrū quadā epla dicens. O alexander declina a conatibus bestialū voluptatū. que corruptibiles sunt. carnalis. n. appetitus inclināt ad corpales voluptates que p̄tristant intellectū. Et subdit. Conatus voluptatū generat carnalē amorē. Hic generat auariciā. s̄ generat desiderij diuitiaz. que generant inuerecūdiā. inuerecūdiā p̄sumptionem. p̄sumptio infidelitatē. infidelitas latrocinij: p̄pter que mala vitāda est voluptas.

Adetrū sextū libri tercij.

Omnne humanum genus in terris
Simili surgit ab ortu.
Unus em̄ rerū pater est
Unus q̄ cuncta ministrat.
Ille dedit p̄hebo radios
Dedit z̄ cornua lune.
Ille homines etiā terris
Dedit z̄ sydera celo
Hic clausit membris animos
Celsa sede petitos
Mortales igit̄ cunctos
Edit nobile germen.
Quid genus et pauos strepitis:
Si primordia vestra.
Autoremqz̄ deum spectes.
Nullus degener extat
Ni vicijs peiora fouens.
Proprium deserat ortum.

Prosa septima tercij libri.

Quid aut̄ de corpis voluptatibz̄ lo-
quar. quarū appetētia qd̄ plena ē
anxietatis. satietas v̄o p̄nie. Quā-
tos ille morbos. q̄ntolerabiles dolores q̄
quendā fructū neq̄tie fruētū solent refer-
ri corpibz̄. quaz̄ motus qd̄ habeat iocundē
tatis ignoro. Tristes v̄o eē voluptatū exi-
tus. q̄sqz̄ reminisci libidinū suaz̄ volet. in-
telliget. Que si beatos explicare p̄nt. nihil
cause est quin pecudes quoqz̄ beate esse di-
cant̄. quarum om̄is ad explendam corpo-
ralem lacunam festinat intentio.

Donestissima q̄dē piugis foret. Dic p̄bia oñdit q̄ b̄tudo nō p̄sistit in quadā sp̄ali voluptate. s. in matrimo-
nio. q̄ licita est p̄pter generationē plis. intendēs talē rōnē. In illa voluptate nō p̄sistit felicitas q̄ habet anxie-
tatē sibi annexa: s̄ voluptas matrimoni est b̄mōi sicut tāgit in l̄ra: vnde dicit. *Focunditas piugis et liberorū*
foret honestissima: s̄ nimis est extra naturā dictū. q̄ natura abhorret qd̄ volo dicere. q̄ nescio. i. taceo. quē. id
est aliq̄ inuenisse. i. habuisse filios tortozes. quoz filioz q̄ sit mordax. i. anxia. q̄cunq; p̄ditio siue bona siue
mala neq; necesse est te admonē als exptū ē neq; necesse ē admonē te nūc anxiū. i. q̄ ego p̄bo sniaz Euripedis
mei p̄bi q̄ dixit: carentē liberis infortunio felice esse.

Donestissima q̄dē piugis liberorūq; fo-
ret iocūditas: s̄ nimis e natura dictū ē. ne-
scio quē filios inuenisse tortozes. q̄rū q̄ sit
mordax quecūq; p̄ditio. neq; als exptuz te.
neq; nūc anxiū necesse est admonere. In q̄
euripedis mei sniam p̄bo. q̄ carentē liberis
infortunio dixit eē felice.

H Metru septimū tercū libri

Habet hoc voluptas omnis.

Stimulis agit fruentes

Apiumq; par volantū.

Tibi grata mella fudit.

Fugit: et nimis tenaci

Ferit icta corda morfu.

Prosa octaua tercū libri.

Nihil igit̄ dubiū est quin be ad bea-
titudinē vie tenua quedā sint: nec
pducē eo quēq; valeāt ad qd̄ se pdu-
cturas eē p̄mittūt. Quātis v̄o implicate
malis sint breuissime mōstrabo. Quid em̄
pecuniā ne p̄gregare conaberis: sed eripies
habenti. Dignitatib; fulgere velis: danti
supplicabis. Et q̄ p̄ire ceteros honore cu-
pis: p̄scēdi hūilitate vilescēs. Potētā ne
desideras subiectoz infidijs obnoxius: pi-
culis subiacebis. Gloriaz petis: s̄ p̄ aspera
queq; distract: securus esse desistis. Volu-
ptariā vitā tegas: s̄ q̄s nō spernat atq; ab-
ijciat vilissime fragilissimeq; rei corpis ser-
uū: Jam v̄o q̄ bona p̄ se corpis ferūt. q̄xi-
gua q̄ fragili possessione nitunt. Nam enim
elephātes mole. thauros roboze supare po-
teritis: Num tigres velocitate p̄rebitis:

plicata p̄dicta bona in q̄b; aliqui posuerūt felicitatē. sc̄do oñdit q̄ perilia sunt corpis bona. ibi. Jam v̄o. Pr̄o
dicit. Nulli dubiū est p̄dicta cōsideranti q̄n be vie q̄b; nitunt̄ boies ad beatitudinē puenire sint quedā de-
uia. nec valeant quēq; pducere eo. i. illuc ad qd̄ p̄mittunt se esse p̄ducturas. quātis v̄o malis sint implicate
breuissime monstrabo. Quid. n. suple istoz est sine malo. q. d. nihil. vñ subdit. Pecuniā p̄gregare ne conateri
id est laborabis. s̄ eripies. i. recipies habenti. et ita implicaberis malo violentie. velis fulgere dignitatib; dan-
ti supplicabis. et q̄ cupis ceteros p̄ire honore. tu vilescēs hūilitate p̄scēdi potentā ne desideras. subiacē-
bis piculis subiectoz. gloriā petis: s̄ p̄ aspera distractus securus esse desistis. Voluptariā vitā tegas. s̄ q̄s nō
spernat atq; abijciat tāq; p̄teptibile seruū vilissime. q̄ p̄ et fragilissime rei. s. corpis. *Notandū q̄ hō q̄rēs*
pecuniā incidit in malū violentie. q̄ ois pecuniosus ē violentus p̄mo ethicoz. Sed quērēs dignitates et ho-
nozes humiliando se alijs supplicabit. Sed dicit seneca in libro de beneficijs. Molestū est verbū et onerosum
dimisso vultu dicere: rogo. Querens aut̄ potentiaz et gloriā: oportet q̄ p̄pter potentā et gloriā defendendā
p̄secutionibus improboz se obijciat. et sic securus esse desistit. Querēs aut̄ vitā voluptuosam oportet q̄ cor-
pori seruiat. Sed dicit Seneca. Maior sum et ad maiora genitus sum q̄ q̄ sim mancipiū. i. seruus mei corpo-
ris qd̄ nō aliter aspiciam q̄ aliquod vinculi mee libertati circūdatū.

Jam v̄o. Dic p̄bia p̄bat in speciali q̄ vilia sunt bona corpis que aliqui reputāt exilia bona. secundo breuē
recolligit supradicta ibi. Ex quibus omnibus. Primo ostendit intentū de magnitudine. fortitudine et corpo-
ris agilitate. sc̄do de pulcritudine. ibi. Forme. v̄o. Primo oñdit q̄ homo nō debet mirari de magnitudine for-
titudine et agilitate corpis q̄ illa excellentius inueniūtur in brutis q̄ in hoibus dicens. Jam v̄o qui ferunt. i.
cupiūt. bona corpis p̄ se. i. gratia sui tanq̄ sunt optima. q̄ exigua. i. valde vilia. q̄ fragili possessione nitunt. id
est laborant. Nam. n. elephātes mole. i. magnitudine supare. id est excedere poteritis. nec thauros roboze.
id est fortitudine. Nam tigres p̄rebitis velocitate.

Notandū q̄ anxietas inest patrib; p̄pter maliciā
filioz. Marzat. n. euripedes tropi in historia roma-
noz q̄ demetrides in suos sc̄uies filios. duos ex eis
interfecit. et cū p̄segrēt terciū: ille p̄gregato exercitu
obsedit patrē. Pater aut̄ videns se nō posse euade-
re seipm̄ interfecit. Etia pater anxiat̄ de bonis filijs
p̄pter incensam dilectionē eoz et p̄motionē. q̄bus si
aliqd̄ aduersi p̄tigerit. pater reputat se infelicē. Et q̄
patet q̄ voluptas piugalis h̄ anxietatē sibi annexā.

H Metru septimū tercū libri.

Habet hoc voluptas ois. Istud est metru se-
ptimū hui; tercū qd̄ d̄ anacroanticuz ab in-
uentore. Iambicū vel anapesticuz a pede p̄-
d̄nante: q̄ habet p̄mū pedē anapestum et reliquos
iambos. et est dimetrum. id est quatuor pedum. ca-
talecticū. q̄ deficit syllaba. nā post tres pedes rema-
net vna syllaba de quarto pede. In quo metro p̄bia
oñdit q̄d mali p̄sequat̄ omnē voluptatē. ois. n. volu-
ptas p̄ter anxietatē sibi annexā est trāsitoria. qd̄ cō-
firmat p̄ qd̄dā exemplū dices. Ois voluptas h̄ hoc
qd̄ dicit. q̄ voluptas agit. i. verat. fruentes stimulis
i. p̄nitionib; et est par. i. similis stimulis. apū volā-
tū. vbi p̄ postq; apis fudit grata mella. fugit et ferit
corda icta. i. p̄cussa anxietate. nimis tenaci
morfu. q. d. iocūditas voluptatis nimis est trāsitoria. s̄ anxi-
etas quā affert nimis est p̄mansura. *Notandum*
licet ois voluptas corpalis p̄mo delectet et postea p̄-
gat ad modū apū. cū hoc maxime inuenit̄ i volupta-
te venerea. ad cuius fugā arestoteles hortat̄ alexan-
drū dices. Clemēs impator noli te multū inclina-
re ad coyū. q̄ coyū est quedā p̄ietas porcoz. q̄
igit̄ tibi glia si exerceas viciū bestiarū et ac̄brutoz.
Crede mihi indubitanter q̄ coie est destructio cor-
poris abbreviatio vite. corruptio virtutū. legis trās-
gressio. et generat feminicos mozes. Qualiter aut̄ sit
fugienda delectatio venerea docet Alanus in de plā-
ctu nature dicens. Si venerē fugare velis: loca t̄pa
vita. Nā loq; et t̄ps pabula donant ei. Et paup̄ Hen-
ric; loquēs de amore dicit. Proscribas igit̄ gladijs
et fustib; ipm̄. Et fugiēdo fuga quē fuga sola fugat.

Prosa octaua tercū libri.

Nihil igit̄ dubiū est. Ista est octaua p̄sa hui;

tercū in q̄ p̄bia oñdit quātis malis sint im-

Respice spacium. i. magnitudinem celi. firmitudinem. i. fortitudinem celi. celeritatem. i. velocitatem eius. et aliquam desinitem. i. cessante. mirari vilia. i. inferiora bona. quod quod de celum non his predicis potest inno multominus miranda est quae sua ratione. i. intelligentia quam regit. sic similiter in homine multo magis laudanda sunt bona rationis quam bona corporis. **N**ota quod bona corporis sicut magnitudo. fortitudo. agilitas non multum sunt miranda. quod dicit Seneca. Non magnitudine et corporis velocitate magne res geruntur sed virtute. **U**n catbo. Consilio pollet cui vim natura negavit. **I**te Seneca. Excellentia ingenium potest latere sub quocumque pelle. **N**ota secundum Isidorum in libro etymologiae. Elephantem greci a magnitudine corporis putant dictum. eo quod formam montis praefert apud indos non dicitur barro eo quod vox eius barritus dicitur. **D**entes eius ebur. rostrum eius pmosade dicitur.

Nota secundum Isidorum. Tigris est bestia variis coloribus distincta. mirabilis velocitatis. ex cuius nomine quidam fluvius tigris appellatur. qui rapacissimus est omnium fluviorum. **E**t sciendum quod pro bestia dicitur hec tigris in genitivo tigris vel dis. sed pro fluvio dicitur tigris. et in genitivo huius tigris.

Forme vero nitor. **H**ic philosophia ostendit intentum de pulcritudine forme super. quod sit exile bonum. quod est transitoria. et quod est tamen superficialis. et dicit. **V**ero pro sed. nitor. i. pulcritudo forme. ut. i. quod rapidus est. ut. i. quod velociter est transiens. et est fugatior. i. mutabilior. mutabilitate florum vernaliu. quasi dicat satis est euides. **U**n si homines viderentur linceis oculis: ut ait aristoteles. ita ut eorum visus penetraret obstantia. scilicet corpora. nonne illud corpus alcibiadis superficie pulcherrimum introspectis visceribus turpissimum videretur. quasi dicat sic. **E**t quod concludit philosophia. **I**gitur te pulchrum videri. non reddit. i. facit tua natura. sed infirmitas oculorum spectantium. et subdit. **S**ed estimate quod nimio vult bona corporis. dum sciatis bene quod cum fuerit de bonis corporis posse dissolui igniculo. i. calore febris triduae. febris. n. acuta secundum medicos quae tertia die perimit. **E**t tunc breviter recolligit supra dicta dicens. ex quibus omnibus licet redigere in summam. quod si. scilicet dicta bona. non possunt prestare ea quae pollicentur. i. promittunt. nec perfecta sunt aggregatione omnium bonorum. nec ad beatitudinem ferunt. quasi quidam calles. i. viae. nec ipsa perficiunt beatos. **N**otandum quod pulcritudo corporis non est durabilis. quod dicit virgilius. **O** formose puer nimium ne crede colorum. **A**lba ligustra cadunt vaccinia nigra leguntur.

Notandum quod contra dicitur quod visus linceus obstantia corpora penetrat: sed illud nec ab aristotile nec ab aliquo autentico invenitur. **V**n Isidorus in li. etymologiae rursus loquens de linco dicit. quod lincus dicitur quod in luporum genere numeratur. bestia maculis distincta. tergo ut pardus sed sicut lupus cuius urinam pueri in duricie per os lapidis dicunt quod liguri appellatur. **N**ihil autem dicit Isidorus de penetratione visus. **N**ota quod alcibiades mirum fuit pulcherrima quam videtes quidam discipuli aristoteles. duxerunt eam ad aristotilem ut ipsam videret: quae visa dicit. **S**i homines linceos oculos haberent ut quaeque obstantia penetrarent. introspectis visceribus corporum quod appet pulcherrimum turpissimum videretur.

Heuheu quod miseros tramite devio. **I**stud est octavum metrum huius tercij cuius primus versus dicitur metrum asclepiadicum ab inventore. corinthio a pede pedante. **S**ecundus versus dicitur metrum archilogicum ab inventore: iambicum a pede pedante. **I**n quo metro philosophia deplangit errorem hominum qui in querendo minima bona sunt prudentes. sed in querendo summum bonum abducunt ignorantia. **P**rimo facit hoc scdo praefat ut homines tediati falsis bonis redeant ad verum bonum. scdo ibi. **Q**uid dignum. **D**icitur. **H**eu est interiectio volentis et est dissillabum pro me trum. quod ignorantia abducit miseros devio tramite. i. transversa via super. a vero bono. vos homines non queritis aux in viridi arboze. nec carpitis gemmas in vite. vos non abditis. i. non absconditis. laqueos pro captura piscium in altis montibus. ut dicitis dapes pisce. et si vobis liqueat sequi capreas. non captatis. i. non acceditis vada tyrrenia. i. mare tyrrenum quod est in italia. quietiam pro certe. homines non vult. i. non vult. ipsos recessos abditos. i. absconditos fluctibus equis. etiam homines non vult quod vnda sit feracior. i. abundantior niveis gemis. i. margaritis. vel quod vnda sit feracior rubentis purpure. i. schillorum quae sanguine fit purpura. et homines non vult quod littora praefert. i. abundet. tenore pisce. vel aspice echinis. i. talibus piscibus. sed quoniam. i. ubi lateat bonum. scilicet beatificum. quod cupiunt nescire sustinet ceciexites. et illud bonum quod abijt trans polu stelliferu. illud homines demersi cecitate ignorantie. petunt tellure. i. quoniam in terra. **N**otandum secundum Isidorum li. etymo. caprea est agrestis capra. quae quae acutissime videt greci eam midercu scepon. i. torcas appellaverunt. **N**otandum secundum Isidorum. quod echinus est piscis puus semipedalis qui adberedo videtur retinere navem. et est piscis asperimus ad modum ericij ad edendum satis suavis.

Quid dignum stolidis. **H**ic praefat philosophia ut pro tedium falsorum bonorum. homines redeant ad verum bonum. **E**t dicit. quod dignum ego imperator stolidis mentibus hominum. quasi dicat nihil aliud nisi bene quod homines ambiat ipsos honores et opes et cum

Respice celi spacium. firmitudinem. celeritatem et aliquam desinitem vilia mirari. quod quod de celum non his potest esse: quae sua quam regit ratione mirandum.

Forme vero nitor ut rapidus est: ut velociter. et vernaliu florum mutabilitate fugatior. **S**ed si (ut aristoteles ait) linceis oculis homines viderentur ut eorum visus obstantia penetraret. nonne introspectis visceribus illud Alcibiadis: superficie pulcherrimum corpus turpissimum videretur. **I**gitur te pulchrum videri. non tua natura sed oculorum spectantium reddit infirmitas. **S**ed estimate quod vultus nimio corporis bona. dum sciatis hoc quod cumque miramini. triduae febris igniculo posse dissolui. **E**t quibus omnibus illud etiam in summam redigere licet. quod hec quae nec prestare quae pollicentur bona possunt. **N**ec omnium bonorum aggregatione perfecta sunt ea nec ad beatitudinem quasi quidam calles ferunt: nec beatos ipsa perficiunt.

Metrum octavum libri tercij.

Heuheu quod miseros tramite devio
Abducit ignorantia.
Non aurum in viridi queritis arboze
Nec vite gemmas carpitis.
Non altis laqueos montibus abditis
Ut pisce daretis dapes.
Ne vobis capreas si libeat sequi
Tyrrenia captatis vada.
Ipsos quietiam fluctibus abditos
Morunt recessos equorum.
Que gemmis niveis vnda feracior
Tel que rubentis purpure
Nec non que tenero pisce: vel asperis
Prestent echinis littora
Sed quoniam lateat quod cupiunt bonum.
Nescire ceci sustinent.
Et quod stelliferu transabijt polum
Tellure demersi petunt
Quid dignum stolidis mentibus imperator:
Opes honores ambiant.
Et cum falsa gravi mole paverint
Tum vera cognoscant bona.

Metrum octavum libri tercij.

Prosa nona libri tercij.

Hactenus mendacis formā felicitatis
oñdiffe suffecerit. quā si pspicaciter
intueris ordo est teinceps q̄ sit vera
mōstrare. **B.** Atq̄ video inq̄. nec opibz suf-
ficientiā. nec regnis potētiā: nec reuerētiā
dignitatibz: nec celebratē glōria: nec leti-
ciā voluptatibz posse p̄tingere. **P.** An etiā
causas cur id ita sit rēphēdisti: **B.** Lenui
qdē veluti rimula mihi videoz intueri: sed
ex te cognoscere aptius malim. **P.** Atqui
p̄mptissima rō ē. qd̄ em̄ simplex ē indiuisū-
q̄ natura. id error hūanus sepat. et a vero
atq̄ p̄fecto: ad falsuz imp̄fectūq̄ traducit.
An tu arbitraris h̄ qd̄ nihilo indigeat ege-
re potentia: **B.** Minime inq̄. **P.** Recte tu
qdē. Nā si qd̄ est qd̄ in vlla re imbecillioris
valētie sit: i hac p̄sidio necesse est egeat alie-
no. **B.** Ita est inq̄. **P.** Igit̄ sufficiētie po-
tentieq̄ vna eadēq̄ est natura: **B.** Sic vi-
det̄. **P.** Q̄ vo h̄mōi sit sp̄nēdū ne esse cē-
ses: An p̄ rex oim̄ veneratiōe dignissimuz.
B. At hoc inq̄. nec dubitari q̄des pōt. **P.**
Addam̄ igit̄ sufficiētie potētieq̄ reueren-
tiā. vt h̄ tria vnū esse iudicem. **B.** Adda-
mus si qdē vera volum̄ cōfiteri. **P.** Quid
vo inq̄: obscurū ne h̄ atq̄ ignobile censes
eē: an oī celebrare clarissimū: Considera
vo ne qd̄ nihilo indigere: qd̄ potentissimū:
qd̄ honore dignissimū esse p̄cessuz est egere
claritudine. quā sibi prestare nō possit. atq̄
ob id aliq̄ ex p̄te videat̄ abiecti. **B.** Non
possuz inq̄ qn̄ h̄ vti est: ita etiā celeberrimū
eē p̄fitear. **P.** Cōsequēs igit̄ est vt claritu-
dinē sup̄ioribz tribz nihil differre fateamur
B. Cōsequēt̄ inq̄. **P.** Qd̄ igit̄ nullius ege-
at alieni. qd̄ suis cūcta viribz possit. qd̄ sit
clarū atq̄ reuerendū. nōne hoc etiā p̄stat
eē letissimuz: **B.** Sed vñ huic inq̄ tali me-
roz vll̄ obrepat: nec cogitare quidē possuz.
Quarū plenū eē leticie si qdē sup̄iora ma-
nebūt necesse est p̄fiteri. **P.** Atq̄ illud q̄ p̄
eadē necessariū est: sufficiētie: potētie: clari-
tudinis: reuerētie: id cūditatis. noia qdē eē
diuersa: nullo vo mō discrepare substanti-
am. **B.** Necesse est inq̄.

neratione. et p̄bia. addamus q̄ sufficiētie et potētie reuerentiā q̄ hec tria vnū iudicemus. et dicit Boetius adda-
mus q̄ si volumus vera p̄fiteri. **Nota**ndū q̄ potētia idē ē sufficiētie. q̄ em̄ aliq̄d oim̄ sit sufficiēs. ita q̄ nul-
lius egeat et cū careat potētia. **Dictio**ne includit. si careret potētia respectu alicui⁹ possibilis nō esset oim̄ sibi
sufficiēs. **Nota**ndū cuiusq̄ inest summa sufficiētia et summa potētia. eidē inest et summa reuerentia inq̄-
tū. n. aliq̄d h̄ rōne principij. intātū est dignū reuerētia. vñ filij reuerēt̄ p̄res. qz sunt principij eē eoz. et serui
vños. qz sunt principia seruoꝝ in mādato mouētia eos p̄ impiū. et reueremur viros v̄tuolos. qz s̄ principia gu-
bernātia vitā politicā. Potentia aut̄ dicit rationem principij. vñ de illud est maxime principij quod est potē-
tissimum. et ideo tale reuerendissimum.

Quid vo inq̄. **Hic** oñdit p̄dictis esse annexā glōriā et leticiā dicens. Quid vo censes. i. iudices. Illud qd̄
est sufficiētissimū. potētissimū reuerēdissimū ē. ne h̄ obscurū et ignobile. vel est clarissimū oī celebratē. i. glōria
Rūdit boetius. Ego p̄fitear illud esse celeberrimū. i. glōriōsissimū sicut est. **Tūc** p̄bia p̄cludit dicens. Cōsequēs
igit̄ ē vt fateamur claritudinē. i. glōriā. nihil differre a tribz sup̄ioribz. et dicit boetius. Cōsequēt̄ inq̄. **Tūc** p̄bia
oñdit idē de leticia dicens. Illud qd̄ nulli⁹ alieni egeat. et qd̄ cūcta suis viribz possit qd̄ sit reuerendū et clarū
nonne hoc est letissimū. **respondet** boetius. nō possim cogitare. vñ tali vllus meroz obrepat. id est intret.

parauerint. i. acq̄siuerint sibi falsa bona. graui mole
i. tediosa sollicitudine. tandē tedio ducti cognoscāt
vera bona. **Nota**ndū q̄ ista rēp̄catio p̄bie non est
ex maliuolentia. s̄ ex benignitate: et ideo nō optat q̄
homines p̄maneāt in desiderio bonoz t̄paliū. sed vt
illud desiderij magis sit eis mediū. p̄ducendi ad ve-
rū bonū nec ip̄a imp̄cat cupiditatē vel ambitionē to-
noris adesse sed vt quibz adest p̄ hoc ad verū bonū
deducant̄.

Prosa nona tercij libri.

Hactenus mendacis. **Ista** est. ix. p̄sa hui⁹ ter-
cij in qua p̄bia vult oñdere que sit vera beati-
tudo. **Et** p̄mo p̄tinuat dicta dicēdis. sc̄do as-
signat cāz false felicitatis. **Tercio** oñdit q̄ sit vera fe-
licitas. sc̄da ibi. **Qd̄** em̄ terciā ibi. **Habes** igit̄ inq̄ et
formā. **Primo** dicit. **Hactenus**. i. hucusq̄ suffecerit
oñdiffe formā mendacis felicitatis. i. false. quā si p̄spi-
caciter intueris. i. p̄sideres. ordo est. i. restat monstra-
re. teinceps. id est postea. q̄ sit vera felicitas. **Et** dicit
Boetius. Ego video nec opibz sufficiētiā posse con-
tingere. nec regnis potētiā. nec dignitatibz reueren-
tiā. nec celebratē glōria. nec leticiā voluptatibz q̄ ta-
mē vidēt̄ p̄mittere. **Et** sic falsa felicitas est in eis. et
dicit p̄bia. **Nūq̄d** tu rēphēdisti cās cur illud ita sit
Et dicit boetius. Ego videoz intueri. i. cognoscere te
nū rimula. q. d. nō plene s̄ imp̄fecte video illas cau-
sas. s̄ aptius cognoscere malim. i. magis vellē ex te. et
dicit p̄bia. **Atq̄** p̄ certe. rō. i. cā false felicitatis. p̄m-
ptissima est. **Nota** q̄ falsa felicitas dicit̄ mendax
eo q̄ nō adimplet qd̄ p̄mittit. diuitie. n. p̄mittit suf-
ficiētiā. dignitates. reuerētiā. quā nō p̄ferunt sicut
patet ex p̄dictis. **Nota** q̄ cognitio false felicitatis
vtilis est. qz cognitio mali expediēs est ad cautelam
vñ alanū in rēplacitu nature. qz malū nō vitat̄ ni-
si cognitū. et qz noticia mali ducit in cognitionē boni
p̄ apposituz. igit̄ vult p̄bia p̄mo assignare cās false
felicitatis: et tūc oñdere q̄ sit vera felicitas.

Qd̄ em̄ simplex est. **Hic** p̄bia assignat cām false
felicitatis et declarās eā oñdit. q̄ sufficiētia. potētia.
et reuerentia. glōria et leticia sint vnū in re. sc̄do oñ-
dit quōd boies ista sepat̄ ab inuicē: sc̄da ibi. **Hoc** igit̄
qd̄ est vnū. **Primo** dicit q̄ cā false felicitatis ē. q̄ er-
roz human⁹ id qd̄ est simplex et indiuisuz natura se-
parat. i. diuidit. et error hūan⁹ traducit a vero bono
et p̄fecto ad falsum et ad imp̄fectū bonū. **Et** tūc decla-
rat istā cām oñdens q̄ reuerentia. potentia et oia ta-
lia sunt vnū et idē in re. et p̄mo oñdit potētiā idē esse
cū sufficiētia: et dicit. An tu arbitraris illud qd̄ ni-
hilo indigeat illud egere potētia. **Et** rūdet Boetius
Minime inq̄. **P̄bia** approbat dicēs. Recte tu qdē
rūdes. Nā si qd̄ est qd̄ sit valētie imbecillioris. i. po-
tentie debilis. in vlla. i. in aliqua re. necesse est q̄ hoc
egeat alieno p̄sidio. **Et** dicit boetius ita est inq̄. **Cōdu-
dit** q̄ p̄bia dicens. Igit̄ vna et eadē natura sufficiē-
tie et potētie: et dicit boetius. sic vidēt̄. **Tūc** p̄bia oñ-
dit dignitatē eē eandē cū p̄dictis dicēs. **Qz** vo huius
modi sit. s̄. sufficiēs. et potēs. ne. i. nūq̄d illud cen-
ses. i. iudices sp̄nēndū tanq̄ indignū. an p̄ nō sp̄-
nēndū. s̄ dignissimū veneratione oim̄ rex. **Rūdit** bo-
etius. **Nō** pōt dubitari qn̄ hoc sit dignissimū oī ve-
neratione.

Tunc concludit phia dicens. Si superiora manebunt vera necesse est illud plenum esse leticie. et per eadem necesse est esse noia diuersa sufficientie. potencie. claritudinis. reuerentie et iocunditatis. et subam eorum nullo modo discrepare. quod procedens boetius dicit. necesse est in quibus. **¶** Notandum quod omnis creature operantur ad deum sicut effectus ad suam causam. et quod noticia cuiuslibet cause relucet in suo effectu. necesse est ipsius dei habere noticia per effectus et noticia cum laude. quod effectus dei repugnant ipsi sub ratione bonitatis et perfectionis que est materia laudis. cum autem gloria sit clara cum laude noticia necesse est principium omnium rerum. quod est sufficientissimum. potentissimum et reuerentissimum. etiam esse gloriozissimum. **¶** Notandum quod sufficientissimo nullum bonum deest. et tale habet appetitum determinatum in bono adepto. quod autem appetitum in bono adepto est leticia. et bonum sufficientissimum etiam est letissimum. **¶** Notandum quod omnia ista sufficientia. potentia. reuerentia. gloria et leticia sunt unum in se. non autem sunt unum in substantia sicut aggregatum ex diuersis rebus. tunc enim esset ibi compositio. quod repugnat potentissimo et dignissimo. eo quod simpliciora digniora sunt compositis. sed de hoc postea melius patebit.

¶ Hoc igitur quod est unum. Hic phia ostendit qualiter homines illud quod est unum reuident. Secundo mouet dubitationem ibi. Quid igitur in quibus. Primo ostendit quod homines diuidunt illud quod est unum. et dicit. Illud quod est unum et simplex natura. illud dispartit. id est diuidit prauitas humana. id est prauus error hominum querendo unum sine alio. et dum homines conantur. id est laborant adipisci partem rei. que partibus caret homo non assequitur ullam portionem. id est partem. nec ipsam rem integram quam affectat: et querit boetius. Quo nam modo diuidunt homines ista: dicit phia. que petit diuitias propter fugam penurie. id est cause sufficientie. nihil laborat de potentia. sed mauult. id est magis vult. esse vilis. id est indignus. et obscurus. id est in gloria. et ita nihil curat de dignitate et gloria. talis etiam subtrahit sibi multas voluptates naturales. ne amittat pecuniam quam parauit. id est lucratus est. sed hoc modo ne sufficientia contingat ei. que valentia. id est potentia deserit. que molestia pungit. quem vilitas. id est irreuerentia abijcit. que obscuritas. id est infamia recondit. quasi dicat non. Tunc ostendit de potentia idem dicens. Qui vero solum desiderat posse. id est potentiam ille perfligat. id est dispergat opes respicit voluptates. et honorem carentem potentia. et nihilipendit gloriam. sed vides hunc supple potentem que multa deficient. fit enim ut talis egeat necessariis. ut mordeatur anxietatibus. et cum nequeat ista repellere. etiam illud quod maxime petebat. desistat esse potens. Sicut licet ratio cinari de alijs tribus. scilicet de honoribus de gloria. de voluptatibus sicut de predictis duobus. nam cum unum quodque horum perfecte acceptum sit. id est quod cetera ut declaratum est. quisquis petit aliquid horum sine ceteris non apprehendit illud quod desiderat.

¶ Notandum qui querit partem rei indiuisibilis partem non inueniet nec ipsam rem cuius partem querit. quia in rerum natura indiuisibile partem non habet. cumque igitur predicta quinque. scilicet sufficientia. reuerentia etc. ex parte rei sint unum et indiuisibilia. licet differant nominibus. qui querit unum sine alio non inueniet. **¶** Notandum quod ista quinque. putantur inueniuntur in rebus sensibilibus in quibus habent esse modo imperfecto et diminuto sic unum inuenit sine alio. in quantum autem accipiuntur esse perfectum et esse summum. putantur inueniuntur in beatitudine. sic sunt idem indiuisibiliter. et unum non inuenitur sine alio. quia summa sufficientia est beatitudo. summa reuerentia est beatitudo. summa potentia est beatitudo. et sic de alijs. **¶** Notandum quod quod homo naturaliter desiderat beatitudinem. tunc unum quodque predictorum quinque desiderat esse et spectat ad beatitudinem. hoc autem est esse perfectum in quantum eadem sunt beatitudini. et quia beatitudo cum sit deus est indiuisibilis. omnia quinque predicta sunt unum indiuisibiliter. Ex quo patet quod quod homines querunt ista esse et imperfecta in quantum sunt in sensibilibus. et tamen desiderant ea esse perfectionem. ideo homines non assequuntur per ea quod desiderant.

¶ Quid igitur in quibus. Hic phia mouet dubitationem. quod dictum est iam quod homo querendo singulum horum diuisim ipse frustratur beatitudine. Potest et dubitari. utrum querendo omnia simul queratur beatitudo. dicit et Boetius in littera. Quid igitur in quibus. quasi dicat. licet non queratur beatitudo querendo unum quodque diuisim. quid igitur erit si quis simul cuncta cupiat adipisci. nunquid ille sic velit summam beatitudinis. nunquid beatitudines reperiet in his bonis que demonstrauimus non posse preferre. quod pollicentur. id est promittunt. Et respondet Boetius. Minime in quibus. Concludit et phia dicens. In his et nullo modo est inuestiganda beatitudo. que creduntur prestare singula expectantur. id est desiderantur. Quod Boetius procedit dicens. Quo fateor. id est affirmo in quibus ita esse. et hoc nihil verum dici potest. **¶** Notandum si aliquis querit omnia quinque simul ille querit beatitudinem in vniuersali. sed errat in particulari querendo ea in istis temporalibus bonis in quibus non inuenit. non enim summa sufficientia nec potentia inuenit in eis. et sic patet quod querens unum illorum vel omnia simul esse et inueniuntur in rebus sensibilibus cum habeant esse in eis modo imperfecto non consequuntur beatitudinem. querens autem unum istorum esse perfectum cum omnia sunt unum indiuisibiliter omnia querit et querit beatitudinem.

¶ Hoc igitur quod est unum simplexque. natura prauitas humana dispartit. et duz rei que partibus caret parte conatur adipisci. nec portione que nulla est: nec ipsam quam minime affectat assequitur. **¶** Quo nam modo in quibus. **¶** Qui diuitias inquit petit penurie fuga de potentia nihil laborat. vilis obscurusque esse mauult: multas etiam sibi naturales que subtrahit voluptates: ne pecuniam quam parauit amittat. Sed hoc modo nec sufficientia quidem contingit ei que valentia deserit. que molestia pungit. que vilitas abijcit. que recondit obscuritas. Qui vero solum posse desiderat. perfligat opes. respicit voluptates. honoremque potentia carentem. gloriamque nihilipendit. Sed hunc que multa deficient vides. fit enim ut aliquando necessariis egeat. ut anxietatibus mordeatur. Cumque hec repellere nequeat. etiam id quod maxime petebat. potens esse desistat. Sicut ratio cinari de honoribus. gloria. voluptatibus licet. Nam cum unum quodque horum idem quod cetera sit. quisquis horum aliquid sine ceteris petit: nec illud quidem quod desiderat apprehendit. **¶** Quid igitur in quibus. **¶** Siquis cuncta simul cupiat adipisci. summam quidem beatitudinis velit. sed non in his ea reperiet que demonstrauimus id quod pollicentur: non posse preferre. **¶** Minime in quibus. **¶** his igitur que singula quedam expectantur prestare creduntur beatitudo nullo modo inuestiganda est. **¶** Fateor in quibus et hoc nihil verius dici potest

Habes igitur inquit. Postquam philosophia assignauit causam false felicitatis. hic ostendit que sit vera felicitas. Secundo ostendit in qua sit constituta. ibi. Quomodo igitur agnouisti. Primo philosophia dicit. Habes igitur iam causas et formam false felicitatis. nunc delecte intuitu mentis tue in aduersum. id est in contrarium false felicitatis hoc est ad veram felicitatem. ibi statim videbis veram felicitatem quam promisimus. Et dicit boetius. Atque pro certe. vera beatitudo perspicua est. id est manifesta et dictis etiam boi ceco. quod dicitur. tam manifesta est vera beatitudo ex dictis quam etiam ceco si aliquid posset videre pateret. et tu paulo ante monstrasti eam supple veram felicitatem. dum conabaris aspicere. id est declarare. eas false felicitatis. et dicit boetius. Nisi ego fallor ea est vera et perfecta felicitas. que proficiat sufficienter potestate et reuerendum. celeberrimum et letum. ut etiam tu philosophia cognoscas me boetium inter? id est plenius aduertisse que sit vera felicitas: ego sine ambiguitate cognosco hanc esse plenam beatitudinem. que vni hominum. id est predictorum veraciter potest prestare. quam idem cum cetera sunt et dicit philosophia quasi congratulando boetio. O alumne hac opinione te felicem supple dico. siquidem hoc adieceris supple quod modo dicam. Et dicit boetius. Quid nam inquam. id est dicam. Dicit philosophia. Putas ne aliquid esse in his rebus mortalibus et caducis. id est transitoriis. quod possit afferre. id est dare huiusmodi statum. respondet boetius. Minime puto et illud ostensum est a te ut nihil amplius desideret a beatitudine. Concludit ergo philosophia dicens. Nec igitur sufficientia. reuerentia etc. que in rebus caducis inveniunt vel sunt imagines. id est similitudines veri boni. et videntur dare mortalibus imperfecta bona. vel non autem et perfectum bonum proferre non possunt. et dicit boetius assentior inquit. Nota sufficientia imperfecta que considerantur in rebus temporalibus non est vera sufficientia. sed tantum similitudinaria. Sufficientia autem perfecta includit omnia alia que tuorum et singulorum aliorum quatuor perfecte alia includit. et ideo illud quod dat vni perfectum dat omnia. et illud quod dat omnia facit vere perfectum. ergo dicit boetius. illud quod potest veraciter vni proferre illud cognosco esse beatitudinem. Item assentior est verbum deponetale: et ideo significat cum verbo neutrali quod est assentio.

P. Habes igitur inquit et formam false felicitatis et causas: delecte nunc in aduersum mentis intuitu: ibi. n. veram quam promisimus statim videbis. **B.** Atque hec inquit vel ceco perspicua est etiam tu paulo ante monstrasti: dum false causas aspice conabar. **M.** (nisi fallor) ea vera est et perfecta felicitas: que sufficienter: potenter. reuerendum. celeberrimum. letumque proficiat. Atque ut me interius aduertisse cognoscas. que vni hominum (quam idem cuncta sunt) veraciter prestare potest. Hanc esse plenam beatitudinem sine ambiguitate cognosco. **P.** De te alium hac opinione felicem liquidum hoc inquit adieceris. **B.** Quid nam inquit? **P.** Esse ne aliquid in his mortalibus caducisque rebus putas que homini statum possit afferre? **B.** Adime inquit puto. atque a te nihil ut amplius desideret ostensum est. **P.** Nec igitur vel imagines veri boni: vel imperfecta quedam dare bona mortalibus videntur. verum autem atque perfectum bonum proferre non possunt. **B.** Assentior inquit. **P.** Quomodo igitur agnouisti que vera illa sit. que autem beatitudinem mentiantur: nunc superest ut vnde veram hanc petere possis agnoscas. **B.** Id quod iam dudum vehementer expecto. **P.** Sed cum vti in thimeo platoni inquit nostro placet. in minimis que rebus diuinum presidium debeat implorari. quid nunc faciendum censes ut illius summi boni sedem respirare mereamur? **B.** Inuocandum inquit rerum omnium patrem: quo pretermisso nullum rite fundat exordium. **P.** Recte inquit: ac similita modulata est.

Quomodo igitur que vera. Hic ostendit philosophia in quo vera felicitas sit constituta. et primo tangit ordinem huius partis ad precedentia. et docet diuinum auxilium esse implorandum ut cognoscatur in quo sit vera beatitudo. secundo inuocat diuinum auxilium. tercio ostendit intuitum in quo sit vera beatitudo. secunda ibi. Quod perpetua. tercia ibi. Quomodo igitur. Primo dicit philosophia. O boeti quomiam agnouisti que sit vera beatitudo et agnouisti que mentiantur beatitudinem. nunc superest ut agnoscas vnde illam veram beatitudinem petere possis. Et dicit boetius. Illud iam dudum a te vehementer expecto. et dicit philosophia. Cum diuinum presidium. id est auxilium in minimis rebus debeat implorari (sicut placet platoni nostro in thimeo) id nunc censes faciendum supple in tam arduo negotio. Respondet boetius. Inuocandum super. censeo patrem omnium reum. id est deum sine quo nullum exordium rite fundat. quod approbat philosophia dicens. recte tu inquit censes. et similita ne interuallo philosophia ita modulata est. id est. posuit inuocacionem dei metrica modulatione.

Nota que in omnibus diuinum auxilium est implorandum. quia deus est que diuinitas sue sapientie influit in animas sapientium. et tribuit studentibus gratiam cognoscendi. cui nihil est difficile. et sine quo nihil possibile est possideri. ita scribit in prologo de regimine principum. et omne datum optimum et omne donum perfectum deorsum est descendens a preeluminum. ut dicit alia scriptura. Et dicit beatus augustinus. Nemo tamen rudis: nemo tam doctus que superna illustratione non indigeat. Et beatus Gregorius. Nisi intus sit que doceat: inuani lingua doctoris laborat. **Boetius** volens ostendere in qua sit vera beatitudo inuocat diuinum auxilium. que pretermisso nullum rite fundat exordium.

Metrum. ix. tercium libri.

Qui perpetua mundum ratione gubernas. Istud est metrum nonum huius tercii. quod dicitur omericum ab inuentore que omerus ipsum adinuenit et dicitur eroicum a materia. quia gesta heroum. id est virozum illustrium. **B.** metro describentur et dicitur dactylicum a pede pedante. Exametrum a numero pedum. quia constat ex sex pedibus. In quo metro philosophia inuocat diuinum auxilium ad ostendendum in quo sit vera beatitudo. et quo ad ipsam pueniat. Primo ergo philosophia captando beniuolentiam dei ipsum multipliciter commendat. secundo petitione sua exprimit. ibi. Da pater. Circa primum sciendum que tria requirunt ad petitionem exaudiendam. Primo requiritur potentia exaudiendi. secundo voluntas. tercio scia. De primis duobus dicitur in quarto huius psalms. duo sunt in quibus omnis humanorum actuum effectus constat voluntas et potentia. quorum si alterum desit nihil est quod explicari queat. De scientia patet. quia sine ea nihil rationabiliter gerit. Volens ergo philosophia ostendere que deus possit. velit. sciat et audire sua petitionem. ostendit ipsum esse potentem ex mundi gubernatione. ex celi et terre creatione. ex temporis productione. Secundo ostendit ipsum volentem siue beniuolum ex sui bonitate et demerita qua produxit cuncta. tercio ostendit ipsum esse sapientem ex quodammodo affectu specialium productione. Secunda ibi. Quare non externe. tercia ibi. Tu numeris.

Primo dicit. O pater qui gubernas mundū ppetua rōne. i. ppetua puidētia tua. q̄ es sator. i. creator terraz et celi. qui iubēs tps ire. i. pcedere ab euo. i. a ppetua tua duratione. tu manēs stabilis. i. immutabilis. das. i. facis cūcta moueri. **M**otādū q̄ tota ista lra Qui ppetua. vsq; ad illam ptē. da pater. debz legi suspēsiue. z pōt o hic teneri vocatiue admiratiue vel dēpctiue. **M**otādū q̄ gubernare est res in debitu sui finē ordina re qd̄ spectat ad diuinā bonitatē. regit aut̄ prima cā oēs res pter hoc qd̄ p̄miscet cum eis influendo sup eas virtutē vite et bonitatis fm̄ auzōre libro de causis. **M**otādū q̄ mūdus fm̄ aresto. in li. de mūdo. est p̄stitu tio ex celo z terra z naturis. que in eis sunt. que mūdū deus gubernat ppetua rōne. i. sua puidētia ppe tua que nō est transitoria sicut puidētia humana. s̄ pmanet duratiōe infinita. **M**otādū sicut aliquis dicit sator q̄ semina plantaz z arborz p̄icit. sic deus dicit sator in q̄tum celum et terrā creauit z p̄duxit. p̄ cellū aut̄ z terrā etiā intelligunt̄ elementa q̄ sunt in medio. dicit aut̄ terraz. p̄pondo numez pluralē pro singulari p̄ antitesim. **M**otādū q̄ tps est duratio successiua cū sit numerus mot⁹ fm̄ prius et posteri⁹ ex q̄to pbisicoz. que duratio p̄cedit ab euo. **E**bi no tandū q̄ euum est duratio p̄manens tota simul nul lam habens successiōe vel mutabilitatē annexam. et est idem qd̄ eternitas. que est p̄pria duratiō dei. fm̄ quā deus est cā tps. sicut em̄ deus p̄ suuz esse est cau sa cuiuslibet esse. et p̄ suam bonitatē est causa cuiusli bet boni. ita p̄ suā durationē est cā cuiuslibet durati onis. **M**otādū q̄ deus est stabilis. i. immutabilis qz nulla sp̄e motus mouet̄. nō generatiōe z corrupti one cū sit ingenerabilis z incorruptibilis. nec augm̄ tatione z diminutione cum nō sit quantus. non alte ratione nec loci mutatione cum sit imp̄bilis. **E**t p̄bat aresto. viij. pbisicoz. ex ordine mouentiū et mobilium necesse est deuenire ad aliqd̄ primū oīno immobile z p̄ se z p̄ accidens. **M**otādū q̄ oia a p̄mo sunt muta bilia. vel fm̄ esse vel fm̄ opationē. Si fm̄ esse hoc est dupliciter. vel fm̄ esse subale sicut entia generabilia z cor ruptibilia. vel fm̄ esse accidētale: sicut corpa celestia q̄ licet nō mutent̄ generatione z corruptione. tñ mutant̄ fm̄ esse locale. Si aut̄ ē mutatio fm̄ opationez. sic intelligentie sunt mutabiles. qz in ip̄is est successio intel lectiōnū. lz q̄ nō mutent̄ q̄ ad eē tñ q̄ ad opationē. **A**liē exponit̄. Stabilisq; manēs das cūcta moueri. vl̄ om̄ib⁹ sp̄eb⁹ motū. vel aliq̄b⁹ sp̄eb⁹ mot⁹. accipiēdo motū stricte vel large. **A**liē exponit̄. Stabilisq; manēs das cū cta moueri. nō q̄ oia moueant̄: s̄ q̄cqd̄ mouet̄ te dante mouet̄. z s̄ile gen⁹ locutionis h̄i Job. i. Illuminat om nem boiem venientē in hūc mūdū. nō q̄ oīs simul illuminēt̄. s̄ oīs q̄ illumināt̄ a deo illuminant̄.

Adetrum nonū libri tercij.

Qui ppetua mūdū rōne gubernas.
 Terraz celiq; sator: q̄ t̄pus ab euo
 Ire iubēs: stabilisq; manēs das cūcta mouēi
 Quē nō externe pepulerūt fingere cause.
 Materie fluitātis op⁹: verū insita summi
 Forma boni liuore carēs. tu cuncta supno
 Ducis ab exēplo pulcrū: pulcerrim⁹ ip̄e
 Mūdū mēte gerēs: s̄iliq; imagine formās
 Perfectasq; iubēs p̄fectū absoluerē p̄tes.
 Tu nūeris elemēta ligas vt frigora flamis
 Arida pueniāt liq̄dis. ne purior ignis
 Euolet. aut merlas reducāt pondera t̄ras

Quem nō externe. **H**ic p̄bia oñdit deū esse beniuolū ex bonitate clementie q̄ oia p̄duxit z dicit. que. s̄. deū externe. i. extrinsece cause. nō pepulerūt. i. nō coegerūt. fingere. i. p̄ponere. opus. i. creaturā fluitātis/materie. q̄ fluit de esse ad non esse. z econuerso de non esse ad esse forme. **T**erz. p̄ sed. insita. i. intrinseca forma. summi boni. i. summe tue bonitatis. s̄. supple pepulit te fingere opus fluitant̄ materie. **O** pater tu ducis. i. p̄ducis. cūcta ab exemplo supno. i. ab exemplari ppetuo. tu ip̄e pulcerrimus ab oi deformatate elongatus gerens mente. id est memoria. plenū mūdū seu pulcrū mūdū. s̄. archibicū. formās. i. p̄ducēs ip̄m mūdū sensibilē. simili imagi ne sicut p̄fuit in mente tua. z tu iubēs mūdū p̄fectū. i. p̄fecte p̄ductū. absoluerē. i. absolutū tenere sine defe ctu alicuius. p̄fectas p̄tes. i. elemēta z elemētata. q̄ spectāt ad integritatē mūdū. **M**otādū q̄ omne qd̄ ne cessitatur a causa extrinseca necessitat̄ ab efficiente vel a fine. qz non sunt plures cae extrinsece. efficiens autē necessitat̄ dupliciter. **V**el violētā inferendo. vt p̄iciēs lapidem sursum. vel aliquid cōferendo quo naturalit̄ moueat̄ sicut generās formā dans leuitatis mouet ignem sursum de necessitate nature. deus aut̄ nō necessita tur ab efficiente primo modo. s̄. necessitate violentie: cū nihil sit potentius eo. nec necessitate secundo modo. cum nihil ab alio recipiat. nec etiam necessitat̄ necessitate finis. quia quod necessitat̄ ab alio tanq̄ a fine opa tur ad ip̄m sicut im̄p̄fectum ad p̄fectum. eo q̄ finis est bonū z p̄fectio illius qd̄ est ad finē. deus aut̄ a nullo ex trinseco p̄ficiat̄. **M**otādū q̄ sola bonitas diuina coegit ip̄m ad p̄ducenduz op⁹ fluitātis materie. nō au tem coegit ip̄m necessitando sed libere mouendo. **M**otādū q̄ inuidia facit q̄ aliquis bonum alteri nō cō municat. quia inuidia est tristitia de bono alterius. z quia talis inuidia in deo nō est. ideo summam bonitatez p̄ creationem alijs cōm nuicauit. **E**nde dicit plato in thīmeo. **A**b optima inuidia longe relegata est. et p̄se quens sibi dissimilis prout naturaliter cuiusq; capax beatitudinis esse poterat. efficiq; voluerit. **M**otādū q̄ sicut in agentibus per naturā forma rei siende p̄existit in agente fm̄ esse reale. sic in agentibus fm̄ intel lectum forma rei producende p̄existit fm̄ esse intellectuale. sicut artifex volens producere domuz. oportet for mam domus primo in mente p̄existere tanq̄ exemplar ad cuius imitationem faciat domum in materia. cū igitur deus sit agens per intellectū producens mūdum. ip̄e p̄habuit in mente sua exemplar mūdū et omnium partium eius. ad cuius imitationem produxit mundum extra. supple qui mundus in mente diuina p̄existēs dicit̄ architypus ab archos qd̄ est princeps et typos similitudo q̄si p̄ncipalis similitudo. cuius imago dicit̄ iste mundus sensibilis.

Tu numeris elementa ligas. **H**ic p̄bia p̄mendat deū ex pte sapiētie quo ad specialē effectū p̄ductionem **E**t primo ex productione elementorum. **S**ecundo ex productione anime mundi. **T**ercio ex productione no straz animaz. secūda ibi. **T**u triplicis. **T**ercia ibi. **T**u causis. **P**rimo dicit. **O** pater tu ligas elemēta nume ris. i. p̄porcionibus numeralibus vt elemēta frigida pueniāt. i. p̄cordāt flamis. i. calidis elementis. z vt arida. i. sicca elementa. conueniant liq̄dis. i. humidis elementis. ne ignis purior inter elementa euolet. id est exeat speram suam magis ascēdendo. et ne pondera. id est grauitates. deducant. id est magis deorsum ducant. ter ras merlas. id est depressas. **M**otādū q̄ elementa habent p̄porcionem numeralē inter se. sicut. n. duo numeri quadrati conueniunt in vno numero medio p̄porcionalī. Sic duo elementa contraria in dua bus qualitatibus conueniunt in vno elemento medio p̄porcionalī vtriq;. **V**erbigratia. Numer⁹ quadratus est q̄ p̄stat ex ductu sui ip̄i in seip̄m. dicēdo bis duo. ter tria. bis duo in q̄ternarium: z ter tria in nouenarium. et accipere vñ numerum medium p̄porcionabile. s̄. senariuz. qui fm̄ eandem p̄porcionē excedit q̄tuor in qua

Liber tercius

exceditur a nouem. sicut enim nouem continet sex et media partem sex. ita sex continet quatuor et media parte quatuor. Sic similiter est in elementis. Nam ignis et aqua in duabus qualitatibus contrariantur. ignis enim est calidus et siccus aqua frigida et que colligantur uno medio super aere. que uenit cum igne in caliditate. et cum aqua in humiditate. similiter est de aere et terra respectu aque. Secundum hanc similitudinem sic exponitur. Tu ligas elementa numeris. id est. proportionibus numerabilibus. ut frigora. id est. aque que frigide sunt. ueniant flammis. id est. ignibus. que calidi sunt. primum elementum medium quod est aer. et arida. id est. terre que aride sunt ueniant liquidis. id est. partibus aeris que humide sunt per elementum medium quod est aqua.

Tu triplicis media nature cuncta mouente.
Connectes aiaz. per persona membra resoluis
Que cum secta duos motum glomeravit in orbem
In semet reditura meat: mentemque profundam
Circuit. et sibi peruertit imagine celum
Tu causis aiaz paribus vitalisque minores
Prouehis. et leuibus sublimes curibus aptas
In celum terraque seris. que lege benigna
Ad te peruersas reduci. facis igne reuerti
Da pater angustam menti descendere sedem.
Da fontem lustrare boni. da luce repta.
In te perspicuos animi refigere visus.
Dissice terrene nebulas et pondera molis.
Atque tuo splendore mica. tu namque serenum.
Tu reges tranquilla pueris. te cernere finis.
Principium. vector. dux. semita. terminus. id est.

Tu triplicis media nature cuncta mouente. Hic philosophia ostendit sapiam ex anime mundi. producte. ubi sciendum quod ista littera coniter exponitur ad intentionem platonis in thymeo. sed quod ista expositio est difficillima et modice utilitatis ego eam pertranso: et ponam facile expositionem. que est de mente aristotelis. Ad cuius euidentiā est notandum. quod per animam mundi hic intelligitur intelligentia mouens orbem. que per motum virtutem suam influit inferioribus. et hec intelligentia dicitur media inter deum et animam humanam. Sicut enim in dignitate et perfectione excedit a deo: sic ipsa excedit animam nostram. **Nota** tamen quod intelligentia huiusmodi dicitur esse triplicis nature. propter tres operationes quas habet. scilicet. mouere orbem. intelligere deum. et intelligere seipsum. **Nota** tamen quod orbis celestes dicitur persona membrata intelligentie. quod per ipsos tanquam per organa et instrumenta intelligentia influit inferioribus. licet enim intelligentia prima intentione moueat propter se. tamen secunda intentione mouet propter inferiora. **Hic** premissis littera plana erit. unde dicitur sic. Tu deus animam supple mundi que est intelligentia. mediam super. inter deum et aiaz humanam. triplicis nature. id est. triplicis operationis. mouente cuncta supple inferi

ora per influxum illum tu connectens. resoluis. id est. distinguis. eam per persona membra. id est. per uenientes orbem. que anima cum secta. id est. diuisa quantum ad operationes. glomeravit. id est. impellit. motum in duos orbem super. in orbem primi mobilis. et in orbem planetarum. ipsa reditura. id est. reflexa. meat. id est. procedit in semetipsam supple intelligendo quod est una operatio. et ipsa circuit mentem profundam. id est. mentem diuinam deum intelligendo. que est alia operatio. et ipsa peruertit. id est. mouet celum. simili imagine. id est. intellectione. quod est tertia operatio eius. **Ad** hoc nota. licet corpora celestia sint diuersa. tamen ratione unitatis ordinis prout dicitur unum corpus. Similiter intelligentie licet sint diuersae. tamen prout dicitur una intelligentia propter unitatem ordinis in operatione mouendi que dicitur in singulari animam et non aiaz.

Tu causis aiaz paribus vitalisque minores. Hic philosophia commendat sapiam dei ex aiaz nostrarum creatione dicens. **O** pater tu puebis. id est. producis aiaz hominum. et minores uitas. id est. aiaz brutorum et plantarum paribus causis. que aiaz mundi produxisti. scilicet. tu aptas sublimes. id est. aiaz rationales hominum. leuibus curibus. id est. celestibus stellis. tu seris eas in celum et terram. id est. in corpora terrena. quas aiaz peruersas reduci igne. id est. charitate reducete. facis reuerti ad te benigna lege. id est. ordinatione tua. **Nota** quod aiaz bestiarum et plantarum dicuntur minoris uite respectu aiaz hominum. eo quod non habent tot nec ita perfectas operationes uite sicut aiaz hominum. **Nota** quod per leues currus sunt intentionem platonice rum intelligit stellas pares curibus. dixerunt enim platonici quod deus omnes aiaz si creauerit et seminauerit eas in celo delegendos eos stellis paribus. a quibus postea dilabantur in corpora. sed hec opinio non valet. scilicet. quod omnes anime simul sint create. imo omni die de nouo creantur et create corporibus infunduntur. **Dicitur** autem aiaz serri in celum propter uirtutem celestem. ex quo unio aiaz ad corpus pertrahit suam propter deum. licet aiaz a deo producat in corpore. tamen unio ex parte dispositionis corporum dependet a uirtute celesti. ideo dicitur eas serri in celum et terram. quod aiaz non coaptant corporibus nisi mediante uirtute celesti. **Ubi**. ij. philosophorum. **Ubi**. n. hominem generat et sol. **Nota** quod deus aiaz creatas aptat leuibus curibus. id est. stellis paribus quod sic potest intelligi. quod aiaz creata paritate et similitudine habet cum stella. Sicut enim stella est nobilior parte sui orbis et est perpetua. sic aiaz rationalis perpetua eternis est nobilior parte hominum. **Uel** sic potest intelligi. quod deus aiaz creatas aptat leuibus curibus. id est. rationi et intellectui que dicuntur currus aiaz que ducunt hominem in cognitionem rerum. que aiaz serit in celum et terram. quod aiaz ratione et intellectu habet cognitionem celestium et terrestrium. **Nota** quod per ignem reducere intelligit ardorem caritatis. que hominem auersum a deo uicijis facit ipsum redire uirtutibus. nisi enim homo deum amet ipsum non querit. nisi querat non inueniet. nisi inueniat ad ipsum non reuertetur.

Da pater angustam. Postquam philosophia captauit beniuolentiam dei ipsum multipliciter commendando: hic exprimit suam petitionem dicens. **O** pater que facis omnia predicta. da. id est. concede menti super. humane. descendere angustam sedem. id est. nobilem sedem summi boni. da lustrare. id est. inuestigando inuenire. fontem boni. id est. deum que est fons omnis boni. da luce repta. id est. cognitione perhabita in te refigere. scilicet. per amorem. perspicuos visus. id est. claros intuitus. animi. rationis et intellectus. **O** pater tu dissice. id est. diserge nebulas. id est. obscuritates. et pondera. id est. grauitates terrene molis. id est. dilectionis terrene. atque mica. id est. resplende tuo splendore. tu namque es serenum que supple omnia illustrant. **Tu** es tranquilla requies pueris super. mentibus. te cernere. id est. uidere. est finis super. omnium. tu idem eternis es principium. quod origo omnium rerum. tu es vector quod uehis nos per gratiam que peruenire non possumus per naturam. tu es dux ducens ab errore ignorantie ad ueritatem sapientie. tu es semita cum sis uia et ueritas et per te ad te ipsum peruenit. tu es terminus ultra quem nihil querit cum sis summum et perfectum bonum. **Nota** quod sedes summi boni dicitur angusta. id est. subtilis. quod uix magno labore ad ipsam peruenit. uel dicitur angusta. id est. nobilis. quod nihil sibi pari potest. **Ubi** deus uocat fontem summi boni. sicut enim riuuli bene existere et fluere a fonte et ipse a nullo. sic a deo omne bonum habet esse: ipse autem a nullo. **Nota** ad hoc quod sedes summi boni descendat oportet quod inuestiget. et quod non sufficit inuestigare si non inueniat. nec inuenire si non diligat. ideo philosophia petit per amorem refigi visum animi. id est. rationem et intellectum in summum bonum. **Nota** quod quod intellectus et ratio impediuntur et obscurantur per affectionem et desiderium terrenorum. quod corpus quod corrumpit aggrauat animam quam corpus est subiecta ideo philosophia petit fugari nebulas terrene molis. et quod non sufficit fuga tenebrarum nisi assit lux illuminas. ideo petit illuminationem dicens. **Atque** tuo splendore mica. **Item** dissico. cis. id est. dispergo uel remoueo. et dicitur a dis per positionem inseparabili et a verbo ico cis.

Prosa decima tercii libri.

Quoniam igitur que sit imperfecti. Ista est decima
psa huius tercij: in qua pbia ondit vbi vera
beatitudo sit pstituta. et pmo ptinuando se p
bat beatitudinē pfectā esse in rerū natura. scdo ostē
dit in quo sit vera beatitudo. ibi. Quo dō. Primo vi
dit. Boetij qm̄ vidisti in pcedētibz que sit forma
imperfecti boni. et que sit forma perfecti boni. nūc re
oz. i. opinor esse demonstrandū. quonā. i. vbi. bec pfe
ctio felicitatis. i. pfecta felicitas. sit pstituta. in q̄ sup
ple inuestigando. illud ego arbitror primū esse inq̄
rendū. an aliqd̄ hmoi bonū pfectū quale pauloante
.s. octava. psa diffinisti. possit existere in rerū natura
ne cassa. i. vana. imago. i. species cogitationis nos de
cipiat pter veritatē subiecte rei. i. exntis rei. s̄ neq̄t ne
gari qn̄ existet in rerū natura pfectū bonum et pfecta
felicitas. et hoc bonū sit veluti fons omnium bonoz
et tūc pbat ipm̄ esse tali rōne. In quocūq̄ genere ē
repire imperfectū in eodē est repire pfectū. s̄ in gene
re rez est repire imperfectū bonū et imperfectā felicitatē
vt pz ex pcedētibz. s̄ in rez natura erit dare pfe
ctū bonū et pfectā felicitatē. hāc rōne ptractat in lite
ra et dicit. Omne qd̄ dicit̄ esse imperfectū illud pbi
bet̄ imperfectū diminutiōe. i. ex defectu pfecti. q̄ sit vt
si in q̄libet genere videat̄ esse qd̄. i. aliqd̄ imperfectum
in eo ḡne necesse sit aliqd̄ esse pfectū. etem̄ sublata. i.
circūscripta pfectione. nec fingi pōt vnde extiterit. i.
esse habeat. qd̄ p̄hibet̄ imperfectū. neq̄. n. natura ce
pit exordij a diminutis et incōsummatīs. i. ab impfe
ctis. sed natura pcedens ab integris et absolutis. id
est pfectis. dilabit̄ in bec extrema. i. inferiora. atz ef
feta. i. infructuosa. ex hoc ḡ accipit̄ maior rōnis in q̄
cūq̄ repit̄ aliqd̄ imperfectū in eodē repit̄ pfectū. Tūc
subiungit̄ minorē dicens. Sicuti pauloante mōstra
uimus que ē fragilis boni et imperfecta felicitas. Et po
nit̄ p̄clusionē dicens. Ergo dubitari nō pōt eē aliquaz
solidā et pfectā felicitatē. qd̄ pcedēs. B. dicit. veris
sime et firmissime p̄clusum ē. **N**otandū q̄ in tpali
bus et sensibilibz nō pōt esse summū et pfectū bonū
et qz multi sunt q̄ nō putāt esse alia bona pter sensi
bilia. ideo ne aliqs̄ putet nullū esse pfectū bonū in
rerū natura. pbia primo an̄ q̄ ondat vbi sit sitū pfe
ctū bonū pbat ipm̄ esse. **N**otandū q̄ res subiecta
est de qua habet̄ sermo et cognitō. s̄ dū cogitam̄ de
re q̄ nō est tūc ē cogitatio cassa pter veritatē subiecte
rei decipiēs nos. ne aut̄ talis cognitio videat̄ eē sum
mi boni. id pmo pbat ipm̄ eē in rez natura. **N**o
tandū q̄ imperfectū nō pōt eē pncipiū rez. qz pfe
ctū p̄us ē imperfecto. pncipio aut̄ nō est aliqd̄ p̄. ex
quo seq̄tur q̄ vbi est imperfectū ibi est repire pfectū

Notandū q̄ est deuenire ad aliqd̄ pfectū a q̄ na
tura incipiēs p̄gredit̄ ad posteriora imperfecta. cuius
modi sunt bec inferiora q̄ dicūt̄ extrema et effeta. q̄a
sunt vltima causatoz nō causa alijs inferioribus.
Quo dō inq̄t. Dic pbia ondit in q̄ pfectū bo
nū siue felicitas sit sita. scdo pcludit̄ qd̄dā correlari
um. tercio mouet̄ dubitationē. scda ibi. Sup̄ bec. tercia ibi. Atq̄ B̄ qz. Primo dicit̄ vel ondit pfectā felicitatē
eē in deo pstitutā. scdo ondit per quē modū sit in deo. ibi. S̄ q̄so. pmo ponit̄ vnā p̄positionē notaz. scdo ex
ea pbat intentū. ibi. Ita dō. Duo dicit̄. Iā pbatū est q̄ est dare pfectū bonū. q̄ dō. i. in q̄ bitet̄ illud pfectum
bonū. ita p̄sidera. Et tūc subiungit̄ p̄positionē. Dis p̄ceptio cōis humanoz aioz. pbat. i. p̄cedit̄ deū eē bonum
pncipē oim rez. et q̄ de? sit qd̄dā bonū. pbat p hoc qz deo nihil meli⁹ excogitari pōt. et q̄s dubitat̄ illud eē
bonū. q̄ melius nihil est. q. d. nullus. **N**otandū q̄ deū esse pncipē oim rez omnes p̄cedūt. s̄ qz pitagorici
duo posuerunt esse pncipia rerū. vni bonū aliud malū. ne ḡ aliqs̄ occasione bui⁹ negaret̄ deū esse bonū. idō
hoc pbat ex eo q̄ nihil potest melius excogitari deo. Unde dicit̄ beat⁹ aug. in li. de doctrina xpiana. Om̄s la
tine lingue scientes cum aures eoz sonus tetigerit quo p̄fert̄ deus mouent̄ ad cogitandū excellentissimā q̄n
dam immortalē naturā. ita aut̄ cogitat̄ deus vt aliqd̄ quo nihil sit melius.

Ita dō bonū eē deū. Dic pbat intentū q̄ beatitudo siue pfectū bonū sit sitū in deo tali rōne. Perfectūz bo
nū est vera btitudo. s̄ in deo est pfectū bonū. s̄ in deo est vera beatitudo: vñ dicit̄ in lra. Rō ista demonstrat̄ de
um eē bonū vt cōicat. i. infallibiliter pcludat. in eo esse pfectū bonū. nā ni. i. nisi de? sit tale. s̄ pfectū bonū. nō po
terit esse pncipē oim rez. si. n. nō sit pfectū bonū. erit aliqd̄ p̄stantius eo. possidens pfectū bonū. quia
omnia perfecta daruerūt. i. manifesta sunt. eē p̄iora minus integris. i. p̄fectis. q̄re nō rō p̄deat. i. p̄cedat. in
infinitū. p̄sistendū est summū deū esse plenissimū summū et p̄fecti boni. et sic pz minor rōnis. s̄. q̄ in deo ē per
fectum bonū. Tūc pbat maiorē dicens. Sed p̄stituimus. i. pbauimus nona. psa p̄fectū bonū esse verā be
atitudinē. igit̄ restat̄ pcludere q̄ necesse est verā beatitudinē sitā esse in summo deo. cui Boetius p̄sentis vi
dit. accipio. i. p̄cedo inq̄. nec est qd̄ villo modo queat p̄radici.

Prosa. x. libri tercij.

Quoniam igitur que sit imperfecti q̄ etiā
p̄fecti boni forma vidisti. Nunc de
monstrandū reoz quonā bec felici
tatis p̄fectio p̄stituta sit. In quo illud pri
mū arbitror inquirendū. an aliqd̄ hmoi
bonū (quale pauloante diffinisti) in rerū
natura possit existere. ne nos p̄ter rei subie
cte veritatē cassa cogitationis imago deci
piat. Sed qn̄ existat. sitq̄ hoc veluti q̄dez
oim fons bonoz. negari neq̄t. Omne. n. qd̄
imperfectū dicit̄ esse. id diminutiōe p̄fecti im
perfectūq̄ esse p̄hibet̄. Quo sit vt si in quoli
bet genere imperfectū quid esse videat̄. in eo
p̄fectū q̄ aliquid esse necesse sit. Et em̄ p̄fe
ctione sublata. vnde illud qd̄ imperfectū p̄hi
bet̄ extiterit: ne fingi qd̄ pōt. Neq̄ em̄ ab
diminutis incōsummatīsq̄ natura rez ce
pit exordij: s̄ ab integris absolutisq̄ p̄ce
dens in bec extrema atz effeta dilabit̄. **Q**
si (vti pauloante monstrauim⁹) est quedā
boni fragilis imperfecta felicitas: eē aliquaz
solidā p̄fectāq̄ nō pōt dubitari. B. Firmis
sime inq̄ verissimeq̄ p̄clusum est. P. Quo
uo inq̄t habitet ita p̄sidera. teū rez omnium
pncipē bonū esse. cōis humanoz p̄ceptio
pbat aioz. Mā cū nihil teo melius excogi
tari queat. id quo melius nihil est: bonū eē
q̄s dubitat̄: Ita vō bonū esse deū rō temō
strat: vt p̄fectū q̄ bonū in eo esse cōicat. nā
ni tale sit: rez oim pncipē esse nō poterit.
Erit. n. eo p̄stanti⁹ aliqd̄ p̄fectū possidens
bonū: qd̄ hoc prius atq̄ antiq̄us esse videa
tur. Sia nāq̄ perfecta min⁹ integris p̄ora
eē claruerūt: q̄re ne in infinitū ratō p̄deat.
p̄sistendū est summū deū: summū p̄fectūq̄ bo
ni esse plenissimū. S̄ p̄fectū bonū verā eē
beatitudinē cōstituimus: veram igit̄ be
atitudinē in summo deo sitā esse necesse
est. B. Accipio inq̄: nec est quod contradi
ci villo modo queat.

Notandum qd si deus non esset perfectum bonum sed imperfectum, prederet in infinitum sic arguendo. Deus vel est perfectum bonum vel imperfectum. si perfectum habet oppositum. Si imperfectum erit aliquid prius eo: cum perfectum sit plus imperfecto. Illud ergo prius vel est perfectum bonum vel imperfectum. si perfectum illud erit deus. et tunc oppositum. Si imperfectum erit aliquid prius eo. cum perfectum sit prius imperfecto. Item quod de illo priori. vel est perfectum bonum vel imperfectum. et sic prederet in infinitum. vel dabitur deus esse perfectum bonum. et hoc innuit in littera cum dicitur. Quare ne in infinitum ratio predat.

Sed quod te inquit. Hic phia ostendit per quem modum vera beatitudo sit in deo. quod non est in deo tanquam aliquid distinctum ab ipso sicut accidens a subiecto: sed est idem cum ipso. quod probat quatuor rationibus. scilicet ibi. Postremo. etiam ibi. Dico enim. quarta ibi. Respice inquit. Dumo promittit intentionem suam cum quadam divisione cuius membra improbat dicens. Sed boeti queso te vide quod id sancte. i. firmiter et inuolabiliter probes: quod diximus summum deum esse plenissimum summum boni. et dicit boetius. Quoniam modo super hoc probat. Tunc ponit phia divisionem dicens. presumas. i. putas ne hunc patrem omnium rerum accepisse extrinsecus illud summum bonum quo prohibetur esse plenus. vel presumas ita naturaliter habere a se illud bonum. quasi cogites diuersam esse substantiam dei habitus et beatitudinis habite. Et tunc improbat membra. primo quod deus non accepit summum bonum ab extrinseco dicens. Nam si putes bonum quod in deo est extrinsecus acceptum: tunc tu possis. i. potes existimare esse prestantius. i. melius illud bonum quod dederit eo quod accepit super deo: quod est falsum: quod ostendemus hunc precellentissimum omnium re. Tunc probat quod perfectum bonum in deo non est in ipso naturaliter tanquam differens a substantia sua dicens. Quod si natura. i. per naturam. inest deo summum bonum sed est diuersum ab ipso ratione quod dicitur aditativa. fingat quod potest quod hec diuersa dixerit super deum et summum bonum. quod d. non est dare aliquem potest ista diuersa dixerit tunc. **Notandum** quod ratio quam phia ostendit est ista. Summum bonum quod est in deo vel est acceptum ab extrinseco. vel inest sibi naturaliter. si ab extrinseco aliquid erit prestantius et nobilius deo. quod dicitur summum bonum prestantius est recipiente ipsius. si autem inest deo naturaliter vel tanquam idem sibi. vel tanquam diuersum ab ipso. si tanquam idem sibi habet oppositum. si tanquam diuersum ab ipso: erit aliquid plus quod ista diuersa dixerit: talia autem fingere est difficile.

P. Sed quod inquit te: vide quod id sancte atque inuolabiliter probes quod boni summi summum deum diximus esse plenissimum. **B.** Quoniam inquit modo. **P.** Me hunc rex omnium patrum illud summum bonum quod plenus esse prohibetur: vel extrinsecus accepisse: vel ita naturaliter habere presumas: quasi habitus dei: habitusque beatitudinis. diuersam cogites esse substantiam. Nam si extrinsecus acceptum putes: prestantius id quod dederit: eo quod accepit existimare possis. Sed hunc esse rerum omnium precellentissimum dignissime cōfitemur. Quod si natura quod dicitur inest: sed ratione diuersum: cum de rerum principio loquimur deo: fingat quod potest. quod hec diuersa dixerit. Postremo quod a qualibet re diuersum est. id non est illud a quo intelligitur esse diuersum. quare quod a summo bono diuersum est. sui natura id summum bonum non est. quod nequias est de eo cogitare. quod nihil prestat esse prestantius. Dico enim nullius rei natura suo principio melior poterit existere. Quare quod omnium principium sit: id etiam sui substantiam summum esse bonum verissima ratione conclusimus. **B.** Rectissime inquit. **P.** Sed summum bonum beatitudinem esse concessum est. **B.** ita est inquit. **P.** Ergo inquit deus esse ipsam beatitudinem necesse est cōfiteri. **B.** Nec inquit oppositis probis refragari queo. et ab illis si illatum sequens esse prospicio. **P.** Respice inquit an hinc quod idem firmius approbetur. quod duo summa bona que a se diuersa sunt: esse non possunt. Etenim que discrepant bona: non esse alterum: quod sit alterum liquet. quare neutrum poterit esse perfectum. cum alterutri alterum deest.

etiam ibi. Dico enim. quarta ibi. Respice inquit. Dumo promittit intentionem suam cum quadam divisione cuius membra improbat dicens. Sed boeti queso te vide quod id sancte. i. firmiter et inuolabiliter probes: quod diximus summum deum esse plenissimum summum boni. et dicit boetius. Quoniam modo super hoc probat. Tunc ponit phia divisionem dicens. presumas. i. putas ne hunc patrem omnium rerum accepisse extrinsecus illud summum bonum quo prohibetur esse plenus. vel presumas ita naturaliter habere a se illud bonum. quasi cogites diuersam esse substantiam dei habitus et beatitudinis habite. Et tunc improbat membra. primo quod deus non accepit summum bonum ab extrinseco dicens. Nam si putes bonum quod in deo est extrinsecus acceptum: tunc tu possis. i. potes existimare esse prestantius. i. melius illud bonum quod dederit eo quod accepit super deo: quod est falsum: quod ostendemus hunc precellentissimum omnium re. Tunc probat quod perfectum bonum in deo non est in ipso naturaliter tanquam differens a substantia sua dicens. Quod si natura. i. per naturam. inest deo summum bonum sed est diuersum ab ipso ratione quod dicitur aditativa. fingat quod potest quod hec diuersa dixerit super deum et summum bonum. quod d. non est dare aliquem potest ista diuersa dixerit tunc. **Notandum** quod ratio quam phia ostendit est ista. Summum bonum quod est in deo vel est acceptum ab extrinseco. vel inest sibi naturaliter. si ab extrinseco aliquid erit prestantius et nobilius deo. quod dicitur summum bonum prestantius est recipiente ipsius. si autem inest deo naturaliter vel tanquam idem sibi. vel tanquam diuersum ab ipso. si tanquam idem sibi habet oppositum. si tanquam diuersum ab ipso: erit aliquid plus quod ista diuersa dixerit: talia autem fingere est difficile.

Postremo quod a qualibet. Hic phia ponit secundam rationem quod summum bonum in deo non differt ab ipso. et est ratio talis. Illud quod est diuersum ab alio non est illud a quo diuersum. Si ergo summum bonum esset diuersum a deo: deus non esset summum bonum: quod nequias est dicere. unde dicitur in littera. Postremo illud quod est diuersum a quolibet re. illud non est illud a quo intelligitur. i. videtur esse diuersum. quare quod sui natura diuersum est a summo bono: illud non est summum bonum. si igitur summum bonum ita sit in deo quod per naturam est diuersum ab eo. sequitur quod deus non sit summum bonum: quod nequias est cogitare de deo. quod nihil prestat esse prestantius. **Nota** si aliquid esset in deo diuersum ab ipso. deus esset compositus. et non

essentie simplicis quod est falsum. **Item** quod est in deo diuersum ab ipso. vel est accidens vel pars eius. non accidens: quod deus non est subiectum alicuius accidentis. si est pars eius cum pars precedat totum aliquid erit plus deo. quod falsum est.

Dico enim nullius rei natura. Hic phia ponit tertiam rationem que talis est. Illud quod est principium omnium formaliter est summum bonum. quod summum bonum non potest esse principium. sed deus est principium omnium: ergo formaliter est summum bonum summum autem bonum est beatitudo. ergo deus formaliter est summa beatitudo. unde dicitur in littera. Dico. i. generaliter. nullius rei natura poterit existere. i. esse melior suo principio. quare quod omnium sit principium sicut deus. illud etiam conclusimus verissima ratione. summum esse bonum substantiam. i. per sui substantiam. cui assentientes boetius dicit. Rectissime inquit conclusum est. sed summum bonum esse beatitudinem concessum est. dicit boetius: ita est inquit. Concludit ergo phia. Ergo necesse est deum cōfiteri ipsam beatitudinem. dicit boetius. nec queo refragari. i. resistere. probis. oppositis. i. promissis. et ego prospicio hoc illatum esse. quod nullis. i. ad illa. **Nota** quod principium omnium rex. quod esse summum bonum substantialiter. quod si aliquid aliud a principio esset summum bonum substantialiter: sicut aliquid principium sequitur quod principium sit nobilius suo principio. nam bonum substantialiter nobilius est bono accidentaliter. **Item** si principium non est bonum substantialiter sed accidentaliter. cum omne quod est tale per accidens reducat ad aliquid tale per se: tunc principium reduceret ad aliquid: et per omnia non esset principium.

Respice inquit an hinc. Hic ponit quartam rationem quod beatitudo in deo non differt ab ipso. Si beatitudo differret a deo cum utrumque tam deus quam beatitudo sit summum bonum. essent duo summa bona. quorum unum non esset alterum. et cum unum desit alteri neutrum erit perfectum et summum bonum: quia perfectum est cui nihil deest. ergo necesse est beatitudinem esse idem cum deo. unde dicitur in littera. Sed boeti respice an hinc quod modo dicam illud quod probatum est firmiter approbetur. duo summa bona esse non possunt. que sunt a se diuersa. etenim liquet. i. manifestum est. quod bona que discrepant. non esse alterum super eorum bonorum. quod sit alterum quare cum alter deest alterutri. i. alteri. neutrum poterit esse perfectum: cum perfectum sit cui nihil deest.

Sed manifestum est. illud non esse summum bonum: quod non est perfectum. igitur nullo modo potest esse diuersa ea que sunt summa bona. Atque per certe deum et beatitudinem collegimus esse summum bonum. quare necesse est ipsam naturam que sit diuinitas. id est naturam dei esse summam beatitudinem. quod Boetius approbas dicit. nihil veri est ipsa reme rationatione firmi: nec deo dignius concludi potest. **M**otandum ex quarto topicorum: quod per superabundantiam deum unum solum uenit. cum igitur summum bonum dicatur per superabundantiam non erunt duo summa bona. **S**ed si essent duo summa bona vel essent eiusdem speciei: vel differrent specie: si eiusdem speciei essent equaliter perfecta et unum erit superfluum. si differrent specie unum erit perfectius altero. quod impossibile est duas species esse equaliter perfectas: sed quod est imperfectius non est summum bonum. ergo non sunt plura summa bona.

Super hec inquit. **H**ic philosophia concludit ex dictis quadam conclusionem consolariam dicens. Super hec. scilicet predicta. ego tibi dabo consolariam. id est conclusionem consolariam. ita. scilicet sicut geometre aliquid solent demonstratis suis. propositis inferre. que illata ipsi vocantur porismata. id est apertiones. Et tunc ponit consolariam que omnis beatus est deus. quod sic infertur quod adeptio beatitudinis sunt homines beati: beatitudo vero est ipsa diuinitas ut probatur est. manifestus est homines beatos fieri adeptio diuinitatis: sed sicut adeptio iusticie sunt homines iusti: et adeptio sapientie sapientes: ita necesse est adeptio diuinitatis esse beatos siue deos. igitur omnis beatus est deus: sed natura que deus est et non plures. participatio deus non nihil prohibet plures deos esse. hac conclusionem commendans. **H**. dicit. Et pulchrum inquit hoc. scilicet quod modo conclusisti. atque preciosum. siue porisma siue consolariam mauius. id est magis uelis ipsum uocari. **M**otandum quod omnis beatus est deus: sed probatur ex ista sic. **H**omines sunt beati adeptio beatitudinis: sed beatitudo est diuinitas: ergo homines sunt beati adeptio diuinitatis. sed adeptio diuinitatis aliquid efficit deus: ergo omnis beatus est deus. vel potest sic argui. Adeptio diuinitatis aliquid efficit deus. adeptio diuinitatis aliquid efficit beatus cum diuinitas sit idem cum beatitudine: ergo omnis beatus est deus.

Nota secundum Augustinum. quod porus. id est foramen in corpore per quod sudor emanat. inde porisma. id est apertio vel illuminatio sensus. Dicuntur etiam porismata regule que sunt geometre. ponuntur ad aliquid ostendendum eo quod apertent et illuminent mentem lectoris: et ipse allegat Boetium in hoc libro de hoc nomine porisma. **M**otandum secundum eundem Augustinum. a corona uenit coronari quod est premium uictorie vel premium belli vel certaminis. scilicet corona vel aliquid aliud. vel coronari est unum aliquid meretur honorem: vel adipiscitur coronam. Et etiam allegat Boetium in hoc loco de hoc nomine coronari. sed contra ipsum nominamus consolariam. et est consolariam conclusio sequens ex premissis. **N**ota aliquid diceret. Si omnis beatus est deus: cum plures sint beati. plures erunt dei. **R**espondit Boetius quod unus est deus naturaliter et essentialiter. sed participatiue. id est participatio uirtutis et immortalitatis potest esse plures dei. unum patet. Ego dixi unum estis et filii excelsi omnes. **S**ed inuenit philosophus. xij. metaphisicorum. ubi sic concludit. Non ualet pluralitas principum sic ergo unus princeps. id est secundum naturam et essentiam. Ergo dicit Seneca. Vir speculatiue est quasi deus in humano corpore hospitat. **P**ro quo uultur notandum quod deus est quadruplex. aliquid est deus nuncupatiue ut idoli. aliquid usurpantiue ut demones cultum dei sibi usurpantes ut dicit scriptura. Omnes dei gentium demonia. Tercius participatiue ut homines beatitudinem participant. Quartus est deus natura hominis eentie eternitate. immutabilitate et concubilitate. primis tribus modis possunt bene esse plures dei. sed non quarto modo. **A**ltimo nota ueritate siue diuinitate participare: non est nisi immortalitate. impossibilitate. subtilitate et agilitate adipisci. Nam mortale additum nobis sepat nos a deo: ut dicit philosophus. ergo adeptio immortalitatis erimus dei.

Atque hoc quod pulchrum nihil est. **H**ic philosophia mouet circa predicta quadam dubitationem. scilicet deo soluit ea ibi. Cuius uiscretionem. Primo dicit. Ergo dicit hoc consolariam esse pulchrum. Atque per certo hoc quod iam dictum nihil est pulchrum. quod ratio persuadet esse annectendum his. scilicet superdictis. et dicit Boetius quod est pulchrum illud. dicit philosophia. cum beatitudo uideatur multa pertinere: uideatur utrumque hominum omnia coniungantur. id est constituantur ueluti unum corpus beatitudinis. quodam uarietate partium. an sit aliquid eorum quod compleat subam beatitudinis. ad hoc cetera referantur. **T**unc Boetius petit hanc quodam magis elucidari dicens. **U**ellem inquit ut patefaceres illud quod queris commemoratione ipsarum rerum super exemplificatione. et philosophia perdescendens Boetio querit. **N**one cerisemus beatitudinem esse bonum. dicit. **H**. certe summum bonum. cui philosophia licet. id est licitum est addas hoc super summum omnibus his. **M**axima beatitudo est summa sufficientia. eadem est summa potentia. et iudicatur esse summa reuerentia claritas et uoluptas. dicit. **H**. Quid igitur super estimas dicendum. respondit philosophia. hecine. id est nunquam hec omnia. scilicet sufficientia. potentia ceteraque sunt ueluti quodam membra beatitudinis. an cuncta referunt ad bonum ueluti ad verticem. id est tanquam ad summam rationem appetendi omnia alia. **T**unc Boetius fateatur se intelligere quodam et postolari eius solutionem dicens. **I**ntelligo quod proponas inuestigandum: sed desidero audire quod constituas. id est diffinias quodam dissoluendo. **M**otandum quod quodam philosophia mouet est ista. **U**trum predicta quinque. scilicet sufficientia. reuerentia et constituant beatitudinem sicut diuersa membra unum corpus. uel utrum omnia sint eadem et referantur ad aliquid unum

Sed quod perfectum non sit: id summum non esse manifestum est. nullo modo igitur que summa sunt bona: ea potest esse diuersa. Atque et beatitudinem et deum summum bonum esse collegimus: quare ipsa necesse est summam esse beatitudinem que sit summa diuinitas. **H**. Nihil inquit nec re ipsa veri nec rationatione firmi: nec deo dignius concludi potest. **P**. Super hec inquit igitur ueluti geometre solent demonstratis propositis aliquid inferre que porismata ipsi uocantur. **I**ta ego que tibi ueluti consolariam dabo. **M**axima quoniam beatitudinis adeptio sunt homines beati. **B**eatitudo uero est ipsa diuinitas diuinitatis adeptio fieri beatus manifestus est. **S**ed uti iusticie adeptio iusti. sapientie sapientes sunt. ita diuinitate adeptos deos fieri ratione necesse est. **O**mnis igitur beatus deus. sed natura que deus unum: participatio uero nihil prohibet esse complurimos. **H**. Et pulchrum inquit hoc atque preciosum siue porisma siue consolariam uocari mauius. **P**. Atque hoc quod pulchrum nihil est quod his annectendum esse ratio persuadet. **H**. Quid inquit. **P**. Cum multa inquit beatitudo primum uideatur utrumque ne hominum omnia ueluti corpus beatitudinis quodam partium uarietate coniungantur. **A**n sit eorum aliquid quod beatitudinis subam compleat. ad hoc cetera referantur. **H**. **U**ellem inquit id ipsarum rerum commemoratione patefaceres. **P**. **N**one inquit beatitudinem bonum esse esse meum. **H**. **E**cce summum quodam inquit. **P**. **A**ddas inquit hoc omnibus. **M**axima eadem sufficientia summa est: eadem est summa potentia. reuerentia que claritas et uoluptas beatitudo eadem iudicatur. **H**. Quid igitur. **P**. **H**ecine omnia bona sufficientia. potentia. ceteraque ueluti quodam beatitudinis membra sunt. an ad bonum ueluti ad verticem cuncta referuntur.

Hic omnes pariter venite capti. Istud est metrum. x. huius tertium quod dicitur valenticum ab inuictore. et est undecim syllabum postans ex spondeo et dactilo. et duobus vel tribus trocheis. quod ultimo loco potest poni spondeus vel trocheus. In quo metro perbia postquam ostendit in qua sit summa beatitudo: hortatur ad istam beatitudinem peruenire dicens. Omnes capti quos fallax libido. i. fallax delectatio. habitas. i. possides. terrenas metes. ligat improbis catenis. i. viciosis cupiditatibus. venite piter buc. i. ad summum bonum quod est situm in deo. Tunc ostendit utilitatem veniendi ad illud bonum dicens. Hic. i. in isto bono quod est deus. erit vobis requies laborum. cum ipse sit premium in hac vita laborantium. hic est portus. i. securitas manens placida quiete. hoc est asilum. i. domus refugium. unum. i. solum. quod tamen ad deum est tutum refugium. patens. i. aptum miseris. Tunc operatur istud bonum ad bona temporalia ostendens bona temporalia esse danosa: quod sui cupiditate obtenebrat animas. Quicquid donat tagus fluvius iste aureis suis arenis. Quicquid donat bermus fluvius rutilante. i. splendente sua ripa. aut indus fluvius a quo dicitur india. pinguis calido orbi. quod vicinior torride sone. in quo in quibusdam miscens lapillos virides. i. smaragdos. candidos. i. margaritis super. oia illa non illustrant aciem super. mentis. sed magis perdunt. i. involunt cecos animos. in suas tenebras. i. ignorantias veri boni. hoc. scilicet bonum temporale. quicquid. i. quodcumque. placet. i. excitat mentes ad cupiditatem. illud tellus aluit infimis cavernis. i. profundis. quod in profundo terre gignunt metalla et gemme. Tunc ostendit utilitatem boni quod est deus in quo est vera beatitudo dicens. Splendor. i. beatitudo splendens. qui splendore regit celum. ille vitat obscuras ruinas anime. quod splendor et obscuritas se non operantur in eodem. quod si quis poterit notare. i. nota habere hanc lucem. ipse negabit. i. non curabit candidos radios perhiberi. i. solis. **M**otandum propter litteram quod asilum secundum Augustinum dicitur domus refugium quam romulus fecit ab a quo est sine et sillon quod est tactus. quasi sine tactu. quod non erat perbas aliquid que ibi tangere vel offendere. **M**otandum secundum Isidorum. lib. et bimol. Tagus est fluvius quem cartago byspanie sic nunc cupavit. ex quo procedit copiositas arenis auriferis. et ab hoc ceteris fluvius byspanie est platus. **M**otandum secundum Augustinum quod bermus est fluvius asie. qui campos smirneos fecat fluctibus. et est plenus aureis arenis. **B**erminus autem secundum Isidorum. est fluvius orientis. qui rubeo mari excipitur: a quo india nuncupatur. abundans margaritis et smaragdis.

Prosa. xj. tertium libri.

Assentior inquit. Ista est. xj. prosa huius tertium in qua perbia inducit Boetium in cognitionem quorundam quod prius falsus fuit ignorare. scilicet quod sit finis oim rerum. et quibus gubernaculis mundus regatur. Primo ducit ipsum in cognitionem primi. scilicet modo scilicet in sequenti prosa. Primo perbia iuestigat diffinitionem boni. scilicet modo ex hoc ostendit quod sit finis oim rerum. ibi. Et illa nimirum. primo mittunt quodam. scilicet modo perbia aggreditur propositum. ibi. **M**one inquit. Primo Boetius assentis predictis dicit. Assentior inquit. scilicet iam dictis. cuncta. n. ostant nexa firmissimis rationibus: quod demonstratiuis. Et perbia inquit. **Q**uam. scilicet precij estimabis. si agnoueris quod sit ipsum bonum. Respondit Boetius. In finiti. scilicet perij inquit estimabo. si quidem mihi piter contingat agnoscere deum quod bonum est. dicit perbia. Atque pro certe. hoc patefaciam verissima ratione. maneat. i. concedant. modo. i. tamen modo quod conclusa se paulo ante. Et dicit Boetius. manebunt sine operatione in sui veritate. **M**otandum quod ad perbandum aliquam conclusionem oportet principia manere in sui veritate et ea concedi. si. n. negarent non posset ex eis conclusio deduci. volens perbia ex his que conclusa sunt tanquam ex principijs concludere quod sit bonum. dicit hoc velle facere manentibus his que perbata sunt. et dicit Boetius quod manebunt in sui veritate. **M**one inquit monstra. ea. Hic perbia aggreditur intentum ostendendo quod sit bonum. et intendit perbare istam conclusionem. bonum est illud quod oia appetunt: quam perbat tali ratione. **A**nt et bonum sunt idem. scilicet oia appetunt esse unum. scilicet oia appetunt bonum. Circa istam rationem sic procedit. primo perbat maiorem. scilicet modo minore. tercio resumpta maiore infert conclusionem. scilicet modo ibi. **M**ostri ne igitur. tercia ibi. **E**st ne igitur. perbat quod maiorem quod unum et bonum sunt idem per modum questionis. et primo querit dicens. **M**one supra monstrauimus in nona prosa ea que appetunt a pluribus super. sufficietia. reuerentia. potetia. idcirco non est vera: bona et perfecta. quoniam discrepant a se invicem super. eo modo quod appetunt a pluribus et cum alteri abesset alteri non posse afferre plenum et absolutum bonum. quod nullo indigeat. tunc autem super. monstrauimus unum verum bonum fieri cum colligunt in una forma beatitudinis atque efficietia. i. in una causa efficietia. scilicet deum. ut que sit sufficietia. eadem sit potentia. et reuerentia. claritas et iocunditas. nisi hoc oia sunt unum et idem monstratum est. ea nihil habere que numerentur. i. operentur in expetenda. i. desiderada. Et dicit Boetius. demonstratum est in quo nec villo modo dubitari potest. **U**lteri querit perbia. Illa que cum discrepant minime sunt bona. et cum ceperint esse unum se bona. **M**one hinc contingunt fieri bona adeptioe unitatis. dicit Boetius. Ita videtur inquit. Et subdit perbia. scilicet oia quod est bonum participatione

Metrum. x. tertium libri.

Hic omnes pariter venite capti. Quos fallax ligat improbis catenis Terrenas habitas libido metes. Hic erit vobis requies laborum. Hic portus placida manens quiete Hoc patens unum miseris asilum. Non quicquid tagus aureis arenis Donat. aut bermus rutilante ripa Aut indus calido pinguis orbi. Candidis miscens virides lapillos. Illustrant aciem magisque cecos In suas perdunt animos tenebras. Hoc quicquid placet excitatque metes. Infimis tellus aluit cavernis. Splendor quo regit vigetque celum. Vitat obscuras anime ruinas. Hanc quisquis poterit notare lucem. Candidos perhiberi radios negabit.

Prosa undecima huius tertium libri

Assentior inquit cuncta enim firmissimis nexa rationibus ostant. **P**. Tunc illa quanta inquit estimabis: si bonum ipsum quod sit agnoueris. **B**. In finiti inquit: si quidem mihi piter deum quod quod bonum est contingat agnosce. **P**. Atque hoc verissima inquit ratio patefaciam: maneat autem modo quod paulo ante conclusa sunt. **B**. **A**dane bunt inquit. **P**. **M**one inquit monstrauimus ea que appetunt a pluribus: idcirco vera perfecta que bona non esse: quoniam a se invicem discrepant. cumque alteri abesset. alterum plenum absolutumque bonum afferre non posse. **T**unc autem vix bonum fieri cum in una veluti forma atque efficietia colliguntur ut que sufficietia est eadem sit potetia: reuerentia claritas atque iocunditas. **N**isi hoc unum atque idem oia sunt nihil habere quo inter expetenda numerentur. **B**. **D**emonstratum est inquit nec dubitari villo modo potest.

P. Que igitur cum discrepant minime bona sunt cum uno esse ceperint: bona sunt. **Mōne** h ut bona sint: unitatis fieri adeptioe pertingit. **B.** Ita inquit videtur. **P.** Sed omne quod bonum est boni participatione bonum esse concedis. an minime. **B.** Ita est. **Oportet** igitur idem esse unum atque bonum sibi ratione concedas. **Eadem** namque substantia est eorum quae naturaliter non est diversus effectus. **B.** Negare inquit nequeo. **P.** **Positi** ne igitur inquit omne quod est tadium manere atque subsistere quod diu sit unum. **Sed** interire atque dissolui poterit atque unum esse destiterit. **B.** **Quo** nam modo. **P.** **Ut** in animalibus inquit: cum in unum coeunt ac permanent anima corpusque: id animal vocatur. **Cum** vero h unitas utriusque separatione dissolvitur interire. nec iam esse animal liquet: ipsum quod corpus cum in una forma membrorum coniunctione permanet: humana videtur species. **Et** si distribute segregateque partes corporis distraxerint unitatem. desinit esse quod fuerat. **Eorum** modo percurrenti cetera perculdubio patebit subsistere unum quodque dum unum est. **Cum** vero unum esse desinit esse interire. **B.** **Considerari** inquit mihi plura minime aliud videtur. **P.** **Est** ne igitur inquit quod in quantum naturaliter agat relicta subsistendi appetentia venire ad interitum corruptioneque desiderant. **B.** **Si** animalia inquit considerent: quae habent aliquam volendi nolendi que naturam. **Nihil** inuenio quod nullis extra cogentibus abijciant manendi intentionem et ad interitum sponte festinent. **Omne** namque animal tueri salutem laborat: mortem vero perniciemque reuitat. **Sed** quod de herbis arboribusque. quod de inanimatis omnino conscientiam. rebus peris dubito. **P.** **Atque** non est quod de his possis ambigere: cum herbas atque arbores intuearis. **primū** sibi convenientibus in alicui loco **ubi** quatuor earum natura quae cito exarescere atque interire non potest. **Mā** alie quaedam campis alie montibus oriuntur. aliae ferunt paludes alie saxis herent: aliarum fecunda sunt steriles arenae. quae si in alia quocumque loca transferre conentur: arescant. **Sed** dat cuique natura quod convenit: et nedum manere possunt. intereant elaborat.

non est. **tercia** ibi. **Ea** etiam. **Primo** dicit philosophia. **Est** ne aliquid quod in quantum naturaliter agat. desideret venire ad interitum. id est ad mortem. et ad corruptionem relicta appetentia subsistendi. **Rōdet** Boetius. **Si** considerent animalia quae habent naturam. id est appetitum volendi. id est persequendi. et nolendi. id est fugiendi aliquid. nihil inuenio quod abijciat intentionem manendi super. in rerum natura. et festinent sponte. id est voluntarie. ad interitum nullis causis extracogentibus. quod omne animal laborat tueri salutem. et reuitat mortem et perniciem. **ego** peris dubito quod de herbis et arboribus. et quod de rebus inanimatis omnino conscientiam super. an talia appetat esse et permanere. **Nota** Boetius. non dubitat quod animalia appetant et permanere cuius rationem inuenit. **Illud** quod laborat tueri salutem et vitare mortem. hoc appetit esse et permanere. **sed** omne animal est bimodum quod est. **Sed** utrum ita sit in vegetabilibus et in rebus inanimatis de hoc dubitat. et potest esse ratio dubitationis. quod in talibus non sunt operationes ita manifeste subservientes appetitui naturali permanendi sicut in animalibus. quae moventur ad percipiendum nutrimentum. et ad alia quae pertinent ad preservationem vite. **Atque** non est quod de hoc. **Hic** philosophia probat quod vegetabilia sicut herbe et arbores appetat esse et permanere. et hoc probat quatuor modis sicut patebit. **primo** ex loco eorum qualitate: quod in talibus locis nascuntur ubi diutius possunt permanere in esse. **Et** dicit. **Atque** per certe. **Boetius** non est quod possis ambigere. id est dubitare de his: utrum inanimata et vegetabilia appetat esse permanere. **primo** signo. **Cum** tu intuearis herbas atque arbores in alicui loco sibi convenientibus: ubi quantum earum natura. id est vitae. **ego** nature quae non possunt cito exarescere et interire. nam alie capis oriuntur sicut oliuae: alie montibus sicut cipressi: aliae ferunt paludes sicut alnos et salices. **Aliae** herent saxis sicut herbe quae dicuntur capilli veneris et barba iouis. **Aliarum** sicut fecunda. id est abundantes. steriles alie ut illae herbe quae dicitur merica: quae si quocumque loca transferre in

boni concedis esse bonum an minime. **Et** dicit boetius ita est. **Tunc** philosophia ex concessis concludit maiorem dicens. igitur sibi ratione oportet ut concedas unum et bonum esse idem. et confirmat illam conclusionem per locum ab effectu dicens. **Mā** quod eadem est substantia eorum. quorum non est naturaliter diversus effectus. quod idem in quantum idem natum est facere idem. **Boetius** concedens dicit. negare inquit nequeo. **Nota** ex ista sic probat quod unum et bonum sunt idem. **Quocumque** non sunt bona nisi quod sunt unum illa non sunt bona nisi adeptioe unitatis. **et** omnia sunt bona adeptioe unitatis. ergo unum et bonum idem sunt. vel aliter arguitur sic. **Omnia** sunt bona adeptioe bonitatis. omnia sunt bona adeptioe unitatis. **ergo** bonum et unum sunt idem. **Alia** rationem inuenit in ista dicens. **illa** sunt unum quorum non est diversus effectus. quod idem in quantum idem non facit nisi idem: ex secundo de generatione. **et** unum et bonum non est diversus effectus quod effectus utriusque est bonum. **ergo** sunt idem. **et** hoc conclusio patet ex. iiii. metaphysice: ubi aristoteles. vult quod bonum et unum convertantur.

Positi ne igitur omne quod est. **Hic** philosophia probat maiorem. **scilicet** quod omnia appetunt esse unum per talem rationem. **Unum** quodque tadium manet atque subsistit quod diu est unum. **sed** omnia naturaliter appetunt manere et subsistere. **ergo** omnia appetunt esse unum. **Illius** rationis primo declarat maiorem. secundo maiorem. **ibi.** **Est** ne igitur. **tercio** resumpta maiorem concludit intentionem ubi. **si** quod autem inquit. **Primo** ergo declarans maiorem. quod unum quodque tam diu manet quod diu est unum. dicit. **Positi** o boetius: omne quod est tadium manere atque subsistere. quod diu sit unum. **et** cum destiterit. id est desinit esse unum. **pariter** conuenit dissolui atque interire. **quod** dicit boetius. **Quo** nam modo. **philosophia** declarat in exemplo dicens. **In** animalibus h per se cum anima et corpus in unum coeunt atque permanent unum. **illo** unum vocatur animal. **cum** vero hec unitas dissolvitur separatione utriusque super. anime et corporis. liquet. id est manifestum est. animal interire et non iam esse animal. **Non** aliquid exemplum ipsum etiam corpus humanum cum permanet in una forma coniunctione membrorum. tunc videtur. id est videtur. humana species. **sed** si partes corporis distribute et segregate. id est separate ab invicem. distraxerint unitatem. corpus desinit esse quod fuerat. **eodem** modo percurrenti cetera perculdubio patebit unum quodque subsistere. id est permanere. dum est unum. **cum** vero desinit esse unum interire videtur. **Et** dicit boetius minime inquit videtur mihi aliud consideranti plura. **Nota** quod aliquis diceret non videtur quod esse et esse unum sint eadem: quod mali sunt et tamen non sunt unum. **probat** unum et bonum sunt idem ut iam probatum est. **sed** mali non sunt boni. ergo non sunt unum. **Ista** ratio soluitur ex quarto huius negando maiorem quod philosophia quarto huius probat malos non solum non esse potentes. **sed** simpliciter non esse. **Et** mali bene sunt mali: **et** quod simpliciter dicantur esse non est verum. **sicut** homo mortuus simpliciter non est homo. **et** de hoc videbitur in quarto.

Est ne igitur inquit. **Hic** philosophia probat seu declarat maiorem. **scilicet** quod omnia appetunt esse et permanere. **et** primo ostendit hoc secundo probat quod talis appetitus est naturalis. **secundo** ibi. **Neque** nunc nos. **Primo** ostendit intentionem in animalibus. **secundo** in vegetabilibus. **tercio** in rebus inanimatis. **secundo** ibi. **Atque**

alia loca arefcant. sed natura dat unicuique qd sibi conuenit et elaborat ne intereat qd diu manere pnt. **M**ota locus est principii generationis. qz saluat et pseruat locatu: et ipso mediate virtus celestis influit ipsi locato. Quia igitur vegetabilia sicut herbe et plante requirunt determinata loca in quibus saluantur et in alijs arefcant patet qd ipsa appetant esse et permanere.

Quid dicat qd omnes velut in terras. **H**ic phia probat idem alio signo qd sumit ex modo situatiōis ptiū sui puenientiā ad attractiones alimēti qd pseruat. eē eoz. Et dicit. qd dicat ex hoc qd oēs. s. herbe et arbores trahunt alimēta radicibus velut ore demerso in terras. et diffundunt sibi alimētū p medullas. p robur et p corticem qd nō est nisi ppter appetitū pmanendi. Tūc ponit aliud signū qd sumit de dispositiōe ptiū ad pbiendum nocuētū extrinsecū dices. qd dicat ex hoc qd mollissimū qd sicut est medulla sp. recōdit. i. locat in interiori sede. i. in medio plante. extra vero tūc qd ligni firmitate. vltimū aut. i. exterior cortex arboris. qsi patiens mali. i. potēs sustinere mala. opponitur defensor versus intēperie celi. i. aeris. Tūc ponit aliud signū qd sumit ex ppagatiōe seminis. q ordinatur ad pseruationē nature in alio sili in spē cū nō possit manere idē numero. Et dicit iam vero quāta est diligentia nature vt cūta pagenē semine multiplicato sup. cōsidera q oia semina qd nesciat esse tāqz qsdaz machinas. i. instrumēta manēdi. nō modo. i. non tūc ad tps veruētā manēdi imppetuū. generatim. i. successiua generatiōe. q. d. nullus est cui hec nō pateat.

Notandū qd radices plantarū ori siles sunt: cū habeant eandē opationē sup. trahere alimētū. habent autē plante radices infixas terre. qz ex terra humorē trahunt et alimētū. qd pmo diffundit in medullā. deinde in robur. deinde in corticē. est medulla mollissimū. qd est in medio plate vel arboris. nō potens pati intēperie caloris et frigoris. ideo natura ipas locauit in medio. quā circūdat robur qd est lignū arboris. robur autē circūdat cortice exteriori tanqz defensore ab intēperie aeris. **N**otandū qd qz vegetabilia non possunt idem numero manere. ideo natura pducit in eis semina p quoz ppagatiōe pmaneat idē in specie. s. in suo simili.

Ea etiā que inaiata. **H**ic phia pbat qd etiā inaiata appetant esse duobus signis. Primo ex inclinatiōe naturali eoz ad locū: et dicit sic. Ea etiā q credunt esse inanimata vt lapis. aer. ignis. nōne desiderāt. i. appetūt. queqz. i. oia inanimata. qd suum est. i. sue nature cōsonū est. simili rōne ppter pseruationē sui esse. q. d. sic. Cur. n. leuitas vehit. i. mouet flamas sursus. et pondus. i. grauitas. tepmit terras deorsum nō ppter aliam cām. nisi qd hec loca et motiōes pueniūt singulis sup. p saluatiōe eoz eē. et subdit. Porro illud qd est cōsentaneū. i. pueniēs cuiqz. illud sup. pseruat in esse vnūqz. sicut ea q sunt inimica. i. pstraria corrūpūt. Secūdo probat illud p aliud signū signū sumptū ex pseruatiōe naturalis. prietatis. hmoi est pstinuitas quā quelibet res naturalis nitit pseruare. Unde dicit. Jā sup. ista vero q dura sunt vt lapides. adherent tenacissimis. i. firmissimis. suis ptiibus. et resistūt p suā duriciē ne facile dissoluant. qd nō sunt liquētia. i. mollia. sicut aer et aqua. ne facile cedūt diuidentibus. s. cito relabunt. i. redeūt in ea a quibus sunt abscisa. s. ignis refugit omnes sectionem.

Nota. qd hoc vltimū qd dicit ignē fugere oēm sectionē: dupliciter exponit. Primo sic. aliqd secat cum ptes eius abinuicē sepanē ita vt in nullo pueniāt. sed ptes ignis nō sic pnt secari. qn sp in aliquo pueniāt: vt maxime patet de igne q est flama. Alio modo exponit sic qd ignis refugit oēm sectionē. qz ppter vebementiā sue actionis corrūpit ipm qd debet secare et igniēdo ipm in sui naturā puertit.

Neqz nūc nos. **H**ic phia ponit qd desideriu essendi nō est appetitū voluntarius sed naturalis. Et dicit. Neqz nos tractam nūc de motibus voluntarijs aie cognoscētis. s. de naturali intētiōe. s. naturale est qd transigim. i. digerim. acceptas escas sine cogitatiōe. et qd in somno nescientes ducimus spm. i. respiramus. **M**ā amor isti solū in aialibus esse appetitū manēdi. sed venit ex principijs nature: qz natura repit tā in aiatas qz in inanimatis. **Q**z autē appetitū manēdi nō sit ex voluntate. pbat dupliciter. Primo pbat hoc. qz voluntas sepe amplectit mortē q tollit esse indiuidui. **U**n dicit. Volūtas sepe amplectit mortē. quā natura reformidat. i. abhorret. cogētibus causis. s. extrinsecis. sicut p de martiribus. Secūdo pbat idē ex hoc. qd voluntas quqz cobibet opationē pseruatiuā esse specifici dices. ptraqz. i. p cōtrariū. illud opus gignēdi. q solo durat diuturnitas. i. pmanētia rez mortaliū. qd natura appetit. interdū coeret volūtas. sicut patet in pstinētibus. adeo hec charitas. id est appetitū sui sup. manendi. nō pcedit ex aiali motione. s. ex naturali intētiōe quā deus indidit nature.

Dedit em puidētia diuina rebus creatis a se. hanc maximā causam manendi. vt desiderēt pmanere naturaliter qd diu pnt. quare nihil est qd villo modo queas. i. possis dubitare. cūta q sunt naturalitē appetere pstatā pmanēdi. et deuitare pnicies. qd boetius pcedēs dicit. **C**onfiteor inqz. nūc me cernere indubitato. i. sine dubi-

Quid dicat qd omnes velut in terras ore demerso trahunt alimēta radicibus ac p medullas robur corticēqz diffundunt. **Q**uid qd nobilissimū qd sicut i medulla est in interiori sede recōdit. extra vero qdā ligni firmitate. **U**ltimū aut cortex aduersum celi intēperie: qsi mali patiens defensor opponit. **J**ā vero quāta est nature diligentia: vt cūta semine multiplicato pagenē. q oia non modo ad tps manēdi vey generatim qz qsi imppetuum pmanēdi: veluti qsdaz machinas eē qd nesciat. **E**a etiā q inaiata esse credunt: nōne qd suū est queqz sili rōne desiderāt. **C**ur em flamas qdē sursus leuitas vehit: terras vero deorsum pondus tepmit: nisi qd hec singulis loco motiōesqz pueniūt. **P**orro at qd cuiqz pstanteū est. id vnūqzqz pseruat. sicut ea q sunt inimica corrūpūt. **J**ā vero que dura sūt vt lapides adherēt tenacissime ptiibus suis: et ne facile dissoluāt resistūt. **Q**ue vero liquētia vt aer atqz aqua facile qdē diuidentibus cedūt: s. cito in ea rursus a quibus sūt abscisa relabunt. **I**gnis vero oēm refugit sectiones. **N**eqz nūc nos de voluntarijs aie cognoscētis motibus. s. de naturali intētiōe tractam. **S**icuti est qd acceptas escas sine cogitatiōe transigim. qd in somno spm ducim. nesciētes. **M**ā ne in aialibus qdē manendi amor ex aie voluntarijs vey ex nature principijs venit. **M**ā sepe mortē cogētibus causis. quaz natura reformidat: volūtas amplectit. **C**ōtra qd illud q solo mortaliū rez durat diuturnitas. gignēdi opus qd natura sp appetit. interdū coeret volūtas: adeo h sui charitas nō ex aiali motione s. ex naturali intētiōe pcedit. **D**edit. n. puidētia creatis a se reb.

tatione. que dudū incerta videbant sup. q̄ vegetabilia et inanimata naturaliter appetūt p̄manētiā essendi. **¶** Notandū q̄ duplex est appetit⁹ naturalis et aialis. Naturalis est q̄ p̄sequit formā naturālē. 7 q̄ p̄ma p̄fectio illius q̄ b̄z formā naturālē esse. iō appetit⁹ cuiuslibet rei naturalis: ē ad suū eē habēdū si careat. vel ad p̄seruandū si habeat. Appetit⁹ aialis est q̄ p̄sequit formā apprehensam. et si est forma apprehensa p̄ sensus. sic est appetitus sensitivus. q̄ sp̄ tendit in p̄uenientia nature. si autē est forma apprehensa p̄ intellectus. tūc sp̄ inclinatio p̄ueniens est a p̄petit⁹ rōnalis. q̄ est volūtas. et q̄ illud q̄d fm se est discōueniēs nature sibi est mors. illud ho-

hāc vel maximā manendi cām: vt q̄ad p̄nt naturalit̄ manere desiderēt. Quare nihil est q̄ vllō mō queas dubitare: cūcta q̄ sunt appetere naturaliter p̄statiā p̄manēdi: de vitare p̄niciē. **¶** **¶** Cōfiteor inq̄ nūc me in dubitato cernere: q̄ dudū incerta videbāt. **¶** **¶** Qd̄ aut̄ inq̄t subsistere ac p̄manere appetit: id vnū esse desiderat. Hoc. n. sublato nec eē q̄dē cuiq̄ p̄manebit. **¶** **¶** Ulex est inq̄. **¶** **¶** Dia igit̄ inq̄t vnū desiderāt. **¶** **¶** Conleni. **¶** **¶** Sz vnū idipm̄ monstrauim⁹ eē q̄d bonū ē. **¶** **¶** Ita q̄dē. **¶** **¶** Cūcta igit̄ bonū petūt. q̄d q̄dē ita describas. licet ipm̄ bonū eē q̄d desiderēt ab oib⁹. **¶** **¶** Nihil inq̄ verius excogitari pōt: nā vel ad nihilū cūcta referunt: et vno veluti vertice destituta: sine rectore fluitabunt. aut si q̄d est ad q̄d vniūsa festinēt. id erit oīm sūmū bonoz. **¶** **¶** Et illa nimīū inq̄t. **¶** **¶** Salūne letoz. ipaz. n. medie veritat̄ notā mēte fixisti. Sz in h̄ patuit tibi q̄d igrare te paulo an̄ dicebas. **¶** **¶** Quid inq̄. **¶** **¶** Quis eēt inq̄t rerū oīm finis. Is est. n. p̄fecto q̄d desiderāt ab oib⁹. q̄d q̄z bonū eē collegim⁹. oportet rez oīm finē bonū esse fateamur.

¶ **¶** Adetrū. xj. huius tercij libri.

Quisq̄s p̄funda mēte vestigat verū
Cupitq̄ nullis ille deujs falli
In se reuoluat intimi lucē visus.
Longolq̄ in orbem cogat inflectēs motus
Animūq̄ doceat quicq̄d extra molit̄.
Suis retrusum possidere thesauris.
Dudum q̄d atra texti terroris nubes
Lucebit ip̄o p̄spiciatius phebo.

q̄z auferētes finem auferūt naturā boni ex sc̄do metaph̄ice. iō finis oīm rez est bonum.

¶ **¶** Adetrum. xj. tercij libri.

Quisq̄s p̄funda mēte. Istō ē. xj. metrū b̄ ecij q̄d d̄i glionicū ab inuētoze. iambicū a p̄de p̄d̄ante. in q̄ metro p̄bia oñdit quō possum⁹ coḡscē bonū 7 rez 7 p̄uenire in cognitionē rez. ex q̄ boeti⁹ p̄ passus ē se mō scire q̄d prius ignorabat. Primo q̄ oñdit modū q̄ possum⁹ deuenire in cognitionē veritatis. Sc̄do assignat cām eius. ibi. **¶** **¶** Nō oīe. dicit p̄mo. **¶** **¶** Quisq̄s vestigat. i. inuestigare vult verū p̄funda mēte. i. subtili. q̄ p̄ et. cupit falli nullis deujs. i. falsis opinionibus. que faciūt a d̄o deuiare. ille reuoluat in se. i. exercitat intra se. lucem. i. speculationē. intimi visus. i. ratiōis et intellectus interioris. 7 ip̄e cogat. i. reducat. longos motus. i. opationes aie p̄cedētes ab aia. inflectēs eos mot⁹ in orbem. i. in circulum redeūdo ad aiam. 7 quicq̄d aim doceat molitur. i. laborat. speculādo extra. i. circa res exteriores. ille doceat aim retrusum. i. ad se p̄uersus. possidere suis thesauris. i. potentis que sunt memoria 7 intellect⁹. 7 tūc illud quod atra nubes. i. obscuritas ignorantie. dudum textit. i. occultauit. illud lucebit. i. apparebit. p̄spiciatius. i. euidētius. ip̄o phebo. q. d. quod longo tpe fuit obscurum lucidum apparebit intellectui. **¶** **¶** Notandū q̄ qui vult cognoscere rez dirigat rōnez et intellectū ad ip̄am rem extra 7 ad rez p̄rietates. et si aliq̄d cognoscit ex bis nō statim iudicet. s̄ in se reuertatur deliberādo an ita sit vel nō sit. q̄z sepe videt̄ homini esse quod nō est. 7 nō esse quod est. sine eīm deliberatōne nō est iudicandum. quod nō est longa deliberatōe p̄batū. ideo dicit p̄bia. reuoluat in se lucē intimi visus. **¶** **¶** Notandum q̄ orbis est linea circūducta rediens ad idē. inflectere q̄ lōgus mot⁹ in orbē est cū virt⁹ aie ab aia vsq̄ ad ip̄am rē diuertit. 7 ad aiam reuertit̄ deliberādo an ita sit vel nō sit fm q̄ cognouit.

mo apprehendit q̄nq̄ tanq̄ p̄ueniēs. p̄pter aliud annexū. s̄. p̄t̄ p̄mū eterne vite. ideo volūtas sepe amplectit̄ mortē quā natura reformidat ex quo patz q̄ appetit⁹ essendi nō est p̄mo 7 principalit̄ ex appetitu intellectiuo. s̄ ex appetitu naturali. **¶** **¶** Nā appetit⁹ intellectiuus nō inuenit̄ in oib⁹ in q̄b⁹ inuenit̄ appetitus naturalis.

¶ **¶** Qd̄ aut̄ inq̄t subsistere. **¶** **¶** Dic p̄bia resumpta maiore p̄cludit̄ intētū dicēs. q̄d aut̄ appetit subsistere 7 p̄manere. illud desiderat esse vnū. hoc. n. sup. vno sublato nō p̄manebit cuiq̄z rei suū eē. dicit boeti⁹ verū est. p̄cludit̄ q̄ p̄bia. **¶** **¶** Dia igit̄ vnū eē desiderāt. Et boetius p̄sentis dicit p̄sentis. 7 tūc maiore p̄ncipalis filogismi resumit̄ vt p̄cludat̄ diffinitionē boni dicēs. sed nos monstrauim⁹ vnū esse idipm̄ q̄d bonū est. dicit boetius ita q̄dē. tūc p̄bia p̄cludit̄ intētū formādo diffinitionē boni dicēs. igit̄ cūcta bonū petūt. q̄d bonū licet. i. licitū est. vt ita describas. bonū est q̄d desiderēt ab oib⁹. Et dicit Boe. nihil verius excogitari pōt. q̄z vel ad nihilum cūcta referūt 7 destituta vno vertice. i. p̄ncipio. cūcta fluitabūt sine rectore. Aut si q̄d est ad q̄d vniūsa festinēt. illud erit sūmū oīm mū bonoz. **¶** **¶** Notandū q̄ oē q̄d est vel appetit p̄fici vel in sua p̄fectiōe saluari. cūz igit̄ p̄fici 7 in p̄fectiōe saluari sit bonū: omnia appetūt bonū. **¶** **¶** Notandum cū dicit̄ oia appetūt bonū. ibi nō accipit̄ bonū precise p̄ bono morali. nec p̄cise p̄ bono naturali. s̄ p̄ bono cōiter accepto. q̄d bonū cōiter acceptū est eē eēntiale vel accidētale p̄ueniens. rei vt p̄ficiat̄. vel in sua p̄fectione saluat̄.

¶ **¶** Et illa nimīū inq̄t. **¶** **¶** Dic p̄bia ex dictis reducit̄ boetium in cognitionē cuiusdā q̄d supra se ignorare p̄fessus. i. q̄s sit finis oīm rez. Et primo p̄medat̄ dictū boe. dicēs. **¶** **¶** Salūne nimīū letoz. q̄z tu fixisti. i. attigisti. notā. i. cognitionē. mēte medie veritatis. i. p̄fecte veritatis q̄ est in medio. s̄ hoc patuit tibi q̄d dicebas te ignorare paulo ante sup. in primo li. sexta. p̄sa. Et querit Boetius. q̄d inq̄z sup. est illud. dicit p̄bia. q̄s eēt finis oīm rez. Et subdit. **¶** **¶** Is. n. est finis oīm reruz q̄d desiderāt ab oib⁹. q̄d q̄z bonū esse collegim⁹: vtz ex diffinitione boni. oportet vt fateamur bonū esse finem oīm rerū. **¶** **¶** Notandū q̄ p̄ notā medie veritatis intelligit̄ notitiā diuinā. sicut punctū est mediūz circuli. a q̄ omnes linee ducunt̄. sic deus est mediūz veritatis a quo ois veritas p̄cedit. **¶** **¶** Notandū q̄ oia appetūt sui finē cū finis sit p̄fectiō rei 7 res destituta suo fine frustra. Cū igit̄ de rōne finis sit esse bonum

Non omne namq; mente depulit lumē. **H**ic phia assignat cam eius. qd dictū est. scz quare possum? cogno-
scere rez dicēs. Nā corpus inuehēs. i. inducēs obliuiozaz molē. i. grauitatē q̄ bō fit obliuiofus. nō depulit om-
ne lumen. i. cognitionē veritatis. mente. i. de mēte. qz habit? principioz manet in mente. et subdit pfecto. i. p-
certo. semen. i. pncipiū veri. i. veritatis. heret. i. manet. introsum. i. intrinsecus in aia. qd excitat ventilante. i. ex-
ercente doctrina. q̄ aut semen veri sit in aia. pbat p hoc q̄ puer ignarus. qn̄ recte rñdit ad interrogata vt vtz
dualitas sit numerus par vel impar. vñ dicit. Nā cur rogati. i. interrogati. censetis. i. iudicetis. vel responde-
recta sponte. i. voluntarie. nisi fomes. i. radix verita-
tis. merlus. i. latēs. viueret alto corde. i. p̄funda mē-
te. et subdit q̄ si musa. i. sapia platonis. psonat verū
illud qd quisq; discit. i. recordat immemor. i. oblit?
Notandū q̄ Platonī imponit q̄ voluerit aias oia
sciuisse anteq; pingerēt corpib? s̄ adiuūte corpib?
oia tradidisse obliuioni. s̄ p̄ studiū z exercitiū sapiāz
recupasse. q̄ voluit q̄ scire nō est aliud nisi qdā anti-
q̄z remisci. ad quā intentionē videt hic loq̄ phia sed
nō est vdm q̄ scire fiat p̄ reminiscētiā. s̄ scia de nouo
acq̄rit p̄ inuentionē vel doctriā. veruz est q̄ intelle-
ctus noster naturaliter hz se in cognitionē pncipioz
p̄ q̄ virtute intellect? agētis z p̄ doctriāz deuenit in
cognitionē pncipioz. **T**ū linconiensis. j. posteri-
oz dicit. Non solū vox doctoris exterius sonas nec
litera visa docet. s̄ hec duo mouēt z excitant. Verus
aut doctor est q̄ mentē vltērius illuminat z veritatē
ōndit. **N**otandū q̄ sicut sanitas qn̄q; causat a p̄n-
cipio intrinsecō. s̄ a corde. qn̄q; a principio interiori
et exteriori puta a medico et corde. sed nūq; causat
a principio exteriori sine interiori sicut scientia. qn̄q;
acq̄rit a principio interiori puta ab intellectu agen-
te sicut patet in habentibus sciaz p̄ inuentionē. qn̄q;
acq̄rit a principio interiori z exteriori sil. sicut a do-
ctore z intellectu agente. nūq; aut acq̄rit a principio
exteriori sine interiori.

Prosa. xij. terciū libri.

Tū ego platonī inq̄. **I**sta ē. xij. p̄sa z vltia
huius terciū in q̄ phia reducit in cognitionez
boetiā alterius cui? ignoratiā pri? p̄fessus est.
scz q̄b? gubernaculis mūd? regat. **P**rimo facit s̄. se-
cūdo boeti? mouet quādā qōnē phie. scda ibi. Ludis
ne me. p̄mo oñdit phia q̄ deus oia gubernat sua to-
nitate. scdo oñdit modū quo oia gubernat. ibi. Sed
qd̄ dicā. terciō ex his p̄cludit malū nihil eē. ibi. Sed
visne. **P**rimo boetius assentit dictis platonis in me-
tro. z oñdit phia ipm posse deduci in cognitionē cu-
iusdā. cui? ignoratiā p̄fessus est. **S**cdo phia reducit
ipm in cognitionē illi? scda ibi. **M**ūdū hūc. p̄mo di-
cit. **T**ū p̄ tunc. ego boeti? inq̄ vehementer assentior. i.
p̄sentio platonī. **N**ā me o phia hoz sup. q̄ de? sit fi-
nis oim rez z summū bonū. scdo p̄memoras. i. recor-
dari facis. p̄mū q̄ amisi memoriā. i. q̄ erat in memo-
ria. corporea p̄tagiōe. i. corpis graue. z me. debinc. i.
scdo p̄memoror bonū cū amisi memoriā. p̄fessus mo-
le. i. pondere meroris. **T**ūc phia oñdit q̄ nō tm̄ hoz
recordabit p̄pter dicta. s̄ cuiusdā alteri? q̄ ignorare se dicebat dicēs. si illa p̄ora p̄cessa respicias. nō aberit lon-
gius. s̄ a memoria tua. qn̄ facile recorderis qd̄ dudū p̄fessus es te nescire. i. ignorare in p̄mo libro. **E**t q̄rit. **B**.
qd̄ inq̄. dicit phia q̄b? gubernaculis mūd? regat. et dicit **B**o. **N**emi inq̄ me fuisse p̄fessus inscitiā. i. ignorā-
tiā meā. et licet iā p̄spiciā. i. agnosca. tñ desidero plani? audire ex te qd̄ afferas. i. qd̄ de hoc dicas. **N**otandū
q̄ boetius dicit se scdo p̄memoratiū p̄dictoz. q̄ deus sit finis rez. et qd̄ sit summū bonū. **P**rimo postq̄ mole
corpis oppressus est amisit memoriā eoz. et postea p̄ studiū recordat? est. scdo qz merore et tristitia affectus
in ignorantiā eoz lapsus est. s̄ postea p̄ instructionē phie ad memoriā reduxit.
Mūdū hūc inq̄ deo regi. **H**ic phia vult ostendere intentū. et p̄mo admonet boetiū de qdā pri? cōcesso. et
boeti? illud fatet z rōne p̄firmat. scdo phia oñdit q̄b? gubernaculis regat mūd? ibi. **T**ūc illa inq̄. **P**rimo di-
cit. **O** boeti? tu paulo ante. s̄ in p̄mo libro putabas minime dubitandū hūc mūdū regi a deo. **D**icit boetius
minime arbitror dubitandū. nec vnq; putabo. et ego breuiter exponā q̄bus rōnibus accedā ad hoc. p̄bandū
Et innuit **B**oeti? rōnes suas dicens. **H**ic mūdus minime puenisset in vnā formā ex tam diuersis z p̄trariis
ptibus. nisi esset vnus q̄ tā diuersa p̄iūgret sup. q̄ est de? z ipa diuersitas naturaz hui? mūdi discors inuicē dis-
sociaret. atz diuelleret p̄iūcta. nisi esset q̄ p̄tineret. i. p̄seruaret. qd̄ nexuit. i. p̄iūxit. qd̄ sup. est deus. ordo nō na-
ture tam certus nō p̄cederet. nec explicaret tā dispositos motus. i. ordinatos motus locis tpibus. efficientia
spacijs. qualitativibus. nisi esset vnus q̄ ipē manens. s̄ immobiliter disponeret has varietates mutationū. q̄c-
quid aut hoc est quo cōdita. i. creata manēt. et agitant. i. mouent illud vsitato cunctis vocabulo noio deum.
Notandū q̄ boetius innuit tres rōnes q̄ mundus regat a deo. **P**rima sumit ex diuersaz rez p̄iūctiōe q̄
talis est. **D**iuersa z p̄trana nō vniunt inuicem p̄ se. cum igit̄ mundus vnitus sit ex partibus contrariis vt ex
elementis oportet vt aliquid sit vniens eas et hoc est deus. ergo mundus regit a deo. **H**anc rationem tangit
ibi. **M**ūdus hic. **S**cda ratio sumit ex contrarioz simul conuictozum conseruatione. que talis est. **D**iuersa et

Non omne namq; mente depulit lumen.
Obliuiofam corpus inuehens molem.
Heret pfecto semen introsum veri.
Quod excitatur ventilate doctrina.
Nam cur rogati sponte recta censetis.
Mi merlus alto viueret fomes corde.
Et si platonis musa psonat verum.
Quod quisq; discit immemor recordatur.

Prosa. xij. terciū libri.

Tū ego platonī inq̄ vehementer
assentior. nā me hoz iā scdo p̄mēo-
ras: p̄mū q̄ memoriā corpea p̄tra-
gione: debinc cū meroris mole p̄fessus amisi.
P. **T**ū illa si p̄iora inq̄t cōcessa respicias.
ne illud qd̄ longi? aberit qn̄ recorderis qd̄
te dudū nescire cōfessus es. **B**. **Q**uid inq̄.
P. **Q**uib? ait illa gubernaculis mūd? rega-
tur. **B**. **A**demi inq̄ me iusticiā meā fuisse
p̄fessus: s̄ qd̄ afferas licet iā p̄spiciā: plani?
tñ ex te audire desidero. **P**. **A**dū hūc iqt
deo regi paulo ante mīme dubitandū puta-
bas. **B**. **M**e nunc qd̄ arbitror inq̄: nec vn-
q; dubitandū putabo. **Q**uib? in hoc rō-
nibus accedā: breuiter exponā. **A**dū hūc h̄ ex tā
diuersis p̄rijsq; p̄tibus in vnā formā minime
puenisset: nisi vnus esset q̄ tā diuersa p̄iū-
geret: p̄iūcta nō naturaz ipa diuersitas in-
uicē discors dissociaret atq; diuelleret: nisi
esset vn? qd̄ nexuit: p̄tineret. **N**ō tā nō cer-
to nature ordo p̄cederet: nec tā dispositos
mot? locis. tpibus efficiētia spacijs qlitatibus
explicaret nisi vn? esset q̄ has mutationuz
varietates manēs ipē disponeret. s̄ qcquid
est quo condita manent atq; agitant vsi-
tato cunctis vocabulo deum nomino.

cōtraria ex proprietate sue nature dissociant abinuicē: nisi ab aliquo pseruent. s̄ ptes mūdi sunt diuerse et straric. s̄ rē. Hanc rōnem tāgit ibi. Cōiuncta rō. Tercia rō sumit ex ordinata motuū dispositiōe q̄ talis est. Nihil certitudinaliter et regulariter mouet s̄m dispositiōe loci. t̄pis efficiētie. spacij et q̄litate. nisi sit vnū rectificans et regulans. s̄ mot⁹ coz q̄ s̄m i mūdo s̄nt regulariter s̄m p̄dicta q̄nq̄. s̄ necesse est ponererectificantē et regulantē qd̄ est deus: s̄ mūdos regit a deo. Hanc rōnem tāgit ibi. Non tā rō cert⁹. **Motandū q̄ regulares motus s̄nt in mūdo locis q̄tū ad p̄mationē et elongationē solis in obliq̄ circulo. s̄nt etiā t̄pibus q̄tū ad variationē diei et noctis. s̄nt efficiētia qz luna efficit augmētationē et diminutionē hūidoz s̄m sui crescētia et decrescētia. et efficit fluxū et refluxū maris. s̄nt etiā ordinati mot⁹ spacij: qz luna et alij plane te maiori et minori spacio q̄nq̄ distēt a sole et abinuicem etiā s̄nt qualitativ⁹ qz in estate causat calor. in bieme frigus.**

P. Tum illa: cū hec inq̄t ita sentias p̄nam mihi restare opaz puto: vt felicitatis p̄pos patriā sospes reuillas: s̄ q̄ p̄posuim⁹ intueamur. **Mōne in beatitudine sufficiētiaz numerauim⁹: tēq̄ beatitudinē ip̄am esse cōcessimus?** **B.** Ita qd̄. **P.** Et ad mūdom igit inq̄t regēdū nullis extrinsecis adminiculis indigebit: alioq̄n si q̄ egeat plenā sufficiētiaz nō habebit. **B.** Id inq̄ ita ē necessariū. **P.** Per se igit solū cūcta disponit. **B.** Negari inq̄ neq̄t. **P.** Atq̄ tē ip̄m bonuz esse monstratus est. **B.** Adm̄ini inq̄. **P.** p̄ bonū igit cūcta disponit. Si qd̄ p̄ se regit oia: quē bonū eē p̄sensim⁹? hic est veluti qd̄ dā clau⁹ atq̄ gubernaculū: q̄ mūdana machina stabilis atq̄ incorrupta seruat. **B.** Vehemētē assentior inq̄: et id te paulo ante dicturā tenui lz suspiciōe p̄speri. **P.** Credo inq̄t: iā em̄ vt arbitroz vigilantī ad cernenda vera oculos reducis. Sed qd̄ dicam nō min⁹ ad p̄tendū patet. **B.** Quid inq̄? **P.** Cū tē inq̄t oia bonitatis clauo gubernare iure credat: eadēq̄ oia sicuti t̄ocui: ad bonū naturali intētōne festinēt. Nū dubitari pōt q̄n volūtariē regant: seq̄ ad disponentis nutū veluti p̄ueniētia p̄pataq̄ rectori sponte p̄uertāt. **B.** Ita inq̄ necesse ē nec beatū regimē esse videret: siq̄dē t̄rectantiū iugū foret: nō obt̄pantiuz sal⁹. **P.** Nihil est igit qd̄ naturā seruās t̄o p̄trahere conēt. **B.** Nihil inq̄. **P.** Quid si conēt: ait: nū tandē p̄ficiet q̄c̄p aduersus eū quē iure potentissimū beatitudinis eē p̄cessim⁹? **B.** Proxius inq̄ nihil valeret. **P.** Nō ē igitur aliquid quod summo huic bono vel velit vel possit obsistere.

dubitari quū volūtariē regantur sponte. et p̄uertant se ad nutū disponentis veluti p̄ueniētia. i. obediētia. et p̄tempata. i. coaptata suo rectori. dicit boeti⁹. Ita inq̄ necesse est. quia nō videret beatū esse regimen t̄ei. si foret iugū t̄rectantiū. id recusantiū. sicut bos lasciuus recusat iugū. et si non esset salus obt̄pantiū. i. obediētia. s̄ dicit p̄bia. nihil est qd̄ naturam seruās conēt. i. laborat p̄trahere t̄o. dicit boeti⁹. Nihil inq̄. **Mōta q̄ cū gubernare nihil aliud sit nisi in finem ordinare. nec aliud est t̄ū p̄ bonitatem gubernare. q̄ p̄ bonitatem in finem dirigere. et cum omnia naturaliter tendant ad bonum tanq̄ in finem. manifestū est q̄ omnia sponte in finem dirigunt et ita naturaliter omnia sponte obediunt gubernanti. et per p̄sequens deus regit oia sua uiter. **Mōta q̄ volūtariū s̄m p̄fectam sui rōnem t̄m inuenit in habentibus voluntatem. sed extendendo volūtariū ad omnē appetitū non coactū. sicut pōt repiri in omnibus. et sic accipit hic. **Mōta q̄ nihil seruans naturam repugnat t̄o. licet em̄ peccator videat t̄o repugnare ipse nō seruat naturam. qz peccatū diminuit et deprauat naturam. Etiam Boetius loquitur hic de appetitu nature vt patet ex superioribus.******

Quid si conēt: ait nū tandē. Hic ondit p̄bia q̄ deus regit omnia fortiter: qz nihil est qd̄ possit sibi resistere. Secdo p̄firmat h̄ p̄ q̄ndā fabulā. ibi. accepisti. Primo dicit. Si qd̄ conēt resistere t̄o. nūq̄d aliqd̄ p̄ficiet aduersus eum. quē p̄cessim⁹ esse potentissimū iure beatitudinis. i. ex eo q̄ est beatitudo. dicit boetius. Proxius nihil valeret sup̄le resistere. s̄git dicit p̄bia. nō est aliquid qd̄ huic summo bono vel velit vel possit obsistere.

Tū illa cū hec inq̄t ita. Hic p̄bia supposito q̄ mūdos regat a t̄o p̄bat. q̄ ab ip̄o regat p̄ suā bonitatem. et dicit. Boeti cū hec ita sentias q̄ mūdos regitur a t̄o. puta mihi restare p̄uā opam. i. puū laborē. vt tu p̄pos. i. potens felicitatis. sospes. i. sanus. reuillas patriā. i. cognoscas beatitudinē. Tūc p̄bat q̄ t̄o regat mūdū sua bonitate dicens. intueamur que p̄posuim⁹. nōne numerauimus supra in. it. p̄sa in beatitudine esse sufficiētiaz et p̄cessim⁹ t̄ū eē ip̄am beatitudinē. dicit bo. Ita ē inq̄. ex hoc p̄cludit p̄bia t̄ū nullo indigere ad regendū mūdū. dicit s̄. ad mūdū regēdū deus nullis extrinsecis adminiculis indigebit. alioq̄n si ita esset q̄ aliq̄ egeat. nō habebit plenā sufficiētiaz. Et dicit bo. illud inq̄ est necessariū. Ideo p̄cludit p̄bia. t̄o cūcta disponit. i. regit. p̄ se solū. dicit boeti⁹. negari neq̄t. s̄ deus monstratus est esse ip̄m bonū: memini inq̄ dicit boeti⁹. s̄ p̄ bonū t̄o cūcta disponit. siq̄dē p̄ se regit oia. quē cōsensim⁹ esse bonū. et hic deus est veluti qd̄ dā clauus atq̄ guber naculū. quo machina mundana seruat stabilis et incorrupta. dicit boe. vehementer. i. valde assentior. et illud te dicturā paulo ante p̄speri. lz tenui suspiciōne. dicit p̄bia. Credo inq̄t q̄ hec p̄uidistiā. n. vt arbitroz vigilantius q̄ prius reducis oculos ad vera cernenda. **Motandū q̄ ex l̄ra accipiunt due rōnes ad p̄bandū intentū. Primo p̄bat q̄ deus p̄ se regit oia. et talis in beatitudine est summa sufficiētiaz sed deus est beatitudo. s̄ in t̄o est summa sufficiētiaz tale aut nō indiget extrinsecū gubernaculis. s̄ p̄ se t̄o regit oia. Secda ratio p̄bat q̄ deus p̄ suā bonitatem q̄ nō distinguit a t̄o regit oia sicut t̄o p̄ se regit oia vt visum est. sed deus est ip̄m bonū s̄ p̄ bonuz regit oia. vt patz de se: qz sua bonitate et clementia.**

Sed qd̄ dicam. Hic ponit p̄ quē modū deus omnia gubernat. Et primo ondit q̄ oia gubernat suauiter. qz oia sibi obediūt. Secdo q̄ gubernat oia fortiter qz nihil sibi resistere potest. scda ibi. qd̄ si conēt. primo dicit. Illud qd̄ dicā nō minus patet ad cōtendū. i. ad desiderandū. et dicit boeti⁹. qd̄ inq̄. Et dicit p̄bia. cū deus iure credat oia gubernare clauo tonitatis sue. et oia festinent naturali intentione ad bonū. sicuti t̄ocui prius in p̄sa decima. nū p̄ nūq̄d pōt

Dicit Boetius. Nō arbitror. Ideo dicit p̄bia. sum-
mū bonū est qđ regit cūcta fortiter suauiterq; dispo-
nit. dicit Boeti. q̄. i. quātū. me ea summa rōnū que
mō p̄clusa est. nō mō. i. nō t̄mō me delectat. verum
p̄ sed. hec ip̄a verba q̄b; vteris multo magis delectat
me. ita vt stulticiā. i. me stultū lacerantē. i. mala rep-
bendentē. magna. s. q̄ tangunt diuinā gubernatōnē
pudeat sui. Tunc p̄firmat p̄ fabulāq; nihil pōt resi-
stere deo q̄ talis est. Gigantes volentes expellere de-
os de celo. posuerūt montē sup̄ montē vt ascenderēt
qđ videns iupiter ip̄os fulmine deiecit z montib; de-
p̄ssit. z hec in sc̄do metamorphēos: Tū dicit. O boe-
ti accepisti. i. didicisti in fabulis. gigantes lacerantes
. i. lacerare volētes celū. s. fortitudo benigna. s. dei. il-
los disposuit z deposuit vt p̄dignū fuit. **M**ota phi-
losophia hic alludit v̄bis sacre scripture q̄ dicit. At-
tingit q̄ a fine vsq; ad finē fortiter z disponit oia sua
uiter. iō dicit. B. se nō tātū delectari in istis rōib; qu-
tum in suis verbis.

Sed visne rōnes ip̄as inuicē. Dic p̄bia cōdu-
dit ex dictis qđ malū nihil sit. Et p̄rio petit assensum
Boetij dicens. Visne ip̄as rōnes. i. p̄positiones rati-
one p̄batas. inuicē collidam; . i. p̄ponamus. forsitan
ex p̄flictatiōe hui; dissiliat. i. p̄cedet. qđā pulcra scin-
tilla veritatis. et dicit Boe. fiat inq; tuo arbitrato. id
est tua volūtate. Tūc ponit p̄positionē manifestā di-
cens. Nemo dubitauerit deū eē oipotētē. dicit Boe-
ti. Null; p̄sus ambigat. qđ mētē consistat. i. qđ sane
mētis est. Tūc assumit aliā p̄positionē dicens. qđ nō
est oipotēs. nihil est qđ ille nō possit. dicit boeti; ni-
hil inq;. Tūc ponit aliā p̄positionē. deus nō pōt face-
re malū. dicit Boe. minime. igit; p̄cludit p̄bia. malū
nihil est: cū illd; facere nō possit. ille qđ nihil nō pōt face-
re. i. oia facere. **M**ota sicut deus est cā efficiēs oim
ita ē finis oim. vñ qđqd sit ab eo ordinat; ad ip̄m tan-
q; ad finē. si qđ deus faceret malū ordinaret; ad ip̄suz
tanq; ad finē. et cū ip̄e sit bonū maluz ordinaret; ad
bonū. qđ deus nō pōt facere malū tanq; aliqd; p̄ se in-
tentū. Est qđ p̄clusio quā p̄bia infert qđ malū nihil est
rō p̄clusionis est. deus pōt facere oē qđ est cū sit om-
nipotens. sed deus nō pōt facere malū. qđ malū nihil
est. Et si diceres si malū nihil est cū homo damnē. p̄
malo: damnabit; p̄ nibilo. Dicendū qđ malū dicit de-
fectū boni. nō negatiue sed priuatiue. z ideo malū est
defectus boni qđ debet haberi. et qđ in p̄tate hois est
illud habere. et si nō hz illud bonū cū deberet habe-
re: ideo damnat; . et ponit exemplū. Aliq; tenet sol-
uere centū libras. z si nō soluat incarcerabit;. certuz
est qđ nō soluere nō est aliquid sed nihil. non tam sim-
plicit; dicit; aliquis incarcerari pro nibilo. sed ideo qđ nihil erat qđ debuit aliquid esse.

Ludis ne inq; me. Dic boeti; mouet qōnē p̄bie. sc̄do p̄bia soluit. ibi. Tū illa. Pr̄mo boeti; admirās de cō-
nexionē z p̄uolutionē rōnū q̄b; p̄bia vsa est. q̄rit vtz ista p̄nexio rōnū sit ex delusione p̄bie vel pueniat ex na-
borē difficilē rōnib; faciēdo rōnes circulares. q̄. s. laborinto egrediaris ea pte qđ introeas et egrediaris eo loco
qđ introieris. tu p̄plicas quandā orbē admirabilē diuine simplicitatis. i. facis mirabilē circulationē rōnis in di-
uina simplicitate. z tūc breuiter recolligit rōnes dicens. tu pauloante incipiēs a btitudine dicebas cā eē sum-
mū bonū. quā beatitudinē tu loq̄barē eē sitā in summo deo. z differēbas deū eē summū bonū z plenā btitudi-
nē. ex qđ dabas. i. inferebas. q̄si munusculū. i. corolariū neminē fore beatū nisi esset deus. rursuz tu loq̄baris for-
mā boni eē substantiā dei z beatitudinis. et dicebas ip̄m vñū esse idip̄m qđ bonū. z illud bonū dicebas eē qđ
petere; ab oi natura rez. z tu disputabas. i. disputando p̄babas deū regere vniuersitatē gubernaculis boni-
tatis. z cūcta volentia. pere. i. obedire deo. nec vllā esse naturā mali. et hec oia explicabas nullis rōnib; sump-
tionib; rei de qđ agebat; altero assumpto. trahente fidē. i. certitudinē ex altero. **M**ota laborint; dicebat; do-
onibus. z transumit; hic ad designandū circulationes z reuolutiones rōnū. **M**ota qđ circūolutio z p̄ne-
ctio rōnū quibus philosophia vsa est nō est sic circularis qđ vna et eadē p̄positio sit p̄ncipiū et p̄clusio respe-
ctu eiusdē. qđ sic nō p̄tingit demonstrare circulo. vt patet. i. posteriorū. s. dicit; p̄nexio circularis. qđ rōnes ex in-
clusiones est aliqua diuersitas in deo. sed omnia sunt idē simplicit; .

Tū illa minime inq;. Dic p̄bia r̄ndit boetio ad qđez z dicit. Minime ludim;. s. nos exegim;. i. p̄fecim; mu-
nere dei quē dudū deprecabamur rē maxiaz oim rez. ea. n. i. talis ē forma. i. dispositio diuine substantie. vt neq; in
externa. i. in exteriora. dilabaf;. i. cadat. nec suscipiat aliqd; extrinū. i. extrinsecū in se. qđ p̄bat auctē p̄menidis.
quā p̄rio ponit in gr̄eco de inde sensum eius subiūgit in latino dicēs. S; sicut p̄menides ait. de ea. s. sba diuina.

B. Mō inq; arbitror. **P.** Est igit; summuz
bonū inq; qđ regit cūcta fortit; suauiterq;
disponit. **B.** Tū ego qđ inq; me nō mō ea qđ
p̄clusa sūma rōnū: vtz mltomagis hec ip̄a
q̄b; vteris verba delectant: vt tandē aliqñ
stulticiāz magna lacerantē sui pudeat. **P.**
Accepisti inq; in fabulis lacerantes celuz
gigātes: s; illos qđ vti p̄dignū fuit benigna
fortitudo disposuit. S; visne rōes ip̄as in-
uicē collidam; : forsitan ex h̄mōi p̄flectatio-
ne pulcra qđā veritatis scintilla dissiliat.
B. Tuo inq; arbitrato. **P.** Deū inq; eē oī-
potētē nemo dubitauerit. **B.** Qui qđē in-
q; mente p̄sistat: nullus p̄sus ambigat. **P.**
Qui vō est inq; oipotēs: nihil est qđ ille nō
possit. **B.** Nihil inq;. **P.** Num igit; deus fa-
cere malū pōt; **B.** Adinime inq;. **P.** Adalū
igit; inq; nihil est cū id facere ille nō possit:
qđ nihil nō pōt. **B.** Ludis ne inq; me: inex-
tricabilē laborintū rōnib; texēs: Quo nec
qđē qđ egrediaris introeas: nūc vō qđ intro-
ieris egrediaris. Admirabilē quendā diui-
ne simplicitatis orbē p̄plicas. Etem paulo-
ante a btitudine incipiēs cā summū bonū
esse dicebas: quā in summo deo sitā loque-
bare. Ip̄m qđ deū summū esse bonū plenāz
qđ btitudinē differēbas: ex qđ neminē beatū
fore: nisi qđ p̄ter deus eēt quasi munusculū
dabas: Rursuz ip̄as boni formā dei ac be-
atitudinis loq̄baris eē subam. Ip̄m qđ vñū
idip̄m esse bonū dicebas qđ ab oi rez natu-
ra petere; . Deū qđ bonitatis gubernaculis
vniuersitatem regere sputabas volentiaq;
cuncta parere illi. Nec vllam mali esse na-
turam. Atq; hec nullis extrinsecus sum-
ptis: sed altero ex altero fidez trahente in-
sitis domesticisq; p̄bationibus explicabas.

P. Tū illa mīme inq̄t ludim⁹: rēq̄ oīm ma-
ximā dei munere quē dudū dēp̄cabamur ex-
egim⁹. Ea est. n. diuine forma sbe. vt neq̄ i
externa dilabat. nec in se externū aliq̄d ip̄a
suscipiat. Sed sicut de ea p̄menides ait. om-
nē tu circulo adducis sponte multitudines
id est. Rex orbem mobilē rotat tū se imo-
bilē ip̄a p̄seruat. Q̄ si rōnes q̄ nō extra pe-
titas. s̄ intra rei quā tractabam⁹ ambituz
collocatas agitauim⁹. nihil est q̄d admire-
re. cū platone sanciente didiceris. cognatos
de quib⁹ loquūt̄ reb⁹ oportere eē sermones.

Adetrū. xij. tercij libri.

Felix qui potuit boni.
Fontem visere lucidum.
Felix qui potuit grauis.

Terre soluere vincula.

Quondam funera coniugis.

Vates thraicius gemens.

Postq̄ flebilis modis.

Siluas currere mobiles.

Amnes stare coegerat.

Inunxitq̄ intrepidum latus.

Seuis cerua leonib⁹.

Nec visum timuit lepus.

Jam cantu placitum canem.

Cum flagrantior intima.

Feruoꝝ pectoris vreret.

Nec qui cuncta subegerant.

Dulcerent tominū modi.

Immites superos querens.

Infernas adiit tomos.

Illic blanda sonantibus.

Cordis carmina temperans

Quicquid precipuis tce.

Matris fontib⁹ hauserat.

Quod luctus dabat impotens.

Quod luctum geminans amor

Deflet: tenera pmouens.

Et dulci veniam prece

Umbrarum tominos rogat.

feros descēdēs p̄ vxore rogauit. sc̄do quō mōstra inferni placauit. sc̄do oñdit quō vxorei p̄cessa fuit t̄ eā pdi-
dit. sc̄da ibi. Stupet. tertia ibi tādē. dicit p̄mo. Vates trahit⁹. i. orphe⁹ de trahitia puincia oriū⁹. dicit⁹ vates
i. sapiēs a multis. ille q̄ndā gemēs. i. deplorās. funera. i. mortē iugis. postq̄ coegerat amnes. i. fluuios stare
siluas currere. mobiles p̄ ip̄m flebilibus modis. i. modulatiōib⁹ cythare. q̄s flendo formauit. et postq̄ cerua
iunxit intrepidū latus seuis leonibus. q̄ cerua incedebat sc̄ndo modulatiōez orphei. nec lep⁹ timuit canem
visuz iā placidū. i. placatū cātu. i. souo cythare. q̄ lep⁹ t̄ canis sil⁹ sc̄ban⁹ ip̄m. Cū aut̄ feruoꝝ. i. amor. flagran-
tior. i. ardentior. vreret intima. i. interiora pectoris orphei. t̄ cū modi. i. modulatiōes. q̄ cūcta subegerat. i. sub-
iecerat nō mulceret. i. nō placaret dñm. s. orpheū. ip̄e q̄rēs supos. i. deos immites. q̄ placari nō poterat. adiit
tomos infernas. i. infernales. illic tp̄ans blanda carmina sonantib⁹ cordis. ip̄e deflet. i. flebiliter decantat in cy-
thara. q̄cqd̄ hauserat ex p̄cipuis fontib⁹ m̄ris. s. de caliope. t̄ ip̄e deflet q̄ luctus impotēs q̄ facit boiem impo-
tētē. sibi dabat. i. p̄cessit. et deflet illud q̄d dabat sibi amor geminās luctū. quō pmouēs tenera. i. inferna. t̄ ro-
gat dños umbrarū. i. infernales dulci prece veniā. i. relaxatione sue vxoris. **Nota** fm̄ aresto. ij. meth. t̄ p̄mē
tatorē. iij. celi t̄ mūdi. nō oēs accipiūt veritatē p̄ eūdē modū. tū p̄pter diuersas p̄suetudinē. tū p̄pter diuersas na-
turā. tū p̄pter paucitatē instructiōis in logica. Cū q̄dā recipiūt veritatē p̄ modū demonstratiōis. q̄dā p̄ modū
autoritatū. q̄dā p̄ modū fabularū. vt q̄ p̄bia talib⁹ satisfaciāt: aliq̄n demonstratiōib⁹. aliq̄n autoritatib⁹ vtitur
aliq̄n fabulas interserit sicut in p̄posito. **Nota** dū q̄ orpheus dicit vates q̄ caria cōposuit. dicit aut̄ vates a vi-
mētis v̄la video. **Nota** dū q̄ tenera dicit q̄si lamētabilia. a tren⁹. ni. q̄d est lamētatio. Et tenerus in sin-
gulari est nomen cuiusdā montis in q̄ dicit esse via ad infernū. in plurali tenera significat loca infernalīa sicut
dicit bug. Cōiter aut̄ inuenit hoc nomē scriptū sine. r. in p̄ma syllaba. dicit tenera vel tenerus. sicut in doctrinali
Tener⁹ infernus. t̄ bug. scribit t̄m p̄. r. vt tener⁹ t̄ tenera. Cū forsā ex vicio sc̄ptoz q̄nq̄ subtrahit. r.

q̄ diuina substātia rez orbē mobilem rotat. i. mutat
res circulatione ḡnatiōis t̄ corruptiōis. t̄ mutando
res ip̄sa nō mutat. s̄ se immobile p̄suat. **Boeti** si
nos agitauimus. i. cognouim⁹ rōnes. nō extra. i. n̄ ab
extrifeco. petitos. i. sup̄tas: s̄ collocatas itra rei am-
bitū. quā retractabamus. Nihil est q̄ de hoc admi-
rere id est admireris. cum id est ex quo. tu didiceris
Platone sanciente. i. confirmante sermones. oppo-
tere eē cognatos. i. p̄rios p̄uenientes rebus. de q̄b⁹
sup̄. reb⁹ loquūt̄. **Nota** q̄ p̄mones accipiēdi s̄ fm̄
materiā subiectā. q̄ certitudo n̄ ē simpliciter q̄rēda rō-
nib⁹ ex p̄rio et hic. vbi dicit q̄ disciplinati ē t̄m in q̄rere
certitudinē fm̄ vniq̄d q̄ gen⁹ q̄ntū natura rei patit̄
Cū igit̄ deus sic regat oia p̄ter hoc q̄ p̄misceat. cum
eis ex li. de causis. h̄mōes de diuina suba accipiēdi sint
fm̄ intranea diuine substātie t̄ nō fm̄ extranea cuz
nō p̄misceat cū eis.

Adetrum. xij. tercij libri.

Felix q̄ potuit t̄. Istud ē. xij. metz t̄ vltimū
hui⁹ tercij q̄d dicit gliconicū ab inuētoze. coriā-
bicū a pede p̄dñante. Primo. n. ponit spon-
deus. dicens felix. sc̄do coriamb⁹ dicens q̄ potuit. ter-
cio p̄rricheus vel trocheus. in q̄ metro p̄bia postq̄
oñdit q̄ sit vera b̄tudo t̄ vbi sit sita. hortat̄ nūc ad p̄-
seuerandū in p̄tēplatiōe illi⁹ b̄titudis. et p̄mo p̄it il-
lū eē felice q̄ relicq̄ terrenis vacat diuine p̄tēplatiōi. se-
cūdo oñdit q̄d b̄mōi p̄tēplatiōe ip̄ediat. t̄rciū illd̄
impedimētū vitare docet. sc̄da ibi. Quondā. t̄cia ibi
Bos hec fabula. p̄mo dicit. Felix sup̄. est. q̄ potuit vi-
sere. i. desiderabilē videre. lucidū fontē boni. i. deū q̄
ē fons ois boni. t̄ felix ē q̄ potuit soluē vincula. i. affe-
ctiōes. grauis terre. i. frenoz q̄ sua grauitate trabūt
boiem deorsuz. **Nota** dū q̄ felix ē q̄ speculat̄ fontē
boni t̄ q̄ p̄tēnit delectatiōes frenas. vñ in li. de pomo
t̄ morte aresto. scribit. B̄ta est aia q̄ nō ē infecta pra-
uis opib⁹ hui⁹ mūdi. t̄ intellexit suū creatorē. ip̄a ē q̄
reuertet̄ in locū suū in delicijs magnis. v̄ at̄ aie q̄ nō
bz posse redeūdi ad p̄nās suā. turpia. n. opa t̄ delecta-
tiones corpales impediūt ascēsum eius sursum.

Quondā funera cō. va. **Hic** oñdit q̄d ip̄ediat p̄tē-
platiōe diuinorū q̄ ē affect⁹ terrenoz. q̄d declarat p̄
q̄ndā fabulā q̄ talis ē. Orphe⁹ fili⁹ caliope fuit cyta-
rista. q̄ tanta dulcedine cythare resonabat q̄ nō t̄m
boies: s̄ etiā bruta allerit: t̄ intantū ea demulsit q̄ im-
pet⁹ suos naturales dimittebāt siluas currē. flumina
stare fecit. s̄ h̄uit vxorē dictā euridicē. quā cū pastor
ariste⁹ adamare vellz ip̄a fugiēs p̄ prata calcato q̄dā
serpente interijt t̄ ad inferos descendit. quā orpheus
volēs ab inferis reducere deos sup̄nos sua cythara
placare cepit. s̄ cū nō p̄ficeret ad infernū descendit. t̄
intantū deos infernales deliniuit. q̄ p̄cessa ē ei vxor
tali p̄ditōe anq̄s exiret infernū nō flecteret retro asp̄-
ctū vxorē respiciēdo. cū aut̄ iā p̄pe exiisset orpheus
amore allectus retrosperit et sic vxorē pdidit. Circa
istā fabulā sic p̄cedit. primo oñdit quō orphe⁹ ad in-

Stupet tergeminus nouo. **H**ic oñdit quò orpheus monstra inferni placauit dicēs. Janitor inferni qui dicit cerberus q̄i vorator carniū: ille tergeminus. i. habens tria capita canina. captus fuit nouo carnie. i. melodia prius inaudita. et stupet. i. admirat. tūc oñdit quò alia monstra placauerit dicens. q̄ tres furie infernales **T**hesiphone. **A**lecto. **M**egera que sunt vltices scelerū inferentes metū peccatorib⁹ iste lachrymabant p̄pter dulcedinē cithare. **U**n dicit. **T**ee. i. furie tres. vltices scelerū. i. pctōz. q̄ tee agitāt. i. verant. fontes. i. peccatores. metu. i. timore. iste iā meste madēt. i. fluūt lachrymis. **T**ūc tangit remissionē pene quorundā in inferno. et primo **I**xionis. **U**bi sciendum q̄ ixion voluit cōcubere cū Junone. cū autem Juno interponeret nubem: ixion piccit semen in nubē: ex quo nati sunt centauri. ip̄e autem adiudicatus inferno p̄tinue voluit in rota. q̄ rota stetit orp̄eo modulante. vñ dicit **C**eloz rota nō p̄cipitat. i. nō deicit: caput ixionuz. i. ixionis: sup. orp̄eo canente. **T**ūc tangit remissionē pene tantuli. **U**bi sciendum q̄ tantulus d̄i lacerasse p̄p̄ū filium: dans eum dijs ad comedenduz p̄ q̄ dānat⁹ fuit. **D**icit aut̄ in inferno habere aquaz vsq; ad mentū: et poma pendentia ante os et tñ deficere siti et fame. cum em̄ vult sumere aquā vel pomū fugiunt ab eo. iste tantulus spreuit flumina. orp̄eo canente: vñ dicit tantulus p̄ditus. i. p̄sumptus. longa. i. magna siti. spreuit flumina. **T**ūc oñdit remissionem pene **T**icij. **U**nde sciendum q̄ **T**icius voluit p̄cubere cū lacona matre apollinis: quē apollo infecit et in infernum relegauit cuius iecur vultur deuorat. **O**rp̄eo autē canente vultur cessauit laniare iecur eius. vñ dicit: dum vultur est satur: modis. i. modulationib⁹ orp̄ei. nō traxit. i. nō laniauit iecur ticij

Tandem vincimur arbiter. **H**ic oñdit quò orp̄eo vxor sua p̄cessa fuit. et quò eam p̄didit dicens: **T**andem arbiter. i. iudex vmbraz. iste miserās. i. misericordiā habens ait. nos vincimur donamus. i. restituamus. viro. s. orp̄eo. comitē p̄iugē emptā. i. cōpatam carmine suo. s. lex. i. cōditio. coerceat ista dona ne p̄has sit sibi deducenti vxorē. flectere lumina. i. oculos respiciendo vxorē. dū liquerit. i. reliquerit tartara. **E**t tunc exclamat dicēs. **Q**uis det. i. imponit legem amantib⁹. q. d. amor nō debet coerceri lege: q̄a amor maior lex est sibi. i. amor maior est lege. **E**t subdit. **D**eu p̄pe terminos nocti. i. inferni: **O**rp̄eo euri dicē vxorē suā vidit respiciēdo a tergo eā p̄didit ab inferis nō deducendo: occidit in inferno eā relinquendo. **N**otandū q̄ apud inferos arbiter. i. iudex vmbraz. dicit adamantus q̄ cogit aias ad fatendū peccata p̄missa: et vnicuiq; s̄m merita sua penam distribuit. **I**ste adamantus dixit donemus viro p̄iugem.

Notandum q̄ amor nō p̄t lege coerceri: nam ex incenso amore homo sepius transgreditur legem: et amor fortior est ad aliquid implenda: q̄ lex ad coercedū. ideo dicit. q̄s legem dat amantib⁹: maior lex ē sibi. q. d. p̄p̄ q̄d lex dat amantib⁹ cū p̄ se dura lex sit amare.

Nos hec fabula respicit. **H**ic p̄bia applicando fabulā ad p̄positum hortat nos vitare impedimētū contemplationis summi boni et dicit. **O** homines q̄cunq; queritis. i. vultis. ducere mentē. i. mentis p̄templationem. in superum diem. i. in sup̄nam claritatē. hec fabula iam dicta respicit vos. q̄ ad v̄ram informationē inducta. **M**ā q̄ victus affectu frenoz: flexerit lumina. i. oculos rōnis et intellectus in tartareum specus. i. in terrena q̄ ducunt ad terrenā p̄funditatē. **Q**uicq; p̄cipuum. i. bonum. trahit. s. laborando. illud p̄dit dum vidit inferos. i. dum intendit terrenis. i. tp̄alibus q̄ sunt infima. **N**ota q̄ p̄cupiscētia et affectus terrenoz impedit p̄templationē summi boni: **U**nde **B**oetius in tractatu de summo bono dicit. **I**nordinata cōcupia multos impedit a summo bono. q̄sdam. n. pigriciā sequi videmus. **Q**uosdā. n. delectationes sensuales. **Q**uosdā em̄ desideria auri et argenti. exceptis paucis viris honorandis p̄his: q̄ p̄temnūt sensus desideria et sequuntur desideria intellectus. et p̄pe finē eiusdē tractatus dicit: **P**hs maxime delectat in primo principio in cōreplatione sue bonitatis et hec sola est recta delectatio: hec em̄ est vita p̄hoz sine q̄ nemo viuūt vita recta. **E**t subdit. **P**hilosophum aut̄ voco oēm hoiez viuētē ordine nature tendens in alta et finiēns vitā acq̄rit vltimum finē et optimum vite humane q̄ est deus gloriosus benedictus in secula seculoz.

ExPLICIT liber tercius de p̄solatiōe p̄hie.

INCIPIT liber quartus eiusdem. **P**rosa prima.

Stupet tergeminus nouo.
Captus carmine ianitor.
Que fontes agitant metu.
Vltrices scelerū tee.
Jam meste lachrymis madent.
Non ixonium caput.
Celoz p̄cipitat rota.
Et longa siti perditus.
Spernit flumina tantalus.
Vultur dum satur est modis.
Non traxit **T**icij iecur.
Tandem vincimur arbiter.
Vmbrazum miserans ait.
Donamus comitem viro.
Eemptam carmine coniugem.
Sed lex dona coerceat.
Medum tartara liquerit.
Phas est lumina flectere.
Quis legē det amantibus.
Maior lex amor est sibi.
Deu noctis prope terminos:
Orp̄eos **E**uridicem suā.
Vidit: perdidit: occidit.
Nos hec fabula respicit.
Quicunq; in superū diem.
Adentem ducere queritis.
Mam qui tartareum in specus.
Victus lumina flexerit.
Quicquid precipuum trahit.
Perdit: dum vidit inferos.

Hec cum philosophia dignitate vultus. **H**ic incipit quartus liber de consolatione philosophie: cuius hec est propositio prima. in quo libro philosophia assignat causas quare mala concedantur in regno dei: cum omnium rex rector bonus existat. scilicet deus. et probat bonos semper esse potentes et malos impotentes. et sicut vicia nunquam sunt sine pena: ita virtutes nunquam sunt sine premio. Probat etiam quod omnis fortuna tam prospera quam adversa bonis est ad perfectum malis autem ad interitum. Etiam probat quod omnia que fiunt a deo recte fiunt et alia plura sicut patebit. Et dividitur ille liber in xiiii. partes. quod septem sunt prole et septem metra huius quarti de quibus patebit in processu. Primo ostendit Boetius quomodo intentione philosophie ad huc partem plura dicere interruptit proponendo causas sui doloris. Secundo philosophia permittit sibi perfectam curam. Tercio dat modum curandi ipsam. Secunda ibi. Tu illa et cetera. Tercia ibi. Et quoniam. Et quarto prosequitur intentionem ipsius curando in sequenti propositio. ibi. Tu ego. Primo ostendit quomodo interruptit intentionem philosophie volentis plura loqui. Secundo probat causas sui doloris. Secunda ibi. Sed causa est. Primo dicit. Cum philosophia cecinisset. id est decantasset. hec scilicet predicta. servata leniter. id est delectabiliter. et suaviter. id est dulciter. servata dignitate. id est reverentia vultus. scilicet sui et gravitate oris. id est sermonis supple sui. Tu. id est post hoc. ego. scilicet Boetius. non dum. id est non adhuc. oblitus. id est in memoriam. penitus. id est omnino. insiti meroris. id est intrinseci doloris. Ego boetius abruptus. id est interruptus. intentionem. id est propositum philosophie parantis. id est intendentis. dicere adhuc aliquid. Et in quibus. id est dixi. O provia. id est pambula. veri luminis. id est perfecte cognitionis. scilicet illa que tua oratio. id est tuus sermo. fudit. id est locutus est. bucuscus. id est ad istum librum quartum. patuerit. id est manifesta fuerit. inuicta. id est insolubilia. Tu. id est aliquando. divina speculatione. id est sancta contemplatione. tu. id est aliquando. sui. id est ipsius. tum. id est aliquando tuis rationibus. id est demonstrationibus. Et ea. id est illa predicta. et si pro quibus. oblitus mihi nup. id est aliquando determinatione ob dolorem iniurie supple quam propeffus sum a Theoderico rege gottorum. non tamen dixisti prosus. id est omnino. bec. scilicet predicta. ignorata. id est ignota. antebac. id est bucuscus. Nota quod dignitas est honesta et impiosa auctoritas. dicitur autem philosophia habere dignitatem vultus propter sui bonitatem. quod in tullium sola sapientia est que meretur honores. et propter sui auctoritatem que digna est imitatione. Etiam philosophia dicitur esse gravis ore. id est stabili sermone. quia sermones philosophici firmitate rationum insunt stabilitati.

Incipit liber quartus. Prosa prima.

Hec cum philosophia dignitate vultus et oris gravitate servata leniterque suaviterque cecinisset. Tu ego non dum penitus insiti meroris oblitus. intentionem dicere adhuc aliquid partem abrupti. Et omnique veri provia luminis que usque adhuc tua fudit oratio. tu sui speculatione divina. tu tuis rationibus inuicta patuerit. Eaque mihi. et si ob iniurie dolorem nup oblitus. non tamen antebac prosus ignorata dixisti. Sed ea ipsa est vel maxima nostri causa meroris. quod cur rerum bonus rector existat. vel esse omnino mala possunt. vel impunita pretereant. Quod solum quanta dignum sit admiratione: perfecto considera. at huic aliud maius adiungit. Nam imperante florentemque nequitia: virtus non solum premiis caret: verum etiam sceleratorum pedibus subiecta calcatur. et in locum facinorum supplicia luit. Que fieri in regno scientis omnia. poteris omnia. sed bona tamen modo volentis dei nemo satis potest nec admirari nec conqueri

bilitati. **N**ota cum philosophia ostendisset quod sit summum bonum et in quo situm sit. et fecisset exhortationem ad illud querendam: intendebat ostendere modum quo ad illud perveniret. sed antequam expleret illam intentionem boetius velut avidus ad sciendum quedam quorum ignorantia detinebat ipsum in merore. interruptit intentionem philosophie volentis plura dicere. **N**ota quod philosophia dicitur provia veri luminis: quod ipsa clarificat animam et trahit eam ab obscuritate ignorantie ad lucem sapientie et ad claritatem intellectus ex li. de pomio aresto. Vel ideo dicitur provia veri luminis. quod per ipsam tanquam per viam homo pervenit ad cognitionem veri luminis quod est deus. quod scribitur in libro de pomio quod per philosophiam homo cognoscit suum creatorem. qui de nihilo fecit omnia. qui est inceptor omnium inceptorum. et omnium principiorum principium. Et ibidem scribitur. oportuit ut philosophia mitteret ad instruendum ignorantes. et eos qui non cognoverunt suum creatorem.

Sed eadem est. **H**ic Boetius proponit causas sui meroris dicens. Sed eadem est causa nostri meroris et maxima causa. quod cum rector rerum. scilicet deus bonus existat. vel esse mala omnino possunt: vel pretereant impunita. quod saltem si nullum aliud inconueniens sequeretur. considera quanta sit dignum admiratione. at pro sed bucuscus adiungit. id est addit aliud maius super. admirandum. Nam pro quod impante. id est sapiente. et florente. id est vigente. nequitia. id est nequitiosis hominibus. virtus. id est homo virtuosus. non solum. id est non tamen. caret premiis. verum etiam in ipsa virtus subiecta. id est subdita. calcatur pedibus. id est potentis. sceleratorum. id est malorum. et ipsa virtus luit. id est patitur supplicia. id est penas in locum facinorum. id est viciorum loco. que. scilicet predicta. fieri. id est permitti in regno. id est in mundo. scientis omnia. id est dei. et potentis omnia. sed volentis. id est intendentis. tamen modo bona. nemo satis vel admirari nec conqueri potest. id est est querimoniam facere. **N**ota quod mala fiunt in mundo patet: quod ratio semper deprecatur ad bonum. Cum ergo est mali non regantur iudicio recte rationis. sed vincantur passionibus ire et concupiscentie ideo delinunt a bono. Item superabundantia et defectus sunt de genere malorum. cum virtus consistat in medio. cum igitur in pluribus sit superabundantia et defectus. patet quod mala fiunt in mundo. Cum autem omnia dependant a deo celum et tota natura. et deus essentialiter sit bonus. mirabile est quomodo mala esse possunt. vel saltem permaneant impunita. **N**ota quod quia boni attingunt finem omnium rerum. scilicet summum bonum. ideo sunt potentes. mali autem quod hoc plura attingere non possunt sunt impotentes. Et quia boetius in primo libro sexta prosa dixit se ignorare quis sit finis omnium rerum. ideo putabat bonos esse impotentes: malos autem potentes. et de hoc boetius admiratur: ut patet in littera. et ista est una causa sui doloris.

Tum illa et esset inquit. **H**ic phia pmittit Boetio. pfecta cura q̄ p̄sistit in ptractatiōe huius materie dicens: **S** boeti et esset infiniti stuporis. i. admiratiōis et esset horribilius oib⁹ monstris. i. deformitatib⁹. si i dispositissima. i. in ordinatissima. tomo. s. in mundo. tanti patrisfamilias. s. dei. si ibi colerent. i. honorent vilia vasa. i. mali hoies. et si p̄ciosa vasa. i. boni homines. sordescerent. i. vilescerent: sicut tu estimas: s̄ nō est ita. **M**ā si ea que paulo ante cōclusa sunt. seruant̄ incōuulsa. i. integra in sui veritate. tu auctore. i. doctore. ipso deo. de cui⁹ regno nūc loq̄mur cognosces. sp̄ bonos eē potētes malos vō impotētes: nec vnq̄ vicia esse sine pena: nec sine premio esse virtutes. et cognosces bonis semp̄ ptingere felicia. et malis infortunata. et cognosces multa id genus. i. b⁹ ḡnis. q̄ corroborent te firma soliditate. s. p̄tra aduersitatē fortune. querelis tuis sopitis. i. remotis. **N**otādū sicut postea patebit. oia q̄ fiunt recte a deo fiunt. **C**uz igit̄ ordo iusticie req̄rit vicia puniri: virtutes remunerari. si mali manerēt impuniti: et boni irremunerati: et sic puersus esset ordo in domo dei. s. in mundo qd̄ est horribilius oibus monstris.

Et qm̄ vere formā. **H**ic phia dat moduz curandi ipm̄ boetium dicēs. **Q**m̄ dudū. s. in terciō libro vidiſti formā vere beatitudinis me monstrante. i. doctore. oib⁹ decursis. i. p̄transitis. q̄ puto necessariū p̄mittere. oñdas tibi viā q̄ te reuebat. i. reducat. domū. i. ad cognitionē vere beatitudinis. et ego affigam. i. apponā tue menti. p̄nas. i. rōnes q̄b⁹ mēs possit se tollere in altū vt depulsa p̄turbatiōe ptingēt tibi ex affectu bonoz̄ sp̄aliū. reuertaris. **S**ospes in patriam meo ductu. mea semita. meis vehiculis. **N**ota q̄ p̄ pennas quas phia pmittit affigere mēti boetiū intelligit̄ speculatio rōnis et intellect⁹ virt⁹ et sapientia. **S**icut. n. auis volādo in altū dēducit̄ auxilio penna rū. sic mens humana speculatiōe rōnis et intellectus virtute et sapia erigit̄ in p̄templationē summi boni.

Adetrū primū libri quarti.

Sunt etem̄ penne. **I**stud est primū metz̄ hui⁹ quarti cui⁹ p̄m⁹ versus dicit̄ metz̄ alemanicū ab inuētoze. dactylicū a pede p̄domināte. secund⁹ versus dicit̄ metz̄ archiloijcū ab inuētoze. iambicū a pede p̄dñante. **I**n q̄ metro phia ostendit̄ viā p̄ quā puenit̄ ad cognitionē summi boni. et est p̄ considerationē creaturaz̄. q̄ gradatim sunt transcendēde: quousq̄ inueniat̄ aliquid qd̄ p̄mineat oi creature. et istam viā tradit̄ sub similitudine auis volātis. **P**rimo ḡ tradit̄ viā q̄ mēs pueniat̄ ad cognitionē summi boni. scdo oñdit̄ qd̄ mens iudicabit̄ cū illic puenierit. secunda ibi. **H**uc te. **P**rimo dicit̄. dixi q̄ affigam p̄nas mēti tue. **S**unt etem̄ mibi penne volucres. i. veloces. s. virt⁹ et sapia. q̄ p̄scēdāt. i. penetrāt. celsa. i. alta poli. q̄s p̄nas: cū mēs velox sibi induit. i. assumit: ipa perosa. i. odio habēs. terras despiciat̄ eas q̄rendo vltim⁹ creatorē. et mēs supat globū. i. spericū corpus imēsi aeris. cognoscēdo q̄ vltra aerē est creator. **N**ubes videt post tergū. qz̄ vltra nubes querit̄ cognitionē summi boni. et trāscēdit verticē. i. summitatē ignis. q̄ ignis calet agili. i. veloci motu. etheris. i. celi. et vltim⁹ p̄cedit mēs inuestigādo donec surgat. i. elcuet̄. in domos astriferas. i. in orbē planetaz̄. et diūgat vias suas p̄hemiles chorisci syderis. i. dei q̄ ē splendidū sydus. et vltim⁹ ascēdit supra orbēs planetarū donec recurrat. i. p̄tra feat. circulū astrī. i. celū stellarū. q̄. s. astro pingit̄. i. ornat̄ nox micans: qz̄ nox stellis exhaustū firmamētī illuminaat̄. vbi. i. post q̄s satis fuerit exhaustū. i. speculatiōe euacuātū q̄ nulla stellarū est de⁹. mēs vltim⁹ trāscēdit donec relinq̄t extimū poli. i. vltimū celū. et p̄mat dorſa velocis etheris. i. firmamētī. s. p̄pos. i. potēs reuerendū lumis. s. dei. hic supra vltimū poli. dñs regū tenet sceptrū. i. impium. et tpat. i. moderat̄. habens. i. regūmina. orbis. et manens stabilis in se. regit volucrē. i. velocē. currū. i. circularē motū corporoz̄ celestū. deus ex̄ns coruscus arbit̄. i. splendidus iudex rex. **N**otādū q̄ dicit̄ ignē calere motu celi. ex̄ q̄ videt̄ q̄ calor nō sit p̄pria et p̄ se q̄litas ignis. cum sibi debeat̄ p̄ motū celi. sed dicēdū q̄ locus nō solū est cā p̄seruatiua locati s̄ oim̄ accidentiū naturaliter p̄sequētū. **U**nde qz̄ celū est locus ignis: nō solū est cā ipsius ignis: s̄ etiā ipsius caloris ignē cōsequētis. et qz̄ p̄pria dispositio celi fm̄ quā habet caliditatē super oia est motus ei⁹. ideo dicit̄ ignē calere motu celi. nō excludens per hoc quin calor sit per se qualitas ignis. **N**otandū q̄ saturnū vocat gelidū senem. nō q̄ sit gelidus formaliter sed effectiue: est enim effectiū gelū et frigoris: et dicit̄ senex qz̄ motus eius tard⁹ ē ad modū senis. **N**am cursum suū complet pluri tempore q̄ sol vel luna.

P. Tum illa et esset inquit infiniti stuporis oibusq̄ horribili⁹ monstris. sicuti tu estimas in tanti velut patrisfamilias dispositissima tomo: vilia vasa colerent. p̄ciosa sordescerēt. Sed nō ita est. **M**ā si ea q̄ paulo ante p̄clusa sunt: incōuulsa seruant̄ ipio te cui⁹ nunc regno loq̄mur auctore cognosces. semp̄ qd̄ potētes bonos eē: malos vō abiectos sp̄ atq̄ imbecilles: nec sine pena vnq̄ eē vicia: nec sine p̄mio virtutes. bonis felicia: malis sp̄ infortunata p̄ringere. **A**dulataq̄ id gen⁹ que sopitis q̄relis firma te soliditate corroborēt. **E**t qm̄ vere formā beatitudinis me dudū monstrāte vidisti: q̄ etiam sita sit agnouisti. decursis omnib⁹ q̄ p̄mittere necessariū puto. viā tibi q̄ te tūm reuebat ostendā. **P**ennas etiā tue menti quib⁹ se in altū tollere possit affigā. vt p̄turbatione depulsa sospes in patriam meo ductu. mea semita. meis etiā vehiculis reuertaris.

Adetrū primū quarti libri.

Sunt etem̄ penne volucres mibi
Que celsa p̄scendant poli.
Quas sibi cuz velox mens induit.
Terras perosa despiciat.
Aeris immensi superat globuz.
Nubesq̄ post tergū videt.
Quiq̄ motu agili calet etheris.
Trāscēdit ignis verticem.
Donec in astriferas surgat domos.
Pheboq̄ diūgat vias.
Aut comitet̄ iter gelidi senis.
Adiles chorisci syderis.
Gel quocunq̄ micans nox pingit̄.
Recurrat astrī circulū.
Atq̄ vbi iam exhaustus fuerit satis.
Polum relinquat extimū.
Dorsaq̄ velocis p̄emat etheris.
Compos verendi luminis.
Hic regum sceptrum dñs tenet.
Orbisq̄ habenas temperat.
Et volucrem currū stabilis regit.
Rerum choriscus arbit̄.

Huc te si reducem. Hic ostendit pbia qd mens iudicabit cu transcendit creaturas 7 puenit in cognitionem dei dicens. O mens si via ducat te reducere. i. reuertente a tpalibus. huc. i. ad cognitione dei. qua viam nuc im memor requiris. Tunc dices. Ego memini que obnubilata fui affectu tpaliu. hic. s. in cōteplatione dei est mihi patria. hinc. s. a deo est meus ortus. qz ad eius imaginē creatā. hic. s. in pteplatione dei sistā. i. figas gradum. i. pō nam finalem quietē. Qd si placeat tibi exiit in cognitione dei visere. i. cu desiderio videre. noctes terraz relictam. tu cernes. i. videbis. totuos tyrannos. i. crudeles principes. qz miseri populi timent. illos totuos esse exules a vera patria sua. **M**otandū fm aplm non habemus hic manente patria: sed futura inqrimus. **H**ec. n. est vera patria a qua aia rōnalis p creationē a deo exiuit: ad quas nisi reuertat esse qd a deo accepit affectione terrenoz: deturpata. p̄sus amittit. ppter qd dixit in secūdo metro terci libri. **R**epetit p̄ p̄ios queqz recursus. **R**edituqz suo singla gaudent **H**ec manet vlli traditus ordo. **N**isi q̄ fini iuxerit ortum. **S**tabilem qz sui fecerit orbē.

Huc si te reducem referat via.
Quam nunc requiris immemor.
Hec dices memini patria est mihi
Hinc ortus: hic sistam gradum.
Qd si terraz placeat tibi
Noctem relictam visere.
Quos miseri totuos populi timent.
Cernes tyrannos exules.

Prosa scda quarti libri.

Quam ergo pape inq̄ vt magna promittis: nec dubito quin possis efficere tu mō que excitaueris ne moreris. **P.** **P**rimū igit inq̄t bonis sp̄ adesse potentia: malos cūctis viribz eē desertos agnoscas licebit: quoz quidē alteruz demonstrat ex altero. **N**ā cū bonum malūqz p̄traria sint si bonū potens esse p̄stiterit. liquet imbecillitas mali atsi fragilitas clarescat mali: boni firmitas nota ē. Sed vti nostre snie fides abundantior sit altutro calle pcedā: nūc hinc nūc inde p̄posita p̄firmās. Duo sunt qbz oīs humanoz actū p̄stat effectus. voluntas. s. ac potestas: quoz si alterutruz desit nihil est qd explicari queat. Deficiente etem voluntate ne aggredit qdē qsqz qd nō vult: at si p̄tās absit: voluntas frustra sit **Q**uo fit vt si quē videas velle adipisci qd minime adipiscat. huic obtinendi qd voluerit defuisse valentiā dubitare nō possis **B.** **P**erspiciū est inquā: nec vllō mō negari pot. **P.** **Q**uē vō effecisse qd voluerit videas. nū etiā potuisse dubitabis? **B.** **M**inime. **P.** **Q**d vō quisqz potest in eo validus quod vō non potest in hoc imbecillis esse censendus est. **B.** **F**ateor inq̄.

suum: qz si boni sunt potentes: mali sunt impotentes: fundat super considerationem topicam. si propositum in p̄posito: et oppositum in opposito. vt si sanitas est bona: egritudo est mala. dicit qz velit procedere vtrazqz via ex potentia bonoz probando impotentiam maloz. 7 ex impotentia maloz potentiam bonoz: quia si tm̄ vnum istorum probaret. et ex hoc reliquum concluderet p̄ locum a p̄trarijs esset argumentum verisimile et non necessarium. et ideo vtrazqz p̄tem vult p̄bare 7 ex vtroqz reliquū concludere.

Duo sunt quibus omnis. Hic philosophia probat intentū rationibus. secundo excludit quandaz dubitationem. ibi. Sed possunt. tercio cōfirmat principale intentum auctoritate platonis. ibi. **E**x quibus omnibus. **P**rimo p̄bat bonos semp esse potentes: 7 malos impotētes duabus rationibus. secūdo ad idē ostendenduz coaccruat breues rōnes. ibi. Sed quoniā te. **P**rima in duo fm duas rationes. scda ibi. **R**ursum inq̄t. **P**rimo premitit duo necessaria ad primā rōnem. secūdo ex his arguit. ibi. **O**mnes igit homines. **P**rimo p̄mittit vñū necessarium. secūdo aliud. ibi. **N**eministi ne. **P**rimo dicit duo sunt p̄incipia quibus p̄stat. i. p̄manet: omnis effectus humanoz actū. s. voluntas et potestas. quozum si alterum desit nihil est. quod queat effectus explicari. i. fieri: qd declarat. deficiente. n. voluntate nullus effectus p̄ducit. qz nullus aggredit quod nō vult: et si potestas absit voluntas frustra sit. quo fit. i. ex quo sequitur. vt si videas aliquē velle adipisci qd minime adipiscat: nō possis dubitare huic defuisse valentiā. i. potentiā obtinendi qd voluerit. et ideo dicit **Boetius.** **P**erspiciū est nec vllō modo negari potest. **E**t subdit pbia. **Q**uem vō videas effecisse qd voluerit. num dubitabis cum potuisse licet nō habuisse potentiam. **E**t dicit **Boetius:** minime. **T**unc pbia p̄cludit tāqz manifestum ex dictis dicens. **A**llud quod quisqz potest in eo est validus. i. potens. quoz vō non potest in eo est censendus. i. iudicandus imbecillis. i. impotens. et dicit **Boetius.** **F**ateor inq̄.

Prosa secūda quarti libri.

Quam ergo pape inq̄. Hic incipit scda p̄sa buius quarti. **C**irca quā est sciendū qz pbia in p̄mo libro: sexta p̄sa inuestigando cam et radicem infirmitatis **Boetij:** cognouit qz boetius ex ignorantia finis rez malos boies potētes: bonos vō im potētes putabat. **I**te qz ignorabat qbus gubernaculis mundus regat. fortuitaz vices estimabat fluctare sine rectore. quia vō pbia iam ostendit quis sit finis rez a quibus gubernaculis mūdus regat. **N**ūc pbia vult adhibere **Boetio** p̄fectā curā remouendo dolores in quos **Boetius** incidit ex ignorantia p̄missaz. **E**t primo pbia hoc petit 7 pbia scdo illud p̄sequitur. ibi. **P**rimū igit. dicit primo. **T**ū igit. s. finito sermone pbie. ego boetius inq̄. pape est interiecto admiratis. **O** pbia tu magna p̄mittis: nec dubito qn possis efficere. i. ad effectū p̄ducere. tu modo ne moreris. i. nō p̄trabas me quē excitaueris. s. ad audiendū. **M**otandū qz sapiens nihil p̄mittit qd adimplere nō possit: qz opus sapientis cit nō metiri. **E**rgo dicit boetius pbie: sicut magna p̄mittis nō dubito qn efficere possis.

Primū igit inquit. Hic pbia p̄sequitur intentū. et primo p̄bat bonos semp esse potētes: et malos impotentes. cuius oppositū putabat **Boetius.** 7 tāgit p̄mo modū p̄ quē vult hoc ostendere. secūdo ostendit et p̄bat intentū suū rationibus. ibi. **D**uo sunt. **P**rimo dicit. **O** boeti primū licebit vt agnoscas bonis semp adesse potentia. 7 malos esse desertos. i. p̄uatos cūctis viribus. quozum alterum. s. bonis semp adesse potentia demonstrat ex altero. s. ex hoc qz mali se viribus deserti. et huius cam subdit dicens. **N**āz cū bonū et malum sint p̄traria. si bonū esse potens constiterit. liquet. i. manifestū fuerit. imbecillitas. i. impotentia mali: 7 si fragilitas clarescat mali. firmitas boni nota est. **S**ed vt p̄ sicut. abundantior sit fides nostre sententie. alterutro calle. i. vtrazqz via pcedaz p̄firmās. p̄posita nūc hinc. s. ex infirmitate boni: nūc inde ex fragilitate mali. **M**otandum qz pbia dictū

Notandum q̄ philosophia dicit nullus aggredi-
tur qd̄ nō vult. **C**ōtra: aliq̄s nolens interficit boiem
vel ledit boiem. **S** aliq̄s a gredit̄ qd̄ non vult. **I**tez
aliq̄s cogit̄ facere aliqd̄ contra voluntatē suaz. **z** sic
aggredit̄ qd̄ non vult. **D**icenduz q̄ p̄bia loq̄tur hic
de effectu spontaneo: q̄ ex intentione p̄cedit: non de
eo q̄ casu p̄tingit. **U**nde dicendū ad primū q̄ volun-
tas pōt p̄pari vel ad ip̄am actionem quam aliq̄s pri-
mo aggredit̄. **z** sic nō deficit voluntas. vel pōt cōpa-
ri ad consequens illā actionem **z** sic pōt deficere vo-
luntas. vt si aliquis nolens hominē interfecit. **A**d se-
cundū dicendū. **I**llud qd̄ q̄s coactus facit est volū-
tariū mixtum: tñ simpliciter est inuoluntariū. **A**li-
q̄s em̄ coact⁹ magis vult hoc facere q̄ sustinere pe-
nam vel p̄dere vitam. **z** ita respectu talis effectus nō
deest voluntas: sed q̄tum ad actū interiorē voluntas
semp̄ libera est **z** cogi non potest.

Meministi ne igit̄ inq̄t. **H**ic p̄bia p̄mittit scdm̄
vtilit̄ ad rationem: et est resumptio quorundam pri-
dictoz̄ dicens. **M**eministi ne esse collectū. i. conclu-
sum superioribus rōnibus omnē intentionē humane
voluntatis. festinare. i. tendere ad beatitudinē q̄ vo-
luntas agit̄. i. ducit̄ diuersis studijs. **R**ndet **H**oeti⁹
Memini inq̄ illud esse demonstratū. **I**te querit̄ p̄bi-
lophia: nunq̄d recordaris beatitudinē esse ip̄m bo-
num. et eo modo desiderari bonū ab oibus. cū beati-
tudo pet̄it̄. i. desiderat̄. **R**ndit **H**oetius. minime re-
cordor. qm̄ p̄zo qz. i. illud fixum teneo memorie.

Notandū q̄ recordari est aliqd̄ reducere ad me-
moriā quod p̄ obliuionem est lapsū a memoria. et
qz beatitudinē esse ip̄m summū bonū: nō exciderat a
mente **H**oeti⁹. sed semp̄ remanebat in habitu: ideo
dicit se non recordari de hoc sed in memoria tanq̄
fixum tenere.

Omnes igit̄ homines. **H**ic p̄bia arguit ex dictis
p̄bans bonos esse potentes **z** malos impotētes. ta-
li rōne: q̄cunqz adipiscunt̄ qd̄ volunt sunt potentes
z qui nō adipiscunt̄ qd̄ volunt sunt impotētes. ex p̄-
mo p̄ ambulo. sed boni adipiscunt̄ quod volunt. s. su-
mū bonū. mali licet velint nō adipiscunt̄ ip̄m. q̄a
si mali adipiscerent̄ summū bonū non essent mali. **S**
boni sunt potentes: mali impotētes. vñ dicit in fra-
Om̄s boies boni et mali nitunt̄ puenire ad bonum
indiscreta intentione. i. indiuisa intentione dicit **h**oe-
tius. **I**ta p̄sequens est ad dicta. **S**ubdit p̄bia certū
est bonos fieri adeptione boni. certū est dicit **H**oeti⁹
us. **I**git̄ p̄cludit p̄bia: boni adipiscunt̄ quod appe-
tunt. i. volunt. dicit **H**oetius: sic videt̄. si mali adipi-
scent̄ bonū qd̄ appetūt non possent esse mali. **I**ta
est dicit **H**oeti⁹. **I**git̄ p̄cludit p̄bia. **C**um vtriqz pe-
tant bonū. sed bi. s. boni illud adipiscunt̄: illi vñ ma-
li minime. **N**on est dubiū bonos esse potentes q̄ vñ
mali sunt imbecilles. i. impotētes. respondit **H**oe-
tius. **Q**uisquis. i. q̄cunqz dubitat de hoc nō pōt p̄si-
derare naturā rerū: nec p̄sequentiam rōnum.

Notandū q̄ qz veritas. p̄positionū fundat̄ sup̄ na-
turam rez: qui negat veritatem. p̄positionū nō pōt p̄siderare naturam rez. sicut negans veritatem. p̄positio-
num nō pōt p̄siderare p̄sequentia rōnū. qz p̄sequentia rōnū supra veritatē p̄positionū fundat̄: ideo dicit **h**oe-
tius. **Q**ui dubitat de p̄missis nō pōt p̄siderare naturā rerū nec p̄sequentia rōnū.

Rursus inquit. **H**ic p̄bia ponit scdm̄ rationem dicens. **S**i sint duo q̄bus sit idē. p̄positū. i. eadem intentō
faciendi aliquid fm̄ naturā et vnus eoz̄ agat idip̄m **z** p̄ficiat ip̄m naturali officio. i. naturali organo. alter vñ
minime queat administrare. i. adimplere illud officiū. sed alio mō q̄ nature cōuenit. nō impleat p̄positū: sed
imitef̄ implentē quē hoz̄ duoz̄ decernis. i. iudicas. eē valentiorē. i. potentiorē. dicit **h**oetius. **E**t si p̄ quis
p̄iecto. i. p̄siderem qd̄ velis. tñ ego desidero planius audire. **T**ūc p̄bia declarat sibi i exemplū dicens. **N**ō ne-
gabis motū ambulandi boibus inesse fm̄ naturā. dicit **h**oetius minime nego. **E**t p̄bia: etiaz num dubitas ei⁹
rei. i. actus ambulandi esse officiū naturale pedum. dicit **H**oetius: nec hoc dubito. et p̄bia. **S**i quis igit̄ am-
bulet valens incedere pedibus. **A**lius aut̄ cui hoc officiū desit. manibus nitens. i. laborans. ambulare conet̄.
quis hoz̄ potest existimari valentior. dicit **h**oetius. **C**ontere cetera. q. d. p̄cede in rōnetua: qz nullus ambigit̄
quin potens naturalis officij sit valentior eo qui nequeat. i. nō pōt in idēz officijs. **T**ūc p̄bia. **I**sti p̄positioni
p̄misse tanq̄ maiori adiungit vnā minorem dicens. **S**ed summū bonū qd̄ eque bonis et malis est. p̄positū
boni quidem petunt. id est adipiscuntur. officio naturali scilicet virtute. malivo conant̄ adipisci idip̄sum per
variā cupiditatē rez̄ temporalij. qd̄ nō est officiū naturale adipiscendi boni. **A**n tu o **H**oeti⁹ estimas aliter

P. **A**deministi ne igit̄ inq̄t superioribus rōni-
bus esse collectū intentionē oēm voluntatis
humane: q̄ diuersis studijs agit̄ ad britudi-
nē festinare. **B**. **A**deministi inq̄ id q̄ esse de-
mōstratū. **P**. **N**ū recordaris britudinem
ip̄m eē bonū eoz̄ mō cuz britudo pet̄it̄ ab
oibz̄ desiderari bonū. **B**. **A**dinime inq̄ res-
cordor qm̄ id memorie fixū teneo. **P**. **O**m̄s
igit̄ boies boni piter ac mali indiscreta in-
tentione ad bonū puenire nitūt. **B**. **I**ta in-
q̄ p̄sequēs ē. **P**. **S**z certū est adeptōe boni
bonos fieri. **B**. **C**ertuz. **P**. **A**dipiscunt̄ igit̄
boni qd̄ appetunt. **B**. **S**ic videt̄. **P**. **A**dali-
vo si adipiscunt̄ qd̄ appetūt bonuz mali eē
nō possent. **B**. **I**ta est. **P**. **C**uz igit̄ vtriqz
bonū petāt. si hi qd̄ adipiscant̄ illi vñ mi-
nime. **N**ō dubiū ē bonos qd̄ potētes esse:
q̄ vñ mali sunt imbecilles. **B**. **Q**uisquis inq̄
dubitat: nec rerū naturā: nec p̄ntiā pōt p̄si-
derare rōnū. **P**. **R**ursus inq̄t si duo sint q̄-
bus idē fm̄ naturā p̄positū sit: eoz̄qz vn⁹
naturali officio idip̄m agat atqz p̄ficiat alē
vñ naturale illud officiū minime admini-
strare queat. **A**lio vñ mō q̄ nature puenit
nō qd̄ impleat p̄positū suū s̄ imitef̄ iplen-
tē: quē naz hoz̄ valentiorē eē decernis: **B**.
Et si p̄iecto inq̄ qd̄ velis. plani⁹ tñ audire
desidero. **P**. **A**mbulandi inq̄t motū fm̄ na-
turā eē hoibz̄ nū negabis. **B**. **A**dinime inq̄
P. **E**iusqz rei pedū officiū eē naturale nuz
dubitas. **B**. **N**ec hoc qd̄ez inq̄. **P**. **S**i q̄s
igit̄ pedibus incedere valens ambulet. ali-
usqz cui hoc naturale pedū desit officiū ma-
nibus nitēs ambulare conet̄: q̄s iure hozum
valentior existimari pōt. **B**. **C**ontere inq̄ ce-
tera. nā qn̄ naturalis officij potēs eo q̄ idē
nequest valentior sit null⁹ ambigit. **P**. **S**z
summū bonū qd̄ eē eq̄ malis bonisqz p̄posi-
tū: boni qd̄ naturali officio virtutum pe-
tunt. mali vñ variā p̄ cupiditatez qd̄ adi-
piscendi boni naturale officiū nō est: idip̄z
conantur adipisci: an tu aliter existimas:

Cui Boetius. Minime inq̄. et Boetius quasi p̄currēdo cōcludit principale intentū dicens. Nam etiā illū qd̄ est p̄sequens patet mihi. Ex his. n. que p̄cesserim necesse est bonos esse potentes: malos v̄o imbecilles. et p̄bia applaudens boetio dicens. Recte inq̄t p̄curris. et illud est signū sicut medici solent spare iudiciū. i. si gnū erecte nature. et nature resistentis supple ip̄i morbo. **¶** Notandū q̄ ex ista forma talis ratio. q̄ duo in tendūt aliquod. p̄positum naturalit̄ qd̄ id p̄positū p̄sequit officio naturali est potens. et qd̄ nō p̄sequit illud. p̄ positū naturali officio est impotens. s̄ tam boni q̄ mali tendūt naturalit̄ ad beatitudinē. et boni ip̄am p̄se quunt naturali officio. i. virtute. mali aut̄ nō. s̄ boni sunt potentes mali v̄o impotentes.

B. Minime inq̄. nam etiā qd̄ est p̄sequēs patet. Ex his em̄ que p̄cesserim bonos qd̄ potētes: malos v̄o eē necesse est imbecilles **P.** Recte inq̄t p̄curris. idē (v̄ti medici spe rare solent) iudiciū est erecte iā resistentis q̄ nature. Sed qm̄ te ad intelligendū p̄m ptissimū eē p̄spicio. crebras coaceruabo rō nes. Glide. n. quāta viciosoz hoīm pateat infirmitas: q̄ nec ad hoc qd̄ puenire que unt: ad qd̄ eos naturalis ducit ac pene cō pellit intentio. Et quid si hoc tam magno ac pene inuicto p̄uentis nature desererent̄ au pilio. Considera v̄o quanta sceleratos ho mines habeat impotētia. neq̄. n. leuia aut ludicra p̄mia petūt: q̄ p̄seq̄ atq̄ obtinere n̄ p̄nt: sed circa ip̄as rez summā verticēq̄ de ficiūt. nec in eo miseris p̄tingit effectus. q̄ solū dies noctesq̄ molunt. In qua re bo noz vires eminet. Sicut. n. eū q̄ pedib̄ in cedens: ad eū locū vsq̄ puenire potuisset q̄ nihil v̄lterius p̄uiū iaceret incessui.ambu landi potentissimū esse censeret ita eū q̄ ex petendoz finē. quo nihil v̄ltra est apphen dit potentissimū necesse ē iudices. Ex q̄ fit qd̄ huic obiacet vt idē scelesti virib̄ oib̄ vi deant̄ eē deserti. Cur. n. relictā virtute vi cia sectant̄: inscicia ne bonoz: sed qd̄ ener uacius ignorātie cecitate: an sectanda no uerūt: s̄ trāuersos eos libido p̄cipitat. sic q̄ in p̄antia fragiles q̄ obluctari vicio ne queūt. An sciētes volentesq̄ bonū deserūt ad vicia deflectūt. Sed hoc modo nō soluz potentes esse. sed omnino esse desinūt. Nā qui communem omnium que sunt finez re linquunt pariter quoq̄ esse desistunt.

tem sunt boni. Ex quo fit. i. seq̄tur. qd̄ huic obiacet. i. p̄trariū est. vt idē scelesti. i. mali. videant̄ deserti omnib̄ viribus. **¶** Notandū q̄ sicut viator aliq̄s dicit̄ potēs cū ambulat ad eū locū vbi n̄ ibil amplius restat de via. sic boni qm̄ pueniunt ad finē et ad bonū qd̄ transcendī nō p̄t. id̄ dicit̄ potētes. mali aut̄ q̄ ip̄m attingere nō p̄t possunt dicuntur impotentes.

¶ Cur. n. virtute. Hic p̄bia ponit quartam rōnē. sc̄do excludit quāndā dubitationē. ibi. Qd̄ quidē. Rō quā intendit in summa est ista. mali qm̄ relictā virtute declinant ad vicia. aut sciūt bonū eē adberere virtuti aut ne sciūt. si nesciunt peccant p̄ ignorantia. nihil aut̄ est impotentiū ignorantia. s̄ mali peccātes ignorantia sūt im potentes. Si aut̄ sciūt bonū esse adberere virtuti: et declinat̄ ad vicia. aut volentes derelinquūt bonū: aut nō Si nō volentes sed attracti libidine passionū p̄uertunt̄ ad vicia. sequit̄ q̄ sunt impotentes. q̄ maxima impo tentia est nō posse resistere passionibus. Si aut̄ scientes et volentes relinquūt bonū. seq̄tur q̄ nō tm̄ sūt impo tentes: s̄ etiā q̄ oino nō sunt. Cū. n. ois natura inq̄tum h̄mōi habeat ordinē ad finē: inq̄tuz aliqd̄ desistit ab ordine ad finē: tantū deficit a natura. et p̄ consequens ab esse ipsius nature. Istam rōnez p̄tendit in litera di cens. Cur enim relictā virtute mali sectant̄ vicia. ne p̄o nunquid. hoc est ex inscicia. i. ex ignorantia bonozuz Sed quid est eneruacius. i. debilius cecitate ignorantie. quasi diceret nihil. an ipsi nouerunt sectanda bona. Sed ipsos transuersos libido. i. p̄cupiscētia p̄cipitat in vicia. et sic ipsi fragiles in temperātia. i. p̄pter intem perantiā libidinis: nequeūt vicio obluctari. i. resistere. An scientes et volentes deserūt bonum. et deflectūt ad vicia voluntate et scientia. sed hoc modo nō solū potētes esse desinūt: sed omnino desinūt esse. Cuius assignat rationem. nā q̄ relinquūt cōem finem omnū que sunt. i. deum q̄ est ip̄m esse. pariter esse desistunt.

¶ Nota q̄ circa vltimū q̄ medici solent accipe signa p̄nostica sanita tis ex egro. qm̄ patiens erigit se. et p̄ se nitit̄ fortiori re medio. Sic in boetio signū erat p̄ualefcētie et sanita tis: q̄ ip̄e rōnē p̄bieremediātē q̄si p̄currēs p̄ se p̄ple uit.

¶ Sed qm̄ te. Hic p̄bia coaceruat quāsdā alias ra tiōes breues ad p̄positū ondendū. et sūt quatuor rō nes. sc̄da ibi. Considera v̄o. tertia ibi. In qua re. q̄r ta ibi. Cur em̄. Primo dicit. Sed qm̄ te p̄spicio. p̄m ptissimū ad intelligendū. ego coaceruabo. i. p̄ponaz crebras rōnes. vide. n. quanta pateat infirmitas vi ciosoz hoīm. q̄ nec ad hoc queunt puenire. ad qd̄ dī cit et p̄pellit eos naturalis intentio. et qd̄ esset de istis malis censendū. si desererēt hoc auxilio nature p̄re euntis tam magno ac p̄ne inuicto. q. d. nihil aliud cen sendū est: nisi q̄ impotētie eoz hoc ascriberet̄. **¶** No tandū q̄ tā boni q̄ mali v̄lter tēdūt ad bonū: et ma li deficiūt ab eo quod p̄petit eis s̄m naturā. ex h̄ ar guit̄ sic. maxima impotētia est deficere ab eo qd̄ na tura intēdit. s̄ hoc faciunt mali. s̄ mali sunt impotē tes. **¶** Notandū q̄ dicit pene inuicto: q̄ appetit̄ na turalis boni nō habet cōtrariū repugnās q̄ vincat: s̄ tm̄ p̄ ignorantia et errore vicioz p̄uertit̄. et ita aliq̄ mō vincit̄ licet nō directe.

¶ Considera v̄o quanta. Hic p̄bia ponit sc̄dam rati onē et dicit. Considera ex his que dicā quanta impo tētia habeat sceleratos boies. neq̄. n. petūt. i. appe tit̄ p̄mia leuia et ludicra. i. iocosa. s̄ ipsi deficiūt circa ip̄as s̄mā supple p̄fectōnē rerū atq̄ v̄ticē. Nec p̄tin git̄ ip̄is miseris effectus boni. in eo. i. p̄pter hoc q̄ ip̄i molunt̄. i. laborāt acq̄rere dies et noctes. i. transitori a et t̄palia bona. **¶** Nota ex ista forma talis rō: qm̄ to magis ē illud a q̄ aliq̄s deficit: tanto maior est su defectus et in maiore impotentiaz cadit. Sed illud a q̄ mali deficiūt: nō est qd̄ vile et modicū: sed est sum mū bonū. s̄ maloz maxima est impotentia.

¶ In qua re bonoz. Hic p̄bia ponit tertiā rōnē p̄ bando bonos maxime eē potētes p̄tractando exem plū suprapositū. et ex hoc p̄cludit malos maxime eē impotētes. Et dicit. In qua re. s̄. assuetudini boni de siderari eminent vires bonoz supple et vires maloz Sicut. n. censeret. i. iudicaret. eē ambulandū poten tissimū: q̄ pedib̄ incedens potuisset puenire vsq̄ ad eū locū. quo v̄lterius nihil p̄uiū. i. manifestū iaceret incessui. ita necesse est q̄ eū iudices potētissimū. q̄ ap p̄hendit finē expetēdoz. quo nihil est v̄ltra. tales au

Motandū q̄ primū ens verissime habet esse ipm̄ est cā esse oibus vt sint. vt ptz p̄ d̄mentatorē. ij. methaph. et primo celi et mundi. Ab hoc ente derivatū est singulis esse zviuere. quāto ḡ magis p̄ vicia recedit a p̄mo eē tantomagis definit esse. Unde b̄tus Greg. in li. moza. loquēs de dyabolo dicit: q̄ dyabol⁹ tene dicit nō esse qz a summa essentia recessit. et p̄ hoc quotidie ex crescente defectu tendit ad nō esse: quonā ab eo q̄ vez est esse cecidit. **M**otandū q̄ p̄bia tres assignat cās ex q̄bus omne peccatū p̄cedit. Ois em̄ peccās: vel peccat ex ignorantia. et hunc modū primo tangit. vel peccat ex impotentia resistendi. z istū scdo tangit. vel ex voluntate z malicia. et illū modū qz grauior est vltimo ponit.

Quod quidā cupiā. **H**ic p̄bia excludit dubitationem. Aliq̄s. n. dubitaret. quō aliq̄s possit esse mal⁹ z tamen dici nō esse. hoc excludit p̄bia dicens. **M**ir forte videat̄ cupiāz. i. alicui. vt malos qui plures s̄t hoim̄ dicam⁹ ipos nō esse. Sed ita res sese hz q̄uis mirū videat̄. Nam q̄ sunt mali eos esse malos non abnuo. i. nego. s̄ ipos simpliciter z pure esse nego. Nā sicut cadauer boiem mortuū dixeris. simpliciter aut̄ boiem appellare nō possis. Ita viciosos malos esse p̄cesserim. sed nequeā p̄fiteri ipos absolute esse sine determinatione distrabēte z replicat cām p̄us dictā dicens. solū. n. illud est qd̄ ordinē recte seruat in natura. qd̄ aut̄ ab hac natura et ab ordine deficiat: etiam qd̄ in sui natura sitū est derelinq̄t. **M**otandū q̄ malū est determinatio distrabens sicut z mortuū. Unde sicut p̄cedendū est cadauer bois esse boiem mortuū: tñ nō simpliciter p̄cedendū est cadauer eē boiem. sic quēcūqz malū p̄cedendū est esse malū: nō tñ simpliciter est p̄cedendū ipm̄ esse. Unde sicut patebit tercia p̄sa homines p̄uersi in maliciā humanaz amiserunt naturā. ḡ p̄ maliciā boies desinūt eē qd̄ fuerant.

Sed p̄nt inq̄ies malī. **H**ic p̄bia excludit dubitationē cōtingentē circa principale positū. **O**stensus enim est q̄ mali sunt impotentes. Aliquis dubitaret quomō hoc verū sit. cū tñ p̄suetū sit dicere q̄ mali p̄nt: hoc soluit p̄bia: scdo oñdit q̄ potētia malozū nulla sit: ibi. Nam si vti. dicit primo. **B**oeti tu inq̄es obijciendo p̄tra p̄dicta: q̄ mali p̄nt s̄m p̄suetuz modū loquēdi. **R**ndet p̄bia: ego nō qd̄ negauerim q̄n mali possint. s̄ hec potētia ipsoz nō descendit a viribus. sed ab imbecillitate. i. a fragilitate. qd̄ declarat. qz mali p̄nt quidē mala q̄ minime valerēt. i. possent. si potuissent manere in efficiētia eoz bonozuz. i. si efficiētia malozū esset talis q̄lis illa quā habent boni: que potissima ē vt patet ex dictis. **Q**ue possibilitas malozū q̄ possunt mala. demonstrat eos euidentius nihil posse. **M**otandū q̄ dicit malos minime posse mala si p̄mancāt in efficiētia bonozū. ex q̄ videtur q̄ boni nō possunt facere maluz: nec p̄sequens peccare. qd̄ falsum est: cū iustus septies in die cadat: z fortior resurgit s̄m scripturā. **A**d hoc dicenduz q̄ boni nō p̄nt facere malū ex electōne recte rōnis. que semp̄ de p̄cat̄ ad optima. hz de potētia absoluta possint facere malū. inq̄tum tñ potētia eoz p̄iungitur voluntati z electioni qua eligūt bonū z nō malū. sic dicit nō posse facere malum.

Nam sicut pauloante. **H**ic p̄bat q̄ potētia malozū nulla sit tripliciter. secunda ibi. **A**tqz vt intelligas. tercia ibi. **H**uc accedit. **P**rimo dicit. **S**icut collegim⁹ ante: malū nihil est. et mali tñ possint mala. ex hoc liquet improbos nihil posse. **E**t dicit Boetius: p̄spiciū ē.

Motandū q̄ rō sic format̄. posse malū est posse nihil: cū malū nihil sit. s̄ mali tñ p̄nt mala. ḡ possunt nihil: z p̄sequens nulla est eoz potētia. **M**otandū de hoc q̄ malū nihil sit visus est prius. **E**t dicit beat⁹ Aug⁹. **C**um vniuersē nature p̄ verbum dei facte sint. iniquitas p̄ ipsum facta nō est. qz iniquitas nulla substantia est. z peccatū nō est natura sed viciū nature appetentis illud qd̄ nō est sui ordinis.

Atqz vt intelligas. **H**ic p̄bat idē alio mō dicens. **B**oeti q̄ nā sit vis huius potētie. q̄ mali dicūt posse sic p̄sidera ex dicendis. **N**os pauloate diffiniūm⁹ nihil esse potentius summo bono. i. deo. **I**ta ē dicit boeti⁹. et p̄bia. **S**ed idē. i. summū bonū neq̄t. i. nō p̄t facere malū. **M**inime dicit boeti⁹. et p̄bia. **E**st igit̄ aliq̄s q̄ putz boies oia posse. **N**emo dicit boetius nisi q̄s insaniat. z idē boies p̄nt mala facere: vtinā nō possent dicit Boetius. **I**git̄ p̄bia arguit. **C**ū igit̄ tñmō potens bonozū possit oia. nō aut̄ queat. i. p̄nt oia potētes malozū. manifestū est eosdem minus posse q̄ mala p̄nt. **M**otandū q̄ posse malū magis arguit impotētia q̄ potētiaz qz si argueret potētia tñc deberet̄ oipotētissimo. i. deo qd̄ falsum est. **C**ū p̄t argui ex lra sic. **D**eus p̄t oia: z nō p̄t malū. mali nō p̄nt oia. z p̄nt malū. ḡ posse malū magis arguit impotētia q̄ potētia.

Huc accedit. **H**ic p̄bat idē tercio modo dicens. **H**uc accedit q̄ omnē potētia esse numerandā inf̄ expetēda. qz p̄ et oia expetēda. i. desiderāda. referri ad bonū velut ad quoddā cacumē. i. ad p̄fectionē sue nature. s̄ possibilitas. i. potētia patrandi sceleris. i. faciendi malū. nō potest referri ad bonū. igit̄ expetēda nō est. ois aut̄ potētia expetēda est. liquet igit̄ possibilitatē. i. valentiā sue potētiam malozū non esse potētiam.

Quod quidā cupiā mirum forte videat̄. vt malos q̄ plures hoim̄ sunt eosdez nō esse dicamus. s̄ ita sese res habet. **N**ā q̄ mali s̄t eos malos esse nō abnuo. s̄ eosdē eē pure atqz simpliciter nego. **N**ā vti cadauer boiem mortuū dixeris. simplr̄ aut̄ boiem appellare nō possis ita viciosos malos qd̄ eē p̄cesserim sed eē absolute nequeā p̄fiteri. **E**st em̄ qd̄ ordinē retinet seruatqz naturā. **Q**d̄ ho ab hac deficiat: eē etiā qd̄ in sui natura sitū est derelinq̄t. **S**ed p̄nt inq̄es malī ne ego qd̄ negauerim: s̄ hec qd̄ eoz potētia nō a viribus: s̄ ab imbecillitate dēcedit. **P**nt etiā mala q̄ minime valerēt si in bonozū efficiētia manere potuissent. **Q**ue possibilitas eos euidentius nihil posse demonstrat. **N**az sicut pauloante collegimus. malum nihil est: cum mala tñ modo possint nihil posse improbos liquet. **B**. **P**erspiciū ē. **P**. **A**tqz vt intelligas q̄ nā sit hui⁹ potētie vis: summo bono nihil potētius eē pauloante diffiniūm⁹. **B**. **I**ta ē inq̄. **P**. **S**ed idē inq̄t maluz facere nequit. **B**. **A**d inime. **P**. **E**st igit̄ inquit aliq̄s q̄ omnia posse homies putet. **B**. nisi q̄s insaniat nemo. **P**. **A**tqz idē p̄nt mala: **B**. **U**tinā quidē inq̄ nō possent **P**. **C**ū igit̄ bonozū tñmō possit oia. **N**on vo queant oia potētes etiā malozū: eosdez qui mala p̄nt min⁹ posse manifestū ē. **H**uc accedit q̄ omnē potētia inter expetēda numerandā: oia qz expetēda referri ad bonum velut ad quoddā nature sue cacumē oñdim⁹. **S**z patrandi sceleris possibilitas referri ad bonū nō p̄t. **E**xpetēda igit̄ nō est. **A**tqui omnis potētia expetēda est: liquet igit̄ malozū possibilitatem nō esse potētiam.

Ex quibus omnibus bonorum quod dicitur potentia. malorum vero minime dubitabilis apparet infirmitas. verumque illam platonis esse sententiam liquet. solos quod desideraret facere posse sapientes. improbos vero exercere quod dicitur libeat. quod vero desideret explere non posse. faciunt. n. quilibet. dum per ea quibus delectatur id bonum quod desiderant se adepturos putant. sed minime adipsiuntur quam ad beatitudinem proba non veniunt.

Metrum secundum libri quarti.

Quos vides sedere cello
Solij culmine reges
Purpura claros nitente.
Septos tristibus armis.
Dre toruo comminantes.
Rabie cordis anhelos.
Detrahit liquis supbis
Vani tegmina cultus.
Jam videbit intus artas.
Sominos ferre cathenas.
Hinc enim libido versat
Auidis corda venenis.
Hinc flagellat ira mentem
Fluctus turbida tollens
Aderoz aut captos fatigat.
Aut spes lubrica torquet.
Ergo cum caput tot vnum
Lernas ferre tyrannos.
Non facit quod optat ipse
Sominis pressus iniquis.

Prosa tertia libri quarti.

Quos ne igitur quanto in sceno probra voluant. quam probitas luce resplendet. In quo perspicuum est. nunquam bonis premia. nunquam sua sceleribus esse supplicia. Rerum etenim que geruntur. illud propter quod vnaqueque res geritur eiusdem rei premium esse non iniuria videri potest.

ipse pressus iniquis dominis. i. vicij dominantibus. non facit quod optat. **M**ota quod intentio probie est dicere si quis visu posset penetrare corda principum. quis videt sedere in altis solij ornatos claris indumentis. habentes arma terrentia. i. toruo vultu. respicientes miseros. statim visu cognosceret ipsos ligatos multis cathenis insolubilibus. i. passionibus irae. spei timoris. et sic ligati passionibus non faciunt quod optant. et per dominos sunt impotentes. **M**otandum quod dicitur bonus pressus iniquis dominis. i. vicij dominantibus. non facit quod optat. dicitur beatus augustinus in libro de civitate dei. Bonus etiam si servus at liber est. malus autem si regnat servus est. nec vnius bonis. sed quod gravius est tot dominorum servus est quot viciorum.

Prosa tertia quarti libri.

Quos ne igitur. Ista est prosa tertia huius quarti in qua ostendit probia malis nunquam esse supplicia. et bonis nunquam esse premia. Et primo probia ostendit se ad precedentia. primo permittit intentum suum. secundo persequitur intentum. ibi. Rerum etenim. Primo dicit sic. Quos ne igitur o Boeti in quanto sceno. i. in quanta vilitate impotentie. voluant probra. i. boies probrosi et viciosi. vides etiam quam luce. i. quam claritate potentie resplendet probitas virtuosorum hominum. In qua sicut in suo antecedente perspicuum est huius dominus. i. nunquam bonis premia. nunquam sceleribus. i. bonis sceleribus esse supplicia. **M**otandum quod mali dicitur volui in sceno. quia mali et maxime libidinosi suis assimilantur. sicut postea patebit quo voluntur in sceno. secundum illud. Sus magis in sceno gaudet quam in fonte sereno. De quibus dicit scriptura. perierunt iumenta in stercore suo. probi autem luce resplendent. quia virtus est probitas ultra humanam naturam hominem. puebit et dominus assimilatur.

Rerum etenim que geruntur. **H**ic probia persequitur intentum. et primo probat quod bonis nunquam desunt premia. secundo quod malis nunquam desunt supplicia. ibi. Que cum ita sunt. Primo ostendit quod bonis nunquam desunt premia. secundo ostendit quod sit illud premium. ibi. ad cuius premium. Primo probat duabus rationibus. secundam ponit ibi. Postremo. Prima ratio talis est. Omnes res propter quam aliquid geritur est premium illius rei que geritur. sed propter bonum omnia fiunt et geruntur. ergo bonum est premium omnium que geruntur. sed bonum a bonis separari non potest. quia iam non essent boni. ergo bonis nunquam desunt sua premia. Unde dicit in scriptura. Rex que geruntur. i. fiunt illud. propter quod vnaqueque res geritur. i. fit. illud videri non potest iniuria esse premium illius. hoc declarat exemplariter.

Motandum quod ratio sic potest formari ex ista. Omnis potentia que est potentia natura est appetenda. et referatur ad bonum. ergo potentia mali non est potentia.

Ex quibus omnibus bonorum. **H**ic ex dictis concludit conclusionem principalem confirmando eam auctore platonis dicens. Ex quibus iam declaratis apparet minime dubitabilis potentia bonorum. et infirmitas malorum. et liquet vera esse illam sententiam platonis. Solos sapientes posse facere quod desiderant. improbos vero explere posse quod libeat. i. quod libidini placeat. quod vero desideret rationali appetitu malos explere non posse. faciunt. n. supple mali. quod. i. libido libet. i. expetit. dum putant se adepturos bonum quod desiderant. per ea quibus delectantur sed minime adipsiuntur. quam probra. i. vicia vel boies viciosi non veniunt ad beatitudinem. **M**otandum quod desiderium est appetitus rationalis. libidini autem spectat ad appetitum sensualem licet ergo mali affectet beatitudinem appetitu rationali. tunc quod faciunt quod libet sequentes appetitum sensitivum. ideo ad beatitudinem non perveniunt. Sapientes autem qui continent delectationes sensuales. et innituntur intellectualibus ipsi sunt qui perficiunt vitam suam scientia sui creatoris qui de nihilo fecit ens. ut scribitur in libro de primo. Anima non tristabit neque perturbabit cum recedit a corpore: ut scribitur in eodem.

Metrum secundum libri quarti.

Quos vides sedere cello. Istud est metrum secundum huius quarti. et est metrum mixtum. Primum dicitur alexandricum ab inventore. trochaicum a pede pedante. secundum dicitur feregracium ab inventore. spondaicum a pede pedante. In quo metro probia ostendit quod potentia malorum sit consideranda. in quibus maxime videtur esse sicut sunt reges et principes. et dicitur incipiendo ostensionem in septimo versu. Si quis detrahat. i. remoueat. per considerationem et intellectum. tegmina. i. tegmina vani cultus exterioribus supbis regibus. Quos reges vides sedere cello culmine. i. altitudine. solij. i. cathedre. quos vides claros purpura nitente. septos. i. circumdatos armis tristibus. i. tristatibus. Reges inquam dominantes. i. minas imponentes miseris. toruo ore. i. crudeli aspectu. anhelos. i. cupidos vultus. rabie cordis. i. crudelitate mortis. Jam videbit dominos tales ferre intus. in auro. artas cathenas. id est vincula viciorum. quod manifestat subdēs. hinc. n. i. ex vna parte. libido. i. concupiscentia. versat. i. precipitat. corda talium tyrannorum auidis venenis. Hinc. i. ex alia parte. ira turbida flagellat. i. punit. mentem ipsorum. ira inquam tollens. i. excitans. fluctus. i. disturbia. aut captos infortunio aliquo merorum ipsos fatigat. Aut spes lubrica. i. vana torquet. Cum ergo cernas vnum caput. i. vnum principem. ferre. i. sustinere. tot tyrannos. i. passiones tyrannizantes.

Uti currenti in stadio. i. in aliquo spacio. corona est pmiu. ppter qua currit. s. oñdim? ppter bñtudine esse idipm bonu. ppter qd oia gerunt. s. ipm bonu est veluti cõe premiũ actibus humanis ppositu. s. hoc bonu nõ põt se parari a bonis. **M**o. n. bonus iure vocabit q careat bono. qre. ppos mores. i. boies bene moigeratos. nõ relinquit sua pnia. quãtũcũq; s. seuiat mali ptra bonos: tñ sapienti nõ decidet corona. i. premiũ nec arefcet. i. minuit. qz aliena improbitas nõ decerpit. i. nõ aufert ppiũ decus pbis animis: q si boni accepto premio extrinsecus letaref poterat hoc aliq; auferre ab eis: vel saltẽ ille q ptuliff. s. qz illud pmiũ sua pbitas vnicuiq; pfert. tũc qlibet carebit suo pmiũ cũ defierit eẽ pb?

Motadũ q p̄suetudo fuerat apud romanos currere in stadio. i. in aliquo spacio. qd vocabat stadiũ. z q citius venit ad metã sustulit pmiũ. s. coronam vel aliqd aliud. sicut dicit apls. **M**escit q bi q in stadio currunt: omnes quidẽ currũt sed vnus accipit brauiũ. sic currite vt appbendatis. s. id ppter qd currit est pmiũ currentiũ. **M**otandũ q Boetius nõ põt carere pmiũ. qz illud a q homo denominat bon? est virtus vel opatio virtuosa: qz fm aresto. ij. ethicozũ. Omnis virtus erit vtiq; habitus ex q homo fit bonus. ppter qd dignitas virtutis est pmiũ virtuose opantiũ. sed opans virtuose nõ põt priuari virtute: s. bonus nõ põt carere suo pmiũ. **M**otadũ qntum cũq; mali seuiat: tñ sapienti nõ decidet corona. qz fm Seneca: nunq; intãtũ viciũ ptraibit nec malicia inualefcet ptra virtutes qn nomen pbie sacruz z venerabile pmaneat. sic filiter est de malis z stultis respectu bonoz z sapientũ.

Motremo cũ omne pmiũ. **M**ic ponit scdam rõe q est talis. Premiũ nõ b3 rõe pmiũ nisi in qũtu bonũ q igit e cõpos boni est compos pmiũ. dicit s in litera **M**otremo cũ oẽ pmiũ idcirco appetat qz credit eẽ bonũ. qz iudicet p potẽ boni exptuz esse premiũ. q. d. nullus. **M**otandũ q argumẽtu pbie simile est isti: ac si arguat. bõ nõ b3 rõnem hois nisi qz ronalis. qz cũq; igit est ronalis est bõ. sic filiter pmiũ nõ appetitur nisi qz bonũ. q s est cõpos boni est cõpos premiũ s bonus est compos boni. s. nõ deest sibi pmiũ.

Mic cuius premiũ. **M**ic oñdit qd sit illud pmiũ qd boni assequunt. s. maximũ z optimũ. qd est fieri deos. vñ dicit: **M**ic cuius pmiũ. s. boni nõ sunt exptes. i. carẽtes. **R**ndet pbia: oino pulcerimi z maximi premiũ. qd pbat ex quodã corolario supra declarato dicens. **M**emẽto corolarũ illius qd p̄cipuũ ante vedit. z sic collige. i. ex illo corolario pclude. Cũ ipm bonũ sit beatitudo: liquet omnes bonos eo q boni sunt fieri btõs. s. q beati s̄ eos puenit esse deos. igit pmiũ bonoz e fieri deos. qd pmiũ bonoz nullus dies terat. i. psumit. nullius potestas minuat. nulli? pbias fuscet. i. obscurat. **M**otandũ q in ista reductiõne pbia nõ accipit beatitudinẽ p statu quẽ boni habituri sunt post banc vitã. sed p statu beatitudinis: qualis in hac vita haberi põt quẽ homo p̄scq̄tur p virtutes. **E**n q essentialiter est bonus essentialiter e beatus z deus. z q nõ est eẽntialiter bon? sed p̄cipatiue: b̄ic etiã e p̄cipatiõne beatus et deus.

Mic cũ ita sint. **M**ic oñdit pbia q malis nũq; defunt sua supplicia. scdo oñdit quale sit illud supplicium. ibi. **V**ide aut. **P**uma in duas fm duas ratios scda ibi. **J**am vñ. **P**rimo dicit. **Q**ue cũ ita sint. s. q boni nunq; carent premiũ. scq̄tur q nullus sapiens possit dubitare de inseparabili pena maloz. **M**ã cũ bonũ z malũ pena z pmiũ aduersa frõte dissideant. i. opponãtur abinuicẽ. necesse est q in boni pmiũ videmus accidere eadẽ necesse est q rñdeat p̄traria parte in pena mali. sicut igit pbis. i. bonis. ipa pbitas sit premiũ: ita neq̄tia ipa est improbis supplicium. **M**ota quãcũq; subiectis p̄trarijs insunt p̄trarie passioes. si vni subiectoz oñditur inesse sua passio. tũc p locum a d̄is reliq; subiecto assignat inesse filiter sua passio. Cũ igit bonũ et malũ sint diuersa subiecta: premiũ z supplicium sicut diuerse passioes. si ostenditur bonis non deesse premiã: ostensum est malis nõ deesse supplicia.

Jam vñ q̄sq; **M**ic ponit scdam rõe que talis est. **P**ena nõ habet rõe pene: nisi ex hoc q malũ e qdãz q est affectus malo ipẽ est affectus pena. s. mali sunt affecti imo infecti malo: s. sunt affecti pena. z p̄scq̄ns supplicio. **E**n dicit in lra. **J**am vñ q̄sq; afficit pena: malo nõ dubitat se eẽ affectũ. cũ supple pena nõ habeat rõnem pene nisi qz mala. igit si ipsi mali seipsos existimare velint. pñt ne sibi videri exptes supplicij. qz malos oim maloz extrema nequitia. i. maxima in genere mali. nõ mō. i. tñmodo afficit. vñ p sed. vehemẽter inficit q. d. non. **M**otandũ q sicut argumẽtu tenet sub hac forma. bõ non est homo nisi qz est ronalis. s. q est ronalis est homo. sic arguit in pposito. pena non b3 rationẽ pene nisi qz malũ est qdãz. s. qui est affectus malo: est affectus pena. sed mali sunt affecti malo s malũ non deest malis. et p̄sequens supplicium.

Uti currenti in stadio ppter qua currit. i. accet pmiũ corona. Sed bñtudine eẽ idipm bonu ppter qd oia gerunt. ostendimus. **E**st igit hũanis actibũ ipm bonu veluti premium cõe ppositu. atq; hoc a bonis nõ põt se pari. **N**eq; n. bon? vltra iure vocabit. q careat bono. qre ppos mores sua pnia nõ relinquit. **Q**uãtũlibet igit seuiat mali. sapienti tñ corona nõ decidet. nõ arefcet. neq; em pbis ais ppiũ decus aliena decerpit im probitas. **Q**z si extrinsecus accepto letaref poterat hoc vñ ali? qspiã. vñ ipẽ etiã q ptulisset auferre. **S**ed qm id sua cuiq; pbitas pfert. tũ suo pmiũ carebit. cũ pbẽ esse defierit. **P**ostremo cũ omẽ pmiũ idcirco appetatur. qm bonu eẽ credat qz boni p potẽ premiũ iudicet exptem. **E**t cui? pmiũ oim pulcherrimi maximiq; **M**emẽto. n. illius corolarũ qd pauloãte p̄cipuũz vedit: ac sic collige. **C**ũ ipm bonu beatitudo sit. bonos omnes eo ipso q boni sunt fieri beatos liquet: s. q beati sunt deos esse puenit. **E**st igit pmiũ bonoz q nullus terat dies. nulli? minuat potestas. nulli? fuscet improbitas. deos fieri. **Q**ue cũ ita sint: de maloz qz inseparabili pena dubitare sapiẽs nequeat. nã cũ bonũ malũq; itẽ pena atq; pmiũ aduersa frõte dissideat. q in boni pmiũ videmus accidere: eadẽ necesse est in mali pena cõtraria pte rñdeant. **S**icut igit pbis pbitas ipa sit pmiũ: ita improbis neq̄tia ipa supplicium e. **J**ã vñ q̄sq; afficit pena: malo se affectũ eẽ nõ dubitat. **S**i igit sese ipsi existimare velint possunt ne sibi supplicij exptes videri qz omnium maloz extrema nequitia non afficit modo: verum etiam vehementer inficit.

Elide aut ex aduersa pte bonoz que impro-
bos pena comitet. Omne nanqz qd sit vnuz
esse. ipm qz vnū bonū esse paulante didici-
sti. Cui psequēs estyt omne qd sit: id etiā bo-
nū esse videat. hoc igit mō qd a bono re-
ficit esse desistit. qd sit vt mali desinat esse qd
fuerāt. Sed fuisse hoies adhuc ipsa huma-
ni corpis reliq spēs ostentat. Quare versi i
maliciā: humanā qz amiserē naturā. Sed
cū vltra homies quēquē puehere sola pbi-
tas possit: necesse est vt qz ab hūana cōditi-
one deiecit: infra hois meritū tetrudat im-
probitas. Euenit igit vt quē transforma-
tū vicijs videas: hoiem estimare nō possis.
Auaricia feruet alienaz opuz violent⁹ ere-
proz: silem lupi dixeris. Feror aut inqetus
linguā litigijs exercet: cani p pabilis. Insi-
diator occult⁹ surripuisse fraudibz gaudet
vulpeculis exequet. Ire int pans fremit le-
onis animū gestare credat. Pavidus ac fu-
gax nō metuēda formidat. ceruis silis ha-
beat. Segnis ac stupidus torpet asinū vi-
uit. leuis ac incōstās studia pmutat nil ab
aui bz differt. Fedis imūdisqz libidinibz im-
mergit: sordide suis voluptate tetinetur.
Ita fit vt q pbitate deserta hō esse desierit
cū in diuinā conditionez transire nō possit
vertatur in beluam.

Adetrū terciū quarti libri.

Uela nariciū ducis
Et vagas pelago rates.
Eurus appulit insule.
Pulcra qua residens tea.
Solis edita semine.
Abiscet hospiti bz nouis.
Lacta carmine pocula.
Quos vt in varios modos
Vertit herbipotens manus.
Hunc apri facies tegit.
Ille marmaricus leo
Bente crescit z vnguibz.
Hic lupis nup additus.
Flere dum parat vlulat.
Ille tigris vt indica
Lecta mitis obambulat.

dit transformationē ment⁹ p vicia esse peiorē transformationē corpis. ibi. O leuē. Fabula quam intēdit est de
transformatione socioz vlixis: z est talis. Ulixes post bellū troianū: cū redeūdo ad patria diu errasset in mari
puenit in qndaz insulam quam inhabitabat quedā dea noie Circe: filia solis. qz p gramina z potōnes psuenit ho-
spites suos mutare in diuersas bestias: qz etiā socios vlixis qz ad ipsam puenerant p suas potiones mutauit.
sed mercurius dedit vlixī albū florē p que mutauit transformationē z potione veneficā. qz quis aut socij sui es-
sent mutati in bestias qz ad figurā corpis: tū remāsit in eis mēs integra exclusā oi bestiali seuiā. Tū dicit
in lra. Eurus ventus talis: appulit vela ducis nariciū. i. vlixis. qz tenoiatur naricius a loco vlt a regione de qua
oriundus erat. z appulit vagas rates. i. naues pelago. i. mari cuidā insule. qua. i. in qua insula residēs pulcra
dea Circe. edita. i. genita ex semie solis. illa miscet nouis hospiti bz. i. socijs Ulixis. pocula lacta carmine. i. in-
cātatione. qz. i. hospites. vt. i. postqz. manus Circe herbipotes. i. potēs herbarz. vertit. i. mutauit socios vlixis
in varios modos. i. in varias figuras bestiaz. Hūc. i. vnū illoz tegit facies apri. ille. i. ali⁹ marmaricus leo. i.
africanus leo factus. crescit dente z vnguibus. Hic. i. alius nup lupis additus. i. diuctus dū pat flere ppe sua
trāformatōne ipe vlulat. Ille. i. alius. obambulat. i. circuit tecta. i. domus. mitis vt indica tigris. i. tigris indic.

Uide aut. Hic pbia oñdit qle sit pmiū maloz sez
trāformatio in bestialitatē. scdo oñdit quō p diuer-
sa vicia hoies transformant in diuersas bestias. ibi.
Auaricia. primo dicit. Uide o Boeti que pena comi-
tet improbos ex aduersa pte bonoz. i. p otrariuz ad
bonos. didicisti. n. paulante. i. in tercio libro. Omne
qd est eē vnū: z didicisti vnū esse bonū cui pns est. vt
oē qd sit videat esse bonū. Igit qd deficit a bono
desistit esse quo sit: vt mali desinat esse qd fuerāt. sed
ipsa reliqua spēs humani corpis adhuc manēs i eis
ostentat malos fuisse hoies. Quare versi in maliciāz
amiserē humanā naturam. s. cum sola pbitas possit
quēquē hominē puehere vltra hoies. i. in naturā di-
uinā. necesse ē vt qz improbitas ab humana p diti-
one deiecit: ipsa tetrudat hoiem infra meritū. i. digni-
tatē hois in naturāz bestialitatis. igit euenit vt non
possis estimare hoiez s. bestia que videas vicijs trā-
formatū. **M**otandū qz cū grad⁹ entiu distinguant
fm nobilitatē z ignobilitatē. qz nō ē accipe duas spe-
cies eque pfectas. s. vna est dignior alia. ideo o qz oē
ens qd non est homo sit supra hoiez vel infra hoiez.
mali aut vt pbatū ē p maliciā desinat esse hoies. er-
go necesse ē malos esse supra hoies vel infra. cū aut
sola pbitas vbat hoiem supra humanā naturā. sez
ad naturā totū seqt qz malicia deiciat malos infra
naturam humanam. i. ad naturam bestialitatis.

Auaricia feruet alienaz opū. Hic pbia oñdit qle
hoies p diuersa vicia transformant in diuersas testi-
as dicens. Aliqs bō feruet auaricia. i. violentus ere-
proz. i. ablatoz vel raptor alienaz opū. talē dixeris si-
milē lupi. s. homo feror z inqet⁹ qz exercet linguam li-
tigijs. talis p pabilis est cani. Homo occult⁹ insidiat⁹
qz gaudet subripuisse aliena fraudibz. talis exequet.
i. ppe⁹ vulpeculis. s. homo intēpans. i. intpat⁹. i. ire
fremit. talis credat gestare animū leonis. s. hō pau-
d⁹ z fugax qz formidat babeat silis ceruis. homo au-
tē segnis z stupid⁹ ille torpet. i. tard⁹ est. z talis viuūt
asinū. i. asinine. Homo aut leuis z incōstās qz pmu-
tat studia sua. i. opa. nihil differt ab aui bz. s. hō qz im-
mergit fedis zimūdis libidinibz. ille tetinet⁹ volu-
ptate sordide suis. i. ppat⁹ suibz. et sic de ceter⁹ vicijs
ptingit loqui. vñ pcludit pbia dices. Ita fit vt qz des-
ta pbitate desierit esse hō cū nō possit transire in p diti-
tionē diuinam stāt in beluā. i. in bestiam. **M**otan-
dū qz in nobis est duplex virtus cognoscitiua. i. intelle-
ctus z sensus. Intellect⁹ ē qd diuinū in nobis p que
ad supiora ascēdim⁹ z deo siles sumus. Sensus aut
inqētū nō obedit rōni est qd brutale in nobis p quez
infra naturāz humanā redigimur z bestijs siles effi-
cimur. Itō dicit boetius in tractatu de summo tono.
De vobis hoibus qui de nūero bestiaz estis pputari
diuinū qd in vobis est: nō cognoscētes p qd ad supi-
ora ascēditis z deo similes estis. diuinum autē in ho-
mine vocat intellectum.

Adetrū terciū quarti libri.

Uela nariciū ducis. Istud est metz terciū bu-
ius qrti qd dē gliconicū ab inuētoze. criam-
bicū a pede p dñante in q pbia oñdit transfor-
mationē hoim in bestias p qndaz fabulā. scdo osten-
dit transformationē ment⁹ p vicia esse peiorē transformationē corpis. ibi. O leuē. Fabula quam intēdit est de
transformatione socioz vlixis: z est talis. Ulixes post bellū troianū: cū redeūdo ad patria diu errasset in mari
puenit in qndaz insulam quam inhabitabat quedā dea noie Circe: filia solis. qz p gramina z potōnes psuenit ho-
spites suos mutare in diuersas bestias: qz etiā socios vlixis qz ad ipsam puenerant p suas potiones mutauit.
sed mercurius dedit vlixī albū florē p que mutauit transformationē z potione veneficā. qz quis aut socij sui es-
sent mutati in bestias qz ad figurā corpis: tū remāsit in eis mēs integra exclusā oi bestiali seuiā. Tū dicit
in lra. Eurus ventus talis: appulit vela ducis nariciū. i. vlixis. qz tenoiatur naricius a loco vlt a regione de qua
oriundus erat. z appulit vagas rates. i. naues pelago. i. mari cuidā insule. qua. i. in qua insula residēs pulcra
dea Circe. edita. i. genita ex semie solis. illa miscet nouis hospiti bz. i. socijs Ulixis. pocula lacta carmine. i. in-
cātatione. qz. i. hospites. vt. i. postqz. manus Circe herbipotes. i. potēs herbarz. vertit. i. mutauit socios vlixis
in varios modos. i. in varias figuras bestiaz. Hūc. i. vnū illoz tegit facies apri. ille. i. ali⁹ marmaricus leo. i.
africanus leo factus. crescit dente z vnguibus. Hic. i. alius nup lupis additus. i. diuctus dū pat flere ppe sua
trāformatōne ipe vlulat. Ille. i. alius. obambulat. i. circuit tecta. i. domus. mitis vt indica tigris. i. tigris indic.

Sed licet numē. i. deitas. arcadis. i. mercurij. q̄ colif
 in arcadia q̄ d̄r ales. eo q̄ fingit habere alas in pedi-
 bus ad designandū velocitatē sui mot⁹. Ille mercu-
 rius miserās ducē. i. vlixē. oblitū. i. circūdatū. varijs
 malis. ip̄e soluerit. i. liberauerit. euz a peste hospitis
 scz circe tñ remiges. i. socij vlixis. iā traxerant. i. libe-
 rant. mala pocula ore. z iā sues effecti. verterāt id ē
 mutauerāt. pabula. i. cerealia. i. nutrimēta panis. q̄
 panis est cibus hoim. glande. i. in glandes. q̄ est cib⁹
 suis. z nihil manet integz. s. de figura humana. ip̄is
 pditis. i. mutatis. voce z corpe. sola aut mens stabi-
 lis manēs gemit supra monstra. i. supra trāformati-
 onē corpis quā patit. **¶** Notādū q̄ trāformatio
 hois in bestia remanente aia rōnali nō est possibilis
 fm rē. qz si esset possibil: vel esset possibilis fm trā-
 mutationē substātiālē vel accidentalē. nō fm sbalez
 qz p talē introducit noua forma sbalis. z sic due for-
 me substātiāles speciūoce differentes. vt forma lu-
 pi z hois sil in formaret idē corp⁹ qd falsum ē. nec est
 possibilis fm accidētia ppria q̄ disponāt materiā ad
 determinatā formā. qz impossibile ē materiā fm vnaz
 et eandē dispositionē porzionari diuersis formis.
 An oino est impossibile aiam intellectiua vniri ma-
 terie disposite ad formā lupi. q̄ trāsmutatio de q̄ h
 loq̄tur si ē possibilis erit solū fm accidētia indiuidui
 pueniētia ab exteriorib⁹ causis quēadmodū videt̄
 ptigisse de rege Nabuchodonosor: de q̄ legit̄ in danie-
 le. q̄ ex hoib⁹ eiecit⁹ ē z fenū comedit vt tos. z rore ce-
 li corp⁹ ei⁹ infectū ē: donec capilli ei⁹ crescerent in si-
 militudinē aq̄laz. et vngues ei⁹ q̄si vngues auiū. et
 qz trāsmutatō fm talia accidētia ducit ab exp̄ssa rep̄-
 sentatiōe speciei hūane. pp̄ deformatiōē figure. Ideo
 vt sic pōt dici trāsmutatiōez eē factā in bestia aia
 remanēte. Alij dicūt q̄ hmoi trāsmutatō nō sit pos-
 sibilis fm rē: s̄ fm quandā apparitiōez fantastica.
 vñ nō videt̄ rōnabile q̄ nabuchodonosor trāstule-
 rit se ad iumēta comedēs fenū nisi q̄ qdam inania z
 apparitiōe fantastica agitāt⁹ seipm reputabat iumē-
 tu aut bestia: ppter qd a p̄sortio hoim eiectus z cum
 fens habitabat.

¶ Leuē nimū manū. Dicōndit trāformatiōem
 mētis p vicia esse deteriorē trāformatiōe corpis eo
 q̄ mēs nobilior ē toto corpe z dicit. Ego dico manū
 circe. i. ptātē. eē nimū leuē. i. imbecillē. nec dico gra-
 mina ei⁹ eē potētia q̄ lz valeāt vertere mēbra. s. cor-
 pis. nō tñ valēt vertere corda. qz int⁹ est vigor hoim
 pdit⁹. i. abscondit⁹. arce abditā. i. in mente abscondi-
 ta. sed hec dira venena. i. vicia. potentius detrahunt
 hoim sibi. q̄ venena siue vicia penit⁹ meāt. i. ptranse-
 unt. z nō nocētia corp̄i seuiūt. i. seure faciunt hoim
 vulnere mētis. **¶** Notādū q̄ qz aia nobilior z excel-
 lentior est corpe trāsmutatō facta in aia de virtutib⁹ ad vicia stante corpe humano. ipsa est deterior q̄ facta
 trāsmutatiōe corp̄is humani in spēm bestie aia remanēte intrāsmutata. qz aia intrāsmutata dato q̄ corpus
 trāsmutet̄ ad huc hō dicit̄ homo rōne aie. s̄ remanente corpe humano z aia trāsmutata: iam hō nō dicitur
 homo nisi equo ce. q̄ trāsmutatio aie peior est trāsmutatiōe corp̄is aia remanente intrāsmutata.

¶ Prosa quarta quarti libri.

¶ Am ego fateor inq̄. Ista est q̄ta p̄sa hui⁹ quarti in q̄ principaliter tria pbat. Primo pbat malos eē
 miseros q̄ cupita pficiūt q̄ si ea nō pficerent. Secdo pbat malos esse miseros si sint impuniti q̄ si
 sint puniti. Tercio ondit illos esse miseros qui faciūt iniuriā q̄ illi q̄ patiūt. scda ibi. Nam hoc q̄z.
 tertia ibi. Mā ne illud. Primo boeti⁹ p̄sentis p̄dictis facit qdā notū. z p̄bia sibi r̄ndet. scdo p̄bia p̄seq̄ p̄
 cipale intentū. ibi. Etem. Primo dicit. Tū ego Boetius finito carnie inq̄. i. dixi. ego fateor. i. p̄cedo v̄z esse
 qd dictum est. nec iniuria. i. nō iniuste vide dici viciosos mutari in beluas. i. bestias. qualitate. i. vicio aior itā
 et si p̄ q̄uis. seruet spēm humani corp̄is. Tūc boetius faciens notū dices. Sed eis q̄z mēs atrox. i. crudelis
 seuit p̄nicie bonoz. idipm noluissem eis licere. s. vt seuiāt mali in bonos. R̄ndet p̄bia. nec licet inq̄ vt mon-
 strabit puenienti loco: tamen si idipsum quod credit̄ eis licere. si hoc auferat̄ a malis. releuat̄ pena scelerato-
 rum hoim ex magna pte. **¶** Notandum licet credat̄ malis licere q̄ seuiant contra bonos nō tñ in rei verita-
 te licet. qz in sexta p̄sa hui⁹ quarti ostendit p̄bia q̄ nihil licet malis p̄tra bonos nisi quantū pmittit̄: ex ordi-
 natione diuine p̄uidētie ad vtilitatem bonoz.

¶ Etem qd̄ incredibile. Dic p̄bia. p̄seq̄ p̄ncipale intentū. p̄bando q̄ improbi sunt miseros q̄ cupita pfici-
 unt q̄ q̄ pficere nō possint. scdo ondit q̄ in hac vita nihil est diuturnū in p̄patione ad vitā eternam. tercio po-
 nit admirationē Boeti⁹ sup quodam. scdm̄ ibi. Neq̄ enim. tertia ibi. Tū ego. Primo dicit. Necessē est ma-
 los esse infeliciores. i. miseros cum p̄fecerint cupita q̄ si non possint implere. quod forte videat̄ cuiq̄. i. alē
 cui incredibile. cuius p̄batio est. Nam si miserū est voluisse p̄raua. miserius est potuisse. sine quo. s. posse lan-
 gueret. i. deficeret. effectus misere voluntatis.

Sed licet varijs malis
 Numen arcadis alitis
 Oblitum miserans ducem.
 Peste soluerit hospitis.
 Jam tamen mala remiges
 Ore pocula traxerant
 Jam sues cerealia
 Blande pabula verterant.
 Et nihil manet integrum.
 Gloce corpore pditis.
 Sola mens stabilis: super
 Adonstra que patitur gemit.
 O leuē numū manū.
 Nec potentia gramina
 Adembra que valeant licet
 Corda vertere non valent.
 Intus est hominum vigor.
 Arce conditus abditā.
 Nec venena potentius
 Detrahunt hominem sibi
 Diraq̄ penitus meant.
 Nec nocentia corp̄i
 Adentis vulnere seuiunt.

¶ Prosa quarta quarti libri.

¶ Am ego fateor inq̄ nec iniuria di-
 ci video viciosos tametsi hūani cor-
 poris speciē seruet: in beluas tamē
 aior qualitate mutari. Sed q̄z atrox sce-
 lerataq̄ mēs bonoz p̄nicie seuit: idipm eis
 licere noluissem. **¶** Nec licet inq̄ vt con-
 uenienti monstrabit̄ loco. Sed tamen si id
 ipm qd̄ eis licere credit̄ auferat̄: magna ex
 pte sceleratoz hoim pena releuat̄. Etenim
 qd̄ incredibile forte cuiq̄ videat̄: infeliciores
 eē necesse est malos: cū cupita p̄fecerint: q̄ si
 ea que cupiūt implere non possint. Nam si
 miserū est voluisse p̄raua potuisse miserū ē
 sine q̄ voluntatis misere langueret effect⁹.

Itaq; cū singulis tribus. s. voluntati: potentie & effectui. sit sua miseria: necesse est vt illi vrgeant triplici infortu-
 tunio. i. malo q̄s videas scel? velle: scel? posse: scelus pficē. dicit Boeti? accedo inq; i. p̄sentio. s. ego vehementer
 exopto. vt mali deserti possibilitate patrādi sceleris cito careāt hoc infortunio. et dicit phia. Carebunt inqt
 ocus. i. citius q̄ si tu forsitan velis. i. velle voleas. vel q̄ illi estimēt sese. i. seipos carituros. **M**otādū q̄ phia
 dicit q̄ posse malū sit pei? q̄ velle malū. hoc videt falsum. qz posse peccare nō est malū: sed velle peccare. **U**n
 fm Senecā. Omne peccatū in actione est. & ois actio est voluntaria. s. ois peccatū est voluntariū. p̄ tanto etiaz
 dicit aug. Tolle voluntatē et infernus nō erit. s. pe-
 ius est velle malū q̄ posse malū. cuius p̄trariū hic de-
 cit. Ad hoc dicendū q̄ si posse & velle fm se & absolu-
 te p̄siderent. tunc peius est velle malū q̄ posse malū
 Si aut accipit posse vt sequens malā voluntatē & b-
 seruiēs eidē. vt voluntas mala pficiat in exteriori ope
 sic peius est posse q̄ velle. qz sine tali posse langueret
 voluntatis effectus. i. nō pficeret opus eius extra. si
 cut aut dicto modo peius est posse malū q̄ velle. sic
 peius est pficere malū q̄ posse. ita q̄ vnū qd̄q; istoz
 triū. velle posse pficere. aliqd mali addit supra pre-
 dens.

Itaq; cuz sua singulis miseria sit: triplici
 infortunio necesse ē vt vrgeant. q̄s videas
 scelus velle posse pficere. **B.** Accedo inq; s
 vti hoc infortunio cito careāt patrādi scele-
 ris possibilitate deserti vehementer exopto
P. Carebūt inqt ocus q̄ vlt tu forsitan ve-
 lis. vel illi sese estimēt eē carituros. **M**eq; ei
 est aliqd i rābreuib; vite metis ita serū qd̄
 expectare longū imortalis p̄sertim anim?
 putet: qz magna spes & excelsa facinoꝝ ma-
 china repentino atq; insperato sepe fine de-
 struit. qd̄ quidē illis miserie modū statuit.
Mā si neq̄tia miseros facit: miserior sit ne-
 cesse est diuturnior nequā. Quos infelicis-
 simos eē iudicārē si nō eoz maliciā saltem
 mors extrema finiret. **E**tē si de prauita-
 tis infortunio vera p̄clusim? infinitā liquet
 esse miseriā: quā esse p̄stat eternā. **B.** Tum
 ego mira quidē inq; & cōcessu difficilis illa-
 tio: s. his eā q̄ prius p̄cessa sunt nimum p̄ue-
 nire cognosco. **P.** Recte inqt estimas: sed
 q̄ p̄clusioni accedere durū putat: equū est.
 vel falsū aliqd p̄cessisse demonstrat. vel col-
 lationē p̄positionū nō esse efficacē necessa-
 rie p̄clusionis oñdat. alioqn p̄cessis p̄ceden-
 tib; nihil p̄sus est qd̄ de illatiōe causet. nā
 hoc q̄ qd̄ dicā nō minus mirū videat: s. ex
 his que sumpta sunt eā est necessarius. **B.**
Quid nā inq; **P.** Feliciores inqt eē ipro-
 bos supplicia luētes q̄ si eos nulla iusticie
 pena coerceat. **M**eq; id nūc molio: qd̄ cui-
 us veniat in mētē corrigi vltione prauos
 mores: & ad rectū supplicij t̄roze reduci. **L**e-
 teris q̄ exēplū eē fugiendi culpanda: s. alio
 qd̄ mō infeliciores eē iprobos arbitroz im-
 punitos. tametsi nulla ratio correctionis:
 nullus respect? habeatur exempli. **B.** **E**t
 quis erit inq; p̄ter hos alius modus:

catū in forma. vt si nō sit debita p̄nerio p̄positionū respectu p̄clusionis incidente aliqua fallacia. Si autem nihil
 istoz accidit necessario sequit p̄clusio ex p̄missis.

Mā s q̄ qd̄ dicā. **M**ic phia p̄bat malos eē miseriores si nō puniāt q̄ si puniāt. scdo soluit qd̄dā dubiū.
 tercio ponit quendā epilogū p̄dictoz. scda ibi. Sed queso. tercia ibi. **I**d vō batten? **P**rimo p̄mittit p̄clusio-
 nē quā p̄bare intendit excludēdo q̄sdā modos p̄bationis q̄b? p̄clusio p̄bati posset. scdo ponit aliū modū
 p̄bationis ab istis. ibi. **E**t illa. **P**rimo dicit. **H**oc q̄s dicā nō minus videat mirū. s. eque necessariū videat con-
 cludi ex his q̄ sumpta sunt & querit Boeti?. **Q**uid nā ē? dicit phia. **E**go dico improbos esse feliciores luen-
 tes supplicia: q̄ si nulla pena iusticie eos coerceat. i. puniat. s. ego nō molio: i. nō inēdo nūc q̄ alicui veniat
 in mētē prauos mores. i. boies prauē morigeratos corrigi vltione. i. pena & t̄roze supplicij. ipos reduci ad
 rectū. & nō inēdo ceteris boibus penā maloz eē exemplū fugiēdi culpanda. i. mala. **S**ed p̄ter istas duas cās
 est alia a p̄dictis q̄ arbitroz improbos eē feliciores punitos. tāetsi p̄ quis. nulla rō correctionis. et null? respe-
 ctus exēplū habeat. & q̄rit Boeti?. **Q**uis erit p̄ter hos ali? mod? **M**ota q̄ due sunt cāe. p̄t quas videt me-
 lius malos eē punitos q̄ impunitos. vna ē qz p̄ penas mali corrigunt & resipiscūt a malo. **S**ecda cā est: qz ali
 timore pene maloz declinant a malo. et sic pena maloz est exemplū aliis fugiēdi malū. licz iste due cause sunt
 veretū phia de eis nō intendit. sed vult assignare aliam causam p̄ter istas.

Meq; n. est aliqd. **M**ic phia qz boeti? optauit ma-
 los citi? carere potentia patrādi sceleris p̄bat q̄ in
 hac vita nihil est diurnū vel duratiū in p̄patione ad
 p̄petuā vitā dicens. **M**eq; n. ē aliqd serū. i. tardū vel
 durabile. in t̄mbreuib; metis. i. terminis p̄tis vite
 qd̄ imortalis animus putet p̄ longū t̄pus expecta-
 re. i. manere. quoz maloz magna spes quā habet de
 longanimitate vite & excelsa machina. i. magna potē-
 tia facinoꝝ. sepe destruit fine. i. morte. sine inq; inspe-
 rato & repentino. **S**c. s. finiri morte statuit ipis ma-
 lis modū. i. terminū sue miserie. qd̄ p̄bat p̄ hoc. **M**ā
 si neq̄tia facit miseros vtz ex dictis. necesse est vt di-
 uturnior nequā sit miserior: q̄s malos iudicārē
 licissimos. si nō extrema mors eoz maliciā finiret.
Si. n. cōclusimus vera de infortunio prauitatis qd̄ in-
 fortunū. i. malū tāto est maius quanto est diuturnū
 liquet miseriā eoz eē infinitā: q̄ p̄stat eē eternā. **E**t
 aut miseria maloz eterna si morte nō finiret. **M**o-
 tandū q̄ de oppositis opposito modo iudicādū ē. cuz
 oppositoꝝ opposite sint cause. **S**icut q̄ in bonis illū
 qd̄ est diuturnius est melius. sic in malis qd̄ est diu-
 turnius est peius. **T**ū igit malicia facit miseros ma-
 los: infinita esset eoz miseria si p̄peruo p̄duraret in
 vita: s. qz mors terminat eoz maliciā ideo eoz mise-
 riā & infelicitatē diminuit.

Tu ego. **M**ic phia ponit admiratiōez Boeti? su-
 per deductione phie dicens. **O** phia mira est illatio
 tua. & p̄cessu. i. ad p̄cedendū difficilis. qua p̄bat mi-
 seriā maloz diminui p̄ mortē. s. cognosco eā nimum
 p̄uenire bis q̄ p̄cessa sunt p̄us. dicit phia. **R**ecte in-
 q; estimas. s. q̄ p̄dicte illationi difficile credit. sed q̄
 durū. i. difficile putat accedere p̄clusioni: ipaz p̄cede-
 do. equū est vt ipē demonstrat aliqd falsū p̄cessisse
 in p̄missis. vel oñdat collationē p̄positionū necessa-
 rie p̄clusionis nō esse efficacē. alioqn p̄cessis p̄ceden-
 tib; nihil est qd̄ causet. i. p̄querat de illatiōe. **E**n ne-
 cessariū est eā p̄cedere quantūcūq; videat durū.

Motādū q̄ si nō p̄sentit p̄clusioni. hoc est vel p̄t
 peccatū in materia: vel p̄ter p̄ctm in forma. p̄t pec-
 catū in materia: vt si aliq̄ p̄missaz sit falsa. p̄ter pec-

Et illa. **H**ic phia ponit alium modum preter p̄di-
ctos pbando malos impunitos eē miseriores q̄ pu-
nitos. sc̄do declarat quoddā assumptum in pbatioe
ibi. **S**ed puniri. **P**rimo resumit qd̄ supra pbatū est
tercia p̄sa dicens. **N**ōne p̄cessim⁹ bonos esse felices
malos v̄o miseros. dicit **B**oetius. ita est inq̄. et p̄bi
losophia: **S**i miserie alicui⁹ addat aliqd̄ bonū. nō
ne ip̄e est felicioz eo cui⁹ miseria est pura ⁊ solitaria si
ne admixtione alicui⁹ boni: dicit boeti⁹. **S**ic inq̄ vi-
det̄. vlt̄erius querit phia. **S**i eidē misero q̄ cunctis
careat bonis: aliud malū fuerit annexū nōne censē-
dus est infelicioz eo cui⁹ infortunū. i. malū releua-
tur. i. t̄pat̄ p̄ticipatione boni: dicit boeti⁹. **Q**uid ni
inq̄. i. q̄re nō. igit̄ dicit phia. improbi. i. mali cū puni-
unt̄ habent aliqd̄ boni annexū. s. penā. que rōe iusti-
cie bona est. et cum idē improbi. carent supplicio. id
est pena. inest eis aliqd̄ alterius mali. s. ip̄a impuni-
tas. quā merito. i. iure iniq̄tatis p̄fessus es esse ma-
lā: dicit **B**oetius: negare non possum. **E**git̄ p̄cludit
phia q̄ improbi multo sunt infeliciozes tonati. i. ad-
diti iniusta impunitate. i. mala impunitate. q̄ puni-
ti iusta vltione. i. pena. **N**otandū q̄ ratō quā phia
intendit est ista. **C**uiuscūq̄ bonis malicie addit aliqd̄
boni ip̄e felicioz est eo cui⁹ malicie nihil boni addi-
tur. sed cū malus homo punit̄ sue malicie addit ali-
qd̄ boni. s. pena. que rōe iusticie bona est. cū aut̄ nō
punit̄ eius malicie addit aliquid malū. s. impunitas
que mala est. ḡ malus punit̄ felicioz ē malo ipunito.

Sed puniri improbos iustuz. **H**ic phia declarat
quoddā assumptū in pbatione. s. q̄ pena maloz sit bo-
na. ⁊ q̄ impunitas sit mala dicens. **M**anifestuz ē q̄
puniri improbos est iustum. et iniq̄s elabi. i. euadere
impunitos est iniquū. i. iniustū. dicit **B**oetius. **Q**uis
neget illud. subiungit phia. **N**ūqd̄ illud aliq̄s nega-
bit. **O**mne qd̄ est iustū esse bonū. et ecōtra. i. p̄tra-
rium qd̄ iniustū est. liquet. i. manifestū est. ip̄m eē ma-
lū. **E**go **B**oetius dixi ista iā dicta cōsequētia sunt
eis que paulante p̄clusa sunt. **N**otandū q̄ phia in-
nuit duplicē rōnē. **P**rima talis est: pena maloz ē iu-
sta: sed iustū est bonum. ergo pena maloz est bona.
Secunda ratio est. impunitas malozum est iniusta.
sed iniustū est malū: ḡ impunitas maloz ē mala.

Sed queso inq̄. **H**ic **B**oeti⁹ soluit dubiū. **Q**uerit
enim boeti⁹: o phia q̄so te inq̄. nūqd̄ nulla aiaruz
supplicia post mortē q̄ maloz alia ego puto exerce-
ri. i. puniri penali acerbitate sicut mala damnatoruz
Alia v̄o puniri purgatoria clemētia. i. igne purgato-
rio. sed differere. i. disputare de his penis que debent̄
tur aia⁹ p̄ mortē nūc nō ē p̄siliū. **N**otandū q̄ pec-
catū q̄nq̄ est tale q̄ p̄ ip̄m habituāt volūtas ad ma-
lū. cuiusmodi est mortale peccatū. peccantes ḡ mor-
taliter et in tali peccato discedentes puniunt̄ eterna pena post mortē. **N**ā s̄m beatū **B**re. ad magnā iusticiā
iudicantis dei p̄tinet vt nunq̄s carcant supplicio: q̄ nūq̄s carere volūt peccato. **Q**ūq̄ aut̄ peccatū est tale q̄ cō-
stat cū volūate habituata ad bonū: sicut est peccatū veniale: tale nō punit̄ eternaliter p̄ mortē. s̄ q̄ ad iusti-
ciam dei p̄tinet vt nullū peccatū maneat impunitū. ideo oportet vt homo puniat̄ ad t̄pus p̄ peccato veniali.
⁊ q̄ p̄ tale penā aia purgat̄ ad receptionē plenī premī. ideo illa pena dicit̄ pena purgatoria.

Id v̄o hacten⁹ egimus. **H**ic phia ponit quendā epilogū supradictoz. sc̄do oñdit **B**oetius opinionē vul-
gi esse p̄trariā opinionē phie. ibi. **T**um ego. **P**rimo dicit. **I**d egim⁹. i. p̄tractauim⁹. hacten⁹. i. bucuscq̄. vt po-
testas maloz q̄ tibi videbat̄ indignissima: nullā cā esse cognosceres. sicut ostendimus in sc̄da p̄sa. ⁊ illos ma-
los quos tu querebare impunitos. tu nunq̄s videres carere supplicis sue improbitatis. sicut ostensuz est ter-
cia p̄sa. **E**t nos etiā egim⁹ vt licētiā sciendi p̄tra bonos quā tu cito p̄cabis finiri. disceres cā nō eē longā
⁊ infelicioz eē potētiā ad malū si esset diuturnior. ⁊ infelicissima eē si esset eterna. sicut in ista p̄sa oñsuz est. p̄
hec pbatum est eadē p̄sa improbos esse miseriores. dimissos. i. relictos. iniusta impunitate: q̄ punitos iu-
sta vltione. **C**ui p̄sequens est cū credunt̄ esse impuniti. vrgent̄ grauib⁹ supplicis. **N**otandū circa p̄redi-
cta cū dicit̄ illū esse miseriore q̄ peccat impune q̄ q̄ punit̄ p̄ peccato. hoc est intelligendū de miseria p̄ntis vi-
te v̄trobiz: vt sit p̄formis p̄patio. **A**ccipiēdo enim miseria p̄ntis vite ex vna pte. ⁊ ex alia pte miseriam q̄ est
post mortē esset difformis p̄patio ⁊ extra p̄positū. q̄ hic nō loquit̄ de miseria que est post mortem.

Tū ego. **H**ic **B**oetius oñdit opinionē vulgi esse p̄trariā opinionē phie. sc̄do oñdit phia nō eē p̄sentēduz
opinionē vulgari. sc̄da ibi. **Q**uid igit̄. **P**rimo dicit. **O** phia cū ego p̄sidero tuas rōnes. i. inq̄sitōes. puto nil
veri⁹ dici supple illis. **S**z si reuertar ad iudicia hoim vulgariuz supple alit̄ videt̄. **Q**uis. n. ē ille cui hec supple
dicta tua. nō modo. id est nō tm̄. videant̄ credenda: sed etiā nō audēda. **D**icit philosophia. **I**ta est q̄ vulga-
res nequeunt̄ oculos rōnis ⁊ intellectus. affuetos. i. affuetos tenebris passionū. attollere. i. erigere ad lucē

P. **E**t illa bonos inquit esse felices malos
v̄o miseros nōne p̄cessim⁹. **B**. **I**ta est inq̄.
P. **S**i igit̄ inq̄t miserie cuiuscūq̄ bonū ali-
quid addat: nōne felicioz ē eo cui⁹ pura ac
solitaria sine cuiuscūq̄ boni ammixtione mise-
ria est. **B**. **S**ic inq̄ videt̄. **P**. **Q**uid si eidē
misero q̄ cūctis careat bonis: p̄terea quib⁹
misero est malū aliud fuerit annexum. nōne
multo infelicioz eo censendus est. cui⁹ in-
fortunium boni p̄ticipatione releuat̄. **B**.
Quid ni inq̄. **P**. **H**abet igit̄ improbi cum
puniunt̄ qd̄ boni aliqd̄ annexū: penā ip̄az
sc̄z q̄ rōne iusticie bona ē: idēq̄ cū supplicō
carēt eis inest aliqd̄ alteri⁹ mali ip̄a impūi-
tas: quā iniq̄tatis merito maluz eē p̄fessus
es. **B**. **N**egare nō possum. **P**. **A**lto igit̄ in-
feliciozes ip̄robi sunt iniusta impūitate to-
nati q̄ iusta vltōne puniti. **S**ed puniri im-
probos iustū: ipunitos v̄o elabi iniquū eē
manifestū est. **B**. **Q**uis id neget. **P**. **S**ed ne
illud qd̄ ait q̄sq̄ negabit: bonū eē omne qd̄
iustū est: p̄traq̄ qd̄ iniustū est malū liquet
esse. **B**. **T**ū ego ista qd̄ p̄ntia sunt eis que
paulante p̄clusa s̄t. **S**z q̄so inq̄ te: nulla ne
aiaruz supplicia p̄ defunctū morte corp⁹ reli-
quis. **P**. **E**t magna qd̄ inq̄t: q̄z alia pena
li acerbitate: alia v̄o purgatoria clemētia
exerceri puto. **S**z nūc de his differē p̄siliuz
nō ē. **I**d v̄o hacten⁹ egim⁹: vt q̄ indignissi-
ma tibi videbat̄ maloz p̄tās: eā nullaz esse
cognosceres: quosq̄ impūitos q̄rebare. vi-
deres nunq̄ improbitatis sue carere suppli-
cis. **L**icētiā q̄ cito finiri p̄cabis: nec lon-
gaz esse disceres infeliciozēq̄ fore si diutur-
nior. **I**nfelicissima v̄o si esset eterna p̄ hec
miseriores eē improbos. iniusta impūitate
dimissos: q̄ iusta vltōne punitos. **C**ui snie
p̄sequēs ē: vt tū tm̄ grauiorib⁹ supplicis
vrgentur. cum impuniti esse creduntur.

perspicue veritatis. supple vt verū videant iudicio recte rationis. 7 sunt similes aubus. s. noctuis 7 bubonib⁹ quaz intuitū. i. visum nor illuminat. et dies cecat. dū. n. vulgares non intuent ordinē rerum qui habet se ad modū lucis: sed intuent suos affectus. i. desideria que habet se ad modū tenebray. ipsi putāt felicē esse impunitatē scelerū. i. maloz. vel licentiā supple seuiendi ptra bonos qd tñ non est. Vide aut quid sanciat. i. statuat eterna lex. i. diuina. puidencia. si pformaueris animū tuū melioribus. i. virtutibus. nihil est tibi op⁹ iudice exteriori deferēte pmiū. qz tu te ipse addidisti excellentioribus. et p pñs factus est deus. Si aut studiū deflexeris ad priora. i. ad vicia. ne pro nō quesieris extra vltorē. i. vindicem. qz tu te ipse detrusisti te in deteriora 7 p psequens factus es belua. hoc declarat in simili. veluti si respicias humū 7 celū. vicibus. i. vicissim. nūc celū nunc terrā. cunctis supple iudicis extra cessantibus. ipa sola ratōne cernēdi videaris nūc interesse sceno. i. terre nunc syderibus. i. celo supple eodē mō. cūctis extra cessantib⁹ ipa sola rōne opandi benevel male affcōris premiū vel suppliciu diuina iusticia b ordinante. sed vulgus ista nō respicit ppter pdictam causam. **Nota** qz natura visus requirit mediū illuminatū. ideo fm cōem naturaz visus noctue 7 bubones melius deberent videre in die q̄ in nocte. cuius tñ pstrariū accidit eis. vel ppter debilitatem naturalem visus. sicut in noctuis. de q̄bus dicit Isidorus qz ortu splēdore solis visus noctue ebeat. vel ppter p̄suetudinē ad tenebras sicut credit esse de bubone. **En** em bubo babeat alias aues sibi inimicas. ideo d die in cauernis latitat 7 alijs aub⁹ quiescētib⁹ ppter necessitatē victus de nocte volat. **Notandū** qz dicit. Vide qd eterna lex sanciat. dicit beatus aug⁹ in libro de libero arbitrio. Lex eterna est qua iustū ē vt oia sint ordinata. et ideo fm ordinē eius nunq̄ iust⁹ destituit p̄m̄s: nec malus supplicis.

H. Tū ego cū tuas inq̄ rōnes cōsidero nihil dici verius puto. At si ad iudicia hoīm reuertar. q̄s ille est cui hec nō credēda mō: sed saltē nō audiēda videant. **P.** Ita ē inquit illa. Nequeunt. n. oculos tenebris alueros ad lucē p̄spicue veritatis attollere. similesq̄ aubus sunt quaz intuituz nor illuminat: dies cecat. **Bū** em nō rez ordinez sed suos intuent affect⁹ vel licentiā vel impunitatē scelez putāt esse felicē. Vide aut qd eterna lex sanciat. **Melioribus** animuz si pformaueris nihil opus ē iudice pmiū deferente tu te ipse excellentioribus addidisti. Si studiū ad peiora deflexeris: extra ne quesieris vltorē tu te ipse in deteriora detrusisti veluti si vicibus sordidā humum: celūq̄ respicias: cunctis extra cessantibus. ipa cernēdi rōne nūc sceno nūc syderibus interesse videar at vulgus ista nō respicit. **Quid** igit his ne accedam⁹ q̄s beluis siles esse mōstrauim⁹. **Quid** si q̄s amisso penit⁹ visu: ipm etiā se habuisse obliuisceret intuitū: nihilq̄ sibi ad humanā p̄fectionē tesse arbitraretur: nūc videntes eadē cecos putarem⁹. **Mā** ne illud qdē adq̄escēt qd eque validis rationū nitit firmamētis infeliciores esse eos q̄ faciāt q̄ q̄ patiant inuiriā. **H.** Uellē inq̄ has ipas audire rōnes. **P.** Dem inq̄t improbū nūc supplicō dignū negas. **H.** Adinime. **H.** Infelices vo esse q̄ st improbi mltipliciter liquet. **H.** Ita est inq̄. **P.** Qui igitur supplicio digni sunt miseros esse nō dubitas. **H.** Cōuenit inq̄. **P.** Si igit cognitor ait resideres: cui suppliciu inferenduz putares: ei ne q̄ fecisset: an qui pertulisset iniuriam. **P.** Nec ambigo inq̄a quin per p̄fesso satisfacerem dolore facientis. **P.** Adisereor igitur tibi iniurie illator q̄ acceptor esse videretur. **P.** Consequit inq̄az.

gismos ad pbandum intentum. quoz primus est. **Dis** improbus est miser: sed omnis dignus supplicio est miser. ergo omnis dignus supplicio est miser. et per psequens quanto dignior est supplicio tanto est miserior. sed facies iniuriā dignior est supplicio q̄ patiens. q̄ facies iniuriā miserior est q̄ iniuriam patiens. **Primo** innuit p̄m̄uz syllogismū dicens. nunq̄d negas omnē improbū esse dignū supplicio. **Boetius** dicit. minime nego. et multipliciter liquet eos esse infelices q̄ sunt improbi. ita est dicit **Boetius**. **Igit** dicit p̄bia. qui digni sunt supplicio non dubitas eos esse miseros. dicit **Boetius**. conuenit inq̄ supple predictis. **Tūc** innuit scdm syllogismū p modū interrogationis dicens. **O** boeti si tu resideres cognito. i. iudex causariū. cui putares inferendū suppliciu. vel ei q̄ fecisset iniuriā. vel ei q̄ ptulisset iniuriam. dicit **Boeti**. nō ambigo. i. nō dubito. qn ego satisfacere p̄fesso iniuriam dolore. i. cū supplicio facientis iniuriam. **Igit** dicit p̄bia: illator iniurie videretur tibi esse miserior q̄ acceptor iniurie. dicit **Boeti**. consequitur inq̄ supple pdicta. **Notandū** qz ad eandē p̄clusionem sic posset argui **Quicūq̄** opatur malū ex p̄posito magis peccat 7 miserior est q̄ ipm sustinens sine p̄posito et voluntate: s̄ inferens iniuriam peccat ex p̄posito 7 ex voluntate. sustinens aut sustinet cōtra voluntatem: ergo inferens iniuriam peior est et miserior patiente iniuriam.

Quid igit his ne accedamus. **Hic** ondit p̄bia nō esse p̄sentiendū opinioni vulgari dicens. **O** Boeti quid igit dicit: nunq̄d debem⁹ accedere p̄ p̄sensuz bis vulgaribus quos monstrauim⁹ siles esse bestijs. q. d. nō. et hoc manifestat p̄ exemplum dices. qd dicit si quis homo amisso penitus visu: obliuisceret etiā se ipm habuisse visum 7 arbitraret nihil tesse sibi ad p̄fectionem humanam. nunq̄d boies videntes id est iudicātes eadē cū ceco. putarem⁹ esse cecos. q. d. immo. supple similiter si vulgares dicerent se recte iudicare. 7 se nō esse beluas. ad huc nō esset eis cōsentiendū. **Notandū** qz vulgares 7 impiti iudicāt tanq̄ longe distantes a veritate: qz iudicāt fm p̄cupiscentiā nō fm rei veritatē. ppter quod nō est astandū eoz iudicio. **Uñ** Seneca in de remedijs fortuitorū dicit: Male opinant boies de te: sed mali. mouerent aut si sapientes hoc loquerent: nūc aut malis displicere est laudari male de te loquunt. mouerent si hoc iudicio facerent. nūc aut morbo ignorantie faciunt: male de te loquunt qz bene nesciunt loqui.

Mā ne illud qdē adq̄escēt. **Hic** p̄bia pbat illos esse miseros q̄ faciunt iniuriā q̄ qui patiunt. secūdo ex hoc concludit qz iniuriā nō est ipius patientis sed inferentis. **tercio** inuebit p̄ oratores. scda ibi. **Hac** igit. **tercia** ibi. **Atq̄** nunc. **Primo** dicit. nunq̄d vulgares nō acquiescēt. i. credent. illud qd nitit eque validis firmamentis rōnū. s. infeliciores esse eos q̄ faciunt iniuriam q̄ qui patiant. **Dicit** **Boetius**. Uellē audire has ipas rōnes. tunc p̄bia intendit duos syllo-

Hac igitur alijque de causis. **H**ic phia concludit ex dictis quod quilibet iniuria non est miseria patientis. sed inferentis dicens. **H**ac igitur de causa quod inferens iniuriam miseriosus est patiente et ex alijs causis ea radice. i. fundamento nitentibus hoc. s. fundamento. quod turpitudine facit homines miseriosus suapte natura. i. sua propria natura. **E**x hoc apparet iniuriam cuiuslibet illatam non esse miseriam accipientis. i. patientis eam inferentis. **N**otandum quod ex litera sic potest argui. turpitudine propria natura sua facit hominem miseriosus. sed turpitudine est in inferente iniuria et non in patiente. ergo inferens iniuriam est turpis et miser. et per consequens iniuria non est miseria patientis: sed eam inferentis.

Atque nunc ait. **H**ic phia inuehit contra oratores. secundum concludit ex dictis quod odium non habet locum apud sapientes. ibi. **Q**uo fit. **P**rimo inuehit contra oratores. qui inducunt iudices ad miserandum patienti iniuriam. cum tamen potius miserandum sit facienti iniurias: et oratores. i. causidici. quorum officium est persuadere iudici. **I**sti faciunt nunc contrarium. quod ipsi conantur excitare miseratorem iudicium per eis qui peccati sunt graue et acerbum quod. cum magis iustior miseratione debeat admittentibus. i. facientibus malum. quos iniuriates oportebat duci ad iudicium. velut egros ad medicum. non ab iratis accusatoribus. sed a propicijs et miserantibus. ut ressecaret morbos culpe supplicia. i. pena. **Q**uo supple ordine pacto si homines mouerent misericordia erga facientes iniuriam. opa. i. diligentia. defensorum. i. defendere uolentium ipsos. illa tota fringeret. i. cessaret. vel si mallet prodesse hominibus iniuriatis: tunc defensio eorum uerteret in habitum accusationis. ita quod ille qui fuit defensor fieret accusator. **I**psi quoque improbi si esset eis fas aspicere uirtute relictam aliqua rimula. i. cognitioue. ipsi uiderent se deposituros sordes uiciorum cruciatibus penarum. dispensatione. i. causa adipiscende probitatis. **N**ec ipsi dicerent. i. reputarent cruciatum. sed ipsi repudiarent. i. spernerent opam. i. diligentiam defensorum. et se totos pmitterent accusatoribus et iudicibus. **N**ota quod misericordia et miseratione est uirtus in qua aliquis compatitur alieni miserie. **C**uius inest maior miseria ei debet maior misericordia. sed declaratum est maiorem esse miseriam inferentem iniuriam quam patientis. ergo ad miserandum eis maxime debet induci iudices: cuius contrarium faciunt oratores qui inducunt iudices ad miserandum patientibus iniuriam.

Notandum quod facientes iniuriam accusandi sunt non ex ira sed ex compassione et misericordia et penali remedio morbus culpe eorum auferat. sicut. n. egris non est insultandum sed potius dolendum. sicut et istis qui morbo uiciorum affecti sunt: et potius sunt accusandi quam defendendi ut penali acerbitate eorum malicia minuatur. etiam si mali propenderent sordes uiciorum et dignitates uirtutum non reputarent cruciatum. sed se accusatoribus et iudicibus uoluntarie afferrent puniendos.

Quo fit. **H**ic phia ex dictis concludit quod odium non habet locum apud sapientes et dicit. **Q**uo fit. i. ex dictis sequitur: ut apud sapientes nullus locus relinquatur odio. **N**am quis oderit bonos nisi stultissimus: malos uero odisse caret ratione. i. est irrationabile. nam sicut languor est morbus corporum ita uiciositas est morbus animorum. **C**um ergo egros corpore minime iudicemus dignos odio: sed potius miseratione. multo magis non insequendi sunt odio: sed potius miseratione: quod metes uiget improbitas. i. malicia. ex his atrocior. i. crudelior omni languore corporali.

Nota quod sapientes non debent odire malos. quod dicit Seneca ad Lucillum. **H**unc affectum sapientes habeant aduersus malos: quem habet medicus aduersus egros suos qui eos non odio sed remedio studet tractare: qui nec reliquas egros nec effusa indignatur intueri.

Adetrum quartum libri quarti.

Quid tantos inuat excitare motus. **H**ic incipit quartum metrum habet quartum quod dicitur ualentium ab inuictore. secundum dicitur penthаметrum siue elegiacum in quo phia exclamat quod homines qui bellicis motibus ex odio semetipsos ad mortem deducunt dicens. **Q**uid inuat. i. quod utilitas est. excitare tantos motus. i. odium. et quod inuat sollicitare. i. sollicitate exquirere fatum. i. mortem. propria manu. quod. nulla est utilitas. **E**st autem ratio habet. quod si mortem petitis. i. desideratis. siue uiam siue aliorum. propinquat sponte sua. nec remoraat. i. retardat. uolucres. i. ueloces equos. **M**irandum est etiam quod homines quasi leo: serpens: tigris: uersus: aper: dente petunt. i. inuadunt quod idem homines petunt. i. inuadunt se ense. ut se mutuo interficiant. **E**t dicit phia. **M**irandum quod homines mouent iniustas acies. et fera bella. et uolunt pice alternis telis. i. mutuis sagittis. ideo quod mores eorum distant et dissident. i. discordant. **C**erte ista ratio seruicie non est satis iusta vis. ergo referre. i. reportare aptam uicem. i. uicissitudinem meritis tam boni quam mali. dilige bonos et miseresce malis. **N**otandum quod dicit morte non retardare suos equos. per equos mortis intelliguntur priales dispositiones prodi per quas homo ad mortem redit. **Q**uilibet. n. homo habet certam et determinatam prodi suae uite. eo quod forme omnium rerum sunt in terminis. i. in corporibus celestibus actualiter: ut per. ii. de generatione. **N**otandum quod phia hic non excludit licentiam gerendi iustum bellum sed iniustum. quod dicit iniustas acies. bellum. n. iustum procedit. et ideo gerit ut aliquis nitens contra iustitiam ad iustitiam reducatur.

Sequitur prosa quinta quarti libri.

Hac igitur alijque de causis ea radice nitentibus: quod turpitudine suapte natura miseriosus faciat apparet cuiuslibet illatam iniuriam non accipientis sed inferentis esse miseriam. **P**. **A**tque nunc ait quod faciunt oratores. **P**ro his. n. quod graue quod acerbumque peccati sunt: miseratione iudicium excitare conantur. cum magis admittentibus iustior miseratione debeat: quam non ab iratis: sed a propicijs potius miserantibusque accusatoribus ad iudicium ueluti egros ad medicum duci oportebat: ut culpe morbos supplicio ressecaret: quod pacto defensorum opa uel tota fringeret. **U**el si prodesse hominibus mallet: in accusationis habitum uerteret. **I**psi quoque improbi si eis aliqua rimula uirtute relictam fas esset aspicere uiciorumque sordes penarum cruciatibus se deposituros uiderent compensatione adipiscende probitatis: nec hoc cruciatum esse dicerent defensorumque opam repudiarent ac se totos accusatoribus iudicibusque pmitterent. **Q**uo fit ut apud sapientes nullus prosum odio locus relinquatur. **N**am bonos quis nisi stultissimus oderit: malos uero odisse ratione caret. **N**am sicuti corpus languor: ita uiciositas est quasi morbo animorum. **C**um egros corpore minime dignos odio sed potius miseratione iudicemus: multo magis non insequendi sed miseratione sunt: quorum metes omni languore atrocior uiget improbitas.

Adetrum quartum quarti libri.

Quid tantos inuat excitare motus: **E**t propria fatum sollicitare manu: **S**i mortem petitis. propinquat ipsa. **S**ponte sua: uolucres nec remoraat equos **Q**uos serpens: leo: tigris: uersus: aper: **D**ente petunt: idem se tam ense petunt: **A**n distant quia dissidentque mores. **I**niustas acies et fera bella mouent. **A**lternisque uolunt pice telis. **N**on est iusta satis leuitie ratio. **U**is aptam meritis uicem referre **D**ilige iure bonos et miseresce malis.

Liber quartus

Hinc ego video. Ista est quinta prosa huius quarti: quod Boetius prius quaerebat bonis mala et malis bona contingere: propter quod etiam reputabat istarum fortunarum vices non ex ordine diuine prouidentie sed ex casu prouenire: deo probia super hoc solat Boetium assignando causas quare bonis mala et malis bona contingant. Et primo Boetius exprimit suum dolorem in hoc quod vices fortunarum videntur confuse et inordinate disponi. Secundo assignat probia causam huius apparentie. tercio ipsum solat assignando causas predictorum: scilicet ibi. Nec mirum. tercia ibi. Ista est inquit. Primo Boetius promittit quedam. Secundo exprimit causas sui doloris ibi: Cum presertim. Primo dicit. Ego video

Hinc ego video inquit que sit vel felicitas vel miseria in ipsis proborum atque improborum meritis constituta. Sed in hac ipsa fortuna populari non nihil boni malive inesse ppendo. Nec enim sapiens quicquam exul. inops. ignominiosusque esse malit. potiusque pollens opibus. honore reuerendus. potentia validus. in sua permanens urbe florere. Sic enim clarus testaturque sapienter tractat officium sapientis. cum incontingentes populos regentium quodam modo beatitudo transfundit. Cum presertim carcer lex ceteraque legalium tormenta penarum perniciosis potius civibus. propter quos etiam constituta sunt debeant. Cur hec igitur vasa vice mutantur. scelerumque supplicia bonos premant. premia virtutum mali rapiant vehementer admiror. queque tam iniuste confusiois rationem videant ex te scire desidero. Adinus etiam mirarer si misceri omnia fortuitis casibus crederem. Nunc stuporem meum de rector exaggetat. qui cum sepe bonis incunda. malis aspera. protraque bonis dura tribuat. malis optata cecidat. nisi causa deprehendat. quod est quod a fortuitis casibus differre videat. **P.** Nec mirum inquit siquid ordinis ignorata ratione temerarium presumas credas. Sed tu quis causam tante dispositionis ignores: tamen quoniam bonus mundum rector temperat: recte fieri cuncta ne dubites.

Adetrū quintū quarti libri.

Siquis arcturi sydera nescit.
Propinque summo cardine labi.
Cur legat tarda plaustro boetes.
Mergatque seras equore flamas.
Cum nimis celeres explicet ortus.
Legem stupebit etheris alti.

dinis. scilicet diuine prouidentie. Sed quis tu ignores causam tante dispositionis diuine tamque boni rector. scilicet deus temperat mundum sua bonitate. ideo non dubites cuncta recte fieri. **Notandum** quod mirum est cuius causam nescit: pro tanto enim multi mirantur de eclipsi solis. quod causam ignorat. Et quod Boetius ignorabat causam huius confusiois quare bonis mala et malis bona contingant. ideo hoc admirabat et causam admirationis eius fuit ignorantia dispositionis diuine prouidentie.

Adetrum quintū quarti libri.

Siquis arcturi sydera nescit. Istud est quintum metrum huius quarti quod dicitur alemanicum ab inuatore. dactylicum a pede sed dominante. tetrametrum. id est quatuor pedum. yperbalepticum. id est abundans in vna syllaba. in quo metro probia declarant quod ea quorum causam non apparent videtur mira. Secundo ostendit quod cognita causa cessat admiratio ibi. Memoremur flamina. Primo ostendit quod propter latentiam causarum boetes mirantur. et inducit de hoc duo exempla. Primum est de eo quod accidit in stellis iuxta polum septentrionalem. quod ille stelle ceteris stellis remotioribus tardius mouetur. et tamen velocius oritur. quod autem ignorat causas huius illi videtur hoc mirum. vnde dicit. Siquis nescit sydera arcturi. id est maioris vrselle. labi. id est volui. proinqua summo cardine. id est cardini ponendo ablatiuum pro datiuo causa metri. id est polo septentrionali. Ille stupebit. id est admirabit. leges alti etheris. id est firmamenti. Cur boetes. id est stella tarda. legat. id est pertranseat. plaustro. id est stellas plaustrum. id est maioris vrselle. et mergat seras flamas equore. loquens more poetico quod sequentes iudicium vulgi. dicitur modus loquendi id quod nunquam fit tarde fit. cum tamen boetes explicet ortus nimis celeres. eo quod in principio noctis nobis statim apparet. Secundum exemplum est de eclipsi lune. quam nescientes causam adeo aliqui admirantur. quod putant eius eclipsim contingere per incantationem. et volentes auxiliari lune impedire ne audiat incantationem. **concordant omnia vasa eras et sonora tpe eclipsis: vnde dicit in litera.**

bin. id est ex dictis. quod felicitas sit constituta in meritis proborum. scilicet deos fieri. et quod sit miseria constituta in meritis improborum. scilicet transformari in beluas. Sed ego ppendo. id est iudico. non nihil. id est aliquid. boni vel mali esse in hac forma plari. id est in prosperitate fortuita: quod probat. Nec enim. quod quod sapientium. malit. id est magis vult esse exul. inops ignominiosus. id est infamis. potiusque pollens opibus. quam reuerendus honore. validus potentia. et in sua urbe permanens florere. sicut enim pro bono bona fortune officium sapientie. id est sapienter tractat clarius. et testatur. id est cum maiori testimonio. quod talibus plus creditur: cum virtutis regentium transfundit. id est dilatat in populos contingentes. id est vicinos. **Notandum** quod in bonis fortuitis est aliquid boni. quod pro ipsa sapienter expeditius tractat officium gubernandi subditos. Qui enim diuitibus. potentia et fama precellunt alios: aptiores sunt ad regendam rempublicam. quod aptiores sunt ad subueniendum oppressis. et ad depugnandum inimicos. et ita sapienter qui tractat negotium reipublice necessaria est potentia et diuitiarum abundantia. Sed sapienti qui vacat contemplationi diuitie sunt onerosae quod nimiam inde gerit sollicitudinem.

Cum presertim carcer lex. Hic Boetius exprimit causam sui doloris et admirationis dicens. Cum lex et carcer et cetera tormenta legalium penarum. potius debeant perniciosis. id est malis civibus propter quos constituta sunt. Ego vehementer admiror cur hec tormenta viceversa. id est contrario modo mutantur. ita ut supplicia scelerum. id est malorum. premant bonos. et mali rapiant premia virtutum. id est virtuosorum. et ego desidero o probia scire ex te que videant esse rationem. id est causam tante iniuste confusiois. ininus enim mirarer si crederem omnia misceri fortuitis casibus. Nunc autem deus rector omnem exaggetat. id est augmentat stuporem meum. qui deus cum sepe bonis incunda malis aspera tribuat. et contra. id est pro contrariis bonis dura tribuat. malis optata cecidat. nisi deprehendat. id est cognoscat causam huius. quod est hoc quod videat differre a fortuitis casibus. quod dicitur nihil. **Notandum** quod tormenta legalia sicut carcer. membrorum mutilatio. flagellatio et bono sunt inuenta propter malos. et ista sepe videntur infligi bonis malis euadentibus super hoc admiratur Boetius: cum tamen deus debeat punire malos et remunerare bonos. et nisi huius rationem cognoscat. quare hoc contingat nihil est quod talia videant contingere a casu et a fortuna et non subiacere regimini prouidentie diuine. quod absurdum est.

Nec mirum inquit. Hic probia assignat causam apparentie tali confusiois. quod sic videtur esse propter ignorantiam cause. et dicit. Nec mirum si quod credat presumas et temerarium. scilicet casuale in istis inferioribus. ignorata ratione ordinis.

Cornua plene lune palleat qz incipiente eclypsi luna incipit apparere corniculata. cornua infecta metis. i. finis. opace noctis. i. umbre tere. 7 pbebe. i. luna. cōfusa. i. puatione lumis. detegat. i. apparere faciat astra minora. q̄ texerat. i. latere fecerat. fulgēti ore. i. abundantia sui fulgoris. Tūc public⁹ error quo putat luna incantari pmouet gētes. 7 lassant. i. fatigāt. era. i. vasa erea vel campanas crebris pulsib⁹. **M**otandū q̄ arcturus dī ab arctos qd̄ ē vrsa. q̄ est qd̄az signū iuxta polū septentrionale. qd̄ nos vulgari⁹ plaustrū noiamus. et sic accipit bt̄is Greg. sup iob dicēs Arcturus septē stellis maxime lucet sp̄ mouet: 7 nūq̄ mergit. **M**otandū q̄ stelle circa polū articū motē sicut arctur⁹. et alie stelle mouent tardī⁹ alijs stellis remotiorib⁹ a polo artico. qz minorē circulū suo motu describūt. 7 stelle remotiores maiorē. vnde cū stelle remotiores in eqli tpe p̄transeant maiorē circulū. in quo stelle p̄iniores minorē. qz ambo circū uoluūt semel in die naturali. p̄ p̄ diffinitionē velocitatis 7 tarditatis. q̄ stelle p̄iniores polo tardī⁹ mouent 7 remotiores veloci⁹. Illud. n. mouet tarde qd̄ in eqli tpe p̄trāsit min⁹ spacū. 7 illud mouet velociter qd̄ in eqli tpe p̄trāsit maius spacū. **M**otandū q̄ luna recipit lumē suū a sole. si q̄ corpus opacū interponit impediēs nelumen solis pueniat ad lunā. vel in toto vel i pte. necesse ē lumē lune deficere. vel in toto vel in parte. et hoc est lunā eclypfari.

Memo mirat flamina chozi. Dic ondit p̄bia q̄ cognita cā cessat admiratio dicēs. Memo mirat flamina chozi: talis venti. tunderē. i. pcutere. litt⁹ fremētī fluctu. i. maris. 7 hoc dicit p̄ tanto. qz vento flante aqua maris cedit. 7 ad litt⁹ resistēs repcutit. nec etiam alijs mirat molē. i. magnitudinem niuis frigore durā. i. p̄gelatā. soluiet. i. solui. 7 hic est pagoge. i. additio sillabe ad finē dictōnis. p̄ necessitatē metri. q̄ ponit soluiet. p̄ solui. feruenti estu p̄bebi. i. solis. hic em̄. i. in istis exēplis. p̄mptū est cernere cās. q̄re ventus impellit mare. q̄re sol liquefacit niuē. s̄ illic in p̄orib⁹ exēplis. latētes cāe turbant pectora supple p̄ admirationē. 7 mobile vulg⁹ stupet. i. mirat. subitis. i. de subitaneis euentib⁹. 7 stupet cūcta q̄ p̄uebit. i. p̄ducat rara etas. i. q̄ raro eueniūt. s̄ si vis cassare admirationē. nubilus error incitiae. i. ignorātie cāz. cedit. i. recedat 7 accedat noticia causari. p̄fecto. i. p̄ certo tūc cessent videri mira q̄ p̄stāte ignorātia videntur mira. **M**otandū q̄ sacerdotes in egypto p̄pter admirari inceperūt philosophari. vidētes. n. eclypses solis 7 lune: 7 ignorātes cās mirabant. cās cāz inq̄retēs q̄b⁹ inuētis habuerūt sciam cāz eclypsiū: eo q̄ scire est cās rei cognoscere: cognita q̄ cā. cognoscit res. 7 p̄sequens cessat admiratio.

Prosa sexta quarti libri.

Ta est inq̄. Dic incipit sexta p̄sa h⁹ quarti: in q̄ p̄sa p̄bia p̄solando Boetii assignat cās p̄dictorū. q̄ vidēt mira in diuina gubernatiōe. p̄ igno- rātia cāe: et p̄mo Boeti⁹ petit sibi explicari istas cās. 7 p̄bia tangit difficultatē explicatiōis cāz. scōo p̄mittit se velle assignare cās. 7 tercio eas assignat. scōa ibi. S̄ qm̄. ecia ibi. Sim generatō. Primo boeti⁹ p̄cedit qd̄ dictū ē de admiratiōe boim p̄tigrātia cāz dicēs. Ita ē inq̄. tūc petit explicari cās admiratiōis eoz q̄ p̄tingūt in diuina p̄uidētia 7 dispositiōe dicēs. **P**bia cū euoluē. i. elucidare cās latētū rez. sit tui muneris. i. tue grē. 7 explicare rōnes velatas caligine. i. rōnes obscuras 7 difficiles. queso vt hic. i. de ista difficultate. discernas. i. iudices 7 edifferas. i. disputes. qm̄ hoc miraculū maxime me p̄turbat. i. q̄re malis bona 7 bonis mala conueniāt. 7 p̄bia paulisp̄ aridēs Boetio inq̄t. ad rē maximā oim̄ q̄siti. i. ad maximā q̄onē. vocas. i. incitas me. cui vix quicq̄ exhausti satis sit ei ad quā exhauriendā 7 soluendā vix aliqd̄ sufficit. tal nanq̄ est materia quā petis declarari. vt vna dubitatiōe succisa. i. soluta. innumerabiles alie succrescāt. velut capita bydre. q̄rum vno ablato tria succrescebāt. nec fuerit mod⁹. i. em̄ dubitationū. nisi q̄s eas coherceat viuacissimo igne. i. ardētī inuestigatiōe mētis. In h. n. materia queri solet de p̄uidētie simplicitate. de serie fati. de repētinis casib⁹. de p̄destinatiōe diuina. de libertate arbitrii: q̄ oia quāti oneris. i. difficultatis sint ad dēminādū tūpe p̄perdis. **M**otandū q̄ sapiētis ē scire oia vt p̄tingit ex p̄hemio metaphice. et cū scire sit p̄ cām p̄mo posterior. Sapiētis ē euoluē cās rez latētū: ideo dicit boeti⁹ ad p̄bias. Tui muneris ē euoluē cās. **M**otandū q̄ dicit p̄bias paulisp̄ sibi aridēs. p̄ p̄bia innuit morē 7 bitū sapiētū. q̄ audita simplicitate impitōz aridēt eis p̄gratūdo q̄ ipi cū auiditate sapiāz q̄rūt. **M**otandū fm̄ fabulas bydra fuit sc̄pēs in lerna palude. h̄ns plura capita q̄z vno succiso tria excresebāt quē cū hercules cū sagittis interficere nō posset: greco igne ipm̄ p̄sumpsit. **S̄ qm̄ h.** Dic p̄bia p̄mittit velle assignare cās dicēs. **Qm̄ h** nosse te ē qd̄a portio. i. ps̄ tue medicie. q̄q̄ sim⁹ septi. i. p̄clusi. agusto. i. breui limite t̄pis. tū aliqd̄ delibare conabim̄. s̄ si te delectat oblectamēta. i. suauitates. musici carminis. i. metri. oportet q̄ differas paulisp̄. i. modicū hāc voluptatē. donec p̄tero. i. formabo rōnes sibi nexas. i. p̄iunctas ordine. dicit Boetius vt libet inq̄. i. vt tibi placet. tunc ipa p̄bia orsa. i. incipiens loq̄ velut ab aliquo p̄ncipio. ita differuit. i. disputauit.

Palleant plene cornua lune.
Infecta metis noctis opace.
Queq̄ fulgenti texerat ore
Confusa p̄bebe detegat astra
Comouet gentes public⁹ error.
Lassantq̄ crebris pulsib⁹ era.
Memo mirat flamina chozi.
Littus frementi tunderē fluctu
Nec niuis duram frigore molem.
Feruenti p̄bebi soluiet estu.
Hic enim causas cernere p̄mptum est.
Illic latentes pectora turbant.
Luncta que rara p̄uebit etas.
Stupetq̄ subitis mobile vulgus.
Cedat incitiae nubilus error
Cessent p̄fecto mira videri.

Prosa sexta quarti libri.

Ta est inq̄. S̄ cū tui muneris sit latētū rez cās euoluere. velatasq̄ caligine explicare rōnes. queso vt hinc discernas: qm̄ hoc me miraculū maxie p̄turbat edifferas. **P.** Tū illa paulisp̄ aridēs. ad rē me inq̄t oim̄ quesitu maximam vocas. cui vix exhausti quicq̄ sat sit. talis nanq̄ materia est vt vna dubitatione succisa. innumerabiles alie velut bydre capita succrescant. nec vllus fuerit modus. nisi quis eas viuacissimo mentis igne coherceat. In hac. n. de p̄uidētie simplicitate. de fati serie. de repētinis casib⁹. de cognitiōe ac p̄destinatiōe diuina de arbitriū libertate q̄ri solet. Que quanti oneris sint ip̄e p̄p̄edis S̄ qm̄ hec q̄ te nosse quedā medicie tue portio est. quāq̄ angusto limite t̄pis septi. tū aliqd̄ delibare conabimur. **Q** si te musici carminis oblectamenta delectat. hanc oportet paulisp̄ differas voluptatē. **D**ū nexas sibi ordie p̄tero rōnes. **B.** Ut libet inq̄. **P.** Tū velut ab alio orsa p̄ncipio ita disseruit.

Notandum p hoc q dicit. Nos septi angusto limite epis. innuit pbia pntem materiã adeo esse difficile: q to-
tũ tẽpus pntis vite qd breue e vir sufficit ad pdicta plenarie declarãda. Notandũ q dicit pbiaz orlasz fuisse ab
alio principio. nã illa q pbia pu? pbavit deducunt ex h principio q de? est pfectũ bonũ z vltim? finis oium: que
aut nunc vult demonstrare deducunt ex h principio q deus est pncipiũ effectũ oium vt patebit.

Omniũ generatio rerũ. Hic pbia psequit intetũ volẽs assignare cãs: quare bonis mala z malis bona pnt
gãt. z pmo declarat qdã ad suã determinationẽ necessaria. scdo ponit suã determinationẽ. scda ibi. Que vo in

Omniũ generatio rerũ cuctosq; mutabiliũ
naturarũ pgressus. z qd aliq mouet mō
causas ordinẽ formas ex diuine mētis stabi-
litate sortit. Hoc i sue simplicitatis arce cō-
posita. multiplicẽ rebz gerẽdis modum sta-
tuit. qui modus cū in ipsa diuine itelligẽtie
puritate pspicit puidẽtia noiat: Luz vo ad
ea q mouet atq; disponit referẽ fatum a ve-
teribz appellatũ est: Que diuersa esse facile
liquebit. siqs vtriusq; vim mente pspexerit
Mā puidẽtia est ipsa illa diuina rō. in sum-
mo oiu3 pncipe cōstituta q cūcta disponit
fatũ vo inherẽs rebz mobilibz dispositio.
p quã puidẽtia suis queq; nectit ordinibz
Prouidẽtia nãq; cūcta pariter quis diuer-
sa: quis infinita cōplectit. fatũ vo singula
digerit in motũ locis formis. ac tpbz distri-
buita. Ut hoc tpalis ordinis explicatio: i di-
uine mētis adunata pspectu puidẽtia sit.
Eadẽ vo adunatio digesta atq; explicata
temporibz fatum vocet.

illas dicit. Cuctosq; mutabiliũ naturarũ pgressus. Aut res pcedunt de esse ad nō esse p corruptionẽ. qdã ad il-
las dicit. Et quicqd aliq mouet modo. **N**otandũ q quidã dicunt. fatũ esse quãdã dispositionẽ derelictã i rebz
inferioribz ex actione corporũ celestiu. fm quã inferiora necessitant z pstrigunt ad immobiles effectũ. Et sic bea-
tus Gregori? in omel. epiphãnie improbat fatũ dicẽs. Absit a fidelitũ cordibz vt fatũ eẽ aliqd dicam? s. necessi-
tã inferiora. qz sic oia veniẽt ex necessitate. Alio mō accipit fatũ p dispositione rerũ fm quã res depẽdẽt ex
diuina voluntate z potestate. z sic fatũ concedit aliquid esse. Est ergo puidẽtia diuina ordinatio siue disposi-
tio existens in mēte diuina qua cūcta inferiora sunt puia fm statum sue nature fatũ autẽ e dispositio diuina
existẽs in rebus mobilibus. qua singula suis annectunt ordinibus: vt magis patebit.

Que diuersa esse facile liquebit. Hic ponit differẽtiã inter puidẽtiã z fatũ. assignãdo diffinitiones vtriusq;
scdo ostendit q vnũ eorũ dependet ex altero: ibi. Que lz diuersa. Primo dicit. Que duo. s. fatũ z puidẽtiã
diuina. liquebit. i. patebit esse diuersa. si quis mēte cōspexerit. i. cōsiderauerit. vtriusq; vim. i. naturã z essentiaz.
z diffiniẽs puidẽtiã dicit. Prouidẽtia est ipsa diuina ratio: q est in sumo pncipe oiu3 rerũ cōstituta. q. s. ratio
cūcta disponit. Tũc diffiniẽs fatũ dicit. fatũ e dispositio inherẽs rebz mobilibz. i. tpalibus p quã dispositionẽ
puidẽtia nectit queq; suis ordinibz. Tũc declarat istas diffinitiones ex pprietatibz vtriusq; intendẽs. q pui-
dẽtia cōplectit oia simul. sed manifestũ est q oia nusq; sunt simul nisi in mēte diuina. ergo oportet q puidẽ-
tia sit rō existẽs in mēte diuina. ad fatũ vo spectat vt ea que fato subdunt distribuãt p tpa z loca. Ita q or-
do fatalis quãdã successione tẽporalẽ importat. talis aut successio nō est: nisi in ipsis rebz mobilibz: quare or-
do fatũ sit in rebus mobilibz. Unde dicit in lra. Prouidẽtia nãq; cūcta cōplectit paritẽ quis diuersa z infinita
fatum vo digere. id est diuidit singula distributa in motũ: locis: formis tẽporibz. ita. s. vt bec tẽporalis expli-
catio que ad fatum pnter: adunata in pspectu diuine mētis sit puidẽtia. Eadẽ vo adunatio digesta. i. diuisa
z explicata tẽporibz. que successione importat vocet fatũ. **N**otandũ q qz prius dixit q diffinitio rerũ facien-
dari vt e in intellectu diuino dicit puidẽtia: vt aut referẽ ad res mobiles dicit fatũ. Possẽt alicui videri q fa-
tũ z puidẽtia significarẽt eandẽ rem sub diuersis rōnibz. Ideo pbia hoc excludẽs ostendit ea realitẽ distingui
ponẽs diffinitionẽ vtriusq; **N**otandũ q cognitio dei habet se ad res sicut cognitio artificis ad artificiatã: si-
cut ergo oia artificiatã subdunt ordini z rōni artis: sic necesse est oēs res subdi rōni z ordini diuine puidẽtie.
ppter qd ostẽdit q puidẽtia est diuina rō que cūcta disponit. **N**otandũ q dispositio q ponit in diffinitio-
ne fati accipit pro ordine. z dicit ille ordo inherẽs rebz mobilibz: ad differẽtiã ordinis qui est in ipsa rōne di-
uina. quẽ iam vocamus puidẽtiã: fm quẽ ordinẽ puidẽtia diuina annectit queq; suis ordinibz. s. vt illa eue-
niant illo tempore: z alia alio tpe. **H**ec prius: illa posterius.

Que licet diuersa sint. **Hic ostēdit q̄ licet fatū & puidētia differāt tñ vnū dependet ex altero dicēs.** **Que**
h̄ sint diuersa: tñ alterū pēdet ex altero. s. fatū pēdet ex puidētia: nā ordo fatalis pcedit ex simplicitate pui-
dentie: sicut declarat in simili dicēs. Sicut enī artifex puto edificator: formā faciēde rei sicut dom⁹: mēte p̄ci-
piēs. i. p̄spiciēs: mouet. i. p̄ducit effectū opis: & qd̄ simpliciter & p̄sentarie p̄spexerat mēte. s. formā dom⁹ cū
suis p̄tib⁹ simul ducit p̄ t̄pales ordines sup̄le ad effectū: p̄mo fundamētū: postea parietes: vltimo tectū. Ita
de puidētia sua singularit̄. i. simplicit̄ & stabilit̄ disponit oia faciēda. s. fato. i. p̄ fatū ea q̄ disposuit t̄paler ad
ministrat. **Notandū q̄ puidētia diuina h̄ esse in**
p̄ma causa: fatū vō in reb⁹ causatis. Itē puidētia
diuina h̄ motū vnitū: qz est in vno simplici. s. in mē-
te diuina: fatū aut̄ h̄ motū pluralitatis: qz in pluri-
bus causatis h̄ esse. Itē fatū dependet a puidētia
diuina: sicut effect⁹ a sua cā: s. nō ecōuerso. Sicut enī
forma rei artificialis pēdet a forma p̄cristēte i mē-
te artificis: & nō ecōuerso: sic fatū pēdet a puiden-
tia diuina nō aut̄ ecōuerso.

Sive igit̄ famulātib⁹. **Hic ponit diuersas opinio-**
nes circa fatū & viciū. Sive fatū exerceat quibusdā
diuinis spiritib⁹ famulantib⁹ diuine puidētie: sive
exerceat aia sive tota natura i seruiēte: sive exerceat
motib⁹ corporū. syderū. i. celestū: sive angelica v̄tute
sive demonū solertia: sive aliqb⁹ horū: vel oib⁹ hoc est
incertū: tñ istud ē certū puidētia diuinā esse imo-
bilē & simplici formā rerū gerendarū. i. fiendarū: sed
fatū esse mobilē nexū. i. dispositionē: & ordinē t̄pales
eorū que diuina simplicitas disposuit gerenda. i. pro-
ducēda. **Notandū q̄ fatū est t̄paler dispositio rerū**
in q̄tib⁹ ea q̄ p̄uisa sunt a deo p̄ducunt ad effectū me-
diātib⁹ causis secundis administrātib⁹: de qb⁹ causis
diuise fuerūt opiniones: q̄s Boetius tangit in l̄ra: s.
nullā earū affirmat. Nā quidā antiquorū dicebant
fatū exerceri mediātib⁹ diuinis spiritib⁹ deo famulā-
tib⁹. Alij dicebant ipsum exerceri ab aia mūdana: si-
cut platonici: qd̄ alij exponūt de aia humana: qz per
ipsas tāq̄ p̄ causas secundā exercent act⁹ liberi arbi-
trij q̄ sub puidētia cadūt. Alij dixerūt fatū exerceri
tota natura i seruiēte: intelligētes p̄ totā naturā cō-
plexionē oīū elemētōrū. Alij dicūt fatū exerceri mo-
tib⁹ corporū celestū. sicut astrologi. Alij q̄ p̄ variam
solertia demonū: & dicunt demones in p̄posito spūs
habitātes circa humectā p̄te aeris: s̄m doctrinā q̄-
rūdā platonicoz q̄ dicunt cacodemonēs. i. malum
sciētes. Alij dicūt fatū exerceri angelica v̄tute. **Ubi**
notandū q̄ i p̄ma opinione fatū dicit̄ exerceri mediā-
tib⁹ spiritib⁹ deo famulātib⁹: qd̄ ē intelligēdū de spi-
ritib⁹ oia disponētib⁹: s̄ immobilē p̄manētib⁹. **Qz aut̄**
dicit̄ in quinta opinione fatū exerceri virtute angeli-
ca: intelligēdū est de angelis sive spiritibus applicā-
tibus se diuersis locis missis in ministeriū. Angelus
enī nuncius interpretat̄: & est nomē officij non na-
ture s̄m. b. grego.

Quo fit vt oia. **Hic infert quādā cōclusionē circa**
fatū & puidētia: secūdo declarat eas in exemplo ibi.
Nam vt orbiū. **Primo dicit̄ ex quo dictū est fatū de-**
pendere a p̄uidētia diuina. **Quo fit. i. ex quo sequit̄ vt omnia que subsunt fato etiam puidētie sint subie-**
cta. **Cui etiam puidētie ipsum fatū subiacet: sed non econuerso: qz quedā que locata sūt sub puidētia supe-**
rent seriem fati. s. ea que immediate p̄ deū administrant̄ sicut creatio rerū: & glōificatio creaturarū rōnalium: ea
vō que sunt p̄p̄qua p̄ime diuinitati stabiliter fixa. i. immobilia. **Hec excedunt ordinē fatalis mobilitatis. i. im-**
mutabilitatis. **Notandū q̄ qz fatum dependet a p̄uidētia sicut effectus a sua causa: necesse est illa que depē-**
dent a fato etiam a puidētia dependere: non aut̄ econuerso: qz effectus non adequat̄ sue cause: puidētia autē
ad diuinū intellectū spectat: fatū vō ad ea que in creaturis gerunt̄.

Nam vt orbiū. **Hic declarat illā cōclusionē p̄ exemplū ostēdēs quō quedā subiacent fato magis: qd̄ min⁹**
& quedā totaliter excedunt fatū. **Secūdo ex dictis cōcludit̄ habitudinē fati ad puidētia p̄ quedā similia ibi.** **Igit̄**
vti est: dicit̄ primo. **Nā sicut orbiū. i. circuloz: vertentū. i. mouētūz se circa eundē cardinem. i. axem. ille qui ē**
intimus. i. vicinior sive p̄ximior axi accedit ad simplicitatē medietatis. id est axis vel centri quia tardior mo-
tu mouet̄: & ideo magis accedit ad immobilitatē axis. & iste circulus respectu exterioris habet se ad modū cen-
tri circa qd̄ exterior versat̄: vnde subdit̄ q̄ est veluti quidā cardo. i. centrum ceteroz orbiū extra locatoz: circa
quē versat̄. **Sicut mediolus in rota adberet axi & est sicut cardo quidā circa quē ē volūtē cantū & radij.** **Exti-**
mus vō. id est vltim⁹ orbis exterior. rotatus. id est motus maiore ambitu: tāto explicat̄ amplioribus spacijs:
quāto discedit̄ ita media indiuiduitate. puncti. i. centri. **Siquē vō illi medio se connectat illud cogit̄. i. cōpellit̄**
in simplicitatē: immobilitē axis: & cessat diffūdi & diffuere p̄ magnū spaciū.

Que licet diuersa sint: alterū tñ pēdet ex al-
tero. **Ordo nāq̄ fatalis ex puidētie simpli-**
citāte pcedit. **Sic enī artifex faciēde rei for-**
māz mēte p̄cipiēs mouet opis effectū: & qd̄
simplr p̄ntarieq̄ p̄spexerat: p̄ t̄pales ordines
ducat. **Ita de puidētia quidē singulariter**
stabiliterq̄ faciēda disponit: fato vō h̄ ipsa
q̄ disposuit multip̄ ac t̄paler administrat
Sive igit̄ famulātib⁹ quibusdā puidētie diui-
nis spiritib⁹ fatū exerceat: seu aia. seu tota i
seruiēte natura: seu celestib⁹ syderū motib⁹
seu āgelica v̄tute. seu demonū varia solertia
seu aliqb⁹ horū. seu oib⁹ fatalis series terit̄.
illud certe manifestū est immobilē simpliciēq̄
gerendarū formā rerū esse puidētia: fatū vō
eorū q̄ diuina simplicitas gerēda esse dispo-
suit: mobilē nexū atq̄ ordinē t̄paler. **Quo fit**
vt oia que fato subsūt puidētie q̄ subiecta
sint: cui ip̄m etiā subiacet fatū. **Quedā vō q̄**
sub puidētia locata sūt fati seriem sup̄ent.
Ea vō sūt q̄ p̄ime p̄p̄inā diuinitati stabili-
ter fixa: fatalis ordinē mobilitatis excedūt
Nā vt orbiū circa eundē cardinē sese vertē-
tiū q̄ est intim⁹ ad simplicitatē medietates
accedit: ceterozq̄ extra locatoz veluti car-
do qd̄ā circa quē versent̄ existit. extim⁹ vō
maioze ambitu rotatus: quāto a puncti me-
dia indiuiduitate discedit. tāto amplioribus
spacijs explicat̄. **Siquē vō illi se medio con-**
nectat & societ in simplicitatē cogit̄. **Diffun-**
diq̄ ac diffuere cessat.

Similiter illud quod longius a prima mente discedit, sicut creature corruptibiles, maioribus nexibus fati implicat et tanto magis aliqd est liberum a fato quanto vicinior petit, i. accedit illi cardine rez. s. deū. q. si firmitate sup-
ne mentis beferit supgredit necessitate fati. **M**otandū quātomagis entia sūt p̄p̄inqua p̄mo causato minus sūt mutabilia. et quātō remotiora tāto magis mutabilia. qd̄ declarat p̄bia exēplo diuersoz̄ circuloz̄ ab eo-
dē centro ductoz̄. in q̄b̄ circuloz̄ remotior a cetro est maior. et velocius mouet. qz̄ maius spaciū p̄trāsit in eq̄li tpe. q̄ aut̄ est vicinior centro minor est et tardius mouet min⁹ spaciū p̄transēdo. circuli v̄o mediū medio mō se ha-
bent et est optima p̄patio cētri circuli ad creatorē. Si cut. n. centrū est indiuisibile et ab ipso possent plures circuli p̄cedere: ita creator vn⁹ et indiuisibilis existēs infinita creat et gubernat.

Simili rōne quod longius a prima mente discedit maioribus fati nexibus implicat. ac tanto ali-
qd̄ fato liberū est. quātō illū rez̄ cardinem vicini⁹ petit. Qd̄ si sup̄ne mētis beferit firmitati motu carēs. fati q̄ supgredit neces-
sitate. **I**git̄ vti ē ad intellectuz̄ rōcinatio. ad id quod ē: id quod gignit. ad eternitatē t̄pus ad p̄ctū mediū circulus. ita est fati series mobilis. ad p̄uidētie stabilē simplicitatez̄. **E**a series celū ac sydera mouet. elemēt a in se inuicē t̄pat. et alterna p̄mutatiōe trāsfor-
mat. **E**adē nascētia occidētiaq̄ oīa p̄ similes fetuū seminūq̄ renouat p̄gressus. **N**ec act⁹ etiā fortunaq̄z̄ hoīm in dissolubili causa p̄neriōe p̄stringit. q̄ cū ab imobilis p̄uidētie p̄ficiat̄ exordijs. ipas q̄z̄ immutabiles necesse est esse. **I**ta. n. res optime reguntur si manēs in diuina mente simplicitas in declinabilem cāz̄ ordinē p̄mat. **H**ic v̄o ordo res mutabiles. et alio q̄n temere fluituras: p̄pria incommutabilitate coerceat. **Q**uo fit vt tamen si vobis hūc ordinē mīme p̄sidera re valētib⁹. p̄fusa oīa p̄turbataq̄z̄ videāt. nihilomin⁹ t̄n su⁹ mod⁹ ad bonū dirigēs cuncta disponit. **N**ihil ē. n. quod mali cā nec ab ipis q̄dez̄ improbis fiat. quos vt vberime demonstratū est: bonū querētes p̄rau⁹ error auertit. nedū ordo de summi boni cardine p̄ficiens a suo quēquē deflectat exordio. **Q**ue v̄o inq̄es pōt vlla iniquior esse cōfusio. q̄ vt bonis tum aduersa. tum p̄spera. malis etiā tum optata. tum odiosa p̄tingant.

Igit̄ vti est. **H**ic p̄bia p̄cludit habitudinē fati ad p̄uidētia diuinā p̄ quedā silia et dicit. Series fati ita est. i. ita se h̄z̄ ad stabilē simplicitatē diuine p̄uidētie sicut rōcinatio se h̄z̄ ad intellectū. **U**bi sciēdū q̄ illud quod intellectus simplici veritate intelligit ratiocinatio p̄ modū discursus et successiue app̄hendit. **E**tiam fatū se h̄z̄ ad p̄uidētia sicut illud quod gignit h̄z̄ se ad illud quod est. **U**bi sciēdū q̄ illud quod gignit est in quādā fluitabilitate et motu. quod v̄o actu est genitū est in quādā p̄manētia. etiā h̄z̄ se fatū ad p̄uidētiaz̄ sicut t̄pus ad eternitatē. **U**bi sciēdū q̄ in tpe est successio p̄tū t̄pis p̄ntis. p̄teriti et futuri. eternitas aut̄ est sine successione tota simul existens. **I**te fatū h̄z̄ se ad p̄uidētia sicut circuloz̄ ad mediū p̄ctū. **U**bi sciēdū q̄ circulus distendit et p̄ p̄tes diuidit mobilis existēs punctū aut̄ est imobile et indiuisibile. qz̄ ex p̄rio euclidis. punctū est cuius ps nō est.

Ea series celū et. **H**ic p̄bia oñdit q̄ sint illa q̄ fato disponūt. sc̄do p̄cludit q̄ illa q̄ intellectui p̄fusa vidēt̄: in diuina gubernatione sunt rōnabilē ordinata ibi. **Q**uo fit. **P**rimo dicit: ea series fati de q̄ dictuz̄ est mouet celū et sydera. t̄pat elementa in se inuicē ne totaliter se corūpant. et transformant ipa alterna cōmutatiōe. ita q̄ ex aqua fiat aer et euerfo. et eadē series fati renouat oīa nascētia et occidētia. i. monētia. p̄ silēs. p̄gressus fetuū quo ad aialia. et seminūz̄ q̄ ad vegetabilia. et fatū etiā p̄stringit in dissolubili p̄neriōne causa act⁹. i. opatiōes et fortunas hoīm. q̄ oīs res cū p̄ficiant̄. i. p̄cedāt ab exordijs diuine p̄uidētie. necesse est eas eē immutabiles. ita. n. res optime regunt̄. si simplicitas manens in diuina mente. p̄mat. i. explicet. in declinabilem. i. immutabile ordinem causa. **H**ic aut̄ ordo diuine p̄uidētie. coerceat p̄pria incommutabilitate res mutabiles. et alio q̄n temere. i. casualit̄ fluituras. **M**otandū q̄ fatū cōsiderat̄ duplicat̄. vno mō vt est in causis sc̄dis. qz̄ ordo et dispositio dicit̄ fatū. et sic fatū est mobile. et res fato subiacentes sunt mobiles. **A**lio mō p̄siderat̄ fatū in q̄ dependet a p̄uidētia diuina. q̄ oīno imobilis ē: et sic fatū sortit̄ immutabilitatēz̄ sic etiā res fatales vt sic

in se sunt immobiles. **M**otandū q̄ si aliqd̄ possit declinare ab ordine p̄uidētie. tūc p̄uidētia diuina deficeret a suo effectu. et hoc redundaret in impotētia regētis. **E**t si dicis si oīa subiacent p̄uidētie diuine. q̄ oīa eueniūt ex necessitate. dicēdū q̄ nō: qz̄ deus p̄uidet res sicut sunt future. quedā p̄uidet necessario euenire. et q̄dam p̄tingent̄. et de hoc vidēt̄ magis in q̄nto huius.

Quo fit. **H**ic p̄bia oñdit q̄ ea que apparent in reb⁹ cōfusa in diuina gubernatione sūt ordinata dicēs. **Q**uo fit. i. ex hoc q̄ diuina p̄uidētia inuitabile ordinē reb⁹ p̄stituit. seq̄tur. vt et si vobis minime valētib⁹ p̄sidera reb⁹ ordinē rerū. videant̄ vobis oīa p̄fusa et p̄turbata. nihilomin⁹ t̄n modus suus. i. ordo. p̄p̄rius diuine p̄uidētie. disponit cuncta dirigēs eadē bonū nihil. n. ē qd̄ cā mali fiat. nec etiā ab ipis improbis. q̄s bonū q̄retes p̄rau⁹ error auertit: vt p̄us demonstratū est. nedū. i. multo min⁹. ordo fatalis p̄ficiens de cardine summi boni. i. ab ipso deo. deflectat a suo exordio. i. a deo q̄ est finis et principū oīm. **M**otandū q̄ dicit̄ malos nihil facere cā mali: cui⁹ oppositū p̄. multi. n. mali seip̄os interimūt. dicēdū q̄ null⁹ opat̄ respiciēs ad malū: qz̄ oīa bonū appetūt. **S**i aut̄ quis malū opat̄: hoc cōtingit sub fantasia mali. **N**ā aliq̄s in magna anxietate existēs: estimat esse bonū fugere anxietatē. et nihil aliud ip̄e p̄siderās. seq̄tur hanc estimatiōe seip̄m interficiēs et talis p̄riuan̄s se bono ducit̄ fantasia boni. qz̄ tunc putat bonū esse effugere anxietatem priuatione vite.

Que v̄o inq̄ies. **H**ic p̄bia soluit q̄onē quare bona malis et mala bonis p̄tingant. et p̄mo ostendit hoc in generali. sc̄do magis in speciali. ibi. **S**ed si aliq̄s. **P**rimo assignat cām p̄dicti accidētis ex defectuoso iudicio hominū. sc̄do ex p̄trario iudicio dei et hominū ibi. **N**ā vt pauca. **P**rimo facit quod dictū est. secundo declarat p̄ se simile. ibi. **N**ō em̄ dissimile. **P**rimo dicit. **S** boeci tu inq̄es que pōt esse vlla iniquior p̄fusio. q̄ vt bonus aliquando p̄spera aliq̄n aduersa p̄tingant. i. eueniant: cū semp̄ bonis deberent p̄spera euenire. et malis p̄trarium aliq̄n p̄tingant et tata aliquando odiosa. cum semper malis deberēt odiosa euenire. dicit̄ p̄biologia.

Nun quod homines degunt. i. viuunt ea integritate. i. in
tegro iudicio mentis. vt necesse sit eos esse. p. bos q. s
ipi censuerint. i. iudicat esse tales. Atq. p. certo in hoc
de p. ungat. i. p. trariant iudicio boim. vt quos alij p.
mio alij arbitrant dignos supplicio. s. p. cedamus vt
aliquis possit discernere bonos et malos. Nunquid
ipe poterit intueri illa intima teperi. i. interiore co-
ditione et qualitate aior. velut solet dici in corporib.
quasi dicat. Ego loquor de a. s. fm q. homines p. sue-
uerunt loq. de corporib. **M**otandū q. p. p. defectuosus
iudiciū boim p. tingit q. iudicat eos esse bonos q. ma-
li sunt et e. d. uerfo. Si q. iudicant malos esse bonos.
et si illis eueniat mala putat bonis euenire mala. et
si bonis q. s. iudicat malos eueniant bona. putat ma-
lis euenire bona. Et ideo sepe putat bonos deprimi:
cū mali deprimunt iudicantes malos eē bonos. et pu-
tant malos extolli: cū boni extollunt: q. iudicat bo-
nos esse malos.

Mo. em. dissimile est miraculū. Hic p. bia declarat
hoc p. simile dicēs. Et siud miraculū non est dissimile:
imo valde simile ad p. positū nescienti alicui cur sanis
corporib. his p. ueniat dulcia his amara. etiā nesciē-
ti alicui cur q. d. a. egri adiuuant leuib. q. d. a. acerbis.
licet hoc videat mirū nesciēti. tñ medic. de hoc non
mirat: q. cognoscit modū et t. p. amētū sanitatis et egrit-
tudinis. sicut filiter licz hō ignoret qd. p. ueniat ma-
lis et bonis. tñ de. q. est scrutator cordium ista cogno-
scit vidēs q. bonis aliq. p. uenit aduersa. malis q. n.
q. p. spera. ideo sic eis distribuit et hoc ē qd. subdit ap-
plicando similitudinē ad animū dicēs. Quid. n. ali. vi-
det. i. apparet esse solus aior. q. p. bitas: qd. aliud est
egritudo aior. q. vicia. et q. s. ali. p. seruatoz est bono-
rū. et depulsoz maloz. q. de. rector et medicatoz men-
tiū. Qui cū respicit ex alta specula. p. uidēti. ipe agno-
scit qd. vnicuiq. p. ueniat. et qd. nouit p. uenire: hoc ac-
comodat. hinc. i. ex hoc qd. dictū. fit insigne miracu-
lū ordinis fatalis. i. fit illud qd. admirant homines in
ordine fatali cū sciente. i. a. deo illud gerit. i. fit qd. ig-
nantes stupeāt. i. admirant. **M**otandū q. est bona
cōpatio sanitatis et egritudinis corporalis ad medicū
et p. bitatis et viciū aior. ad deū. sicut. n. medic. cogno-
scens causas sanitatis et egritudinis: scit qd. p. ueniat
sano et egro alijs ignorantib. et mirantib. sic de. co-
gnoscens qualitatē aior. scit qd. bonis p. ueniat et qd.
malis. et vnicuiq. sibi p. uenies tribuit q. n. q. malis. p.
spera: bonis aduersa: de quo stupent ignorantes.

Motandū q. specula dicit locus altus apt. ad cir-
cūspiciēdū. et q. deus p. p. uidentia oia circūspicit. ideo similitudinarie ipa. p. uidentia dicit specula. **M**otan-
dū q. q. boies ignorant q. sunt boni et mali ignorant etiā qd. vnicuiq. cōueniat. ideo aliqua credunt p. uenire
bonis q. tñ fm iudiciū dei eis nō conueniūt: et ideo homines mirant qre de. eis nō attribuat q. vident eis at-
tribuenda. Ideo dicit p. bia ex dictis p. tingit hoc miraculū q. ignorantes stupent q. sūt a deo sciente.

Mam vt pauca. Hic p. bia o. d. it q. bonis mala et malis bona p. tingūt ex p. trario iudicio dei et boim dicens
Et ego pauca p. stringā q. humana rō valet. s. accipe de diuina. p. funditate. illud supple. declarabo. **B**oeci
de hoc supple. bonie quē tu putas esse iustissimū et seruatissimū equi. i. equitatis diuersus videt. i. aliter vide-
tur p. uidentie scienti oia. i. deo. qd. p. firmat autoritate lucani. q. describēs bellū inter pompeiū et Iulii cesarē
cū quererēt ab eo cui. cā. ess. iustior: dixit. victrix cā. dñs placuit: s. victa cathoni. An dicit victricem cām. s. iu-
lij cesaris placuisse dñs. victā. hō. causam. s. pompeii placuisse Cathoni. admonuit lucan. noster familiaris. ex
q. p. cludit ea q. s. spem boim veniūt esse p. fusionē in opinione boim: nō tñ in re dicens. Quicqd. igit. videas ge-
ri. i. fieri vel euenire. s. spem bois cāz ignorātis id in reb. est rect. ordo. s. opinionem tue ē p. uersa cōfusio. **M**o-
ta q. Catho vticens p. p. ter suā sapiam et virtutē maxime autoritatis fuerat in p. plo. Cū aut. iulius pugnaret
cōtra pompeiū. Cato iudicauit pompeiū esse iustū attribuit sibi cām victricē. Alij aut. iudicabant iulii eē iu-
stū attribuētēs sibi cāz victricē. ex q. p. q. de eodē dño mō iudicabāt dñj et boies sapiētēs q. cathonē seq. bant.

Sed sit aliqs. Hic p. bia assignat cās speciales quare bonis et malis indifferenter eueniunt nunc p. spe-
ra nunc aduersa. Scdo excusat se de ampliori p. tractiōe hōi cāz: scda ibi. Neq. n. p. bas. Primo declarat in-
tētū suū de bonis. scdo de malis ibi. Nā id q. s. Primo assignat cām qre aliq. b. bonis nō eueniūt mala. scdo q.
re aliq. eis p. tingunt mala. ibi alijs mixta. Primo o. d. it quare bonis nō p. tingant mala. scdo quare p. tingat
eis q. n. q. bona ibi. Fit aut. Primo assignat duas cās: qre bonis nō eueniāt mala. scda ibi. Est ali. Prima cā
est infirmitas animi alicuius boni cui si adueniret aduersitas ipe deteriorē. vñ dicit in lra. Sed sit. i. ponam.
q. aliqs sit ita bñ morat. i. morigerat. q. diuinū et humanū iudiciū p. sentiat de eo. forsan ipe est infirmus vi-
ribus animi non potens resistere aduersitatibus. Qui si eueniat quid. i. aliquid aduersi. forsan desinet cole-
re innocentiam. i. exercere virtutem. per quam non potuit retinere fortunā. quia imputabit sue innocentie
q. p. speritas sua recessit. quemadmodum legitur de Job. cui vxor sua improperabat. dicens: Abhuc perma-
nens in simplicitate tua benedic deo: et morere.

Nū igit ea mētis integritate hoies degūt:
vt q. s. p. bos improbosue censuerint. eos q. s.
vri existimāt eē necesse sit. Atq. in hoc ho-
minū iudicia de p. ungāt. Et quos alij p. mio
alij supplicio dignos arbitrant. S. p. cedamus
vt aliqs possit bonos malosue discer-
nere. Nū igit poterit intueri illa intēperi-
em (velut in corporib. dici solet) animoz. nō
em dissimile est miraculū nesciēti: cur sanis
corporib. his qd. d. dulcia illis hō amara p. ue-
niāt. Cur egri etiā qd. d. leui: qd. d. hō acris
us adiuuant. Ad hoc medicus q. sanitatis
ipi. atq. egritudinis modū t. p. amētūq. di-
noscit mīme mirat. Quid hō aior. aliud
sal. videt esse q. p. bitas: qd. egritudo q. vi-
cia: Quis em. ali. vel seruatoz bonoz: vel
maloz depulsoz: q. rector ac medicatoz mē-
tiū de. Qui cū ex alta p. uidentie specula re-
spicit qd. vnicuiq. p. ueniat agnoscit et qd. cō-
ueniri nouit: accommodat. Hinc iaz fit illud
fatalis ordinis insigne miraculū. cū ab sci-
ente gerit qd. stupeāt ig. rates. Naz vt pau-
ca q. valet rō hūana de diuina p. funditate
p. stringā. de hoc quē tu iustissimū et eq. ser-
uātissimū putas. oia scienti p. uidentie diuer-
sum videt. Et victricē qd. d. cām dñs victā
hō Cathoni placuisse familiaris noster lu-
canus admonuit. Hic igit q. c. q. d. citra spem
videas geri reb. qd. d. rect. ordo est. Opini-
oni hō tue p. uersa cōfusio. S. sit aliqs ita
bene morat. vt de eo diuinū iudiciū parit
humanūq. p. sentiat. s. est animi virib. infir-
mus. cui si qd. eueniat aduersi. desinet cole-
re forsitan innocentiam p. quā non potuit
retinere fortunam.

Parcit itaq; sapiēs dispensatō ei quē tē-
riorē facere possit aduersitas. ne cui nō cō-
uenit laborare patiat. Est alius cūctis vir-
tutib; absolut⁹. factusq; ac deo prim⁹. hūc
stringi q̄buslibet aduersis nephas puiden-
tia iudicat adeo vt ne corporeis q̄dē mor-
bis agitari sinat. Nā vt q̄dā me q̄ excellen-
tior ait (viri sancti corp⁹ edificauerūt vtu-
tes) Fit autē sepe vri bonis summa rez re-
genda deferat. Est exuberās retūdat im-
probitas. Alijs mixta q̄dā p̄ aīoz q̄litate
distribuit. Quosdā remordet ne longa fe-
licitate luxuriēt. Alios duris agitari vt vir-
tutes animi patie vsu atq; exercitatiōe cō-
firmēt. Alij p̄ equo metuūt q̄ ferre p̄nt.
Alij plus equo despiciunt quod ferre non
p̄nt. hos in expimētū sui tristib; ducit. Nō
nulli venerādū seculi nomen gloriose p̄cio
mortis emerūt. Quidā supplicijs in expu-
gnabiles exēplū ceteris p̄tulerūt. inuictam
malis esse virtutē. Que q̄ recte atq; dispo-
site 7 ex eoz bono q̄b; accedere vident fiant
nulla dubitatio est. Nā illud q̄ q̄ impro-
bis nunc tristia nūc optata pueniūt. ex eis-
dē ducit causis ac de tristib; q̄dē nemo mi-
rat. q̄ eos malo meritos oēs existimāt. q̄z
q̄dē supplicia. tū ceteros ab scelerib; deter-
rent. tū ipos q̄bus inuehūt emendāt. leta
vo magnū bonis argumētū loquūt. Quid
de hmoi felicitate debeāt iudicare. q̄ famu-
lari sepe improbis cernant. In qua re illō
etiā dispensari credo. q̄ forsitan alicui⁹ rā-
p̄ceps atq; importuna natura est. vt eū in
scelera poti⁹ exacerbare possit reifamiliarz
inopia. huius morbo puidētia collate pe-
cunie remedio medet. Sic fedatā p̄bris cō-

tatib; in experimentum sui. i. in recognitionē sui. vt sciant q̄d possint 7 q̄d nō possint. et nonnulli. i. aliqui. eme-
runt p̄cio mortis venerādū nomē seculi sicut martyres. Quidā in expugnabiles supplicijs p̄tulerūt ceteris
exemplū. virtutē esse inuictā a malis. que oīa q̄ recte 7 disposite fiant ex eoz bono quib; accedere vident nul-
la est dubitatio. **Notādū** q̄ quidā plus timēt q̄ timere deberent aliquā aduersitatē. de quib; d̄ in psalmo:
Repidaucrūt timore vbi nō erat timor. Talib; de⁹ immittit aduersitates q̄b; resistūt vt cognoscāt se ḡa dei
posse resistere ei q̄d timebāt. Alij autē p̄sumētes de p̄rijs virib; despiciūt tēptatiōes q̄li potētes resistere eis. il-
lis deus tēptationes immittit 7 p̄mittit eos succūbere vt cogscant q̄ fragilis sit hūana natura sine diuina gra-
tia. **Notādū** q̄z. Sic assignat causas q̄re malis q̄nq; bona q̄nq; mala p̄tingant. Et primo oñdit quare ma-
lis p̄tingant mala. scdo quare bona ibi. Leta vō. Primo dicit. Ex eisdē causis ducit. i. p̄bat. q̄ improbis nūc
pueniūt tristia. nūc optata. s̄ de tristib; que malis eueniūt nemo mirat. q̄ oīs existimāt eos. i. malos eē me-
ritos. i. dignos malo. quoz maloz supplicia ceteros deterrent. i. terrore retrabunt a sceleribus. 7 ipos malos
emendant q̄b; inuehūt supplicia. **Notādū** q̄ p̄bia innuit tres cās quare malis eueniūt mala. Prima est
quia omnes homines estimant eos dignos malo. Scdo q̄z p̄ supplicia maloz alij a malo retrabunt. Tercia
causa q̄z mali supplicijs emendant.
Leta vō magnū bonis argumētū loquunt. Sic assignat cās quare malis bona eueniāt. scdo soluit tacitaz
q̄onē siue obiectionē. ibi. Nā vt p̄bis. Primo dicit. Leta vō. i. p̄spa que malis eueniūt. loquūt. i. iudicant bo-
nis magnū argumētū. quid iudicare debeant de hmoi felicitate. quā sepe cernant famulari improbis. Ha-
bent. n. probi ex hoc certissimū argumentum q̄ illa nō est vera felicitas que malis aduenit: sed falsa receptio.
Tunc assignat primam causam quare deus malis p̄cedit bona 7 p̄sp̄ra q̄ quidē mali p̄ p̄sp̄ra p̄seruantur
a peioribus sceleribus ne fiant fures vel raptores et dicit. In qua re q̄ malis eueniant p̄sp̄ra illud credo di-
spensari. id est dispensatione ordinari. q̄ forsitan natura alicuius mali est tam p̄ceps ad malum 7 importu-
na. vt inopia rei familiaris. i. paup̄tas. possit eū exacerbare. i. puocare. in scelera. i. ad furtum vel ad rapinas
huius morbo diuina puidētia medet remedio collate pecunie. Tunc assignat secūdā cām talē q̄ ideo ma-
lis eueniūt p̄sp̄ra. vt p̄sp̄ritate emendent vitā quā timentes ne p̄pter maliciā amittāt p̄sp̄ritate. Cū dicit
Dic. i. aliquis malus. i. p̄siderans p̄scientiam suā fedatam probris. i. maculatā vicis. 7 ipe copans
b 4.

Parcit itaq; illi sapiēs dispensatō. i. puidētia dei.
que aduersitas possit facere deteriorē. ne patiat euz
laborare aduersitate cui nō puenit. **Notandū** q̄
q̄dā boni sunt ita imbecilles animi q̄ ex modica tē-
ptatione aduersitatis mutarēt. q̄d vidēs deus pat
ipsis ne eos aduersitate deiciat. Cū aplis. Fidelis
deus q̄ nō patit vos tēptari vltra id q̄d potest. s.

Est alius cūctis virtutib; absolut⁹. Sic assignat
aliā cām quare quibusdā bonis nō adueniant mala
dicens. Est ali⁹ bō absolut⁹. i. p̄fectus cūctis virtuti-
bus et sanctus 7 primus deo hūc boiem. cōtingi. id
est tangi aliq̄b; aduersis. puidētia diuina iudicat
nephas. adeo. i. iūtatū. vt nec sinat ipm agitari mor-
bis corporeis. q̄d p̄firmat auctē cuiusdā p̄bi dicens
Nā vt ait quidā p̄hs excellentior me cui⁹ auctez po-
nit in greco. que tantū sonat in latino. Corp⁹ viri sa-
cri edificauerunt virtutes supple p̄seruando ipm ab
aduersis. **Nota** q̄ secūda cām quare aliq̄b; nō adue-
niūt aduersa est excellens sanctitas ipoz. sicut. n. de⁹
excellenter malos nō tm̄ punit in futuro. s̄ etiam in
presenti. sic aliquos excellenter bonos nō tm̄ p̄miat
in futuro s̄ in presenti ab aduersitate custodit. **Mo-
tandū** quare p̄bia dicat. q̄dā excellentior me dixit. cū
null⁹ sit excellentior p̄bia. D̄. cēdū q̄ lra sic d̄z expo-
ni. Nam q̄dā p̄hs excellentior alijs p̄bis me. i. p̄ me
p̄biam dixit.

Fit autē sepe. Sic oñdit quare bonis sepe p̄tingāt
bona dicens. Fit autē. i. p̄tingit sepe vt summa reruz
regenda. i. p̄ncipat⁹ regēdi res deferat. i. p̄cedat bo-
nis. i. p̄bis. nō tm̄ p̄pter utilitates bonoz boim. sed
vt improbitas exuberans. i. abūdās maloz retūda-
tur. i. p̄p̄scat vel rep̄mat. Tūc assignat cām quare
bonis q̄nq; contingant mala dicens. Alijs. i. bonis
deus distribuit quedā mixta. i. nūc bona nūc mala p̄
qualitate aīoz. quosdam. n. bonos de⁹ remordet ad-
uersitatibus. ne luxuriēt. i. sup̄biant longa felicitate.
i. p̄sp̄ritate. Alios bonos patit agitari. i. vexari
duris. i. aduersitatib; vt virtutes animi ipoz con-
firmant vsu 7 exercitacione patie. vt patet in Job.
Alij plus equo metuūt q̄ bene ferre p̄nt. sicut Tho-
mas formidauit ingressum indie dicens. Dñe mitte
me quo vis p̄terez ad indos. Alij plus equo despi-
ciunt q̄ ferre nō p̄nt. q̄z quasi p̄sumendo despiciunt
tēptationes. quas tñ ferre nō p̄nt. Et sanct⁹ petr⁹ q̄
dixit. Et si oportuerit me mori tecuz nō te negabo q̄
ad tēptationē 7 accusationem ancille xpm negauit.
bos virosq; deus ducit. i. temptat tristib; . i. aduersi-

secum fortunam. i. prosperitatem suam. forsitan ptime-
scit. ut cuius rei. i. prosperitatis iocundus est ei usus illi-
us. fiat tristis amissio. et dū metuit amittē fortunā de-
relinquit nequā. Tūc ponit terciā causam dicens.
Alijs malis aduenit prosperitas ut incidant maiore
miseriā aduersitatis. qz sicut dictū fuit. ij. libro pfa
iij. In omni aduersitate fortune infelicissimū gen⁹
infortunij est fuisse felicem. Unde dicit in lra. qz felici-
tas indigne aucta. Alia lra bz acta. i. inducta. alios
malos pcepit auit in meritam cladē. i. in miseriam. Et
addit qz quibusdā malis pmissum est. i. cōcessus. ius
punendi. i. pās ut sit bonis cā exercitiū in virtutib⁹
z patia. z malis sit cā supplicij. **Nota** qz felicitas qd
dam pcepit in cladē aduersitatis. vñ Samaritan.
Promouet iniustos fortuna volubiles: vt qs Scādē
pcepites fec ad ima rotet. Mā quioze ruit turn tume-
facta ruina. Et grauis pulsat alta cypressus humus.
Et notandū qz boni p aduersitates in virtutib⁹ z pa-
tētia exercent. Unde idē paup benric⁹. Aspera fer-
re decet maturat aspera mentē. Et bñ matura pleni-
us vna sapit. Per nimios estus gelidas transit ad
vndas. Sicqz p oppositū dulcia querit homo.

Mam vt pbis. Hic soluit quandā obiectiōne. se-
cundo infert quandā pclusionē. ibi: Ex quo sepe. Pri-
mo dicit. Aliqs diceret. dixisti qz malis est cōcessum
ius puniēdi vt sint cā supplicij alijs malis. hoc nō vi-
det verū: qz malus nō punit malū cū sint siles. b sol-
uit pbis dicens. Sicut pbis et improbis nullum est
fedus. i. cōcordia. qz semp inuicēz contrariant. Ita
ipsi improbi nequeunt inter se puenire. Quid nū. qz
re nō esset ita. cū qz. i. quilibet mali. dissentiant a se-
metipsis vicijz discerpentibus. i. distrahentib⁹ psciē-
tiā ipoz. et sepe mali faciant. que cū gesserint. i. fece-
rint. decernant. i. iudicent. nō fuisse gerenda. i. facien-
da. **Notandū** qz intantū aliqs est bon⁹ in qz ser-
uat ordinē in vltimū finē. qz finis est summū bonū. et
qz illū finē z ordinē omīs boni seruāt. ideo omīs bo-
ni in eo qz boni sunt inuicē cōcordāt. mali autē qz hūc
ordinē nō obseruant z a semetipsis discordāt. mutuo
sibi pcordare nō possunt.

Exquo sepe summa illa. Hic infert quandā pclu-
sionē dicens. Ex quo mali puniūt malos ex hoc diui-
na puidētia. ptulit insigne miraculū. i. vt mali face-
rent malos bonos qd declarat. Mā dū quidaz mali
vident ppeti iniqua a pessimis. ipsi flagrantēs. i. ar-
dentes. odio noxiōz. i. damnoz suoz. ipsi rediere ad
frugem virtutis. i. ad vtilitatē. dūz tales student se-
esse dissimiles illis malis qs oderant. z addit qz sola
diuina vis talis est. cui mala sint bona. i. cedūt in bo-
nū. sicut cū mal⁹ facit malū bonū. vnde subdit. Cū
deus vtēdo ppetenter magis elicit effectū alicui⁹ bo-
ni. Ordo. n. fatalis cuncta plectit. vt qd decesserit
ab insignata rōne ordinis. i. mali relabat in aliū ordinē. i. boni. ne in regno puidētie dei liceat qd. i. aliquid
temeritati. i. in ordinationi. z ponit auctoritatē in greco qz tantū sonat. Fortissimus in mūdo deus oia regit.

Notandū qz bonū pueniens ex malicia improboz nō est imputandū ipis improbis. s. tm diuine virtuti qz
nouit ex malis efficere bona. z licet deus malū dirigat ad bonū sua intentione z pte. nō tm homo ideo ē ex-
tra culpā. qz illud malū agit mala intētiōne. **Notandū** qz ali⁹ est ordo naturalis. ali⁹ ordo a deo puius. Or-
do naturalis est vt deū z primū diligam⁹. Ordo puius ē tpalis rez dispositio qz fatū vocat. et lz ordinē na-
turalē sepe dimittamus aliqd plus deo diligēdo z primū odiēdo. tm ordinē puius a deo nunqz effugim⁹. qz
nunqz aliē puenit qz de⁹ puidet. z si aliqd recedit ab ordine naturali relabit in aliū. vt si aliqd est malū qz ad
miam ipm ē bonū in ppatōne ad iusticiā. ita qz in reg⁹ diuine puidētie nihil relinqz temeritati. i. inordinatōi.
Neqz em vas est boi. Hic pbis excusat se de ampliori indagatiōe causaz dicens. Neqz em est phas homi-
ni vel ingenio pphendere vel sermone explicare cūctas machinas. i. cas vel dispositiones opere diuine. i. diui-
ni operis. hoc tm sufficiat pseruisse. quod deus pditor. id est pductor oim naturaz disponat cūcta dirigens
ad bonū. Et dū ea qz ptulit. i. pdixit festinat retinere in similitudine sui. i. in bono. ipē eliminat. i. excludit. p se-
riem. i. p ordinē fatalis necessitatis. omne malū de terminis sue publice rei. i. mundi. quo fit vt mala qz credūt
abundare in terris. si spectes puidētiā disponentē nihil ppendas vsqz esse mali. Tūc inuocat Boetii ad
psolationē metricā dicens. Video te esse oneratū pondere qōnis que difficilis est. z fatigatū plixitate oratio-
nis. expectare aliquā dulcedinē carnis. Igit accipe haustū dulcedinis metricē. qz refect⁹. i. recreat⁹ firmior cō-
tendas. i. pgas in vltiora. **Notandū** qz dicit malū nusqz ēē in cōpatōne ad diuinā puidētiā. qz malū nō
est aliq natura neqz aliqua res. ois. n. natura et res appetit suā pfectionē. Cū aut appetibile habeat rōne boni
si malū esset natura z res appetens pfectionē: malū esset bonū. **Notandū** qz nullū est malū simpliciter z tota
vniuerso nemulta bona tollunt. Si. n. nō corrupet aer ignis nō pseruaret. nec vita leonis pseruaret nisi occi-
deret agnus vel asinus. neqz laudaret iusticia nec pacia si nō esset iniqtas. Ex qz qz multa in cōpatōne ad

sciam spectās z secū fortunā suaz compans
forsitan ptimecit. ne cui⁹ ei iocundus vsus ē
sit tristis amissio. Adutabit igit mores. ac
dū fortunā metuit amittere nequā dereli-
quit. Alios in cladē meritā pcepit in-
digne acta felicitas. Quibusdam pmissuz
puniēdi ius. vt exercitiū bonis z malis eēt
cā supplicij. Mā vt pbis atz improbis nul-
lū fedus est. ita ipsi inter se improbi neque-
unt puenire. Quid nū: cum a semetipsis di-
scerpentib⁹ psciāz vicijz qz dissentiant. fa-
ciantqz sepe qz cū gesserint nō fuisse gerēda
decernāt. Exqz sepe summa illa puidētia p-
tulit insigne miraculū. vt malos mali bo-
nos faceret. Mā dū iniqua sibi a pessimis
quidē ppeti vident noxiōz odio flagrantes
ad virtutis frugē rediere. Dūz se eis dissimi-
les student eē quos oderant. Sola est. n. di-
uina vis. cui mala qz bona sint cū eis ppetē-
ter vtendo alicuius boni elicit effectū. Or-
do em quidē cūcta plectit. vt qd ab signa-
ta ordinis rōne decesserit. b licet in alium
tm ordinē relabat. ne qd in regno puidētie
liceat temeritati (fortissimus in mūdo de⁹
cūcta regit cū oia secula puidet ac pspicit)
Neqz. n. phas est hoī cūctas diuine ope ma-
chinas. vel ingenio pphedere vel explicare
sermone. Hoc tm pseruisse sufficiat. qd natu-
rarū oim pditor deus. idē ad bonū dirigēs
cūcta disponat. Dūz ea qz ptulit in sui simi-
tudine retinere festinat. Adalū omne de rei
publice sue terminis p fatalis seriē necessi-
tatis eliminat. Quo fit vt qz in terris abū-
dare credūt. si disponētē puidētiā spectes
nihil vsqz mali esse ppendas. Sed video iā
dudū te z pondere qōnis oneratū. et rōnis
plixitate fatigatū. aliquā carnis expecta-
re dulcedinē. Accipe igit haustū quo refe-
ctus. firmior in vltiora ptendas.

Admetrum sextum quarti libri.
 Vis celsi iura tonantis
 Pura solers cernere mente
 Aspice summi culmina celi.

Illic iusto federe rerum
 Veterem seruant sydera pacem.
 Non sol rutilo concitus igne
 Gelidum phebés impedit axem.
 Nec que summo vertice mundi
 Flectit rapidos vrsa meatus.
 Nunq̄ occiduo lota pfundo.
 Cetera cernens sydera mergi.
 Lupit oceano tingere flamas.
 Semp vicibz temporis equis
 Vesper seras nunciat vmbzas.
 Reuehitq; diem lucifer alnum
 Sic eternos reficit cursus
 Alternus amor. sic astringeris
 Bellum discors exulat oris.
 Hec p̄cordia temperat equis
 Elementa modis. vt pugnancia
 Vicibz cedant humida siccis.
 Jungantq; fidem frigoza flamis.
 Pendulus ignis surgat in altum
 Terreq; graues pondere sidant.
 Hisdem causis vere tepenti
 Spirat florifer annus odores.
 Estas terrerem feruida siccit.
 Remeat pomis grauis autumnus.
 Hyemem defluus irrigat imber.
 Hec temperies a lit ac profert
 Quicquid vitam spirat in orbe.
 Eadem rapiens condit 7 aufert
 Obitu mergens orta supremo.
 Sedet interea conditor altus.
 Rerumq; regens flectit habens.
 Rex 7 dominus: fons 7 origo.
 Lex 7 sapiens arbiter equi.
 Et que cum motu concitat ire
 Sistit retrahens: ac vaga firmat.

vn̄ totalit̄ aliud corrumpat. et hec p̄cordia facit vt pendul' ignis surgat in altū. i. moueat sursum. et terre graues pondere sidant. i. deorsus resideant. Tūc p̄mendat regimen dei circa tpa dicens. Hisdē causis. i. similib' causis p̄ diuinā p̄uidentiā ordinatis ann' florifer. i. in q̄ abundat flores. spirat odores ip̄o vere. i. tpe ver'. tepente. i. incalescente. estas feruida siccit. i. maturat. cerere. i. fruges. Autumn' remeat. i. reuertit'. grauis. i. onerosus. pomis imber defluus irrigat biemē. Tūc p̄mendat regimen dei circa generabilia 7 corruptibilia dicens: Hec temperies. i. t̄pata dispositio. p̄uidētie diuine. alit 7 pfert q̄cqd in orbe spirat vitā. i. q̄cqd viuit. 7 eadē tēperies rapiens ea q̄ fecit. condit. i. abscondit. 7 aufert. i. ab esse. mergens orta. i. p̄ducta. supremo obitu. vltima morte. **M**otandū h̄m p̄metatorē. viij. phisi. Primū antiquū nihil facit sine sc̄do antiq̄. i. celo. q̄ p̄ma cā generatione 7 corruptioez elemētoz 7 oim in mūdo 7 tēpoz distinctioez opat mediātib' corpib' celestib'. vn̄ in li. de pomo aresto. scribit'. q̄ creator oim sua sapia p̄pauit speras. 7 in qlibet spera stellas lucidas. 7 dedit ip̄is virtutē dñandi in hoc mūdo faciēdi bonū 7 malū mortē 7 vitā. 7 incedūt stelle h̄m virtutē ip̄is a creatore data. h̄m desiderii 7 volūtate ei' in ascēdēdo 7 descēdēdo. nūc de oriēte ad occidēs. nūc de occidēte ad oriēs sine d̄dictione. et oim stelle sunt sicut h̄m dño obediētes. 7 cursus 7 motus earū nō est a seip̄is nec virtute earz. s̄ est creator qui facit eas moueri.

Sedet interea p̄ditor altus. Hic p̄mendat p̄uidētiā diuinā ex pte dei regentis dicēs. Interea dū res sic gerunt. alt' conditor. i. summ' creator rez de'. sedet. i. in se immutabiliter manet regēs oia. flectit. i. moderat'. habet vas rez. i. frena. exns rex p̄ sapiam gubernationis. dñs p̄ potētiā creationis. Fons ois bonitatis. 7 origo oim 7 ip̄e a nullo. lex oia ligans. 7 sapiens arbiter. i. iudex. eq̄. i. equitatis oibus retribuens h̄m iusticiam. que. s̄. lex oia regens. cōcitāt. i. excitāt entia. ire. i. p̄cedere ad esse. motu. i. p̄ motū. et sistit. i. p̄manere facit ad tps in esse retrahens oia ad nō esse. et ip̄e firmat p̄ gratiam. vaga. i. instabilia p̄ naturā.

nos sunt mala q̄ in p̄patione ad diuinā p̄uidētiā oia disponētē h̄m q̄ melius p̄petūt vniuerso bona sūt.

Admetrum sextū quarti libri.

S vis celsi iura tonantis. Istud ē sextū metrum hui' quarti: qd̄ h̄m q̄sdam dicit adoniciā. h̄m q̄sdaz archiloycū. ab inuētoze thetrage. trū. Dactylicū a pede p̄dñante. In q̄ metrop̄hia cōmendat diuinā p̄uidētiā in dispositione rez. et primo ex pte rez q̄ diuina dispositione regūt. sc̄do ex pte dei regentis ibi. Sedet interea. Primo p̄mendat diuinā p̄uidētiā in regimine corpoz celestiu. sc̄do in regimine elemento. tercio in regimie tēpoz. q̄to in regimine generabiliū 7 corruptibiliū. sc̄da ibi: Hec p̄cordia. tercia ibi. Hic de causis. q̄ta ibi. Hec tēpies. Primo dicit. Si tu solers. i. sapiens vis pura mente cernere iura. i. regimina quib' mūd' regit'. celsi tonantis. i. dei. aspice culmina. i. altitudines summi celi. Illic sydera seruant veterē pacē. i. antiquam p̄cordiā quā eis diuina p̄uidētiā indicit iusto federe. qz sol p̄citus. i. p̄mot'. rutilo igne. i. calore. nō impedit geliduz axem phebés. i. lune. nec vrsa q̄ flectit rapidos meatus. i. mot' circa polū septētrionālē. nūq̄ lota occiduo pfundo. i. mari occidētali. cupit tingere. i. mergere. flamas oceano. i. mari. cernens cetera sydera mergi in mare. 7 loq̄tur more vulgari: credit. n. vulgus stellas q̄ occidūt descendere in mare. 7 vesp. i. ven' semp eq̄s vicib' t̄pis nūciat seras vmbzas noctis. et eadē ven' exns lucifer reuehit diē almi. i. darū. Sic altern' amor. pueniēs ex diuina p̄uidētiā. reficit eternos cursus syderū. sic. i. p̄ talē mutuā p̄cordiā. belluz discors exulat. i. expellit'. ab oris astringeris. i. a regionib' celestibus q̄ gerūt astra.

Motandū de hac dictione solers q̄ h̄m Isidor' interpretat quasi sollicitus in arte vel vtilis 7 sic d̄z scribi p̄ duplex. ll. Sed h̄m buguitionē d̄z a solon qd̄ est totū vel multū. et ars. tis. q̄si tot' vel mult' in arte. 7 sic d̄z scribi p̄ simplex. l. **M**otandū q̄ de' magis tenoiat tonans a tēpestate tonandi. q̄ ab alia tēpestate. qz maior terroz p̄ eā incutit' mentib' hoim q̄ p̄ aliā. Unde p̄ tēpestatē tonandi hoies magis inducunt ad recogitandā diuinā potētiā. **M**otanduz q̄ vrsa habens septē stellas circa polū septētrionālē mota. nūq̄ occidit s̄ sp̄ nob̄ appet. h̄ alie stelle nobis oriāt 7 occidant. de venere aut̄ q̄ de nocte sequitur solē et de mane lucifer dicta p̄cedit solē: visum fuit in primo libro metro sc̄do.

Hec p̄cordia tpat eq̄s. Hic p̄bia p̄mendat regimen diuine p̄uidētie in elemētis dicēs. Hec cōcordia pueniēs ex diuina p̄uidētiā. tēmpat elemēta eq̄s modis. vt humida elementa pugnancia. i. p̄traria cedāt. siccis vicib'. i. viceversa. ita q̄ q̄q; p̄ualeāt humida. 7 q̄q; sicca. 7 q̄ frigoza. i. elemēta frigida. iungant fidē. i. p̄cordiā. flamis. i. calidis elemētis. ne

Nam nisi de reuocans rectos itus. i. rectus p gres-
sum. q̄ ē ab esse ad nō esse. cogitat. i. reducat entia in
flexos orbes. i. in q̄sdā circulations. ea q̄ stabilis or-
do diuie. puidētie p̄tinet. ip̄a dissepta. i. sepata. a suo
fonte. i. a suo principio qd̄ est de⁹. fatiscat. i. deficiat ⁊
ad nihilū deueniēt. Hic fons ē cōis amor cōctis enti-
bus. et cūcta repetūt. i. appetūt. teneri. i. p̄seruari. si-
ne boni. i. p̄ fine boni. qz res aliter nō queat durare. i.
in esse p̄petuari. nisi p̄uerso amore. restuat. i. redeant
cause. i. ad causas p̄mā q̄ dedit eis eē p̄ creationē.

Notandū q̄ entia regunt a deo p̄ quādā circula-
tionē fm̄ quaz quodāmodo p̄petuant in esse. verbū
gr̄a. Deus sic disposuit res vt ex semine proueniat
berba. et eōuerso ex berba p̄ducāt semē. sic in gene-
ratione elementoz sit qd̄ā circūl⁹. vñ ex aere genera-
tur ignis. et iterū ex igne aer. Itē in creaturis rōnali-
bus q̄ p̄grediūt a deo p̄ductionē nature. sit iterū re-
flexio ad ip̄m deū p̄ reductionē gr̄e. vt sic nihil p̄ma-
neat in rebus ens ⁊ p̄fectū nisi quandā circula-
tionē. et hoc innuit p̄bia in l̄ra. **N**otandū q̄ finis ad
quē oia naturali appetitu. tendūt est ip̄m summū bo-
nū qd̄ est deus. hūc finē p̄sequūt rōnales creature p̄
opationē intellectus ⁊ volūtatis. Sed irrōnales cre-
ature p̄sequunt ip̄m soluz p̄ hoc q̄ ip̄m rēp̄sentāt p̄
quandā p̄ticipationē essendi. et idco eodē appetitu
naturali quo aliqd̄ appetit suū eē. eodē appetitu tē-
dit in suū vltimū finē. et hoc innuit in l̄ra cum dicit.
Hic est cūctis cōmunis amor.

Prosa septima quarti libri

Am ne igit̄ vides. Ista est septima ⁊ vltima
prosa hui⁹ quarti in qua p̄bia dēducit quādā
cōclusionē ex p̄missis. Et p̄mo facit hoc. scdo
subiūgit quādā exhortationē: scda ibi. Quare inq̄t.
Primo ponit cōclusionē intentā. scdo compat eā ad
opinionē vulgi. scda ibi. Sz eā. Prmo dicit. Vides
ne iam o Boeti qd̄ p̄sequitur bec omia q̄ dixim⁹. dicit
Boetius. Quid inq̄t. et p̄bia. Omnē fortunā p̄sus
esse bonā dicit boetius. et q̄ inq̄t. i. quōd hoc pōt fieri
Lui p̄bia. Attende inq̄t. Cū ois fortuna siue iocūda
siue aspa. dēferat cā remunerādi vel exercēdi bonos
vel cā puniēdi vel corrigēdi improbos p̄. q̄ omnis
fortuna est bona quā vel p̄stat eē iustā sicut illa q̄ pu-
nit malos. ⁊ p̄miat bonos. vñ p̄stat eē vtilē. sicut q̄ ex-
ercet bonos ⁊ corrigat malos dicit Boeti⁹ nimis. i. val-
de vera est rō. et si puidētiā quā paulante docuisti. ⁊
fatū p̄siderē. tūc hūa est nixa. i. firmata firmis virib⁹.
id est rōnibus. **N**otandū q̄ ex quo fm̄ diuinā pui-
dentiā bonis ⁊ malis nūc p̄sp̄ra nūc aduersa eueni-
unt bonis p̄pter remuneratiōē p̄sp̄ra ⁊ p̄pter exer-
citationē in virtutibus aduersa. p̄ q̄ p̄sp̄ra fortu-
na remunerans ⁊ aduersa exercitans est bona. Itēz
cū p̄sp̄ra fortuna malos emēdet vt visum est prius
⁊ aduersa ip̄os corrigat ⁊ iuste puniat p̄ ip̄am etiāz
esse bonam.

Sed eā si placet. Hic p̄pat hanc cōclusionē ad op̄tionē vulgi oñdens eaz vulgo esse inopinabile. ⁊ inq̄rit
qd̄ vulgus sentiat de qualibet fortuna. scdo ex opinōe vulgi p̄cludit qd̄dā p̄trariū ip̄i vulgo ibi. Vide igit̄. di-
cit q̄. O p̄bia si placet eā opinionē q̄ ois fortuna sit bona. numeremus inter eas opinionones q̄ paulante po-
suisti inopinabiles. dicit p̄bia. qd̄. i. p̄pter qd̄. Boetius dicit. qz cōis fm̄o hoim vsurpat istud. i. in vsum capit
quorūndā fortunā eē malā. quorūndā bonā. ⁊ dicit p̄bia. Vis ne o Boeti accedam⁹ paulisp̄ sermonib⁹ vulgi.
ne nimū videamur recessisse a cōi vsu hoim. dicit Boeti⁹. vt placet. ⁊ p̄bia. nōne censēs bonū qd̄ p̄dest. dicit
boetius. ita est. ⁊ p̄bia. fortuna que aut exercet aut corrigat p̄dest. dicit boeti⁹. fateor inq̄t. Ideo p̄cludit p̄bia
Ois fortuna bona est q̄ exercet et corrigat. dicit Boeti⁹. Quid ni. i. q̄re nō. Et addit p̄bia. Hec fortuna q̄ ex-
ercet est eoz hoim. q̄ positi in virtute gerūt bellū p̄tra aspa. sed fortuna que corrigat est eoz hoim q̄ declinat
a vicij arripiūt iter virtutis. Dicit boeti⁹. Negare nequeo. Querit p̄bia. Quid est de fortuna iocūda: q̄
tribuit bonis in premiū. nūqd̄ vulgus dēcernit. i. iudicat eā esse malā. dicit boeti⁹. Nequaquē: s̄ censet. i. iudi-
cat eā esse optimā sicut est. Querit vltcrius p̄bia: Quid est de reliqua fortuna que punit. q̄ cū sit aspa ⁊ coer-
ceat malos iusto supplicio. nūqd̄ ip̄s. i. vulg⁹ putat eā eē bonā. dicit Boeti⁹. Immo iudicat eā eē miserrimā
oim que excogitari p̄nt. **N**otandū q̄ ois fortuna vel est ad exercēdi bonos ⁊ corrigēdi malos hoies. vel
est ad remunerandū bonos ⁊ puniēdi malos. Fortuna q̄ est ad exercēdi bonos ⁊ ad corrigēdi malos
homines vtraq̄ est bona. etiam fm̄ opinionē vulgi. qd̄ p̄bat p̄bia. Illud qd̄ p̄bat est bonū. sed fortuna que
exercet bonos hoies p̄dest bonis. et q̄ corrigat malos p̄dest malis. s̄ vtraq̄ est bona. Fortuna aut̄ que exer-
cet est bonozū q̄ gerunt bellū cōtra vicia. Fortuna q̄ corrigat est malozū q̄ declinat ad virtutes. Fortuna aut̄
que remunerat bonos. bona est etiam fm̄ vulgares. sed que punit malos oim pessimā est fm̄ vulgares. ⁊ hāc
opinionē vulgi de vtraq̄ fortuna p̄bilosophia tangit in l̄ra.

Nam nisi rectos reuocans itus.
Flexos iterum cogat in orbes.
Que nūc stabilis cōtinet ordo.
Dissepta suo fonte fatiscant.
Hic est cūctis cōmunis amor.
Repetūtq̄ boni sine teneri.
Quia nō aliter durare queant.
Nisi conuerso rursus amore
Refluant cause que dedit esse.

Prosa septima libri quarti
Am ne igit̄ vides qd̄ hec oia q̄ dixi-
mus p̄sequat. **B.** Quid nā inquā:
P. Omnē inq̄t bonā p̄sus esse for-
tunā. **B.** Et q̄ inq̄ fieri pōt: **P.** Attēde in-
quit cū ois fortuna vel iocūda vel aspera.
tū remunerādi exercē diue bonos. tum puni-
endi corrigēdiq̄ improbos cā dēferat. om-
nis bona quā vel iustā p̄stat eē vel vtilē. **B.**
Nimis qd̄ ē inq̄ vera rō. Et si quā paulo-
ante docuisti puidētiā fatūue p̄siderē. fir-
mis virib⁹ nixa snia. Sed eā si placet inter
eas q̄s inopinabiles paulante posuisti nūe
remus. **P.** Et qd̄ inq̄t: **B.** Quia id hoim
fm̄o cōis vsurpat. ⁊ qd̄ crebro quōdā ma-
lā eē fortunā. **P.** Vis ne inq̄t igit̄ paulisp̄
vulgi fm̄onib⁹ accedam⁹. Ne nimū velut
ab hūanitatē vsu recessisse videamur. **B.**
Et placet inq̄. **P.** Mōne igit̄ bonū censēs
eē qd̄ p̄dest. **B.** ita est inq̄. **P.** Que vo aut
exercz aut corriget: p̄dest. **B.** Fateor inq̄.
P. Bona igit̄. **B.** Quid ni: **P.** Sz bec eo-
rū est. q̄ vel in virtute positi p̄tra aspa bel-
lū gerūt. vel a vicij declinatēs virtutis it̄
arripiūt. **B.** Negare inq̄ nequeo. **P.** Quid
vo iocūda q̄ in premiū tribuit bonis. Num
vulg⁹ malā eē dēcernit. **B.** Nequaquē. Cle-
rū vti est ita q̄ esse optimā cēset. **P.** Quid
reliq̄ q̄ cū sit aspa et iusto supplicio malos
cohercet. Nū bonā p̄s putat. **B.** Immo
omniū inquaz que excogitari possunt iudi-
cat esse miserrimam.

Vide igitur. Hic phia ex concessis a vulgo concludit quoddam inopinabile et contrarium vulgo. scilicet malam esse fortunam tamen malorum. cum tamen opinetur vulgus ut plurimum malam fortunam euenire bonis et dicit. Vide ne nos sequentes opinionem populi. id est vulgi. fecerimus. id est conclusimus. quoddam valde inopinabile apud vulgum. Quid inquit dicit Boetius. et phia. Ex his. n. quae concessa sunt secundum opinionem vulgi. vel in profectu vel in adeptione virtutis. omnem fortunam improbitate omnem fortunam esse pessimam. et dicit Boetius.

P. Vide igitur ne opinionem populi sequentes quoddam inopinabile valde fecerimus. **B.** Quid inquit. **P.** Ex his. n. ait quae concessa sunt euenit eorum quod dicitur quod sunt vel in possessione vel in profectu. vel in adeptione virtutis omnem quecumque sit bona in improbitate et non manentibus omnem pessimam esse fortunam. **B.** Hoc inquit verum est. tamen si nemo audeat profiteri. **P.** Quare inquit ita vir sapiens moleste ferre non debet: quatenus in fortune certamine adducatur: ut virum fortem non decet indignari quatenus increpuit bellum tumultum: utriusque enim huic quod dicitur glorie propagande. illi vero confirmare sapientie difficultas ipsa materia est. Ex quo etiam virtus vocatur. quod suis viribus nitens non superat aduersis. Neque enim vos in pectore positi ut uti diffluere delicias. et emarcescere voluptate venistis plures cum omni fortuna nimis acre consertis. Ne vos autem tristis opprimat: aut iocunda corrumpat firmis mediis viribus occupate. Quicquid autem infra subsistit: aut ultra progreditur huius et preceptum felicitatis. Non huius premium laboris: in vestra est enim situm manu quales vobis fortunam formare malitis. Dis enim qui videtur aspera: nisi autem exercet: aut corrigit: punit.

Adetrum septimum quarti libri.

Bella bis quinque operatus annis.
 Ultor atrides. frugie ruinis.
 Fratris amissos thalamos piavit
 Ille dum graue dare vela classi
 Optat et ventos redemit cruore
 Exiit patrem miserumque tristis
 Federat nate iugulum sacerdos

est qui contra difformes insultus fortune unanimi mentis constantia militat. **Notandum** quod virtus consistit in medio inter duo vicia extrema ad quorum unum impellit prospera fortuna ad aliud aduersa. verbigra. Aduersitas impellit ad desperationem et timiditatem. prosperitas autem ad presumptionem et audaciam. inter que consistit mediis virtutis. cuius excessus vel defectus est viciosus. et hoc innuit phia in ista. **Nota** quod in potestate hominis est facere fortunam sibi qualem vult. scilicet bonam vel malam quod declarat phia in aduersa fortuna. quod si eam accipimus bono animo per exercitum et correctionem ipsa est bona. Si autem eam toleramus malo animo etiam per penam ipsa mala est.

Adetrum septimum quarti libri.

Bella bis quinque. Hic incipit septimum et ultimum metrum huius quarti quod dicitur saphicum ab inuente trochaicum a pede predominantem: in quo phia confirmat suam exhortationem exemplo virorum fortium qui speretis voluntatibus magnos subierunt labores spe laudis et glorie: et primo ponit plura exempla. secundo hortatur nos ad imitationem eorum. ibi. **Trenue fortes.** Prima pars posset diuidi in tot partes quot exempla ponit quae patebunt. Primum exemplum est tale. Paris filius priami regis troyano in greciam profectus rapuit uxorem belenaz Menelai: et duxit eam in frigiā regionem. Menelaus autem questus fratri suo agamēnoni hoc factum. Menelaon quocumque principibus grecorum transfretauit in frigiā et obsedit troyā. x. annis. quam tandem destruxit et maioribus interfectis populum captiuauit. Cum autem agamēnon proficisceret versus troyā deuenit in quadam insula ubi factus est ei vetus contrarium. et requisit vates quod esset faciendum. qui dixerunt quod non haberet ventum prosperum nisi placaret diuina sacrificando ei suam filiam. Cui licet hoc videretur durum propter pietatem paternam. tamen suadente vlixe spe laudis et glorie super victoria obtinenda pensit ut eam immolaret. qui factus obtinuit ventum prosperum ad voluntatem. dicitur in ista. **Atrides.** id est agamēnon atride filius existens. ultor operatus bella bis quinque. id est decem annis. piavit. id est purgauit. vlciscendo amissos thalamos. id est uxorem preteritam in thalamo frugie menelai. ruinis. id est destructionibus. frugie. id est troye. que sita fuit in frigia. dum ille agamēnon optat dare. id est exponere vela graue classi. id est nauis grecali. et duos redimit vetos cruore filie sue. ipse exiit. id est deposuit. patrem. id est pietate patris et sacerdos tristis exis. federat. id est federe sacrificat. miserum iugulum. id est collum vel guttur. nate. id est filie agamēnonis. **Phia.** n. huiusmodi iugulum est idem quod guttur vel gutturis incisio.

terum in veritate. quod in reueritate omnis fortuna bona est tam bonorum quam malorum ut probasti. **Notandum** quod omnis fortuna bona vel est remunerans: vel exercens. vel corrigens. Fortuna remunerans est eorum qui sunt in possessione virtutis. Fortuna exercens est eorum qui sunt in profectu virtutis. Fortuna corrigens est eorum qui incipiunt esse virtuosus. Ex quo relinquitur quod eorum qui permanent in malicia sit fortuna pessima et hoc verum est secundum opinionem vulgares. **Nota** quod quilibet fortuna potest dupliciter considerari. Uno modo in operatione ad causam vlem que omnia regit et disponit ordinando singula in fine eis que nient. sic omnis fortuna bona est ut probatum est. Vel potest considerari fortuna ad istum cui euenit. et sic solum illa dicitur bona que aliquod bonum profert illi cui aduenit: et illa mala quod nihil boni profert.

Quare inquit ita. Hic phia facit quandam exhortationem dicens. Ex quo omnis fortuna est bona sapiens vir non debet moleste ferre. quoties adducatur in certamine fortune. id est cum fortuna. et non decet fortem virum indignari. id est turbari quoties increpuit. id est insonuit. bellum tumultus. id est strepitus. **Nota** ipsa difficultas bellandi et resistendi fortune est unicuique viro forti et virtuoso materia. id est causa glorie propagande. exercitium enim bellum est causa glorie viro forti. Illi vero. id est viro virtuoso resistentia fortune est materia. id est causa confirmande sapientie. id est virtutis. Ex quo. id est ex quo victoria talis difficultas virtus vocatur. dicitur enim virtus eo quod suis viribus nitens non superat aduersis: et subdit: Neque enim vos positi in profectu. id est in via virtutis. venistis in mundum diffluere delicias. et emarcescere voluptate. prelium nimis acre censeritis. id est iudicabitis fieri cum omni fortuna. ne tristis fortuna opprimat efficiendo in desperationem. aut iocunda corrumpit alluciendo ad voluptatem. occupate. id est tenete firmis mediis virtutis firmis viribus. quod quicquid infra subsistit a medio virtutis deficiendo. aut ultra progreditur medium virtutis excedendo illud habet preceptum felicitatis. id est virtutis. et non habet premium laboris. et in vestra manu. id est potestate situs est. quales virtutem vobis malitis. id est magis velitis formare. scilicet bonam vel malam. Dis enim fortuna qui videtur aspera. aut exercet bonos et punit malos et sic bona est.

Notandum quod phia hortatur sapientem ad magnanimitatem cum dicit. Sapiens non debet moleste ferre fortunam. **Nota** secundum aristotem in ethicis. Sapiens bene scit ferre fortunas. quod habet se sine vitupio sicut tetragonum. Corpus enim tetragonum quocumque punctum firmum stat. et magnanimum

Fleuit amissos ithacus sodales. **H**ic p̄bia ponit sc̄dm̄ exemplū in q̄ declarat fortia acta ip̄ius v̄lixis. intēdēs talē fabulā. **O**lixes rediēs de bello traiano: decē annis errauit in mari sustinens multa aduersa. tandē casualiter venit ad antrum poliphemi q̄ erat maximus gigas habens vnicū oculū in fronte. q̄ so- cios v̄lixis occidit ⁊ vorauit. sup̄ q̄ v̄lixes cōtristat⁹ sustinuit vsq; p̄dictus gigas cibo repletus obdormi- ret. q̄ tormiētē oculū quē in fronte habuit eruit. qui euigilans furibundus quesuit v̄lixem: s̄ excecato eū inuenire nō potuit. **D**icit ḡ in l̄ra. **I**thacus. i. v̄lixes ab ithaca regione. vel ab auo suo ithaco sic dicitur. il- le fleuit. i. defleuit amissos sodales q̄s ferus poliphe- mus recubās. i. morās in vasto antro. i. magno. mer- sit immani aluo. i. magno ventre. s̄ tñ v̄lixes furibū- dus rependit. i. restituit. gaudiū mestis lachrymis. i. suis tristitijs. ore. i. facie poliphemo ceco. i. excecato

Hercule duri ⁊c. **H**ic ponit aliud exemplū in q̄ de- scribit acta herculis ⁊ labores eius q̄b⁹ fingit meru- isse celū dicēs. **D**uri labores assumpti. celebrāt. i. ce- lebzē reddūt herculem. **C**ui⁹ ponit p̄mū laborē. s̄. to- nationē centhauroz dicēs. **I**ste hercules domuit cē- thauros sup̄bos q̄ eū p̄tempserūt. **A**bi notandū q̄ centhauri mōstra quedā dicta sunt ex medietate boies ⁊ ex medietate thauri. quos p̄ete fingūt geni- tos ex semine Trionis q̄ piccit in nubem. q̄ Juno circumdederat se fugiēs a facie eius volentis cū ea cō- cubere. hos centhauros hercules domuit. **C**ū. n. cō- uenissent ad ludū palestine in monte foloz. **H**ercu- les p̄gressus cū eis ip̄os vsq; ad effusionē sanguinis p̄stravit.

Abstulit seuo spoliū. **H**ic ponit sc̄dm̄ laborem herculis dicēs. **H**ercules abstulit spoliū. i. pelles se- uo leoni. **A**bi notandū q̄ in silua **M**enica fuit q̄- dam leo crudelissim⁹ q̄ boies totius regionis inua- sit quem aggressus hercules p̄ liberationē patrie ip̄m interemit ⁊ excoziās ip̄m pellē p̄ spolio abstulit.

Fixit ⁊ certis volucres sagittis. **H**ic ponit terciū laborē dicēs. **H**ercules fixit volucres. i. arpias. cer- tis sagittis. **A**bi notādū q̄ rex finius filios suos excecavit q̄ nouercā suā de stupro accusauerāt p̄pter quod inuidia deoz ipse est excecato et apposite sunt ei arpie. i. volucres virginei vultus. rapiētes cibū de mensa ei⁹ quas hercules sagittis suis fixit ⁊ fugauit.

Poma cernenti rapuit draconi. **H**ic tāgit quartū laborē dicēs. **H**ercules rapuit poma draconi cernenti. i. custodienti illa rapuit aureo metallo. i. cū claua aurea. **H**ercules in q̄ factus grauior. i. fortior leua. i. manu.

Abi notandū q̄ septē fuerūt filie atblantis habētes ortū aureū cū pomis aureis que draco custodiebat. **H**ercules aut̄ supueniens draconi poma aurea abstulit.

Cerberū traxit triplici cathena. **H**ic ponit quintū laborē dicēs. **H**ercules cerberū. i. canē infernalē traxit ab iseris triplici cathena. **A**bi notādū q̄ pirritane⁹ volēs sibi desposare reginā iserni. **H**erculē ⁊ theseū ⁊ ali- os viros fortes assūpsit. q̄b⁹ veniētib⁹ ad isernū cerber⁹ ianitor inferni ip̄os latratu suo ipediuit. **H**ercules at̄ ip̄m trib⁹ cathenis vinxit. vel fm̄ alios ip̄m traxit de inferno triplici cathena. qz d̄z h̄ie tria capita canina tri- plici cathena vincta. **V**ictor immitē. **H**ic ponit sextū laborē dicēs. **V**ictor. s̄. hercules fert̄ posuisse imi- tē d̄m̄. s̄. dyomedē. in pabulū seuis q̄dr̄gis. i. eq̄s q̄drigā trahentib⁹. **A**bi notādū q̄ dyomedes fuit rex tra- cie: q̄ eq̄s suos pauit h̄ana carne. quē hercules infectū dedit suis p̄ris equis deuorādū. **H**ydra cōbu- sto perit. **H**ic ponit septimū laborē dicēs. **H**ydra. i. serpēs perit⁹ obusto veneno suo. **A**bi notādū q̄ in ler- na palude fuit q̄dā serpēs h̄ns plura capita quoz vno p̄ciso succrescebāt tria. quē hercules aggressus sagit- tādo cū nō videret se p̄ficere collecta p̄genie lignoz ip̄m obussit. **F**ronte turbat⁹. **H**ic ponit octauū la- borē herculis. **A**bi sciēdū q̄ cū hercules vellet deducere filiā cuiusdā regis q̄ dicebat̄ deiamira flui⁹ acbe- lous quē debebat transire mutauit se in diuersas formas pugnādo p̄ herculē. cū aut̄ vltimo mutass̄ se in spe- ciē thauri. **H**ercules ip̄o delecto abstulit sibi vnū cornū. q̄ sacrificauit copie. i. de fortie. p̄pter qd̄ achelous v̄recūdia p̄fusus fugit ⁊ in aq̄s latuit. vñ dicit in l̄ra: **A**chelous amnis. i. ille flui⁹ fronte turbat⁹ p̄ ablatio- nē cornū. ip̄e demersit in ripis ora pudibūda qz latuit p̄ pudore in ripis. **S**trauit antheū li. are. **H**ic ponit nonū laborē dicēs. **H**ercules strauit. i. occidit antheū illū gigatē barenis libie. i. barenis libie regionis. **A**bi notandū q̄ anthe⁹ erat gigas de terra p̄genitus cui⁹ erat talis virtus. q̄ si aliqñ ex fatigatione debilitaret ta- ctu terre: statim recupabat vires. **Q**ui cū exerceret magnā tyrannidē in libia aduenit hercules ⁊ p̄gressus cū eo diū sil̄luctabant. **C**ū aut̄ anthe⁹ sentiret se debilitari sponte cecidit in terraz. et sic resumpsit vires qd̄ her- cules cogscēs ip̄m a terra eleuauit ⁊ supra pectus suū ip̄m tenēdo op̄ssit q̄sq; sp̄m exalaret. **L**acus euandri satiauit iras. **H**ic ponit decimū laborē. **A**bi notādū q̄ cac⁹ fuit mōstrū euomēs ignē p̄ os e⁹ p̄ fuit fulcan⁹ manebat aut̄ cac⁹ in mōte auētino spoliās ⁊ occidēs boies ⁊ furto plurimū insistēs. cū aut̄ hercules veniret de byspania ducēs secū multos boues. **L**acus q̄sdā boues herculis furabat̄ et traxit eos in antrū suū retroz- sum p̄ caudas ne furtū pateret. cū aut̄ hercules q̄rēt boues p̄ mugitū vni⁹ bouis puenit ad antrū caci. q̄ extra- cto ip̄m infecto e⁹ morte placata ē ira euandri. quē idē cac⁹ multū offēderat. vñ dicit: **L**acus sup̄le morte sua quā passus ē ab hercule. satiauit. i. p̄scuit iras euandri quē cac⁹ multū offēderat. **Q**uosq; p̄ssur⁹. **H**ic ponit. xj. laborē herculi. **A**bi notādū q̄ in archadia erat q̄dā aper deuastrans totā regionē quē cūz hercules agitaret. aper sibi insultās būeros herculis spuma macu lauit. quē aprum tandē interfecit. **A**nde dicit. **S**etiger. i. ap- gerēs setas. notauit. i. maculauit būeros herculis. s̄. spuma vel salua. q̄s būeros alt⁹ orbis foret. i. erat p̄ssur⁹

Fleuit amissos ithacus sodales.
Quos ferus vasto recubans in antro.
Abersit immani poliphemus aluo.
Sed tamen ceco furibundus ore
Saudiū mestis lachrymis rependit.
Herculem duri celebrant labores.
Ille centhauros domuit sup̄bos.
Abstulit seuo spoliū leoni.
Fixit ⁊ certis volucres sagittis.
Poma cernenti rapuit draconi.
Aureo leua grauior metallo.
Cerber⁹ traxit triplici cathena.
Victor immitem posuisse fert̄.
Pabulū seuis dominum quadrigis.
Hydra cōbusto perit veneno.
Fronte turbatus achelous amnis.
Ora demersit pudibunda ripis.
Strauit antheū libicis barenis.
Lacus euandri satiauit iras.
Quosq; pressurus foret alt⁹ orbis.
Setiger spumis humeros notauit.
Ultimus celum labor iure flexo
Sustulit collo. preciumq; rursus
Ultimi celū meruit laboris.
Ite nunc fortes vbi celsa magni.
Bucit exempli via. cur inertes
Terga nudatis. sup̄ata tellus.
Sydera donat.

Finit liber quartus.

Liber Quintus

quia ut statim patebit. Hercules bumeris suis celum sustulit.

Altim⁹ celum labor inreflexo. Hic poit duodecimū z vltimū laborē ei⁹. **A**bi notādū q^d atlas fingit fuisse qdā gigas supportas celū hūeris suis. Hic fatigat⁹ rogauit herculē vt celū supportaret quōq; ipse respiraret: qd z hercules fecit z p hoc celū meruit. **A**n dicit. **A**ltim⁹ labor herculis fuit q^d sustulit. i. supportauit celū collo inreflexo. i. inclinato: z rursus meruit celū tāq; p cū vltimi sui laboris.

Ite nūc fortes vbi celsa magni. Hic hortat⁹ pbia ad p dīctor⁹ fortū viroz. d. **I**te nūc fortes resistētes aduer

sitatibus ite illic vbi ducit via celsa. i. ardua magni herculis q^d ē via stutū z via magni exēpli ad aggrediendū fortia: z tūc inuehit⁹ p tardos z viciosos. d. **C**ur vos inertes. i. boies sine arte: sic boies desidio si. cur nudatis terga. i. dōsa vestra fugiēdo labores z aduersa. nā tellus. i. terrena p cupiscētia supata donat homini sydera. i. celū. qz supata terrena cōcupiscētia efficit hō dign⁹ celo qd ē lo⁹ deoz z spirituz. **M**ā fm Aristotele pmo celi z mūdi. **D**ēs enī locū q^d sursum ē deo attribuit z barbari z greci quicūq; putāt deos esse. de quo loco dicit Plato in fedrone. **A**ri speculatiui viuētes fm vitā contēplatiuā. celestes sedes recipiūt in quib⁹ felicitate deoz potiunt: qua fecilitate nos faciat pnceps ihs xps qui est de⁹ super oia benedictus in secula seculoz. Amen.

ExPLICIT liber quart⁹. **I**ncipit qntus.

Incipit liber quintus. **P**rofa prima.

Dixerat oionisq; cursum ad alia quedaz tractanda z expedienda vertebat. **B.** **T**uz ego. **R**ecta quidē inquā exhortatio. tuaz p⁹ p⁹ aut⁹ ritate dignissima. **S**z qtu

dudū de puidētia qōnē. plurib⁹ alijs implicatā eē dixisti re experioz. **Q**uero em an esse aliquid oino z quidnaz esse casū arbitrere. **P.** **T**ū illa festino inquit tebitū pmissiois absoluere viāq; tibi: q^d patriā reueharis apire. **H**ec aut⁹ etli pentilia cognitu: tū a ppositi nri tramite paulisp auersa sūt. **V**erēdūq; est ne teuijs fatigat⁹ ad emetiēdū rectū iter sufficere nō possis. **B.** **M**e id inquā p⁹ veare. **M**ā qētis mihi loco fuerit ea q^d maxime delector agnoscere sil. cū oē disputatio nis tue lat⁹ indubitata fide cōstiterit. nihil de sequētib⁹ ambigat. **P.** **T**ū illa. **A**dorē inqt gerā tibi. silq; sic exorsa est. **S**iqdem inquit aliqs euetū temerario motu: nulla q^d causaz cōnexionē pductū. casū eē definit: nihil omnino casum esse confirmo. z preter subiecte rei significationē inanē prozsus eē vocem decerno.

Dixerat oionisq; cursum. **H**ic incipit qntus liber Boeti⁹ de solatiōe pbie cui⁹ bec ē prima pfa: in q^d pbia vult soluere qdā dubia suā determinationē psequētia de fato z puidētia: videt enim ex di

ctis q^d casus nō sit: qz si oia sūt pūsa ita q^d nihil eueniat pter ordinē puidētie diuine: videt q^d nihil casualiter eueniat: qz casus importat euetū inopinātū. **I**te videt ex dictis q^d liberū arbitriū nō sit: qz oia disponunt fm ordinē fatalis necessitatis: liberz aut⁹ arbitriū necessitatē excludit: videt q^d si ponit puidētia z fatū q^d oino excludat liberū arbitriū. **P**bia q^d i pnti libro inquit vtrū casus sit: z qd sit: z inquit vtrū liberū arbitriū sit ponēdo argumēta quib⁹ liberū arbitriū cū puidētia diuina nō videt posse stare: post hoc ponit falsaz solutionē quozūdā quā improbat: z ponit pūā quā rōnib⁹ cōfirmat: z de eternitate determinat z alia plura sicut patebit. **E**t diuidit iste liber in vndecim ptes: qz sex sunt pfe z qnq; metra ei⁹: q^d ptes z q^d in ipsis determinant patebunt in pcessu libri. **I**n prima pfa determinat de casu: z pmo Boeti⁹ tāgit acta pbie cōmēdas ei⁹ exhortationem factā: z mouet questionē de casu. **S**cdō pbia ex

cusat se ab eius determinatione: z Boeti⁹ illā excusationē remouet. **T**ertio pbia determinat de casu: scda ibi **T**ū illa festino: tertia ibi. **T**ū illa morē. **P**rimo dicit pbia dixerat bec p dīcta: z vertebat cursū oionis. i. sermo nis ad tractāda qdā alia atq; expediēda. **T**ūc ego Boeti⁹ inquā. **O** pbia recta ē tua exhortatio facta: z p⁹ sus est dignissima auctoritate: s^z q^d tu dudū dixisti sexta pfa quarti libri: q^d questionē de puidētia implicatā. i. implicatā esse plurib⁹ alijs. i. q^d questionib⁹ ego experioz re. i. realiter: qro em an arbitreris casū oino aliqd eē suple in re nū natura: z qdā arbitreris eē casū suple in re natura. **N**otādū p h⁹ q^d dicit Boeti⁹ dixerat inuit pbiaz tā expediuisse q^d ad sui speculationē spectabāt: z ita determinasse pncipalē hui⁹ libri intentionē: z pbia vertebat cursū oionis. i. oionē currentē: qz oio pbie nō impediēbat ignorātia docētis: nec tarditate dicētis: hāc oioez vertebat ad qdā alia tractāda: q^d aut fuerūt illa Boeti⁹ nō exprimit: qz for⁹ itan suā opinionē min⁹ erat deside rāda v⁹ forsan q^d tū ad ppositū extēna. **N**otādū q^d dicit exhortationē pbie fuisse rectā: qz pbia hortabat⁹ ad virtutes z ad cōtemptū fortuitoz. talis aut⁹ exhortatio q^d fit ad bonū psequēdū z malū fugiēdū recta ē. z dicit exhortationē pbie esse dignissimā auctoritate: qz qd a sapiētib⁹ dicit auctoritate sapiētis dignū reputat.

Tū illa festino inqt. **H**ic pbia excusat se de h⁹ opinionis v⁹ qōnis determinatione. **E**t Boeti⁹ illā excusationē remouet. **P**bia inqt. **E**go festino absoluere. i. pficere debitū pmissiois. z apire tibi viā q^d reueharis ad patriā. **H**ec autē q^d tu qris de casu. etli p q^duis. sunt putilia cognitu. i. cognitione. tū paulisp auersa sūt a tramite. i. via nri ppositi: z dicit paulisp. qz nō sunt totalit auersa: s^z aliquātulū elucidāt pmissa: z est verendū. i. timentū. ne tu fatigat⁹ deuijs. i. qōnib⁹ extraneis. nō possis sufficē ad emetiēdū. i. trāseundū rectum iter. dicit Boeti⁹. **O** pbia ne illud vereare. i. nō timeas qz h⁹ fuerit mihi loco qētis: agnoscere ea q^d maxime delector z cū oē latus. i. circūstātia tue dispositiois mihi p⁹stiterit fide indubitata: nihil ē q^d ambigat de sequētib⁹.

Notādū q^d dicit q^d via reueharis patriā. hic patriā vocat beatitudinē. quā p⁹iuēnirē docuit. **I**lla autē p q^d hō puenit ad ipsaz sūt vtutes: de q^d Boeti⁹ intēdebat agere nō in h⁹ libro sed i vltimis libris musice sue. agēdo de musica humana: intentionē autē suā nō cōpleuit: qz a rege Theodorico morte puctus fuit.

Tū illa morē inqt. **H**ic pbia determinat de casu soluēdo pmissas causas z q^dstiones. **P**rimo soluit p⁹ mā an casus sit. scdo scdaz. qd sit casus ibi: licet igif. **P**rimo ostēdit quid significet p nomē casus: ponēdo opinio nē quozūdā. **S**cdō improbat illā opinionē ibi. **Q**uis enī. **P**rimo dicit. **O** boeci ego gerā tibi morē. i. pfirmabo me voluntati tue. z simul sic ē exorsa. i. sic incepit. si aliqs definit q^d ad nomē dicēs casus eē euetū pductum motu temerario. i. improviso. z nulla cōnexionē causaz. **E**go pbia affirmo casum sic oino nihil esse. z decerno iudico vocē casus p⁹sus eē inanē: pter significationē rei subiecte. sicut bec vox chimera inanis est.

Notandum q̄ quibus questio si est p̄cedit questionē q̄d est. s̄m q̄ questio quid est. q̄rit de quidditate rei. q̄ quid est rei nulli debet nisi entit̄: t̄n̄ questio quid est querēs de quo quid ē nois est prima cognitio. 7 iō ex quo quid est nois. oportet scire de aliquo si est. p̄pter s̄ p̄bia. ad querēdū de casu vtrū sit vel nō accipit q̄d q̄d est q̄ significat p̄ nome: 7 dicit. Si aliqui dicūt casum esse euentū temerariū sine omni causa. p̄ductū. ego video vocē casus eē inanem tanq̄ sibi nihil correspondeat in re.

Quis enī cohercete. Dic p̄bia. improbat opinionē istā dñdēs casū nihil eē s̄m eā. sc̄do soluit q̄stionē s̄m re veritatē ibi. Aristoteles meus. Primo ponit vnam rōnē. sc̄do aliā ibi. Nam nihil. Antiqui dicebant q̄ casus ē euentus temerariū. i. improuisus. Contra s̄ arguit p̄bia sic. Ubicūq; oia sunt p̄uisa ibi nihil eē temerariū. sed omnia que sunt p̄uisa sunt a deo: ergo inter ea q̄ sunt nihil est temerariū. Hāc rōnē breuif innuit in s̄a dicens. Quis enī locus vllus p̄t esse reliquus. i. relic̄. temeritati. i. improuisioni. deo cohercente cūcta in ordinem scilicet p̄uisioni. quasi dicit nullus. **N**otādū q̄ oia a deo sunt p̄uisa cui rō est. Quozūcūq; deus est causa oia talia. p̄uisa sunt a deo. sed deus est causa ois entis. ergo oia entia a deo sunt p̄uisa. Quā autē deus sit causa ois entis patet quia ab ipso dependet celum 7 tota natura. vt patet ex. xij. methaphisice.

Nam nihil ex nihilo existere. Dic ponit aliā rōnē p̄bantē q̄ casus nō p̄t esse sine omni causa. p̄duct̄ sicut dicebat antiqui: 7 arguit sic. Quod ē ex nihilo nihil est. sed q̄d est ex nulla cā ex nihilo ē. ergo quod ex nulla causa est: nihil est. Sed s̄m antiquos casus est ex nulla cā. q̄ est p̄ductus sine omni cōnexionē causarū. ergo casus nihil est. Unde dicit in s̄a. Vera sententia ē cui nemo vnq̄ veterē refragatus ē. i. contradixit. s̄. ex nihilo nihil existere: quāq; illi antiqui illā p̄positionē ex nihilo nihil existere iecerint. i. posuerint quasi quoddā fūdamētū nō de opante p̄ncipio sc̄z de deo creatore: q̄ ille ex nihilo aliquid fecit. s̄ intellexerunt hoc de materiali subiecto. i. de tota natura fundata in materia. 7 exponit sc̄psuz dicens. Hoc est de nā oim rōnū. i. de materia q̄ ē subiectū formaz naturalū. Sed si aliqd̄ oriā ex nullis causis. id videt esse ortū ex nihilo. sed hoc fieri nequit vt aliquid oriā ex nihilo. s̄ nō est possibile casum esse h̄mōi. id est talē qualē paulante diffinimus s̄m antiq̄s. q̄ sit euentus temerarius sine cōnexionē causarū. Quid s̄ dicēdū ē de casu querit Boetius. Est ne nihil in rerū natura q̄d iure queat. i. possit appellari casus vel fortuitū vel est aliquid. tametsi p̄ quibus. lateat vulgus cui ista vocabula cōueniāt. **N**otādū q̄ bec p̄positio ex nihilo nihil existere vera ē in cōpatione ad causas particularē. q̄ in sua actione p̄supponit materiā. t̄n̄ in cōpatione ad causas vniuersalē q̄ ē cā totius entis nō est vera. Unde dicim̄ deus oia creasse ex nihilo 7 fide tenem̄. s̄ antiqui de isto modo p̄ductionis p̄ creationē nō loquebant̄. sed primo modo Unde Aristoteles primo p̄bificoz. Impossibile est aliquid fieri ex bis que non sunt. de hac enim opinione cōueniunt omnes qui de natura sunt.

Aristoteles meus id inquit in p̄bificis. Dic p̄bia soluit questionē de casu: 7 primo ostendit eā esse solutam ab aristotele 7 ostēdit modū eī. sc̄do declarat q̄ lz casus nō habeat causas p̄ se: s̄z t̄n̄ causas p̄ accidēs ibi. De sunt igit̄. Primo dicit aristoteles me. i. doctrina mea nutrit̄ 7 dedit̄ definit̄ casuz in p̄bificis. i. in sc̄do p̄bificoz breui rōne 7 p̄p̄nua veri. i. veritati: 7 q̄rit Boetius. Quonā in quā mō. dicit p̄bia. Quoties aliqd̄ genit̄. i. fit. gr̄a cuiuspiā rei. i. alicui rei: 7 aliud obtingit q̄busdā de causis q̄ q̄d intēdebat illud vocat̄ casus: vt si aliqd̄ causa colēdi agri fodies humū inueniat pondus auri defossum: bec inuentio auri credit̄ fortuitū. i. a casu accidisse: ver̄ p̄ sed talis euentus casualis nō ē de nihilo. i. de nulla cā: sicut dicebat diffinitio antiquoz: nā euet̄ casualis h̄z p̄p̄rias causas: quarū p̄cursus iopinat̄ 7 improuisus supple ab eo q̄ aliqd̄ fecit cā alteri rei: videt̄ opatus eē casu. nisi enī cultor agri foderet humū q̄ supple fossio ē vna cā inuētōnis auri: 7 nisi eo loci. i. loco depositor obruisset. i. abscondisset pecuniā suā: q̄ ē alia cā inuētōnis auri: aurū nō esset inuētū. **N**otādū q̄ casus s̄m Aristotelē ē q̄n aliqd̄ fit. p̄pter aliquē finē: vt fossio agri. p̄pter seminationē: si aliqd̄ aliud euenit ex q̄busdā causis p̄ter hoc q̄d intēdebat h̄ ē casus: vt inuētio thesauri casualis ē. q̄ nō intēdebat a fossore agri. Ex q̄ patz q̄ inuētio thesauri ē casualis: nō ideo q̄ non ē p̄uisa a deo: sed quia non est p̄uisa ab hoie: 7 ita casus nihil ē quo ad deū: sed ē aliquid quo ad hominem p̄ter cuius intētionē 7 p̄uisionē euenit.

Hec sunt igit̄. Dic ostēdit p̄bia q̄ lz casus habeat causas non t̄n̄ h̄z causas p̄ se: sed p̄ accidēs dices. De igit̄ sunt cause fortuiti cōpēdij. i. fortuiti euentus: q̄d fortuitū cōpēdij puenit ex causis obujs 7 p̄fluētib̄: nō ex intētionē gerētis: nō enī ille q̄ aurū obruit: vel q̄ agrū exercuit. i. fodit: intēdit vt ea pecunia repiret: s̄ vt dixi p̄ter gerētis intētionē euenit hūc fodere: q̄ ille obruit pecuniā: 7 cōcurrit supple inuētio pecunie. **N**otādū q̄ cā efficiēs nō agit nisi moueat̄ a fine. Finis aut̄ nō mouet nisi s̄m q̄ est in intētionē: 7 ideo respectu illi effect̄ qui est in intētionē agēs est cā p̄ se: sed si aliqd̄ cōtingat in actione p̄ter intētionē agētis illi agēs ē cā p̄ accidēs: 7 sic casus: q̄ cōtingit p̄ter intētionē agentis nō habet causam agentē p̄ se sed p̄ accidēs.

Quis enī (cohercete in ordinē cūcta deo) locus eē vll̄ temeritati reliqū p̄t. Mā nihil ex nihilo existere vera snia ē: cui nemo vnq̄ veterē refragat̄ ē. quāq; id illi nō de opante p̄ncipio s̄ de materiali subiecto (Hoc ē oīuz de natura rōnū) q̄si quoddā iecerint fundamentū. Et si nullis ex causis aliqd̄ oriā id de nihilo ortū esse videt̄. Qd̄ si hoc fieri nequid. nec casū q̄dē h̄mōi esse possibile ē q̄lez paulo atē diffinimus. **H.** Quid igit̄ in quā nihil ne ē q̄d vel casus vel fortuitū iure appellari queat. An ē aliqd̄ (tametsi vulḡ lateat) cui vocabula ista pueniūt? **P.** Aristoteles me id inquit in p̄bificis 7 breui 7 veri p̄p̄nq̄ rōne definit̄. **H.** Quonā in quā mō. **P.** Quoties ait aliqd̄ cuiuspiā rei gr̄a geritur. aliudq; q̄busdā de causis. q̄ q̄d intēdebat obringit: casus vocat̄. Et si quis colendi agri cā fodies humū defossi auri pondus inueniat. Hoc igit̄ fortuito q̄dē credit̄ accidisse: verū nō de nihilo ē. Mā p̄p̄rias causas h̄z. quaz improuisus inopinatusq; p̄cursus casuz videt̄ opatus. Quā nisi cultor agri humū foderet. nisi eo loci pecuniā suā depositor obruisset. aurū nō esset inuentū. De sūt igit̄ fortuiti cause p̄p̄dij. q̄d ex obujs sibi 7 p̄fluētib̄ causis. nō ex gerēt̄ intētionē puenit. Neq; enī vel q̄ aux obruit. vel q̄ agrū exercuit. vt ea pecuniā repiret itēdit. s̄ (vti dixi) q̄ ille obruit. Māc fodisse puenit atz p̄currit

Licet igitur definire. Hic pbia soluit scdm am quæstionē ostēdendo qd sit casus. Cōcludit qd diffinitionē et ex iā dictis dicens. Licet igitur definire casus esse eventū inopinatum ex causis pfluētib⁹ in his q gerunt ob aliqd aliud. Tūc ostēdit quō effect⁹ casualis cadit sub ordine puidētie. dictū est. n. q casus puenit ex causis pfluētib⁹. Qz aut cāe pfluant h. puenit ex ordine puidētie: vñ dicit. Causas vō cōcurrere et cōfluere facit iste ordo supple fatalis. pcedēs inuitabili cōnexionē. s. cāz. q descēdēs supple ordo de fonte puidētie cūcta disponit suis tētib⁹ et locis. **M**otandū q diffinitio casus ē bona. qz p eā casus distinguit ab alijs p h qd vñ. casus ē euentus inopinatus. excludit effectus necessario eueniens. vel vt frequēnt sicut solē oriri vel hominē nasci cū. y. digitis in vna manu. Talia. n. nō eueniūt casualiter et inopinate. p hoc qd vñ ex cōfluētib⁹ causis excludit casus pmo mō dicit. q fm antiquos ponebat. p duci ex nulla pneriōe cāz. Per hoc aut qd vñ in his q gerunt ob aliqd aliud p hoc excludit a casu casualitas p se. casus. n. et fortuna sunt cause p accidens. et fiunt pter intentionem agentis.

Licet igitur definire casus eē inopinatum vt ex pfluētib⁹ causis i his q ob aliqd gerunt euentū. Cōcurrē vō atqz pfluere cās facit ordo ille inuitabili pneriōe pcedēs. q de puidētie fonte descēdēs cūcta suis locis temporibusqz disponit.

Metrum primū quinti libri.

Repis achemenie scopulis vbi versa sequenti
Pectoribus figit spicula pugna fugax
Tigris et eufrates vno sese fonte resoluunt.
Et mox abtūctis dissociant aq̄s.
Si coeant. cursumqz iter reuocent in vnū.
Cōfluat alterni qd trahit vnda vadi.
Cōueniāt pupes. et vullū flumine trunci
Adixtagz fortuitos implicet vnda modos
Quos tñ ipa vagos terre declina casus.
Burgitis et lapsi defluus ordo regit.
Sicqz pmissis fluitare videt habenis
Fors. patit frenos. ipaqz lege meat.

Prosa scda libri quinti.

Animaduerto in qua. idqz vti tu dicis ita esse p̄sentio. h in hac herentium sibi serie causaz. est ne vlla nri arbitriū libertas. an ipos qz humanoz motus aiorū fatalis cathena pstringit. p̄. Est inqt. Neqz. n. fuerit vlla rationalis natura qn eidē libertas affit arbitriū. Nā qd rōne vti naturalr p̄t. id hz iudiciū q qd qz discernat p se igitur fugiēda optandaue dinoscit. Qd vō qd optādū iudicat eē petit. Refugit vō qd estimat esse fugiendū.

his habenis. i. sine regimine. illa patit frenos. i. regimina et meat. i. transit ipa lege. i. p ipam legē diuine puidētie. **M**ota q scribit in genesi. Tigris et eufrates sunt flumina quoz ortus ē in paradiso. Sz biero. auctoritate Salustij dicit. q ortus Tigris et eufrates demonstrat in armenia. i. in partbia: cui videt boeti⁹ p̄sentire. Beatus aut aug⁹. sup Genesim ad literā istā p̄trarietate p̄cordat dices: Illud cōtingit in istis flumib⁹ qd in alijs expimur. s. q aliqn absorbeat a terra et iterū oriūt: et qz hoc sepe pōt cōtingere: ideo de ortu ipoz flumioz diuersa p̄t dicit. Qñ. n. moyses dicit in Gen. q oriunt in paradiso pōt intelligi de prima origine eoz. Sz qd vñ ab alijs q als oriunt pōt intelligi de ortu eoz scdario. **M**otandū q partbia est regio qda q alio noie dicitur achemenia vñ dicit boies partbi q vincūt hostes suos fugiēdo: sagittas a tergo mittendo. et sic amor vincendus est fugiēdo: An poeta dicit. Qua spē martis cedit victoria partbie. Cipus ea pte sili. qz vincit arte. Cipus id est venus que colebat in cipro. Et paup Henricus. Proscribas igitur gladius et fustib⁹ ipm: supple amorem. Et fugiēdo fuga quem fuga sola fugat.

Prosa secunda quinti libri.

Animaduerto in qua. Hic incipit p̄sa scda hui⁹ anti in qua incipit determinare de pueniētia liberi arbitrii ad puidētia diuinā. Et p̄mo querit an liberū arbitriū possit stare cū puidētia diuinā: et pbia p̄bat liberū arbitriū esse. scdo ostēdit quō diuersificat in diuersis. et tercio ostēdit acc̄ liberū arbitriū cadere sub puidētia diuinā: scda ibi. Sz hāc. tercia ibi. Que tñ. P̄mo dicit. Animaduerto in qz. i. cognosco. quō casus stat cū puidētia. et ita p̄sentio sicut dixisti. et querit boeti⁹. Est ne vlla libertas arbitrii in hac serie causa rū sibi herentū. an fatalis cathena. i. fatalis necessitas pstringit motus. i. affect⁹ humanoz aiorū. Tūc pbia p̄bat liberū arbitriū esse dicens. Libertas arbitrii est nō obstante p̄dicta p̄nexionē causarū. neqz. n. fuerit. i. esse poterit vlla rōnalis natura. qn libertas arbitrii eidez affit. et accipit h rōnalis natura large pro omni eo qd habet cognitōem intellectiua. pbat aut q omni nature rōnali insit liberū arbitriū dices. Illud qd pōt naturaliter vti rōne: id hz iudiciū quo discernat vñ qd qz. igitur p se dinoscit. i. discernit fugiēda et optanda. quod aut quis iudicat optandū id petit. i. p̄sequit. et refugit illud quod estimat fugiendū.

Metrum primū quinti libri.
Repis achemenie scopulis. Istud est primū illius quinti qd vñ metrū elegiacū. et primū metrū est dactilicū exametru. scdm ē trochaicū penthametru. vel dactilicū penthametru. In q pbia ostēdit quō euent⁹ casualis se hz ad puidētia diuinā. Est aut materia exēpli. q tigris et eufrates sunt duo flumij ab eodē fonte pcedētes. q postea ab inuicē diuidūt. et si iter pcurrāt necesse ē naues et alia q p ista flumina deferunt cōcurrere. q quidē p̄cursum puenit inqtū regunt decursu istoz flumioz. et tñ est pter intentionē istoz q regūt naues. eodez mō cōcursum cāz casual: quis sit pter intentionē ipoz agētū: tñ pcurrūt fm deflūū ordinis fatalis ex regimie diuine puidētie. et quis nobis ignorātib⁹ ordinē diuine puidētie. videat aliqd casuale et fortuitū. tñ in cōpatione ad tēū oia sunt ordinata et puifa: vñ dicit in lra. Tigris et eufrates resoluūt se vno fonte. scopulis. i. ex p̄cauitatib⁹ rupis achemenie. i. montis partbie. vbi. s. in partbia fugax pugna versa spicula. i. sagittas figit pectorib⁹ sequenti. est. n. p̄suetudo partborū q fugiēdo pugnat sagittādo a tergo p̄tra insequitur. et mox. i. p̄m post spaciū. tigris et eufrates dissociant abtūctis aquis supple alijs. et si dicti flumij iter coeant. i. pueniāt. et reuocent in vnū cursum. pfluat. i. oportet pfluere. illud qd vnda alterni vadi. i. vtri usqz fluminis. trahit. i. secū ducit. et pueniāt pupes et trunci. vullū. i. eradicati. flumie. i. p flumē. et vnda mixta. i. pfluēs. implicet. i. implicabit fortuitos modos qz vnda faciet cōcurrere fortuitu naues et truncos. quos tñ vagos casus. i. casuales euentus. regit ipa declina terre. i. depressio terre dans viā flumio. et defluus ordo lapsi gurgitis. i. curretis aque regit illos vagos cursus. et ita ē de euentu casuali respectu puidētie: vñ dicit. Fors. i. casus vel fortuna q videt fluitare pmissis

Quare quibus inest ratio, illis inest libertas volendi et nolendi. potest sic ratio formari. Omne quod potest uti ratione habet iudicium cognoscendi fugienda et optanda. sed quod quisque iudicat optandum, persequitur, et quod iudicat fugiendum, hoc refugit. sed omne quod potest uti ratione habet libertatem volendi et nolendi. Notandum quod dicit illud quod uti ratione habet iudicium, quod discernat unumquodque, hoc dicit ad differentiam iudicij naturalis, quod est in brutis, quod non iudicat unumquodque agendum, sed aliquid particulare, sicut ovis non iudicat de quolibet fugiendo, sed tantum de lupo, et apes non habent industriam ad faciendum aliquid opus, nisi ad fauos mellis, sed iudicium rationis est de quolibet que agunt. Notandum quod dicit quod habes rationem iudicium per se iudicat, persequendum vel fugiendum, licet enim bruta quodammodo cognoscant fugienda vel persequenda, non tamen per se, quia non sunt causa iudicij. Homo autem non solum cognoscit finem et ordinata in finem, sed cognoscit ea ut per modum collationis et per modum syllogisticum etiam homo suum iudicium iudicat et discernit, quia intellectus est virtus quæ supra se.

Sed hanc non in omnibus. Dico enim dicit philosophia quod libertas arbitrii diversificatur in diversis, scilicet in angelis et hominibus dicens. Hanc scilicet libertatem arbitrii non constituo esse equam, id est equaliter in omnibus, quia maior est in substantiis divinis quam in hominibus. Nam suprenis et divinis substantiis inest perspicax iudicium, id est infallibile iudicium, et inest eis incorrupta voluntas, id est inflexibilis ad malum, et in eis est presto, id est potestas, efficax potestas optatorum, quia non est in eis impedimentum executionis, aias vero humanas necesse est esse liberiores, quam preservant se in speculatione divine mentis, minus vero libere sunt cum dilabuntur ad corpora, id est ad curam rerum corporaliu, et adhuc minus libere sunt cum colligantur terrenis artibus, id est affectibus, quibus minus resistere possunt passionibus in surgentibus. Extrema vero, id est est maxima est servitus aiarum, quam dedit vicij ceciderint a possessione proprie rationis, qua regi, id est dirigi deberent in agendo. Nam ubi, id est postquam, aie dederint oculos rationis et intellectus a luce summe veritatis, ad inferiora et tenebrosa, id est ad terrena et carnalia, mox caligant, id est obscurantur nube inscitie, id est ignorantie, et turbantur perniciosis affectibus, id est passionibus, quibus accedendo et sentiendo adiuvantur, id est augmentatur servitutem, quam sibi inuenerunt, id est induxerunt, et aie viciosorum sunt quodammodo captivæ, propria libertate. Notandum quod liberum arbitrium est libertas iudicandi et exequendi res. Vel secundum Boetium super primo Parmenias, liberum arbitrium est de voluntate iudicium animi nullo extrinseco aut violenter cogente aut violenter impediente nullo cogente ad faciendum quod displicet, nullo impediente ne fiet quod placet. Notandum quod liberum arbitrium in duobus consistit in libertate iudicandi, et in libertate exequendi iudicata. Primum scilicet libertatem iudicandi impedit ignorantia, sed libertatem exequendi impedit impotentia executionis et corruptio voluntatis. Quod non possumus bonum perficere tamen voluntate corrupta vicio non perficimus. In substantiis autem separatis non est ignorantia iudicandi nec impotentia perficendi, nec corruptio voluntatis, sed in eis est maxima libertas arbitrii, intelligentie enim in nullo fallunt, sed habent perspicax iudicium, et nunquam volunt nisi bonum, sed in eis est incorrupta voluntas et possunt perficere quicquid desiderant, ergo in eis est efficax potestas optatorum.

Notandum quod quidam dixerunt fuisse de intentione platonis aias humanas simul esse creatas in celo, et post ea descendere in corpora et in eis retineri tanquam in vinculis secundum illos gradus libertatis aiarum humanarum, quos ponit in littera sic distinguunt, scilicet quod cum sint in celo create in contemplatione divine mentis sunt maxime libere, cum autem desiderio corporum incipiunt descendere ad corpus sunt minus libere, cum autem iam sunt colligate corporibus adhuc sunt minus libere, sed minima libertas est in eis quam subdunt vicij, ista tamen exposito non tenet secundum veritates, ideo aliter exponitur quod illas aias necesse est esse liberiores que contemplationi divine inseruiunt ut aie virtuosorum, et contemplativorum quorum querelatio in celis est. Ille autem sunt minus libere que dilabuntur ad corpora, id est quod descendunt ad curam rerum temporalium, sicut sunt practici qui negotiantur circa bona temporalia ad communem utilitatem dispensanda, adhuc minus libere sunt aie que terrenis artibus colligantur, id est que descendunt ad curandum proprium corpus et propriam utilitatem, minime autem libere sunt que subdunt vicij rationem amittunt, viciosus enim non minus tamen dicitur esse servus, sed tot dicitur quot viciorum secundum beatum Augustinum.

Que tamen ille. Dico enim dicit philosophia quod actus liberi arbitrii cadunt sub providentia divina, quia propter hoc quod divina cognitio se extendit ad omnia dicens. Que omnia dicta quo ad diversos gradus libertatis, et quo ad omnes actus inde pervenientes, cernit ille intuitus providentie divine cuncta perspicies, et queque predestinata disponit suis mentis reddendo bonis bona et malis mala, et hoc confirmat autoritate greca que sonat in latino. Dia videt deus et omnia audit vel secundum alios sonat, deus illustrat omnia clarum quasi sol. Notandum quod per divina providentia ab eterno omnia prospere rit, non tamen propter hoc necessitat liberum arbitrium ad faciendum bonum vel malum, quia secundum aristoteli, in ethica, homo est dominus suarum operationum a principio usque ad finem, et secundum merita operationum liberi arbitrii recipit penam vel premium.

Adetrū secundū quinti libri.

Pro clarum lumine phebū. Istud est metrum secundum bui, quinti quod dicit archiloici ab inventore, dactylicum a pede predominante, in quo philosophia commendat excellentiam divine cognitionis, in operatione ad solē materialē dicens. Homerus oris melliflui, id est dulcis eloquentie, canit, id est describit phebū, id est solem clarum puro lumine, forsitan enim homerus fecit librum de claritate solis, qui, scilicet sol non valet prumpere, id est penetrare, intima viscera, id est profunda terre, et pelagi, id est maris.

Quare quibus inest ratio: ipsis etiam inest volendi nolendi libertas. Sed hanc non in omnibus equam esse constituo. Nam suprenis divinisque substantiis et perspicax iudicium: et incorrupta voluntas: et efficax optatorum presto est potestas. Humanas vero aias liberiores quod deesse necesse est, cum se in mentis divine speculatione conservant, minus vero cum dilabuntur ad corpora: minusque etiam cum terrenis artibus colligantur, extrema vero est servitus: cum vicij dedit rationis proprie possessione ceciderint. Nam ubi oculos a summe luce veritatis ad inferiora et tenebrosa dederint: mox iusticie nube caligant perniciosis turbant affectibus. Quibus accedendo sentiendoque quam inuenerunt sibi a diuina servitutem: et sunt quodammodo propria libertate captivæ. Que tamen ille ab eterno cuncta perspicies providentie cernit intuitus, et suis queque meritis predestinata disponit omnia videt et omnia audit.

Adetrū secundū quinti libri.

Pro clarum lumine phebū
Melliflui canit oris homerus.
Qui tamen intima viscera terre
Non valet aut pelagi radioz

Infirma prumpere luce.
 Haud sic magni conditor orbis
 Huic ex alto cuncta tuenti.
 Nulla terre mole resistunt
 Non nox aris nubibus obstat.
 Que sint: que fuerint: veniatq;
 Uno mentis cernit in ictu.
 Quae quia respicit omnia solus
 Uerum possis dicere solem.

Profa tertia libri quinti.
Um ego. En inq; difficiliori rur-
 sus ambiguitate pfundoz. **P.** Que
 na inqt ista est. iaz. n. quibus pturbare co-
 iecto. **B.** Minium inq; aduersari ac repu-
 gnare videt pnoscere vniuersa teū: 7 esse vl-
 lū libertatis arbitriū. **Mā** si cūcta pspicit
 deus: neq; falli vllō modo pōt: euenire ne-
 cesse est qd̄ puidētia futurū esse puidērit.
 Quare si ab eterno nō facta hoīm modo: s;
 etiā p̄silia volūtatesq; p̄noscit. nulla erit ar-
 bitriū libertas. **Neq;** n. vel factū aliud vl-
 lū vel quelib; existere poterit volūtas. **Mā**
 si quā nescia falli puidētia diuina p̄sente-
 rit. **Mā** si alioz sum q̄ p̄uisa sunt detorque-
 ri valent: nō iaz erit futuri firma p̄ntia: sed
 opinio poti⁹ incerta: qd̄ de teo nefas cre-
 dere iudico. **Neq;** em̄ illā p̄bo rōnē: qua se
 quidā credūt hūc questionis nodum posse
 dissoluere. **Aut** em̄ nō ideo qd̄ eē euentuz
 qm̄ id puidētia futurū eē p̄spererit: s; ecō-
 trario potius. qm̄ qd̄ futurū est id diuinaz
 puidētia latere nō posse. **Eoz** modo ne-
 cessariū est hoc in p̄trariā relabi ptē. **Neq;**
 em̄ necesse est p̄ringere q̄ puidērit: s; necesse
 est que futura sunt puidēri. **Quasi** vō que
 cuiusq; rei cā sit p̄scia: ne futuroz necessitas
 sit: an futuroz necessitas cā puidētie labo-
 ret. **Ac** nō illud demonstrare nitamur quo
 quo modo se habeat ordo cāz. **Necessariū**
 esse euentum p̄scitarum rerum. etiā si p̄-
 scientia futuris reb; eueniendi necessitatez
 nō videat inferre. **Et** enim si quispiā sede-

ter eueniat q̄ p̄uisa sunt. nō erit iā firma p̄scietia dei. s; poti⁹ erit incerta opinio. qd̄ iudico nefas credere de dō.
Notādū q̄ ex lra sic format rō. Illa q̄ puidēt infallibiliter de necessitate eueniūt. 7 sic perit libertas arbitriū. **Notādū** q̄ scia dei nō ē opinio. qz opinio ē
 eoz q̄ sic 7 alie se p̄nt hie: ex p̄rio posteriorz. scia aut̄ ē eoz q̄ nō p̄nt se alie hie. s; scia dei nō ē dicēda opinio.
Neq; n. illā p̄bo rationē. **Neq;** p̄bia excludit q̄ndā r̄nsionē q̄ posset dari ad p̄dictā rōnē. **Et** p̄mo ponit eaz.
 scdo eā excludit. **ibi.** **Quasi** vō. **Primo** dicit. **Neq;** n. p̄bo. i. approbo illā rōnē. i. r̄nsionē. q̄ qdā credūt se pos-
 se dissoluere nodū. i. difficultatē q̄nis. **Aut** n. nō ideo qd̄ eē venturū: qm̄ puidētia p̄spererit illud eē futurū
 .i. venturū. sed poti⁹ ecōtrario. i. ecōuerso. qm̄ qd̄ futurū est: illud nō posse latere puidētia diuinā. quasi dicat.
 euent⁹ rei ē cā p̄scientie 7 nō ecōuerso. et iō ex euentu deb; p̄cludi necessitas p̄scie: nō ecōuerso s; m̄ eos. **Et** isto
 mō necessariū est: hoc. s; qd̄ p̄cludit de euentu. relabi in p̄trariā ptē. s; vt qd̄ p̄cludit de euentu: hoc p̄cludat de p̄-
 scientia. **Neq;** n. necesse est p̄ringere q̄ puidērit s; m̄ eos. s; q̄ futura sunt necesse est puidēri. **Notādū** q̄ p̄oz
 ratio p̄tendebat q̄ oia futura de necessitate eueniāt: qz deus futura infallibiliter puidet. r̄nsio aut̄ quorūdam
 dicit p̄trariū. **Dicit** em̄. nō ideo qz de⁹ puidet futura necessario eueniūt: s; qz ventura sunt iō de⁹ ea puidet.
Quasi vō. **Dic** excludit istā r̄nsionē dicēs. **Ista** respōsio p̄cedit q̄si laboraret q̄redo cui⁹ rei cā sit p̄scia. vtz
 sit cā necessitatis futuroz: vel vtrū necessitas futuroz sit cā puidētie. s; nos nitamur. i. laboram⁹ h̄ demōstra-
 re. s; necriū eē euentū rez p̄scitarū. quoq; modo. i. quocūq; mō se habeat ordo cāz. **Et** si. p̄ quis. p̄scia nō videat
 inferre necessitatem eueniēdi reb; futuris. **Quod** declarat in exemplo dicēs. **Si** aliquis sedeat: necesse est

Infirma. i. debili luce radioz. haud sic. i. nō sic habet
 se p̄ditor magni orbis. s; deus. s; ip̄e sua cognitione pe-
 netrat oia: cū nihil possit ip̄m latere. huic. s; cōditori
 tuenti. i. respicienti cūcta. ex alto. s; celo. terre sibi resi-
 stunt. nulla mole. i. magnitudine. sicut obsistunt ra-
 dijs solis. nec etiā nox obscura obstat sibi atris nubi-
 bus immo in vno ictu mentis. i. in vnico mentali in-
 tuitu. cernit que sunt q̄tū ad p̄ntia. que fuerūt q̄tuz
 ad p̄terita. que veniūt q̄tū ad futura. que. s; p̄ditorz
 qz respicit oia solus: tu possis dicere verū solē. **Mo-**
 tandū lz deus oia cognoscēdo p̄uideat etiā illa q̄ fi-
 unt ex libero arbitrio: voluit tñ quāsdā creaturas eē
 liberi arbitriū. qz hoc magis decet diuinā bonitatem
 sicut. n. melius 7 nobilius est regnū in quo nō tñ ser-
 uif regi a seruis sed etiā a liberis: q̄ vbi tñ seruit a
 seruis. **Sic** melius erit regnuz dei 7 decentius ex hoc
 q̄ sunt alique creature libere seruientes: sicut homo
 et angelus. q̄ si essent sole creature seruiliter opan-
 tes: cuiusmōdi sunt omnes creature p̄ter boiem 7 ange-
 lum. q̄ ex determinatiōe nature necessitat̄ ad sua opa

Profa tertia quinti libri.

Um ego. En inq;. **Hic** incipit tertia p̄sa bu-
 ius q̄nti. in qua Boetius abiicit p̄tra p̄di-
 cta: oñdens nō posse simul stare puidētia
 7 liberū arbitriū. **Et** p̄mo p̄mittit q̄ dicta p̄nt habe-
 re dubitationez. scdo ponit rōnem dubitationis. **ibi.**
Minium inq;. **Primo** dicit. **Tū** p̄ tñc finitis p̄dictis.
Ego boetius inq;. **O** p̄bia rursus ego pfundoz diffi-
 ciliori ambiguitate. **Et** querit p̄bia. quēnā ē ista am-
 biguitas. iā em̄ p̄iecto. i. iudico. quib; tu pturbare. i.
 pturbaris. **Notādū** q̄ p̄iectare est ex aliq̄b; signis
 aliqd̄ putare. 7 sic p̄bia p̄iectat p̄ locum a cōiter acci-
 dentibus dubitationē boetij. qz cōiter q̄cūq; loque-
 bant̄ de puidētia et libero arbitrio dubitabant de
 cōpassibilitate eorum.

Minium inq;. **Hic** Boetius exprimit suā dubitati-
 onē oñdens puidētia et liberū ar. esse incōpassibilia.
Primo facit hoc. scdo excludit q̄sdā vias q̄b; aliqui
 conabant̄ defendere puidētia. **ibi.** **Quid** igit̄. **Ad**
 p̄bādū s; incōpassibilitatē p̄dictoz ponit tres rōes
 scda **ibi.** **Ad** h̄. scia **ibi.** **Postremo.** **Primo** ponit p̄i-
 mā rōnē. scdo excludit q̄ndā solutionē ei⁹. **ibi.** **Neq;**
 em̄. **Primo** mō dicit. **Minium** videt aduersari 7 repu-
 gnare deū pnoscere vniuersa. 7 eē vllū libertatis arbi-
 triū. **Qz** aut̄ ista repugnat̄: p̄bat. **Mā** si deus p̄spicit
 cuncta: neq; vllō mō falli pōt. necesse ē euenire illud
 qd̄ puidētia puidērit esse futuruz: qd̄ si nō eueniret:
 falleret p̄uidētia. **Quare** si ab eterno nō modo
 .i. nō tñ facta hoīm. sed etiā p̄silia 7 volūtates p̄no-
 scit. nulla erit libertas arbitriū: s; oia eueniret̄ d̄ neces-
 sitate. **Qz** aut̄ deus sua puidētia oia p̄cognoscat de-
 clarat. **Neq;** em̄ poterit existere aliqd̄ factū vel aliq̄
 voluntas nisi quā p̄senserit. i. p̄scuerit. puidētia diui-
 na nescia. i. nō potens falli. nec p̄nt aliter euenire q̄
 p̄uisa sunt. **Mā** si valēt detorqueri aliozuz. s; vt ali-

opinionē esse verā que p̄iectat eū sedere. ⁊ ecōuerso si de aliquo vera sit opinio q̄ sedet necesse est eū sedere. igit̄ in vtroq; .i. in opinione ⁊ sedente est necessitas. in hoc. i. in sedente est necessitas sedendi. in altero. i. in opinione est necessitas veritatis. sed nō idcirco quisq; sedet supple causalit̄. qm̄ vera est opinio: q̄ veritas opinio nis nō est cā sessionis. sed bec. i. opinio potius est vera. qm̄ p̄cessit quēpiā. i. aliquē sedere. ⁊ ita cū cā veritatis ex altera pte p̄cedat: tñ in vtroq; est cōis necessitas. ⁊ eodē mō p̄tingit arguere de p̄uidētia ⁊ de his q̄ p̄uidē tur. vnde dicit. patet. i. manifestū est. ratiocinari de p̄uidētia ⁊ de rebus futuris. Nam et si p̄ quis idcirco p̄ uident̄: qm̄ futura sunt. nō tñ ideo eueniunt qm̄ p̄ uident̄. nihilominus tñ necesse est a deo vel ventura p̄ uideri: vel p̄uisa euenire. ita q̄ vtriq; pti inest neces sitas: q̄uis alteri causalitas. qd̄ solū satis est. i. suffi cit ad p̄uendā libertatē arbitrii. **M**otandū q̄ rñ sio ista quā inuuit in lra videt̄ fuisse ip̄ius Origenis. q̄ supra eplam ad Ro. sic dicit. Non p̄terea aliquid erit q̄ illud deus scit futurū: s̄ quia futurū est ideo sci tur a deo anteq; fiat. Qd̄ tñ pōt̄ intelligi dupliciter. Uno mō q̄ euentus rei sit cā p̄scientie s̄m rōem con seq̄ntie. ⁊ sic responsio est vera. Alio modo pōt̄ intel ligi q̄ euentus rei sit cā p̄scie s̄m existentia. ⁊ sic ē fal sa. ⁊ hoc mō improbat̄ hica boetio. Primo q̄ ondit boetius q̄ ista rñsio nō est ad p̄positū. scdo ondit q̄ nō includit veritatē. ibi. Jam vō.

Jam vō. Hic p̄bia ondit q̄ ista rñsio includit falsi tatem. q̄ ponit q̄ aliqd̄ t̄pale sit causa eterni. dicunt em̄ q̄ res future sint cā p̄uisionis eterne. vnde dicit Jā vō p̄posterū est. i. p̄uersum est. vt euentus rerum t̄paliū. dicat̄ esse cā eterne p̄scientie. qd̄ dicit̄ in ista rñsione. vnde subdit. Quid est aliud arbitrari deum: ideo p̄uidere futura qm̄ sunt euentura: q̄ putare q̄ olim acciderūt. i. ip̄a futura esse cāz summe p̄uidētie q. d. nihil est aliud dicere. **M**otandū q̄ nullū t̄pale est cā eterni sed potius ecōuerso. Indignus. n. non est causa dignioris. eo q̄ cā dignior est effectu. t̄pale aut̄ indignus est eterno: sicut corruptibile incorru ptibile. ergo r̄.

Ad bec. sicuti cū qd̄ esse scio. Hic ponit scdam rñ sionē ad p̄bandū scdam p̄clusionem dicens. Ad bec supple p̄dicta addenda est bec rō. sicuti cū scio eē qd̄ .i. aliqd̄. necesse est ip̄m esse. ita cū noui qd̄ futurū. ne cesse est idip̄m esse futurū. sic igit̄ sit. i. p̄tingit. vt eue tus rei p̄scite nequeat euitari. **M**otandū q̄ rāto sic pōt̄ formari. sicut se habet scia respectu scibilis p̄ sentis: sic p̄scia respectu effectus futuri. s̄ cū scio in p̄nti aliqd̄ esse: necesse est ip̄m esse. s̄ cū p̄scit̄ aliquid futurū esse: necesse est ip̄m futurū eē. s̄ deus p̄scit̄ oia futura. s̄ necessario eueniūt. ⁊ sic iterū tollit̄ libertas arbitrii.

Postremo si qd̄ aliquis. Hic ponit terciā rōnē ad idē dicens. Si q̄s existimet aliqd̄ esse aliorum. i. ali ter q̄ res se hz. illud nō mō. i. nō tñ nō est scia: s̄ ē fal lax opinio longe diuersa a veritate scie. quare si aliqd̄ ita futurū est: vt eius euentus nō sit certus ⁊ necessa rius. quō illud poterit p̄sciri euenturū. q. d. nullo mō **C**ui rōnē assignat dices. Sicut ipsa scia ē imp̄mixta falsitati: sic illud qd̄ p̄cipit̄ ab ea nō pōt̄ aliter esse q̄ p̄cipit̄. q̄ si posset aliter se habere: tūc scia posset esse falsa. vnde subdit. ista est cā quare scia careat men dacio. q̄ necesse est vnāquāq; rez ita se habere sicut scia p̄phendit̄ eā sese habere. **M**otandū q̄ rō quā intendit̄ est ista. Quicūq; existimat̄ rē aliter esse q̄ est: eius existimatio est falsa ⁊ nō est scia: sed fallax opinio. s̄ si deus p̄scit̄ aliquod futurū esse: ⁊ si ip̄suz nō necessario euenit sicut p̄scit̄ p̄scia dei: nō erit scientia sed fallax opinio. s̄ futura a deo p̄uisa necessario eueniunt. et sic perit liberū arbitriū.

Quid igit̄. Hic p̄bia improbat̄ modos q̄b̄ aliq̄ n̄tū saluare p̄uidētia. ⁊ p̄mo q̄rit quō possit saluari. p̄ uidētia diuina. improbando duos modos q̄b̄ aliq̄ conabant̄ ipsaz saluare. Scdo ponit terciū modū: sicut ip̄m improbando. scda ibi. Oz si apud. Primo dicit. Quid igit̄ dicem̄. quonā mō dici pōt̄ q̄ de p̄renoscit̄ bec futu ra incerta. Primus modus est: vt dicat̄ deū ea q̄ p̄uidet̄ iudicare infallibiliter quōs possunt nō euenire. s̄ id ē inconueniens. q̄ tunc falleret̄ sua p̄uidētia. vnde dicit. Nā si de⁹ censet. i. iudicet euenire infallibiliter q̄ etiaz possibile est nō euenire. fallit̄ sup. de⁹. qd̄ nō modo. i. nō tñ nefas est sentire de deo: s̄ etiaz nefas est voce p̄fer re. Scds modus est: vt dicat̄ deū p̄uidere futura indeterminate sicut sunt futura. s̄ isto mō p̄uidētia dei nō est certa. vnde dicit. Si deus decernit ista futura esse q̄ p̄uidēt̄ indeterminate sicut sunt. vt. i. cognoscat ea eā .i. eāliē posse fieri vel nō fieri. q̄ ē ista p̄scia q̄ nihil certū nihil stabile cōprehēdit̄: q̄ si dicat. talis p̄uidētia nul la est. ⁊ qd̄ bec p̄scia refert. i. differt ab illo vaticinio ridiculoso Tiresie: q̄ dicebat. Quicūq; dica hoc erit vel nō erit. Quid etiaz. i. in q̄ diuina p̄uidētia. p̄stiterit. i. p̄ualebit̄ humana opinione. si iudicat incerta sicut bo m̄ies ea quoz euent⁹ est incertus. q. d. in nullo differt. **M**otandū q̄ cū t̄resia vidisset duos serpentes si mul coire p̄iecto baculo ip̄os sepauit abinuicē. ⁊ mutatus fuit in mulierē. Post septennū itez serpētes cocūtes baculo sepauit: ⁊ mutat⁹ fuit in virū. Cū aut̄ orta fuisset dissensio inter iouē ⁊ iunonē an maior esset. delectatio

at: opinionē q̄ eū sedere p̄iectat verā eē ne cesse est. Atq; ecōuerso rursus si de quopiā vera sit opinio qm̄ sedet. eū sedere necesse ē In vtroq; igit̄ necessitas inest. in hoc qd̄ sedendi: at vō in altero veritatis. Sed nō idcirco q̄sq; sedet: qm̄ vera est opinio. s̄ bec potius vera est: qm̄ quēpiāz sedere p̄cessit. Ita cū cā veritatis ex altera pte p̄cedat: in est tñ cōis in vtroq; necessitas. Silia de p̄ uidētia futurisq; rebz rōcinari patet. Nāz etiā si idcirco qm̄ futura sunt p̄uidēt̄: non vō ideo qm̄ p̄uidēt̄ eueniunt. nihilomin⁹ tñ a deo vel ventura p̄uideri vel p̄uisa eue nire necesse est. qd̄ ad p̄uendā arbitriū li bertatē solū satis est. Jam vō q̄ p̄posteruz est vt eterne p̄scie t̄paliū rez euentus cā esse dicat̄. Quid ē aut̄ aliud arbitrari: idō deū futura qm̄ sunt euentura p̄uidere: q̄ puta re q̄ olim acciderūt: cām summe illi⁹ eē pro uidētie. Ad bec sicuti cū qd̄ eē scio: idip̄m esse necesse est. ita cū qd̄ futurū noui: idip̄m futurū esse necesse est. sic fit igit̄ vt euentus p̄scite rei nequeat euitari. Postremo si qd̄ aliqd̄ alioruz q̄ sese res hz existimet. id non modo scia nō est: s̄ est opinio fallax ab sciē tie veritate longe diuersa. Quare si qd̄ ita futurū est vt eius certus ac necessari⁹ nō sit euentus: id euenturū esse p̄sciri q̄ poterit. Si cut. n. scia ip̄a imp̄mixta est falsitati. ita id qd̄ ab ea p̄cipit̄: eē aliter q̄ p̄cipit̄ neq̄t. Ea nāq; cā est cur mēdacio scia careat: q̄ se ita rē quāq; h̄re necesse ē: vt i eā sese habere sci entia p̄phendit̄. Quid igit̄: Quonā mō deus bec incerta futura p̄noscat: Nā si in e uitabiliter euentura censet q̄ etiā nō eueni re possibile est: fallit̄. qd̄ sentire non mō ne phas est: s̄ etiam voce p̄ferre. At si ita vti sunt: ita ea futura esse decernit. vt eque vel

fieri ea vel non fieri posse cognoscat. quod est hec
 prescientia que nihil certum: nihil stabile prophetat.
 aut quod hoc refert varicinium illo ridiculo ti-
 resie. quicquid dicat aut erit aut non. Quid etiam
 diuina prudentia humana opinione prescrite-
 rit: si utriusque homines incerta iudicat quod est incertus
 euentus? Quod si apud illum regem omnium certissimum
 fontem nihil incerti esse potest: certus eorum est euen-
 tus que futura firmiter ille presciterit. Quare
 nulla est humanis consiliis actionibusque liber-
 tas: quod diuina mens sine falsitatis errore cum-
 cta prespicies ad unum alligat et restringit euen-
 tum. Quo semel recepto quatenus occasus huma-
 narum rerum consequatur liquet. Frustra enim bonis:
 malisque premia peneue opponuntur: que nullus
 meruit liber ac voluntarius mortis aiorum. Id
 quod omnium videbitur iniurissimum quod nunc equissimum
 iudicatur. vel puniri improbos vel remunera-
 ri probos: quod ad alterutrum non propria mittit vo-
 luntas: sed futuri cogat certa necessitas. nec
 vicia igitur nec virtutes quicquam fuerit: sed omnium me-
 ritorum potius mixta atque indiscreta confusio.
 Quod quod nihil sceleratius excogitari potest. cum
 ex prudentia rerum omnis ordo ducatur. nihilque
 liceat consiliis humanis fit vitia queque no-
 stra ad bonorum hominum referantur auctorem. Igitur
 nec sperandi aliquid nec deprecandi vlla ratio est
 Quid enim vel speret quisque vel etiam deprecetur
 quam optanda omnia inflexa series conectit. au-
 feret igitur vnicuique illum inter homines deumque pro-
 meriti: sperandi. scilicet et deprecandi. Si quidem iuste humi-
 litatis precio inestimabilem vicem diuine gratie
 pro meremur. quod solus modus est: quod cum deo collo-
 qui homines posse videantur. illique inaccessibilem lu-
 ci prius quam quod impetraret ipsa supplicandi ratione
 coniungi. que si recepta futurorum necessitate ni-
 hil virum habere credantur. quod erit quod summo
 illi rerum principi conecti atque adherere pos-
 sumus? Quare necesse erit humanum genus (uti
 paulo ante cantabas) disseptum atque disun-
 ctum suo fonte fatiscere.

ut vicia nostra referantur ad auctorem omnium. super deum. quo nihil sceleratius excogitari potest. quam deum dicere auctorem ma-
 lorum quod tamen necessarium est ablata libertate. **¶** Notandum quod defectus in operatione quod defectus non est in potestate
 rei ut euitetur: necessarium est ab agente et a producete. Si ergo actio voluntatis nostre non est libera: defectus actionis
 in voluntate reducetur in deum et sic deus erit causa defectuum nostrorum quod est absurdum.

¶ Igitur nec sperandi aliquid. **¶** Notandum quod in conuenientia que sequitur ex coniunctione hominis ad deum. quod tolleret actum deprecandi et actum
 sperandi: quibus maxime coniungimur deo: vnde dicit. Igitur si tollitur liberum arbitrium: nec vlla ratio est sperandi aliquid nec
 deprecandi inter deum et homines. Quid enim quisque deprecetur vel speret. si series inflexa conectit omnia optanda. quod dicitur. fru-
 stra fieret utrumque. igitur auferet illud vnicuique commercium. scilicet sperandi et deprecandi inter deum et homines. vocat autem
 spem et deprecationem commercium: quod istis mercamur omnia beneficia. vnde subdit. si quidem precio iuste humilitatis nos ho-
 mines pro meremur inestimabilem vicem. id est retributionem diuine gratie. quod modus deprecandi solus est: quo homines videan-
 tur posse colloqui cum deo: et coniungi inaccessibilem luci super deo. postquam homines impetrant quod petunt. prius enim.
 preces porrigimus que effectum petitionis consequamur. quod scilicet spes et deprecatio. si nihil credantur bene virum. recepta. id
 est concessa necessitate futurorum. quid erit quo coniungi possimus illi summo principi rerum. quod dicitur. nihil. quare necesse erit
 genus humanum disseptum. id est disiectum. suo fonte. id est a suo principio supple a deo. fatiscere. id est deficere. uti paulo an-
 te cantabas in sexto metro quarti libri. **¶** Notandum quod actus deprecandi spectat ad intellectum. et est omnino finis. **¶** So-
 damas. ascensus intellectus ad deum vel in deum. quod quidem actu insinuat deo indigentiam nostram. non quod deo pro insinua-
 tionem nostram aliquid innotescat quod prius ignorauerit. sed ut nos ipsa insinuatione ut deo consideremus in bis esse re-
 currendum ad diuinum auxilium. Actus autem sperandi pertinet ad voluntatem: quod eius obiectum est bonum futurum. pro istius
 actus adheremus deo tanquam perfecto principio bonitatis: inmitentis eius auxilium ad consequendum bonum quod indigemus

in coitu viri quam mulieris. Electus fuit tiresia in iudi-
 cem: quod exptus erat sorte utriusque sexus. Cum autem dice-
 ret maiorem esse delectationem mulieris. Iuno promota
 excecavit ipsum. Iupiter autem sui miseratus in recompensam
 amissi visus dedit sibi spiritum vaticinandi. Fuit autem hec
 sua vaticinatio. quicquid dicat erit vel non erit. Si ergo deus non
 aliter presciteret futura indefinita. nisi quod erit vel non erit:
 non differret sua prescientia a prescientia tiresie. quod est ridiculosum.

¶ Quod si apud illum regem. **¶** Notandum quod ponit tertium modum con-
 uentum saluare prudentiam. Et est ut ponam omnia euenire
 de necessitate et auferamus liberum arbitrium. Primum ergo
 ponit istum modum. secundo ostendit que inconuenientia sequi-
 tur ad ipsum. ibi. Quo semel. Primum ergo concludit istum mo-
 dum dicens. Quod si apud illum certissimum fontem omnium rerum
 nihil potest esse incerti. certus est euentus eorum quod ipse fir-
 miter presciterit futura. que nulla erit libertas huma-
 nis consiliis et actionibus. quod diuina mens sine errore
 falsitatis cum cta prespicies alligat et restringit ad unum
 euentum. **¶** Notandum quod nulla mutatio cadit circa so-
 tem omnium rerum. quod cognitio eius non potest esse incerta.
 etiam si esset incerta esset imperfecta et diminuta. si ergo est
 certa respectu futurorum: necesse est ut omnia futura presci-
 ta a deo necessario eueniant.

¶ Quo semel recepto. **¶** Notandum quod ponit inconuenientiam que sequitur
 si auferatur liberum arbitrium. Et primo ostendit que inconueni-
 entia sequitur ex parte hominum. secundo quod ex parte dei. scilicet quod ex parte
 coniunctionis hominum ad deum. scilicet ibi. Quo nihil. scilicet ibi.
 Igitur nec sperandi. Inconuenientia ex parte hominum sunt:
 si non sit liberum arbitrium frustra ponuntur bonis premia vel
 premia. et iniuste puniuntur mali et premiantur boni. nec erunt
 vicia nec virtutes in hominibus: sicut nec in aliis que agunt
 necessitate nature et non libertate animi. vnde dicit. Quo se-
 mel recepto. id est posito. scilicet ut negetur liberum arbitrium. liquet
 id est manifestum est quatenus occasus. id est quatenus destructio huma-
 narum rerum consequatur. Frustra enim. ponuntur bonis premia et
 malis pene. ita statuta et leges humane erunt inutiles
 que penas et premia statuunt. que nullus mortuorum
 liber ac voluntarius meruit. et illud videbitur iniurissi-
 mum omnium quod nunc iudicatur equissimum. scilicet puniri improbos.
 et remunerari probos. quod ad alterutrum. id est ad probitatem
 vel improbitatem. non mittit propria voluntas: sed cogit cer-
 ta necessitas futuri. igitur virtutes et vicia non fuerint
 quicquam. sed potius erit mixta et indiscreta confusio omnium
 meritorum. scilicet bonorum et malorum. **¶** Nota quod omnes virtu-
 tes et vicia oriuntur ex libera electione boni et mali. et si-
 militer punitione et remuneratio fiunt propter libera acti-
 onem boni vel mali. Si ergo tollitur libertas arbitrii non erit
 libera electio: nec libera actio bona vel mala. et pro se
 quis nulla erit virtus et nullum viciu. et iniuste malus pu-
 nietur cum ex necessitate malum operetur et iniuste bonus premi-
 etur cum ex necessitate opus bonum. quod est absurdum dicere.
¶ Quod quod nihil sceleratius. **¶** Notandum quod ostendit inconuenientiam quod
 sequitur ex parte dei. scilicet quod deus erit auctor malorum. vnde dicit.
 Cum omnis ordo rerum ducatur ex prudentia diuina. et si ni-
 hil liceat libere fieri ex humanis consiliis. fit. id est sequitur.

si hmoi bonū necessario eueniret: vel impossibile esset euenire. vterq; act⁹ tā dep⁹ cādi q̄ spandi eēt inutilis.

Adetrum terciū quinti libri.

Quenā discors federa rerū. **H**ic incipit terciū met⁹ b⁹ quinti qd̄ dicit adonicū: vel fm̄ alios archilogi cū ab inuētore. dactylicū a pede p̄dñante. in quo facit exclamationē sup̄ incōpassibilitate: q̄ apparet inter puidentiā et liberū arbitriū. Et p̄mo querit qre sint incōpassibilia cū p se cōsiderata sint passibilia. sc̄do ponit rñsionē ad hoc. terciō p̄tra rñsionē obijcit. q̄rto obiectionē soluit. sc̄da ibi. An nulla. terciā ibi. Sed cur tanto. q̄rta ibi. Aut cū mētez. P̄mo dicit. Quenā discors cā resoluit. i. sepat federa. i. cōcordias rerū. s. puidētie diuine. et liberū arbitriū. ne p̄patiat tur se sil. aut q̄s deus tanta bella statuit duob⁹ veris vt singula vera q̄ carptim. i. sigillatim vel diuisim accepta. cōstēt. i. p̄manēt. eadē tñ mixta. i. p̄iuncta. nolunt iugari. i. copulari seinuicē p̄patiēdo. Tūc ponit rñsionē dicēs. **Q**z istis duobus veris. s. puidētie et libero arbitrio nulla est discordia. s. apparentia discordie. puenit ex debilitate nostri intellect⁹. vnde dicit. An est nota solutionis nulla est discordia veris: s. semp̄ certa coherēt sibi. s. mens nostra obruta. i. opp̄ssa. mēbris cec⁹. i. cecantib⁹ aiam. illa neq̄ igne. idē splēdore. opp̄ssi lumis. s. intellectus noscere tenues. i. subtiles nexūs. i. p̄iunctiones rerū q̄ vident⁹ discor dare. **N**otandū si p̄sideremus puidentiā diuinā p se: possibile est eā esse. si p̄sideremus liberū arbitriū p se: etiā possibile est eū esse. vt patet ex dictis. S3 si p̄sideremus vtrūq; simul: tūc vident⁹ incōpassibilia: sicut p3 ex rōnibus sup̄iorib⁹. fm̄ veritatē aut bene se p̄patiant. s. nobis nō apparet: qz intellectus noster opp̄ssus mole corpis nō pōt se eleuare i hmoi cognitionē. Nam fm̄ sapientē. Corpus qd̄ corrupit aggruat aiaz: et terrena habitatio opp̄rimit sensus multa cogitantē.

Sed cur tanto flagrat amore. **H**ic p̄bia obijcit cōtra solutionē. Si. n. aia ignoret istas subtiles coniunctiones: vnde est q̄ desiderat eas scire: cuz nihil ignotū possit desiderari. vnde dicit. Sed cur aia flagrat. i. ardet. tāto amore. i. desiderio. repire notas tectas. i. notificatiōes latētes. veri. i. veritatis. Scit ne mēs illud qd̄ ip̄a amia. i. sollicita appetit nosse. q. d. nō: qz nullus appetit scire illud qd̄ scit. et hoc est qd̄ dicit. Quis laborat scire nota. q. d. nullus. oportet igit̄ dicere q̄ nesciat. et tūc seq̄tur aliud incōueniēs. s. q̄ aia desideret illud qd̄ nescit. **U**n̄ dicit. Si nescit illud qd̄ petit: qd̄ petit. i. desiderat. mēs ceca. i. ignorās. Quis em̄ nescius optet q̄cā. Quis. n. valeat. i. possit sequi nescita. aut q̄s nescius possit noscere q̄ inueniat sup̄. illud qd̄ querit. et q̄s ignarus. i. nescius queat. i. possit noscere formā reptā. q. d. null⁹. **N**otandū q̄ dictū ē in rñsione q̄ aia ignorat p̄passibilitatē puidētie et liberū arbitriū: s. desiderat eā scire. Contra hoc arguit sic. Nullus appetit scire quod scit. Si aia desiderat scire aliquid: vel ignorat illud vel scit. Si scit: s. non desiderat ip̄m scire. qz nullus appetit scire qd̄ scit: cū ois appetit⁹ sit rōne carentie. Si aut̄ ignorat illud qd̄ desiderat: quō ignotū desiderat cū volūtas nō querat incognitū. ideo si ignorat nūq̄ cognoscet. Quis. n. ignotū inueniet. Si enim paterfamilias quereret seruū fugitiuū quē ignoraret: posset sibi multotiens occurrere q̄ ip̄m non inueniret. sicut dicit **L**incomiensis sup̄ primo posteriorum.

An cum mentem cerneret altam. **H**ic soluit obiectionē. **U**bi notandū q̄ plato posuit animas esse in celo creatas et habere cognitionē omnium p̄fectam: sed p̄ lapsum ad corpora eam obliuisci cognitionē rerū in particulari et retineri eam in vniuersali. et postea p̄ exercitium recuperare cognitionem rerum in particulari. vnde dicit sic. An est nota solutionis cū aia cerneret. i. specularetur. altam mentem. i. p̄fundam mentē dei. ip̄a pariter. i. simul. norat. i. nouerat. summā. i. vniuersalē cognitionē. et singula. i. singularē cognitionē rerū. sed nūc ip̄a condita. i. tecta nube mēbroz. non est oblita sui in totū. i. totaliter. s. ipsa tenet summā. i. cognitionē vniuersalem rerū. p̄dens singula. i. singularē cognitionem. igit̄ quisquis requirit. i. inuestigat cognoscere vera. talis ē neutro habitu supple vt p̄fecte cognoscat vel q̄ omnino ignorat. **U**nde dicit. Nam neq; nouit. s. in speciali et p̄fecte illud quod querit. nec penitus nescit omnia. sed ip̄e meminit. i. in memoria habet. summā. i. vniuersalem cognitionem. quā retinens p̄sulit supple actuali p̄sideratione retractans. i. reuocans p̄ studiū. alte. i. subtiliter. visa. i. prius in speciali cognita. vt ipse queat addere oblitās p̄tes p̄tibus seruatis supple in memoria. **N**otandum q̄ fm̄ istam viam platonis solueretur ratio prius tacta. vel anima scit quod desiderat: vel nescit. Dico q̄ nescit in speciali et in p̄p̄ia forma: sed scit in vniuersali. Et cū dicitur nullus desiderat notū veris est sicut est notū in vniuersali: tñ desiderat ip̄m vt est ignotū in sp̄ali. Et cū dicit si ignorat nūq̄ inueniet. et veris est si ignorat tam in generali q̄ in speciali. et si ignorat in potentia et in actu. si tamen scit in potētia et in vniuersali: et ignorat actu et in p̄p̄ia forma. potest ipsum inuenire et addiscere.

Prosa quarta quinti libri.

Adetrum terciū libri quinti.
Quenam discors federa rerum
Causa resoluit: quis tanta teus
Veris statuit bella duobus.
Ut que carptim singula p̄stent
Eadem nolunt mixta iugari:
An nulla est discordia veris:
Semperq; sibi certa coherent.
Sed mens cecis obruta membris
Nequit oppressi luminis igne
Rerum tenues noscere nexūs.
Sed cur tanto flagrat amore:
Veri tectas repire notas.
Scit ne quod appetit anxia nosse.
Sed quis nota scire laborat.
Et si nescit: quid ceca petit:
Quis em̄ quicquid nescius optet:
Aut quis valeat nescita sequi:
Quoue inueniat: quis reptam
Queat ignarus noscere formā.
An cū mentē cerneret altam:
Pariter summā et singula norat:
Nunc mēbroz condita nube:
Non in totum est oblita sui.
Summamq; tenet singula p̄dens.
Igit̄ quisquis vera requirit.
Neutro est habitu. nam neq; nouit:
Nec penitus tamen omnia nescit.
Sed quā retinens meminit summā:
Consult. alte visa retractans:
Ut seruatis queat oblitās addere p̄tes.

Prosa quarta libri quinti.

Quam illa: vetus inquit hec est de pudentia querela. a Marco quoque Tullio (cum diuinationem distribuit) vehementer agitata. tibi quoque ipsi res diu prorsus multumque quesita: sed haud quomodo ab villo vrum hactenus satis diligenter ac firmiter expedita. Cuius caliginis causa est. quod humane rationationis motus ad diuine prescientie simplicitatem non potest admoueri. Quae si villo modo cogitari queat: nihil prorsus relinquetur ambigui. Quod ita demum patefacere atque expedire temptabo si prius ea quibus moueris expendero. **Q**uero enim cur illam soluentium rationem minus efficacem putes: quae quod prescientiam non esse futuris rebus causam necessitatis existimat nihil impediri prescientiam arbitrii libertatem putat. Num. n. tu aliunde argumentum futurorum necessitatis trahis nisi quod ea quae presciunt non euenire non possunt. Si igitur praenotio nullam futuris rebus adiicit necessitatem (quod tu etiam paulo ante fatebare) quid est quod voluntarium exitus rerum ad certum cogantur euentum. Et enim positionis gratia ut quod praesequatur aduertas. statuamus nullam esse prescientiam. Num igitur (quatum ad hoc attinet) quod ex arbitrio eueniunt ad necessitatem coguntur. **B**adinime. **P**. Statuamus iterum esse: sed nihil rebus necessitatis iniungere. manebit ut opinor eadem voluntatis integra atque absoluta libertas. sed prescientia inquit tamen si futuris eueniendi necessitas non est. signum tamen est necessarium ea esse ventura. hoc igitur modo etiam si praecognitio non fuisset: necessarios futurorum exitus esse praestaret. Omne etiam signum tamen quod sit ostendit: non vero efficit quod designat. Quare tamen ostendendum prius est non nihil ex necessitate contingere: ut praenotionem signum esse huius necessitatis appareat. alioquin si haec nulla est: nec illa quod deus eius rei signum poterit esse que non est.

non esse causam necessitatis futurorum. Quod autem per istam rationem impediatur illatio necessitatis futurorum patet ex hoc quod tu non trahis aliunde argumentum necessitatis futurorum: nisi quod ea quae presciunt non possunt non euenire. Si igitur praenotio. i. prescientia futurorum. nullam adiicit. i. imponit necessitatem rebus futuris. ut dicit ratio. et tu etiam fatebare paulo ante. quod est. i. quod esse poterit. quod voluntarium exitus cogantur ad certum euentum. et ita per istam rationem excluditur necessitas futurorum. et manifestat se in exemplo dicens. At aduertas quod praesequatur gratia positionis. i. exempli. statuamus. i. ponamus per impossibile nullam esse prescientiam futurorum. igitur hoc posito quatuor ad hoc. i. quatuor ad istam illationem. qua ex prescientia concluditur necessitas futurorum. ea quae eueniunt ex arbitrio coguntur ne ad necessitatem. dicit Boetius. **M**inime. et praescientiam statuamus iterum esse praedictam: sed nihil necessitatis iniungere rebus futuris. manebit ut opinor eadem libertas voluntatis integra et absoluta ab omni necessitate. **N**otandum quod prior solutio improbat fuit bona et mala. in hoc fuit bona: quod posuit prescientiam non esse causam necessitatis futurorum. Dixit enim. Ideo futura eueniunt non quod deus ea praedicit. Sed in hoc fuit mala: quod posuit futura esse causam prescientie dei. Dixit enim. quod futura sunt ideo deus ea praedicit. patet ergo ex ratione antiquorum quod prescientia non est causa necessitatis rebus futuris.

Sed prescientia inquit. Hic ostendit praescientiam quod prescientia diuina non sit signum necessitatis rebus futuris. Secundo ostendit quod modus praebandi ex signo non est efficax. ibi. Ita vero. **P**rimo dicit. Tu inquit. i. dicere poteris. et si per quibus prescientia non est necessitas eueniendi rebus futuris. tamen est signum ea necessario esse ventura. et ita ex prescientia potest inferri necessitas futurorum tanquam ex signo. **H**oc igitur modo ponendo prescientiam esse signum necessitatis futurorum. praestaret exitus. i. euentus futurorum esse necessarios. etiam si non fuisset praecognitio. quod praebat ex natura signi dicens. Omne namque signum tamen ostendit quod sit. i. manifestat illud cuius est signum. sed non efficit quod designat. quare ut praenotionem. i. praedictam appareat esse signum necessitatis futurorum. demonstrandum erat prius nihil contingere non ex necessitate. i. omnia euenire necessario. alioquin si haec necessitas futurorum nulla est. nec illa prescientia poterit esse signum eius rei que non est et ita non valet arguere necessitatem futurorum ex prescientia tanquam ex signo. **N**otandum quod signum non est causa eius cuius est signum. sed tamen manifestat signatum esse. ut circulus non est causa venditionis vini: sed tamen est signum ven-

Quam illa vetus inquit. Hec est quarta prosa huius quinti: in qua praescientia incipit dissoluere questionem de passibilitate praedictae et liberi arbitrii. Et primo tangit difficultatem huius quoniam et causam difficultatis. et tangit modum praecedendi circa eius solutionem. Secundo dissoluit eam ibi. Quero enim. **P**rimo dicit. Hec querela. i. questio hec de praedicta est vetus. et est vehementer agitata. i. tractata a Marco Tullio. cum distribuit. i. diuidit. diuinationem. i. in libro diuinationum. ubi diuidit diuinationem in suas species. non solum hoc sed tibi ipsi est res multum diu quesita. Sed haud quomodo. i. non alicubi. ab villo vrum satis diligenter et firmiter expedita. cuius caliginis. i. difficultatis causa est. quod motus. i. actus humane rationis. non potest admoueri. i. applicari ad simplicitatem diuine praedictae. quod si villo modo excogitari queat nihil relinquetur prorsus ambigui. quod. scilicet. rationem et causam difficultatis. ita demum patefacere et expedire temptabo. si prius expendero. i. declarauero. ea quibus tu moueris. **N**otandum quod questio de praedicta diuina et libero arbitrio est omnium quoniam difficultissima. de qua multi antiquorum dubitabant. et nonnulli modernorum propter eius difficultatem lapsi sunt. quare Tullius in libro diuinationum tractans: et non valens dissoluere eius difficultatem. negans penitus praedictam et prescientiam futurorum a deo in praedicto libro diuinationum.

Quero enim. Hic praescientia accedit ad solutionem quoniam. primo discutit motum boetii. secundo soluit dubitationem siue questionem. ibi. **Q**uam igitur. Circa primum sciendum. quod duo fuerunt motus boetii principalia circa hanc questionem. **P**rimum: quod videtur necessarium si deus praedict futura quae necessario eueniant. **S**ecundum motum: quod futura quae euentus est incertus sicut sunt futura contingencia non possunt a deo certa praedictari. **P**rimo tractat primum motum. secundo secundum. ibi. Sed hoc inquit. **P**rimo ostendit quod si deus praedict futura: non propter hoc necessario eueniunt. **S**ecundo mouet dubitationem. ibi. Sed qui fieri potest. **P**rimo ostendit quod ex prescientia dei non inferri necessitas libero arbitrio. **S**ecundo ostendit quod prescientia dei non sit signum necessitatis futurorum. ibi. Sed prescientia. **C**irca primum sciendum. quod prius improbauit quandam rationem: qua quidam nitentur impedire rationem ostendentes non esse liberum arbitrium. propter prescientiam diuinam. quae responsione hic resumit ostendens eam aliquid modo esse bonam quod sufficienter impedit intentionem aduersarij. **M**axime aduersarius ex nullo alio praebat necessitatem futurorum: nisi quod sunt praescientia a deo. cum igitur ex ratione habeatur quod prescientia nullam causalitatem habet super futura. videtur sufficienter ostensum esse quod ea quae praecedunt ex libero arbitrio non sunt necessaria. **P**rimo ergo per istam rationem resumendo eius solutionem dices. **Q**uero enim cur istam rationem soluentem putes minus esse efficacem: quae putat libertatem arbitrii non impediri a praescientia. quod existimat prescientiam

ditionis. Si ergo prescientia esset signū necessitatis futuroꝝ p̄supponeret futura esse necessaria. et sic ad ostēdendū p̄sciam esse signū necessitatis futuroꝝ oporteret p̄us ostendere futura necessario eē futura: anteq̄ p̄scia esset signū necessitatis futuroꝝ. alis p̄scia esset signū alicui⁹ rei que nō est. qđ est absurdū.

Jam v̄o. Dicōndit modū. p̄bandi ex signo nō esse efficacē: et dicit. Constat. i. manifestū est. rōnē subnixaz. i. firmatā demonstratione. eā nō esse dicēdā ex signis neq̄ ex argumentis extrinsecus petitis. i. acceptis. s̄ firma ratio ducenda est ex p̄uenientib⁹. i. ex p̄p̄is et necessarijs causis. Cū s̄ p̄dicta rō p̄cesserit ex signo: nō est efficaciar et demonstratiua: cū sit a posteriori. demonstratio aut̄ que est potissima. p̄bationū ip̄a est a priori cū sit ex causis p̄ se immediatis prioribus et notioribus et p̄ tanto etiā demonstratio est syllogismus faciens scire efficaciar ad p̄bandū ex p̄mo posteriorū.

Sed q̄ fieri pōt. Dic p̄bia mouet quandā dubitationē et soluit eā. videt. n. ex dictis seq̄ q̄ aliq̄ p̄nt p̄sciri q̄ tñ nō necessario eueniūt. si aut̄ non necessario eueniūt: p̄nt nō euenire. et sic seq̄ q̄ aliqđ p̄scitur a deo nō eueniat. Primo s̄ p̄bia dubitādo de h̄ q̄rit dicēs. Ex q̄ ita est q̄ ea q̄ sunt p̄scita nō sunt necessaria. s̄ p̄nt nō euenire. q̄. i. quō fieri pōt. vt ea que p̄uidetur futura esse nō p̄ueniāt. Tūc soluit dubitationem dicens. q̄ nō negat q̄ p̄scita nō eueniāt: imo oportet dicere q̄ p̄scita eueniāt. s̄ tñ nō eueniūt de necessitate. vñ dicit. q̄si v̄o. quasi diceret. Ista dubitatio p̄cedit q̄si nō credamus ea q̄ p̄uidencia p̄noscit non esse euentura. s̄ hoc nō est verū: s̄ poti⁹ arbitremur illud. i. q̄ licet futura eueniāt: nihil tñ necessitatis habuisse in sui natura vt euenirēt. et manifestat in exemplo quō aliqđ certe p̄p̄hendit qđ tñ nō est necessariū dicens. q̄ aliqđ cognitū eueniat et tñ nō necessario. licet bit q̄ tu hoc p̄p̄endas hinc. i. ex tali exemplo. intuemur. n. plura exēpla oculis dū fiūt. i. vuz sunt in fieri sicut ea q̄ spectant. i. vident aurige facere in moderandis et flectendis quadrigis etc. Videm⁹ ad hunc modū vt que fiūt in alijs actib⁹ voluntarijs. nūqđ vlla necessitas p̄pellit aliqđ illoꝝ ita fieri sicut oculis videt. dicit Boetius. Minime. et assignat rōnes. Frustra. n. esset effectus artis si oīa mouerent coacta. et frustra esset ars flectēdi q̄drigā si necessario flecteretur. igit̄ illa q̄ cū fiunt carēt necessitate existēdi. eadē sunt futura sine necessitate p̄usq̄ fiunt. Ex q̄ p̄cludit q̄ quedā sunt euentura q̄z exitus. i. eueniūt sit absolutus ab oī necessitate. Et forsā aliq̄s diceret ea q̄ nūc fiūt nō erant futura anteq̄ essent. hoc excludit dicēs Nullū arbitroz esse dictū q̄ q̄ nūc fiūt euentura nō fuerunt. hoc. n. esset nimis irrationabile. ideo necessario p̄cludit. q̄ hec etiā p̄cognita habent euentus liberos qz sicut scia p̄ntiū nihil importat necessitatis. his rebus q̄ fiūt in p̄nti. sicut patet in exemplo predicto de regimine quadrigę. Ita p̄ntia futuroꝝ nihil importat necessitatis his q̄ ventura sunt. **Notandum** q̄ futura in compatione ad diuinā p̄uidentiā. sint necessaria necessitate p̄ditionata. nō tñ omnia sunt necessaria necessitate absoluta. Multa. n. habere eueniunt sicut ea que fiūt ab arte et a voluntate. vt regimen quadrigarū. Si. n. regimen quadrigarū necessario eueniret: frustra esset ars regēdi quadrigā. **Notandum** q̄ sicut res actu fiunt: ita erūt future: sed quedā actu libere fiunt. s̄ erant libere future. et p̄ p̄ns non oīa sunt necessario futura: licet necessitate p̄ditionata inq̄tum p̄panē ad p̄uidentiā diuinā. nō tamen in sui natura p̄siderata necessario eueniunt necessitate absoluta. sicut postea videbit̄ vbi distinguet duplicem necessitatem. p̄ditionatā et absolutam.

Sed hoc inquis. Dic p̄bia discutit motiū boetij. vtrū futura incerta sicut sunt p̄tingentia possint certe p̄sciri. et primo mouet dubitationē de hoc. et tangit rōnem dubitationis. scdo assignat cām erroris ibi. Cui⁹ erroris causa est. dicit p̄mo. Sed tu inq̄s o boeti hoc ipsum dubitat̄. an possit esse vlla p̄notio. i. p̄scia illarū rerū. que nō habent necessarios exitus. i. euentus. hoc. n. nullo modo videt̄ possibile. Cū. n. vident̄ hec dissonare. i. p̄scientia et p̄tingentia. Tu enim putas si p̄uideant̄ p̄tingentia necessitatem ipsa p̄sequi. et si necessitas desit minime ea p̄sciri. et putas nil posse comprehendēdi p̄scia diuinā nisi certū. Et si ea que sunt incerti exitus. i. euentus sicut p̄tingentia. si p̄uidēt̄ illa quasi certa. tu putas illud esse caliginē opinionis nō veritatem scie. et in hoc tu deciperis. cuius deceptionis causa est error tuus circa iudiciū cognitōnis. Credis. n. diuersuz esse ab integritate. scie aliter arbitrari rē q̄ sese habeat. et in h̄ erras. **Notādū** q̄ qz nos nō possum⁹ futura p̄tingentia certe p̄cognoscere: putamus similiter deū hoc nō posse. res. n. eodem modo se habēs diuersimode a diuersis pōt cognosci. vnde cognoscere rem aliter q̄ se habet ex parte rei cognite non est scientia. s̄ cognoscere rem aliter q̄ se habeat ex parte cognoscentis bene est scientia: et sic futura contingentia licet in se sint incerta: possunt tamen p̄sciri a deo sine errore falsitatis

Jam v̄o p̄bationē firma rōne subnixaz constat nō ex signis neq̄ petitis extrinsecus argumentis. s̄ ex p̄uenientib⁹ necessarijsq̄ causis eē ducendā. S̄ q̄ fieri pōt vt ea non p̄ueniāt q̄ futura eē p̄uidēt̄. Quasi v̄o nos ea q̄ p̄uidētia futura eē p̄noscit: non euentura credamus. Ac nō illd̄ poti⁹ arbitremur lz eueniāt: nihil tñ vt euenirent sui natura necessitatis hūisse. qđ hinc facile p̄p̄edas licebit. Plura. n. dū fiūt subiecta oculis intuemur. vt ea q̄ in q̄drigis moderandis atq̄ flectēdis facere spectāt aurige. atq̄ ad hūc modū et cetera. Nū igit̄ q̄cōz illoꝝ ita fieri necessitas vlla p̄pellit: **H. Minime.** p̄ Frustra. n. esset artis effectus: si oīa coacta mouerēt. Que igit̄ cū fiūt carēt existēdi necessitate. eadē p̄usq̄ fiunt sine necessitate futura sunt. Quare sunt quedā euentura quozū exit⁹ ab oī necessitate absolut⁹ sit. Nā illud qđ nullū arbitroz esse dicturū. q̄ q̄ nūc fiunt: p̄usq̄ fierēt euentura nō fuerit. Nec etiā igit̄ p̄cognita liberos habēt euentus. nā sicut scia p̄sentū rez nihil his q̄ fiūt: ita p̄scia futuroꝝ nihil his q̄ ventura sunt necessitatis importat. S̄ hoc inq̄s ip̄m dubitat̄: an eaz rez q̄ necios exit⁹ non hnt vlla possit eē p̄notio. dissonare etem vident̄ putasq̄ si p̄uideant̄ p̄seq̄ necessitatē. si necessitas desit: minime p̄sciri. nihilq̄ p̄scia p̄p̄hēdi posse nisi certū. Qz si que incerti sunt exitus ea q̄si certa p̄uidēt̄. opinionis adesse caliginē nō scie veritates. Aliter em̄ ac sese res habeat arbitrari ab integritate sciētie credis esse diuersum.

Cuius erroris causa est: quod omnia quae quisque novit: ex ipsorum tamen vi atque natura cognosci estimat quae sciunt quod totum praeter est. Omne enim quod cognoscitur non habet sui vim sed habet cognoscendum potestatem comprehendit facultatem. Nam ut hoc breui liquet at exemplo: eandem corporis rotunditatem aliter visus aliter tactus agnoscit. Ille enim manens totum simul iactis radiis intuetur. hic vero coherens orbi atque punctus: circa ipsum motum ambitum: rotunditatem partibus apprehendit. Ipse quoque hominem aliter sensus: aliter imaginatio: aliter ratio: aliter intelligentia percipit. Sensus enim figuram in subiecta materia constitutam. Imaginatio vero solam sine materia iudicat figuram. Ratio vero hanc quoque transcendit: spiritusque ipsa quae singularibus inest universali consideratione prehendit. Intelligentia vero celsior oculi existit. supergressa namque universitatis ambitum: ipsam illam simplicem formam pura mentis acie percipit. In quo illud maxime considerandum est. Nam superior vis apprehendit amplectitur inferiorem. Inferior vero ad superiorem nullo modo con-surgit. Neque enim sensus aliquid extra materiam valet: vel universales spiritus imaginatio percipitur: vel ratio capit simplicem formam. sed intelligentia quasi desuper spectans percipit forma que subsunt cuncta diiudicat. sed eo modo quo formam ipsam quae nulli alii nota esse poterat: comprehendit. Nam ratio universalis: et imaginatio sensibile cognoscit. Nec ratione utitur: nec imaginatio: nec sensibus. sed illo uno ictu mentis formaliter (ut ita dicam) cuncta percipiens. Ratio quoque cum quod universa-

aliam sensitivo sit ipsum videtur. de anima. Hic autem loquitur opinio antiquorum: cum dicitur quod visus intuetur totum corpus iactis radiis. Ipse quoque hominem. Hic ponit secundum exemplum in virtutibus cognoscitivis subordinatis. Secundo ostendit quod iste virtutes se habeant ad invicem. ibi. In quo illud. Primum ergo declarat quod idem a diversis potentibus diversimode comprehenditur: dicens. Sensus exterior aliter percipit ipsum hominem. aliter imaginatio. aliter ratio. aliter intelligentia divina. Sensus enim exterior sicut visus iudicat figuram in subiecta materia. id est in sensibili materia. sed imaginatio solam figuram iudicat. id est discernit sine materia. id est in absentia rei materialis. Ratio vero hanc imaginationem transcendit. et ipsam spiritum. id est naturam specificam hominis que singularibus inest. prehendit. id est discernit universali consideratione. oculus vero. id est consideratio intelligentie est celsior. quia intelligentia divina supergressa ambitum universitatis quae existit in singularibus. illam simplicem formam. id est ydeam hominis que est in mente divina. percipit pura acie. id est speculatione mentis. Morandum quod primum exemplum fuit de virtutibus cognoscitivis non subordinatis: sicut de visu et tactu. Istud autem exemplum est de virtutibus subordinatis: quae sunt quatuor. scilicet sensus exterior quae inest omnibus animalibus. imaginatio que tamen inest animalibus perfectis. ratio que tamen est in hominibus. et intelligentia per quam intelligitur divina cognitio-nem. Iste virtutes habent diversum modum cognoscendi eandem rem. scilicet hominem: ut declarat in littera. quod non esset nisi cognitio fieret secundum facultatem virtutum cognoscitivam et non rei cognite. In quo illud maxime. Hic ostendit proba quod praedictae virtutes cognoscitivae se habent ad invicem. ostendens quod quicquid potest virtus inferior: potest etiam superior et amplius. et primo hoc ostendit de intelligentia respectu aliarum virtutum. Secundo ostendit idem de ratione. secunda ibi. Ratio quoque. Primum dicit. In quo. id est in ordine istarum virtutum. illud est maxime considerandum quod vis apprehendit superioris. ita ut apprehendat illud quod superioris. quod manifestat in exemplo dicens. Neque enim sensus aliquid quod valet apprehendere extra materiam. et imaginatio percipit spiritus universales. id est minus particulares. sed ratio capit simplicem. id est vlem formam. Intelligentia autem divina quasi desuper spectans. cum sit in supremo gradu cognitionis ipsa concepta forma ydeali. diiudicat etiam cuncta que subsunt illi forme. ut cognoscendo ydeam hominis cognoscit omnia quae sunt in homine. sed eodem modo apprehendit ipsam formam quae nulli inferiori virtuti nota esse poterit. nam ipsa cognoscit universalem. id est vlem formam rationis et figuram imaginatio-nis et materiale sensibile. quod spectat ad sensus exterioris. non utitur ratione: nec imaginatio: nec sensibus: sed percipiens cuncta uno ictu mentis. id est absque decursu cognoscit. quod non facit ratio. Morandum quod ratio superior virtute includit inferioris: sicut tetragonum includit tragonum. ut 3. ii. de anima. ideo quicquid potest virtus inferior potest et superior et magis. quia modo magis universali comprehendit quod inferior: modo magis particulari. sed non econ-verso. ideo quae potest intelligentia humana comprehendere: potest et divina intelligentia. licet non econverso. Ratio quoque cum quod vlem respicit. Hic ostendit idem de ratione. quae sicut intelligentia apprehendit alias tres virtutes

Cuius erroris causa est. Hic assignat causam erroris. Ubi notandum quod causa erroris quare putamus futura incerta non posse certe praeseri. quia putatur quod facultas cognitionis sit secundum facultatem rei cognite: et non ipsius cognoscentis. quod est falsum. Primum ergo premititur huiusmodi causam erroris. Secundo improbat ipsam. ibi. nam ut hoc breui. dicit primo. Cuius erroris causa est quia existimatur quod omnia quae quisque novit illa cognosci tamen ex vi et natura ipsorum quae sciunt: et non ex vi cognoscentis. quod totum est falsum. id est per contrarium. quia res magis cognoscunt secundum naturam cognoscentis. Omne enim quod cognoscitur non apprehenditur secundum sui vim. id est secundum modum suae nature. sed potest secundum facultatem cognoscentis. Morandum quod si cognitio esset secundum facultatem rei cognite tunc res ab omnibus eodem modo cognoscere. et sic aliquid comprehendere eodem modo ab intellectu humano et divino. quod falsum est. quia quae sunt incerta comprehensione humana: sunt certa comprehensione divina. cognitio ergo potest attendi secundum facultatem potentie cognoscentis. ita quod quanto potentia est efficacior et certior. tanto certius et limpidius rem comprehendit.

Nam ut hoc breui exemplo liqueat. Hic probatur quod facultas cognitionis est secundum facultatem potentie cognoscentis et non rei cognite. Primum declarat hoc exemplis. Secundo probatur hoc idem per rationem. ibi. Neque id iniuria. Prima in duas habet duo exempla. Secundum ibi. Ipsius quoque. Primum dicit quod cognitio sit secundum facultatem cognoscentis liqueat breui exemplo. Nam visus aliter agnoscit eandem corporis rotunditatem et aliter tactus. Ille enim visus manens eminens. id est a longinquo. intuetur totum corpus simul iactis radiis visualibus. hic vero supplet tactus coherens et punctus orbi. id est rotunditati. et motus circa ipsum ambitum. id est circa corpus rotundum. apprehendit. id est eius rotunditatem. partibus. id est per partes. Morandum quod innuit duplicem differentiam inter modum cognoscendi visus et tactus. Prima est quod visus a remotis externis cognoscit aliquid corpus rotundum. Tactus autem non cognoscit ipsum nisi punctus. Secunda differentia est. quod visus totum corpus simul comprehendit: tactus autem per partes. Talis autem diversitas in cognoscendo non esset si res cognoscere ex sui natura. cum eadem res manet in utraque cognitione. Morandum quidam dixerunt visionem fieri per emissionem radiorum visualium ab oculis usque ad rem visam. Sed haec opinio est contra Aresto. visio enim non fit extramittendo: sed intus suscipiendo. patiente enim

inferiores: sic rō etiā p̄bendit sub se alias duas vir-
tutes. s. imaginationē z sensuz dicens. q̄ cū rō respi-
cit. i. cognoscit q̄d v̄le. nō vtens imaginationē nec sen-
sib? z p̄bēdit imaginabilia z sensibilia v̄li cōp̄ben-
sione. hec. n. est rō q̄ ita definit v̄le sue cōceptōnis. bō
est aīal bipes rōnale. q̄ diffinitō cū sit v̄lis notio. id ē
notificatio. tūc null? etiā ignorat rē esse imaginabile
et sensibile: que hac diffinitōe explicat. Illa ratō p̄si-
derat vniuersale non vtens imaginationē vel sensu. s.
rōnali p̄ceptione. Tūc cōdit q̄ sicut ratio p̄bendit
imaginationē et sensum: sic imaginatio sensuz cōpre-
hēdit. dicens. imaginationē q̄z tamētī p̄ q̄uis. sum-
psit exordiu ex sensib? visendi z formadi figurar. tū
absente sensu exteriori. imaginatio collustrat. i. cog-
scit queq; sensibilia: nō sensibili s. imaginaria rōne iu-
dicandi. z tūc p̄cludit dicens. Vides ne igit quō cum-
cta potius vtant sua. i. p̄pria facultate in cognoscen-
do. q̄ facultate eoz que cognoscunt. **Notandum**
q̄ lz rō in p̄prehēdēdo suū v̄le nō vtat imaginationē
z sensu: tū in actu suo p̄supponit imaginationē z
sensuz. qz nihil ē in intellectu nisi fuerit in sensu. Sicut
lz imaginatio in sua opatiōe nō vtat sensu: tū p̄sup-
ponit sensū fuisse i actu. qz fantasia quā h̄vocat ima-
ginatōne ē motus factus a sensu s̄m actū. i. de aīa.

Neq; id iniuria. Sic p̄firmat dictū suū p̄ rōne di-
ctū. s. res cogscit nō s̄m sui nāz s. s̄m nāz cogscit.
illud nō p̄tingit iniuria. i. irrōnabiliter. Mā cū oē iu-
dicū cognitiōis sit act? z opatio. iudicātis. i. potētie
cognoscitiue. necesse ē vt q̄s q̄ cogscens p̄ficiat suam
opam. i. suā opationē cogscēdi. nō ex aliena ptate. s.
rei cognite. s. ex p̄pria ptate. i. ex vtute cogscētis.

Notādū q̄ ex lra formā talis rō. Dis act? z opa-
tio seq̄tur p̄ditionē illius potētie cuius ē act? z opa-
tio. s. iudicare siue cogscere est actus et opatio potē-
tie cogscētis z nō rei cognite. s. iudicare z cogscere
seq̄t modū z p̄ditōez potētie cogscētis z nō rei cognite

Adetrum quartū quinti libri.

Quondā porti. attu. Istud est metrā q̄rtū b?
q̄nti. qd̄ d̄r glionicū ab inuētoze. corābich
a pede p̄dānte. in q̄ metro improbat opinio-
nē stoicoz ex q̄ v̄ seq̄ p̄riū dictis suis. fuit. n. opinio
stoicoz q̄ cognitio intellectiua solū p̄ficere ex h. q̄
corpora exteriora suas similitudines imp̄māt in mēte.
ita vt mens solū se habeat in rōne patiētis: z res ext
in rōe agētis. Ex q̄ seq̄tur cū patiēs trahat ad natu-
ram agētis z nō ecōuerso. q̄ cognitio seq̄ret natu-
rā rei cognite z nō naturā cogscētis. qd̄ est p̄ dicta.
P̄rio q̄ ponit opinionē stoicoz. scdo improbat eam.
ibi. Sed mens. P̄mo dicit. Quondā portic? attulit
senes supple stoicos. q̄ dicebant senes p̄p̄ maturita-
tē morū. senes inq̄ nimū obscuros supple in senten-
tijs. q̄ stoici credūt sensus z imagines. i. rez sensibili-
um formas imp̄mi mentib? ex corpib? extimis. i. ex-
teriorib?. z posuerūt illa corpa eo mō imp̄mere ima-
gines mentib?. vt quidā mos fuit alicui scribēti celeri
stilo figere p̄ffas lras. eq̄re. i. in planicie pagine. q̄ pa-
gina nullas p̄us notas habeat. **Notādū q̄ stoici dicit a stoa greco qd̄ ē portic? latine. qz atbenis in manife-
stissima portico z alijs locis public? stoici disputare solebat illi posuerūt aīam tūc h̄re sei rōne patientis respe-
ctu rez exterior. z qz cognitio magis videt seq̄ virtutē actiua q̄ passiua. id s̄m eos cognitio poti? v̄z attēdi
s̄m facultatē rei cognite que est actiua: q̄ aīe cognoscentis q̄ est passiua.**

Sz mens. Sic improbat hāc opinionē. scdo ponit suā veritatē. ibi. Hec ē efficiēs. P̄rio q̄ reducit ad plura
inconueniētia istā opinionē dicens. Sz si mēs vigens nihil explicat p̄p̄is motib?. i. si nullā actionē p̄p̄iaz bz. s.
tū iacet patiēs. subdita notis. i. similitudinib? corpoz. z si ipa reddat. i. rep̄ntat cassas imagines rez. i. similitudines
in vicē speculi. i. ad modū speculi. Tūc q̄rit v̄n̄ viget hec notio. i. h̄ cognitō aīe. q̄ aīa est cernēs oīa nō tū cor-
poralia s. etiā incorpalia. **Notādū q̄ p̄mū inconueniēs ē si cognitio intellectiua fieret p̄ solā imp̄ssionē cor-
poz in aīa: tūc nō esset virt? p̄ quā aīa cogsceret incorpalia. qz p̄ solā imp̄ssionē corpm tū cogsceret corporalia.
nūc autē manifestū ē q̄ etiā incorpalia cogscit. Aliud inconueniēs ponit dicens. Si aīa tū ē passiua. q̄ vis aīe sin-
gula p̄spicit. i. iudicat. aut q̄ vis aīe cognita diuidit. aut diuisa recolligit. aut q̄ vis aīe legēs. i. app̄hēdēs. alter-
nū iter p̄ponēdi z diuidēdi. nūc inserit caput summis. i. ḡnalissimis ascēdendo a sp̄alissimis ad ḡnalissima col-
ligēdo multitudinē. z nūc decidit vel decedit s̄m aliā lram. i. cadit in infima. i. in sp̄alissima p̄cedēdo a ḡnalissi-
mis ad sp̄alissima diuidēdo. Tū. i. tandē aīa referēs. i. p̄p̄ans sese sibi redarguit falsa veris. i. p̄ vera. **Notan-
dū q̄ ex lra t̄lis foza rō.** Illa aīa nō ē t̄m passiua s. actiua q̄ iudicat p̄ponit z diuidit z vera falsis redarguit. sed
aīa intellectiua ē h̄mōi. s. Maior nō ē: qz iudicare. p̄ponē. diuidē. redarguē vidēt eē opatiōes a ctie. mior appet
aīa iudicat inf̄ rez z falsuz. p̄p̄oit p̄dicatū cū s̄bictō. aliq̄n diuidit p̄dicatū a s̄bictō. z. i. falsas opi. redarguit.**

le respicit: nec imaginationē nec sensib? vtēs:
imaginabilia vel sensibilia cōp̄hēdit. Hec
est. n. que p̄ceptionis sue vniuersale ita defi-
nit. hō est aīal bipes rōnale. q̄ cū vniuersal
notio sit: tū imaginabile sensibileq; eē rez
nullus ignorat q̄ illa nō imaginatione vel
sensu: s. rōnali p̄ceptione p̄siderat. Imagi-
natio q̄z tāetsi ex sensib? visendi formadiq;
figuras sumpsit exordiu: sensu tū absente
sensibilia queq; collustrat. nō sensibili sed
imaginaria rōne iudicandi. Vides ne igit
vt in cognoscēdo cūcta sua poti? facultate
q̄ eoz q̄ cognoscunt vtant: neq; id iniuria.
Nam cū omne iudiciū iudicantis actu exi-
stat: necesse ē vt suā q̄sq; opam nō ex aliena
sed ex p̄pria potestate p̄ficiat.

Adetrum quartū quinti libri.

**Quondam porticus attulit
Obscuros nimium senes:
Qui sensus z imagines**

**Ex corporibus extimis:
Credant mentibus imprimi.
Ut quondam celeri stilo
Mos est equore pagine
Que nullas habeat notas
Pressas figere literas.
Sed mens si p̄p̄ijs vigens
Nihil moribus explicat:
Sed tū patiēns iacet
Notis subdita corporum.
Cassasq; in speculi vicem
Rerum reddit imagines.
Unde hec sic animis viget
Cernēs omnia notio.
Que vis singula prospicit.
Aut que cognita diuidit.
Que diuisa recolligit.
Alternūq; legens iter.
Nunc summis caput inserit:
Nunc decidit in infima.
Tum sese referens sibi:
Cleris falsa redarguit.**

Hec est efficiens magis
 Longe causa potentior
 Quaeque materia modo.
 Impressas patitur notas,
 Praecedit tamen excitans.
 Ac vires animi mouens
 Vt in corpore passio.
 Cui vel lux oculos ferit.
 Vel vox auribus instrepit.
 Tum mentis vigor excitus
 Quas intus species tenet
 Ad motus similes vocans.
 Notis explicat exteris
 Introsumque reconditis.
 Formis miscet imagines.

Prosa quinta libri quinti.

Quod si in corporibus sentiendis quis
 afficiat instrumenta sensuum forinsecus
 obiecte qualitates aique agentis vi-
 goris passio corporis antecedit. quae in se actum
 mentis puocet. excitetque interim quiescentes in-
 trinsecus formas. si in sentiendis in quibus corpo-
 ribus animus non passioe insignitur. sed ex sua vi sub-
 iectam corpori indicat passionem quantum magis
 ea quae cunctis corporum affectionibus absoluta sunt.
 indiscernendo non obiecta extrinsecus sequuntur.
 sed actusque suae mentis expediunt. Hac itaque
 ratione multiplices cognitiones diuersis ac dif-
 ferentibus cessere substantiis. Sensus enim solus
 cunctis alijs cognitionibus destitutus immobilibus
 aiantibus cesset. quales sunt conche ma-
 ris. quaeque alia saxi heredia nutriunt. Imaginatio
 vero mobilibus beluis. quibus iam inesse fu-
 giendi appetitum alijs videtur affectus. Non
 vero humani tantum generis est sicuti intelligen-
 tia sola diuini. Quo fit ut ea noticia ceteris
 praestet quam suapte natura non modo proprium sed
 ceterarum quoque noticiarum subiecta cognoscit.

Primo facit quod dictum est. secundo infert duas conclusiones. ibi. Hac itaque. Primo dicit. Si in sentiendis. id est in cogno-
 scendis corporibus animus non tantum insignitur. id est afficitur passione corporis. sed ex sua vi iudicat passionem subiectam corpori
 ita quae in cognoscendo sequitur proprium motum. quibus qualitates obiecte forinsecus afficiant. id est immutent. instrumenta. id
 est organa sensuum et passio corporis antecedit vigoris agentis animi. quae passio puocet actum mentis in se. et excitet
 formas intrinsecus quiescentes. Si hoc est in animo nostro multo magis ea quae absoluta sunt cunctis affectionibus. id est qualita-
 tibus corporum. Sicut intelligitur seipate et proprie deus. illa in discernendo non sequuntur obiecta extrinsecus. sed expe-
 diunt. id est efficiunt actum suae mentis. id est operationem intellectualem secundum naturam propria. Notandum quod ex ista potest sic argui. Si
 id de quo minus videtur inesse inest et de quo magis. sed minus videtur quod animus non in cognoscendo sequitur motum suum et non rei cognite et tam-
 sequitur facultatem suae cognitionis. sed multo magis intelligentia diuina sequitur in cognoscendo proprium motum
 suae cognitionis quam ipsius rei cognite.

Hac itaque ratione. Sic infert duas conclusiones ex praemissis dicens. Ex quo cognitio sequitur naturam cognoscetis et
 non rei cognite. et cum cognoscetia sint diuersa secundum naturam. et diuersis cognoscetibus prouenire diuersas cognitiones
 Unde dicit. Hac itaque ratione. quia cognitio sequitur naturam cognoscetis. multiplices cognitiones. cessere. id est cesserunt di-
 uersis ac differentibus substantiis. sensus enim solus destitutus alijs cognitionibus. cessit aiantibus immobilibus. quales sunt con-
 che maris. et quaeque nutriunt heredia saxi. Imaginatio vero cessit mobilibus beluis quae mouentur motu progressi-
 uo. quibus videtur inesse affectus. id est appetitus fugiendi malum vel appetendi bonum. Non vero pro qua apprehendimus vltimum est
 humani generis. sicut intelligentia est diuini generis. Tunc ponit secundam conclusionem. quod illa cognitio est notior et
 nobilior quam non solum apprehendit proprium obiectum sed etiam obiecta aliarum noticiarum. id est cognitionum. Unde dicit. Quo fit
 ut ea noticia. id est cognitio praestet. id est nobilior sit ceteris. quam suapte natura. id est propria natura. non modo. id est non tantummodo.
 proprium obiectum cognoscit. sed etiam cognoscit subiecta ceterarum noticiarum. Nota circa primam conclusionem quod cum
 actus et operationes diuersificentur secundum diuersitatem agentium et operantium. sequitur si agentia et operantia sunt diuersa quod ha-
 beant diuersas operationes et cognitiones. propter quod sensus suae alijs cognitionibus cessit aiantibus immobilibus. et ac-

Hec est efficiens magis. Sic philosophia ponit veritatem
 dicens. Hec mens est magis causa efficiens. quam est causa lo-
 gepotentior quam illa quae in materia. id est similitudine ma-
 terie. patitur notas impressas. et quae alijs crederet quod in
 anima nulla esset passio. Ideo subdit quaedam passio. praeci-
 dit operationes anime in viuo corpore. excitans et mouens
 vires animi ad operandum. ut quum lux ferit oculos tunc pa-
 titur visus. vel cum vox instrepit. id est insonuit auribus tunc
 patitur auditus. et tandem vigor mentis excitatus. id est exci-
 tatus vocatur species quae intus tenet ad similes motus ap-
 plicat eas notas exteris. id est similitudinibus exterioribus. et
 miscet. id est applicat imagines exteriores corporum. for-
 mis. id est species introrsus. id est in anima reconditis. Nota
 dum quod Boetius hic videtur sententia platonica quae ponit spe-
 cies rerum a principio naturaliter inditas anime. Sed anima
 sopita est in corpore. ita quod non intelligit per eas nisi excite-
 tur per immutationem sensuum exteriorum. excitatur autem euo-
 cat spiritum silem illi quum sensus exteriorum impressit et appli-
 cando eam rei exteriori. sic intelligit per eam. ad hanc inten-
 tionem etiam loquitur inconiunctis primo posteriorum. dicens. Non
 in nobis sopita non agit nisi prius per operationes sensuum
 quibus admiscetur fuerit expectata. Notandum quod ex
 ista videtur quod intellectus possibilis intelligendo etiam sit
 actiuus cum sit causa efficiens ut dicitur in ista. Presto. autem
 in. de anima vult quod intelligere sit pati et quod intellectus nul-
 lam habet naturam nisi quod est possibilis vocatus. Ad hoc
 dicitur aliquid quod quia anima apprehendit tamen intellectum possibilem
 quod agentem in anima est actiuum immo causa effectiuum intelle-
 ctionis ratione intellectus agentis. sed est passiuum ratione intel-
 lectus possibilis. vel dicitur quod intellectus possibilis est po-
 tentia passiuum saltem quod ad primum eius actum cum intelligere sit
 pati. sed ois potentia passiuum de necessitate requirit poten-
 tiam actiuam quae reducat ipsam ad actum. Tale autem actiuum
 non potest esse res corporalis extra cum agens sit praesentis pas-
 so. id est tale actiuum ex parte anime erit intellectus agens cuius
 operatio est facere potentia intellecta actu intellecta.
 ita quod a rebus extra virtutem intellectus agentis impri-
 tur aliquid intellectui possibili per quod in actu intelligen-
 di reducitur. Non est ergo intentio boetii negare quod mens
 sit passiuum ratione intellectus possibilis. sed vult quod mens si-
 ue anima magis habeat efficientiam in intellectione quam sit
 passiuum ab ipsis corporibus extra. et per praesentis efficientiam in-
 tellectus non debet attribui rebus extra quod erat de
 intentione stoicorum.

Prosa quinta libri quinti.

Quod si in corporibus sentiendis. Hec est quinta p-
 sa huiusmodi libri. In qua probatur spiritualiter diuinas
 cognitiones esse secundum modum cognoscetis et non rei co-
 gnite. Secundo ostendit insufficietiam eorum quae ex vno modo co-
 gnoscendi improbat prouidentiam diuinam. ibi. Quid igitur.

cipit hic sensus stricte p apprehensione sensitiva. q̄ solū immutat ad p̄ntiā sensibilis. Sic enim distinguitur con-
tra imaginationē q̄ nō tm̄ apprehendit rē presentē. s̄ etiā absentem. **¶** Notandū circa sc̄dam p̄clusionē q̄ que-
cunq; potētia plura cognoscit videt esse prestantior ea que cognoscit pauciora. Si ergo aliqua potētia cogno-
scit p̄m̄ obiectū. et cū hoc obiecta aliarū potētiarū inferiorū. sicut est intelligentia diuina. et nō econuerso. se-
quitur q̄ potentia superior plura cognoscens sit nobilior inferiori.

¶ Quid igit. hic p̄bia ostendit insufficientiā eorū que ex modo cognoscendi nō improbant diuinā. p̄uidentia.
sc̄do hortat nos ad p̄siderandū modū diuine cog-
nitionis. ibi. Quare in illius. primo manifestat insuffi-
cientiam eorū p̄ simile. sc̄do applicat illud simile ad
p̄positū. ibi. Simile est. Similitudo autē quā intendit ta-
lis est. Sensus et imaginatio sunt cognitiones inferi-
ores q̄ rō. Si ḡ sensus et imaginatio vellent iudicare
modū recognoscēdi rōnis ex mō cognoscendi. p̄rio.
et dicere q̄ vniuersale nihil esset qd̄ rō apprehendit.
vel si verū esset iudiciū rōnis vel esset p̄ticulare et sensi-
bile. rō nō diceret p̄trariā. Manifestū est q̄ nos qui
vigemus vtrāq; cognitione potē assentiremus rati-
oni iudicādo motiū sensus et imaginationis sc̄e in-
sufficiens. dicit ḡ. Quid igit si sensus et imaginatio re-
fragent. i. p̄tradicant rōni. dicētes nihil esse vniuer-
sale id qd̄ rō putat sese intueri sic arguendo. Qd̄ em̄
est sensibile aut imaginabile id non posse esse vniuer-
sum. i. vniuersale s̄m̄ iudiciū sensus et imaginatōnis
Aut igit iudiciū rōnis necesse est esse verum. et p̄ se
quens nec quicq; esse sensibile. qd̄ est absurdū. Aut
quoniam notū sit sibi sup. sensui et imaginationi plu-
ra esse subiecta sensib. et imaginationi. que necesse ē
esse sensibilia. crederes ne p̄ceptionez rōnis esse ina-
nē. q̄ consideret illud qd̄ sit sensibile et singulare. q̄si
qd̄dā vniuersale. Ad hec si rō r̄ndeat se p̄picere i ra-
tione vniuersali qd̄ sit sensibile et imaginabile. Illa
nō. s̄. sensum et imaginationem non posse aspirare. i.
p̄uenire. ad cognitionez vniuersitatis. i. vniuersalis.
q̄ notio. i. cognitio eorū non possit excedere figuras
corpales. et diceret rō potius esse credendū firmiori
et p̄fectiori iudicio rerū. In h̄mōi igit lite. s̄. inter sen-
sum et imaginationem ex vna pte. et rōne ex altera p-
te. nos q̄bus inest taz vis ratiocinandi q̄ imaginādi
et sentiēdi. nōne potius p̄barem̄ cām rōnis. et repu-
tarem̄ motiua sensus et imaginationis esse insuffici-
entia. q. d. immo. **¶** Notandū q̄ iudicio nobilioris
potentie potius est astandū q̄ iudicio potentie igno-
bilioris. cū igit rō sit potētia nobilior q̄ sensus et ima-
ginatio. eo q̄ rō p̄bendit p̄m̄ obiectū. et obiectum
sensus et imaginationes et non econuerso. ḡ potius
astandū est iudicio rationis q̄ potentiaz inferiorū.

¶ Simile est. Hic applicat illud simile ad p̄positū et
dicit. Illud qd̄ est dictū de sensu et imaginatione res-
pectu rōnis. sicut est ei q̄ humana rō nō putet diuinā in-
telligentiā intueri. nisi vt rō ip̄a cognoscat. quod appa-
ret ex ip̄o mō arguendi. Nā ita differis. i. arguis si q̄
nō videant nō habere certos et necessarios euentus.
talia nequeunt p̄sciri certo euentura. ḡ igit taliū rerū
nulla est p̄scientia. quam scilicet p̄scientiam si cre-
damus esse in his. nihil erit quod non proueniat ex necessitate. Si igitur sicut sumus participes rationis. ita
possemus habere iudiciū diuine mentis. sicut nūc iudicauim̄ imaginationē et sensum oportere cedere ratio-
ni. sic censeremus. i. iudicarem̄. iustissimū humanā rōne sese submittere diuine menti. **¶** Notandū q̄ simile
est de iudicio sensus et imaginatōis respectu rōnis. et rōis respectu intelligentie diuine. Nā sensui et imaginatio-
ni videt q̄ ratio aliter non possit p̄bendere rem. nisi sicut ipsa p̄bendit qd̄ tm̄ falsum est. Sic similiter vi-
det rationi humane. q̄ intelligentia diuina nō possit res incertas cognoscere aliter q̄ ip̄a cognoscat. qd̄ falsū
est. Nā que ratio humana incerte cognoscit intelligentia diuina certa comprehendit.

¶ Quare in illius summe intelligentie. Hic p̄bia hortat vt erigam̄ nos ad cognitionē diuine intelligentie vi-
dens. Quare si possemus erigamur p̄ diligentē p̄siderationē in cacumen illi summe intelligentie sup. diuine.
Illic. n. rō videbit qd̄ in se nō pōt intueri. s̄. quō certa et diffinita p̄notio dei cognoscat illa que non habent cer-
tos exitus. et illud nō sit opinio. sed potius sit simplicitas summe scie nullis terminis inclusa. q̄a simplicitas
summe sapie est infinita. **¶** Notandū q̄ si cognitio seq̄ret facultatē rei cognite. et nō virtutis cognoscentis.
tūc sicut ratio humana cognoscit futura contingentia incerte. sic similiter intelligentia diuina ea incerte co-
gnosceret. sed q̄ facultas cognitionū est s̄m̄ facultatem virtutū cognoscentiū. et intelligentia diuina in cognoscen-
do excedit rōne humanā. poterit ipsa certe cognoscere que rō humana incerte cognoscit.

¶ Adetrum quintū quinti libri.

¶ Quid igit. si rōinationi sensus imagina-
tioq; refragent. nihil eē illud v̄e dicētes q̄
sele intueri ratō putet. Qd̄ em̄ sensibile vel
imaginabile est id vniuersum esse nō posse
aut igit rōnis verū esse iudiciū. nec q̄c̄q; eē
sensibile. aut qm̄ sibi notū sit plura sensib.
et imaginationi esse subiecta. inanē p̄cepti-
onē esse rōnis que qd̄ sensibile sit ac singu-
lare q̄si quoddā vniuersale p̄sideret. Nā h̄.
si rō p̄tra r̄ndeat. se q̄dez et qd̄ sensibile et qd̄
imaginabile sit vniuersitatis rōne p̄spice-
re. Illa nō ad vniuersitatē cognitionē aspi-
rare nō posse. qm̄ eorū notio corpales figu-
ras nō possit excedere. De rex nō cognitio
ne firmiori potius p̄fectiorq; iudicio esse
credendū. In h̄mōi igit lite nos q̄b̄ tā rō-
cinādi q̄ imaginādi etiā sentiēdiq; vis in-
est. nōne rōnis potius cām p̄barem̄. Sicut
est q̄ humana rō diuinā intelligentiā futu-
ra nisi vt ip̄a cognoscat non parat intueri.
Nā (ita differis) si qua certos ac necessa-
rios h̄re nō videant euentus. ea certo euentu-
ra p̄sciri nequeunt. Nārū igit rerū nulla est
p̄scia. quā si etiā in his esse credamus. nihil
erit qd̄ non ex necessitate proueniat. Si igit
vti rōnis p̄ticipes sumus. ita diuine iudiciū
mētis h̄re possemus. sicut imaginatōne sen-
sumq; rōni cedere oportere iudicauim̄. sic
diuine sese mēti humanā summ̄mittere rōne
iustissimū censeremus. Quare in illi sum-
me intelligentie cacumen si possemus eriga-
mur. Illic. n. rō videbit qd̄ in se nō pōt intu-
eri. Id autē est. q̄ nā mō etiā q̄ certos exitus
nō habent. certa tm̄ videat ac definita p̄no-
tioneq; id sit opinio. sed summe potē scien-
tie nullis terminis inclusa simplicitas.

Quam varijs terras. Hic incipit quintum metrum huius quinti. quod dicit archiloycu ab inventore. dactili-
cu a pede pndante. in quo ondit boiem esse dispositu ad ptemplatione celestiu ex figura corpis sui. et
primo describit figuram corpalem aliaz bestiaz. scdo figuram hois. ibi. Unica gens. Primo dicit. Aialia
pmeant terras q varijs. i. valde varijs figuris. nanqz alia aialia extento corpe sicut sunt serpentes et reptilia.
illa verrunt. i. vertunt puluerem. et incitata. i. mota vi pectoris. trahunt ptinuu sulcu sup. in puluere. Snt alia
aialia quibus inest vaga leuitas alaz q verberet ventos. et enatet. i. transiet liqdo volatu spacia longi etheris

Metrum quintum libri quinti.

Quam varijs terras animalia per-
meant figuris.

Quamqz alia extento sunt corpore
pulueremqz verrunt.

Continuuz trahunt vi pectoris incitata sulcu
Snt qbz alaz leuitas vaga vbetqz ventos
Et liqdo logi spacia ether enatet volatu
Hec pssisse solo vestigia gressibz gaudet.

Uirides capos trasmittent vltibire siluas
Que varijs videas lz oia discrepare formis

Prona tn facies hebetes valet iquare sensu
Unica ges hoim celluz leuat alti cacumē

Atqz leuis recto stat corpe respicitqz tras
Hec nisi fren male desipis admonet figura

Qui recto celu vultu pet. exerisqz frontez.
In sublime feras aim qz ne grauata pessuz

Inferior sidat mens corpe celsu leuato.

Prosa sexta et vltima.

Quonia igit vti pauloante monstra-
tum est omne quod scit non ex sua
sed ex pprehendentium natura co-
gnoscit. intueamur nuc (quantum fas est)
quis sit diuine substantie status. vt que naz
etiaz scientia eius sit possimus agnoscere.
Deu igit eternu esse: cunctoz rone regenti
um coe iudiciu est. Quid sit igit eternitas
psiderem. hec. n. nobis natura piter diui-
nam sciētiāqz patefacit. Eternitas igit est
intmiabilis vite tota sil et pfecta possessio.

na puidētia. tercio pcludit ppassibilitate liberi arbitrii cu puidētia diuina. scda ibi. Quid igit postulas. ter-
cia ibi. Que cu ita sint. primo determinat de statu dei q est eternitas. scdo ex hoc declarat modu diuine scien-
tie. ibi. Quonia igit omne iudiciu. primo pmittit q determinadu sit de eternitate. scdo determinat ea. ibi. Et-
nitas igit est interminabilis. Primo dicit. Qm monstratu est pauloante. q omne qd scit cognoscit. no ex sua
natura. i. non ex natura rei scite. s ex natura pprehendentiu. i. cognoscentium. intueamur nuc quantum fas est.
quis sit status diuine essentie vel substantie. vt possimus agnoscere q sit eius scia. et subdit q coe iudiciu cun-
ctoz regenti. i. vtenti rone est deuz esse eternu. ideo psideremus qd sit eternitas. hec. n. nobis patefacit na-
tura et diuina scientia. **N**otandu q viri regentes rone sunt viri pediti luce sapie. et omis isti pcedut deum
esse eternu. Nam pbs. viij. phisicoz. ex eternitate motus ondit eternitate motoris. et omnes ta greci qz bar-
bari putantes deos esse estimant eos immortales. **N**otandu q qz eternitas dei et natura et scientia dei no
differunt fm substantiam. ideo cognita eternitate cognoscit natura et scia dei.

Eternitas igit est. Hic psequit de eternitate. Et primo ponit eius diffinitione. scdo declarat ea. ibi. Quod
ex collatioe. Primo dicit. eternitas est possessio vite interminabilis existens tota simul et pfecta. **N**ota fm
Albertu sup li. de causis. Aliqd est eternu. et est in eternitate. et est ipsa eternitas sicut deus. Aliqua sunt eter-
na et sunt in eternitate. sed no sunt ipsa eternitas. sicut substantie sepate. Alia sunt eterna no in eternitate nec
sunt ipsa eternitas. vt motus tempus et mundus. **N**otandu cu dicit eternitas est possessio vbi vtiē nomie
possessiois ad designandu immutabilitate et indeficientiam eternitatis. qz ipsa firmiter possidetur et quiete
habetur. et dicit vite ad inuendū q non viuētia non mensurant eternitate. Et dicit interminabilis ad dif-
ferentia illius vite que habet terminuz a pte ante et a pte post. sicut vita hominis. vel a pte ante tm sicut vita
angeloz. et dicit tota simul ad differentiam vite angelice. qz n. esse angeli fm substantiam sit totum simul.
non tm fm opationem. cu habeat opationes successiuas et intellectiones. et dicit pfecta ad designadu q eter-
nitati nihil deest. pfectu enim est cui nihil deest. primo celi et mundi.

.i. aeris. Sunt alia que gaudet vestigia pssisse solo. i.
terre gressibus suis et transmittere. i. ptransire viri-
des campos. et gaudent subire siluas. que oia aialia:
licet videas ea discrepare varijs formis. tn facies eo-
ru pna. i. ad terra inclinata. valet ingrauarē. i. ingra-
uatos ostendere sensus bebetes. i. brutales. **N**o-
tandu q pbia tangit tria genera aialiu. i. reptilia. vo-
latilia et gressibilia que licet differant in formis. quia
quedam formant ad reptandu vt serpentes. quedā
ad volandu vt aues. quedā ad gradiendu vt bestie.
tn in hoc oia pueniūt q habent facie inclinam ad
terram.

Unica gens hominu. Hic describit figuram homi-
nis dicens. Unica gens hoim. i. solum genus huma-
nu. leuat cellum cacumē. i. caput suuz altius. et leuis
stat recto. i. erecto corpe. et respicit terras vultu ele-
uato ad celu. tu homo terrenus q recto vultu petis
celu. et exeris. i. erigis frontē. hec recta figura admo-
net te. q tu male desipis. nisi etiā feras. i. extollas ani-
mū tuū in sublime. i. in celestia. ne mens grauata. id
est grauedine depressum. pessum. i. sub pedibz vel sub-
tus. et est pessum aduerbiū loci. ne illa mens sidat. i.
resideat. inferior corpe leuato celsus. **N**otandu
cu homo habeat figuram corpis erectā ad celu. si ania
no erigere ad ptemplatione celestiu. videret cor-
pus esse nobilius anima. **N**otandu fm Aresto. in
xvj. de aialibz. homo inter oia aialia habeat figuram
rectilinearem de qua figura etiam loquitur Ouidi i
li. metamorphoseos dicens. Pronam cum spectant
animalia cetera terras. Os homini sublime dedit ce-
lūqz videre Iussit et erectos ad sidera tollere vultū.

Prosa sexta quinti libri.

Quonia igit vti pauloante. Hic incipit sexta
prosa et vltima huius quinti. in qua determi-
nat veritate de ppassibilitate pscientie diuine
et liberi arbitrii. Et primo ponit suam determinatio-
nem. scdo subiungit vtilē exhortatione circa finem li-
bri ibi. Quersamini igit. Primo ondit modū diuine
cognitionis. scdo soluit obiectiones factas ptra diui-

Quod ex collatione. Sic declarat diffinitione. scdo re-
darguit qsdaz q vocabulo eternitatis abutebant. ibi.
An no recte. primo q declarat diffinitione eternita-
tis in opatione ad tps dicens. An dictu e q eternitas e
possessio tota simul incommutabilis vite. qd liquet clari-
us ex collatione. i. ex opatione tpaliu. Ma qd viuit
in tpe illud pns exns pcedit p successiuam mutabilita-
tem a pteritis in futura. 7 nihil est in tpe pstitutu. qd
piter possit amplecti. i. pphendere totu spaciuz vite
sue. s crastinu nodu apphendit. besternu ho tps iam
pdidit. 7 in hodierna vita no amplius viuicis. i. nihil
plus est pns de hodierna vita. nisi q in isto mobili et
transitorio mometo pntet de vita. 7 de momentuz
illud indiuisibile instans q futuz copulat cu pterito
qd qd igit patit tps pditione. i. successione. lz nunq
cepit esse. nec desinat esse sicut aresto. censuit de mun-
do. 7 lz vita. i. duratio eius. tendat. i. exte dat cu infi-
nitate tps. nodu tn tale est vt iure credat esse eternu
qz no coprehendit neqz pplectit simul totu spaciuz
vite. i. sue durationis. lz infinite. i. infinito tpe duret.
sed futura nodu habet transacta. i. ptransita 7 pteri-
ta no hz. Quicqd igit pphendit 7 possidet piter to-
ta plenitudine interminabilis vite. cui nihil absit fu-
turi. nec aliqd fluxerit pteriti. illud iure pbibet ee et-
nu. qz illud eternu sui ppos eo q nihil sibi desit. neces-
se est sp sibi assistere pns. 7 est necesse pntē habere in-
finitatem. i. infinita duratione tps. mobilis. i. succes-
siui. **M**otadu q qz p cognitione tps deuenim? in
eternitatis cognitione. eo q opposita iuxta se posita
magis elucescut. id p natura 7 successione tps decla-
rat nobis natura eternitatis. Sicut. n. ro tps pstitit
in successione 7 apphensione pors 7 posterioris i mo-
tu. cuius vna ps pterit 7 alia est futura. Sic ro eter-
nitatis p oppositu pstitit in apphensione vniformita-
tis illi? qd oino est extra motu. pphedēs sil pteritu 7
futuz taqz pns. **M**otadu q ipius eterni nil trasit
in pteritu. id sp sibi pns assistit. qz ho nuqz deficiet si-
cut nec vnqz incepit. cu habeat vita incommutabile ne-
cesse est q assistit qlibet differētie tps. etiaz si ponat
tps infinitu et qz eode mo assistit vntijs tpm p quez
modu in se subsistit. mot? aut q in se subsistit e pten-
tari? id etia assistit vntijs tps p motu pntē. idō di-
cit q necesse est eternu presentem habere infinitate
temporis mobilis.

Unde no recte putat. Sic phia improbat qsdā q
abutebant vocabulo eternitatis. Scdo doceat priuz
modu loquedi. ibi. Ita si digna. pmo facit qd dictuz
est. scdo manifestat quo tpalia deficiūt a simplicitate
diuine nature qua nitūt imitari. ibi. **H**uc. n. **P**rimo
dicit. dictu est q eternitas no solu dicit incommutabili-
tem. s etia simplicitate. vn no recte qdā putat. q cuz
audiūt visuz esse platonu. mudu no habuisse initium
tps. nec habituru defectu. i. finez. hoc mo putat mu-
du pditu fieri coeternu coditori. **E**a aut qre no recte
putat est. qz aliud est duci p incommutabilez vita. cu qdā
successione. qd plato tribuit mudu. 7 aliud est pte. i. sil
esse pplexa tota pntia vite incommutabilis. qd est pntu
diuine metis. Et qz aliqs diceret. Si mudu nuqz in-
cepit. v? esse coetn? deo. Ad qd rōdet. **Q**uod est por
mudo no antiqtate tps. s simplicitate nature. **A**n
dicit. **M**eqz. n. deus dz videri antiqor reb? pditis qntitate tps s prietate simplicis nature. **M**otadu sicut
p3 ex li. thimei. Plato voluit mudu incepisse s finem non bre. 7 hoc idez aresto. sibi imponit in li. celi 7 mōi.
dicens q sol? plato gnat mudu. Quid est qd dicit Boetius. q plato non posuit mudu incepisse. Ad hoc dz
q du plato dixit mudu habuisse initiu. intelligit q habuit initiu institutōnis non aut tps. sicut ponit exēpluz
de vestigio pedis. vt si pes ab etno stetit in puluere pes est cā vestigiū nālē pcedens vestigiū lz no tpe.

Huc. n. vite immobilis. Sic manifestat quo tpalia deficiūt a simplicitate diuine nature qua nitūt imitari di. Ille
infinite mot? rez tpaliu imitat qntu pot. huc pntariū statū vite immobilis. i. eternitatis. 7 cu eū non possit effinge-
re. i. expmere 7 eqre. deficiat ab eius immobilitate successiue acqredo qd sil bre non potuit. 7 ex simplicitate p-
sentie decrescit in infinita qntitate pteriti 7 futuri. 7 cu nequeat possidere piter tota plenitudinem vite sue. s
ipo a liquo mo nunqz esse desinit. videt aliquaten? emulari illud qd implere non potest. alligās se. f. status te-
poralis ad qualēcūqz pntia huius momenti. i. instantis. exigui. i. indiuisibilis. 7 volucris. i. transitorij. q. f. pre-
sentia instans tempis gesta quandam imaginem manentis pntie. i. eternitatis. 7 pstat qbuscūqz contigerit ve
illa esse videant. Nam illa dicimus esse que sunt in presenti momento. quia ho non potuit manere. f. pntia

Quod ex collatione tpaliu clari? liquet. nā
qd qd viuit in tpe. id pns a pteritis in fu-
tura pcedit. Nihilqz est in tpe pstitutu. qd
totu vite sue spaciū pariter possit amplecti
Sed crastinu qdē nodu apphendit. bester-
nu ho iā pdidit. In hodierna qz vita non
amplius viuicis q in illo mobili transitorio
qz momento. **Q**uod igit tps patit pditione.
licet illud (sicut de mudo censuit aresto-
les) nec cepit vnqz ee nec desinat. vitaz ei?
cu tps infinitate tendat. nodu tn tale est.
vt eternu esse iure credat. **M**o. n. totu simul
infinite licet vite spaciū pphendit atqz co-
plectit s futura nodu trasacta iā no habet
Quod igit interminabilis vite plenitudinez
totā piter pphendit ac possidet. cui neqz fu-
turi qd qd absit. nec pteriti fluxerit. id eter-
nu ee iure pbibet. **I**dgz necesse e 7 sui ppos
pns sibi sp assistere. 7 infinitate mobilis tem-
poris hre pntē. **U**nde qdā no recte. q cu au-
diūt visuz platonu mudu huc nec huisse in-
itiū tps. nec habituru ee defectu. **H**oc mo
pditori pditu mudu fieri coeternu putant
Aliud est. n. p interminabile duci vitā qd
mundo **P**lato tribuit aliud interminabi-
lis vite totā piter pplexā esse pntia. qd diui-
ne mentis pntu esse manifestu est. **M**eqz te-
ns pditis reb antiqor videri dz tps quan-
titate. s simplicis poti? prietate nature.
Huc. n. vite immobilis pntariū statū. infi-
nitus ille tpaliu rez motus imitat. **C**ūqz
eū effingere atqz eqre no possit ex immobi-
litate deficiat imotū. **E**t ex simplicitate p-
sentie decrescit in infinita futuri ac pteriti
quantitate. **E**t cu totā piter vite sue pleni-
tudine nequeat possidere. s ipso q aliquo
modo nuqz esse desinit. illud qd implere at-
qz expmere no potest. aliqt enus videt emu-
lari. alligās se ad qualēcūqz pntia hui? exi-
gui volucrisqz mometi. q qm manentis il-
li? pntie qndā gestat imaginē. qbuscūqz co-
tigerit id pstat vt ee videat. **Q**m ho manē
no potuit. ifinitu tps iter arripuit. **E**oqz
mo factū e vt ptnuaret vitā eundo. **C**ui?
plenitudine coplecti no valuit pmanendo

instantis. ppter naturā rei mobilis. ideo arripuit infinitū iter tps p successionē. et eodē mō factū est vt conti-
nuaret vitā eundo de vno esse in aliud. cui plenitudinē nō valuit. i. potuit pplecti pmanēdo. Nota q̄ infinitus
motus rex tpsaliū quātū pōt imitat statū eternitatis. qz nō potest eū totaliter exprimere. qz status tpsalis
est successiuus. status eternitatis nō. z status tpsalis respicit pteritū z futurū: status eternitatis tm̄ pns. tm̄ in
hoc imitat statū eternitatis: q̄ sicut eternitas nūq̄ deficit: sic infinitus motus rex tpsaliū nunq̄ esse desinit. et
sicut in tpe est dare instans qd̄ habet quandā imaginē cū eternitate. ita q̄ sicut in eternitate aliqd̄ dicit̄ est. et

Itaq̄ si digna rebus nomina velimus impo-
nere platonē sequētes. Deum quidem eter-
num: mundū vō dicamus esse perpetuum.
Om̄ igit̄ omne iudiciū fm̄ sui naturā: que
sibi subiecta sunt comprehendit. Est autē
Deo semper eternus ac presentarius status
Scientia q̄ eius omnē tps supgressa mo-
tionem in sue manet simplicitate presentie
infinitaq̄ preteriti ac futuri spacia cōple-
ctens. Omnia quasi iam gerant̄ in sua sim-
plici cognitione p̄siderat. Itaq̄ si prescien-
tiā p̄sare velis: qua cūcta diuoscit nō esse
p̄scientiā quasi futuri: sed scientiā nūq̄ de-
ficiētis instantie rectius estimabis. Un-
de nō p̄uidencia s̄ p̄uidencia potius dicit̄
q̄ porro ab rebus infimis cōstituta: q̄si ab
excelsis rerum cacumine cuncta prospiciat.
Quid igit̄ postulas vt necessaria fiant que
diuino lumine lustrent̄. cū ne hoīes quidē
necessaria faciant esse que videant: Num
enim que prescientia cernis: aliquā eis ne-
cessitatē tuā addit intuitus? **B. Minime. P.**
Atq̄ si est diuini humaniq̄ p̄sentis digna
collatio. vti vos vestro hoc temporario pre-
senti quedāz videtis: ita ille omnia suo cer-
nit eterno.

presentia. **Notandū** aliquis diceret. nō ens nō pōt alicui esse presens. sed p̄teritū z futurum est non ens. q̄
nō potest esse presens cognitioni diuine. Dicendū q̄ duplex est nō ens. Quoddam qd̄ nullo modo est ens. et
tale nō est realiter presens alicui cum nihil sit. Aliud est nō ens non simpliciter s̄ qz actu nō est ens. et h̄
iusmodi nō possit realiter coexistere tempori p̄nti. tm̄ potest coexistere eternitati. qz eternitas cū sit infinita ex-
cedit tempus presens extendendo se ad p̄teritū et futurū. Et sic p̄teritū z futurum sunt eternitati coexi-
stentia presentialiter: qz in eternitate nō est successio. vnde nō sequitur. si aliquid coexistit eternitati: q̄ p̄ tanto
simpliciter existat. qz eternitas etiā extendit se ad non existens sicut ad p̄teritū et futurū. **Notandum.** q̄
Deo omnia sunt presentia z sibi nihil est futurū. ideo scientia sua non est dicenda prescientia que sonat aliquid
futurum. nec debet dici p̄uidencia ppter eandem causam. sed debet dici p̄uidencia. quasi procul p̄stituta a
rebus inferioribus omnia prospiciens.

Quid igit̄ postulas. **Hic** soluit obiectiones sup̄ius factas contra p̄uidencias. Primo ergo ostendit qualiter
huiusmodi obiectiones soluant̄. scdo resumit primā obiectionem ipam fortificando vt formalius soluat̄. Se-
cunda ibi. **Hic** si dicas. Circa p̄mū notandū q̄ tres erāt rōnes. quarū prima z secunda fundant̄ sup̄ hoc. q̄ ni-
hil potest esse prescitur a deo nisi id sit necessariū. Tercia fundat̄ sup̄ hoc q̄ euentus incertus non pōt certi-
tudinaliter cognosci. Facit ḡ duo. Primo ostendit q̄ prescientia nō imponit necessitatē rei p̄scite. p̄ quod soluit
prima et scda ratio. Scdo ostendit q̄ scia dei non mutat naturā rei. sed simul stant certitudo a parte scientie:
et incertitudo a parte euentus. p̄ quod soluit tertia rō. scda ibi. **Quare** bec diuina. Primo dicit̄. Ex quo deus
cognoscit omnia tanq̄ p̄ntia: quid igit̄ postulas vt illa fiant necessaria. que lustrent̄. i. comprehendunt̄. di-
uino lumine. i. diuina cognitione. cū nec homines faciant ea necessaria que presentialiter videant. verbigr̄a.
qz homo videt in presenti nō facit esse necessarium. nunquid. n. intuitus tuus addit. i. dabit aliquam necessi-
tatem eis que tu cernis presentia. dicit̄ boetius. **Minime.** Et p̄bia. Si est digna collatio diuini z humani in-
tuitus respectu p̄ntis sicut vos videtis. quedam hoc presenti temporario. i. in presenti tps. ita deus suo eter-
no intuitu oia cernit tanq̄ presentia. **Notandū** q̄ intuitus noster rei p̄ntis nullā imponit necessitatē rei
presenti. quia visio sortis currentis non imponit necessitatē sorti currētī. qz pōt sortes currere vel non cur-
rere. Sic etiam intuitus diuinus qui omnia presentialiter cognoscit: nullam imponit rebus necessitatez. sed
videt ea presentialiter sicut futura sunt necessario futura. et p̄tingentia videt p̄tingenter futura.

sicut illa dicimus esse que sunt in presenti instanti. id
status rerū tpsaliū licet non possint imitari statū eter-
nitatis p̄ntialiter pmanendo: tm̄ ipm̄ imitatur suam
durationē successiue continuando.

Itaq̄ si digna. In ista pre vocz p̄bia quō p̄rie lo-
quendū sit de deo z de mundo dicens. Si nos sequē-
tes platonem velimus imponere nomina digna. id
est puenientia rebus. dicamus deū esse eternū: mun-
dū vō dicamus p̄petuū. Et hoc p̄sonat dicto aucto-
ris greci sui. Eternū vō sine principio sine fine. Per-
petuū cui principū sed sine carebit.

Om̄ igit̄ omne iudiciū. **Hic** p̄bia ex dictis osten-
dit modū scientie diuine. Primo ḡ ostendit qualis
sit scientia diuina. et qualiter sit noianda dicens. Quo-
niam omne iudiciū cōp̄bendit ea que sunt sibi sub-
iecta. i. sua obiecta. fm̄ sui naturā. i. fm̄ naturā virtu-
tis cognoscētis. Natura autē dei talis est. q̄ semp̄ ipsi
deus est status eternus z presentarius. ex quo sequitur
q̄ scientia dei supergressa omnem motionē tps. ma-
net in simplicitate presentie. et complectens infinita
spacia p̄teriti z futuri tps. oia p̄siderat quasi iā. i. p̄-
sentialiter gerantur in sua simplici cognitione. Tūc
ostendit quomodo scia dei est nominanda dicens. Ita-
q̄ si velis pensare prescientiā qua cūcta diuoscit. nō
dices diuinam scientiam esse prescientiam quasi fu-
turi. s̄ rectius estimabis diuinam scientiam esse instā-
tie. i. presentie nunq̄ deficientis. qd̄ p̄firmat p̄ etymo-
logiam huius nominis. p̄uidencia. dicens. Tūc cogni-
tio diuina nō dicit̄ p̄uidencia: qz illa importat ordinē
ad futurū. sed dicit̄ p̄uidencia. quasi porro. i. procul
a rebus infimis constituta. ab excelsis cacumine rez
cuncta p̄spiciat. **Notandū** qz cognitio sequit̄ mo-
dū rei cognoscentis ideo cognitio z scientia dei sequi-
tur statū et dispositionem dei. status autē dei est eter-
nus et presentarius: cū esse diuinū mensuret eter-
nitate. ḡ scientia dei erit eterna z presentaria. ita q̄ om-
nia que sunt p̄terita et futura: cognoscit quasi sint

Quare hec diuina prenotio. **H**ic ostendit q̄ circa contingencia simul stant certa cognitio dei & incertus euentus rei dicens. Quare hec diuina prenotio q̄ de nouit futura. illa nō mutat proprietate rez quo ad necessitate & contingencia. qz nō imponit necessitate rei que contingens est. & talia apud se spectat p̄ntia qualia olim p̄ueniēt futura. nec p̄fuit rez iudicia vt contingens faciat nō esse contingens. sed vno intuitu mentis dinoscit tam necessarie q̄ nō necessarie ventura. i. futura. **Q**uod declarat in exemplo dicens. Sicuti vos homines. q̄n pariter. i. in eodem instanti videtis boiem ambulare in terra: & solem oriri in celo. licz vtrūq; simul sit p̄spectū: t̄n discernitis hoc esse voluntarium. i. boiem ambulare in terra. & illud esse necessarium. i. solē oriri. Ita similiter diuinus intuitus cūcta respiciēs. i. deorsus aspiciens. minime perturbat rerū qualitatem. i. p̄tingentia & necessitate rerū. dico apud se presentium ratione eternitatis: sed futuraz ad p̄ditionē t̄pis. Quo fit vt cognitio futurorū dei tanq; presentium non sit opinio: sed cognitio veritate nixa. i. p̄firmata. cū cognoscat aliqd esse extitū. i. futurū. qd̄ idem non nesciat. i. bene sciat. care re potest necessitate existendi. **N**otandū de hoc qd̄ d̄r deū p̄ntialiter oīa cogscere. i. p̄terita & futura. p̄nūt qd̄ā exemplū de baculo fixo in aqua: q̄ successive toti fluuiō presens est: qz p̄tibus ei. sic eternitas simul est cū toto tēpe & cū omnibus que fluunt in tēpore. ita qd̄ totū tempus & q̄cqd̄ est successiuū in tēpe: est p̄ns eternitati. vt si ponat̄ eternitas sicut centrū: et totū t̄ps sicut circūferētia. tūc licet circūferētia cōtinue moueat̄ & p̄s toti succedat: t̄n in cōpatione ad centrū vniiformiter se h̄z. Aliud exemplum ponit̄ de aliquo qui vadit p̄ viam & non videt boies post se venientes. & ille qui de alta turri respiceret: videret totam viā & boies p̄ eā trāseuntes tā p̄cedētes q̄ sequentes. sic deus de speculo sue eternitatis respiciēs oīa presentialiter videt tam presentia q̄ futura.

Hic si dicas. **H**ic p̄bia redit ad primam ratio nem sup̄ius positā: ipsam fortificando vt formalius soluat̄. & fortificat eā. **S**ecdo soluit. **T**ercio solutionem declarat. **S**ecda ibi. **R**ūdebo. **t**ercia ibi. **D**ue enim. **P**rimo dicit. **S**i dicas hic. i. obijciēdo. illud non posse nō euenire. qz deus videt euenturū: qz tūc deus falleret qd̄ aut nō pōt non euenire id ex necessitate pōt cōtingere. & sic astringas me ad nomē necessitatis: vt concedam p̄tingens aliquo modo eē necessarium. **E**go fatebor rē solidissime veritatis cui vix aliq̄s accesserit eam p̄cedendo. nisi speculatoz diuini. i. diuine nature. **T**ūc soluit obijctionez dicens. **S**i coartaueris me vt concedam aliquā necessitate futurorū. **R**ūdebo idē qd̄ futurū est quo ad nos. cū refert̄ ad diuinā notionē cui ipsum est presens. dico necessarium esse. i. necessitate conditionata. i. ratione p̄ntie. cum autez idem futurū p̄pendit̄ in sui natura ratione cui? habz futuritionē & indeterminationē in sui eā necesse ē videri liberū. **N**otandū qd̄ sicut illud qd̄ in se est contingens q̄n est nobis p̄ns ratione presentie sortitur quandā necessitate q̄ necesse est ipsuz eē dū presens sit. qz oīa sunt deo presentia. ratione istius presentie in ordine ad ipsam diuinā cognitionē sortitū q̄ndaz necessitate: h̄z in sui natura p̄sus videat̄ libera.

Due. n. sunt necessitates. **H**ic p̄bia declarat solutionē p̄ quandā distinctionē necessitatis. & eā applicat ad p̄positum. **S**ecdo p̄cludit ex p̄missis simul stare qd̄ aliqua sunt v̄m se p̄tingentia et incerta: que t̄n eueniunt certitudinaliter inq̄tum a deo p̄uisa. **S**ecda ibi. **F**ient igit̄ p̄culdubio cūcta. **P**rimo dicit. **D**ue sunt necessitates. vna simplex que est necessitas nature. sicut omnes homines necesse est eē mortales. **A**lia est necessitas p̄ditionis. vt si scias boiem ambulare cū ambulare necesse est. qz qd̄ quisq; nouit: illud non potest aliter esse q̄ notum est. sed hec p̄ditio. i. necessitas conditionata. minime trahit secū simplicē necessitate. qz necessitates conditionis non facit p̄ria natura: s̄ adiectio p̄ditionis. **N**ulla. n. necessitas cogit incedere. i. ambulare voluntate gradiētem. i. ambulante. **Q**uis necessarium sit ipsuz incedere. i. ambulare. tunc cū gradit̄. i. ambulat. **H**ac distinctionē applicat ad p̄positū dicens. **E**odē modo si quid p̄uidētia diuina p̄ns videt: illud esse necesse ē. i. ea conditione qua p̄uisum est. & qua ponit̄ sibi p̄ns. q̄uis nullam habeat necessitates nature s̄ deus ea futura contuet̄ tanq; presentia. q̄ ex libertate arbitrii p̄ueniūt. igit̄ hec relata ad intuitū diuinū sūt necessaria p̄ cognitionē diuine notionis. p̄ se v̄o. i. in sui natura nō habito respectu ad diuinā cognitionē. ipsa non desinūt. i. deficiūt ab absoluta. i. a p̄fecta libertate sue nature. **N**otandū v̄m intentionē boetiū ista ratio. q̄cqd̄ ē p̄uisum a deo necessario euenit: soluit̄ dicēdo. qd̄ v̄ est qd̄ necessario euenit necessitate p̄ditionata. sed nō necessitate absoluta.

Quare hec diuina prenotio naturā rerum proprietateq; nō mutat. **T**aliaq; apud se presentia spectat: qualia in tpe olim futura p̄uenient. nec rez iudicia p̄fundit. vnoq; sue mētis intuitu tā necessarie q̄ nō necessarie ventura dinoscit. **S**icuti vos cū parit̄ ambulare in terra boiem: & oriri in celo solē videtis. quāq; sit simul vtrūq; p̄spectū: tamē discernitis. & hoc voluntarium: illud esse necessarium iudicatis. **I**ta igit̄ cuncta respiciēs diuinus intuitus: qualitatem rez minime perturbat. apud se quidē presentium: ad p̄ditionē v̄o t̄pis futuraz. **Q**uo fit vt hec nō sit opinio: s̄ veritate potius nixa cognitio cuz extitū quid esse cognoscat: qd̄ idē existendi necessitate carere nō nesciat. **H**ic si dicas **Q**uod euenturū deus videt: id nō euenire nō posse. qd̄ aut nō pōt nō euenire: id ex necessitate p̄tingere. **A**d qz ad hoc nomē necessitatis astringas. **F**atebor rem quidē solidissime veritatis: sed cui vix aliq̄s nisi diuini speculatoz accesserit. **R**ūdebo nanq; idē futurū cū ad diuinā notionē refert̄ necessarium. cū v̄o in sua natura p̄pendit̄: liberum p̄sus atq; absolutuz videri. **D**ue sunt em̄ necessitates. simplex vna veluti qd̄ necesse est omēs boies esse mortales. **A**ltera p̄ditionis. vt si aliquē ambulare scias: euz ambulare necesse est. **Q**uod em̄ q̄sq; nouit: id esse aliter ac notuz est neq̄. sed hec conditio minime secum illam simplicem trahit. **H**anc enim necessitatem non propria facit natura: sed conditionis adiectio. **N**ulla enim necessitas cogit incedere voluntate gradiētem: quīs eum tamen cum graditur incedere necessarius sit. **E**odem igitur

Alij aliter solunt. q̄ illa p̄positio est vera in sensu p̄posito: sed falsa in sensu diuiso. vñ cū dicit. Quicquid p̄sum est necessario euenit. verū est in sensu p̄posito: quia impossibile est p̄sum a deo nō euenire. tñ in sensu diuiso falsa est: q̄z euentus rei saltem p̄tingentis in se nō est necessarius.

Fiūt igit̄ p̄culdubio cuncta que. Hic p̄bia p̄cludit ex p̄dictis q̄ ista simul stant. q̄ aliqua fm se sunt contingētia z incerta: que tñ certitudinaliter eueniūt in q̄tū p̄uisa a deo. Sc̄do obijcit p̄tra hoc. ibi. Quid igit̄ refert non esse necessaria cū. Primo dicit. Proculdubio cūta futura fiūt q̄ deus p̄noscat esse: alioq̄n falleret di-

modo si q̄d p̄uidētia p̄sēns videt id necesse est eē: t̄act̄ si nullā habeat nature necessitatē. Et q̄ t̄ea futura q̄ ex arbitriū libertate p̄ueniūt p̄ntia p̄tuet̄. Nec igit̄ ad ituitū relata diuinū necessaria fiūt p̄ p̄ditionē diuinē notiōis: p̄ se v̄o p̄siderata: ab absoluta nature sue libertate nō t̄sinūt. ¶ Fiūt igit̄ p̄culdubio cūta q̄ futura t̄e esse p̄noscat. S̄z eoz quedā t̄ libero p̄ficiūt arbitrio. q̄ q̄uis eueniāt existēdo: tñ p̄p̄riā naturā nō amittūt. q̄z p̄uisq̄ fierent etiā nō euenire potuissent. Quid igit̄ refert non eē necessaria cū p̄pter diuinē sc̄ie cōditionē modis oibz necessitatis instar eueniāt. Hoc s̄z q̄ ea q̄ pauloante p̄posui sol oriēs z gradīens homo. q̄ dū fiūt nō fieri nō p̄nt. eoz tñ vnū pus q̄ q̄ fieret necesse erat existere alterū v̄o minime. Ita etiā q̄ p̄ntia t̄e h̄z: p̄roculdubio existūt. Sed eoz hoc q̄dē t̄ rerū necessitate descendit. illud v̄o t̄ p̄tate facientū. Naud igit̄ iniuria diximus. hec si ad diuinā noticiā referāt necessaria: si p̄ se cōsiderent necessitatis eē nexibz absoluta. sicuti omne q̄d sensibz patet: si ad rōnē referas vniuersale est. si ad seip̄a respicias: singularē. Sed si in mea inq̄es p̄tate sitū ē mutare p̄positū: euacuabo p̄uidētiā. cū q̄ illa p̄noscat fortemutauero. Respondebo. P̄ropositū te q̄dē tuū posse t̄flectere. s̄ qm̄ z id te posse: z an facias: quoue p̄uertas: p̄ns p̄uidētie veritas intuet̄. diuinā te p̄sciaz nō posse vitare. sicuti p̄ntis oculi effugere non possis intuitū. q̄uis te in varias actiōes libera voluntate conuertas.

nam p̄scientiam est necessariū p̄ditionaliter. in se aut̄ consideratū habet se contingenter.

¶ Sed si in mea inq̄ies. Hic obijcit p̄tra solutionē iā dictam. z soluit illaz obiectionem. sc̄do mouet dubitationē. ibi. Quid igit̄. Primo dicit. Tu obijcies p̄tra solutionē sic. Si in p̄tate mea est mutare p̄positū meum. s̄. currēdo vel nō currēdo. ego euacuabo. i. frustrabo p̄uidētiā diuinā. cum ego mutauero illa q̄ p̄noscat esse futura. ip̄e soluit dicens. Ego respondebo te posse t̄flectere. i. mutare p̄positū tuū. sed veritas p̄uidētie illa intuet̄ illud te posse. s̄. mutare p̄positū. z an facias q̄ p̄positū mutas. et intuet̄ quo p̄uertis tuū p̄positū ideo sc̄ias te nō posse vitare diuinā p̄scientiā. sicuti q̄uis libera voluntate te cōuertas in varias actiōes. tu non possis effugere intuitū p̄ntis oculi. ¶ Nota q̄ licet homo possit mutare p̄positū suū: p̄ hoc tñ non effugit p̄scientiā diuinā. q̄z deus illam mutationem p̄noscat posito enim q̄ deus p̄uideret te cras iturū ad forū. q̄uis possis non ire z p̄ponas nō ire: nō tamen non ibis. q̄z deus p̄uidet simul et p̄positū z potestatem nō eē: et mutationem p̄positi z actionem eundē. et ideo non potes aliquo mō effugere eius p̄scientiā.

uina p̄uidētia. sed quedā eoz p̄ficiūt. i. p̄cedunt t̄ libero arbitrio. ita q̄ quātū est t̄ esse ip̄oz p̄nt nō euenire. vñ de subdit. que q̄uis eueniāt tñ nō amittunt p̄p̄riā naturā libertatis. q̄z p̄uisq̄ fieret potuissent nō euenire. ¶ Nota q̄ tota int̄tō b̄betū fundat sup hoc. q̄ aliqd̄ libere futurū ex sui natura in cōpatione ad p̄sciam diuinā necessario euenit. z talis est necessitas p̄ditionata. q̄z in q̄tū p̄uisuz est sic necessario euenit. sed nō absolute circūscripta p̄uisione.

¶ Quid igit̄ refert. Hic obijcit p̄tra solutionē z soluit obiectionē. Sc̄do p̄tra illaz solutionē obijcit ibi. Sed si inq̄es in mea. Obiectō in hoc p̄sistit. Et q̄ futurū p̄tingens p̄scitū certitudinaliter euenit z necessario nō videt esse differētia inter p̄tingēs z necessariū. vñ de dicit. Quid igit̄ refert p̄tingētia z libere futura nō esse necessaria. cū ip̄a eueniāt instar. i. ad similitudinē necessitatis. Tūc soluit dicens. Qū inter euentū necessariū z p̄tingentē hoc refert. q̄d manifestū apparet p̄ exempla q̄ pauloante p̄posui. s̄. q̄ sol oriens et h̄o gradīens que dū fiūt nō fieri nō possunt. Et ita vtrūq̄ est necessariū sub cōditiōe p̄ntie. p̄ntia enim necesse est esse dū sunt p̄ntia. tñ vnū eoz. s̄. sol oriens p̄uisq̄ fieret necesse erat existere. alterū v̄o. s̄. homo gradīens minime h̄z necessitatem fieri anteq̄ fiat. ita etiā illa q̄ deus habet p̄ntia p̄culdubio existunt p̄pter necessitatē p̄ditionis q̄ sunt p̄uisa euenire tanq̄ p̄sentia. Sed eoz que sic sunt p̄uisa hoc t̄e rez necessitate descendit: sicut solē oriri. aliud t̄e p̄tate facientū. s̄z h̄o iem ambulare. ex quo p̄cludit. ideo nō iniuria diximus hoc prius. q̄ illa que p̄tingent eueniūt si referant̄ ad diuinā noticiā sunt necessaria. s̄. ex p̄ditione diuinē scientie. Si v̄o p̄ se p̄siderent ip̄a sunt absoluta a nexibz. i. a vinculis necessitatis. q̄d manifestat p̄ simile. sicuti si id q̄d patz sensibus: si referas ad rōnē tūc est vniuersale. si aut̄ referas ad sensum tūc est singularē. ¶ Notandū q̄ si idē relatū ad diuersa p̄tē eē vniuersale et singularē. videt̄ sicuti q̄ idē p̄patuz ad diuersa possit esse p̄tingēs et necessariū. Nā p̄ticulare h̄z rōnē p̄tingentis: et vniuersale rōnem necessariū. Sed videmus q̄ humana natura comparata ad intellectū agentē abstrahentē a p̄ditionibus indiuiduantibz. et p̄pata ad intellectū possibile h̄z rōnē vniuersalis. s̄ comparata natura humana ad sensuz q̄ p̄ticulaliter p̄prehendit: habet rōnē singularis. Nam vniuersale est dū intelligitur. p̄ticulare v̄o dū sentit̄. Si militer erit t̄ futuro p̄tingentē q̄ ip̄m p̄patū ad diuinā

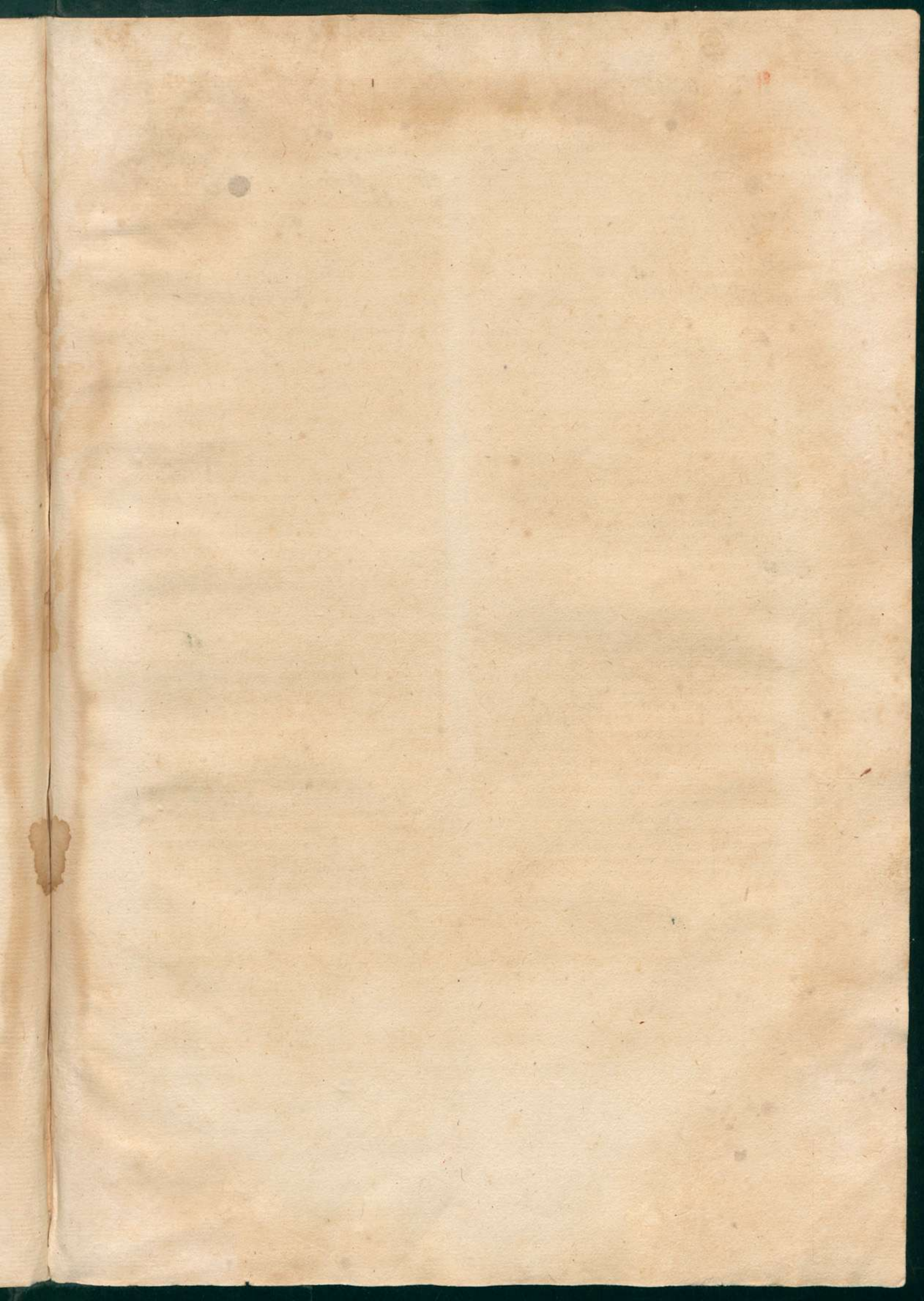
Quid igitur inquires. **H**ic mouet dubitationem dicens. Tu forte inquires. quid igitur contingat ex ista solutione: mutabitur ne scia diuina ex mea dispositione. i. ex mea variatione. s. cum ego nunc velim hoc: nunc aliud videatur. ne presciant diuina ex hoc alternare. i. mutare vices suas noscendi. i. cognoscendi. ipse rident. minime contingit hoc quod diuina scientia mutetur. quod diuinus intuitus precurrit omne futurum et retorquet illud ad prescientiam. proprie cognitionis cognoscendo omnia simul tanquam presentia. nec alternat. i. mutat vices suas prescendi. i. prescognoscendi nunc hoc nunc illud. s. successiue sicut tu estimas. sed manens liber a mutatione vno ictu preuenit et complectitur tuas mutationes. quam presentiam apprehendendi omnia tanquam presentia deus non sortitur ex rebus futuris. sed ex propria simplicitate. ex quo resoluitur. i. declarat illud quod paulo ante posuisti. s. indignum esse. si futura nostra dicantur prestare causam scientie dei. vis. i. virtus enim scientie diuine cuncta complectens presentialiter. ipsa constituit. i. imponit. modum omnibus rebus. quod scia dei est causa rerum. ipsa deo nihil debet ipsis rebus. quod nihil ab eis accipit sicut nos accipimus sciam a rebus. **N**ota si deus simul non cognosceret ea que successiue eueniant in tempore: tunc scia dei esset variabilis propter hoc quod cognitionem vnius succederet cognitio alterius. sed quod omnia simul cognoscit tanquam presentia ideo in sua scientia non cadit variatio: ut prius nesciat esse alicuius et postea sciat. vel quod prius sciat non esse et postea esse. immo simul omnia cognoscit. et ideo simul scit aliquid non esse in vna differentia temporis mensurantem rem. et esse in alia differentia temporis.

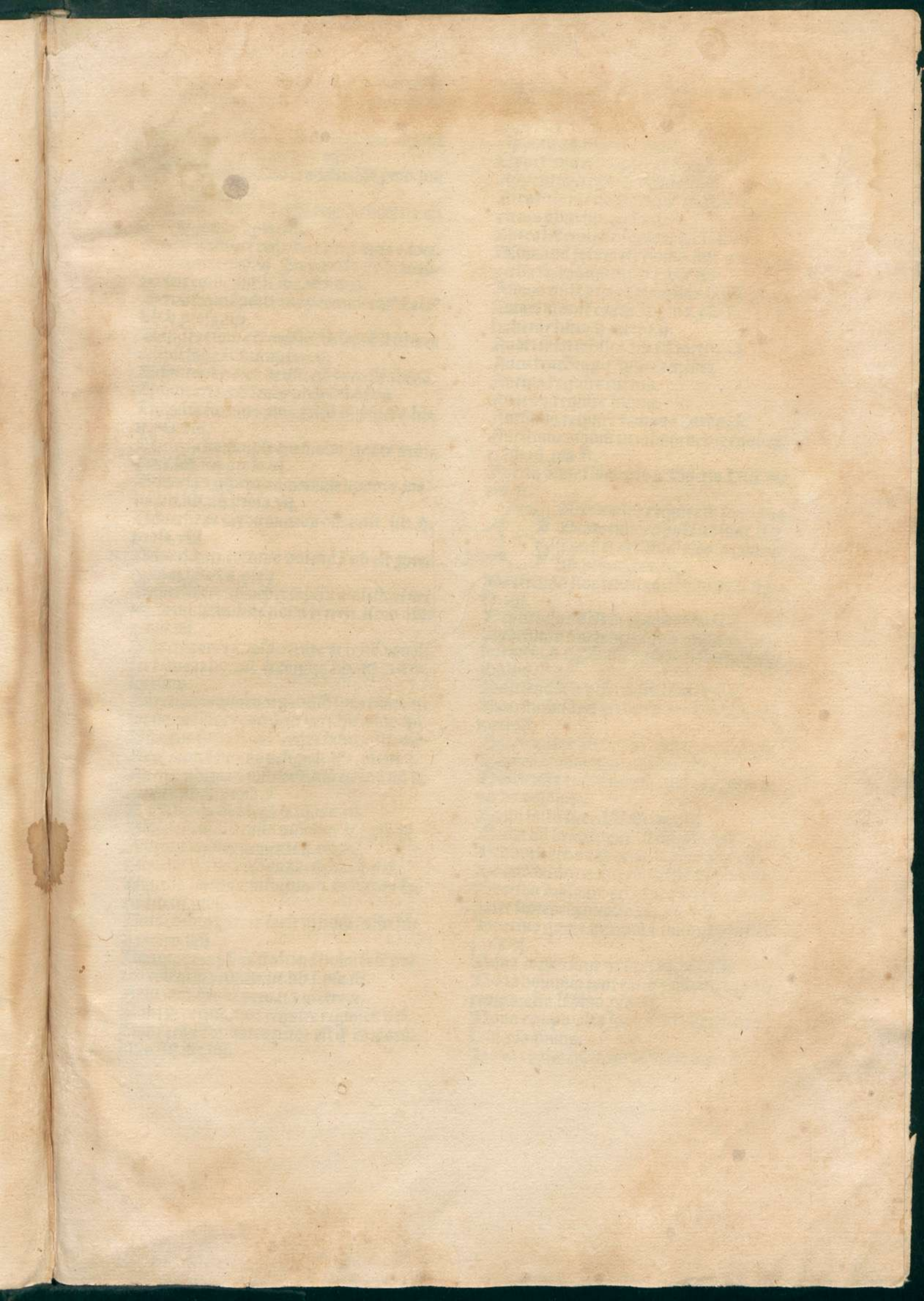
Que cum ita sint. **H**ic concludit ex premissis impassibilitate liberi arbitrii cum prescientia diuina dicens. Que cum ita sint ut predictum est. manet libertas arbitrii intemerata. i. incorrupta. Nec leges proponuntur hominibus penas et premia iniuste. i. iniuste voluntatibus nostris solutis. i. liberatis ab omni necessitate. manet etiam immobilitas deus prescius cunctorum. et presens eternitas sue visionis precurrit cum futura qualitate. s. bonitate et malicia nostrorum actuum dispensans. i. distribuens bonis premia et malis supplicia. nec frustra sunt posite preces et spes in deo: que non possunt esse inefficaces cum sint recte. **N**ota ex quo propter liberum arbitrium presens res sic et aliter euenire: non iniuste bonis premia et malis supplicia proponuntur. nec spes et preces frustrantur. frustrantur autem omnia bec: si omnia vinculo necessitatis vterentur. sicut patet ex dictis.

Auersamini igitur vicia. **H**ic propheta subiungit exhortationem vtiliter dicens. Ex quo sic est quod non estis coacti necessitate ad faciendum aliquid. sed manet in vobis libera voluntas. Ideo auersamini. i. spernite vicia. ne pro ea iniuste incurritis penas. colite. i. exercete virtutes. propter quas merita consequamini. subleuate animam vestram ad rectas spes que in vera beatitudine tendunt. porrigite in excelsa. s. ad deum humiles preces. et hoc merito faciatis: quod si non vultis dissimulare auertendo animam vestram ab his. tunc magna vobis est indicta necessitas probitatis. i. virtutis. quod illud quod agitis non potest latere illum qui est iudex actuum vestrorum. unde subdit. Cum agatis ante oculos. i. cum actiones vestre sint in prospectu iudicis cuncta cernentis. s. dei. **N**ota vicia sunt spercata ignoscituros et homines ignoraturos: ad huc propter vilitatem peccati peccare erubescere. Virtutes autem sunt de: quia his deo coniungimur et ipsum alloquimur. et si non dissimulamur negligendo predicta: magnam virtutis probitatem nobis indictam et premissam inde consequemur. quoniam omnia que agimus sunt in prospectu dei cuncta cernentis. Sicut enim scribitur ad hebreos. iiii. Omnia nuda et aperta sunt oculis eius: qui est deus benedictus in secula seculorum Amen.

Auicti Torquati Seuerini Boetii viri nois celebritate commemorandi: tertius de propheta consolatione: cum editione commentaria beati Thomae de aquino ordinis predicatorum: Antonij kotergers ciuis inclite Murebergeni suorum vrbis industria fabricatus: finit feliciter. Anno a natiuitate christi. Millesimo. cccc. lxxvi. in vigilia sancti Iohannis baptiste.

Incipit tabula sup libris Boetij de pso
latione philosophie fm ordinē alphabeti.

Acidiosi tardi 7 viciosi arguūt
lib. iij. metro. vij.
Accusatō crudelis. lib. pmo pro
sa. iij.
Accusatio Boetij erga regē habuit triavi
cia. lib. primo. pfa. iij.
Actus quilibet requirit ordines tps 7 loci.
lib. pmo. metro. vij. In vere flores 7 autū
no vne colligunt. li. me. vt supra.
Actus sequit pditionē potentie cui ē act⁹
lib. v. prosa. iij.
Admirationis exemplū de septē stellis et
eclipsi lune. li. iij. metro. v.
Admirant hoies de illo qd raro fit. ibidē.
Admirari fecit senes phari. ibidem
Aduersa fortuna plus pdest q̄ pspera. lib.
ij. pfa. viij.
Aduersa bonis: pspera malis: quare prin
gant. lib. iij. prosa. vij.
Aduersa 7 pspera adueniunt bonis 7 ma
lis. lib. lib. iij. prosa. vij.
Aduersitas veros amicos ostendit. lib. ij.
prosa. viij.
Aduersitati fortune dolendū nō est ppter
quinq. libro. ij. pfa. j.
Aduersitate nō debet sapiēs molestari nec
fortis multitudine hoim terreri. libro. iij.
prosa. vij.
Aduersitate 7 in psperitate vt se hō equali
ter habeat hortat exemplis. lib. iij. metro.
septimo.
Affectiones quatuor gaudiū spes timor 7
loz impediūt cognitōem veri. lib. j. me. vij.
Affectus q̄tuor sunt. reqre infra. cathene.
Ager mentē homis designat. lib. iij. me. j.
Aliena pbitas 7 pulchritudo hoim nō de
corant. lib. ij. prosa. v.
Amātibz q̄s dat legē. li. iij. me. xij.
Amiciā dissilitudo dissoluit. li. j. pfa. iij.
Amicoz triplex genus. li. ij. pfa. iij.
Amicus verus. reqre aduersitas supra.
Amicos fortuna. infortunij inimicos fa
cit. lib. iij. prosa. v.
Amor diuinus tria facit in hom inibz. lib.
ij. metro. viij.
Anaxagoras phus stulticiā hoim solē pro
teo colentiū rephendit. lib. j. pfa. iij.
Anni sunt q̄tuor ptes. li. j. metro. v.
Anni ptes quatuor. require regimen dei.
Anni transformatio peior est q̄ corporis.
libro. iij. me. iij.

Antiquoz etas fuit sine cupiditate. lib. ij.
metro. v.
Appetunt. oia pmanere. require bonū est.
Appetitus. require pmanentia.
Appetitus est duplex. li. iij. pfa. xj.
Appetitus. require desiderium.
Area fortune quare mūd⁹ dicit. li. ij. pfa. j.
Arma phie. lib. j. pfa. ij.
Artes liberales dicuntur lac' ibidem.
Asinus ad lyram est homo sine attētionē
verba sacra audiens. li. j. pfa. iij.
Asinus dicit piger seu tardus. li. iij. pfa. iij.
Auari dicunt canes. li. pmo. pfa. iij. 7 idē
habetur libro. ij. metro. ij.
Auari insatiabiles. lib. iij. metro. iij.
Aues tenebraz. require tenebre.
Auriga. require currus.
Auarus. require lupus.
Autūnus. require tempus autūnale.
Auxilium diuinū in mimis debet inuoca
ri. lib. iij. pfa. ix.
Auxilij diuini iuocatio a Boetio. l. iij. me
tro. ix.
Barbitonoz. require in securitas
Beate tunc respublice sunt si p
sapiētes et studiosos regantur
lib. primo. pfa. iij.
Beatitudo siue felicitas est duplex. li. ij. p
fa. iij.
Beatitudo nō est in dignitatibz. li. ij. p. vij.
Beatitudo siue felicitas nō p̄sistit in hois
fortuitis. li. ij. pfa. iij. 7 pbat tribus rōnibz
ibidem.
Beatitudinis descriptio. li. iij. pfa. ij.
Beatitudinē ad verā oēs vocant. libro. iij.
metro. x.
Beatitudinē attingere. reqre ambulare.
Beatus omnis deus est. li. iij. pfa. x.
Beatitudo. reqre patria. Itē oēs. Itē in
verbo voluptas.
Bellū instū licet. lib. iij. me. iij.
Bestie nō beatificant. lib. iij. pfa. vij.
Bibliotheca vnde dicit. li. pmo. pfa. iij.
Boetio multu nomia anectūt. in phemio.
Boetius ordianit act⁹ suos ad comunem
patet septem exemplis. li. j. pfa. iij.
Boetius quare infirmus iudicabatur. li.
j. pfa. vij.
Bona corpis sunt vilia. li. iij. pfa. viij.
Bona hominis sunt ratio 7 intellectus nō
temporalia. li. pmo. pfa. vij.
Bona temporalia somniant esse felicitas
l. iij. pfa. prima.
Bona rpalia querens in varia incidit. lib.

iiij. prosa. viij.

Bona temporalia nec sufficientia nec potentia
stant. lib. iij. psa. ix.

Boni semper sunt potentes: mali vero im-
potentes. li. iij. psa. ij.

Bonum est duplex. li. ij. psa. vj.

Bonorum premia require premia.

Boni primo hic priuantur. reqre iusti.

Boni veri imagines ubi inueniuntur. lib. iij.
prosa. ix.

Bonum et vnum idem sunt. require vnum.

Bonum est quod omnia appetunt. li. iij. psa. xj.

Bonum summum cuiuslibet videtur id quod appetit
lib. iij. psa. ij.

Boreas ventus significat phiam. li. j. me. iij.

Breuitas vite humane. li. iij. psa. iij.

Brutum. require Ulixes.

Qualitas unde dicitur. li. ij. pro-
sa prima.

Canis dicitur rixosus et lupus au-
rus. li. iij. psa. iij.

Caro nihil aliud est nisi sanguis coagulat^{us}
lib: primo. me. primo.

Casus non est euentus prius. li. v. psa. j.

Casus diffinitur. ibidem.

Cathene rationis sunt quatuor affectus. li. j.
metro. ij.

Causa mali. require nihil.

Celum quare dicitur stabile. li. j. me. ij.

Celum mouetur duplici motore. ibidem.

Celum quare dicitur stare eiusdem stelle. li. j. me
tro. iij.

Circulo prepatur vita hominis. li. iij. me. ij.

Circe dea. require Ulixes.

Claritas solis. reqre prudentia rei.

Cognitio summi boni fit per creaturas gra-
datum transcendendo. lib. iij. metro. j.

Cognitio sequitur naturam cognoscentis
libro. v. psa. v.

Cognitionis veritatis impedimenta. req-
re Turbationes.

Cognitio veri repellit cecitatem ignorantie
lib. iij. ps. iij.

Cognitiua virtus aliter in nobis intelle-
ctiua et aliter sensitiua. lib: iij. psa. iij.

Cognoscitur rotundum aliter visu et aliter ta-
ctu. li. v. psa. iij.

Cognoscit hominem aliter sensus aliter ima-
ginatio. aliter ratio. aliter intelligentia diui-
na. ibidem.

Color phie. lib. j. psa. j.

Comedere parentes in certis partibus lau-
dabile est. libro. ij. psa. vij.

Concordare non potest mali cum bonis. nec etiam

inter se. libro. iij. psa. vj.

Concordia elementorum. reqre regimen dei.

Concupiscencia terrena superata homo fit di-
uinus. li. iij. metro. vij.

Confiteri non abscondas si medicamentis op^{er}
expectas: oportet ut vulnus teregas. lib. j.
psa. iij.

Conscientie libertas et conscientia libera. li.
primo. psa. iij.

Conscia prava punit malum intrinsece si ex-
terius non punitur. li. iij. psa. iij.

Consolatio philosophie. lib. j. psa. iij.

Consules electi ducti in pretorium secundum con-
suetudinem romanorum. lib. ij. psa. iij.

Contemplatio superiorum est nostrorum pro stul-
tos propugnaculum. libro. j. prosa. iij.

Contingens require necessarium.

Conuictus. require danari.

Crapula hominem debilitat. li. ij. psa. v.

Cupiditas multorum malorum causa est. li. ij. me. v.

Cupiditas veri boni naturaliter est inser-
ta hominibus. lib. iij. psa. ij.

Currus per aurigam necessario non vehitur.
lib. v. psa. iij.

Damnari nullus debet nisi prius
ctus. li. j. psa. iij.

Damnatorum pena. require pena.
Desiderium siue appetitum eorum

implere soli sapientes possunt. li. iij. psa. ij.

Desiderium et libidinis differentia. ibidem.

Deus intuetur omnia. lib: v. psa. vj.

Deo sunt preces offerende. ibidem.

Deus prestat ut perditio mundi. li. j. psa. vj.

Deus commendatur de gubernatione celesti-
um et terrestrium. lib. j. metro. v.

Deus siue summum bonum non inuenitur in ter-
renis sicut nec aurum in arboribus. lib. iij. me-
tro. vij.

Deus regit omnia. li. iij. me. ix.

Deus a nullo impulsus sed sua bonitate fecit
omnia. et commendat ex parte sapientie sue. ibidem.

Deus omnia gubernat. li. iij. psa. xij.

Deo omnia recta fiant. lib. iij. psa. j.

Deus rotat orbem dicit permenides. lib.
iij. psa. xij.

Deus tonans. require tonitru.

Deus verissime est. require esse.

Deus fons omnis bonitatis per omnipotentiam: iu-
dex equitatis per iustitiam. lib. iij. me. vj.

Dei regimen. li. iij. me. vj.

Deum eternum omnes sapientes dixerunt. li.
v. psa. vj.

Deus omnia videt. lib. v. psa. vj.

Dignitas siue prestantia est duplex. li. ij. psa. vj.

Dignitas reddit malos peiores vt patz te
romanis. lib. ij. pfa. vj.
Dignitas reddit peiores ptz te Nerone c^o
ponit quatuor malicias. li. ij. me. vj.
Dignitas si essz bōa nō adueniret pessimis.
lib. ij. metro. vj.
Dignitas collata iprobis nō efficit dignos
s̄ ondit indignos. li. ij. pfa. vj.
Dignitas nō reddit hominē honorabilem
si nō est virtuosus. li. iij. pfa. iij. 7 pbat qua
druplici via.
Dignitas pfectre dignitas senatoria ibidē
Duplicere malis laudabile ē. li. j. pfa. iij.
Diuitie in qnqz psistunt. lib. ij. p. v.
Diuitie disperse minuuntur. scia vo disper
sa augmentat. li. ij. pfa. v.
Diuitie nō sunt appetende tribz rōnibz p
bat ibidem. et ppter diuitias multi perie
runt ibidem.
Diuites soli reputant honore digni. ibidē.
Diuitie nō auferunt indigentia. li. iij. p. iij.
Diuinatio quid sit. lib. v. pfa. iij.
Diuina puidencia. require ingenium.
Diuino amore tria regunt. s. astra. elemēta
7 tpa. lib. ij. me. viij.
Diuinus amor tria facit in homibz. ibidē.
Solendū nō esse. require aduersitati.
Solere faciunt tria Boetiū. li. j. pfa. iij.
Solor ira meror. lib. j. pfa. v.
Solia duo vini in limite Jouis. li. ij. pfa. ij.
Suo principia rerū bonū 7 malū. require.
piragorici.
Surare malū. require miserior.
Ebetatur 7 ingrossat mens hūa
na palibz. li. j. me. ij.
Ebrius volens ire domū sic er
rans ad felicitatē. li. iij. p. ij.
Eclipsis lune. require admiratōnis.
Eget oīs eo qd desiderat. li. iij. pfa. iij.
Elementoz pcordia. require regimē rei.
Eloquētia sine sapientia. et eloquentia cū
sapientia. lib. ij. pfa. prima.
Epicuri stoici. lib. pmo. pfa. iij.
Equaliter se habere. reqre aduersitate.
Error sapientis est duplici de cā peior q̄ in
sapientis. lib. j. pfa. j.
Esse malos simpliciter nō pceditur sed esse
homines malos sicut cadauer esse hominē
lib. iij. pfa. ij.
Esse verissime habet primū ens. quanto er
go aliquis magis p vicia recedit a pmo eē.
tanto magis desinit esse. li. iij. pfa. ij.
Eras phie. li. pmo. pfa. j.
Estates quatuor p poetas distinguunt. li.

ij. metro. v.
Eternitas deo attribuit: ppetuitas mūdo
lib. v. pfa. vj.
Eternitatis diffinitio. lib. v. pfa. vj.
Eternitatis cognitio habetur ex eo gnitō.
ne tps. ibidem.
Eternitatis vocabulo multi sūt abusi. ibi
dem.
Eternū triplex. lib. v. pfa. vj.
Euenire. require libez arbitriū.
Euentus. require casus. Itē fortuiti.
Eufrates 7 tigris duplex origo. li. v. metro.
primo.
Exilium. require miseria.
Facies siue vultus phie. lib. pmo
pfa. iij.
Falli nō pōt teus. require puidē
tia diuina.
Falsa felicitas dicit mēday. lib. iij. pfa. ix.
Fama popularis nō puenit ex recto iuditō
rōnis. lib. iij. pfa. vj.
Familiaris inimicus efficacissima pestis.
lib. iij. pfa. v.
Familiares regum. require potens.
Fatalis ordo. lib. iij. pfa. vj.
Fatum duplex notificat. ibidem.
Fatum ad puidenciam habet differentia.
ibidem.
Fatum dependet a diuina puidencia exem
plum ibidem.
Fati diuerse opinionēs. ibidem.
Fato omnia que subsunt etiam diuine pui
dentie subsunt ibidem.
Fatum se habet ad puidenciam sicut racio
cinatio ad intellectum. ibidem.
Fatum incipit vbi motus. 7 quicqd supra
motum est fatum est. ibidem.
Felicitas est duplex scz politica 7 speculati
ua. li. j. metro. j.
Felicitas tpa. in tribus consistit. li. ij. p
fa. iij.
Felicitas nemini totaliter aduenit. ibidē.
Felicitas falsa. libro. iij. me. primo.
Felicitatē a vero bono errantes in qnqz po
suerunt psistere. lib. iij. pfa. ij.
Felix quātūcunqz quis sit tñ alterius stat^o
apparet felicioz. lib. ij. pfa. vj.
Figura siue forma hominis et etiam bru
torum. lib. v. me. v.
Finis cū sit cā causaz ideo nihil pōt pfecte
sciri. nisi sine cognito. lib. j. pfa. vj.
Finis 7 principū in vnū coincidunt patet
in circulo. ergo cognito pncipio cognoscit
finis oīm rez scz deus. lib. pmo. pfa. vj.

Fletus duplex. verus et fictus siue adulatorius. lib. primo. me. primo.

Fons bonitatis require deus.

Fortis require aduersitate.

Fortitudo siue potentia. vera. require refrinare.

Fortune bona trāsitoria et deceptoria nulli seruant fidem. libro. j. me. j.

Fortuna caduca ppter duo. duplicem habet faciem ante albam et retro nigram ibidem.

Fortuna ceca depingitur duplici fronte capillata et calua. li. ij. psa. j.

Fortuna non est in potestate hoīs ibidem.

Fortuna depingit cū rota ibidem.

Fortuna nō assuescit in oppositū nec natura ibidem.

Fortuna quelibet dupliciter p̄siderat. lib. iij. psa. vj.

Fortunā esse bonā vel malā stat in volūta te hominis. lib. iij. psa. vij.

Fortuna superba. quia nulla veretur. li. ij. metro. primo.

Fortuna inuehitur contra auariciā. lib. ij. metro. ij.

Fortune bona nō efficiunt quod p̄mittūt li. iij. psa. iij.

Fortuna oīs aut iocūda aut aspera. lib. iij. psa. vij.

Fortuiti euentus declarant p̄ flumina paradisi scz tigrim et eufratem. quoz duplex est origo lib. quinto. me. j.

Fuga passionū siue affectionū. lib. iij. me. septimo.

Futura ex necessitate eueniūt require spes.

Gloria mundana non dicit beatitudo. lib. iij. psa. vj.

Gloriandū nō est in vestib. lib. ij. psa. v.

Gloriandum non est in multitudine suorum. lib. ij. psa. v.

Gloria sine fama nō spectat ad virtuosos. lib. ij. psa. vij.

Gloria humana nō est appetenda ppter quatuor. lib. ij. psa. vij.

Gloria vana ex nobilitate sanguinis. li. iij. psa. vj.

Subernatio celi et terre. require deus.

Subernaculum quo deus regit mundum est bonitas dei. li. j. psa. vj.

Subernare omnia. require deus.

Herculis labores duodecim. lib. iij. metro. vij.

Homo diuinus. require p̄cupiscentia.

Domini bona sunt ratio et intellectus nō temporalia. lib. j. psa. vj.

Domini proprium require ratiocinatio.

Domines mali naturam amittunt humanam et in bruta conuertuntur. libro. iij. p̄sa. tertia.

Domini forma est sursum ad celos creata brutorum vero deorsus ad terram. libro. v. metro. v.

Homo nō vilis sed nobilis p̄ mundi. lib. j. metro. quinto.

Homo vere scit qui seipsum scit. et ignorat qui seipsum ignorat. lib. j. psa. vj.

Homo non est homo nisi rōnalis. lib. iij. p̄sa. iij.

Humani actus regantur a deo. libro. p̄mo. metro. v.

Ignorantia est duplex: interna siue naturalis et hec est iuuenū. externa siue extra naturam et hec est senum et negligentium. libro. p̄mo. metro. ij.

Ignorantia sui p̄suis. require homo.

Ignorantia. require cognitio veri.

Imagines veri boni. require boni veri.

Infelicitissimi. require miserissimi.

Inclinatio capitis signū est p̄funde imaginationis. lib. iij. psa. ij.

Ingeniū humanū nō valet ordinē diuine prouidentie comprehendere. lib. iij. psa. vj.

Impedimenta cognitionis veritatis. require turbationes.

Impunitas. require pena.

Impuniti mali. require veritas.

Insecuritas regie potestatis patet in Byonifio. lib. iij. psa. v.

Intellectus. require sol.

Inuenire deum. require deus.

Iudex equitatis. require deus.

Invidus comparatur veseno monti ardēti. lib. p̄mo. metro. iij.

Ira quid sit. lib. j. psa. v.

Iudices mouent ad misericordiā duplici de causa lib. j. psa. iij.

Iudicium vulgarium dicit infortunatum miserum: fortunatū felicem. libro. primo. p̄sa. iij.

Iudicium naturale et rōnale differunt. li. v. psa. ij.

Iusticia quid sit. libro. ij. psa. j.

Iusti siue boni nō solum hic p̄mīs priuātur. sed a malis calcantur. libro. quarto. p̄sa. prima.

Iuuentus viridis et felix differunt. libro. j.

metro. pmo.

Albores duodecim. require her-
culis.
Rac. require artes liberales.
Laborintus domus multis cir-
culis pstructa. lib. iij. pfa. xij.
Laudare pntem dupliciter ptingit. lib. ij.
prosa iij.
Lecto sine thoro studium assimilatur. lib.
pmo. pfa. j.
Letargia qualis infirmitas. lib. j. pfa. ij.
Leuia documenta pcedere debent diffici-
lia. lib. pmo. pfa. ij.
Libez arbitriū est in rōnali creatura. li. v.
pfa. ij.
Liberū arbitriū aliter est in angelis aliter
in hominibz bonis et aliter in prauis. ibi-
dem.
Libez arbitriū nō necessitat: sed deus oia
p spicit. ibidem.
Liberū arbitriū sequūtur premia 7 pene.
lib. v. pfa. iij.
Liberi arbitriū 7 puidentie diuine nō ē di-
scordia sicut aliquo modo apparet. li. v. met.
tercio.
Libero arbitrio possunt res sic et alit eue-
nire. lib. v. pfa. vj.
Libidinis et desiderij differentia. li. iij. p-
sa. iij.
Ligatus cathenis. require princeps mal.
Lumen. require tenebre.
Lupus dicit avarus. lib. iij. pfa. iij.
Luxuriosi ppant rabiei maris. li. j. me. iij.
Luxuriosus. require porcus.
Agustratum quare assumpsit
Boetius. lib. j. pfa. iij.
Mala sunt in mundo. lib. iij. p-
sa. prima.
Mali 7 stulti nō sunt timēdi. li. j. pfa. iij.
Malos esse nō simplicitē pcedit. reqre esse.
Malū posse siue velle. require posse.
Malicia eternaliter duraret. lib. iij. p. iij.
Malū nuscq; est. lib. iij. pfa. vj.
Manus phie. lib. j. pfa. j.
Malū nihil est. libro. iij. pfa. xij.
Medicus qualiter inuestigat morbu. lib. j.
pfa. ij.
Medica dicit phia. lib. j. pfa. iij.
Medicus nō solū p signa vrine querit mor-
bum. sed etiam p interrogationes. libro. j.
pfa. vj.
Memorari. require recordari.
Mendacium est triplex. lib. j. pfa. iij.
Mendax. require felicitas falsa.
Meror. require dolor.

Meretrici assimilant muse poetice. lib. j. p-
sa. prima.
Metro et pfa vtitur Boetius ppter duo
lib. j. metro. j.
Miseria et exiliū. li. j. pfa. v.
Misericordia. require iudices.
Miser est ois mal. lib. iij. pfa. iij.
Misericor tātō q̄s quanto supplicio dignis
Misericordes essent mali. or. ibidem.
si non punirentur. ibidem.
Miserrimi sunt infelicissimi. si malicia eter-
naliter duraret. lib. iij. pfa. iij.
Mors. require periodi.
Mors. ethna semp ardet. lib. ij. pfa. v.
Mors. lib. ij. me. vj.
Mors felix 7 infelix fm vulgares. li. j. me-
tro primo.
Mundus. require area fortune.
Mundus ppatur mari. li. j. p. iij.
Mundus. require de us.
Mundum posuit Plato incepisse. li. v. p. v.
Murem vellem muribus dominari ridi-
culosum est. lib. ij. pfa. vj.
Mutabilitas rez pbat tribz exēplis. scz so-
le. floribz 7 mari. lib. iij. pfa. viij.
Mutabilia omnia pter deum. lib. iij. pro-
sa. vj.

Natura non assuescit in opposi-
tum nec fortuna. lib. ij. pfa. j.
Natura ē triplex. li. iij. metro. ij.
Natura humana paucis mīmī-
bz pnta est. lib. ij. pfa. v.
Natura si interdū violentat tamē quādo
q̄ ad id redit quod naturaliter sibi puenit
vt patet de leone vegetabilibz 7 volatilibz
lib. iij. me. ij.
Naturale iudiciū differt s rōnali. lib. v. p-
sa. ij.
Necessitare require pntia Itē reqre signū
Necessitates sunt due. lib. v. pfa. vj.
Necessariū idē pōt esse 7 ptingens ad diuer-
sa relatum. lib. v. pfa. vj.
Neronis q̄tuor malicie. require dignitas.
Neronis luxuria. lib. j. me. iij.
Nescire. require homo vere.
Nihil ē causa mali. li. iij. pfa. vj.
Ex nihilo nihil fieri quō intelligit. lib. v.
pfa. prima.
Nigromanticū psumpserūt Boetiū ppter
duo. li. j. pfa. iij.
Nobilis quinis pter illū qui est dedit^o vi-
tius. lib. iij. me. vj.
Nomen significat substantiā cū qualitate
lib. iij. me. iij.
Nonens est duplex. li. v. pfa. vj.

Mouū antiquū. require pati.
Rox est duplex accidentalis et natural' li.
primo. metro. iij.

Obediunt deo cuncta naturalit'
existentia. lib. iij. metro. vj.
Ociuz dicit' studiū fm vulgares
lib. primo. pfa. iij.

Oculi phie rō 7 intellectus 7 triplici rōne
dicuntur ardentēs. lib. j. pfa. prima.
Odiū nō habet locū apud sapientes. li. iij.
pfa. iij.

Oēs laborant licet diuerso calle ad vnum
beatitudinis finē puenire. lib. iij. pfa. ij.

Omnes tendūt ad beatitudinē vi natura
li ppulsi sed varie. lib. iij. pfa. ij.

Opinio vulgariū. require veritas.

Opus qđ facere vis requirit' voluntas 7 po
testas. lib. iij. pfa. iij.

Oratio siue deprecatio qđ sit. li. v. pfa. iij.

Orationes siue preces sunt deo porrigēde
lib. v. pfa. vj.

Oratores qui sint. li. iij. pfa. iij.

Ordo debet' t'pis 7 loci debet esse in quoli
bet ope siue actu. lib. pmo. me. vj.

Ordine debito seruant' res i suo esse. ibidē.

Ornamentis ornari est error. li. ij. pfa. v.

Orpheus catharista. lib. iij. me. xij.

Orphei fabule moralitas. ibidem.

Orientes. require comedere.

Paripotentici. lib. j. pfa. iij.

Passio est quidā motus cellule
appetitiue. lib. j. pfa. vj.

Passiones animi impediunt rectuz rōnis
iudiciū. lib. j. pfa. vj. Et ibidē. me. vij.

Pati sapientes nō est nouū sed antiquū. li.
pmo. pfa. iij.

Patria est beatitudo: via ad eam sunt vir
tutes. lib. v. pfa. j.

Paupras duplex. lib. ij. metro. iij.

Paulin' senator romanor. lib. ij. pfa. ij.

Pax seu tranquillitas mentis. lib. j. pfa. v.

Peccata. require vicia.

Pellende sunt affectiones. lib. j. me. vij.

Pena malor bona. ipunitas mala. lib. iij.
pfa. iij.

Pene dānator siue purgandor non sunt
edifferende. lib. iij. pfa. iij.

Pene malor quare fieri pmittunt' bonis
7 malis iocūda q' debent' bonis. li. iij. p. v.

Pene. require libez arbitriū.

Penemētis speculatio rōnis. li. iij. pfa. j.

Periclitari. li. i. metro. vij.

Periodi mort' siue mete vite. li. iij. metro.
quarto.

Permanentia est appetitus naturalis nō
voluntarius. lib. iij. pfa. xj.

Piger. require asinus.

Pitagorici posuerunt duo principia reruz
bonū et malū. lib. iij. pfa. xj.

Phari. require admirari.

Phia d' mulier ppter tria. lib. j. pfa. j.

Phie statura. ibidem.

Philosophie ptes tres: mathematica: na
turalis 7 methaphisica. ibidem.

Phie vestes artes liberales. ibidem.

Phie vestes erāt filis tenuissimis. ibidez.

Phia manibus suis texerat vestē. ibidez.

Phie vestes obscurantur quia non vsita
ta vt gladius in quiete rubiginosus erit.
ibidem.

Phie vestis scindit' vario modo. ibidez.

Phia diuidit' in practicā 7 speculatiuam.
ibidem.

Phia practica habetur in ethica yconomi
ca et politica s; speculatiua seu theoretica tri
plex est. scz phisica. mathematica 7 metha
phisica 7 in talibus est ordo p modū scale.
ibidem.

Phie ornamenta. ibidem.

Phie ira. ibidem.

Phia magistra oim virtutum 7 est a deo li.
pmo. pfa. iij.

Phia est via ad cognoscendū verū lumen.
li. iij. pfa. prima.

Phas fuisse si tacuisses. lib. ij. pfa. vij.

Plato. require scire. Item require mūd'.

Poeta. require meretrici.

Poetica ars a phia fugat'. li. j. pfa. j.

Popularis. require fama.

Porcus dicitur luxuriosus. li. iij. pfa. iij.

Posse malū peius est q' velle. li. iij. pfa. iij.
qualiter intelligitur.

Posse malum non est posse. li. iij. pfa. ij.

Posse implere. require desiderium.

Potentia non potest in liberū arbitrium.
libro. ij. pfa. vj. vt patet de illo qui momoz
dit linguam.

Potentia vera. require refrenare.

Potentia: sufficientia: reuerētia claritudo
iocūditas sunt vnū in re. lib. iij. pfa. ix.

Potentia ligata. reqre princeps malus.

Potentia plus. require actus.

Potentium familiaritate Seneca 7 ples
mortui sunt. lib. iij. pfa. v.

Potentes huius mundi non sunt timendi.
lib. j. me. iij.

Potens econtra patitur potentiā: exēplū
de busiride interfecto ab Hercule.

Erinij predariq; doctoris thome sup libris Boetij de solatu philosophico comentuz feliciter Incipit.

Dilosophie seruias oportet vt tibi ptingat vera libertas. Hec sunt verba Seneca octaua epla ad lucillu quia vocari pbiam sciaz veritatis recte se habet ex scdo methaphisice. 7 pbia affert delectationes mirabiles firmitate 7 puritate ex. r. ethicoz. Et multis visa est pbia res mirabilis 7 diuina ex de celo 7 mudo Aristotelis. Itē q nulla scia similis est pbie que clarificat aiam 7 facit delectari eā in hoc seculo in pfectione 7 rectitudine. ex libro de pomo 7 morte. Et pbia trahit hominē ab obscuritate ignorantie ad sciam a tenebris stulticie ad lucē sapie. 7 ad claritatē intellectus. ex eodē libro Aristotelis Itē qz pbia a supstitione liberat metu mortis nō p̄turbat s̄m Tulliu in li. de finibus bonoz 7 maloz. Itē Seneca has 7 psiles p̄ditiones et effectus laudabiles pbie aduertēs. hortat nos ad seruiū pbie in p̄positione p̄posita sic dicens. P̄bie seruias oportet. Que quidē p̄positio p̄t p̄bri multis rōnibus. Primo sic. Illi optz seruire p̄ cuius seruitutē hōi p̄tingit vera libertas. s̄ pbia est h̄mōi igitur. Maior nota. qz libertas est nobilissima p̄ditio quā natura humana desiderat 7 affectat. Minor patet p̄ eundē Senecā. qui postq̄ p̄misit p̄p̄ositionē istā pbie seruias oportet. subiūgit. vt tibi p̄tingat vera libertas. 7 paucis interpositis dicit. hec em̄ scz ip̄m seruire pbie libertas est. Probat̄ secundo sic. Illi optet seruire qd̄ animū p̄ficiat. vitā disponit. actōes regit. agenda 7 obmittenda demonstrat. 7 sine quo nemo ē securus. pbia ē h̄mōi. igit̄ r̄c. Maior nota. nā iste p̄ditiones sunt de p̄fectione hōis. Minor declaratur p̄ Senecā. xvj. epla ad lucillū. qui loquens de pbia dicit sic. Hec animū format 7 fabricat. vitā disponit. actiones regit et obmittenda demonstrat. sedet ad gubernā dū errantia. fluctuantū dirigit cursum. s̄ sine hac nemo est securus. Probat̄ tercio sic. Illi est seruiendū qd̄ tradit cognitioni vltimi finis magnū incrementū. pbia est h̄mōi. igit̄ r̄c. Maior nota. qz cognitio vltimi finis magnū incrementū p̄fert ad vitā ex p̄mo ethicoz. Minor declarat̄. nam vltim⁹ finis vite humane ē beātudo cuius cognitionē pbia tradit. dicit em̄ pbia in tercio d̄ solatione. p̄sa secūda. qz beatitudo est status oim bonoz aggregatione p̄fectus. 7 in eodē tercio oñdit pbia in quo sit vera beatitudo 7 quō ad eā pueniat̄. Probat̄ quarto. Illi oportet seruire qd̄ facit hominē parē deo. pbia ē h̄mōi igit̄ r̄c. Maior nota d̄ se. Minor patet p̄ Senecā. xlij. epla ad lucillū qui dicit. Hoc em̄ mihi pbia p̄mittit vt me parē deo reddat. Probat̄ quinto. Illi est seruiendū qd̄ est magistra oim sciaz. nutrit omniū virtutū. summū solaciū lapsoz aioz qd̄ est p̄miū veri luminis. et cuius exhortatio ē recta sui auctoritate dignissima. pbia est h̄mōi. igit̄ r̄c. Maior nota. qz rōnabiliter p̄pter has p̄ditiones laudabiles alicui seruit. Minor declarat̄. nā pbia est magistra omniū virtutum ex primo de solatione. p̄sa tertia. Ipsa est nutritrix omniū virtutum scdo de solatione. p̄sa q̄rta Ipsa est summū solaciū lapsoz animoz tercio de solatione. p̄sa p̄ma. Ipsa est p̄miū veri luminis. quarto de solatione. p̄sa prima. et eius exhortatio ē recta sui auctoritate dignissima. q̄nto de solatione p̄sa p̄ma. Sic ergo patet p̄positio declarata que dicit. P̄bie seruias oportet. Sed dicerēs. quid mihi p̄dest pbia si fatū est. quid mihi p̄dest pbia si deus rector est. quid mihi p̄dest pbia si casus impat. Ad hoc r̄ndet Seneca. xij. epla sua. Siue inexorabili lege fati nos stringant. siue deus arbiter vniuersis cuncta disponit. siue casus actōnes humanas sine ordine p̄miserit. adhuc pbie insistendū est. P̄bia em̄ nos tueri habet. Hec em̄ exhortatur vt libenter deo placeam⁹ vt ipsū sequimur vt p̄tinue fortune resistam⁹ 7 vt casū feramus. licet aut̄ omēs hoies s̄m Aristotelem primo methaphisice natura scire desiderent. tamen pauci (de quo dolor est) philosophie vacant. qd̄ ideo p̄tingit. qz plures obmissis delectationibus interioribus ad delectationes refugiunt corporales. Non tamen oportet delectationes corporales esse eligibiliores interiorib⁹. qz delectationes corporales impediunt a summo bono. interiores aut̄ ad id p̄mouēt. Unde Boetius in tractatu de summo bono dicit. Dolere debent q̄ delectationib⁹ sensualibus detinentur bona interiora obmittēdo. Nā dediti bonis sensualibus summa bona nō attingunt. Quos homines sensuales Boetius. iij. de consolatione. p̄sa quarta. Compat vesperationibus dicens. Nequeūt em̄ oculos suos tenebris assuetos ad lucē p̄spicue veritatis attollere. similesq; sunt auib⁹ quaz intuitū nox illuminat dies excecet. Et s̄ hoies sensuales 7 vulgares nō magnificēt nomē pbie. sed magis blasphemāt. nihilomin⁹ tñ ip̄a pbia in sua dignitate p̄seuerat. teste Seneca. xiiij. epla ad lucillū. Namq; inualecet ad tantū malicia. neq; ad tantū excedit̄ p̄tra virtutes. vt nō nomē pbie sacri et venerabile p̄maneat. Sed dicerēs p̄bri nō valeo qz paup sum. sed si diuitias habuerō. totū me pbie dabo. 7 hoc videretur rōnabile. qz natura p̄ se nō est sufficiens ad speculandū sed optet cibuz et potū 7 reliquū famulatū p̄existere. 7 p̄ tanto sacerdotes in egypto habitis necessarijs p̄pter admirari ceperunt p̄bri. vt dicit Aristoteles primo methaphisice. Hec excusatio rōne paupertatis nō valet. audi Senecā. xvij. epla ad lucillū. q̄ dicit. Nō est quo nos paupertas a pbia reuocet. toleranda em̄ est fames quā tolerauerunt quidā in obsidionibus. 7 qd̄ aliud erat p̄miū patientie. illoz q̄ in arbitriū nō cadere scz inimicoz. quanto magis est qd̄ p̄mittit̄ p̄petua libertas. nullius hōis timor 7 qd̄ animū liberat a furozibus. multis em̄ ad philosophandū obstiterē diuitie. Paupertas aut̄ expedita secuta est si vis animo vacari paup sis optet. aut paupi similis. qz nō p̄t studiū salutare fieri sine cura frugalitatis. frugalitas autem est voluntaria paupertas. hec Seneca. Acz est igitur ad philosophandū exiguntur necessaria sed sufficiunt homini pauca. nō em̄ optet futurū felicez deū terre 7 maris esse. qz natura paucis minimiq; p̄tenta est. ex scdo de consolatione. p̄sa quinta. Proh̄ce ergo omnia a te 7 ad pbiam in agno cursu totisq; viribus intende hec. Seneca. xvij. epla ad lucillū. P̄bie ergo seruias oportet vt tibi p̄tingat vera libertas. vt tibi p̄tingat vera securitas. vt tibi innotescat felicitas. vt par deo fias. 7 p̄cipue vt in aduersitatibus 7 tribulationibus positus p̄ ip̄am verissime consolēris exēplo Boetij. quē pbia in exiliū relegatum. ab omnibus bonis pulsum. dignitatibus exutum. multis miseris afflictū dulcissime solabatur. de cuius pbie solatione agit̄ in hoc lib. Boetij. qui intitulat̄ liber de consolatione pbie. de quo ad p̄sens nostra est intentio. hec sufficiant de introductione huius libri. **S**ed anteq̄ ad lram accedamus quinq; sūt p̄mittenda. Primū de cā suscepti opis. Secundū de causis huius libri. Tercū de titulo huius libri 7 ei⁹ ex p̄positione. Quartū de causa intitulationis p̄sentis libri. Quintū de generali summa et sententia huius libri. **C**irca primū videlicet circa causam suscepti opis. quare Boetius hunc librum p̄scripsit. est sciendū. Qz Boetius vir eruditissimus consul romanus. fide catholicus extitit. qui disputans de fide catholica p̄tra duos hereticos. scz p̄tra Nestorium 7 Euticem. cū nullus esset qui eis resisteret Boetius ipsos in cōmuni cōcilio deuocat sicut patet in lib. suo de duabus naturis in christo. Tpe vero theodorici regis gottoz cū idem Theodoric⁹ tyrannidē suā p̄tra romanos vellet exercere. et quoslibet bonos opprimere. Boetius virtute dei armat⁹ p̄ omnibus alijs sibi restitit. 7 quos tyrannica rabies inuaserat. Boetius amore iusticie exponens se periculis ipsos liberant. Videns aut̄ Theodoric⁹ rex gottoz solū ipsum Boetiū sibi resistentem cogitabat qualiter ipsum p̄deret. et cū iustam causam p̄tra eum non inueniret duas falsas cās p̄finxit. dixit em̄ Boetium impe

diuisse quendam delatorem sibi scripsit que pertinebant accusationem senatus romanorum ut sic senatus redderet reus
lese maiestatis. Hanc causam tangit Boetius prosa quarta huius primi dicens. Delatorem ne documeta de
ferret quibus senatum maiestatis reum faceret impedisse criminamur. Secundo accusabatur Boetius quod quasdam
liras direxisset ad imperatores constantinopolitanum per quas restitueret libertatem pristina ipsi romanis. Hanc
causam tangit Boetius eadem prosa sic dicens. Nam de compositis falso scribis quibus libertatem arguor sperasse romanam
quid attinet dicere. His de causis Boetius pro viles personas et infames accusatus. indefensus. reus est iudica
tus. et a rege Theodorico papie in exilium relegatus. Boetius autem in exilio positus preteritam prosperitatem secum
reputans et presentem aduersitatem considerans. Ne aliquis homo in simili statu positus desperaret sed vno solati
retur haberet philosophicam consolationem proposuit contra mutabilitatem fortune. Ex quibus dictis patet quod causa suscepti
operis est illa. quatenus Boetius se in exilium relegatum ab omnibus bonis depulsum. dignitatibus exutum propter philosophiam
se tueret. volens consolari quolibet hominem in simili statu positum. ne desperet. similiter esse pertuendum. **S**ecundo
videndum est de causis huius libri. cuius causa efficiens fuit boetius qui describens materiam huius libri videtur tam pro
sa quam metro imitatus. Martianum felicem capellam qui in describendo nuptias Mercurij et philologicum stilo videtur
est. de quo fit mentio in theodoloybi dicitur. egregiam sobolem cui pro stultitiam amorem. vi super magna sociasti te
ste capella. licet ille liber Boetij multum excellat librum Martiani tam nobilitate materie quam privilegio eloque
tie. Boetius enim nec Tullio in prosa nec Virgilio in metro minor reputatur. Utitur autem Boetius in hoc libro
prosa in qua ponit rationes ad consolandum Boetium. probando quod non sit dolendum de amissione rerum temporalium. videtur autem
metro delectabili ut dum audiat meror oblivioni tradatur. Cuius materialis huius libri est philosophica consolatio ordi
nata ad contemptum mundanorum et ad appetitum summe felicitatis. Vel philosophica consolatio persuadens neminem extolli in
prosperis. nec deprimi in aduersis. Vel aliter. causa materialis siue subiectum huius libri. est status miserabilis Bo
etij philosophica consolatione superinducta. Cuius formalis tractatus huius libri consistit in eius diuisione. de qua videbitur
post. Cuius autem formalis tractandi est modus agendi Boetij. et est dialogus. i. sermo duorum. Introducit enim
Boetius in hoc libro duas personas. seipsum suam miseriam deplangentem. et philosophiam sibi dolentem. et ipsum super sua
miseria solantem. et hoc est rationabile. Nam sicut beatus Gregorius. Verus ordo solatioris est. ut cum volumus aliquem a
merore suspendere. primo studeamus luctui eius concordare. Vel ideo causa formalis est dialogus. quod in qua
dam parte huius primi libri. philosophia introducit fortunam ipsum Boetium alloquentem. ubi incidit quedam figura tro
pici que vocatur ethopeia. de qua dicitur grecis ac introducit aliquos de ethopeia loquentes. ut cum fortuna lo
quitur Boetius ipsa. Vel potest dici sicut comiter loquentes quod causa formalis tractandi est quintuplex. diffinitiva.
diuisiva. probativa. improbativa. exemplorum positiua. sicut videbitur in li. Cuius finalis huius libri est. ut ipso
cognito. nos ipsos et quoslibet alios in aduersitatibus et tribulatione positos philosophica consolatione tueamur. Et
ne extollamur in prosperis et deprimamur in aduersis. Tercio videndum est de titulo huius libri. et de eius ex
positione. Unde sciendum quod titulus huius Remigium super donato est clavis siue ingressus operis sequentis. Et dicitur
titulus a titan quod est sol. sicut enim sol illuminat mundum sic titulus libri. Et preponitur titulus libro ad presumatorem
nomen operis et ad laudem auctoris. Est ergo titulus presentis libri talis. Quicquid Manlii Torquati Severini Exconsul
Patricij Ordinarij Boetij viri illustri incipit liber de consolatione philosophica. **S**ed queritur quare tot nomina
propria ponuntur in titulo. Dicunt aliqui quod forte consuetudo fuit romanorum ut sic nomina ascriberent suorum auctorum et
decessorum. Vel aliter potest dici quod plura nomina ponuntur in titulo propter honorem et laudem ipsius Boetij. quod sicut Se
neca in li. de clementia ad Meronem. Multa cognomina honori data sunt. Sicut enim vilis persona non vult nomina
ri nisi vno nomine. quod quanto plus nomina tanto plus cognoscatur et tanto magis sorescat. sic honesta persona vult
nominari pluribus nominibus ut sic magis innotescat et clarescat alijs sua fama. Nam omne bonum in con
deductum magis elucescit. **E**xponitur autem iste titulus sic. Boetius dicitur Quicquid a quodam nobili roma
no sic dicto de cuius genere ipse fuit. Vel dicitur auitius quasi inuictus ab a quo est sine. et vicus victoria. Nam
quod enim Boetius vincere potuit ut flecteretur a iure ad iniusticiam. sicut ipse testatur. in li. prosa. huius libri primi vi
dens. Nam quod a iure ad iniuriam me quisquam detrahit. Secundo Boetius dicitur Manlius. quod de genere Man
liorum fuit qui erant nobiles romani. Tercio Boetius dicitur Torquatus a quodam nobili romano sic dicto.
qui cum singulare bellum iniret cum quodam de gallia ipsum deuicium et torquem in collo habentem sibi abstulit. cuius ro
dicitur fuit Torquatus. de cuius genere fuit Boetius. Quarto Boetius dicitur Severinus a severitate
Severus enim fuit cum Theodorico regi gottorum se opposuit. Vel dicitur fuit Severinus quasi sequens verita
tem nunquam enim in iudicijs vel amore vel odio flecti potuit a veritate. Quinto Boetius dicitur fuit Exconsul
quasi vnus ex consulibus romanorum. vel exconsul quasi extra consulatum positus quem prius habuit. Exconsulares vi
cebantur qui iam deposuerant consulatum. et licet ab honore consulatus cessarent. tamen postea plus alijs in magna re
uerentia habebantur. Sexto dicitur fuit Patricius a nobilissimo romano sic dicto de cuius genere fuit Boe
tius. Vel alio modo Patricij dicebantur nobiles romani qui prouidebant reipublice sicut pater filio quorum nomi
na scripta erant aureis literis et ideo dicebantur patres. de quorum numero fuit dicitur Patricius. propter quod Boe
tius fuit dicitur Patricius. Septimo dicebat Ordinarius. quod reipublicam ordinauit. Vel aliter ordinarij dice
bantur qui tante dignitatis erant ut quolibet ordine digni essent. et sic fuit Boetius. Octauo neie pro
dicitur fuit Boetius. quod interpretatur adiutor quod in necessitate pauperibus subueniebat. **Q**uarto videndum est de
causa intitulationis huius libri. Intitulatur iste liber de consolatione philosophica. Ubi sciendum quod philosophica consolatio dicitur
rationabilis demonstratio declarans. de cuius amissione non est dolendum. et de cuius possessione non sit gaudendum. et quia hoc tractatur in presenti libro ideo sic intitulatur. **Q**uinto videndum est de generali summa huius
totius libri. Ubi sciendum quod Boetius in hoc libro ostendit bona temporalia esse transitoria et non consistere totaliter
in eis totalem veram felicitatem. et propter presentem non est dolendum de eorum absentia. nec gaudendum de eorum presentia. et nemi
nem debere extolli in prosperis. nec deprimi in aduersis. Ostenditur etiam in presenti libro quod sit summum bonum.
ubi sit situm. et quomodo ad ipsum perueniatur. Etiam ostenditur quod boni semper sunt potentes et mali semper sunt impoten
tes. et quod bonis nunquam desunt sua premia. malis nunquam sua supplicia. Post hoc ostenditur quid sit diuina prou
dentia. quid casus. quid fatum. quid liberum arbitrium. Et ponit Boetius rationes quibus probat liberum arbitrium
non posse stare cum prouidentia diuina. et ponit quorundam falsam solutionem et eam improbat. Postea ostendit
veram solutionem quam rationibus confirmat. Ista et alia plura pulchra determinant in hoc libro sicut pate
bit in sequentibus.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is too light to transcribe accurately.

Vertical text on the right edge of the page, possibly a library or archival stamp.

1720

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Biblioteca de Catalunya

Reg. 478 540

Sig. Mare's

I 22

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001961154

22-2-3

21-3-14

51-11

70-6-10

89-7-4

84-10-10

~~85-7-4~~
